

ព្រះ
ព្រះបិតា

និង

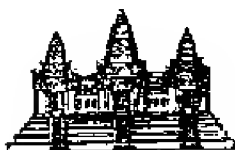
សេចក្តីប្រាប់សាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

ទិយនិកាយ ខុតិយនាគ

សិលក្ខន្ធវគ្គ

១៥



ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០១

ទុតិយោ វាគោ

សីលកូនវិគោ

កូដិទន្ធសុត្តំ បញ្ចមំ

(១) ឯវិទ្ធិ សុត្តិ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ មកទេសុ
 ទារិកញ្ចុរោនោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្និ បញ្ច-
 មត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន ខានុមត្តំ ធាម មកទានំ
 ប្រាហ្មណក្កាខោ តទវសវំ ។ តត្រ សុទ្ធំ កកវំ ខានុ-
 មត្តេ វិហាតិ អម្ពលដ្ឋិកាយំ ។ តេន ខោ បទ សម-
 យេន ក្កដនោ ប្រាហ្មណោ ខានុមត្តំ អដ្ឋវសតិ
 សុត្តស្សនំ សតិណាកដ្ឋានតំ សទត្ថំ រាជកោត្តំ
 រញ្ញា មាគទេន សេនិយេន ភិម្ពិសារេន ទិដ្ឋំ រាជនាយំ
 ប្រាហ្មេយ្យំ ។

ទុតិយភាគ

សីលកូនវិគោ

កូដិទន្ធសុត្ត ទី ៥

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រូវដំណើរទៅកាន់ចារិកកូដិមគជនបទ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ
 ច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប ទ្រង់ត្រូវដំណើរទៅកាន់ស្រុកព្រាហ្មណ៍
 ឈ្មោះខានុមត្តុរបស់មគជនបទ ។ ពួកព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុង
 ទេសនាឈ្មោះអម្ពលដ្ឋិកា ទៀបខានុមត្តុគ្រាមនោះ ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះ
 កូដទន្ធប្រាហ្មណ៍អ្នកគ្រប់គ្រងខានុមត្តុគ្រាម ដែលជាស្រុកកុះករដោយ
 មនុស្សសត្វ បរិច្ចណិដោយស្មៅ ។ ស នីទឹក បរិច្ចណិដោយធុញ្ញាហារ
 ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះរាជាមានទេសនិយភិម្ពិសារ ទ្រង់ព្រះ
 រាជទានជាព្រះរាជអំណោយដ៏ប្រសើរ គឺទ្រង់ប្រទានដោយដាច់ខាត ។

[២] តេន ចោ មន សមយេន ក្សេនេនុស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស មហាយន្តោ ឧបក្ខុដោ ហោតិ ។
 សត្ត ច ឧសភសតានិ សត្ត ច វជ្ជតវសតានិ សត្ត
 ច វជ្ជតវិសតានិ សត្ត ច អជសតានិ សត្ត ច
 ឧវត្តសតានិ ធុន្ធបន័តានិ ហោន្តិ យញ្ញត្តាយ ។
 អស្សោស្សំ ចោ ទានុមត្តកា ព្រាហ្មណភហបតិកា ស-
 មណោ ទលុ កោ កោតមោ សក្សបុត្តោ សក្សកុលា
 បព្វជិតោ មគទេសុ ចារិកត្តារមោ មហតា តិក្កុ-
 សធឿន សន្តិ បញ្ចមត្តេហំ តិក្កុសតេហំ ទានុមត្ត
 អនុបុត្តោ ទានុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋិតាយេ តំ ចោ
 មន កវន្តំ កោតមិ ឃិវំ កល្យាណោ តិក្កុសន្តោ
 អត្តកតោ ឥតិបិ សោ កកវំ អរធិំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 វិជ្ជាចរណសម្បដ្ឋោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្ត-
 រោ មុវិសធម្មសារមិ សត្តា នេវមនុស្សានិ ទុក្ខោ
 កកវតិ សោ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សមារកំ

[២] សម័យនោឯន ក្នុងខន្តព្រាហ្មណ៍កំពុងចាក់ចែងមហាយន្ត
 (ការចូរាំង) ។ ព្រាហ្មណ៍នោះបានយកគោឈ្មោល ៧០០ កូនគោ
 ឈ្មោល ៧០០ កូនគោញី ៧០០ គីរិ ៧០០ កែវ ៧០០ ទេវចន្ទុកន័ន
 ចាត្រាល សម្រាប់យញ្ញពិធី ។ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងតបចត្តិអ្នកស្រុកទា-
 មត្តៈ បានព្រមលើកថា ព្រះសមណគោតមជាសក្សបុត្ត ចេញចាកសក្ស-
 ព្រកូលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ទ្រង់ព្រះជំណើរមកកាន់ចារិក ក្នុងមគទេសបទ
 ព្រមដោយកិក្ខុសន្សំច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប បានមកដល់ទានុមត្តគ្រាម
 គង់នៅក្នុងអម្ពលដ្ឋិតាឧទ្យាន ទៀបទានុមត្តគ្រាម ក៏កិក្ខុសពួសសើរព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើននោះ ព្រមព្រះទ្រូរខ្លាចយសុរសាយមកយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអន្តរនោះ ជាអហន្ត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ចិប្បណិដោយវិជ្ជា
 នឹងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់ខ្លះលោក ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រ-
 សើចំផុត ជាសារថិទ្ធានុមត្តបុរស ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំង
 ខ្យាយ ព្រះអង្គបានគ្រាស់ដឹងខ្លះចតុកាយសច្ច ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់
 កតថ្មទៀត ព្រះអង្គបានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើទ្យជាក់ច្បាស់ខ្លះព្រះនិព្វាន
 ចំពោះព្រះអង្គ ហើយញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំងទេវលោក មារលោក

សម្រេចបាន សម្រេចបាន សម្រេចបាន បដិ សន្តិសុខសុខ
 សយំ អភិញ្ញា សង្ឃតតា បរិទេស សោ ធម្មិ ទេសេតិ
 អាណិកល្យាណំ មជ្ឈេតល្យាណំ បរិយោសាទតល្យា-
 ណំ សាត្តិ សត្យក្ខន្ធិ កេវលបរិមុធិ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ បកាសេតិ សាទុ ខេ បទ គងារុចានំ អរហតិ
 ទស្សនំ ហោតិ ។ អថខេ ខាទុមត្តកា ព្រាហ្មណ-
 កហបតិកា ខាទុមត្តា ធិត្តមិត្តា សង្ឃាសង្ឃិកណ៍-
 ភត្តកា យេន អម្ពលដ្ឋិតា តេទុបសង្កម្ពិ ។

(៣) តេន ខេ បទ សមយេន ក្រុងទន្លេ ព្រាហ្ម-
 ណេ ខុបរិប្បាសានេ ទិវសេយ្យំ ខុបកតោ ហោតិ ។
 អន្តសា ខេ សោ(១) ក្រុងទន្លេ ព្រាហ្មណេ ខាទុ-
 មត្ត(២) ព្រាហ្មណកហបតិកេ ខាទុមត្តា ធិត្តមិត្តា
 សង្ឃាសង្ឃិកណ៍ភត្តេ យេន អម្ពលដ្ឋិតា តេទុបសង្ក-
 មន្ត ធិស្វា ខត្តំ អាមន្តេសិ តិទ្ធិ ខេ កេ ខត្តេ
 ខាទុមត្តកា ព្រាហ្មណកហបតិកា ខាទុមត្តា ធិត្តមិ-

១ ខ. អ. សោតិសត្តេន វិស្សនិ ។ ២ ខ. ម. ខាទុមត្តកេ ។

ព្រាហ្មណេ ញ៉ង់ពត្តសត្តព្រមតាំងសមណព្រាហ្មណ៍ តាំងមនុស្សជា
 សម្មតិទេពនឹងមនុស្សសេស ឲ្យបានគ្រាប់ដីដីដី ព្រះអង្គទ្រង់សំដែង
 ធម៌មានលំអបទដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាស
 ព្រាហ្មចរិយធម៌ ព្រមតាំងអត្តនឹងព្យាញ្ញៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធតាំង
 អស់ កាព្រានជួបនឹងព្រះវេហទ្តុភ័ន្តិទ្រាយ មានសកលដូច្នោះ ថែម
 ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ ។ គ្រូនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិអ្នកស្រុក
 ខាទុមត្តៈ ចេញពីខាទុមត្តត្រាម ជាគ្រូ ជាពួក ជាគណៈ ចូលសំរៅ
 ទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិតាទ្យាន ។

(៣) សម័យនោះនឹង ក្នុងទន្លេព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាន់អំណេក
 វេលាថ្ងៃ ក្នុងព្រាហ្មណ៍ដាន់ខាងលើ ។ ក្នុងទន្លេព្រាហ្មណ៍នោះបានឃើញ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតិអ្នកស្រុកខាទុមត្តៈ ចាំគ្នាចេញពីខាទុមត្តត្រាមជា
 គ្រូ ជាពួក ជាគណៈ ទៅគ្រូសន្តិ ចូលទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិតាទ្យាន លុះបាន
 ឃើញហើយ ទើបហៅគ្នាមករួមរកស្រីថា វែនក្តីដ៏ចំរើន មានហេតុ
 ដូចម្តេច បានជាពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិអ្នកស្រុកខាទុមត្តៈ ចាំគ្នាចេញ

គ្នា សង្ឃសង្ឃិកណីក្ខតា យេន អម្ពលដ្ឋិតា តេនុប-
 សង្កម្ព័តិ ។ អត្ថំ ទោ ភោ សមណោ តោតមោ
 សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ មគទេសុ ធារ-
 កញ្ចរមោទោ មហេតា កិក្ខុសង្ឃេន សន្និ បញ្ចមត្តេហិ
 កិក្ខុសតេហិ ទានុមត្តំ អនុប្បត្តោ ទានុមត្តេ វិហារតិ
 អម្ពលដ្ឋិតាយំ តំ ទោ បទ កវន្តំ តោតមំ វិកល្យា-
 ណោ កិក្ខុសង្ឃោ អត្តតតោ វតិមំ សោ កកវំ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធនោ វិជ្ជាចរណាសម្មុទ្ធនោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថំ សត្តា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធនោ
 កកវំតំ តមេតេ កវន្តំ ភោ តោតមំ នស្សនាយ ទប-
 សង្កម្ព័តិ ។ អថទោ ក្កដនន្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯត-
 នហោសិ សុតំ ទោ បទ មេតំ សមណោ តោតមោ
 តំវិជំ យញ្ញសម្មនំ សោន្យសហិត្តារំ ជាធាតិ ទ
 ទោ បទហំ ជាធាមិ តំវិជំ យញ្ញសម្មនំ សោន្យស-
 ហិត្តារំ វស្មាមិ ចាហំ មហាយត្តំ យជិតុំ យទ្ធាហំ

ភិក្ខុមគ្គត្រាម ជាគ្រូមជាត្តជាគណៈត្រសង្ខចូលទៅកាន់អម្ពលដ្ឋិតា
 ទទ្យាន ។ គ្នាមានៗដំបូងជា បព្វត្រលោកដំបំរើន មានសមណៈវណ្ណៈ
 តោតមជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យត្រកូលមកបួស មានដំណើរមកកាន់
 ចារិកក្នុងដែនមគគៈព្រមដោយកិក្ខុសង្ឃច្រើនប្រមាណ ៥០០ រូប បានមក
 ដល់ទានុមគ្គត្រាមហើយ នៅក្នុងអម្ពលដ្ឋិតាទទ្យាន ដឹកទានុមគ្គត្រាម កិក្ខុ-
 សកូសសេវីព្រាតោតមដំបំរើននោះ ព្វពីពេលខ្លះខ្លះយស្កៈសាយមកយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភោតអង្គនោះ ជាអោតន្ត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជានិច្ចលោក ជាព្រះសុភត ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ជាបុគ្គល
 ច្រសើរបំផុត ជាសារថ្មីខ្លាចនូវបុរស ជាសាស្តាវនៃទៅកាន់និមនុស្សទាំង
 ខ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធលែនវិលមកកាន់ភព្វទៀត បព្វត្រលោកដំបំរើន
 ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងភាបភីទាំងនោះ ទាំងចូលទៅក្រពះភោតមដំបំរើន
 នោះ ។ លំដាប់នោះ ក្នុងទទ្ធព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំច្នោះថា អញ
 បានព្យាករនេះមកថា ព្រះសមណៈភោតមទ្រង់ជ្រាបយញ្ញសម្មត ព
 ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ ចំណែកភាគពញមិនបានដឹងយញ្ញសម្មត
 ព ប្រការដែលមានបរិក្ខារ ១៦ ទេ ប៉ុន្តែក្របំរុងនឹងបូជាទូរមហាយត្ត

សមណំ កោតមិ ឧបសង្កមិត្តា តិវិធំ យញ្ញសម្បធំ
 សោឡសបរិការំ បុត្តយ្យង្គំ ។ អដទោ ក្នុងនន្ទោ
 ប្រាហ្មណោ ទង្គំ^(១) អាមន្តសិ តេធម៌ កោ ខត្ត យេធន
 ទានុមត្តកា ប្រាហ្មណាភហមតិកា តេធនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្តា ទានុមត្តកេ ប្រាហ្មណាភហមតិកេ ឃិ
 វិនេហំ ក្នុងនន្ទោ កោ ប្រាហ្មណោ ឃិវេនាហា អាតមេធនុ
 តិវិ កវិន្ទោ ក្នុងនន្ទោមិ ប្រាហ្មណោ សមណំ កោត-
 មិ ធន្យបាយ ឧបសង្កមិស្សតិភំ ។ ឃិវំ កោតិ ទោ
 សោ^(២) ទង្គា ក្នុងនន្ទស្ស ប្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្តា
 យេធន ទានុមត្តកា ប្រាហ្មណាភហមតិកា តេធនុបសង្ក-
 មិ ឧបសង្កមិត្តា ទានុមត្តកេ ប្រាហ្មណាភហមតិកេ
 ឃិវិនេហេត ក្នុងនន្ទោ កោ ប្រាហ្មណោ ឃិវេនាហា អា-
 តមេធនុ តិវិ កវិន្ទោ ក្នុងនន្ទោមិ ប្រាហ្មណោ សមណំ
 កោតមិ ធន្យបាយ ឧបសង្កមិស្សតិភំ ។

១១. ទង្គំ ។ ២ សាសិមិ ។

បើដូច្នោះ មានតែអាណាអញ្ញចូលទៅក្រព្រះសមណគោតម ហើយស្នេសា
 យញ្ញសម្បតា ៣ ប្រការ ដែលមានបរិការ ១៦ ។ ទើបក្នុងទង្គប្រាហ្មណ៍
 និយាយនឹងទង្គាមាត្រ្យថ នៃទង្គដំបំរើ បើដូច្នោះចូរអ្នកទៅកេត្តក្រាហ្ម-
 ណ៍នឹងភហមតិអ្នកស្រុកខុម្ពុត្តៈ សុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹង
 កេត្តក្រាហ្មណ៍ភហមតិ អ្នកស្រុកខុម្ពុត្តៈយ៉ាងនេះថ នៃអ្នកទាំងឡាយ
 ដំបំរើ ក្នុងទង្គប្រាហ្មណ៍ ផ្ដាំមកយ៉ាងនេះថ សូមឲ្យអ្នកដំបំរើ
 ទាំងឡាយ រើចាំផង ដ្បិតក្នុងទង្គប្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅក្រព្រះសមណ-
 គោតមដែរ ។ ទង្គាមាត្រ្យនោះ ទទួលពាក្យក្នុងទង្គប្រាហ្មណ៍ថ ចតិក្រ
 លោកដំបំរើ យ៉ាងនេះឯង ហើយក៏ចូលទៅកេត្តក្រាហ្មណ៍ភហមតិ
 អ្នកស្រុកខុម្ពុត្តៈ សុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះនឹងកេត្ត
 ក្រាហ្មណ៍ភហមតិអ្នកស្រុកខុម្ពុត្តៈថ នៃអ្នកទាំងឡាយដំបំរើ ក្នុងទង្គ-
 ប្រាហ្មណ៍ផ្ដាំមកយ៉ាងនេះថ សូមឲ្យអ្នកដំបំរើទាំងឡាយរើចាំផង ដ្បិត
 ក្នុងទង្គប្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅក្រព្រះសមណគោតមដែរ ។

[៤] ភេទ ទោ បទ សមយេន អនេកានិ ព្រាហ្មណសតានិ ទានុមត្តេ បដិវសន្តិ ក្នុងទន្ធស្ស ព្រាហ្មណស្ស មហាយត្តំ អនុកវិស្សាមាតិ ។ អស្សាសុំ ទោ ភេ ព្រាហ្មណា ក្នុងទន្ធគិវ ព្រាហ្មណា សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិស្សតីតិ ។ អដិទោ ភេ ព្រាហ្មណា យេន ក្នុងទន្ធគិ ព្រាហ្មណា ភេទុបសន្តមិស្ស ឧបសន្តមិស្ស ក្នុងទន្ធគិ ព្រាហ្មណំ ឯតទភេទុសន្តិ ភិវ កវិ ក្នុងទន្ធគិ សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិស្សតីតិ ។ ឯវិ ទោ មេ ភោ ហោតិ អហំបំ សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិស្សាមិ តិ ។ មា កវិ ក្នុងទន្ធគិ សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិ ទ អហាតិ កវិ ក្នុងទន្ធគិ សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិកុំ សទេ កវិ ក្នុងទន្ធគិ សមណំ ភោតមំ ទស្សនាយ ឧបសន្តមិស្សតិ ភោ ភោ ក្នុងទន្ធគិ យសោ ហាយិស្សតិ សមណស្ស ភោតមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ យម្យំ ភោភោ ក្នុងទន្ធគិ យសោ ហាយិស្សតិ សមណស្ស ភោ

[៤] សម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើនយ ដែលនៅកស្រយ ក្នុងទានុមត្តត្រាម គិតគ្នាថា យើងនឹងបរិភោគខ្យមហាយត្តា របស់កូដ្ឋទន្ធព្រាហ្មណ៍ ។ លុះពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបានឮដំណឹងថា កូដ្ឋទន្ធព្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅកម្រងសមណភោតមដែរ ។ ទើបពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងអម្បាលនោះ តាំងគ្នាចូលទៅកកកូដ្ឋទន្ធព្រាហ្មណ៍ កុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងកូដ្ឋទន្ធព្រាហ្មណ៍ថា បាន ពួក លោកកូដ្ឋទន្ធនឹងចូលទៅកម្រងសមណភោតម គិតមែនឬ ។ កូដ្ឋទន្ធព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដំបំរើន ខ្ញុំនិយាយយ៉ាងនេះមែនថា ខ្ញុំឯងនឹងចូលទៅកម្រងសមណភោតម ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះនិយាយថា លោកកូដ្ឋទន្ធកុំចូលទៅកម្រងសមណភោតមឡើយ លោកកូដ្ឋទន្ធពិនិច្ឆ័យនឹងចូលទៅកម្រងសមណភោតមទេ បើលោកកូដ្ឋទន្ធនឹងចូលទៅកម្រងសមណភោតម យសរបស់លោកកូដ្ឋទន្ធនឹងសាបសូន្យ យសព្រះសមណភោតមនឹងបំរើន ប្រសិនបើយសរបស់លោកកូដ្ឋទន្ធនឹងសាបសូន្យ យសរបស់ព្រះ

តមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ ឥមីនា ចន្ទ្គន៍^(១) ន
 អរហតិ កវំ ក្សដនន្តោ សមណំ តោតមិ នស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មិតុំ សមណោ ភ្នេវ តោតមោ អរហតិ កវំនិ
 ក្សដនន្តំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតុំ កវំ ហិ ក្សដនន្តោ
 ឧកតោ សុជាតោ មាតិតោ ច បិតតោ ច សិស្សន្តត្ថ-
 ហណិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អក្ខតោ
 អនុបក្កាដ្ឋោ ជាតិវំនេន យម្បិ កវំ ក្សដនន្តោ ឧកតោ
 សុជាតោ មាតិតោ ច បិតតោ ច សិស្សន្តត្ថហណិកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អក្ខតោ អនុបក្កាដ្ឋោ
 ជាតិវំនេន ឥមីនា ចន្ទ្គន៍^(២) ន អរហតិ កវំ ក្សដនន្តោ
 សមណំ តោតមិ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិតុំ សមណោ
 ភ្នេវ តោតមោ អរហតិ កវំនិ ក្សដនន្តំ នស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មិតុំ កវំ ហិ ក្សដនន្តោ អន្នោ មហន្តរោ
 មហាកោតោ បហុតិវុត្ថបករណោ បហុតជាតុបរជតោ

១-២ ឧ. ម. ចន្ទ្គន៍ ៧

សមណោតោតមិវិចារិវឌ្ឍិ ដោយហេតុណា ហេតុនេះបាទដាច់
 លោកក្នុងខ្លួនមិនគួរនឹងចូលទៅក្រែសមណោតោតមទេ គួរតែព្រះសម-
 ណោតោតមទេតើ ទើបគួរចូលមកកេលោកក្នុងខ្លួនវិញ ដូចលោកក្នុងខ្លួន
 មានកំណើតបរិសុទ្ធជានិវិចារិណក គឺខាងមាតានឹងខាងបិតា ប្រសូតចាក
 ភតិវិសុទ្ធតាំងអតីតំណ ខែដីដូនដីតាជាតំបេ ៧ មក មិនមានអ្នកណា
 រឹតនឹករបៀបបាទ ដោយពោលដល់ជានិកំណើតឡើយ លោកក្នុងខ្លួន
 មានកំណើតបរិសុទ្ធជានិវិចារិណក គឺខាងមាតានឹងខាងបិតា ប្រសូតចាក
 ភតិវិសុទ្ធតាំងអតីតំណខែដីដូនដីតាជាតំបេ ៧ មក មិនមានអ្នកណា
 រឹតនឹករបៀបបាទ ដោយពោលដល់ជានិកំណើតឡើយ ដោយហេតុ
 ណា ហេតុនេះបាទដាច់លោកក្នុងខ្លួន មិនគួរនឹងចូលទៅជួបនឹងព្រះ
 សមណោតោតមទេ គួរតែព្រះសមណោតោតមទេតើ ចូលមកកេលោក
 ក្នុងខ្លួនវិញ ដូចលោកក្នុងខ្លួន ដូចអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានច្រកច្រើន
 មានរបស់ប្រើប្រាស់ច្រើន មានសម្បត្តិច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន

កវត្តិ ក្នុងធនោ អន្តរាយកោ មន្តនរោ តិណ្ឌំ វេណិមំ
 ចារត្ថ វសិយណុកេតុភាមំ សាក្កុរយ្យកេណិមំ វេតិ-
 ហាសបត្តមាមំ មនកោ វេយ្យកេណោ លោកាយ-
 តមហាបុរិសលក្ខណោស្ត អនវយោ កវត្តិ ក្នុងធនោ
 អភិរូចោ នស្សនិយោ ធាសានិកោ បរមាយ វណ្ណ-
 ចោក្កុរតាយ សមញ្ញតតោ ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវច្ឆសិ អ-
 ក្កុញ្ញវកោសោ នស្សនាយ កវត្តិ ក្នុងធនោ សីលវា-
 វុឡ្យសីលំ វុឡ្យសីលេន សមញ្ញតតោ កវត្តិ ក្នុងធនោ
 កល្យាណវិចោ កល្យាណវិញ្ញាណោ ចោវយា វិចាយ
 សមញ្ញតតោ វិស្សជ្ឈាយ អនេលកលាយ អត្តស្សវិញ្ញា-
 បនិយោ កវត្តិ ក្នុងធនោ ពហុនំ អាចរិយចាចរិយោ
 តិណ្ឌំ មាលាវកសតានំ មន្ត វិចេសិ ពហុ ទោ បទ
 ធានានិសា ធានាជនបទា មាលាវកា អាតច្ឆន្តិ កោ-
 តោ ក្នុងធនស្ស វសន្តិកេ មន្តត្ថិកា មន្ត អនិយ-
 តុកាមា កវត្តិ ក្នុងធនោ វិណ្ណោ វុឡ្យោ មហល្លកោ

ម្យាវទ្យេត លោកក្នុងទន្លេជាអ្នករាយមន្ត ចេះចាំទូរមន្ត ចេះចប់ក្រៃ
 វេទ ព្រមទាំងនិម្មិតិយណ្ឌនិម្មិតិកេតុកៈ ព្រមទាំងអក្ខរាប្បវេទ ភិ
 សិក្ខានិមិត្តិ វេស មាននិម្មិតិហាសៈជាតំបេ ៥ ជាអ្នកស្គាល់ទូរមន្តនិម
 វេយ្យករណំ ជាអ្នកមិនទុនថយភិស្តាភំជំទាញ ក្នុងលោកាយកសាស្ត្រ
 និមហាបុរិសលក្ខណព្យករណសាស្ត្រ លោកក្នុងទន្លេមានបុល្ល គួរ
 មើលមើល គួរដទៃច្រើនថ្វា ច្រកចងោយសម្បុរដ៏ល្អក្រៃលែង មាន
 សម្បុរដ៏ប្រសើរ មានសរិះស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មានសព្វានិក្ខណកាយគួរ
 ឲ្យចង់មើលមិនលែង លោកក្នុងទន្លេជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចំរើន
 ច្រកចងោយសីលដ៏ចំរើន លោកក្នុងទន្លេមានសីលិករោ វិយាយពាក្យ
 ភិករោ ច្រកចងោយកំចាអ្នកត្រង កំចាច្យាសំលាស់ ច្រាសចាករោស
 អាចញ្ញានិអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីដាក់លាក់បាទ លោកក្នុងទន្លេជា
 អាចារ្យ ជាប្រធានលើអាចារ្យនៃននរច្រើន បាទបាទ្រៀមមន្តអាណាព ព
 យេនាក់ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងអាណាពច្រើនខាក់តែនឹមកម្តីចំសង្រួន ៗ
 អំពីជនបទផ្សេង ៗ ជាអ្នកត្រូវការដោយមន្ត ចង់រៀនមន្តក្នុងសីលាក់
 លោកក្នុងទន្លេ លោកក្នុងទន្លេជាមនុស្សចាស់ត្រឹម្នាចារ្យ មានអាយុច្រើន

អនុគតោ វាយាអនុប្បត្តោ សមណោ កោតមោ គុណោ
 ថេវ គុណប្បត្តិជិតោ ច ភវត្តិ ក្សត្រនោ រត្តោ មាត-
 តស្ស វេសិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស សក្កតោ គុកតោ
 មាតិតោ បូជិតោ អបចិតោ ភវត្តិ ក្សត្រនោ ព្រាហ្ម-
 ណស្ស ចោត្តរសាតស្ស សក្កតោ គុកតោ មាតិតោ
 បូជិតោ អបចិតោ ភវត្តិ ក្សត្រនោ ទានុមត្តំ អដ្ឋា-
 វសតំ សត្តុស្សនំ សតិណកដ្ឋានតំ សទ្ធាំ វជ-
 រោត្តំ រត្តោ មាតិទេន វេសិយេន ពិម្ពិសារេន ធិដ្ឋិ
 វជនាយំ ព្រហ្មទេយ្យំ យម្យំ ភវំ ក្សត្រនោ ទានុមត្តំ
 អដ្ឋាវសតំ សត្តុស្សនំ សតិណកដ្ឋានតំ សទ្ធាំ
 វជរោត្តំ រត្តោ មាតិទេន វេសិយេន ពិម្ពិសារេន
 ធិដ្ឋិ វជនាយំ ព្រហ្មទេយ្យំ ឥមំនា ចន្ទេន ធម្មាហតិ
 ភវំ ក្សត្រនោ សមណំ កោតមំ ទស្សនាយ ឧប-
 សង្កម្ពិកំ សមណោ ត្រូវ កោតមោ អហតិ ភវន្តំ
 ក្សត្រនំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ពិកុន្តំ ។

សំរេវបានយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ
 ឯព្រះសមណកោតម ជាមនុស្សក្មេងជន ទើបនឹងឫសជន មួយ
 ទៀត លោកកូដខ្លះ ព្រះបាទមាគជរសនិយពិម្ពិសារ តែងធ្វើ
 សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ពិនិត្យសាតិព្រាហ្មណ៍
 ក៏តែងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែងលោកកូដខ្លះដែរ
 មួយវិញទៀត លោកកូដខ្លះ នៅគ្រប់គ្រងទានុមត្តគ្រាម ដែលជា
 ស្រុកកុះករដោយមនុស្ស សត្វ សម្បូណិដោយស្មៅ ទស នឹងទឹក បរិ-
 បូណិដោយធាតុហារ ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះបាទមាគជរស-
 និយពិម្ពិសារទ្រង់ប្រទាន ជាព្រះរាជអំណោយដ៏ប្រសើរ លោកកូដខ្លះនៅ
 គ្រប់គ្រងទានុមត្តគ្រាម ដែលជាស្រុកកុះករដោយមនុស្សសត្វ សម្បូណិ
 ដោយស្មៅ ទស នឹងទឹក បរិបូណិដោយធាតុហារ ជាស្រុកព្រះរាជ-
 ទ្រព្យដែលព្រះបាទមាគជរសនិយពិម្ពិសារប្រទាន ជាព្រះរាជអំណោយដ៏
 ប្រសើរ ដោយហេតុណា ហេតុនេះបានជាលោកកូដខ្លះ មិនគួរចូល
 ទៅក្នុងព្រះសមណកោតមឡើយ គួរតែព្រះសមណកោតមទេតើចូលមក
 រកលោកកូដខ្លះវិញ ។

[៥] ឃី វុត្ត ក្នុងនិទ្ទេស ត្រាហ្មណោ ភេ
 ត្រាហ្មណោ ឯតុនកោច តេធនា កោ មមមិ សុណាម
 យថា មយមេវ អហោម តំ កវុទ្ធំ តោតមិ នស្សបាយ
 ឧបសង្កម៌តុំ ន ត្រូវ អហោតិ សោ កវំ តោតមោ
 អម្ពាតិ នស្សបាយ ឧបសង្កម៌តុំ សមណោ ខលុ កោ
 តោតមោ ឧកតោ សុជាតោ មាតិកោ ច មិត៌តោ ច
 សំសុទ្ធក្ខហណំកោ យាវ សត្តមា មិតាមហយុតា
 អត្តិតោ អនុបត្តិដ្ឋោ ជាតិកំនេន យេម្បិ កោ សម-
 ណោ តោតមោ ឧកតោ សុជាតោ មាតិកោ ច
 មិត៌តោ ច សំសុទ្ធក្ខហណំកោ យាវ សត្តមា មិតា-
 មហយុតា អត្តិតោ អនុបត្តិដ្ឋោ ជាតិកំនេន ធម៌បា
 ចន្តេន ន អហោតិ សោ កវំ តោតមោ អម្ពាតិ
 នស្សបាយ ឧបសង្កម៌តុំ អថោ មយមេវ អហោម
 តំ កវុទ្ធំ តោតមិ នស្សបាយ ឧបសង្កម៌តុំ ស-
 មណោ ខលុ កោ តោតមោ មហន្តំ ញាតិសង្ឃិ
 ឧហាយ បព្វជិតោ សមណោ ខលុ កោ តោតមោ

[៦] ការបើក្នុងត្រាហ្មណំ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ក្នុងខន្ត-
 ត្រាហ្មណំ ក៏និយាយនឹងត្រាហ្មណំទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ខែអ្នកដំបើង
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំសិន គួរតែយើងចូលទៅក្រុម
 គោតមដំបើងនោះវិញ មិនគួរព្រះគោតមដំបើងនោះ ចូលមករាយយើង
 ទេ ខែអ្នកទាំងឡាយដំបើង ពូជព្រះសមណគោតម មានជាតិបរិសុទ្ធ
 ទាំងពីរចំណែក គឺទាំងព្រះមាតាទាំងព្រះបិតា ប្រសូតចាកព្រះគភី
 ដំបើសុទ្ធ តាំងពីតំណៃព្រះអយ្យកោសយ្យកាជាតំរប់ ពី មក មិនមាន
 អ្នកណាដែលគំរងៀលដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ ខែអ្នក
 ទាំងឡាយដំបើង ព្រះសមណគោតម មានជាតិបរិសុទ្ធទាំងពីរចំណែក
 គឺទាំងព្រះមាតាទាំងព្រះបិតា ប្រសូតចាកព្រះគភីដំបើសុទ្ធ តាំងពី
 តំណៃព្រះអយ្យកោសយ្យកាជាតំរប់ ពី មក មិនមានអ្នកណាដែលគំរងៀល
 ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ ដោយហេតុណា ហេតុ
 នេះ មិនគួរឱ្យព្រះគោតមដំបើងនេះ ចូលមករាយយើងទេ គួរតែយើងចូល
 គ្នាចូលទៅក្រុមគោតមដំបើងនោះ ដោយពិត ខែអ្នកទាំងឡាយដំបើង
 ពូជព្រះសមណគោតមព្រះគង្គលះបង្គំ ទូតក្នុងញាតិជាច្រើន ចេញ
 ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ខែអ្នកទាំងឡាយដំបើង ពូជព្រះសមណគោតម

បញ្ចុតំ ហិរត្តាសុវណ្ណំ ឱហាយ បទ្ធវិគោ ភូមិកតត្ថុ(១)
 វេហាសដ្ឋត្ថុ សមណោ ខុលុ កោ តោតមោ
 ធម្មោ វ សមាទោ សុស្ស(២) កាឡុវោសោ កទ្រិទ្ធ
 យោទ្ធវេទ សមន្តាគតោ បវេមេន វយសា អការ-
 ស្នា អនតារិយំ បទ្ធវិគោ សមណោ ខុលុ កោ
 តោតមោ អកាមកាមំ មាតាមិត្តំ អស្សុមុទាធំ
 វុទ្ធាធំ កោសមស្សំ ឱហារត្តា កាសាយាធំ វត្តាធំ
 អន្តាទេត្តា អការស្នា អនតារិយំ បទ្ធវិគោ សមណោ
 ខុលុ កោ តោតមោ អភិក្ខុទោ ធម្មវិយោ ចាសា-
 ទិកោ បវហាយ វណ្ណោចោក្ខុវតាយ សមន្តាគតោ
 ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវុទ្ធសិ អត្តន្តាវតាសោ ធម្មវាយ
 សមណោ ខុលុ កោ តោតមោ សីលវា អវយ-
 សីលី កុសលសីលី កុសលសីលេន សមន្តាគតោ
 សមណោ ខុលុ កោ តោតមោ តណ្ហាលានោ

១ ភូមិកតត្ថុវិចី ២ ២ ៣. សុសុ ៣ ម យុវិ សុសុ ៣

ទ្រង់លះបង់ខ្ញុំហេស ប្រាក់មានប្រមាណប្រើទ ដែលបិកានៅក្នុងផែនដីនឹង
 បិកានៅក្នុងវេហាស គឺក្នុងគ្រាសាខដោះលី ចេញទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស
 ខែគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គទៅកំឡោះនៅឡើយ មាន
 ព្រះភស្តុតាងស្រស់ ប្រកបដោយវិធីចំរើន បិកានៅក្នុងបឋមវិធីចេញ
 ចាកគេហដ្ឋានទៅបួស ក្នុងរកទដ្ឋបុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ ដោយ
 ការងារក្នុងផ្ទះ ខែគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម កាលព្រះវេហាភាពិភា
 មិនចេញព្រះហឫទ័យ (ទើបការទ្រង់ព្រះផ្នួស) កំពុងមានព្រះភក្ត្រដោក
 ដោយទឹកព្រះទេស្ត្រទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោត ព្រះអង្គទ្រង់ដាក់ព្រះ
 កេសានិកព្រះមស្ស ទ្រង់ព្រះកាសាវៃស្រ្ត ចេញចាកគេហដ្ឋានទៅទ្រង់
 ព្រះផ្នួសក្នុងរកទដ្ឋបុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ ដោយការងារក្នុងផ្ទះ ខែគ្នា
 យើង ពួកព្រះសមណគោតមមានព្រះបូក្ខ គួរឱ្យរើលឃើល គួរដាំ
 ព្រះថ្លា ប្រកបដោយព្រះវណ្ណៈដ៏ល្អក្រៃលែង មានព្រះវណ្ណៈស្រឡើងមិន
 ព្រហ្ម មានព្រះសិរ្សស្រឡើងនឹងព្រហ្ម មានព្រះសតិផ្អិតកាយគួរឱ្យ
 ចង់មើលមិនលែង ខែគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតមទ្រង់មានសីល
 មានសីលដ៏ប្រសើរ មានសីលដ៏កុសល ប្រកបដោយសីលដ៏កុសល ខែ
 គ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតមមានព្រះវាទដ៏តិរោះ មានព្រះពុទ្ធដ៏កា

កល្យាណវត្តិណោ ចោរិយោ វាចាយ សមញ្ញ-
 គតោ វិស្សដ្ឋាយ អនេលគលាយ អនុស្ស វិញ្ញា-
 បដិយោ សមណោ ខុលុ ភោ តោតមោ ពហុជំ
 អាចរិយចាចរិយោ^(១) សមណោ ខុលុ ភោ តោតមោ
 ទំណកាមរតោ វិគតចាបលោ សមណោ ខុលុ
 ភោ តោតមោ កម្មវាជំ ភិរិយវាជំ អចាបបុមក្ការោ
 ព្រហ្មញ្ញាយ មជាយ សមណោ ខុលុ ភោ តោតមា
 ឧត្តា កុលា បព្វជិតោ អភិទ្ធិទត្តិយកុលា^(២) សម-
 ណោ ខុលុ ភោ តោតមោ អន្តរ កុលា បព្វជិតោ
 មហាទ្ធា មហាកោតា សមណំ ខុលុ ភោ តោតមិ
 តំរោជ្ជា តំរោជធមតា សំបុច្ឆិតុំ អាតច្ឆិតុំ សមណំ
 ខុលុ ភោ តោតមិ អនេតាជំ ទេវតាសហស្សរិ
 ចារណាហិ សរណាផ្គតាជំ សមណំ ខុលុ ភោ តោ-
 តមិ ឯវិកល្យណោ កិត្តិសន្តោ អនុត្តតោ វតិបិ
 សោ ភតវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បត្តោ

១. ខ, ពហុជំ អាចរិយចាចរិយោ ៧២ ម. អស្សុទ្ធកុំយកុលា ។

ដីពិរោះ ប្រកបដោយព្រះវិចិត្រវិចិត្រ ជាព្រះវិចិត្រសំលាស់
 ប្រាសចាកពោស អាចញ្ជាំងអ្នកស្តាប់រៀបចំសច្ចុសច្ចុសសំលាស់បាន
 នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម ជាអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យរបស់
 ពួកដទៃច្រើន នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម អស់កាលកាលហើយ
 ប្រាសចាកសច្ចុស្រ្ទឹមស្រាលហើយ នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណ-
 គោតមជាតម្រូវ ជាភិរិយវាជំ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើធម៌ដែលគ្មានចុបខុកជាវាង
 មុខ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍នឹងពួកសត្វ នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម-
 ចេញចាកគ្រូលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាគ្រូកូលស្រ្ទឹម មិនលាយច្រឡំ មកទ្រង់
 ព្រះផ្ទុយ នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណគោតម ចេញចាកគ្រូកូលស្តុកស្តម្ភ
 មានទ្រព្យច្រើន ភោគៈច្រើន មកទ្រង់ព្រះផ្ទុយ នៃគ្នាយើង ពួកពួក
 មនុស្សអ្នកនៅជែងក្រៅ អ្នកនៅទម្រង់ក្រៅ តែងនាំគ្នាបកស្រាយព្រះ
 សមណគោតម នៃគ្នាយើង ពួកវាវេតានានានាម៌ច្រើន បានដល់ម្ល៉េះព្រះ
 សមណគោតម ជាសរណៈស្មើដោយជីវិត នៃគ្នាយើង ពួកកិត្តិសត្វសរ-
 សើព្រះសមណគោតម ពួកវាវេតានានានាម៌សុខសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គៈនោះ ជាអហន្ត សម្មាសម្ពុ ចរិច្ចណិដោយវិជ្ជាទីនីចរណៈ

សុត្តន្ត លោកវិជ្ជា អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ កករាតិ សមណោ ទលុ កោ
 តោតមោ ទ្ធិត្តិសមហាបុរិសលត្តុណោហំ សមញ្ញតោ
 សមណោ ទលុ កោ តោតមោ ឯហិស្វាកករាជំ សទិ-
 ណោ សម្មោទតោ អញ្ញត្តុជិតោ ទត្តាធម្មទោ បុព្វ-
 កាសិ សមណោ ទលុ កោ តោតមោ ចតុន្នំ ហិសាជំ
 សត្តតោ កុត្តតោ មាជិតោ បូជិតោ អបជិតោ សម-
 ណំ ទលុ កោ តោតមិ ពហុ ទេវំ ច មនុស្សា
 ច អភិប្បសន្នា សមណោ ទលុ កោ តោតមោ យស្មិ
 តាមេ វា ជិតមេ វា មជ្ជិសតិ ធនស្មិ តាមេ វា
 ជិតមេ វា អមនុស្សា មនុស្សេ វិហោមេន្នំ សមណោ
 ទលុ កោ តោតមោ សង្ឃិកណិកណាចរិយោ បុថុ-
 តិកុករាជំ អត្តមត្តាយតិ យថា ទោ បទ កោ ឯ-
 តេសំ សមណាប្រាហ្មណានំ យថា វា តថា វា យ-
 សោ សមុពាតក្ខតិ ធន ហេរិ សមណាស្ស តោតមស្ស

ជាព្រះសុត្ត ប្រាបច្ចុសំខែត្រាលោក ប្រសើរបំផុត ជាសារីរ្យខ្លាខ្លា
 បុរស ជាសាស្ត្រចារ្យខែត្រានិយមនុស្សទាំងឡាយ បានគ្រាន់ដឹងខ្លា
 ចតុតិយសច្ចធម៌លែងលែងមកកាន់កប់ខ្លា ខែត្រាយើង ពួកព្រះសមណ-
 តោតមច្រកបដោយមហាបុរិសលត្តុណៈព្រះប្រការ ខែត្រាយើង ពួកព្រះ
 សមណតោតម តែងកោលថ្ក អ្នកមកចុះឈ្នួលយើ ព្រះអង្គមានព្រះ
 វាចាដ៏តិរោះ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្នួលសក្កីកសំណេះសំណាល មានព្រះ
 កត្ត្រកែរយស្រស់ស្រាយ ព្រះអង្គតែងមានព្រះវាចា ពាក់ពាក់ជាមុន ខែ
 ត្រាយើង ពួកព្រះសមណតោតម តែងមានពួកហិសឡទាំង ៤ ធ្វើសក្ការៈ
 គោរព ពប់កាន់ បូជា កោតក្រែង ខែត្រាយើង ពួកពួកខែត្រានិយមនុស្ស
 ជាច្រើននាំគ្នាច្រូងច្រាងចំពោះព្រះសមណតោតម ខែត្រាយើង ពួកព្រះ
 សមណតោតមនឹងគាស្រ័យក្នុងស្រុកណា ឬក្នុងវិទ្យាល័យ ពួករបបស្ស
 ក្នុងស្រុកឬក្នុងវិទ្យាល័យ បិទហោរិទៀតទៀតមនុស្សឡើយ ខែត្រាយើង
 ពួកព្រះសមណតោតម ជាគណៈចារ្យរបស់ពួកគ្រូម ព្រះអង្គប្រាកដជា
 ចម្បងជាងពួកមេសទ្ធិទាំងឡាយដ៏ច្រើន ខែត្រាយើង យសបរិវាររបស់
 សមណប្រាហ្មណ៍ទុះ តែងចំរើនរុងរឿងរឿង ដោយហេតុតាមតែបាន
 (មានមិទ្ធាស្យ្យកសំពត់ជាដើម) យ៉ាងណា ឯយសបរិវារ របស់ព្រះសម-

យសោ សមុទាគតោ អថេនា អនុគ្គរាយ វិជ្ជាជរណ-
 សម្បតាយ សមណស្ស តោតមស្ស យសោ សមុ-
 ទាគតោ សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ រាជា មាគតោ
 សេនិយោ តំម្ពិសារោ សមុត្តោ សករិយោ សបរិសោ
 សាមទ្ធោ ចាលោហិ សរណង្គតោ សមណំ ខលុ
 ភោ តោតមំ រាជា បសេននិកោសាលោ សមុត្តោ
 សករិយោ សបរិសោ សាមទ្ធោ ចាលោហិ សរណង្គតោ
 សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ ក្រាហ្មណោ ចោត្តុរសាតំ
 សមុត្តោ សករិយោ សបរិសោ សាមទ្ធោ ចាលោហិ
 សរណង្គតោ សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ រញ្ជោ
 មាគធស្ស សេនិយស្ស តំម្ពិសារស្ស សត្តតោ កុក្ក-
 តោ មាធិតោ បូជិតោ អបចិតោ សមណោ ខលុ
 ភោ តោតមោ រញ្ជោ បសេននិកោសាលស្ស សត្តតោ
 កុក្កតោ មាធិតោ បូជិតោ អបចិតោ សមណោ
 ខលុ ភោ តោតមោ ក្រាហ្មណស្ស ចោត្តុរសាតំស្ស
 សត្តតោ កុក្កតោ មាធិតោ បូជិតោ អបចិតោ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ ទានុមត្តំ អនុប្បត្តោ

ណាភាគមមិនមែនចំរើនរុក្ខរឿនរឿនដោយហេតុយ៉ាងនោះទេ តាមវែងល
 ពិត យសបរិវារបស់ព្រះសមណគោតម ចំរើនរុក្ខរឿនរឿនដោយការ
 បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិចរណៈ ខែត្តាយេនី ពួងព្រះបាទមាគធសេនិយ-
 តំម្ពិសារ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រទាំងអគ្គមហេសី ទាំងបរិសទ្ធនឹងអមាគ្យ
 បានផល់ទូទៅព្រះសមណគោតមជាសរណ ស្មើដោយដីវិត ខែត្តាយេនី ពួង
 ព្រះបាទបសេននិកោសល ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រនឹងអគ្គមហេសីព្រមទាំង
 បរិសទ្ធនឹងអមាគ្យ បានផល់ទូទៅព្រះសមណគោតមជាសរណៈស្មើដោយ
 ដីវិត ខែត្តាយេនី ពួងក្រាហ្មណ៍ចេតុរសាតិ ព្រមទាំងបុត្រភរិយា ទាំង
 បរិសទ្ធនឹងអមាគ្យ បានផល់ទូទៅព្រះសមណគោតម ជាសរណៈស្មើ
 ដោយដីវិត ខែត្តាយេនី ពួងព្រះបាទមាគធសេនិយតំម្ពិសារ បាទច្ចុសក្ការៈ
 គោតេ រាបំអាទ បូជា កោតក្រែងព្រះសមណគោតមហើយ ខែត្តាយេនី
 ពួងព្រះបាទបសេននិកោសល បាទច្ចុសក្ការៈ គោតេ រាបំអាទ បូជា
 កោតក្រែងព្រះសមណគោតមហើយ ខែត្តាយេនី ពួងក្រាហ្មណ៍ចេតុ-
 រសាតិ បាទច្ចុសក្ការៈ គោតេ រាបំអាទ បូជា កោតក្រែងព្រះសមណគោ-
 តមហើយ ខែត្តាយេនី ពួងព្រះសមណគោតមបានផល់ទានុមត្តត្រាម

ទានុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋិតាយំ យេ ទោ បទ
 កោចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អម្ពាតិ តា-
 មក្ខត្តំ អាគច្ឆន្តំ អតិដិបោ តេ ហោន្តំ អតិដិ ទោ
 បទម្ពេហិ សក្កាតញ្ចា កុកាតញ្ចា មាទេតញ្ចា បូជេ-
 តញ្ចា អបចេតញ្ចា អយំ^(១) ទោ សមណោ តោតោ
 ទានុមត្តំ អនុប្បត្តោ ទានុមត្តេ វិហារតិ អម្ពលដ្ឋិតាយំ
 អតិដិ អម្ពាតិ សមណោ តោតោ អតិដិ ទោ
 បទម្ពេហិ សក្កាតញ្ចា កុកាតញ្ចា មាទេតញ្ចា បូជេ-
 តញ្ចា អបចេតញ្ចា ឥមិចា ចន្តេន ន អរហតិ សោ
 កវំ សមណោ^(២) តោតោ អម្ពាតិ ឧស្សុបាយ
 ឧបសន្តមិភ្នំ អថទោ មយមេវ អរហាម តំ កវន្តំ
 តោតមិ ឧស្សុបាយ ឧបសន្តមិភ្នំ ឯត្តតេ ទោ អហំ
 កោតោ តោតមស្សុ វណ្ណោ បរិយាប្បនាមិ ចោ ច
 ទោ សោ កវំ តោតោ ឯត្តតវណ្ណោ អបរិមាណា-
 វណ្ណោ ហិ សោ កវំ តោតោតិ ។

១ ១. យម្បិ តោ ។ ម. យំចិ តោ ។ ២ ១. ម. សមណោតិ ឧ វិស្សតិ ។

ហើយ ឥឡូវនេះគង់ក្នុងអម្ពលដ្ឋិតាទ្បានទៀបខាងមុខគ្រាម ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមកដល់តាមក្បែររបស់យើងហើយ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សុទ្ធតែជាក្សៀវរបស់យើង ក្សៀវហ្មឺនិងក្សៀវ
 យើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា គោតវ្រ្តិច ព្រះសមណ-
 គោតមនេះឯង បានមកដល់ខាងមុខគ្រាមហើយ ឥឡូវនឹងនៅក្នុងអម្ពល-
 ដ្ឋិតាទ្បានទៀបខាងមុខគ្រាម ព្រះសមណគោតម ជាក្សៀវរបស់យើង
 ក្សៀវហ្មឺនិងក្សៀវតែយើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា គោតវ្រ្តិច
 ដោយហេតុនេះហើយ បានជាមិនគួរ ឱ្យព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើននោះ
 ចូលមករាយយើងទេ ពួកយើងទៅគឺ ទើបគួរនឹងចូលទៅក្រែងគោតម
 ដ៏ចំរើននោះវិញ ខ្ញុំដឹងគុណ (ដែលគួរសរសើរ) របស់ព្រះសមណ-
 គោតមគ្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឯង ក្រែងគោតមដ៏ចំរើននោះ មិនមែនមាន
 គុណដែលគួរសរសើរគ្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ
 មានគុណនឹងរាប់នឹងប្រមាណពុំបានឡើយ ។

(៦) ឃុំ វុត្តោ ភេ ព្រាហ្មណា ក្សត្រជនន្តំ ព្រាហ្មណំ
 ឯកទេវេន្តំ យថា ទោ កវំ ក្សត្រជនន្តោ សមណស្ស
 តោតមស្ស វណ្ណំ ភាសតំ ឥតោ ធម៌ សោ កវំ តោត-
 មោ យោជនសតេ វិហារតិ អលមេវ សន្ទេន កុលបុត្តន
 ទស្សនាយ ឧបសង្កម៌តុំ អបំ បុដ្ឋោសេនាតិ^(១) ។ តេន-
 ហំ កោ សទ្ធេ វ មយំ សមណំ តោតមិ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម៌ស្សនាតិ ។ អថទោ ក្សត្រជនន្តោ ព្រាហ្មណា
 មហតា ព្រាហ្មណាគណោន សន្តិ យេន អម្ពលដ្ឋិកា
 យេន កកវំ តេនុបសង្កម៌ ឧបសង្កម៌តា កកវតា សន្តិ
 សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កតិ សារណិយំ វិគីសាបត្តា
 ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ បន
 ទានុមត្តកា^(២) ព្រាហ្មណាគហមតិកា អប្បេកត្ថេ កក-
 វន្តំ អតិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ចិសិទិសុ អប្បេកត្ថេ កកវតា
 សន្តិ សម្មោទិសុ សម្មោទនិយំ កតិ សារណិយំ

១ ១. បុជសេនាបិ ។ ២. ដុដោសេនាបិ ។ ២ ១. ២. ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ បតាវិ
 វិម ហិយ ១ ទិស្សន្តិ ។ ៣. ឧបសង្កម៌ ហេតិ ទិស្សន្តិ ។

(៦) លុះក្នុងខន្តព្រាហ្មណំនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ពួកព្រាហ្មណំ
 ទាំងនោះ ក៏និយាយពាក្យខុះខ្លឹមក្នុងខន្តព្រាហ្មណំថា អម្បាលយ៉ាងលោក
 ក្នុងខន្តៈម្តេចគង់ពោលសរសើរគុណព្រះសមណតោតម ទោះបីព្រះសម-
 ណតោតមដ៏ចំរើន គង់នៅក្នុងច្របោណ ១០០ យោជន៍អំពីទីនេះក្តី ក្តី
 ណាស់តែកុលបុត្រដែលមានសព្វ គេស្បៀងយកទៅតាមផ្លូវ ដើម្បីនឹង
 ទៅគាល់ឱ្យបាន ។ ព្រាហ្មណំទាំងនោះក៏និយាយគ្នាថា នៃគ្នាយើង បើ
 ដូច្នោះ យើងទាំងអស់គ្នានឹងចូលទៅគាល់ព្រះសមណតោតម ។ ព្រោះនោះ
 ក្នុងខន្តព្រាហ្មណំ ព្រមដោយពួកព្រាហ្មណំច្រើននាក់ ក៏ចូលទៅកាន់
 អម្ពលដ្ឋិកាទទួល សំដៅទៅត្រង់ទីដែលព្រះមានព្រះតាគគង់នៅ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ
 ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពួកព្រាហ្មណំគហមតិអ្នកស្រុកខុម្ពត្តៈ
 ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរស៊ប់ហើយ ពួកខ្លះង្វៀមចង្អិនព្រះមានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាល ជាមួយនឹង
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យដែលគួររលឹក

វិនិសាមគ្គា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកកេ យេន ភគវា
 តេនញ្ញាលំឡណាមេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកកេ
 ធាមតោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកកេ
 តុណ្ណិកតា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ឯសីទី
 ទោ ក្សេននេត្តា ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯកទកេច សុតិ
 មេតិ កោ តោតម សមណោ តោតមោ តិវិចំ យញ្ញ
 សម្បទំ សោធនសម្បទា ជាបាតិក ១ ទោ បបាហិ
 ជាបាមិ តិវិចំ យញ្ញសម្បទំ សោធនសម្បទា វេញាម
 ហិ(២) មហាយញ្ញំ យជីតុំ សាធុ មេ ភវំ តោតមោ តិវិចំ
 យញ្ញសម្បទំ សោធនសម្បទា ទេសេត្វតិ ។

(៧) តេនហិ ព្រាហ្មណ សុណាហិ(២) សាធុ
 តិ មនសិករេហិ កាសិស្សមិតិ ។ ឯវំ កោតិ
 ទោ ក្សេននេត្តា ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បទ្ធកស្សនសិ ។
 ភគវា ឯកទកេច ភ្នកមុត្តំ ព្រាហ្មណា វាជា មហា
 វិជិតោ ធាម អហោសិ អឡេន មហនុតោ មហា
 កោតោ បហុតជាត្រុបដតោ មហុតវិគ្គម ករណោ

១ ឧ. ច. វិញ្ញិ ចាហំ ។ ២ ឧ. សុណេហិ ។

ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏អង្គុយក្នុងសីវេរិវារក្រុងមាន
 ព្រះភាគអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ប្រកាសនាមខ័ន្តនាគ្រាហិយរង្គុក
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្រៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះក្នុងទ្រព្យប្រាហ្មណ៍
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរសំរាប់ហើយ ក៏ត្រាបបង្គំទូលភាស្ត្រនេះ ចំពោះព្រះ
 មានព្រះភាគថា បត់គ្រូព្រះភាគបដិច្ចវិម ខ្ញុំព្រះអង្គបាទព្រា ព្រះសម
 ណោភាគម ចេះយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិច្ឆា ១៦ វែមប្ប ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនចេះយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិច្ឆា ១៦ ទេ តែខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា
 ដើម្បីនឹងចូលមហាយញ្ញំ សូមព្រះភាគបដិច្ចវិម មេត្តាព្រោសសំដែង
 យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មានបរិច្ឆា ១៦ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គវិញ ។

(៧) ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ ថែដូច្នោះចូរអ្នកទាំងអស់
 ចូរអ្នកធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ គឺថាគន្លងសំដែង ។ ក្នុងទ្រព្យប្រាហ្មណ៍
 ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធជីតាថា ព្រះករុណាព្រះធម៌ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះនាង មានមហាសុត្រិយ៍មួយព្រះ
 អង្គព្រះនាមមហាវិជិត ជាស្តេចស្តេចស្តេច ទានព្រះរាជទ្រព្យច្រើន មាន
 ភោគៈច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានទ្រព្យនិងគ្រឿងទេវករណៈច្រើន

មហានិទ្ទេសនា បរិបុណ្ណោ កោសលោ ភិក្ខុវិទូ ។ អដ-
 ទោ ក្រាហ្មណំ រាត្រា មហាវិជិតស្ស រហោគតស្ស
 បដិសល្ល័ទស្ស ឯវិ ចេតសោ បរិកត្តោ ឧទតានិ
 អធិកតា ទោ មេ វិបុលា មាទុសតា ភោតា មហន្តំ
 បរិបុណ្ណំ អភិវិជយ អន្លាវសាមិ យេនុទាហំ
 មហាយញ្ចំ យេនយ្យំ យំ មម អស្ស ជីយវត្តំ ហំ
 តាយ សុខាយាតិ ។ អដទោ ក្រាហ្មណំ រាត្រា
 មហាវិជិតោ បុរោហិតំ ក្រាហ្មណំ អាមន្តាបេត្វា ឯត-
 ទរោច ភីទ មយ្ហំ ក្រាហ្មណំ រហោគតស្ស បដិសល្ល័-
 ទស្ស ឯវិ ចេតសោ បរិកត្តោ ឧទតានិ អធិកតា
 ទោ មេ វិបុលា មាទុសតា ភោតា មហន្តំ បរិ-
 បុណ្ណំ អភិវិជយ អន្លាវសាមិ យេនុទាហំ មហាយញ្ចំ
 យេនយ្យំ យំ មម អស្ស ជីយវត្តំ ហំតាយ សុខា-
 យាតិ វត្តាមហំ ក្រាហ្មណំ មហាយញ្ចំ យេនិគ្គំ
 អនុសាសតុ មំ ភវំ យំ មម អស្ស ជីយវត្តំ ហំតាយ
 សុខាយាតិ ។

មានន័យថា ក្រាហ្មណំ គ្រានោះ ព្រះបាទមហាវិជិត សេចចូលទៅក្នុងទិវហោស្ថាន
 ជាទីចេញចាកក្នុង ហើយពួនសម្លៀក មានសេចក្តីត្រិះរិះ កើតឡើងក្នុង
 ព្រះហឫទ័យយ៉ាងនេះថា ភោគសម្បត្តិទាំងឡាយជាបេសមនុស្សដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ ភាគាអញបានហើយ ប្រើប្រាស់បណ្តាលដ៏ធំទូលាយ ភាគាអញបាន
 ប្រាថ្នាប្រាម្មច្ឆោហើយនៅគ្រប់គ្រង បើដូច្នោះមានភាគាអញដូចជាមហា-
 យញ្ចំដែលអាចប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខផលខ្លួន
 អញអស់កាលដ៏យូរអន្លើ ។ ម្ចាស់ក្រាហ្មណំ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហា-
 វិជិត គ្រាសំឡីទៅក្រាហ្មណបុរោហិតមកហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា
 ម្ចាស់ក្រាហ្មណំ យើងបានចូលទៅទិវហោស្ថាន ជាទីចេញចាកក្នុង
 ហើយពួនសម្លៀកមានសេចក្តីត្រិះរិះកើតឡើងក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភោគសម្ប-
 ត្តិទាំងឡាយជាបេសមនុស្សដ៏ពេញបរិបូណ៌ ភាគាអញបានហើយ ប្រើប្រាស់
 បណ្តាលដ៏ធំទូលាយ ភាគាអញបានប្រាថ្នាប្រាម្មច្ឆោហើយនៅគ្រប់គ្រង
 បើដូច្នោះមានភាគាអញដូចជាមហាយញ្ចំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តី
 ចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខផលខ្លួនអញអស់កាលយូរអន្លើ ម្ចាស់ក្រាហ្ម-
 ណំ យើងប្រាថ្នាដើម្បីដូចជាមហាយញ្ចំ ចូរអ្នកដឹកចំរើនជួយគ្នាទូលំយើងផង
 ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខផលយើងអស់កាលដ៏យូរអន្លើ ។

(៨) ឃី វុត្តេ ព្រាហ្មណ មុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 រាជាធំ មហាវិជិតំ ឯតទកេច កោតោ ទោ រត្នា ជន-
 បនោ សកណ្តោ សឧប្បិទ្យោ តាមយាតាបិ ទិស្សន្តិ
 ឯតមយាតាបិ ទិស្សន្តិ ឯករយាតាបិ ទិស្សន្តិ បទ្ធកុ-
 ហានាបិ^(១) ទិស្សន្តិ ករិ ទោ បទ^(២) រាជា ឃី សកណ្តា-
 កេ ជនបនេ សឧប្បិទ្យោ វលី ឧទ្ធករយ្យ^(៣) អត្តត្ថការី
 អស្ស តេន ករិ រាជា សិយា ទោ បទ កោតោ រត្នា
 ឃី វេស្ស អហមេតិ ឧស្សទិល^(៤) វនេន វា តទ្ធនេ
 វា ជាទិយា វា ករហាយ វា បព្វាជនាយ វា
 សម្មហាធិស្សនីតំ ន ទោ បនេតស្ស ឧស្សទិលស្ស
 ឃី សន្នា សមុក្សតោ ហោតិ យេ តេ ហតា.
 វសេសតា ករិស្សន្តិ តេ បព្វា រត្នា ជនបនេ^(៥)
 វិហោវេស្សន្តិ អបិច ទោ ឥធំ សិវិទាធំ អាតម្ម
 ឃីវេសេតស្ស ឧស្សទិលស្ស សន្នា សមុក្សតោ ហោតិ

១ ម. បទ្ធកុសតាបិ ។ ២ ឧ. វត្តេ ទោ វេច ។ ៣ ឧ. ម. ពលីឧទ្ធករយ្យ ។
 ៤ ឧ. វស្សទិលំ ។ ៥ ម. វស្សទិលំ ។ ៦ ឧ. ម. ធិបេវំ ។

(៨) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
 ហើយ ព្រាហ្មណ៍មុរោហិត ក៏ក្រាបទូលព្រះបាទមហាវិជិតដូច្នោះថា ជន-
 បទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយចំរូនិគ័រោ ប្រកបដោយចារបៀត
 បៀន គួរចោរសម្លាប់អ្នកស្រុកក៏មាន សម្លាប់អ្នកធិតមក៏មាន សម្លាប់
 អ្នកនគរក៏មាន ចាំស្តាប់សម្លាប់តាមផ្លូវក៏មាន បើព្រះរាជាដ៏ចម្រើនលើក
 លែងយកសួយ ក្នុងជនបទដែលប្រកបដោយចំរូនិគ័រោ ប្រកបដោយ
 ចារបៀតបៀនយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះរាជាដ៏ចម្រើនឈ្មោះថាធ្វើ
 មិនត្រូវតាមទំនៀមទេ មួយទៀត ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន តែងទ្រង់ត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា អញទ័ងដកដង្ហក់គំចោរកំណាចខ្លះចេញ ដោយការសម្លាប់
 ចោលខ្លះដោយការឃើញខ្លះ ដោយបែបដទៃទៀតខ្លះ ដោយធ្វើទោស
 ផ្ទាល់ខ្លះ ដោយបំបាច់ខ្លះ យ៉ាងនេះមិនឈ្មោះថា ការដកទ្រ័ងទ្រូរដង្ហក់គំ
 ចោរខ្លះដោយប្រពៃទៀយ (ព្រោះថា) ចោរខ្លះឡាយណាដែលនៅ
 សល់អំពីគេសម្លាប់ ចោរខ្លះនោះមុខដទៃទៀតបៀតបៀនពួកមនុស្សអ្នកជន-
 បទរបស់ស្តេច ក្នុងកាលជាភារីក្រោយ លុះតែអស្រ័យការចាត់ចែងដូច
 តទៅនេះ ទើបឈ្មោះថា ដកដង្ហក់គំចោរខ្លះខ្លះ ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ

តេធិមំ ភវំ រាជា សិយា ទោ បទ^(១) យេ កោតោ
 រញ្ញោ ជនបទេ ឧស្សហន្តិ កសិកោរត្ថោ តេសំ
 ភវំ រាជា វិជគត្តិ អនុប្បទេតុ យេ កោតោ រញ្ញោ
 ជនបទេ ឧស្សហន្តិ វណិដ្ឋាយ តេសំ ភវំ រាជា ចាកតំ
 អនុប្បទេតុ យេ កោតោ រញ្ញោ ជនបទេ ឧស្សហន្តិ
 រាជានាសា តេសំ ភវំ រាជា ភត្តវេត្តនិ កាប្បេតុ តេ
 មនុស្សា សកម្មបសុតា រញ្ញោ ជនបទំ ទ វិហោ-
 វេស្សន្តិ មហា ទ រញ្ញោ រាសិកោ ភវិស្សនំ ទេ មជ្ឈិកា
 ជនបទា អកត្តនា អនុប្បទ្ធា មនុស្សា ទ មុនា
 មោធិនា ឧប បុត្ត ទ ច្បន្តា អនាគយ រ បញ្ញោ
 វិហាវិស្សន្តិ ។ ឃី កោតិ ទោ ប្រាហ្មណ រាជា
 មហាវិជិតោ បុរោហិតស្ស ប្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា
 យេ បទ រញ្ញោ ជនបទេ ឧស្សហីសុ កសិកោរត្ថោ
 តេសំ រាជា មហាវិជិតោ វិជគត្តិ អនុប្បទាសិ យេ

១ ឧ.ម. សិយា ទោ បទតិ ៥ វិស្សនិ ។

សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន (ប្រកបការផ្លូវច្នះ) ពួកជនណា អាចធ្វើស្រែស្រាវភោ
 ក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ប្រទានពូជធារនឹង
 ភត្តាហារដល់ពួកជននោះ ពួកជនណា អាចធ្វើឃ្នា ក្នុងការដាំក្នុងជនបទ
 របស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើនប្រទានព្រះរាជទ្រព្យជាដើមខ្លះ
 ដល់ជនទាំងនោះ ពួកជនបុរសណា ដែលប្រើប្រាស់ធ្វើរាជការក្នុងជន-
 បទរបស់ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើនកំណត់ទូរៀវគ្រូដែលរាជ-
 បុរសទាំងនោះ ទើបមនុស្សទាំងនោះនឹងទំលាក់ខ្លួន ក្នុងមុខការរបស់ខ្លួន
 នឹងមិនបៀតបៀនខ្លួនជនបទរបស់ព្រះរាជាឡើយ ឯតំនៃព្រះរាជទ្រព្យក៏
 នឹងមានច្រើនឡើង ពួកអ្នកជនបទក៏តាំងនៅដោយត្រេកអរក្នុង មិនមាន
 ចំលើតិចោរ មិនមានមនុស្សបៀតបៀនខ្លួនឡើយ មនុស្សទាំងឡាយក៏នឹង
 ពេញចិត្តត្រេកអររីករាយបរោជិតកូនឱ្យរំរែកលើទ្រូង ប្រពៃលជាខឹងមិន
 ពាំបាច់បិទគ្រាផ្លូវក៏បាន (ព្រោះមិនមានទោ) ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ ព្រះបាទ
 មហាវិជិតជ ទទួលភាគប្រាហ្មណបុរោហិតថា យ៉ាងនឹងល្អហើយ ពួក
 ជនណា ធ្វើឃ្នាក្នុងការក្នុងស្រែនឹងរក្សាភោក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះ
 បាទមហាវិជិតជក៏បានប្រទានពូជធារនឹងភត្តាហារដល់ជនទាំងនោះ ពួក

រក្សា ជនបទ ឧស្សាហ៍ស្ត វណ្ណៈយ តេសំ រាជា
 មហាវិជិត តាកនំ អនុប្បនាសិ យេ រក្សា ជនបទ
 ឧស្សាហ៍ស្ត រាជទោវិសា តេសំ រាជា មហាវិជិត
 កត្តវេត្តនំ កឃ្យសំ តេ វ មនុស្សា សកម្មបសុតា
 រក្សា ជនបទ ១ វិហារេសុំ ។ មហា ច(១) រក្សា
 រាសីកោ អហាសិ ទេមជ្ជិតា ជនបទ អកណ្ណាកា
 អនុប្បន្យា មនុស្សា មុនា មោទមាតា ឧរេ បុត្ត
 ឧទ្ធច្ឆា អចារុតយក មញ្ញា វិហារេសុំ ។

(៧) អដទោ ព្រាហ្មណ រាជា មហាវិជិតា
 បុរាហំនំ ព្រាហ្មណំ អាមត្តាមេត្វា វននកេច សម្មហា-
 តោ ទោ មេ កោ សោ ឧស្សាទិលោ កោតោ សំវិដាមិ
 អាគម្ម មហា ច មេ រាសីកោ ទេមជ្ជិតា ជនបទ
 អកណ្ណាកា អនុប្បន្យា មនុស្សា មុនា មោទមាតា ឧរេ
 បុត្ត ឧទ្ធច្ឆា អចារុតយក មញ្ញា វិហារេសុំ វង្សាមហំ
 ព្រាហ្មណ មហាយញ្ញំ យជិតុំ អនុសាសតុ មំ កវិ

១ កត្តិ យេត្តេរា វាសិ វិស្សតិ ។

ជនណា ខ្ញុំយកក្នុងការជួញក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហាវិជិត-
 រាជក៏បានប្រទានព្រះរាជទ្រព្យជាដើមទុនដល់ជនទាំងនោះ ពួករាជបុរស
 ណាដែលប្រឹងប្រែងធ្វើកសិកម្ម ក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហា-
 វិជិតបានកំណត់ទូរៀត្រូវដល់ជនទាំងនោះ មនុស្សទាំងនោះក៏ទទួល
 ទ្រព្យក្នុងមុខការរបស់ខ្លួន មិនបានរៀនរៀនជនបទ របស់ព្រះរាជា
 ឡើយ ។ ឯនូវទ្រព្យរាជទ្រព្យក៏មានច្រើនឡើង ជនអ្នកនៅក្នុងជន-
 បទក៏រាំងនៅដោយក្សេមក្សាន្ត មិនមានចំរើនចោរ មិនមានមនុស្សរៀន
 រៀនគ្នាឡើយ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏ពេញចិត្តគ្រេកអររីករាយចេញចូល
 ឲ្យពិរកលើទ្រូង មិនចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះក៏បាន ។

(៧) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ សំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាវិជិតរាជមាន
 ព្រះគម្រាស់ឲ្យទៅព្រាហ្មណ៍បុរាហិតមកហើយ ទ្រង់គ្រាស់យ៉ាងនេះ
 ថា ម្ចាស់អ្នកដំបើង ដង្កត់គំរោរខ្លះយើងបានជនរោលហើយ ព្រោះ
 ពាស្រ័យខ្លះការចាត់វែងរបស់អ្នកដំបើង ទ្រព្យរបស់យើងក៏បានជំនុំ
 ច្រើនឡើងហើយ អ្នកជនបទទាំងឡាយ ក៏នៅដោយក្សេមក្សាន្ត ជនមាន
 ចំរើនចោរ អ្នកមានមនុស្សរៀនរៀនឡើយ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏ពេញ
 ចិត្តគ្រេកអររីករាយ ចេញចូលឲ្យពិរកលើទ្រូង មិនចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះ
 ក៏បាន ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យើងចង់ចូលមហាយញ្ញំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ

យំ មម អស្ស ធិយន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ តេន-
 ហិ ភវិ(១) យេ កោតោ រតោ ជនបទេ ទន្តិយា អនុ-
 យត្តា នេកមា ចេវ ជាទបទា ច តេ ភវិ វដា អា-
 មន្តយនំ វត្តាមហំ កោ មហាយត្តំ យជិតុំ អនុជាទន្ត-
 មេ ភវន្តោ យំ មម អស្ស ធិយន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ
 យេ កោតោ រតោ ជនបទេ អមត្តា ទាវិសដ្ឋា នេកមា
 ចេវ ជាទបទា ច ។ មេ ។ ប្រាញណាមហាសាលា
 នេកមា ចេវ ជាទបទា ច ។ មេ ។ ភហបតិកា
 នេយិកា(២) នេកមា ចេវ ជាទបទា ច តេ ភវិ វដា
 អាមន្តយនំ វត្តាមហំ កោ មហាយត្តំ យជិតុំ អនុ-
 ជាទន្ត មេ ភវន្តោ យំ មម អស្ស ធិយន្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ ។ ឃី កោតំ ខោ ប្រាញណា វដា មហា-
 វិជិតោ បុរេហិតស្ស ប្រាញណស្ស មជិស្សត្តា យេ
 រតោ ជនបទេ ទន្តិយា អនុយត្តា នេកមា ចេវ ជាទ-
 បទា ច តេ វដា មហាវិជិតោ អាមន្តេសិ វត្តាមហំ

។ ១. ម. ភវិ វដា ។ ២. ម. ភហបតិកេយិកា ។

ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់យើងអស់កាលយូរអង្វែង ចូរ
 អ្នកដំបំរើទង្វើណែនាំយើងផង ។ ប្រាញណាបុរេហិតក៏ក្រាបបង្គំទូលថា
 សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស ចើន្ត្រោះ ភ្នកជនណាពោះជាស្បៀងដែល
 នៅក្នុងទឹកមក្តី ដែលនៅក្នុងជនបទក្តីដែលចុះចូលក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា
 ដំបំរើ សូមព្រះរាជាដំបំរើទ្រង់ហៅជនទាំងនោះមកប្រាប់ថា ឱលត្តា
 យើង យើងចង់ឬជាមហាយត្តាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខដល់យើង អស់កាលយូរអង្វែង ចូរអ្នកដំបំរើរាល់គ្នាយល់
 តាមយើង ភ្នកជនណាជាអាមាត្យ រាជបរិសេទ្យក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជាដំ
 បំរើ ពោះនៅក្នុងទឹកមក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី ។ មេ ។ ភ្នកប្រាញណាមហា-
 សាលាជាអ្នកទឹកមក្តី អ្នកជនបទក្តី ។ មេ ។ ភ្នកភហបតិកាសុខ្យំទ្រព្យជាទិព្វ
 ជាអ្នកទឹកមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី សូមព្រះរាជាដំបំរើទ្រង់ហៅជនទាំងនោះ
 មកហើយទ្រង់ប្រាប់ថា ខ្ញុំអ្នករាល់គ្នា យើងចង់ឬជាមហាយត្តាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់យើងអស់កាលយូរ
 អង្វែង ចូរអ្នកដំបំរើទាំងឡាយយល់ព្រមតាមយើង ។ ឱលត្តាប្រាញណា
 ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក៏ទទួលពាក្យប្រាញណាបុរេហិតថា យ៉ាងហ្នឹង
 ហើយ ជនទាំងឡាយណា ជាស្បៀងនៅក្នុងទឹកមក្តី នៅក្នុងជនបទ
 ក្តី ដែលចុះចូលមកក្នុងជនបទរបស់ព្រះរាជា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជក៏ទ្រង់

កោ មហាយញ្ញំ យជិត្តំ អនុជាទន្ទ មេ កវន្តោ យំ
 មម អស្ស ធិយេត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ យជិត្តំ
 កវំ ភជា យញ្ញំ យញ្ញាការោ មហារាជាតិ ។ យេ
 វត្តោ ជនមទេ អមត្តា ទាវសដ្ឋា ទេកមា ថេវ ជាទ-
 មនា ច ។ មេ ។ ត្រាហ្មណមហាសាលា ទេកមា
 ថេវ ជាទមនា ច ។ មេ ។ កហមតិកា ទេមយិកា
 ទេកមា ថេវ ជាទមនា ច តេ ភជា មហាវិជ្ជតោ
 អាមន្តេសិ វត្តាមហំ កោ មហាយញ្ញំ យជិត្តំ អនុជា-
 ទន្ទ មេ កវន្តោ យំ មម អស្ស ធិយេត្តំ ហិតាយ
 សុខាយាតិ ។ យជិត្តំ កវំ ភជា យញ្ញំ យញ្ញាការោ
 មហារាជាតិ ។ វតិ វេ(១) ចត្តារោ អនុមតិបត្តា
 តស្សេវ យញ្ញស្ស ចរិត្តារា កវន្តំ ។

ត្រាស់ហៅជនទាំងនោះមក ទ្រង់ត្រាស់ថា ខែអ្នករាល់គ្នា យើងចង់
 បូជាមហាយញ្ញំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 ដល់យើងអស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរអ្នកទាំងឡាយដំរើនយល់ព្រមតាម
 យើង ។ ពួកជននោះក៏ត្រាបបង្គំខ្លួនថា បពិត្រមហាភវ កាលនេះជា
 កាលគួរនឹងបូជាយញ្ញំហើយ សូមត្រូវរកជាដំរើន ទ្រង់បូជាយញ្ញំចុះ ។
 ជនទាំងឡាយណា ជាតាមាត្រ រាជបរិសេស្យក្នុងជនបទ របស់ព្រះរាជា
 នោះជាអ្នកឧតមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ។ មេ ។ ពួកត្រាហ្មណ៍មហាសាលា
 ជាអ្នកឧតមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ។ មេ ។ ពួកកហមតិកាសុទ្ធិទ្រព្យ
 ជាទិច្ចជាអ្នកឧតមក្តី ជាអ្នកជនបទក្តី ព្រះបាទមហាវិជ្ជតរាជ ក៏ទ្រង់ត្រាស់
 ហៅជនទាំងឡាយនោះមក ទ្រង់មានព្រះរាជទុត្តិក៏ថា ខែអ្នករាល់គ្នា
 យើងចង់បូជាមហាយញ្ញំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 សេចក្តីសុខ ដល់យើងអស់កាលជាយូរអង្វែង ចូរអ្នកដំរើនទាំងឡាយ
 យល់ព្រមតាមយើង ។ ជនទាំងនោះក៏ត្រាបខ្លួនថា បពិត្រមហាភវ
 កាលនេះ ជាភាលគួរនឹងបូជាយញ្ញំហើយ សូមត្រូវរកជាដំរើន បូជា
 យញ្ញំចុះ ។ ពួកជនទាំង ៤ ពួកនេះ ជាអ្នកមេសេចក្តីយល់ព្រម ជា
 បរិការនៃយញ្ញំនោះដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១០) រាជា មហាវិជិតោ អដ្ឋហំ អន្តេហំ ស-
 មន្ទាតតោ ឧកតោ សុដាតោ មាតតោ ច បិតតោ
 ច សំសុទ្ធក្ខណិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហយេតា
 អត្តិត្តោ អនុបត្តិដ្ឋោ ជាតិវំទេន អភំរុទោ នស្សន្ទិ-
 យោ ។ បេ ។ អត្តន្តាវគាសោ នស្សនាយេ អន្ល្ហ
 មហានុចោ មហាកោតោ បហុតជាត្យុវាដតោ បហុត-
 វិត្តបតវលោ បហុតទទទញ្ញោ បរិបុណ្ណាកោសតោដ្ឋា-
 តារោ ពលវំ ចតុរ្កិដិយា សេនាយេ សមន្ទាតតោ
 អស្សវិយេ ឱវំនប្បដិការាយេ តបតិ មញ្ញោ បច្ចុត្តិតោ
 យសសា សន្នោ នាយកោ នាទបតិកោ អនា-
 វដ្ឋារោ សមណប្រាហ្មណិកបណិដ្ឋិតាវណិ ព្វកយេ-
 កតាចំ ឱតានក្ខតោ បុញ្ញាចំ កកេតិ ពហុស្សុតោ

(១០) ព្រះបាទមហាវិជិតប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ គឺព្រះអង្គ
 មានព្រះជនិត្ត ទាំងបីចំណែក គឺមានព្រះមាតានិងព្រះបិតា ប្រសូក
 ចាកព្រះគតិវំសុទ្ធអំតិណ ខែអយ្យកោអយ្យតាជានំរេ ៧ មិន
 មានអ្នកណារឹះគន់រិះរៀល ដោយពោលដល់ជាតិបាទ ១ ព្រះអង្គមាន
 ព្រះបុណ្ណគ្រូមើលមើល ៗ បេ ។ ព្រះសេវានិក្ខព័កាយគួរឲ្យចង់មើលមិន
 លែង ១ ព្រះអង្គជាស្តេចស្តុកស្តុកមានព្រះរាជទ្រព្យច្រើន មានភោគៈ
 ច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងឧបការណ៍ ជាទីតាប់ចិត្តច្រើន
 មានធនធាននឹងធារាហារច្រើន មានយ៉ាងនឹងជម្រុកដំបូល ១ ព្រះអង្គ
 មានហេតុសម្រកបដោយបុគ្គលេនា ដែលស្តាប់បង្គាប់ធ្វើតាមព្រះរាជ-
 ទ្រង់(ទ្រង់ខ្លួនមនុស្សទាំងឡាយ) ព្រះអង្គមានគេជាទុក្ខាត ហាក់ដូច
 ជាដុតចំប៉ៅញូរំភ្នកសត្រូវ ដោយរាជវស្សិយយស ១ ព្រះអង្គមានព្រះ
 រាជសព្ទ ជាពាយក ជាពាទបតិ មិនបាទចំខ្លា ព្រះអង្គដូចជាអណ្តូងទឹក
 សម្រាប់ផឹករបស់សមណប្រាហ្មណិនឹងមនុស្សគិត្រា អ្នកផឹក មនុស្ស
 អ្នកពាលិត (គុណរបស់ពាទ) ហើយសូម នឹងយាចកទាំងឡាយ រមែង
 ច្រង់ធ្វើខ្លំបុណ្យ ១ ព្រះអង្គជាពហុស្សុក គឺច្រង់បាទរៀនសូត្រស្តាប់

តស្ស តស្ស សុតនាតស្ស តស្ស តស្ស ទោ បទ កា-
 សិតស្ស អត្ថំ ជាតាតិ អយំ ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តោ
 អយំ ឥមស្ស កាសិតស្ស អត្តោតិ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ
 មេធាវី បដិពលោ អតីតាធាតតបត្តប្បន្ន អត្តោ ចិន្ទ្រ-
 តំ ។ រាជា មហាវិជិតោ ឥមេហំ អដ្ឋហំ អន្តិហំ
 សមញ្ញាកតោ ។ ឥតិ ឥមាធិបិ អដ្ឋហំ តស្សវ
 យញ្ញស្ស បរិក្ខារា ករុន្តិ ។

(១១) បុរោហិតោ^(១) ព្រាហ្មណោ ចតុបទ្តេហិ
 សមញ្ញាកតោ ឌុកតោ សុដាតោ មាតិតោ ច បិតិ-
 តោ ច សំសុទ្ធកុហាលោតោ យាវ សត្តមា បិតាម-
 ហយុតា អត្តិតោ អនុបត្តេដ្ឋោ ជាតិវាទេន អដ្ឋ្យា-
 យតោ បន្តនេ តិណ្ឌិ វេនាធំ ចារត្វ សធិយណ្ណ-
 កេតុភាធំ សាក្ករ្យកេនាធំ ឥតិហាសបញ្ចនាធំ
 បទតោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហាបុរិស-
 លក្ខណេសុ អនវយោ សីលវា វុឌ្ឍសីលី វុឌ្ឍសី
 លេន^(២) សមញ្ញាកតោ បណ្ឌិតោ ត្យត្តោ មេធាវី

១ ម. បុរោហិតេ ។ ២ ម. វុឌ្ឍសីលី វុឌ្ឍសីលេន ។

ប្រើន ១ ទ្រង់ប្រាបច្ចាសំម្បវសេចក្តីអធិប្បាយនៃសុតៈ គឺវិជ្ជាចំណេះ
 នោះ ។ នៃកាសិតនោះ ។ ដោយន័យច្បាស់លាស់ថា នេះជាសេចក្តីអធិ-
 ប្បាយនៃកាសិតនេះ ។ ១ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏វិមានប្រាជ្ញាគង់រោចន៍
 ទ្រង់ប្រារព្ធដ៏វិទ្យាប្រយោជន៍ទាំងឡាយ ដែលជាគតិអនាគតន៍បច្ចុ-
 ប្បន្ន ១ ។ ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់ប្រកថាដោយអន្តិទាំង ៨ នេះដង ។
 អន្តិ ៨ នេះ ជាបរិក្ខាររបស់យញ្ញនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១១) ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត ប្រកបដោយអន្តិ ៤ គឺជាអ្នកមាន
 កំណើតស្អាតទាំងពីរចំណែក គឺទាំងមាតាន៍និងបិតា តើគឺជាគតិដ៏បរិបូណ៌
 អរាមអំពីកំណែនៃដីផ្ទៃដីតាមរំលឹក វេ មិនមានអ្នកណា រិះគន់និរម្យល
 ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបាន ១ ជាអ្នកវាយមន្ត បេះចាំមន្ត បេះចប់
 គ្រែវែ ព្រមទាំងនិម្មិតិយណ្ណ មិននិម្មិតិកុកៈ ព្រមទាំងបុរាណ
 គឺសិក្ខាន៍និវត្តិ ដែលមានគម្ពីរឥតិហាសៈជាទំរង់ ៤ ជាអ្នកដឹងទ្រូបទម្រង់
 វេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនថយចោក គឺស្នាដៃនៃញាតិលោកាយតសាស្ត្រ
 ន៍និងមហាបុរិសលក្ខណក្បាសាស្ត្រ ជាអ្នកមានសីល មានសីល
 ដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចម្រើន ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញាសាវ័

បរមោ វា ពុតិយោ វា វុជម្បត្តណ្ណានិ^(១) ។
បុរោហិតោ ប្រាហ្មណោ ឥមេហំ ចត្តហន្ត្តេហិ សមដ្ឋា-
តតោ ។ ឥតិ ឥមាធិមំ ចត្តាវិ អដ្ឋាធិ តស្ស្ហវ
យត្តាស្ស បរិក្ខារា កវត្តំ ។

(១២) អថទោ ប្រាហ្មណ បុរោហិតោ ប្រាហ្ម-
ណោ រណោ មហាវិជិតស្ស បុត្រេ វ យត្តា តស្ស្ហវ
វិជា ទេសេសិ សិយា ទោ បទ កោតោ រណោ
មហាយត្តំ យជមាទស្ស កោចិទេវ វិប្បដិសារោ
មហា វត មេ កោតត្តោ វិតត្ថិស្សតិ ភោ កោតា
រណោ វិប្បដិសារោ ទ ករណីយោ ។ សិយា
ទោ បទ កោតោ រណោ មហាយត្តំ យជមា-
ទស្ស កោចិទេវ វិប្បដិសារោ មហា វត មេ កោ-
តត្តោ វិតត្ថិស្ស ភោ កោតា រណោ វិប្បដិសារោ ទ
ករណីយោ ។ សិយា ទោ បទ កោតោ រណោ
មហាយត្តំ យជមាទស្ស កោចិទេវ វិប្បដិសារោ

១ ឧ. ម. សុត្តិ បដ្ឋក្កានុមំ ។

ជាបុគ្គលទំ ១ បូទំ ២ របស់ប្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលខ្ញុំការប៉ូជា ។ ប្រាហ្មណ៍
បុរោហិតប្រកបដោយអង្គទាំង ២ នេះឯង ។ អង្គទាំង ២ នេះជាបរិក្ខារ
របស់យ័ត្តានោះដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១២) ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ប្រាហ្មណ៍បុរោហិតបានសិ-
ដែនវិជិតគល់ចិត្ត ៣ យ៉ាងសល់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក្នុងកាលមុនយត្តា-
រាជីថ កាលបើព្រះរាជាជីវិតរើន ខឹងបូជាមហាយ័ត្ត ឥន្ទនីមានសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយណាមួយមិនខានថា ឡើយ កំនរកោតៈយ៉ាងច្រើនរបស់អញ
ខឹងវិនាសទៅ ព្រះរាជាជីវិតរើន កុំគប្បីធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។
កាលបើព្រះរាជាជីវិតរើន ខឹងបូជាមហាយ័ត្តនឹងមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
ណាមួយមិនខានថា ឡើយ កំនរកោតៈយ៉ាងច្រើនរបស់អញឥន្ទនីវិនាសទៅ
ព្រះរាជាជីវិតរើន កុំគប្បីធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។ កាលបើ
ព្រះរាជាជីវិតរើន ខឹងបូជាមហាយ័ត្តនឹងមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយណាមួយ

មហា វត មេ ភោគត្តុម្ភោ វិភតោតិ សោ ភោតា រណោ
 វិជ្ជុដិសារោ ន តារណិយោ ។ ឥមេ (១) ប្រាហ្មណ
 មុហេហិតោ ប្រាហ្មណោ រណោ មហាវិជិតស្ស មុទ្ធេ វ
 យញ្ញា តិស្សោ វិចា ទេសសិ ។

(១៣) អថទោ ប្រាហ្មណ មុហេហិតោ ប្រាហ្មណោ
 រណោ មហាវិជិតស្ស មុទ្ធេ វ យញ្ញា ទេសហា កាវេហិ
 បដិក្កា ហាកេស្ស វិជ្ជុដិសារិ បដិវិទេសិ (២) ។ អាតមិស្សន្តិ
 ទោ ភោតោ យញ្ញំ ចាណាតិចាតិទោមិ ចាណា-
 តិចាតាមិ បដិវិតា យេ តត្ថ ចាណាតិចាតា ទេសិ-
 យេវ តេន យេ តត្ថ ចាណាតិចាតា បដិវិតា តេ
 អាត្ម យជតំ កវិ សដ្ឋតំ កវិ មោទតំ កវិ ចិត្តមេវ កវិ
 អន្តវិ បសាទេតុ ។

មិនបានថា ឧប្បា តិមរកាកៈយ៉ាងប្រើមរបស់អញវិនាសទៅហើយ ព្រះ
 រាជាដំបំរើ កុំភ័យប្រើសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឡើយ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 ប្រាហ្មណ៍មុហេហិតបានសិដ្ឋនិវត្តិកល់ចិត្ត ពុំយ៉ាងនេះ ដល់ព្រះបាទ
 មហាវិជិតរាជក្នុងកាលមុនយកាតិ ។

(១៣) ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ លំដាប់នោះ ប្រាហ្មណ៍មុហេហិត
 បានបក្ខេបន្តិទូរសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក្នុងក្នុង
 បុគ្គលអ្នកទទួលនូវគ្រឿងបូជា ដោយពាក្យពំនឹង ១០ ក្នុងកាលមុនយកា-
 តិ ។ (៥) ក្នុងមនុស្សអ្នកសម្លាប់សត្វក៏មាន អ្នករៀនចោកការសម្លាប់
 សត្វក៏មាន ទ័ងទាំគ្នាមកកាន់ទំសម្រាប់បូជានិយ័ត្តារបស់ព្រះអង្គ បណ្តា
 មនុស្សទាំងនោះ មនុស្សក្លែកណាដែលជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ដែលរបស់ការ
 សម្លាប់សត្វនោះ ក៏ទ័ងទាំដល់មនុស្សក្លែកនោះៗ បណ្តាមនុស្សទាំង
 នោះ មនុស្សក្លែកណាដែលជាអ្នករៀនចោកការសម្លាប់សត្វ សូមព្រះអង្គ
 ទ្រង់ព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរែករយ
 សូមឲ្យខាតក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គផ្លូវផ្ទាំ ចំពោះជនទាំងនោះចុះ ។

១ ឥមា ភោតិ ហយេវ កវិចុំ ។ ២ បដិវិតិ ឬ ឬចិ ចោត្តេតេ វិស្សតិ ។

(១៤) អាគម៌ស្សន្តិ ខេ ភោតោ យញ្ញំ អនិច្ចាណា-
 យំ ឆោបំ អនិច្ចាណាឆាបំ បដិវិភា យេ តត្ថ អនិច្ចាណា-
 យំ ឆោ តេសំ យេវ តេន យេ តត្ថ អនិច្ចាណា បដិ-
 វិភា តេ អារត្ត យជនំ កវំ សជ្ជនំ កវំ មោធនំ កវំ
 ចិត្តមេវ កវំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(១៥) អាគម៌ស្សន្តិ ខេ ភោតោ យញ្ញំ តាមេសុ
 មិច្ឆាចារិឆោបំ តាមេសុ មិច្ឆាចារិឆាបំ បដិវិភា យេ តត្ថ
 តាមេសុ មិច្ឆាចារិឆា តេសំ យេវ តេន យេ តត្ថ តា-
 មេសុ មិច្ឆាចារិ បដិវិភា តេ អារត្ត យជនំ កវំ សជ្ជ-
 នំ កវំ មោធនំ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(១៤) ពួកមនុស្សអ្នកលួចទ្រព្យគេក៏មាន អ្នកវៀរចាកការលួចទ្រព្យ
 គេក៏មាន ទ័ន្ធនាំត្តាមកកាន់វិសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញ របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្ស
 ទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ផលរបស់ការលួច
 ទ្រព្យគេនោះ ក៏ទ័ន្ធបានផលមនុស្សពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ
 មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកវៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ សូមឲ្យព្រះអង្គព្រះ
 រាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យ
 ទានក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(១៥) ពួកមនុស្សអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមក៏មាន អ្នកវៀរចាកការ
 ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមក៏មាន ទ័ន្ធនាំត្តាមកកាន់វិសម្រាប់បូជាយ័ញ្ញ របស់
 ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុស
 ក្នុងកាម ផលរបស់ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមនោះ ក៏ទ័ន្ធបានផលមនុស្ស
 ពួកនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សពួកណាដែលជាអ្នកវៀរចាក
 ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយ
 ព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យទានក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់
 ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(១៦) អាភមិស្សន្តិ ខោ កោតោ យញ្ញំ មុសាភិទិ-

យោមិ មុសាភិទា បដិវិតាមិ យេ តត្ថ មុសាភិទិយោ

តេសិយេវ តេន យេ តត្ថ មុសាភិទា បដិវិតា តេ

អារត្ត យជតំ ករំ សដ្ឋតំ ករំ មោទតំ ករំ ចិត្តមេវ

ករំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(១៧) អាភមិស្សន្តិ ខោ កោតោ យញ្ញំ មិសុណា-

ភិទិយោមិ មិសុណាយ ភិទាយ បដិវិតាមិ យេ តត្ថ

មិសុណាភិទិយោ តេសិយេវ តេន យេ តត្ថ មិសុណា-

យ ភិទាយ បដិវិតា តេ អារត្ត យជតំ ករំ សដ្ឋតំ

ករំ មោទតំ ករំ ចិត្តមេវ ករំ អន្តរំ បសាទេតុ ។

(១៦) ពួកមនុស្សអ្នកហោយពាក្យកុហកក៏មាន អ្នកវៀរចោកការ

ហោយពាក្យកុហកក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកគាន់ច័សប្រាប់ប្តូរដោយញ្ញ របស់ព្រះ

អង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្រូវណាដែលជាអ្នកហោយពាក្យ

កុហក ផលរបស់ការហោយពាក្យកុហកនោះ ក៏នឹងមានផលមនុស្សត្រូវនោះ

ទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ ពួកមនុស្សណាដែលជាអ្នកវៀរ ចោកការ

ហោយពាក្យកុហក សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជ

ទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គ

ជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(១៧) ពួកមនុស្សអ្នកនិយាយញុះញង់ក៏មាន អ្នកវៀរចោកការ

និយាយញុះញង់ក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកគាន់ច័សប្រាប់ប្តូរដោយញ្ញរបស់ព្រះអង្គ

បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្រូវណាដែលជាអ្នកនិយាយញុះញង់ ផល

[១៨] អាគមិស្សន្តំ ទោ កោតោ យញ្ញំ ឝុសវាចំ ខោ-

មិ ឝុសាយ វាចាយ មដិវិតាមិ យេ តត្ថ ឝុសវាចំ-

ខោ តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ ឝុសវាចាយ មដិវិតា

តេ អាត្ត យជតំ កំ សដ្ឋតំ កំ មោទតំ កំ ចិត្តមេវ

កំ អន្តំ មសាទេតុ ។

[១៩] អាគមិស្សន្តំ ទោ កោតោ យញ្ញំ សម្មប្បណ-

មិ ខោមិ សម្មប្បណាតា មដិវិតាមិ យេ តត្ថ សម្មប្ប-

ណាមិ ខោ តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ សម្មប្បណាតា

មដិវិតា តេ អាត្ត យជតំ កំ សដ្ឋតំ កំ មោទតំ

កំ ចិត្តមេវ កំ អន្តំ មសាទេតុ ។

[១៨] ត្ថមមុស្សអ្នកនិយាយពាក្យទ្រោះភ័យន អ្នកវៀរចាក

ការនិយាយពាក្យទ្រោះភ័យន និងនាំគ្នាមកកាន់ច័សម្រាប់បូជាយ័ព្វារបស់

ព្រះអង្គ បណ្តាមុនុស្សទាំងនោះ មុនុស្សត្រកណាដែលជាអ្នកនិយាយ

ពាក្យទ្រោះភ័យ ផលរបស់ការនិយាយពាក្យទ្រោះភ័យនោះ ក៏មានដល់

មុនុស្សត្រកនោះទៅ បណ្តាមុនុស្សទាំងនោះ មុនុស្សត្រកណា ដែល

ជាអ្នកវៀរចាកការនិយាយពាក្យទ្រោះភ័យ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូម

ព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឱ្យទានក្នុង

ព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមុនុស្សទាំងនោះចុះ

[១៩] ត្ថមមុស្សអ្នកនិយាយពាក្យរោយរាយភ័យន អ្នកវៀរចាក

ការនិយាយពាក្យរោយរាយភ័យន និងនាំគ្នាមកកាន់ច័សម្រាប់បូជាយ័ព្វារ

របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមុនុស្សទាំងនោះ មុនុស្សត្រកណាដែលជាអ្នកនិយាយ

ពាក្យរោយរាយ ផលរបស់ការនិយាយពាក្យរោយរាយនោះ ក៏នឹងមាន

ដល់មុនុស្សត្រកនោះទៅ បណ្តាមុនុស្សទាំងនោះ មុនុស្សត្រកណាដែល

ជាអ្នកវៀរចាក ការនិយាយពាក្យរោយរាយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន

សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឱ្យទាន

ក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមុនុស្សទាំងនោះចុះ ។

ព្រះមនុស្សត្រូវ បោះបង់ចោលយោធិ្យភាព

(២០) អាតម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យញ្ញំ អភិជ្ឈា.

លុចោមិ អនភិជ្ឈាលុចោមិ យេ តត្ថ អភិជ្ឈាលុចោ

តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ អនភិជ្ឈាលុចោ តេ អារត្ត

យជនំ កវំ សជ្ឈនំ កវំ មោទនំ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តរំ

បសាទេតុ ។

(២១) អាតម៌ស្សន្តំ ខោ កោតោ យញ្ញំ ព្យាបន្ន-

ចិត្តាមិ អព្យាបន្នចិត្តាមិ យេ តត្ថ ព្យាបន្នចិត្តាមិ

តេសំយេវ តេន យេ តត្ថ អព្យាបន្នចិត្តា តេ អារត្ត

យជនំ កវំ សជ្ឈនំ កវំ មោទនំ កវំ ចិត្តមេវ កវំ

អន្តរំ បសាទេតុ ។

ព្រះមនុស្សត្រូវ បោះបង់ចោលយោធិ្យភាព

(២០) ពួកមនុស្សអ្នកមានអភិជ្ឈក៏មាន អ្នកមិនមានអភិជ្ឈក៏មាន

នឹងនាំគ្នាមកកាន់ខ័សម្រាប់បូជាយញ្ញ របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំង

នោះ មនុស្សត្រូវណាដែលជាអ្នកមានអភិជ្ឈ ផលរបស់អភិជ្ឈនោះ ក៏

នឹងមានផលមនុស្សត្រូវនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្រូវ

ណាដែលជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈ សូមព្រះអង្គព្រះរាជពាន សូមព្រះអង្គ

ចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមឱ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យ

របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

(២១) ពួកមនុស្សដែលមានចិត្តព្យាបាទក៏មាន អ្នកមិនមានចិត្ត

ព្យាបាទក៏មាន នឹងនាំគ្នាមកកាន់ខ័សម្រាប់បូជាយញ្ញរបស់ព្រះអង្គ បណ្តា

មនុស្សទាំងនោះ មនុស្សត្រូវណាដែលជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ផលរបស់

ចិត្តព្យាបាទនោះ ក៏នឹងមានផលមនុស្សត្រូវនោះទៅ បណ្តាមនុស្សទាំង

នោះ មនុស្សត្រូវណាដែលជាអ្នកមិនមានចិត្តព្យាបាទ សូមព្រះអង្គព្រះ

រាជពាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូម

ឱ្យខាងក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះមនុស្សទាំងនោះចុះ ។

[២២] អាគមិស្សន្តំ ខោ កោតោ យញ្ញំ មិច្ឆាធិដ្ឋិ-
 កាមិ សមាធិដ្ឋិកាមិ យេ តត្ថ មិច្ឆាធិដ្ឋិកា តេសិ.
 យេវ តេន យេ តត្ថ សម្មាធិដ្ឋិកា តេ អាវុត្ត យជន្តិ
 កវំ សន្នតិ កវំ មោទន្តិ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តវំ បសា-
 នេត្តនិ ។ នមេហិ ខោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ រក្ខា មហាវិជិតស្ស បុព្វេ វ យញ្ញា ធនសហា-
 ការេហិ បដិស្តាហិតេសុ វិប្បដិសារំ បដិវិនេសិ ។

[២៣] អដិខោ ព្រាហ្មណ បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 រក្ខា មហាវិជិតស្ស មហាយញ្ញំ យជនោស្ស គោ-
 ឡសហិ អាគារេហិ ចិត្តំ សន្តស្សេសិ សមាធមេសិ
 សមុត្តេជេសិ សម្មហិសេសិ សិយោ ខោ បទ កោតោ
 រក្ខា មហាយញ្ញំ យជនោស្ស តោចិនេវ វត្តា រាជា
 ខោ មហាវិជិតោ មហាយញ្ញំ យជនិ ខោ ច ខុស្ស
 អាមច្ឆិតា ទត្តិយោ អនុយន្តា^(១) នេតតោ ចេវ ជាទមនា

១ ឧ. អនុយន្តា ។

[២៤] ក្នុងមនុស្ស ជាមិច្ឆាធិដ្ឋិកំមាន ជាសម្មាធិដ្ឋិកំមាន មិនឃឹ
 ក្នុងមនុស្សជាមិច្ឆាធិដ្ឋិកំមាន របស់ព្រះអង្គ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ
 មនុស្សក្នុងណាដែលជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ផលរបស់មិច្ឆាធិដ្ឋិនោះ ក៏មិនមានផល
 មនុស្សពួកនោះទេ បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សក្នុងណាដែលជា
 សម្មាធិដ្ឋិ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូម
 ព្រះអង្គរីករាយ សូមឲ្យទានក្នុងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គជ្រះថ្លា បំពោះ
 មនុស្សទាំងនោះចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត បានបរម្ភ
 បដិស្តវិសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ក្នុងបដិស្តាហកៈ
 ក្នុងកាលមុនយញ្ញាធិ ដោយអាការ ១០ នេះឯង ។

[២៥] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនេះ ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត ព្រា
 ញ្ញាធិព្រះហឫទ័យ វិនិច្ឆ័យព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ដែលកំពុងបូជាមហាយញ្ញា
 ឲ្យឃើញតាម ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យរាជហោន ឲ្យរីករាយ ដោយអាការ
 ១៦ ជា កាលព្រះរាជវិជិតរាជ កំពុងបូជាមហាយញ្ញា ត្រង់មានអ្នកណា
 មួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយញ្ញា តែថា ពួក
 ក្សត្រិយ៍នៅក្នុងនិមន្តិជនបទ ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ទ្រង់មិនមាន

ច អថ ច បទ កវំ រាជា ឯវុបំ មហាយញ្ញំ យជន្តិ ។
 ឯវុបំ ទោ កោតោ រញ្ញោ វត្តា ធម្មតោ នត្តំ ។ កោតោ
 ទោ បទ រញ្ញោ អាមន្តិតា ទត្តិយា អនុយញ្ញា ទេកមា
 ទេវំ ជានបទា ច ឥមិទាបេតិ កវំ រាជា ជាទាតុ
 យជន្តិ កវំ សជ្ជន្តិ កវំ មោទន្តិ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តរំ
 បសានេតុ ។

[២២] សិយា ទោ បទ កោតោ រញ្ញោ មហា-
 យញ្ញំ យជនានស្ស កោចិទេវំ វត្តា រាជា ទោ មហា-
 វិជិតោ មហាយញ្ញំ យជន្តិ ទោ ច ទូស្ស អាមន្តិតា
 អមច្ឆា ចារិសដ្ឋា ទេកមា ទេវំ ជានបទា ច ។ បេ ។
 ព្រាហ្មណមហាសាលា ទេកមា ទេវំ ជានបទា ច ។
 កហបតំទេវយិកា ទេកមា ទេវំ ជានបទា ច អថ
 ច បទ កវំ រាជា ឯវុបំ មហាយញ្ញំ យជន្តិ ។
 ឯវុបំ ទោ កោតោ រញ្ញោ វត្តា ធម្មតោ នត្តំ ។

ព្រះបន្ទូលហៅកេរ្តិ៍ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជា
 មហាយញ្ញំមានសភាពយ៉ាងនេះបាទ ។ ជនអ្នកកោលដោយធម៌ ចំពោះ
 មហារាជដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។ ឯភ្នកក្សត្រិយ៍នៅក្នុងខ្ពង់ខ្ពស់
 ក្តី នៅក្នុងជនបទក្តី ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ព្រះរាជាដ៏ចំរើន បាទ
 មានព្រះបន្ទូលហៅមកហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តី
 ខ្លះ ដោយពាក្យនេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជពាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះ
 រាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គកែតយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យព្រះថ្វា
 តែខាងក្នុងចុះ ។

[២២] កាលព្រះរាជាដ៏ចំរើន ក៏ក្នុងបូជាមហាយញ្ញំ ក្រែងមានអ្នក
 ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយញ្ញំ តែថា
 ភ្នកអមាត្យ រាជបរិសទ្យ អ្នកនិគមន៍អ្នកជនបទ ព្រះអង្គក៏មិនមាន
 ព្រះបន្ទូលហៅមកឡើយ ។ បេ ។ ភ្នកព្រាហ្មណ៍មហាសាល អ្នកនិគម
 ន៍អ្នកជនបទ ។ ភ្នកកហបតិអ្នកសន្សំទ្រព្យ ជាអ្នកនិគមន៍អ្នកជន-
 បទ (ព្រះរាជាមិនមានព្រះបន្ទូលហៅមកឡើយ) បើទុកជាដូច្នោះព្រះរាជា
 ដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជាមហាយញ្ញំមានសភាពយ៉ាងនេះបាទ ។ ជនអ្នក
 កោលដោយធម៌ ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។

កោតោ ទោ បទ រណោ អាមន្តិកា កហមនិទេច-
 យិកា ទេកមា ទេវ ជាទមជា ធ ឥមិទាបេតិ កវិ
 រាជា ជាបាតុ យេជតិ កវិ សដ្ឋតិ កវិ ហោទតិ កវិ
 ចិត្តទេវ កវិ អន្តរិ បសាទេតុ ។

(២៥) សិយោ ទោ បទំ កោតោ រណោ មហា-
 យញ្ញំ យេជមាទស្ស កោចិទេវ វត្តា រាជា ទោ មហា-
 វិជិតោ មហាយញ្ញំ យេជតិ ទោ ធ ទោ ទុកតោ
 សុជាតោ មាតិកោ ធ បិតិកោ ធ សិស្សទុក្ខហណិកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អត្តិកោ អនុបត្តដ្ឋោ
 ជាតិវិទេទ អថ ធ បទ កវិ រាជា ឯវុបិ មហាយញ្ញំ
 យេជតិ ។ ឯវុបិ ទោ កោតោ រណោ វត្តា ទដ្ឋតោ
 ទតុ ។ កវិ ទោ បទ រាជា ទុកតោ សុជាតោ
 មាតិកោ ធ បិតិកោ ធ សិស្សទុក្ខហណិកោ
 យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អត្តិកោ អនុបត្តដ្ឋោ

ឯកុកគហបតិអ្នកស្ងៀមត្រូវ ជាអ្នកមិនបន្លំអ្នកដទៃ ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន
 បានមានព្រះបន្ទូលហៅមកហើយ សូមព្រះរាជាដ៏ចម្រើន ទ្រង់ជ្រាប
 សេចក្តីម្ល៉េះដោយ ភាគារនៈ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយ
 ព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លា
 តែពាងក្នុងចុះ ។

(២៥) កាលព្រះរាជាដ៏ចម្រើន កំពុងប្តូរជាមហាយញ្ញា ក្រែងមាន
 អ្នកណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់ប្តូរជាមហាយញ្ញា តែ
 ថា ព្រះអង្គមិនមែនជាស្តេចមានព្រះរាជតិស្តូតទាំង ២ ទាន គឺទានព្រះ
 មាតានឹងព្រះបិតា ទ្រង់ប្រសូតចាកព្រះគភីដ៏បរិសុទ្ធ ដល់អំពីតំណែងព្រះ
 អយ្យកោព្រះអយ្យកាជាគំរប់ ៧ មក មិនមានអ្នកណា រិះគន់គំរើល
 ដោយគោលផល់គំគុំបានឡើយ បើទុកជាម៉ូល្លោះ ព្រះរាជាដ៏ចម្រើន គង់
 តែប្តូរជាមហាយញ្ញា មានសភាពរោងនេះបាន ។ ដទៃអ្នកពោលដោយ
 ធម៌ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចម្រើន យ៉ាងនេះមិនមានឡើយ ។ តែព្រះរាជាដ៏ចម្រើន
 មានព្រះរាជតិស្តូតទាំងពីរទាន គឺទានព្រះមាតានឹងទានព្រះបិតា ប្រ-
 សូតចាកព្រះគភីដ៏បរិសុទ្ធ ដល់អំពីតំណែងព្រះអយ្យកោ ព្រះអយ្យកា
 ជាគំរប់ ៧ មក គឺមិនមានអ្នកណា រិះគន់គំរើល ដោយគោលផល់

ព្រះវិហារនិកាយព្រះពុទ្ធសាសនា

ជាតិវិទេន សមិទាមេតំ ករំ ភវនា ជាតានុ យេជតំ ករំ
សង្កតំ ករំ មោទនំ ករំ ខិត្តមេវ ករំ អន្តរំ មសារទេតុ ។

(២៦) សិយា ទោ បទ គោតោ រតោ មហាយញ្ញំ
យជមានស្ស គោតិទេវ វត្តា ភវនា ទោ មហាវិជិតោ
មហាយញ្ញំ យជតិ ទោ ច ទោ អភិវុទោ ទស្សនិយោ
ចាសាដិគោ បរមាយ វណ្ណោចោត្តរតាយ សមន្តាគតោ
ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវច្ឆសំ អនុន្តរកាសោ ទស្សនាយ
។ បេ ។ ទោ ច ទោ អន្លោ មហាទ្វេនោ មហាគោតោ
បហុតជាតុបរជិតោ បហុតវិក្ខុបករណោ បហុតទទ-
ទតោ បរិមុណ្ណោគោសគោដ្ឋាតារោ ។ បេ ។ ទោ
ច ទោ តលវំ ចតុរ្កិដិយា សេនាយ សមន្តា-
គតោ អស្សវាយ ឌុំវិទប្បជិតារាយ តបតិ(១) មរោ
បព្វត្ថិតោ យសសា ទោ ច ទោ សាទោ ធាយតោ

១. ទេវញ្ញនិកាយ បបតិ ។ ប. ទេវញ្ញនិកាយ សមរិ ។

ព្រះវិហារនិកាយព្រះពុទ្ធសាសនា

ជាតិបាទឡើយ សូមព្រះរាជជំពំរើន ទ្រង់ប្រាសសេចក្តីនេះដោយពាក្យ
នេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គបិណ្ឌាយព្រះរាជទ្រព្យ សូម
ព្រះអង្គភិក្ខុយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាភោជក្នុងចុះ ។

(២៦) កាលព្រះរាជជំពំរើន កំពុងបូជាមហាយញ្ញំ ក្រែងមានអ្នក
ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយញ្ញំ ព្រះអង្គ
ជាស្តេចមានព្រះរូបមិនល្អ មិនគួរមើលមើល មិនគួរឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះ
ថ្លា មិនប្រកបដោយសម្បុរដ៏ល្អយ៉ាងក្រែងលឺ មិនដូចជាសម្បុរនៃព្រហ្ម
មិនមានសរីរស្រពៀននឹងព្រហ្ម មិនមានសារិក្តិក្នុងកាយគួរឲ្យមើលមើល
មិនលឺ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាស្តេចមិនស្តុកស្តម្ភ មិនមានទ្រព្យច្រើន មិន
មានរបស់ប្រើប្រាស់ច្រើន មិនមានមាសប្រាក់ច្រើន មិនមានគ្រឿងទមក-
ណ៍ជាច្រើនអច្រើន មិនមានធនធាននឹងជញ្ជូនហោច្រើន មិនមាន
យុទ្ធិនឹងជម្រកដ៏បរិបូណ៌ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាស្តេច មិនមានរោងពល
ប្រកបដោយចក្រន្តសេនា ដែលស្តាប់បង្គាប់ផ្អែមព្រះទេវ ព្រះអង្គមិន
មានរាជទុក្ខាភាព ហាក់ដូចជាដុតបំផ្លាញខ្លួនក្នុងសង្គ្រាម ដោយព្រះរាជសម្ប-
វិយយសបាទ ព្រះអង្គជាស្តេចមិនមានសភ្ជា មិនមែនជាពាយក មិនមែន

នា ឧបតិ អនាវដន្ទារោ សមណក្រាហ្មណកបណាធំ្កក-
 វណ៌ក្ខតយា ៨កាដំ ឱនាឧក្កតោ បុញ្ញាដំ កកោតិ
 នោ ៨ ទោ ពហុស្សុតោ តស្សុ តស្សុ សុតដាតស្សុ
 នោ ៨ ទោ តស្សុ តស្សុវ ទោ បទ កាសិវស្សុ
 អនុំ នាបាតិ អយំ ឥមស្សុ កាសិវស្សុ អត្តោ អយំ
 ឥមស្សុ កាសិវស្សុ អត្តោតិ នោ ៨ ទោ បណ្ឌិតោ
 វិយត្តោ មេធាវី បដិវលោ អតីតាបាគតប្បុប្បន្ន
 អត្តោ ចិន្តេតុំ អថ ៨ បទ កវំ វាជា វិវុបំ មហាយកំ
 យជតីតិ ។ វិវុបំ ទោ គោតោ វញ្ញោ វត្តោ ឧម្មតោ
 ឧត្តិ ។ កវំ ទោ បទ វាជា បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី
 បដិវលោ អតីតាបាគតប្បុប្បន្ន អត្តោ ចិន្តេតុំ ឥមិ-
 លាបេតំ កវំ វាជា ជាបាតុ យជតិ កវំ សដ្ឋតិ កវំ
 ហោធិតិ កវំ ចិត្តមេវ កវំ អន្តវំ មសារទេតុ ។

(២៩) សិយា ទោ បទ គោតោ វញ្ញោ មហាយកំ
 យជមានស្សុ តោចិន្តេវ វត្តោ វាជា ទោ មហាវិជិតោ

ជា ខាបតិ មិនមែនជាអ្នកបើកទូរ មិនមែនដូចជាអណ្តូងទឹកសម្រាប់ផឹក
 របស់សមណក្រាហ្មណ៍ ទឹកអ្នកកំត្រា អ្នកដំណើរ អ្នកតណិទាគុណ
 របស់ខាបតិយស្នម ទឹកយាចកទាំងឡាយ ហើយធ្វើឲ្យបុណ្យ ព្រះអង្គ
 មិនបានរចះចាំច្រើនមិនទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំសេចក្តីអធិប្បាយនៃសុតៈនោះ ។
 នៃកាសិតនោះ ។ ជានេះជាសេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិតនេះ នេះជាសេចក្តី
 អធិប្បាយនៃកាសិតនេះ ព្រះអង្គមិនមែនជាបណ្ឌិត វុទ្ធិវិ មិនមាន
 ព្រះប្រាជ្ញាអង្គិកាច ដើម្បីទំនំទំនិតសេចក្តីក្នុងអតីត អនាគត ទំនំបច្ចុប្បន្ន
 បាន ឡើយ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ក៏គង់នៃបូជាមហាយកំ មាន
 សភាពយ៉ាងនេះបាន ។ ដទៃអ្នកពោលដោយធម៌ ចំរើនព្រះរាជាដ៏ចំរើន
 យ៉ាងនេះ ក៏មិនមានឡើយ ។ ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ជាបណ្ឌិត ស្វាសវិ
 មានព្រះប្រាជ្ញាអង្គិកាច ដើម្បីទំនំទំនិតសេចក្តីក្នុងអតីត អនាគត ទំនំបច្ចុប្បន្ន
 បាន សូមព្រះរាជាដ៏ចំរើនទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនេះ ដោយហេតុនេះចុះ សូម
 ព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីក
 រាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែធានីក្នុងចុះ ។

(២៧) កាលព្រះរាជាដ៏ចំរើន កំពុងបូជាមហាយកំ ក្រែងមានអ្នក
 ណាមួយនិយាយថា ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយកំ ពាស

មហាយញ្ញំ យជតំ ខេ ច ខ្មស្ស(១) បុរោហិតោ
 ត្រាហ្មណោ ឧកតោ សុដាតោ មាតតោ ច មិតតោ
 ច សិស្សទុក្ខហាលិកោ យាវ សត្តមា មិតាមហាយុតា
 អត្តិតោ អនុបក្កដោ ជាតិវាទេន អថ ច បទ កវី រាជា
 ឯវិប្បំ មហាយញ្ញំ យជតតំ ។ ឯវិប្បំ ខោ កោតោ រណោ
 វត្តា ធម្មតោ ធម្មតំ ។ កោតោ ខោ បទ រណោ បុរោហិតោ
 ត្រាហ្មណោ ឧកតោ សុដាតោ មាតតោ ច មិតតោ ច
 សិស្សទុក្ខហាលិកោ យាវ សត្តមា មិតាមហាយុតា
 អត្តិតោ អនុបក្កដោ ជាតិវាទេន វេទិយាមេតំ កវី
 រាជា ជាធាតុ យជតតំ កវី សជ្ជតំ កវី មោទតំ កវី
 ចិត្តមេវ កវី អន្តរំ បសាទេតុ ។

(២៨) សិយា ខោ បទ កោតោ រណោ មហាយញ្ញំ
 យជតតំ យជនាទស្ស កោមិនេវ វត្តា រាជា ខោ មហា-
 វិជិតោ មហាយញ្ញំ យជតតំ ខេ ច ខ្មស្ស បុរោហិតោ
 ត្រាហ្មណោ អជ្ឈាយតោ មន្តរោ តិល្លា វេទានំ ទារក្ខ
 សង្ខយ ល្អាតោតុកាជំ សាត្វវប្បកេនាជំ វតិហាស-

១ ខ. ខោ ឧស្ស ។

ត្រាហ្មណំបុរោហិត មិនមានកំណើតល្អទាំងពីរផ្នែក គឺខាងហោមិន
 ខាងបិតា មិនបានប្រសូតចាកភកិដិបិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណៃអយ្យកោ
 អយ្យិកាជំគំបំ ៧ មកឡើយ មិនមែនជាផ្គុំអន្តរាណា វិះគន់វិះជឿល
 ដោយពោលដល់ជំនុំបានឡើយ បើទុកជាម៉ូឆ្មោះព្រះរាជជំនំវិះគន់ក្រៃ
 ចូជាមហាយញ្ញំ មានសភាពយ៉ាងនេះទាន ។ ជនអ្នកពោលដោយធម៌ចំពោះ
 ព្រះរាជជំនំវិះគន់នេះមិនមានឡើយ ។ ឯត្រាហ្មណំបុរោហិតរបស់
 ព្រះរាជជំនំវិះគន់ ជាអ្នកមានជំនំបិសុទ្ធ ទាំងពីរចំណែកដែរ គឺខាងមាតា
 នឹងខាងបិតា ប្រសូតចាកភកិដិបិសុទ្ធ ដរាបអំពីតំណៃអយ្យកោ
 អយ្យិកាជំគំបំ ៧ មក មិនមានអ្នកណាវិះគន់វិះជឿល ដោយពោល
 ដល់ជំនុំកំណើតបានឡើយ សូមព្រះរាជជំនំវិះគន់ ទ្រង់ប្រាបសពក្តីខ្ញុំ
 ដោយហេតុនេះ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ
 សូមព្រះអង្គរីករាយ សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឱ្យជ្រះថ្លាក្រៃខាងក្នុងចុះ ។

(២៩) កាលព្រះរាជជំនំវិះគន់ កំភុទ្ធចូជាមហាយញ្ញំ ក្រែងមានអ្នក
 ណាមួយនិយាយថា ត្រាទានមហាវិជិតរាជ ទ្រង់បូជាមហាយញ្ញំ ទាស់
 ត្រាហ្មណំបុរោហិតរបស់ព្រះអង្គ មិនមែនជាអ្នករាយមន្ត មិនចេះចាំមន្ត
 មិនចេះចប់ខ្ញុំវិញ្ញាណ ព្រមទាំងគម្ពីរខ្មែរល្អនឹងគម្ពីរកេតុកៈ ព្រមទាំង
 អក្សរ្យកេត គឺសិក្ខានឹងនិក្ខិ ដែលមានគម្ពីរវតិហាសៈជំគំបំ ៥ ជាអ្នក

បញ្ចមនំ បទេតោ វេយ្យាករណោ លោកាយតបហា-
 បុរិសលត្តុណេស្ក អនវយោ ឆោ ច ខ្យស្ស បុរោហិតា-
 តោ ព្រាហ្មណោ សីលវា វុឡ្ហសីលំ វុឡ្ហសីលេន
 សមញ្ញកតោ ឆោ ច ខ្យស្ស បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បវេតោ វា ធុតិយោ វា បូជំ
 បក្កណ្ណាញំ អថ ច បទ កវំ ភជា ឯវុបំ មហា-
 យតំ យជតិ ។ ឯវិបំ តោតោ អញ្ញោ វត្តា ធម្មតោ
 ធុតិ ។ តោតោ ទោ បទ អញ្ញោ បុរោហិតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បវេតោ វា ធុតិយោ
 វា បូជំ បក្កណ្ណាញំ ឥមិណាបេតិ កវំ ភជា ជាតាតុ
 យជតិ កវំ សដ្ឋតិ កវំ មោធុតិ កវំ ចិត្តមេវ កវំ
 អន្តរំ បសាទេត្តនំ ។ ឥមេហិ ទោ ព្រាហ្មណ បុរោ-
 ហិតោ ព្រាហ្មណោ អញ្ញោ មហាវិជិតស្ស មហាយតំ
 យជេណទស្ស សោឡសវា អាតារហិ ចិត្តំ សទ្ធិស្សេសំ
 សពាទយេសិ សមុត្តេជេសិ សម្មហិសេសិ ។

មិនធិន្តវិបទនិវវេយ្យាករណំ ជាអ្នកមិនថយហិត គឺស្មានដំនាញក្នុង
 លោកាយតសាស្ត្រ ខឹងមហាបុរិសលត្តុណេស្កសាស្ត្រ ចាស់កែ
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះរាជាទោះ មិនមែនជាអ្នកមានសីល មាន
 សីលដ៏ចំរើន មិនប្រកបដោយសីលដ៏ចំរើន ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះ
 រាជាទោះ មិនមែនជាបណ្ឌិតឃ្លាសវិមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២
 របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលនូវការបូជាឡើយ បើទុកជាដូច្នោះ ព្រះ
 រាជាដ៏ចំរើន ក៏គង់តែបូជាមហាយតំមានសភាពយ៉ាងវិទេវបាន ។ ធម្មអ្នក
 កោលដោយធម៌ ចំពោះព្រះរាជាដ៏ចំរើន យ៉ាងវិទេវមិនមានឡើយ ។ ៦
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតរបស់ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ជាបណ្ឌិតឃ្លាសវិមានប្រាជ្ញា
 ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកទទួលនូវការបូជាមែន សូម
 ព្រះរាជាដ៏ចំរើន ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីចុះ ដោយហេតុនេះចុះ សូមព្រះអង្គ
 ព្រះរាជទាន សូមព្រះអង្គចំណាយព្រះរាជទ្រព្យ សូមព្រះអង្គរីករាយ
 សូមទ្រង់តាំងព្រះហឫទ័យ ឲ្យជ្រះថ្លាតែខ្លះឯក្នុងចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត បានក្បាំងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះបាទមហាវិជិតរាជ
 ដែលកំពុងបូជាមហាយតំឲ្យឃើញតាម ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហោន
 ឲ្យរីករាយ ដោយតាការទាំង ១៦ នេះឯង ។

[២៧] តស្មី ទោ បទ^(១) ព្រាហ្មណ យញ្ញោ ទេវ

ការេ ហត្ថិសុ ន អដេឡុការ ហត្ថិសុ ន កក្កដ-
ស្វករា ហត្ថិសុ ន វិវា ទាលា សង្ខតំ អាបដ្ឋិសុ
ន រុត្តា ជិដ្ឋិសុ^(២) យ្យមត្តាយ ន ទត្តា លាយិសុ^(៣)
បរិហិសត្តាយ ។ យេបិស្ស អហោសុំ ជាសាតំ វា
យេស្សតំ វា កម្មករតំ វា តេបិ ន ទណ្ឌតដ្ឋិតា ន
កយតដ្ឋិតា ន អស្សុមុទា រោទមាទា^(៤) បរិកម្មាជិ
អតិសុ ។ អថទោ យេ ឥដ្ឋិសុ តេ អតិសុ យេ ន
ឥដ្ឋិសុ ន តេ អតិសុ ។ យំ ឥដ្ឋិសុ តំ អតិសុ យំ
ន ឥដ្ឋិសុ ន តំ អតិសុ ។ សប្បុរិសេន វេទនិមន្តិ-
ជាណិភេទ ទេវ សោ យញ្ញោ ជិដ្ឋាទមកមាសិ ។

[៣០] អថទោ ព្រាហ្មណ ទត្ថិយា អនុយត្តា
នេកមា ទេវ ជាទមនា ច ។ អមត្តា ចារិសដ្ឋា
នេកមា ទេវ ជាទមនា ច ។ ព្រាហ្មណមហាសាលា

១ ឧ. ម. បទនិ ១ ទិស្សនិ ។ ២ ជិដ្ឋិសុនិ បា. ៣ ឧ. ន ទេព
លុយិសុ ។ ម. ន ទេព លុយិសុ ។ ៤ ឧ. ម. រុទមាទា ។

[២៧] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងយញ្ញានោះឯង មនុស្សចំនែកៗ គឺ

ខានសម្លាប់គោ ខានសម្លាប់តែទំនំនៃ៖ ខានសម្លាប់មាត់ ជ្រូក ត្នូកសត្វ
ផ្សេង ។ ក៏មិនបានដល់ខ្ញុំសេចក្តីវិវាស ខានកាប់ដើមឈើ មកធ្វើជា
គោល (សម្រាប់ចាំកេណ្ឌៈ) ខានច្រូតស្បូវភ្នាំង ដើម្បីឲ្យលំបាក (ដល់
ដទៃទៀត) ។ ចំណែកខាងពួកដទៃណា ដែលជាខ្ញុំកំដក្តី ជាអ្នកបំរើក្តី
ជាអ្នកធ្វើការងារក្តី ដទៃចំនែកព្រហ្មណ៍ក៏មិនបានគម្រាប ដោយគាត់
មិនបានគម្រាមឲ្យក៏យ មិនមានមុខងារដោយទឹកភ្នែកស្រែកស្រែហាយ
ធ្វើការងារឡើយ ។ ដោយភិក្ខុនោះថា ត្នូកដទៃណា ចង់ធ្វើការងារ
ត្នូកដទៃនោះក៏ធ្វើទៅ ត្នូកដទៃណា មិនចង់ធ្វើការងារ ត្នូកដទៃនោះក៏ខាន
ធ្វើទៅ ។ ត្នូកដទៃចង់ធ្វើការណា ក៏ធ្វើការនោះទៅ មិនចង់ធ្វើការណា
ក៏ខានធ្វើការនោះទៅ ។ ឯយញ្ញាជិដ្ឋានោះ ក៏សម្រេចដោយទឹកដោះថ្នាំ
ច្រូត ទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះដូរ ទឹកយំនឹងទឹកអំរោកប៉ុណ្ណោះឯង ។

[៣០] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនោះ ត្នូកត្រឡប់មកនៅក្នុងទីតម
នឹងដទៃបទដែលនៅក្នុងព្រះរាជអំណាច ។ ត្នូកអមាភ្នំរាជបរិសទ្យ ជា
អ្នកទិតមនឹងអ្នកដទៃ ។ ត្នូកព្រាហ្មណ៍មហាសាលា ជាអ្នកទិតមនឹង

នេកមា ទេវ ជានបដា ច ។ កហមតំនេធយិកា នេកមា
 ទេវ ជានបដា ច បហូតំ សាបតេយ្យំ អាតាយ ភជាធំ
 មហារិដិតំ ឧបន្តមិត្តា វិវាហាសិ ឥទិ តេ^(១) ទេវ
 បហូតំ សាបតេយ្យំ ទេវំ យេវ^(២) ឧទ្ទិស្ស អាភតិ
 តំ ទេវោ បដិក្កន្តាត្តតំ ។ អលិ ភោ មហាមិ
 ឥទិ^(៣) បហូតំ សាបតេយ្យំ ធម្មិកោ ន ពលិទា អភិ-
 សន្តតំ តត្យ វោ ហោតុ ឥតោ ច គិយ្យោ^(៤) ហា-
 ថាតិ ។ តេ រត្តា បដិក្កត្តា វិកមន្តំ អបក្កម្ម វិ
 សមចំន្តេស្សំ^(៥) ន ទោ វតំ អម្ពាតំ បដិវបំ យិ^(៦)
 មយំ ឥហានិ សាបតេយ្យានិ បុនទេវ សកានិ យកនិ
 បដិក្កន្តោយ្យាម^(៧) ភជា ទោ មហារិដិកោ មហាយត្តា
 យជតិ ហន្តស្ស មយំ អនុយាតិទោ ហោមាតិ ។

១ ឧ. ម. ពេទិបទំ ឧ ទិស្សតិ ។ ២ ប. ទេវិញ្ញោ ។ ៣ ឧ. មមបំ និទំ ។
 ម. មហាបិទំ ។ ៤ ឧ. ភិយោ ។ ៥ ឧ. សម្មន្តេស្សំ ។ ៦ ឧ. យំសកោ ឧ ទិស្សតិ ។
 ៧ ឧ. ម. បដិហាយ្យាម ។

អ្នកជនបទ ពួកសហបតិអ្នកស្ស័ទ្រព្យ ជាអ្នកនិកមន៍នឹងអ្នកជនបទ ក៏ចាំ
 គ្នាយកទ្រព្យសម្បត្តិជាច្រើន ចូលទៅតាមព្រះបាទមហាវិជិតភព ហើយ
 គ្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតំទេព ទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនពុំទាន់
 នេះជាបេសមហាបពិត្រ យើងខ្ញុំព្រះគន្លង់នាំមកផ្ទុយ ចំពោះមហាបពិត្រ
 សូមមហាបពិត្រ ទ្រង់ទទួលទូរទ្រព្យសម្បត្តិនោះចុះ ។ ព្រះបាទមហា-
 វិជិតភព គ្រាសំគបថា ឆ្លើយអ្នកពុំទាន់ខ្សោយ ទ្រព្យសម្បត្តិខ្ញុំនេះឯង
 ដែលសម្រេចហើយ ដោយគលិតម្មប្រកថាដោយធម៌ច្រើនណាស់ហើយ
 ទ្រព្យពុំទាន់នោះ ត្រូវបាទទៅអ្នកពុំទាន់ខ្សោយវិញចុះ មួយទៀត ចូរអ្នក
 ពុំទាន់ខ្សោយ យកទ្រព្យបេសខ្ញុំឯង ថែមទៅទៀតចុះ ។ ពួកជនពុំទាន់
 នោះ កាលបើព្រះរាជាទ្រង់ប្រកែកហើយ ក៏ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សម
 គួរ ហើយក៏គិតគ្រមគ្នាយ៉ាងនេះថា បើពួកយើងយកទ្រព្យសម្បត្តិពុំទាន់
 នេះទៅតាមផ្លូវខ្លួនវិញ ដោយហេតុណា ហេតុនោះឈ្នះជាមិនសមគួរ
 ដល់ពួកយើងឡើយ ថ្វីត្រូវព្រះបាទមហាវិជិតភព កំពុងបូជាមហាយត្តា
 បើផ្លូវនោះ ពួកយើង ចូរនាំគ្នាបូជាតាមព្រះគន្លង់ទៅចុះ ។

(៣១) អថទោ ព្រាហ្មណ បុត្តិមេន យេញាភិ-
 តស្ស័(១) ទត្តិយា អនុយន្តា នេកមា ថេវ ជាទបដា ច
 ណាវាធិ បដ្ឋបេស្សំ ។ នត្តិណេន យេញាភិតស្ស័ អមត្តា
 ចារិសដ្ឋា នេកមា ថេវ ជាទបដា ច ណាវាធិ បដ្ឋបេ-
 ស្សំ ។ បដ្ឋិមេន យេញាភិតស្ស័ ព្រាហ្មណមហាសា-
 លា នេកមា ថេវ ជាទបដា ច ណាវាធិ បដ្ឋបេស្សំ ។
 ឧត្តបេន យេញាភិតស្ស័ តហបតំនេបយំកា នេកមា ថេវ
 ជាទបដា ច ណាវាធិ បដ្ឋបេស្សំ ។ តេសុបិ ទោ(២)
 ព្រាហ្មណ យេញោសុ នេវ តាវោ ហត្ថាសុ ន អដេ-
 ឡកា ហត្ថាសុ ន តុត្តិដស្សកា ហត្ថាសុ ន វិណា-
 ចាលា សន្និកំ អាបដ្ឋិសុ ន ក្រា ធិដ្ឋិសុ យុបត្តាយ-
 ន ធា លាយំសុ បរិហិសត្តាយ ។ យេ នេសំ(៣) អ-
 ហេស្សំ ធាសាតិ វា បេស្សិតិ វា តេម្ពកាតិ វា តេបិ
 ន ធាត្ថិសា ន ភយត្ថិសា ន អស្សមុទា រោន-
 ហា បរិកម្មាធិ អតិសុ ។ អថទោ យេ ឥដ្ឋិសុ

១ ឧ. ម. យញ្ញាណស្ស ។ ២ ឧ. ទោសត្តោ ម ទិស្សិតិ ។ ៣ ឧ. យេបិ នេសំ ។
 ម. យេបិ នេសំ ។

(៣១) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កាលនោះពួកគ្រូយ័អ្នកនៅក្នុងទិគម
 នឹងនៅក្នុងជនបទ ដែលនៅក្នុងព្រះរាជអាណាច តំណាងប្តីប្តីជាគ្រូ
 ទិសខាងកើតនៃរោងយំញា ។ ពួកអមាត្យរាជបរិសេស្ស អ្នកទិគមនឹង
 អ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាធ្វើមធ្វើជាគ្រូ ក្នុងទិសខាងត្បូងនៃរោងយំញា ។ ពួក
 ព្រាហ្មណមហាសាល ជាអ្នកទិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាធ្វើមធ្វើជាគ្រូ
 ទិសខាងលិចនៃរោងយំញា ។ ពួកគហបតីអ្នកសុខ្យុទ្ធរាជ ជាអ្នកទិគមនឹង
 អ្នកជនបទ ក៏នាំគ្នាធ្វើមធ្វើជាគ្រូ ក្នុងទិសខាងជើងនៃរោងយំញា ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងវ័យកំណើតនោះ មនុស្សទាំងឡាយមិនបានសម្លាប់
 គោ មិនបានសម្លាប់កង់និងក្រោះ មិនបានសម្លាប់មាន់និងជ្រូក ពួកសត្វ
 ផ្សេងៗ ក៏មិនដល់ទូរសេចក្តីវិនាសឡើយ មិនបានកាប់ដើមឈើមកធ្វើ
 ជាគោល (សម្រាប់ចាំកណ្តោះ) បានច្រូតស្មៅភ្នំនិងដើម្បីឲ្យលំបាក(ដល់
 ជនឯទៀត) ។ ចំណែកខាងពួកមនុស្សណា ជាខ្ញុំកំផុត ជាអ្នកបរិភ័
 ជាអ្នកធ្វើការងារក្តី ជនទាំងនោះមិនបានត្រូវគម្រាមដោយការងារ មិនបាន
 ត្រូវគម្រាមឱ្យភ័យ មិនមានមុខដោយដោយចំកន្តែក ស្រែកទ្រហោយធ្វើ
 ការងារឡើយ ។ ដោយសេចក្តីពិតនោះ ពួកជនណា ចង់ធ្វើការងារ

តេ អតីសុ យេ ឧ ឥច្ឆីសុ ឧ តេ អតីសុ ។ យំ ឥច្ឆី-
 សុ តិ អតីសុ យំ ឧ ឥច្ឆីសុ តំ ឧ អតីសុ ។
 សម្មាតេសេ ធរដំនធនិមនុដាលីតេន ទេវ សោ យេនោ
 ធិដ្ឋានមគមាសិ(១) ។ ឥតិ ចត្តារោ ច អនុមតិបក្ខា
 វាជា មហាវិជិតោ អដ្ឋហិ អន្តេហិ សមន្តានតោ បុរោ-
 ហិតោ ព្រាហ្មណោ ធឧត្វហន្តេហិ សមន្តានតោ តិស្សេ
 វិជា អយំ វុត្តតិ ព្រាហ្មណ តិវិជា យញ្ញសម្មាសា សោ-
 ន្នសបរិក្ខារតិ ។

[៣៤] វិវុត្តេ តេ ព្រាហ្មណា ឧត្តានិទោ ឧត្តា-
 សន្តា មហាសន្តា អហេសិំ អហោ យេនោ អហោ
 យញ្ញសម្មាសាតិ ។ ក្ខត្តនិទោ បទ ព្រាហ្មណោ
 តុណ្ណិក្ខតោ វ ធិសិទ្ធា ហោតិ ។ អថទោ តេ
 ព្រាហ្មណា ក្ខត្តនិទំ ព្រាហ្មណំ វតនិវេកំ កុស្មា
 បទ កវំ ក្ខត្តនិទោ សមណស្ស តោតមស្ស សុកា-
 សិតិ សុកាសិកតោ ទាត្តនុបោទតិតិ ។ ទាលំ កោ

១ ៤. តេ យញ្ញ ធិដ្ឋានមគមសុ ។

ពួកជននោះគឺធ្វើទៅ ពួកជនណា មិនចង់ធ្វើការណា ពួកជននោះក៏ទាម
 ធ្វើទៅ ពួកជនចង់ធ្វើការណា ក៏ធ្វើការណាទោះទៅ មិនចង់ធ្វើការណា
 ណា ក៏ទាមធ្វើការណាទោះទៅ ។ ឯយញ្ញាចំពោះក៏សម្រេចដោយទឹក
 ដោះថ្នាំ ប្រេង ទឹកដោះភាប់ ទឹកដោះផ្ស ទឹកយំ ទឹកទឹកអំពៅចុំណោះ
 ឯង ។ ហួសព្រាហ្មណំ ជនទាំង ៤ ក្នុង មានតំទិកយល់ត្រូវត្រា ១ ព្រះ
 បាទមហាវិជិតវេយ្យាករដោយអន្ត ៨ ប្រការ ១ ព្រាហ្មណបុរោហិត
 ប្រកបដោយអន្ត ៤ ប្រការ ១ ដោយយញ្ញាចំ ៣ យ៉ាង ទេវហោវិជយញ្ញ-
 សម្មា ៣ យ៉ាង មានបរិក្ខារ ១៦ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

[៣៥] កាលថ្ងៃព្រះហស្តា ទ្រង់មានព្រះកុទ្ទកម្រាស់យ៉ាងខ្លះ
 ហើយ ក្នុងព្រាហ្មណំទាំងនោះមានសំរោងបដិវត្តកន្លង មានសំរោង
 ហោរិ សំរោងស្រកថា អើថ្នាំ យំន្ន យញ្ញសម្មាសា ។ ឯក្នុងខន្ត-
 ព្រាហ្មណំក៏អនុយទៅស្រៀម ។ ដំដាប់នោះ ព្រាហ្មណំទាំងនោះបាន
 ពោលពាក្យនេះទឹកក្នុងខន្តព្រាហ្មណំថា ព្រោះហេតុអ្វី បានជាលោក
 ក្នុងខន្ត មិនត្រេកអរភាយនឹងសុភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយ
 ពាក្យជាសុភាសិតសោះ ។ ក្នុងខន្តព្រាហ្មណំធ្វើយថា ខែអ្នក

សមណស្ស តោតមស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតតោ ធន
 អត្តនុមោទាមិ អុន្ទាមិ តស្ស ធម្មតេយ្យ^(១) យោ
 សមណស្ស តោតមស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតតោ
 ធន អត្តនុមោទេយ្យ អមិច មេ កោ ឃី ហោតិ
 សមណោ តោតមោ ឃីមាហា^(២) ឃី មេ សុតន្តិ ក ឃី
 អហាតិ កវិត្តិ ក អមិច សមណោ តោតមោ ឃី តណ
 អាសិ ភត្តិ តណ អាសិ ភេវ ភាសតិ^(៣) តស្ស មយ្ហិ
 កោ ឃី ហោតិ អន្ទា សមណោ តោតមោ តេធន សម.
 យេធន កជា ហោតិ^(៤) មហាវិជិតោ យត្តាសាមិ មុណ.
 ហិតោ^(៥) តស្ស យត្តាស្ស យោជេតាតិ ។ អភិជាធាតិ
 បិធន កវិតោតមោ ឃីវុបិ យត្តា យជិត្វា ក យោជិត្វា
 ក កាយស្ស កណា បវំ មរណា សុភតិ សត្តិ លោកិ
 ឧបមជ្ជិតាតិ ។ អភិជាធាមាហំ ព្រាហ្មណ ឃីវុបិ

១. ម. វិចិត្រយ្យ ។ ២. ម. ឧ ធម្មតោ ។ ៣. ម. ភាសិ ។ ៤. ម. ធន ។ ៥. ម. បុតេហិតោ ក ព្រាហ្មណោ ។

តាំងឡាយដំបូង ខ្ញុំប៉ិនមែនជាបិទត្រេកអរកាយ មិនសុភាសិតរបស់
 ព្រះសមណតោតម ដោយពាក្យជាសុភាសិតទេ បើបុគ្គលណា មិន
 ត្រេកអរកាយមិនសុភាសិតរបស់ព្រះសមណតោតម ដោយពាក្យជាសុ-
 ភាសិតទេ ក្បាលរបស់បុគ្គលនោះនឹងបែកមិនខាន ម្ចាស់អ្នកតាំងឡាយ
 ដំបូង មួយទៀត ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
 តោតម មានព្រះពុទ្ធតម្រាស់យ៉ាងនេះថា កថាគតពុទ្ធត្ថមយ៉ាងនេះ
 បូជាហេតុនោះគួរនឹងទៅជាយ៉ាងនេះ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះសមណតោ-
 តម មានព្រះពុទ្ធតម្រាស់ថា រឿងយ៉ាងនេះបានទានហើយ ក្នុងកាលនោះ
 រឿងនេះបានទានហើយ ក្នុងកាលនោះឯង ម្ចាស់អ្នកតាំងឡាយដំបូង
 ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសមណតោតម
 ជាព្រះពុទ្ធបរិវេណ ជាម្ចាស់យ៉ាងនេះ ឯបុរាណក្រាវនៃដំបូង
 អ្នកវិណាខ្ញុំបូជាយ៉ាងនេះ របស់ព្រះអង្គ ។ ក្នុងព្រះប្រាហ្មណ៍ទូល
 ស្តីថា ពុទ្ធព្រះតោតមដំបូង ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលបូជាឯងក្តី ឲ្យត
 បូជាក្តី ឡើយត្រូវមានសភាពយ៉ាងនេះ លុះវិលាយកងកាយបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ មិនបានចូលទៅភាន់លោក គឺមនុស្សសុគតនឹងហែងស្ងួត
 ដូច្នោះដែរ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កថាគតដឹង

យត្ថំ យជិត្តា ច^(១) យាដេត្តា ច^(២) តាយស្ស កេហ
 មរំ មរណា សុគតំ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋិតានិ អហិ
 ភេទ សមយេន ត្រាហ្មណា^(៣) មុរោហិតោ ត្រាហ្មណោ
 អហោសី តស្ស យត្តាស្ស យាដេតានិ ។

[៣៣] អត្ថំ បទ កោ ភោតម អញោ យញោ
 ឥហយ តិវិជាយ យត្តាសម្មទាយ សោឡសបរិត្តារា-
 រាយ អប្បត្តតរោ ច អប្បសមារម្ភតរោ ច មហាប្ប-
 លតរោ ច មហានិសីសតរោ ចានិ ។ អត្ថំ^(៤) ត្រាហ្មណ
 អញោ យញោ ឥហយ តិវិជាយ យត្តាសម្មទា-
 យ សោឡសបរិត្តារាយ អប្បត្តតរោ ច អប្ប.ប.
 មារម្ភតរោ ច មហាប្បលតរោ ច មហានិសីសតរោ
 ចានិ ។ កតមោ បទ កោ ភោតម សោ^(៥) យញោ
 ឥហយ តិវិជាយ យត្តាសម្មទាយ សោឡសបរិត្តារា-
 យ អប្បត្តតរោ ច អប្បសមារម្ភតរោ ច មហាប្បលតរោ
 ច មហានិសីសតរោ ចានិ ។ យានំ គោ^(៦) តានិ ត្រាហ្ម-
 ណា និប្ពនាតានិ អនុក្កលយត្តានំ សីលវិទ្ធី បទ្កិក្ខេ

១. ៦ ឧ. ម. វ. ១ ៣ ឧ. ម. ត្រាហ្មណេន្ទា ៩ វិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម.
 អត្ថំ កោ ។ ៥ ឧ. ម. សោ កោ ភោតម ។ ៦ ឧ. វោ បទ ។

ច្បាស់ថា បុគ្គលប្បដាឯនីតិ ឲ្យគេប្តូរវា ឬវិញ្ញាណសភាពយានិទេះ
 លុះទិលយកនិកាយបន្ទាប់អំពីសចក្តិស្តាប់នឹងបានចូលទៅកាន់ លោក គឺ
 មនុស្សសុគតិនឹងបានស្និ ម្ចាស់ត្រាហ្មណំ សម័យនោះ កថាភកថា
 ត្រាហ្មណបុរោហិត ជាអ្នកវិលាទាំងប្រាំយប់យប់ របស់ព្រះបាទបរា-
 វិនិគរាជនោះ ។

[៣៣] ក្នុងខន្តត្រាហ្មណំគ្រាបចន្តំទូលថា បតិគ្រព្រះភោតមវិ
 ជំរើន យំត្រាឯទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុស
 ប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានការនិសង្សច្រើន ជានិយម្បាសម្ប-
 តា ព្រការ ដែលមានបរិត្តារទ្រង់នេះ មានដែរឬទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ត្រាហ្មណំ យំត្រាឯទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿង
 ប្រុសប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានការនិសង្សច្រើន ជានិយម្បាសម្ប-
 តា ព្រការ ដែលមានបរិត្តារទ្រង់ នេះ មានដែរ ។ ក្នុងខន្តត្រាហ្មណំ
 គ្រាបចន្តំទូលថា បតិគ្រព្រះភោតមវិជំរើន ចុះយំត្រាដែលមានសេចក្តី
 ត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុសប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មាន
 ការនិសង្សច្រើន ជានិយម្បាសម្បតា ព្រការ ដែលមានបរិត្តារ ទ្រង់ នោះគឺ
 ដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ត្រាហ្មណំ ខ្ញុំគិតត្រូវនឹងយំត្រាដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ កាមលំដាប់គ្រកូលណា ដែលបុគ្គលឲ្យចំពោះភ្នកបញ្ជុំគិត

ឧទ្ទិស្ស ដ៏យង្គំ រយ័ ទោ បទ^(១) ព្រាហ្មណ យោគោ
 ឥមាយ តិវិទាយ យញ្ញសម្បទាយ សោឡសមវត្តារា-
 យ អប្បត្តតរោ ច អប្បសមាម្ពតរោ ច មហាប្បលត-
 រោ ច មហានិសំសតរោ ចាតិ ។ កោ ទុ ទោ កោ
 តោតម ហេតុ កោ បដ្ឋយោ យេន តំ^(២) ធួនាធិ អ-
 ទុត្តលយញ្ញំ ឥមាយ តិវិទាយ យញ្ញសម្បទាយ សោ-
 ឡសមវត្តារា យ អប្បត្តតរោ អប្បសមាម្ពតរោ ម-
 ហាប្បលតរោ មហានិសំសតរោតិ ។ ន ទោ ព្រាហ្ម-
 ណា វិវិទុបំ យញ្ញំ ឧបសង្កម្ពំ អហោត្ថោ វា អហត្ថ-
 មត្តំ^(៣) វា សមាបដ្ឋា តំ តំស្ស ហេតុ ធីស្សន្តំ ហេតុ
 ព្រាហ្មណ ធីស្សន្តំ យា វិ ទោ បទ កាធិ ព្រាហ្មណ
 ធីស្សន្តំ ធីស្សន្តំ អទុត្តលយញ្ញំ សីលវន្តោ បដ្ឋនេត
 ឧទ្ទិស្ស ដ៏យង្គំ វិវិទុបំ ទោ បទ ព្រាហ្មណ យញ្ញំ
 ឧបសង្កម្ពំ អហោត្ថោ វា អហត្ថមត្តំ វា សមាបដ្ឋា

១ ឧ. ប. ៧. ១ ២ យោគោត្តំ ៣ យោ ៧ ៣១. អហត្ថមត្តំ ៧

អ្នកមានសីល ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ឃើញនេះឯងហើយដែលមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយតែតែ មានត្រៀមប្រុងប្រៀបតែតែ តែមានផលច្រើន មានអាទិ-
 សិទ្ធិច្រើន ជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ ដែលមានបំណុល ១៦ នេះ ។
 ក្នុងព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ចូលស្រេច បរិក្រមព្រះគោតមដ៏ចំរើន អ្វីជា
 ហេតុអ្វីជាបច្ច័យ ដែលធ្វើឲ្យនិច្ចក្ខន្ធនា ឃើញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 លំដាប់ត្រកូល មានសេចក្តីត្រូវការដោយតែតែ មានត្រៀមប្រុងប្រៀប
 តែតែ តែមានផលច្រើន មានអាទិសិទ្ធិច្រើនជាងយញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ
 ដែលមានបំណុល ១៦ នេះ ។ ព្រះអង្គជ្រាបដឹងថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ពួកអហោត្ថ ឬពួកអ្នកដែលបានសម្រេចនូវអហោត្ថមត្ត មិនបានចូលទៅ
 រកយញ្ញតិធិមានសភាពយ៉ាងនេះទេ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះការប្រហារដោយដំបងក្តី ការចាប់គ្រងបំផ្លាញក្តី រមែង
 មានប្រាកដតែក្នុងយញ្ញតិធិនេះ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ពួកព្រះអហោត្ថ ឬពួក
 អ្នកដែលបានសម្រេចនូវអហោត្ថមត្ត មិនចូលទៅរកយញ្ញតិធិមានសភាព
 យ៉ាងនេះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ និច្ចក្ខន្ធនា ឃើញដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 លំដាប់ត្រកូលណា ដែលគេឲ្យបំរើ ពួកបដ្ឋនេតអ្នកមានសីល ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ពួកអហោត្ថឬពួកលោកដែលបានសម្រេចនូវអហោត្ថមត្ត រមែង

តំ តិស្ស ហេតុ ធម៌ ហេតុ ព្រាហ្មណ ទិស្សន្តិ ទណ្ឌប្ប-
 ហារាបំ គលក្កហាមិ តស្មា វិវុទ្ធិ យញ្ញំ ឧបសន្តមន្តិ
 អរហន្តោ វា អរហន្តមន្តំ វា សមាបន្តា អយំ ទោ
 ព្រាហ្មណ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន តំ ទិច្ចនាទំ
 អនុក្កលយញ្ញំ វេទយ តិវិទាយ យញ្ញសម្មនាយ
 សោឡសបរិក្ខារយ អប្បន្តតរោ អប្បសមាម្ពតរោ
 មហប្បលតរោ មហាទិសិសតរោ តំ ។

(៣៤) អន្តំ បទ កោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
 វេទយ ច តិវិទាយ យញ្ញសម្មនាយ សោឡសប-
 រិក្ខារយ វេទនា ច ទិច្ចនាទេន អនុក្កលយញ្ញោ
 អប្បន្តតរោ ច អប្បសមាម្ពតរោ ច មហប្បលតរោ
 ច មហាទិសិសតរោ តាតំ ។ អន្តំ ទោ ព្រាហ្មណ
 អញ្ញោ យញ្ញោ វេទយ ច តិវិទាយ យញ្ញសម្ម-
 នាយ ។ បេ ។ កតតោ បទ សោ កោ តោតម
 អញ្ញោ យញ្ញោ វេទយ ច តិវិទាយ យញ្ញសម្មនាយ

ចូលទៅក្នុងក្រុមមានសភាពយ៉ាងនេះ បំណើរនោះ ព្រោះអ្វី ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុថា ការប្រហារដោយដំបងក្តី ការចាប់គ្រង
 បំបុត្រក្តី រឿងដទៃប្រាកដ ក្នុងយញ្ញាវិជ្ជាទេ ហេតុដូច្នោះ មានជាតិ
 ករហន្ត ឬពួកអ្នកដែលបានសម្រេចអរហន្តមគ្គ រឿងចូលទៅក្នុងក្រុម
 ព័ត៌មានសភាពយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលធ្វើឲ្យទិច្ចកត្តាន គឺយញ្ញាដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់គ្រូគូល ដែល
 មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុភិប មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបភិប តែមាន
 ផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើនជាងយញ្ញសម្មនា ព្រោះ ដែលមាន
 បរិក្ខារ ១៦ នេះឯង ។

(៣៥) ក្នុងទន្ធព្រាហ្មណ៍ក្រាបបន្តិច្ចលស្នូរថា បពិត្រព្រះភោគ
 ដំបំរែន យញ្ញាវិជ្ជាដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុភិប មានគ្រឿង
 ប្រុងប្រៀបភិប តែមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើនជាងយញ្ញសម្មនា
 ព្រោះ ដែលមានបរិក្ខារ ១៦ នេះផង ជាទិច្ចកត្តានគឺយញ្ញាដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់គ្រូគូលនេះផង មានដែរ ។ ព្រះអង្គប្រុងប្រាសថា
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យញ្ញាវិជ្ជា មានកាន់សិទ្ធិច្រើនជាងយញ្ញសម្មនា
 ព្រោះនេះផង មានដែរ ។ បេ ។ ក្នុងទន្ធព្រាហ្មណ៍ក្រាបបន្តិច្ចលស្នូរ
 ថា បពិត្រព្រះភោគដំបំរែន ចុះយញ្ញាវិជ្ជា មានកាន់សិទ្ធិច្រើនជាង

។ បេ ។ យោ ទោ ប្រាហ្មណ កាតុផ្តិសំ សង្ឃំ ធុត្តិស្ស
 វិហារំ កកោតំ អយេត្ត ទោ ប្រាហ្មណ យេត្តោ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្មធាយ សោឡសបរិក្កា-
 កយ ឥមិទា ច ចិត្តនារោទ អនុក្កលយេត្តោ
 អប្បត្តភកេ ច អប្បសមាអ្កភកេ ច មហាប្បលភកេ ច
 មហានិសំសគរោ ពាតិ ។

(៣៥) អត្ថំ បទ ភោ តោតម អញ្ញោ យេត្តោ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ ។ បេ ។ មហានិសំសគរោ
 ពាតិ ។ អត្ថំ ទោ ប្រាហ្មណ អញ្ញោ យេត្តោ ។ បេ ។
 កកោតោ បទ សោ ភោ តោតម អញ្ញោ យេត្តោ ។ បេ ។
 យោ ទោ ប្រាហ្មណ បសទ្ធិត្តោ តុត្ថំ សរណំ កច្ឆតិ
 ធម្មំ សរណំ កច្ឆតិ សង្ឃំ សរណំ កច្ឆតិ អយំ ទោ
 ប្រាហ្មណ យេត្តោ ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្ម-
 ធាយ សោឡសបរិក្កា កយ ឥមិទា ច ចិត្តនារោទ
 អនុក្កលយេត្តោ ឥមិទា ច វិហារនារោទ អប្បត្ត-
 ភកេ ច អប្បសមាអ្កភកេ ច មហាប្បលភកេ ច
 មហានិសំសគរោ ពាតិ ។

យញ្ញសម្មត ព ប្រការនេះផងតែដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា បានធ្វើវិហារចំពោះសង្ឃ ដែលមក
 អំពីខិតខំ ៤ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ យំពារនេះឯង ដែលមានសេចក្តីត្រូវការ
 ដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន ទ័ងមានការ
 ទិសង្ឃច្រើនជាងយញ្ញសម្មត ព ប្រការដែលមានបរិក្ខារ ទ្រង់ នេះផង
 ជាងទិច្ចក្កុទាន គឺយំពារដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់ត្រកូលនេះផង ។

(៣៦) កូដខន្ធប្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បតិក្រព្រះភាគមដិចិរិ
 យំពារឯទៀត ។ បេ ។ មានការទិសង្ឃច្រើន ជាងយញ្ញសម្មត ព ប្រការ
 នេះផង មានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ យំពារ
 ឯទៀតមានដែរ ។ បេ ។ កូដខន្ធប្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បតិក្រ
 ព្រះភាគមដិចិរិ ចុះយំពារឯទៀតនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា មានចិត្តជ្រះថ្លា ដល់ទូរព្រះក្នុង
 សរណៈ ដល់ទូរព្រះធម៌ជាសរណៈ ដល់ទូរព្រះសង្ឃជាសរណៈ
 ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ យំពារនេះឯងដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មាន
 គ្រឿងប្រុងប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានការទិសង្ឃច្រើនជាងយញ្ញ-
 សម្មត ព ប្រការ ដែលមានបរិក្ខារ ទ្រង់ នេះផង ជាងទិច្ចក្កុទាន គឺយំពារ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់ត្រកូលនេះផង ជាវិហារទាននេះផង ។

[៣៦] អត្ថំ បទ ភោ ភោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
 ឥមាយ ច តិវិជាយ យញ្ញសម្មនាយ សោឡសបរិក្ការ-
 ភយ ឥមំនា ច ធិត្តនានេច អនុក្កលយញ្ញោ ។ បេ ។
 អប្បត្តតភេ ច អប្បសមាម្ពុតភេ ច មហាប្បលតភេ ច
 មហានិសំសតភេ ពាតិ ។ អត្ថំ ទោ ព្រាហ្មណ អញ្ញោ
 យញ្ញោ ឥមាយ ច តិវិជាយ ។ បេ ។ តតទោ បទ
 សោ ភោ ភោតម អញ្ញោ យញ្ញោ ឥមាយ ច តិវិ-
 ជាយ ។ បេ ។ យោ ទោ ព្រាហ្មណ បសន្នធិត្តោ
 សំក្កាបនាធិ សមាធិយតិ ចារណតិចាតា វេមណី
 អធិញ្ញាធានា វេមណី កាមេស្ស មិញ្ញាចារ វេមណី
 មុសាភិទា វេមណី សុរាមេវយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេ-
 មណី អយំ ទោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ ឥមាយ ច
 តិវិជាយ យញ្ញសម្មនាយ សោឡសបរិក្ការភយ ឥមិ-
 នា ច ធិត្តនានេច អនុក្កលយញ្ញោ ។ បេ ។ អប្ប-
 ត្តតភេ ច អប្បសមាម្ពុតភេ ច មហាប្បលតភេ ច
 មហានិសំសតភេ ពាតិ ។

[៣៦] កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាមបន្តិទ្ធុលស្ករថា បពិត្រព្រះភាគម
 ដំបំរើន យំតាឯទៀតមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិប មានត្រៀងប្រុង
 ប្រៀបតិប តែមានផលច្រើន មានកាមិសិទ្ធិច្រើន ជាងយញ្ញសម្មនា ព
 ប្រការ ដែលមានបរិក្ការ ១៦ នេះផង ជាងធិត្តក្កនានា គឺយំតាដែល
 ប្រត្រឹក្ករតាមលំដាប់ក្រកូលនេះផង ។ បេ ។ មានដែរឬ ។ ព្រះអង្គច្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យំតាឯទៀត មានកាមិសិទ្ធិច្រើន ជាង
 យញ្ញសម្មនាពប្រការនេះផង មានដែរ ។ បេ ។ កូដទន្តព្រាហ្មណ៍ក្រាម
 បន្តិទ្ធុលស្ករថា បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន យំតាឯទៀតមានកាមិសិទ្ធិ
 ច្រើន ជាងយញ្ញសម្មនា ពប្រការនេះផង តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ព្រះ
 អង្គច្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមានចិត្តច្រះថ្ល់ បានសមា-
 ទាននូវសិក្ខាបទទាំងឡាយ គឺចេតនាធម៌ជាហេតុរៀបចំពុណាភិបាក ។
 រៀបចំអធិត្តានាទ ១ រៀបចំកាមេស្សមិញ្ញាចារ ១ រៀបចំកម្មសាវ័រ ។
 រៀបចំសុរាមេវយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាន ១ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យំតាឯទៀត
 ដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិប មានត្រៀងប្រុងប្រៀបតិប តែមាន
 ផលច្រើន មានកាមិសិទ្ធិច្រើន ជាងយញ្ញសម្មនា ព ប្រការដែលមាន
 បរិក្ការ ១៦ នេះផង ជាងធិត្តក្កនានា គឺយំតាដែលប្រត្រឹក្ករតាមលំដាប់
 នៃក្រកូលនេះផង ។ បេ ។

(៣៧) អត្ថំ បទ រោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
 ឥហយ ច តិវិជយ យញ្ញសម្មធាយ សោឡសប-
 វិត្តាកយ ឥមិទា ច វិទូនានេន អនុក្កលយញ្ញោ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ទោ ព្រាហ្មណ អញ្ញោ យញ្ញោ ឥហយ
 ច តិវិជយ យញ្ញសម្មធាយ សោឡសបវិត្តាកយ
 ឥមិទា ច វិទូនានេន អនុក្កលយញ្ញោ ឥមិទា ច
 វិហារនានេន ឥមេហិ ច សរណាគមទេហិ ឥមេហិ
 ច សិក្ខាបទេហិ អប្បត្តភោ ច អប្បសមាម្ពុតភោ
 ច មហាប្បលតភោ ច មហាវិសិសតភោ ចាតិ ។
 កតមោ បទ សោ រោ តោតម អញ្ញោ យញ្ញោ
 ឥហយ ច តិវិជយ យញ្ញសម្មធាយ ។ បេ ។
 អប្បត្តភោ ច អប្បសមាម្ពុតភោ ច មហាប្បលតភោ ច
 មហាវិសិសតភោ ចាតិ ។ ឥន ព្រាហ្មណ តថាគតោ
 លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អហំ សម្មាសម្ពុតោ ។ បេ ។
 (យថា សាមញ្ញនលេ វិសិ វិសិ វិសិ វិសិ) ។ បេ ។
 វិសិ ទោ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ សីលសម្មុញ្ញោ ហោតិ ។

(៣៨) ក្នុងព្រះបណ្ឌិត ព្រះបណ្ឌិត ព្រះបណ្ឌិត ព្រះបណ្ឌិត
 បិរិន ចុះយំតាំងទៀត មានការសង្ស័យ យើងយញ្ញសម្មុទា ព
 ប្រការ ដែលមានបរិច្ចា ទប់ នេះផង យើងខ្ញុំក្នុងខាង ភិយញ្ញដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ តាមលំដាប់នៃប្រទេសនេះផង មានដែរ ។ បេ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្ញុំប្រាហ្មណ៍ យើងទៀតមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយវត្ថុតែ មានស្រៀមប្រៀបតែ តែមានផលច្រើន មាន
 ការសង្ស័យច្រើន យើងយញ្ញសម្មុទា ព ប្រការ ដែលមានបរិច្ចា ទប់
 នេះផង យើងខ្ញុំក្នុងខាង ភិយញ្ញដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមលំដាប់ក្រ-
 ក្កលនេះផង យើងវិហារនានានេះផង យើងសរណាគមទេហិនេះផង យើង
 សិក្ខាបទទេហិនេះផង មានដែរ ។ ក្នុងព្រះបណ្ឌិត ព្រះបណ្ឌិត ព្រះបណ្ឌិត
 សួរថា បរិច្ចាព្រះភោគមទេហិន ចុះយំតាំងទៀតមានសេចក្តីត្រូវ
 ការដោយវត្ថុតែ មានស្រៀមប្រៀបតែ តែមានផលច្រើន មាន
 ការសង្ស័យច្រើន យើងយញ្ញសម្មុទា ព ប្រការនេះផង ។ បេ ។
 នោះភិក្ខុម្ត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្ញុំប្រាហ្មណ៍ ព្រះ
 ភោគម ជាអហានសម្មាសម្ពុតភោគម ភិក្ខុភិក្ខុនិលាភនេះ ។ បេ ។ (ចល្លិត
 ភិក្ខុសំដែងពាក្យទាំងអស់ឲ្យគិតស្តារ ដូចក្នុងសាមញ្ញនលេស្ត្រផងចុះ) ។
 បេ ។ ខ្ញុំប្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះផង ។

បឋមី ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ អយំ ទោ ព្រាហ្មណ
 យញោ បុរិមេហិ យញោហិ អប្បន្តតរោ ឆ អប្បសមា-
 រម្ភតរោ ឆ មហាជ្ឈលតរោ ឆ មហានិសំសតរោ ឆ ។
 ធុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ ធុតុត្តំ ឈានំ
 ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ អយំ ថិ ទោ ព្រាហ្មណ យញោ
 បុរិមេហិ យញោហិ អប្បន្តតរោ ឆ អប្បសមា-
 រម្ភតរោ ឆ មហាជ្ឈលតរោ ឆ មហានិសំសតរោ ឆ ។ ញាណ-
 នស្សនាយ ចំត្តិ អភិធម្មារតិ អភិធម្មាមេតិ វិណា
 ជានិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ កតិ ករណិយំ ធាបរិ
 ភន្តត្តាយាតិ បជាធាតិ ។ អយំ ទោ ព្រាហ្មណ យញោ
 បុរិមេហិ យញោហិ អប្បន្តតរោ ឆ អប្បសមា-
 រម្ភតរោ ឆ មហាជ្ឈលតរោ ឆ មហានិសំសតរោ ឆ វេសាយ
 ឆ ព្រាហ្មណ យញោសម្មនាយ អញោ យញោសម្មនា
 ធុត្តរតរោ វា បណ្ឌិតតរោ វា ធុត្តិ ។

ភិក្ខុនារេងៗ វែងចូលដល់បឋមជ្ឈាន សម្រាន្តវិយាបថនៅ ។ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ យញោនេះឯង មានសេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿង
 ប្រុនប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអាទិសិទ្ធិច្រើន ជាងយញោទាំង
 ខ្លាយអំពីមុន ។ ភិក្ខុនារេងៗ វែងចូលដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។
 ចក្កត្តជ្ឈាន សម្រាន្តវិយាបថនៅ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ យញោនេះឯង មាន
 សេចក្តីត្រូវការដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុនប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន
 មានអាទិសិទ្ធិច្រើន ជាងយញោទាំងខ្លាយមុន ។ ។ ភិក្ខុនារេងៗ វែងចូល
 ដល់បរិវេណិយជ្ឈាន ហើយដឹងព្យាសថា ជាតិរបស់វាញ
 អស់ហើយ ព្រាហ្មចរិយៈអញបានប្រត្តិស្របគ្រាន់ហើយ សោឡស-
 ភិក្ខុអញបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃត្រូវរើសោឡសកិច្ចនេះទៅទៀត
 មិនបានឡើយ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ យញោនេះឯង មានសេចក្តីត្រូវការ
 ដោយវត្ថុតិច មានគ្រឿងប្រុនប្រៀបតិច តែមានផលច្រើន មានអាទិ-
 សិទ្ធិច្រើន ជាងយញោទាំងខ្លាយមុន ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ យញោទៀត
 យញោសម្មនាឯទៀតសេសលុបជាង ទ្រព្យទាំងយញោសម្មនានេះមិន
 បានឡើយ ។

(៣៧) អថ ខោ កកក ក្នុងទន្ធស្ស ប្រាហ្មណស្ស
 អនុប្បត្តិកថំ កថេសិ សេយ្យនីទំ តានតាថំ សិល-
 កថំ សត្តកថំ កាមាទំ អាទិវំ ឱកាវំ សង្កិលេសំ
 ទេត្តម្ម អាទិសំសំ បកាសេសំ ។ យនា កកក
 អញាសំ ក្នុងទន្ធស្ស ប្រាហ្មណំ កល្យាណំ ធម្មចត្តំ ធម្មចត្តំ វិ-
 ទិវណាចត្តំ ឧទត្តចត្តំ បសន្ទចត្តំ អថ យា កុទ្ធាទំ
 សាមុត្តំសិកា ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ
 សមុទយំ ទិវេទំ មត្តំ ។ សេយ្យថាថិ តាម សុត្តិ
 វត្តំ អបកតកាធុកំ សម្មទេវ វេទិ បដិក្កន្តោយ្យ
 វិវេសំ ក្នុងទន្ធស្ស ប្រាហ្មណស្ស តស្មីយេវ អា-
 សទេ វិទំ វិភមលំ ធម្មចត្តំ ឧទតាទិ យំ
 កត្តំ សមុទយធម្មំ សត្តន្តំ ទិវេទធម្មន្តំ ។ អថ
 ខោ ក្នុងទន្ធស្ស ប្រាហ្មណោ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ

(៣៨) លំដាប់នោះ ព្រះហឫទ័យព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវអប្ប-
 ប្បត្តិកថាចំពោះកូដទន្ធស្សប្រាហ្មណំ អនុប្បត្តិកថានោះដូចម្តេច គឺព្រះអង្គទ្រង់
 ប្រកាស តាមកថា សិលកថា សត្តកថា ប្រកាស កាមាទំ កាមាទំ
 កថា កាមាទំ កាមាទំ កាមាទំ កាមាទំ កាមាទំ កាមាទំ ។
 កាលណាព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបថា កូដទន្ធស្សប្រាហ្មណំ មានចិត្ត
 ស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាកវិវេទនា មានចិត្តអវិលាសឡើង
 មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ កាលនោះ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់សំដែងធម្មទេសនា
 ដែលព្រះពុទ្ធចាំឮឡាយ ទ្រង់លើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង គឺប្រ-
 កាសនូវទុក្ខសច្ច ១ សមុទយសច្ច ១ វិវេទសច្ច ១ មត្តសច្ច ១ ។
 ធម្មតាសំពត់ដំស្អាត ប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅ ក្នុងទន្ធស្សចិត្តស្រួលដោយល្អ
 បាន យ៉ាងណាមិញ ធម្មចក្ក គឺសាតាបត្តិមត្តដ៏ប្រាសចាកចូល ប្រាស
 ចាកមន្ទិល ក៏រឹតតែឡើងដល់កូដទន្ធស្សប្រាហ្មណំ លើកសព្វនោះឯង ថា
 ធម្មជាតិឯណាមួយ មានសេចក្តីរឹតតែឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់
 នោះ មានសេចក្តីលឺតទៅជាធម្មតា យ៉ាងនោះឯង ។ លំដាប់
 នោះ កូដទន្ធស្សប្រាហ្មណំ បានឃើញអរិយសច្ចធម៌ បានដល់អរិយសច្ចធម៌

វិជិតនង្គោ យាយោតាឡាដ៏ខ្លោ តិណ្ណាវិចិត្តខ្លោ វិភតក.
 ដីកថា វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរាជ្ជកុយោ សត្តុសាសនេ
 កកវន្តំ ឯកនរោច អធិវាសេតុ មេ កវំ តោតមោ
 ស្វាភាយ កត្តំ សន្តិ ភិក្ខុសង្ឃនាតិ ។ អធិ-
 វាសេសិ កកវំ តុណ្ណិកាវេទ ។ អថខោ ក្នុងនង្គោ
 ប្រាហ្មណោ កកវតោ អធិវាសនំ វិជិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា
 កកវន្តំ អភិវាទេត្តា បទត្តុណំ កត្តា បក្កាមំ ។

(៤០) អថខោ ក្នុងនង្គោ ប្រាហ្មណោ តស្សា វត្តិ-
 យា អត្ថយេន សតោ យត្តាវតេ បណ៌តំ ខាទន្ទយកោ-
 ដន្ទយំ បដិយោនាបេត្តា កកវតោ កាលំ អាណេហាបេសិ
 កាលោ កោ តោតម ឯដ្ឋិតំ កត្តន្តំ ។ អថខោ
 កកវំ បុព្វណ្ណិសមយំ ឯវាសេត្តា បត្តចវាណាយ សន្តិ
 ភិក្ខុសង្ឃនេ យេន ក្នុងនង្គស្ស ប្រាហ្មណស្ស
 យត្តាវតោ តេនបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា បក្កាតេ
 អាសនេ ឯសំនំ ។ អថខោ ក្នុងនង្គោ ប្រាហ្មណោ

បាទដីតិច្ឆាសំអាយសច្ចមិ បាទដៀច្ឆាសំអាយសច្ចមិ ត្នងដុក
 សេចក្តីសន្សំយ ប្រាសចាកសេចក្តីនៀវន្តលំ ដល់ថ្ងៃត្រាវៈជាអក្ខរាហាន
 មិនបាច់កាន់បុគ្គលដទៃ (ដឹកនាំ) ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ទើប
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សូមព្រះភាគមជ្ជិចារីន
 ព្រមទាំងភិក្ខុសន្សំ ទទួលទូកក្នុងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីនាំខ្ញុំទៅស្រុក ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយក្តីភាព ។ ក្នុងទន្លេប្រាហ្មណ៍
 បាទដីតិថា ព្រះមានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកសាសនៈ
 ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទេស្យណាទៀសចេញទៅ ។

(៤១) ត្រាសាលដែលកន្លងត្រីនោះទៅ ក្នុងទន្លេប្រាហ្មណ៍ក៏ប្រើ
 គេតាក់តែង ទូកខាទន្ទយៈភោជនីយាហារដ៏ថ្លៃថ្នូរ ក្នុងពេលយេណ្ឌិម្ស
 ខ្លួន ហើយទីក្រាបបង្គំទូលទូកក្តាល ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ
 បតិគ្រព្រះភាគមជ្ជិចារីន កាលដល់ហើយ ក្តីសម្រេចហើយ ។ ត្រា
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ ទ្រង់ប្រទេស្យនិចារីក្នុងបុព្វណ្ណ-
 សម័យ ទ្រង់ត្រូវដំណើរទៅកាន់ពេនយន្តាភូមិ របស់ក្នុងទន្លេប្រាហ្មណ៍
 ត្រមដោយភិក្ខុសន្សំ លុះទទួលទៅដល់ហើយ ទ្រង់នឹងលើកសាសនៈដែល
 គេក្រាបថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ ក្នុងទន្លេប្រាហ្មណ៍ ក៏បាទអង្គុស

(២១) ឯវិទ្យេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហារតិ មហារាជេ ក្រុងជាតារសាលាយំ ។ តេជោ មន សមយេន សម្ពហុលា កោសលកា ច ព្រាហ្មណទ្ធពា មាគណកា ច ព្រាហ្មណទ្ធពា វេសាលិយំ បដិវសន្តិ កេនចំទេវ កាលាយេន ។ អស្សោសិ តេ តេ កោសលកា ច ព្រាហ្មណទ្ធពា មាគណកា ច ព្រាហ្មណទ្ធពា សមណោ ខលុ កោ តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បទ្ធពិតោ វេសាលិយំ វិហារតិ មហារាជេ ក្រុងជាតារសាលាយំ តំ តោ មន កវន្តិ តោតមិ ឯវិកល្យុណោ កក្កុស្តោ អន្តកុតោ វតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។ តុន្តោ ភគវាតិ សោ វតិបិ លោកំ សទេវតំ សមាភតំ ។ បេ ។ តតាប្បោនំ អរហតំ ធន្ននំ ហោតិ ។ អច តោ តេ កោស-

(២១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យអង្គ ព្រះហឫទ្ធិ ព្រះហឫទ្ធិ ភក្ត្រច្រើនរាងនៅ ក្នុងក្នុងនាពេល ទៅព្រមហោរីន ទៀបគ្រុនវេសាលី ។ សម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណទ្ធពា អ្នកវេជ្ជពោសលនិព្រាហ្មណទ្ធពា អ្នកវេជ្ជមគធៈច្រើននាក់ ចូលទៅគ្រប់យ៉ាងនៅ ក្នុងគ្រុនវេសាលី ដោយករណីយកិច្ចការនីមួយ ។ ពួកព្រាហ្មណទ្ធពា អ្នកវេជ្ជពោសលនិព្រាហ្មណទ្ធពា អ្នកវេជ្ជមគធៈនោះ បានព្រះជំនឿថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្ត ចេញចាកសក្យគ្រូសូលច្រើនព្រះផ្នែកហើយ ឥឡូវមកគង់នៅ ក្នុងក្នុងនាពេល ទៅព្រមហោរីន ទៀបគ្រុនវេសាលី កិច្ចសព្វសរសើរ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ព័រព្រះព្រះខ្លាច ឆ្កុះសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះ មាឃព្រះភាគអង្គនោះ (ជាព្រះអរហន្ត) ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានគ្រាស់ ជំនឿអំពីសច្ចតមិ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភព្វទៀត ព្រះ មាឃព្រះភាគនោះ ញ៉ាំងលោកទេះព្រមរាំងទៅលោក ទីនិមាណក ។ បេ ។ ការដែលបានឃើញបានចូលនឹងព្រះអរហន្តជាងខ្លាចមាន សត្វយ៉ាងហ្នឹង (ជាតារប្រវែងពេក) ។ គ្រូនោះឯង ពួកព្រាហ្មណ-

លកា ច ព្រាហ្មណ៍ទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណ៍-
ទូតា យេន មហាវង្សំ ក្សត្រាសាលា តេនុបស្ម័ន្តិ-
មីសុ ។

(២២) តេន ខេ បន សមយេន អាយស្មា ធាតិកោ
កកវតោ ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អឌខេ តេ កោ-
សលកា ច ព្រាហ្មណ៍ទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្ម-
ណ៍ទូតា យេនាយស្មា ធាតិកោ តេនុបស្ម័ន្តិមីសុ
ឧបស្ម័ន្តិមីត្វា អាយស្ម័ន្តិ ធាតិកំ ឯកទភ័ន្តំ តាហិ
នុ ខេ កោ ធាតិក ឯកហិ សោ កវំ តោតមោ
វិហារនិ ទស្សនកាមា ហិ មយំ តំ កវន្តំ តោតមន្តំ ។
អកាលោ ខេ កវុសោ កកវន្តំ ទស្សនាយ បដិសស្មិ-
លោ កកវន្តំ ។ អឌខេ តេ កោសលកា ច ព្រាហ្ម-
ណ៍ទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណ៍ទូតា តត្តេវ ឯក-
មន្តិ ឯសីនីសុ ទិស្សា វ មយំ តំ កវន្តំ តោតម
កច្ឆិស្សាមាតិ^(១) ។

១ ខ. ម. ធម៌ស្សាមាតិ ។

ទូត អ្នកវេទកោសលនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកវេទបក្កនោះ ក៏
បានចូលសំដៅទៅកាន់ពួកវាសាលាព្រមហរិវេ ។

(២២) សម័យនោះឯង ព្រះនាគិកត្តេមោនកាយុ ជាបុព្វក
ព្រះមាតា ។ ព្រះនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកវេទកោសលនឹង
ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកវេទបក្កនោះ ចូលសំដៅទៅកេកទ្រង់ដែលព្រះ
នាគិកត្តេមោនកាយុគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបពោលពាក្យ
នេះនឹងព្រះនាគិកត្តេមោនកាយុថា បពិត្រព្រះនាគិកៈដ៏ចម្រើន អំឡុងនេះ
ព្រះភាគមដ៏ចម្រើននោះ ព្រះអង្គគង់នៅទិណ អ្វីកាយ៍នឹងខ្ញុំចង់ទៅគាល់
ព្រះភាគមដ៏ចម្រើននោះ ។ ព្រះនាគិកត្តេមោនកាយុពោលថា ម្ចាស់
អ្នកមានកាយុទាំងឡាយ កាលនេះមិនទាន់ដាច់កាលគួរ នឹងទៅគាល់ព្រះ
មាតាភាគទេ (ព្រោះ) ព្រះមាតាព្រះភាគនឹងសម្រាកព្រះអង្គ ។
ព្រះនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកវេទកោសលនឹងព្រាហ្មណ៍ទូត អ្នកវេទ
បក្កនោះ អង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរ ក្សែរទ្រង់នោះហើយប្រឹក្សាគ្នាថា
យើងទាំងឡាយចាំគាល់ព្រះភាគមដ៏ចម្រើននោះឱ្យបាន ហើយសមទៅ ។

[៤៣] ឌីដូឡោមី ទោ^(១) លីដូរី មហានិយោ លីដូរី-
 មហាយ សន្តិ យេន មហានិ គូដាតារសាល យេ-
 តាយស្នា ធាតុតោ តេនុបសន្តិមិ ឌុបសន្តិមិត្តា អា-
 យស្នន្តិ ធាតុតិ អតិវិទេត្តា ឯកមន្តិ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តិ វិគោ ទោ ឌីដូឡោមី លីដូរី អាយស្នន្តិ
 ធាតុតិ ឯកមន្តិ កហន្ត ទោ កន្ត ធាតុត ឯកមហិ
 សោ កកវា វិហារតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទស្សនតា-
 មា ហិ មយំ តិ កកវន្តិ អរហន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។
 អតារលោ ទោ មហាលិ កកវន្តិ ទស្សនាយ បដិ-
 សល្លិទោ កកវតិ ។ ឌីដូឡោមី លីដូរី តត្រេវ ឯកមន្តិ
 ទិសិទិ ទិស្យា វាហំ តិ កកវន្តិ កមិស្សមិ អរហន្តិ
 សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។

[៤៤] អដិទោ សិហោ សមណុទ្ទោសោ យេតាយ-
 ស្នា ធាតុតោ តេនុបសន្តិមិ ឌុបសន្តិមិត្តា អាយស្នន្តិ
 ធាតុតិ អតិវិទេត្តា ឯកមន្តិ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តិ

១ ឧ. ម. ទោសតោ ១ ទិស្សតិ ។

[៤៥] ឯក្សត្រិយ៍ឌុដូលីដូរី^(១) ពុទ្ធចូលសំរេវទៅកាន់ក្នុងវា ការ-
 សាលាតាវត្រមហានៃ ត្រង់កន្លែងដែលព្រះនាគិតត្រូវមានអាយុគង្វារ
 ជាមួយនឹងលីដូរីបរិសទ្យជាច្រើន លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
 នាគិតត្រូវមានអាយុ ព្រះបិតានៅក្នុងទីវិសមគ្គ ។ លុះឯក្សត្រិយ៍ឌុដូលីដូរី
 បិតានៅក្នុងទីវិសមគ្គហើយ ពុទ្ធពាលពាក្យនេះនឹងព្រះនាគិតត្រូវមាន
 អាយុថា បពិត្រព្រះនាគិតត្រូវដំបំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងក្នុងទិវលា ដ្បិតយើងរៀនទៅកាលព្រះមាន
 ព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ។ ព្រះនាគិតត្រូវមានអាយុពេល
 ជា ម្ចាស់មហាលិ កាលនេះមិនមែនជា កាលគួរនឹងកាលព្រះមានព្រះ
 ភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគក្នុងសម្រាព្រះអង្គ ។ ឯក្សត្រិយ៍ឌុដូលីដូរី
 ក៏គង់នៅក្នុងទីវិសមគ្គ^(២) ក្បែរកន្លែងនោះ ហើយគិតថា អញចាំកាល
 ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឱ្យបាន ហើយសឹមទៅ ។

[៤៦] ត្រាឆោះ សមណុទ្ធសឈ្មោះសិហា ចូលសំរេវទៅ
 ត្រង់កន្លែងដែលព្រះនាគិតត្រូវមានអាយុគង្វារ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ថ្វាយបង្គំព្រះនាគិតត្រូវមានអាយុ ព្រះបិតានៅក្នុងទីវិសមគ្គ ។ លុះ

១ អន្តិថា ថា បានជាមាននាមនេះ ព្រោះឯក្សត្រិយ៍កាន់ទៅក្នុងទីវិសមគ្គសម្ពុទ្ធ ។
 ២ អន្តិថា ថា គង់ក្រោមម្លប់ឈើវិស្សល ហើយដោយសេចក្តីពុទ្ធពាលព្រះអង្គ ជាមួយ
 វិសិដ្ឋិបរិសទ្យ ។

បិតោ ទោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ ចា-
 តិកំ ឯតទរោច ឯតេ កន្តេ តស្សប សម្ពហុលា
 កោសលកា ច ព្រាហ្មណទូតា មាគធកា ច
 ព្រាហ្មណទូតា វេទមស្ត្រា កកវន្តំ ទស្សនាយ ទុដ្ឋ-
 ទ្វេមំ លិច្ឆិ មហតិយា លិច្ឆិបិសាយ សន្តិ វេទម-
 ស្ត្រា កកវន្តំ ទស្សនាយ សាទុ កន្តេ តស្សប
 លកតំ ឯសា ជនតា កកវន្តំ^(១) ទស្សនាយាតិ ។
 តេធិហំ សីហ គូញោ កកវតោ អាវេយោតិ ។
 ឯវំ កន្តេតិ ទោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ
 ធាតិកស្ស បដិស្សតា យេន កកវា តេនុបស្ត្រមិ
 ទុបស្ត្រមិត្តា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតមន្តិ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តិ បិតោ ទោ សីហោ សមណុទ្ទេសោ កកវន្តំ
 ឯតទរោច ឯតេ កន្តេ សម្ពហុលា កោសលកា ច
 ព្រាហ្មណទូតា មាគធកា ច ព្រាហ្មណទូតា វេ-
 ទមស្ត្រា កកវន្តំ ទស្សនាយ ទុដ្ឋទ្វេមំ លិច្ឆិ

១ ក. កកវន្តិ ខ ទិស្សនិ ។

សីហសមណុទ្ទេសបិតោនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាចំរោលពាក្យនេះទើង
 ព្រះនាគិកត្តោមានអាយុជា បតិគ្រព្រះកស្សប^(១) ដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ-
 ទូត អ្នកដ៏ទោសលទ្ធិពួកព្រាហ្មណទូត អ្នកដ៏ឧបសគ្គ ជាច្រើនទាំង
 មុខចូលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្សត្រិយ៍ធម្មទូលិច្ឆិ ក៏
 ចូលមកក្នុងទីនេះ ជាមួយនឹងលិច្ឆិបិសាយជាច្រើន ដើម្បីគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគដែរ បតិគ្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន សូមឲ្យប្រជុំជនទាំងនេះបានគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគផង ។ ព្រះនាគិកត្តោរោលថា ម្ចាស់សីហៈ បើដូច្នោះ
 ចូរអ្នកក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគខ្លួនឯងចុះ ។ សីហសមណុទ្ទេស
 ទទួលពាក្យព្រះនាគិកត្តោមានអាយុជា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ព្រះករុណា
 ដ៏ចំរើន ហើយចូលសំដៅទៅក្រុងកន្តេ ដែលព្រះមានព្រះភាគផងទៅ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏យាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចបិតាទៅក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះសីហសមណុទ្ទេសបិតាទៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះនាគិកត្តោដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណទូត
 អ្នកដ៏ទោសលទ្ធិពួកព្រាហ្មណទូត អ្នកដ៏ឧបសគ្គ ច្រើននាក់ទាំងមុខ
 ចូលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងក្សត្រិយ៍ធម្មទូលិច្ឆិ

១ បេរិកាមនោគ្គតាមរបស់ព្រះនាគិកត្តោ ។

មហានិយា លិង្គិវិហិតាយ សន្តិ ឥន្ទបសន្តន្តោ កកវន្តំ
 ធនស្សនាយ សាទុ កន្តេ លកតំ ឯសា ជនតា កកវន្តំ
 ធនស្សនាយាតិ ។ តេនហិ សីហា វិហារមច្ឆាយាយិ
 អាសនំ បញ្ចមេហិតិ ។ ឯវិ កន្តេតិ ខោ សីហោ ស-
 មណុទ្កេសោ កកវតោ មជ្ជិស្សនា វិហារមច្ឆាយាយិ
 អាសនំ បញ្ចមេសិ ។ អថខោ កកវា វិហារា និកុម្ម
 វិហារមច្ឆាយាយិ បញ្ចក្កាសនេ ចិសីទិ ។ អថខោ
 តេ កោសលកា ច ព្រាហ្មណទូតា មាតតកា ច
 ព្រាហ្មណទូតា យេន កកវា តេនុបសន្តន្តិសុ ឧប-
 សន្តន្តិសុ កកវតា សន្តិ សន្តោទីសុ សន្តោទនិយិ
 កាទិ ស្យាវណិយិ វិតិសាមេត្វា ឯកមន្តំ ចិសីទីសុ ។

[៤៥] ឱដ្ឋមោចំ លិង្គិវិ មហានិយា លិង្គិវិហិតាយ
 សន្តិ យេន កកវា តេនុបសន្តន្តិ ឧបសន្តន្តិសុ កកវន្តំ
 អតិវារេត្វា ឯកមន្តំ ចិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសីទ្រា
 ខោ ឱដ្ឋន្តោចំ^(១) លិង្គិវិ កកវន្តំ ឯកមន្តំ ចិសីទិ

១. ម. អរិស្ថា ៥. វិស្សតិ ។

កិច្ចលមកក្នុងខំនេះជាមួយនឹងលិង្គិវិហិតាយ ឲ្យជាប្រើគ ឃើញគាត់ព្រះបាទ
 ព្រះភាគវែរ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមឲ្យប្រជុំជននេះបានគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគផង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ឮលសីហា
 ថ្ងៃដូច្នោះ ចូរអ្នកក្រាលភាសនៈត្រង់ម្លប់រាងមុខវិហារចុះ ។ សីហាសមណ្ឌ-
 ទ្កេស ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះបាទព្រះភាគថា ព្រះតុណ្ហាព្រះអង្គ ហើយ
 ក៏ក្រាលភាសនៈត្រង់ម្លប់រាងមុខវិហារ ។ ត្រាខាងឯង ព្រះមានព្រះ
 ភាគស្តេចចេញអំពីវិហារ (៧) គង់លើភាសនៈដែលក្រាលត្រង់ម្លប់
 រាងមុខវិហារ ។ លំដាប់នោះ កូនព្រាហ្មណទូត អ្នកដែលកោសលនឹងកូន
 ព្រាហ្មណទូត អ្នកដែលមគង់ចាំនោះ ចូលសំដៅទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះ
 មានព្រះភាគគង់នៅ សុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏កោលពាក្យពាក់ពាក់
 សំណេះសំណាលទៅក្រែងមានព្រះភាគ សុះចេញបំពាក្យដែលត្រូវក
 រយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏កន្ត្រៃក្នុងដំនីសមគួរ ។

[៤៥] ចំណែកខាងឧទ្ទេសលិង្គិវិ ព្រះបាទលិង្គិវិហិតាយ ឲ្យជាប្រើគ
 កិច្ចលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគវែរ សុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយចង្ហឹ
 ព្រះមានព្រះភាគ ចេតន៏ក្នុងដំនីសមគួរ ។ សុះចូលត្រឹមឧទ្ទេសលិង្គិវិគង់
 សិបំ ក្នុងដំនីសមគួរហើយ បានត្រាចមន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា

កន្លែង រាជសាលា ឬរាជមន្ទីរ ឬស្ថានសួគ៌ ឬលីវិវិទ្យាស្ថាន
 យេនាហំ គេទុបសន្តិមំ ឧបសន្តិមំតា មិ ឯតនកោច
 យេនត្ថេ អហំ មហាលិ កកវន្តំ ឧបនិស្សាយ វិហារមិ^(១)
 ន ចិរំ ភិណិ វិស្សាមិ និព្វាមិ ហិ ខោ វុចាមិ មស្សាមិ
 មិយវុចាមិ កាម្មបសញ្ញតាមិ រជនិយាមិ ចោ ច ខោ
 និព្វាមិ សន្តាមិ សុណាមិ មិយវុចាមិ កាម្មបសញ្ញ-
 តាមិ រជនិយាមិ សន្តាទេវំ ទុ ខោ កន្លែ សុទត្តុត្តោ
 លីវិវិទ្យាស្ថាន និព្វាមិ សន្តាមិ ធាស្សោសិ មិយវុចាមិ
 កាម្មបសញ្ញតាមិ រជនិយាមិ តាមិ ឧទាហុ អសន្តា-
 មិតិ ។ សន្តាទេវំ ខោ មហាលិ សុទត្តុត្តោ លីវិ-
 វិវិទ្យាស្ថាន និព្វាមិ សន្តាមិ ធាស្សោសិ មិយវុចាមិ កាម្ម-
 បសញ្ញតាមិ រជនិយាមិ ចោ អសន្តាមិតិ ។ កោ
 ទុ ខោ កន្លែ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សុទត្តុត្តោ
 លីវិវិទ្យាស្ថាន សន្តាទេវំ និព្វាមិ សន្តាមិ ន អស្សោ-
 សិ មិយវុចាមិ កាម្មបសញ្ញតាមិ រជនិយាមិ ចោ
 អសន្តាមិតិ ។

• ១. វិហារិកវគ្គ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលថ្ងៃមុន ។ សុទត្តុត្តលីវិវិទ្យាស្ថានមករកខ្ញុំព្រះអង្គ
 លុះចូលមកដល់ហើយបានពោលពាក្យនេះទ្រង់ខ្ញុំព្រះអង្គថា ម្ចាស់មហាលិ
 ខ្ញុំចូលទៅនៅអាស្រ័យទ្រង់ព្រះមានព្រះភាគ រាប់តាំងពីថ្ងៃពាក់ដើមមក
 មិនយូរប៉ុន្មានបានត្រឹមតែ ៣ ឆ្នាំ ខ្ញុំបានឃើញរូបចិត្តរាងកាយដែលមាន
 សភាពគួរប្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរប្រកបគ្រោះកាល ខាស់តែស្តាប់
 សំរៀងទិព្វដែលមានសភាពគួរប្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរប្រក
 បគ្រោះកាលមិនព្រួយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំរៀងទិព្វមានសភាពគួរប្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរប្រកបគ្រោះកាលមានពិតមែន តែសុទត្តុត្តលីវិ-
 វិវិទ្យាស្ថានមិនព្រួយ ច្រក់សំរៀងទិព្វនោះកុំមានទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់មហាលិ សំរៀងទិព្វ ដែលមានសភាពគួរប្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរប្រកបគ្រោះកាលមានពិតមែន តែសុទត្តុត្តលីវិវិទ្យា
 ស្ថានមិនព្រួយ មិនមែនជាកុំមានទេ ។ មហាលិត្រាបបង្គំចូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំរៀងទិព្វមានសភាពគួរប្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួរប្រកបគ្រោះកាលមានពិតមែន មិនមែនជាកុំមានទេ ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជា
 បច្ច័យហ្ន៎ បានជាសុទត្តុត្តលីវិវិទ្យាស្ថានមិនព្រួយ ។

[៤៦] ឥន មហាលិ ភិក្ខុទោ បុរុត្តិមាយ ធិសាយ
 យំ ឯកំសភាវិតោ សមាធិ ហោតិ ធិញ្ញាណំ រូបាណំ
 នស្សនាយ បិយរូបាណំ កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ
 នោ ច ទោ ធិញ្ញាណំ សន្តាណំ សវនាយ បិយរូបាណំ
 កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ សោ បុរុត្តិមាយ ធិសាយ
 យំ ឯកំសភាវិតោ សមាធិម្ហំ ធិញ្ញាណំ រូបាណំ នស្សនា-
 យ បិយរូបាណំ កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ នោ ច
 ទោ ធិញ្ញាណំ សន្តាណំ សវនាយ បិយរូបាណំ កាម្មប-
 សញ្ញតាណំ រជនិយាណំ បុរុត្តិមាយ ធិសាយ ធិញ្ញាណំ
 រូបាណំ បស្សនិ បិយរូបាណំ កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិ-
 យាណំ នោ ច ទោ ធិញ្ញាណំ សន្តាណំ សុណាតិ បិយ-
 រូបាណំ កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ នំ កំស្ស ហេតុ
 ឯវំ ហោតិ មហាលិ ហោតិ ភិក្ខុទោ បុរុត្តិមាយ ធិ-
 សាយ ឯកំសភាវិតោ សមាធិម្ហំ ធិញ្ញាណំ រូបាណំ នស្សនា-
 នាយ បិយរូបាណំ កាម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ នោ
 ច ទោ ធិញ្ញាណំ សន្តាណំ សវនាយ បិយរូបាណំ កា-
 ម្មបសញ្ញតាណំ រជនិយាណំ ។

[៤៦] ព្រះមានព្រះភាគប្រាស់ថា ម្ចាស់មហាលិ ភិក្ខុក្នុងសាស-
 នានេះ បានចំរើនសមាធិចំណែកក្នុង ក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីឃើញប្រដាប់
 មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហល តែសមាធិ
 នោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីពូសំរឿងទិព្វ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកប
 ដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហល កាលបើសមាធិ ដែលភិក្ខុនោះបាន
 ចំរើនក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីឃើញប្រដាប់ទិព្វ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហល តែសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ពូសំរឿងទិព្វ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុង
 ក្រហល (ដូច្នោះ) ភិក្ខុនោះ វែមឆ្លើញប្រដាប់ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហលក្នុងទិសបូព៌បាន តែជាមិនពូសំរឿង
 ទិព្វ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហល
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនោះយើងឃើញ កាលបើ
 សមាធិដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើនឃើញប្រដាប់ចំណែកក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បី
 ឃើញប្រដាប់ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុង
 ក្រហល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីពូសំរឿង
 ទិព្វ មានសភាពក្នុងស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ក្នុងក្រុងក្រហលបាន
 ឡើយ ។

(៤៧) បុទ ចបរិ មហាលិ ភិក្ខុនោ នត្តនិណាយ
 និសាយ ។ មេ ។ បក្កិមាយ និសាយ ។ មេ ។
 ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ឯកំ-
 សភារិកោ សមាជំ ហោតិ និព្វានំ រូបានំ នស្សនាយ
 បិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ
 និព្វានំ សន្តានំ សវនាយ បិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញ-
 តានំ រជនិយានំ សោ ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ឯកំ បភារិកោ
 សមាជិត្តំ និព្វានំ រូបានំ នស្សនាយ បិយរូបានំ កា-
 ម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ និព្វានំ សន្តានំ
 សវនាយ បិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ
 ឧទ្ទមនោ តិរិយំ និព្វានំ រូបានំ បស្សនិ បិយរូបានំ
 កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ និព្វានំ
 សន្តានំ សុណាតិ បិយរូបានំ កាម្មបសញ្ញតានំ រជនិ-
 យានំ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវិ ហេតុ មហាលិ ហោតិ
 ភិក្ខុនោ ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ឯកំ សភារិកោ សមាជិត្តំ

(៤៧) ម្ចាស់មហាលិ សេចក្តីស្រែងរៀនជា កាលបើសមាជិដែលភិក្ខុ
 នោះបានចំរើនដោយចំណែកមួយក្នុងចំណែកណា ។ មេ ។ ក្នុងចំណែកស្និម
 ។ មេ ។ ក្នុងចំណែកសុត្ត ។ មេ ។ ក្នុងចំណែកសាសី ចំណែកក្រោម នឹងចំណែក
 ទាំងនី ចំណែកច្រើន ។ ដើម្បីឃើញប្រដាប់ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកប
 ដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល តែមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីពូសំរៀងទិព្វ មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលឡើយ កាលបើ
 សមាជិ ដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើនមួយចំណែកក្នុងចំណែកសាសី ចំណែក
 ក្រោម នឹងចំណែកច្រើន ដើម្បីឃើញប្រដាប់ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីពូសំរៀង
 ទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល
 (ដូច្នោះ) ភិក្ខុនោះ មែនឃើញប្រដាប់ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលក្នុងចំណែកសាសី ចំណែកក្រោម
 នឹងចំណែកច្រើន តែមិនពូសំរៀងដំបូងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់
 ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាលបានទេ ដំណើរនោះប្រាមហេតុក្តី
 ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនេះនេះគឺ កាលបើសមាជិ ដែលភិក្ខុនោះ
 បានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងចំណែកសាសី ចំណែកក្រោម នឹងចំណែក

ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញា-
តានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ ទិព្វានំ សន្តានំ
សវនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ ។

(៤៨) ឥធម្មហាលិ ភិក្ខុខោ បុរុត្តិមាយ ទិសាយ
ឯកំសភារិតោ សមាធិ ហោតំ ទិព្វានំ សន្តានំ សវនា-
យ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ ខោ ច
ខោ ទិព្វានំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មប-
សញ្ញាតានំ រជនិយានំ សោ បុរុត្តិមាយ ទិសាយ ឯកំ-
សភារិតោ សមាធិក្ខំ ទិព្វានំ សន្តានំ សវនាយ បិយរូ-
ចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ ទិព្វា-
នំ រូចានំ ទស្សនាយ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រ-
ជនិយានំ បុរុត្តិមាយ ទិសាយ ទិព្វានំ សន្តានំ សុ-
ណាតិ បិយរូចានំ កាម្មបសញ្ញាតានំ រជនិយានំ ខោ
ច ខោ ទិព្វានំ រូចានំ បស្សនិ បិយរូចានំ កាម្ម-
បសញ្ញាតានំ រជនិយានំ តំ តិស្ស ហោតុ ឯវំ ហោតំ

ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរ
គ្រេកគ្រេកាល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
ឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រេក
គ្រេកាលបានឡើយ ។

(៤៨) ខ្ញុំលមហាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសមាធិចំណែកមួយ
ក្នុងទិសបូព៌ា ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកប
ដោយកាម គួរគ្រេកគ្រេកាល សមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឃើញ
រូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រេកគ្រេកាល
ឡើយ កាលបើសមាធិ ដែលភិក្ខុបានចំរើនមួយចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ា
ដើម្បីឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរ
គ្រេកគ្រេកាល តែសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មាន
សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រេកគ្រេកាល (ដូច្នោះ) ភិក្ខុ
នោះមែនឮសំឡេងដ៏ជាទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
គួរគ្រេកគ្រេកាល ក្នុងទិសបូព៌ាបាន ពស់តែមើលរូបទិព្វ មានស-
ភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រេកគ្រេកាលមិនឃើញ ដំណើរ
នោះគ្រោះហេតុអ្វី ខ្ញុំលមហាលិ ដំណើរខ្ញុំយ៉ាងនេះ គឺ កាលបើ

មហាលី ហោតិ ភិក្ខុនោ បុត្តមាយ ទិសាយ ឯកំ-
 សការិតេ សមាធិម្ហំ ទិញាទំ សន្តានំ សវនាយ បិយ-
 រូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ
 ទិញាទំ រូទានំ ទស្សនាយ បិយរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ
 រជនិយានំ ។

(៤៧) បុទ ចបរំ មហាលី ភិក្ខុនោ ទត្តណាយ
 ទិសាយ ។ បេ ។ បដិមាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧត្ត-
 ភាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧទ្ធមនោ វិរិយំ ឯកំសកា-
 រិតា សមាធិ ហោតិ ទិញាទំ សន្តានំ សវនាយ បិយ-
 រូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ
 ទិញាទំ រូទានំ ទស្សនាយ បិយរូទានំ កាម្មប-
 សញ្ញិតានំ រជនិយានំ សោ ឧទ្ធមនោ វិរិយំ ឯកំ-
 សការិតេ សមាធិម្ហំ ទិញាទំ សន្តានំ សវនាយ បិ-
 យរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ខោ ច ខោ
 ទិញាទំ រូទានំ ទស្សនាយ បិយរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតា-
 នំ រជនិយានំ ឧទ្ធមនោ វិរិយំ ទិញាទំ សន្តានំ
 សុណាតិ បិយរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ

សមាធិដែលភិក្ខុនោះបានចំរើមួយចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ ដើម្បីស្តាប់សំ-
 ឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាល
 (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាលបានឡើយ ។

(៤៧) ម្ចាស់មហាលី សេចក្តីរំល្អិតទៀតថា កាលបើសមាធិដែល
 ភិក្ខុនោះបានចំរើមួយចំណែកមួយ ក្នុងទិសទិសខាងលើ ។ បេ ។ ក្នុងទិស
 បស្ចឹម ។ បេ ។ ក្នុងទិសឦសាន ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
 ទិសទិសបន្ទាប់ ដើម្បីស្តាប់សំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 តាម គួរត្រេកត្រអាល សមាធិនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ
 មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាលទេ កាល
 បើសមាធិដែលភិក្ខុនោះ បានចំរើមួយចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិស
 ខាងក្រោម ទិសទិសបន្ទាប់ ដើម្បីស្តាប់សំឡេងទិព្វមានសភាព គួរស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាល គួរឲ្យបានជាសមាធិនោះមិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 តាម គួរត្រេកត្រអាលឡើយ ភិក្ខុនោះរើមិនស្តាប់សំឡេងទិព្វ មានសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាល ក្នុងទិសខាងលើ ទិស

បញ្ជាក់សុទ្ធ ខណៈសភាវិសោធន៍ ទិព្វបុស្សនាទី

លោ ច លោ ទិព្វានិ រូតានិ បស្សតិ មិយរូតានិ កាម្ម-
បសញ្ញតានិ វជនិយានិ នំ កិស្ស ហេតុ ឃី ហេតិ
មហាលិ ហោតិ កិក្កុលោ ឧត្តមលោ តិវិយំ ឯកំសកា-
វិតេ សមាធិម្ពំ ទិព្វានិ សន្តានំ សវនាយ មិយរូតានិ
កាម្មបសញ្ញតានិ វជនិយានំ លោ ច លោ ទិព្វានិ
រូតានិ ធស្សនាយ មិយរូតានិ កាម្មបសញ្ញតានិ វជ-
និយានំ ។

[៥០] ឥធម មហាលិ កិក្កុលោ បុរុត្តិមាយ ធសា-
យ ឧកយំសភាវិតោ សមាធិ ហោតិ ទិព្វានត្ថ រូតានិ
ធស្សនាយ មិយរូតានិ កាម្មបសញ្ញតានិ វជនិយានិ
ទិព្វានត្ថ សន្តានិ សវនាយ មិយរូតានិ កាម្មបសញ្ញ-
តានិ វជនិយានំ សោ បុរុត្តិមាយ ធសាយ ឧកយំស-
ភាវិតេ សមាធិម្ពំ ទិព្វានត្ថ រូតានិ ធសនាយ ។ បេ ។
ទិព្វានត្ថ សន្តានំ សវនាយ ។ បេ ។ បុរុត្តិមាយ ធសា-
យ ទិព្វានិ ច រូតានិ បស្សតិ មិយរូតានិ កាម្មប-
សញ្ញតានិ វជនិយានិ ទិព្វានិ ច សន្តានំ សុណាតិ
មិយរូតានិ កាម្មបសញ្ញតានិ វជនិយានំ នំ កិស្ស

បញ្ជាក់សុទ្ធ ខណៈសភាវិសោធន៍ ទិព្វបុស្សនាទី

ខាងក្រោម ធីនិទិសបញ្ជាក់បាន តែមិនឃើញប្រទេស ពោធិសត្វ
ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រកាល ដំណើរនោះ ព្រោះ
លោកអ្វី ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរខ្លះចាត់នេះ គឺកាលបើសមាធិវិសោធន៍
នោះបានចំពេញមួយចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ធីនិទិស
បន្ទាប់ ដើម្បីសំរេចទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
គួរត្រេកត្រកាល (តែប៉ុណ្ណោះ) បានជាសមាធិនោះបិទប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
ឃើញប្រទេស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
ត្រកាលបាន ។

[៥០] ម្ចាស់មហាលិ កិក្កុលោសនានេះ ចំបើសមាធិវិសោធន៍ ២
ចំណែកក្នុងទិសបូព៌ គឺដើម្បីឃើញប្រទេស មានសភាពគួរស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រកាលផង ដើម្បីសំរេចទិព្វ ពោធិ
សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រកាលផង កាលបើ
សមាធិវិសោធន៍នោះ បានចំរើនចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ គឺដើម្បី
ឃើញប្រទេសផង ។ បេ ។ ដើម្បីសំរេចទិព្វផង ។ បេ ។ កិក្កុលោ
វេមនិឃើញប្រទេស មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេក
ត្រកាលផង វេមនិសំរេចទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
កាម គួរត្រេកត្រកាលផង ក្នុងទិសបូព៌ ដំណើរនោះព្រោះលោកអ្វី

ហោតុ ឃី ហោតំ មហាលិ ហោតិ កិក្កុនោ មុត្តិណ-
យ ធិសាយ ឧកយំសការិភេ សមាធិក្កំ ធិត្វាធាតុ
ក្កានំ ធិស្សនាយ ។ បេ ។ ធិត្វាធាតុ សន្ទានំ
សវនាយ បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ។

(៥០) មុធិ ចបរំ មហាលិ កិក្កុនោ មុត្តិណាយ
ធិសាយ ។ បេ ។ បត្តិមាយ ធិសាយ ។ បេ ។
ឧត្តរាយ ធិសាយ ។ បេ ។ ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ឧកយំ
សការិភេ សមាធិ ហោតិ ធិត្វាធាតុ ក្កានំ ធិស្សនាយ
បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ធិត្វាធាតុ
សន្ទានំ សវនាយ បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិ-
យានំ សោ ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ឧកយំសការិភេ សមាធិក្កំ
ធិត្វាធាតុ ក្កានំ ធិស្សនាយ បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិ-
តានំ រជនិយានំ ធិត្វាធាតុ សន្ទានំ សវនាយ បិយក្កានំ
កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ឧទ្ទមនោ តិរិយំ ធិត្វាធិ
ក្កានំ បស្សតិ បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ
ធិត្វាធិ ច សន្ទានំ សុណាតិ បិយក្កានំ កាម្មបសញ្ញិ-
តានំ រជនិយានំ តិ កិស្ស ហោតុ ឃី ហោតំ មហាលិ

ម្ចាស់មហាលិ ដំណើរនេះហើយនេះ គឺ ព្រះវោសហធិវេលកិក្កុនោនោះបាន
ចំរើនទាំង ២ ចំណែក ក្នុងទិសបូព៌ា គឺដើម្បីឃើញរូបចិត្តផង ។ បេ ។
ដើម្បីត្រូវសំរៀងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយភាម គួរ
ត្រេកត្រអាលផង ។

(៥១) ម្ចាស់មហាលិ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា សមាធិវេលកិក្កុនោ
ចំរើនទាំង ២ ចំណែក ក្នុងទិសឧត្តរណា ។ បេ ។ ក្នុងទិសបស្ចឹម ។ បេ ។
ក្នុងទិសទត្តរ ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទិសទិសបន្ទាប់
ដើម្បីឃើញរូបចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយភាម គួរត្រេក
ត្រអាល ទ័ងដើម្បីត្រូវសំរៀងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
ភាម គួរត្រេកត្រអាល កាលលើសមាធិវេលកិក្កុនោនោះបានចំរើន ទាំង ២
ចំណែក ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមទ័ងទិសបន្ទាប់ ដើម្បីឃើញរូបចិត្ត
មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយភាម គួរត្រេកត្រអាលផង ដើម្បីត្រូវ
សំរៀងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយភាម គួរត្រេកត្រអាល
ផង (ម្តីព្រះ) បានជាកិក្កុនោឃើញរូបចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់
ប្រកបដោយភាម គួរត្រេកត្រអាលផង ត្រូវសំរៀងទិព្វ មានសភាពគួរ
ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយភាម គួរត្រេកត្រអាលបានផង ទាំងទិសខាងលើ
ទិសខាងក្រោម ទ័ងទិសបន្ទាប់ ដំណើរនោះ ព្រះហោតុអ្វី ម្ចាស់មហាលិ

មហាលីសុត្តន្ត សមាធិការខានំ សង្ខិកិយាហេតុខណំ

ហោតំ ភិក្ខុនោ ឧទ្ធមនោ ភិវិយំ ឧកយំ សការិនោ
 សមាធិម្ហំ ធិត្វានត្ថា រូទានំ ធិស្សនាយ មិយរូទានំ
 កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ធិត្វានត្ថា សន្នាមំ សវនា-
 យ មិយរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ អយំ
 ទោ មហាលី ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេន សន្នាមេវ
 សុទត្តត្តោ លិច្ឆិបុត្តោ ធិត្វានំ សន្នាមំ ន អស្សាសំ
 មិយរូទានំ កាម្មបសញ្ញិតានំ រជនិយានំ ហោ
 អសន្នាធិតំ ។

(៥២) ឯតាសំ ទួន កន្តេ សមាធិការខានំ សង្ខិ-
 កិវិយាហេតុ ភិក្ខុ កកវតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតំ ។ ន
 ទោ មហាលី ឯតាសំ សមាធិការខានំ សង្ខិកិវិយា-
 ហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អន្តំ ទោ មហា-
 លី អតោ ចម្ពា^(១) ឧត្តរតោ ច បណីតតោ ច យេសិ
 សង្ខិកិវិយាហេតុ ភិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតំ ។
 កតមេ បទ^(២) កន្តេ ចម្ពា ឧត្តរតោ ច បណីតតោ ក
 យេសិ សង្ខិកិវិយាហេតុ ភិក្ខុ កកវតំ ព្រហ្មចរិយំ

១ ខ. អតោ ច ចម្ពា ។ ២. អតោ រ ចម្ពា ។ ២ ខ. ម. បទ ៣ ។

មហាលីសុត្តន្ត ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ

ដំណើរនេះយល់ទាន់គឺ ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ ២ ចំណែក គឺ
 ចិសខានិលី ចិសខានិព្រោម គឺចិសបញ្ចប់ ដើម្បីឃើញរូបទិព្វ ពោ
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាលផង ដើម្បីឮ
 សំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយតាម គួរត្រេកត្រអាល
 ផង (នោះឯង) ម្ហូលមហាលី នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលសុខត្ត-
 លីច្ឆិបុត្ត មិនបានឮសំឡេងទិព្វ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 តាម គួរត្រេកត្រអាលដែលមានពិត មិនមែនជាមិនមាន (នោះ)ទេ ។

(៥២) មហាលី ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ
 ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ គឺសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាន់តែជាហេតុធ្វើ
 ឲ្យច្បាស់នូវសមាធិការនាប៉ុណ្ណោះទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ជា
 ម្ហូលមហាលី ពួកភិក្ខុព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ
 គ្រាន់តែជាហេតុធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវសមាធិការនាប៉ុណ្ណោះទេ ម្ហូលមហាលី
 នៅមានមិដិទៀតដែលលើសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ ដែល
 ពួកភិក្ខុព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ (៣០) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 បាន ។ មហាលី ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ
 ដែលលើសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ ដែលពួកភិក្ខុព្រាហ្មច្រៀម
 ព្រាហ្មច្រៀមដែលសេសលុបដាច់ស្របដោយសមាធិការ (៣០) ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់បាន

ចរន្តិកំ ។ សំឡ មហាលី កិក្ខុ តំណ្ហំ សុត្តោជនាដំ
បរិក្ខុយា ភោតាបន្នោ ហោតំ អវិជំហាននម្មោ ជិយ-
តោ សន្តោជិបកយនោ អយំ ទោ(១) មហាលី ធម្មោ
ឧត្តរិករោ ច បណ្ឌិតករោ ច យស្ស សច្ចំកិរិ-
យាហោតុ កិក្ខុ មយំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

(៥៣) បុណ្ណ ធម្មំ មហាលី កិក្ខុ តំណ្ហំ សុត្តោជ-
នាដំ បរិក្ខុយា ភកោតាសមោហាដំ តទុត្តា សកាតា-
តាមិ ហោតំ សតិទេវំ សមិ លោកំ ភាក្ខុញ្ញំ ធុត្តិស្ស-
ន្តិ ករោតិ អយំចិ ទោ មហាលី ធម្មោ ឧត្តរិករោ ច
បណ្ឌិតករោ ច យស្ស សច្ចំកិរិយាហោតុ កិក្ខុ មយំ
ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

(៥៤) បុណ្ណ ធម្មំ មហាលី កិក្ខុ បញ្ញាដ្ឋំ វិបស្សា-
តិយាដំ សុត្តោជនាដំ បរិក្ខុយា ធុបហានិកោ
ហោតិ តតុ បរិជិទ្ធាយំ អនាវត្តធម្មោ តន្តោ លោកា

១ ខ. ប. អយំ ទោ ។

កើតចេញ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រាប់ថា ម្ចាស់មហាលី កិក្ខុក្នុងសាសនានោះ
ជាសោភាបទុប្បត្តល បើមានកិរិយាពួកក្រៅក្នុងអបាយតាំង ៤ ជាធម្មតា
នីលែនទៅកាន់អបាយ ជាបុគ្គលទៀនតតំ មានកិរិយាគ្រាស់ដឹងទៅ
ទានមុខ ព្រោះកិរិយាអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ម្ចាស់មហាលី ធម៌នេះឯង
ដែលឈ្លោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរជាងសមាធិភាវនា ដែលពួកកិក្ខុ
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់តថាគត (៣០) ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់បាន ។

(៥៥) ម្ចាស់មហាលី សេចក្តីឆ្ងល់ទៀតថា កិក្ខុជាសកតាគមៈ-
បុគ្គល មកកាន់លោកនេះគ្រឹមតែម្តងទៀត ក៏ធ្វើឲ្យច្របំផុតនៃទុក្ខបាប
ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ព្រោះស្រាលស្តើងនៃរាគៈ ខោសៈ
មោហៈ ម្ចាស់មហាលី ធម៌នេះឯងឈ្លោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរ
ជាង ដែលពួកកិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់តថាគត (៣០) ធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់បាន ។

(៥៦) ម្ចាស់មហាលី សេចក្តីឆ្ងល់ទៀតថា កិក្ខុជាទុបហានិកៈ
កំណើត ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកទានអាយ ៥ ហើយ
បរិជិទ្ធាន ក្នុងភវានោះ មានកិរិយាមិនទ្រព្យបំបែក អំពីលោកនោះវិញ

មហាលីសុត្ត ធម្មបិដកបិដកសង្ខេបសម្ពុទ្ធសាសនា

អយំបិ ខោ មហាលី ធម្មោ ឧត្តរិភរោ ច បណី-
តតរោ ច យស្ស សង្ខតិរិយាយោតុ ភិក្ខុ មយំ
ត្រហ្មចរិយំ ចរដ្ឋំ ។

[៥៥] បុព្វ ចបរំ មហាលី ភិក្ខុ អាសាវិទំ ឧយោ
អនាសរំ ពេតោវម្មត្តិ បញ្ញាវម្មត្តិ ធិដ្ឋេ ។ ធម្មោ សយំ
អភិញ្ញា សង្ខតតា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ អយំបិ ខោ
មហាលី ធម្មោ ឧត្តរិភរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស
សង្ខតិរិយាយោតុ ភិក្ខុ មយំ ត្រហ្មចរិយំ ចរដ្ឋំ វេ
ខោ តេ(១) មហាលី ធម្មោ ឧត្តរិភរោ ច បណីតតរោ
ច យសំ សង្ខតិរិយាយោតុ ភិក្ខុ មយំ ត្រហ្មចរិយំ
ចរដ្ឋិតិ ។

[៥៦] អត្ថំ ធុ ខោ កន្លេ(២) មត្តោ អត្ថំ បដិបទា
ឃិតេសំ ធម្មាជំ សង្ខតិរិយាយាតិ ។ អត្ថំ ខា មហាលី
មត្តោ អត្ថំ បដិបទា ឃិតេសំ ធម្មាជំ សង្ខតិរិយាយា-
តិ ។ កតតោ បទ ភដ្ឋេ មត្តោ កតតោ បដិបទា ឃិតេសំ
ធម្មាជំ សង្ខតិរិយាយាតិ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិតោ

១ វ. តេជវរំ ខ វិស្សំ ។ ២ ខ. ម. អត្ថំ ចរោត្តេ ។

មហាលីសុត្ត ការធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ឱ្យពេញលេញ គឺធម្មាវិប្បដិដោយ

ធម្មតា ម្ចាស់មហាលី ធម៌នេះឯងឈ្មោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរ
ជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ភព្វគត (៣០) ធ្វើ
ឱ្យដាក់ច្បាប់បាន ។

[៥៧] ម្ចាស់មហាលី សេចក្តីរឿងថា ភិក្ខុដឹងច្បាប់ ធ្វើ
ឱ្យដាក់ច្បាប់ដោយខ្លួនឯង ហើយដល់សិប្បវិចារោវម្មត្តិ ខឹងបញ្ញាវម្មត្តិ
ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយក្នុងអក្ខតានេះ
ឯង ម្ចាស់មហាលី ធម៌នេះឯងឈ្មោះថា លើសលុបជាង ប្រសើរជាង ដែល
ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ភព្វគត (៣០) ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់
បាន ម្ចាស់មហាលី ធម៌ទាំងនេះហើយ ដែលឈ្មោះថា លើសលុបជាង
ប្រសើរជាង ដែលពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ភព្វគត
(៣០) ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់បាន ។

[៥៨] មហាលី គ្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
មន្តន៍នឹងដិបទា សម្រាប់ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ឱ្យធម៌ទាំងនេះកើតមានដែរឬទេ ។
ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មហាលី មន្តន៍នឹងដិបទា សម្រាប់ធ្វើឱ្យដាក់
ច្បាប់ឱ្យធម៌ទាំងនេះមានជាប្រាកដ ។ មហាលី គ្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះមន្តន៍នឹងដិបទា សម្រាប់ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ឱ្យធម៌ទាំង
នោះ កើតដូចម្តេចខ្លះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨

មត្តោ សេយ្យជីដំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសន្តម្យោ សម្មាភតា
សម្មាកម្មត្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាភយានោ សម្មាសត៌
សម្មាសមាទិ អយំ ខោ មហាលិ មត្តោ អយំ បដិបទា
ឯតេសំ ធម្មានំ សច្ចិកិរិយាយ ។

(៥៧) ឯកមិទាហំ មហាលិ សមយំ កោសម្ព័យំ
វិហារមិ យោសិតារមេ ។ អថខោ ទ្វេ បព្វជិតា
មណ្ឌិយោ(១) ច បរិច្ឆាជកោ ជាលិយោ ច ធារុ-
បត្តិកធន្តរាសិ យេនាហំ តេនបសន្តមីសុ ឧបសន្ត-
មិត្តា មយោ(២) សន្តិ សម្មោទិសុ សម្មោទដិយំ កាទិ
សារាណិយំ វិភិសារត្រា ឯកមន្តំ អន្តិសុ ។ ឯកមន្តិ
ថិតា ខោ តេ(៣) ទ្វេ បព្វជិតា មិ ឯតេនកេច្ចិ
កិច្ចំ ខោ អារុសោ តោតម(៤) តំ ជីវំ តំ សវំ ឧទា-
ហុ អត្តំ ជីវំ អត្តំ សវំន្តិ ។ តេនហារុសោ សុ-
ណាថ សាធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សានំ(៥) ។
ឥធារុសោ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ

១ មណ្ឌិយោ ។ ២ មុណ្ឌិយោ ។ ៣ មម ។ ៤ ឧ. តេនប ។ ៥ ទិស្សានំ ។
៦ ឧ. អារុសោ តោ តោតម ។ ៧ តោសិស្សានំ ។ ៨ ធារុសោតិ ខោ តេ ទ្វេ
បព្វជិតា មម បច្ចុស្សានំ ។ ៩ អថខោ ពាហំ ឯតេនកេច្ចំ ។ ១០ ឧ. តេនំ ឯតេនកេច្ចំ ។

ដង្កូវជំប្រសើរនេះឯង គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ក្រិះរិះត្រូវ ១ វាចាត្រូវ ១
ការងារត្រូវ ១ ចំក្តាប់ជីវិតត្រូវ ១ ព្យាយាមត្រូវ ១ រលឹកត្រូវ ១ ធម្មលំ
ចិត្តត្រូវ ១ ម្ចាស់មហាលិ នេះឯងល្អបំផុត ខ្លះឯងល្អៗជាប់ដិបទា
សម្រាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យធម៌ទាំងឡាយនេះ ។

(៥៧) ម្ចាស់មហាលិ សម័យមួយ គថាគតនៅក្នុងយោសិតារម
ទៀបខតរកោសម្ព័យ ។ ត្រាចោះ មានបព្វជិត ២ រូប ភីមណ្ឌិយបរិច្ឆា-
ជក ១ ជាលិយដាមន្តរាសិកនៃបុត្តិកបរិច្ឆាជក(១) ១ ចូលមករកគថាគត
លុះចូលមកដល់ហើយ គីពោលពាក្យរកទាក់សំណេះសំណាលជាមួយ
នឹងគថាគត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររកឃើញ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកឬម
ឲ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏ឈរនៅក្នុងទីដីសមគួរ ។ លុះបព្វជិត
ទាំង ២ រូបនោះ ឈរនៅក្នុងទីដីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងគថាគត
ដូច្នោះថា អារុសោតោម ជីវៈនោះគឺសិរិវេនារេវុ ។ គឺជីវៈដោយខ្លួនសិរិ-
វេនារេវុនេះ ។ គថាគតប្រាប់ថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ
ចូរអ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រវិច្ឆិច្ឆៈ គថាគតនឹង
សិរិវេនិ ។ ម្ចាស់អារុសោ ព្រះគថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហំ

១ អន្តិកថា ឧប្បជ្ឈនំបេសំគិលិយៈនោះគឺប្រាប់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ហើយត្រូវសើ ៣១
ជាហោថា ធារុស្តិកៈ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ មេ ។ (យថា សាមញ្ញដលេ ឯវំ វិគ្គារេ-
 តង្គំ) ។ មេ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ កិក្កុ សីលសម្បទ្ធោ
 ហោតិ ។ មេ ។ មរមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 យោ ធុ ខោ អាវុសោ កិក្កុ ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ
 កាល្លំ ធុ ខោ តស្សេតិ វចនាយ តំ ជីវំ តំ សរិវុត្តិ
 វា អត្តំ ជីវំ អត្តំ សរិវុត្តិ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ
 កិក្កុ ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ ឧ^(១) កាល្លំ តស្សេតិ
 វចនាយ តំ ជីវំ តំ សរិវុត្តិ វា អត្តំ ជីវំ អត្តំ
 សរិវុត្តិ វា ។ អហំ ខោ បរេនំ អាវុសោ ឯវំ ជាតាមិ
 ឯវំ បស្សមិ អថ ឆ មចាហំ ឧ វចាមិ តំ ជីវំ តំ
 សរិវុត្តិ វា អត្តំ ជីវំ អត្តំ សរិវុត្តិ វាតិ^(២) ។
 ធុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។ តតុត្តំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ យោ ធុ ខោ អាវុសោ កិក្កុ
 ឯវំ ជាតាតិ ឯវំ បស្សតិ កាល្លំ ធុ ខោ តស្សេតិ

១ ខ. សេរោ ឆ ទិស្សជិ ។ ២ ខ. ពិសេរោ ឆ ទិស្សជិ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ មេ ។ (បណ្ឌិតប្បវិសំ ជនិធិនិស្សារេ ផ្លូវ ក្នុង សហគមន៍
 សូត្រជនិច្ចះ) ។ មេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ កិក្កុ ថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាង
 នេះ ។ មេ ។ បានផលខ្ពស់បំផុត ។ ម្ចាស់អាវុសោ កិក្កុ ណា ដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញខ្ពស់ របស់កិក្កុ ទោះបី
 គួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសរិវៈនោះ ឬថា ជីវៈដោយខ្លួន សរិវៈដោយ
 ខ្លួនទេ ។ បរិក្ខាជនតាំងពីប្រុប្រាប័តថ្វី គេ កាវុសោ កិក្កុ ណា ដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញខ្ពស់ របស់កិក្កុ ទោះបី
 ពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសរិវៈនោះ ឬថា ជីវៈដោយខ្លួន សរិវៈដោយខ្លួនទេ ។
 លុះបរិក្ខាជនតាំង ២ រួចពោលដូច្នោះហើយ គេបានប្រាប់ថា ម្ចាស់
 អាវុសោ ចំណែកខាងគេ គេដឹងហេតុនេះយ៉ាងនេះ ឃើញហេតុនេះ
 យ៉ាងនេះដែរ បានថា គេ ក៏មិនបានពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសរិវៈនោះ
 ឬថា ជីវៈដោយខ្លួន សរិវៈដោយខ្លួនទេ ។ កិក្កុ បានផលខ្ពស់បំផុត ។ ខ្ពស់
 គតិយជ្ជាន ។ ខ្ពស់គតិយជ្ជាន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ឃើញកិក្កុ ណា ដឹងយ៉ាងនេះ
 ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញខ្ពស់ របស់កិក្កុ ទោះបី គួរនឹងពោលថា

វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ កិក្កុ ឃីវិ
 ជាតាតិ ឃីវិ បស្សតិ ១(១) កាល្លំ តស្សតំ វេទនាយ
 តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ
 វាតិ ។ អហំ ខោ បនេតិ អាវុសោ ឃីវិ ជាតាតិ
 ឃីវិ បស្សមិ អថ ច បទាហំ ១ វេទនិ តំ ជីវិ
 តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ(២) ។
 ញាលានស្សនាយ ចិត្តំ អភិដិហាតិ អភិដិញ្ញាមេតិ ។
 យោ ទុ ខោ អាវុសោ កិក្កុ ។ មេ ។ ទាហំ
 សត្តត្តាយាតិ បជាតាតិ ។ យោ ទុ ខោ អាវុសោ
 កិក្កុ ឃីវិ ជាតាតិ ឃីវិ បស្សតិ កាល្លំ ទុ ខោ
 តស្សតំ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ
 ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ
 កិក្កុ ឃីវិ ជាតាតិ ឃីវិ បស្សតិ ១ កាល្លំ
 តស្សតំ វេទនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ
 ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។ អហំ ខោ បនេតិ

១ ខ. សស្សា ខ ទំល្លតិ ។ ២ ខ. ជិវិសត្តា ខត្តិ ។

ជីវិវោទោតិសវ័រវោទោ ឬថាជីវិវេដាយខ្លួន សវ័រវេដាយខ្លួនខេ ។ បរិព្វាជក
 តិរូបោភោលថា អាវុសោ កិក្កុណាដីនិយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដីនិ
 ខ័និការឃើញខ្លះ របស់កិក្កុនោះ មិនគួរខ័និភោលថា ជីវិវោទោតិសវ័រ
 វោទោ ឬថាជីវិវេដាយខ្លួន សវ័រវេដាយខ្លួនខេ ។ លុះបរិព្វាជកតិរូបោភោល
 ដូច្នោះហើយគង់តត្របាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោ ចំណែកខាងគង់តតិដីនិ
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ បានគង់តតិមិនប្រាបោលថា ជីវិវោទោ
 តិសវ័រវោទោ ឬថាជីវិវេដាយខ្លួន សវ័រវេដាយខ្លួនខេ ។ កិក្កុកម្រងផ្នែង
 បរិវាសិទ្ធិក្រៅដើម្បីញាលានស្សនេះ ។ ម្ចាស់អាវុសោ កិក្កុណា ។ មេ ។
 ដីនិច្បាសថា កិក្កុដទៃក្រៅពីនេះទៀតមិនមានខេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ កិក្កុ
 ណាដីនិយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដីនិខ័និការឃើញខ្លះ របស់
 កិក្កុនោះ តើគួរខ័និភោលថា ជីវិវោទោតិសវ័រវោទោ ឬថាជីវិវេដាយខ្លួន
 សវ័រវេដាយខ្លួនខេ ។ បរិព្វាជកខាងតិរូបោភោលថា អាវុសោ កិក្កុណា
 ដីនិយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដីនិខ័និការឃើញខ្លះ របស់កិក្កុនោះ
 មិនគួរខ័និភោលថា ជីវិវោទោតិសវ័រវោទោ ឬថាជីវិវេដាយខ្លួន សវ័រវេដាយ
 ខ្លួនខេ ។ (លុះបរិព្វាជកខាងតិរូបោភោលដូច្នោះហើយ) គង់តត្របាប់ថា

មហាលិសុត្តេ ភគវតោ ភាសិតំ អរិយសុតំ

អារុសោ ឃី ជានាមិ ឃី មស្សនមិ អថ ច ឃ.
 នាហិ ន វនាមិ តំ ជីវិ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ច ជី.
 វំ អញ្ច សវ័ន្តំ វាតិ ។ វនមវោច កកវា ។
 អត្ថមនោ ឌីដ្ឋត្រោ លិច្ឆិ កកវតោ ភាសិតំ អភិនិច្ឆិតិ ។

មហាលិសុត្តំ ចង្អំ និម្មិតំ ។

មហាលិសុត្តេ កមត្រោរវេបំហោះភាសិតំ បេស្សត្រះពោធិ្ឋកាស

ម្ចាស់អារុសោ ភថាភគជីវិហោតុរោយោនិទេ យេញ្ញាហោតុរោយោនិ
 នេវីដា បាទថាភថាភគមិនបាទពាលថា ជីវិរោទេភិគីសវ័ររោទេ ឬថា
 ជីវិដោយខ្លួន សវ័រដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ព្រះ
 សូត្រនេះ (ចប់ហើយ) ។ ឧដ្ឋខ្លួនិច្ឆិ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹង
 ភាសិតបេស្សព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាលិសុត្តិ ៦ ។

(៥៨) ឃុំវង្ស សុតិ ។ ឃុំតំ សមយំ កកភំ គោ-
 សម្ពិយំ វិហារតិ យោសំតារាមេ ។ អថទោ ទ្វេ បព្វជិ-
 តា មណ្ឌិយោ ត បរិព្វាជិតា ជាសិយោ ច តា-
 រុបត្តិកោន្តរំសិ យេន កកភំ តេនុបសន្តមីសុ ឧប-
 សន្តមិត្វា កកវតា សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនិយំ
 តនិ សារាណិយំ វិតិសារត្វា ឃុំកម្ពុំ អន្ទិសុ ។
 ឃុំកម្ពុំ បិតា ទោ តេ ទ្វេ បព្វជិតា កកវង្គំ ឃ-
 តនភេត្តិ កំរុំ ទោ អារុសោ កោ តោតម តំ
 ជីវំ តំ សរិ ឧបាហុ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរិណ្ឌំ ។
 តេនហារុសោ សុណាថ សាទុតំ មនសិករោថ
 កាសិស្សាមិតិ ។ ឃុំមារុសោតំ ទោ តេ ទ្វេ បព្វ-
 ជិតា កកវតា បទ្ធស្សោសុំ ។ កកភំ ឃុំតនភេត
 តំ អារុសោ តថាភោ លោកោ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ

(៥៩) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគគង់នៅក្នុងយោសិតាម(១) ទៀបក្រុងកោសម្ពិ ។ គ្រោះនោះ មានបព្វ-
 ជិត ២ រួច គឺបរិព្វាជិត ឈ្មោះមណ្ឌិយៈ ១ ឈ្មោះជាសិយៈ ជាអន្តរាសិត
 ខែទាបត្តិកបរិព្វាជិត ១ នាំគ្នាចូលទៅតាមព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏រោលពាក្យកំភិតកំភ័យសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវរករយ នឹងពាក្យដែលត្រូវលើកហើយ
 ក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបព្វជិត ២ រួចនោះ ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា អារុសោ គោកម
 ជីវិវេន ជីវិវេនាតិសរិវេនោច្ច ឬក៏ជីវិវេនោច្ច វេនោច្ច វេនោច្ច វេនោច្ច ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ
 ចូរអ្នកទាំងឡាយបំភ្លាបចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាភក
 នឹងសិថេន ។ បព្វជិតទាំង ២ រួចនោះ ខ្ញុំលាប្រព្រឹត្តិជិត ខែព្រះមាន
 ព្រះភាគថា យ៉ាងហ្នឹងហើយអារុសោ ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ពាក្យនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ព្រះភោកតេវេនវៀនក្នុងវេណានេះជាអរហន្ត

១ ភាគដែលយោសិតសេដ្ឋិភោត ។

សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ បេ ។ (យថា សាមញ្ញវេល ឃី
វត្តាវេតនំ) ។ បេ ។ ឃី ទោ អារុសោ ភិក្ខុ
សីលសម្បទ្ធា ហោតិ ។

[៥៩] ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតិ ។ យោ ទុ ទោ អារុសោ ភិក្ខុ ឃី ជា-
នាតិ ឃី បស្សតិ កកល្ណំ ទុ ទោ តស្សេតិ វេត-
នាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អារុសោ ភិក្ខុ ឃី
ជានាតិ ឃី បស្សតិ ន កកល្ណំ តស្សេតិ វេតនា-
យ ។ បេ ។ អហំ ទោ បនេតិ អារុសោ ឃី
ជានាមិ ឃី បស្សមិ អដ ច បនាហំ ន វនាមិ
តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។

[៦០] ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។
ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ យោ ទុ ទោ
អារុសោ ភិក្ខុ ឃី ជានាតិ ឃី បស្សតិ កកល្ណំ ទុ

សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ (ចណ្ឌិតកម្មសំវេទិទ្ធិតិស្តាវេដ្ឋកុសិលាបញ្ចវេ-
ស្សត្រជីវចុះ) ។ បេ ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាអ្នកបច្ចុប្បន្ន រោយសីល
យ៉ាងនេះឯង ។

[៥៩] ។ បេ ។ ភិក្ខុបានផល់ខ្ញុំបឋមជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុ
ណាជីវយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញខ្ញុំ របស់ភិក្ខុ
នោះគួរពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសវៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សវៈ
ដោយខ្លួនទេ ។ បរិព្វាជកទាំងពីរពោលថា អារុសោ ភិក្ខុណាជីវយ៉ាង
នេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹងការឃើញខ្ញុំ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹង
ពោលទេ ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ក្រាស់ថា ម្នាលអារុសោ ចំណែកខាង
តថាគតដឹងខ្ញុំហេតុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ បានវាគថា
គត មិនពោលថា ជីវៈនោះ ក៏គឺសវៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សវៈ
ដោយខ្លួនទេ ។

[៦០] ភិក្ខុបានផល់ខ្ញុំទុតិយជ្ឈាន ។ ខ្ញុំតតិយជ្ឈាន ។ ខ្ញុំ
ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណាជីវយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ

ទោ ភស្ម្មតំ វចនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ
 ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ
 ភិក្ខុ ឃីវំ ជាតាតិ ឃីវំ បស្សតិ ន កល្យំ ភស្ម្មតំ
 វចនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័-
 រ្តំ វាតិ ។ អហំ ទោ បទេតំ អាវុសោ ឃីវំ ជាតា-
 មិ ឃីវំ បស្សមិ អនិ ច បទាហំ ន វជាមិ តំ ជីវំ
 តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។

(៦១) ញាលានស្សនាយ ចិត្តំ អភិដិហានំ អភិ-

ដិធាមេតិ ។ យោ ទុ ទោ អាវុសោ ភិក្ខុ ។ មេ ។
 នាយំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាតាតិ ។ យោ ទុ ទោ អា-
 វុសោ ភិក្ខុ ឃីវំ ជាតាតិ ឃីវំ បស្សតិ កល្យំ ទុ ទោ
 ភស្ម្មតំ វចនាយ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ
 អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឃីវំ
 ជាតាតិ ឃីវំ បស្សតិ ន កល្យំ ភស្ម្មតំ វចនាយ
 តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ វាតិ ។
 អហំ ទោ បទេតំ អាវុសោ ឃីវំ ជាតាមិ ឃីវំ បស្សមិ

ការដឹងនឹងការឃើញខ្លះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសវៈ
 នោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សវៈដោយខ្លួនក៏ត្រូវដឹង ។ បរិព្វាផកតាំង
 នោះពោលថា អាវុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹង
 នឹងការឃើញខ្លះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសវៈនោះ
 ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សវៈដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះគង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 អាវុសោ ចំណែកនៃភក្ដីដឹងហេតុខ្លះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ
 ហើយ ប៉ុន្តែភក្ដីនៃទុក្ខនោះពោលថា ជីវៈនោះគឺសវៈនោះ ឬថាជីវៈ
 ដោយខ្លួន សវៈដោយខ្លួនទេ ។

(៦១) ភិក្ខុគម្រង់ផ្នែកបង្កើនចិត្តមកដើម្បីញាលានស្សនៈ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ភិក្ខុណា ។ មេ ។ ដឹងច្បាស់ថា ភិក្ខុដទៃក្រៅពីនេះទៀតមិន
 មានទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ
 ការដឹងនឹងការឃើញខ្លះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺស-
 វៈនោះ ឬថាជីវៈដោយខ្លួន សវៈដោយខ្លួនដទៃ ។ បរិព្វាផកតាំងនោះ
 ពោលថា អាវុសោ ភិក្ខុណា ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ការដឹងនឹង
 ការឃើញខ្លះ របស់ភិក្ខុនោះមិនគួរនឹងពោលថា ជីវៈនោះគឺសវៈនោះ ឬថា
 ជីវៈដោយខ្លួន សវៈដោយខ្លួនទេ ។ ព្រះគង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោ
 ចំណែកនៃភក្ដីដឹងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះដែរ

ផាលិយសុត្តេ ភគវតោ ភាសិតំ អភិទន្ធនំ

អថ ច មនាហិ ន វតាមិ តំ ជីវំ តំ សវ័ន្តំ វា
 អតំ ជីវំ អតំ សវ័ន្តំ វាតំ ។ ននមវោច ភគវា ។
 អត្ថមនា តេ ទ្វេ បព្វជីតា ភគវតោ ភាសិតំ
 អភិទន្ធនំ ។

ផាលិយសុត្តំ សន្តមំ និដ្ឋិតំ ។

ផាលិយសុត្តេ ការព្រោកអរោចោភោសិទេវសំព្រះមាឧត្រភោត

ពុទ្ធជាតតាភត បិទោលថា ជីវៈវោកេតិសវ័រៈវោរេ ប្តថជីវៈវោយ
 ខ្លួន សវ័រៈវោយខ្លួន ។ ព្រះមាឧត្រភោត ពុទ្ធគ្រាសំព្រះសុត្រានៈ
 (ចប់) ហើយ ។ បព្វជីតទាំង ២ ប្តេនារ ក៏ទានចិត្តរីករាយ ព្រេកអរ
 ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមាឧត្រភោត ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ផាលិយសុត្តទី ៧ ។

[២២] ឯវេទ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកកំ ខ.

ឡាយំ^(១) វិហរតិ កណ្តាកថលេ មិត្តនាយេ ។ អ.

ថោ អរេលោ កស្សនោ យេន កកកំ តេនុបសន្តមិ

ឧបសន្តមិត្តា កកវតា សន្តិ សន្នោទិ សន្នោទយំ

កថំ សារណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។

ឯកមន្តំ ថោ ទោ អរេលោ កស្សនោ កកវន្តំ ឯត.

នោច សុតមេតំ^(២) កោ តោតម សមណោ តោតមោ

សត្វន្តបិ កាហតិ សត្វន្តបស្សី លូទាជីវី ឯតំសេន

ឧបក្កោសតិ ឧបវនតិ យេ តេ កោ តោតម ឯវេទ-

ហិសុ សមណោ តោតមោ សត្វន្តបិ កាហតិ សត្វន្ត-

បស្សី លូទាជីវី ឯតំសេន ឧបក្កោសតិ ឧបវនតិ

[២២] ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ

ភាគតទីនៅក្នុងព្រៃឈ្មោះកណ្តាកថលៈ ជាទីស្រវាក់ដល់ប្រឹក ទៀបក្រុង

ឡាយំ ។ គ្រានោះ អរេលៈ (បាព្វាដកកក្រាត) ឈ្មោះកស្សប ចូល

ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់

ទាក់សំណេះបំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ

ដល់គួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរលើក ហើយក៏ឈរទៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

លុះអរេលកស្សប ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ

មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំបាទពុទ្ធភ្យប្បបូ

ថា ព្រះសមណគោតម វេទន៍និរដៀលតចៈទាំងពួង វេទន៍ចក្រមើល

នាយកែមួយយ៉ាង ខ្ញុំអ្នកកាន់តចៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈសៅហ្មង

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បានរោលយ៉ាងនេះ

ថា ព្រះសមណគោតម វេទន៍និរដៀលតចៈទាំងពួង វេទន៍ចក្រមើល

១ ឡាយន្តី កន្លង កន្លង ឡាយ ទិស្សនី ។ អដ្ឋកថយក្ខ ឯកថ ។ ២ ខ. លុនតេនំ ។

កក្កិ តេ ភោតោ ភោតមស្ស វុត្តភំទិដោ ឈ ច កវុត្តិ
 ភោតមំ អក្ខតេឈ អក្កាចំកុត្តិ ធម្មស្ស ច អនុធម្មំ
 ព្យាគកេត្តិ ឈ ច កោចិ សហធម្មិកោ វំនាទុវំនោ
 តារយ្ហិ ហំទិ អាគច្ឆតំ អនក្កត្វាតុកាមា ហិ មយំ
 កវុត្តិ ភោតមត្តិ ។ យេ តេ កស្សប វិវាហាហំសុ
 សមណោ ភោតមោ សត្តន្តំ ករហតំ សត្តន្តបស្សី
 ល្មទាជីវំ ឯកំសេឈ ខុបក្កោសតិ ខុបវនតិ ឈ មេ
 តេ វុត្តភំទិដោ អក្កាចំកុត្តិ ឈ ច មំ តេ អសតា
 អក្ខតេឈ ។ ឥនាហំ កស្សប ឯកក្កិ តបស្សី ល្ម
 ទាជីវំ បស្សមិ ឯព្រៃឈ ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តនា
 ទុសតេ កាយស្ស កេនា ហំ មណោ កថាយំ

សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកពាលភាបហេតុ ដែលព្រមគោប
 ដំបំរើពាលហើយ ឬមិនពាលបង្កប់ព្រះភោតមដំបំរើ ដោយពាក្យ
 មិនពិតទេ ឬពាលខ្លាំងមិនសមគ្នាដល់ធម៌ ឬក៏ខ្លាំងពុំបានណាមួយ ប្រកប
 ដោយធម៌ មិនដល់ខ្លាំងខ្លះដែលពួកវិញ្ញាណដ៏គួរគំរើលទេ ឯយើងទាំង
 ខ្លាយមិនបំរើនឹងពាលបង្កប់ព្រះភោតមដំបំរើទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់គ្រាស់
 ថា ម្ចាស់កស្សប ពួកសមណក្រាហ្មណ៍ណា បានពាលហើយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះសមណភោតម វែមគំរើលកម្មទាំងពួង វែមដំបំរើ
 មើលតាមតែមួយយ៉ាង ខ្លះអ្នកកាន់កម្មទាំងអស់គ្នា ដែលមានភាគី
 សៅហ្មង ពួកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនពាលតាមវិញ
 ដែលគេចតពាលហើយ (ដោយសត្វគ្រប់) ទេ ពាលបង្កប់គេថាគត
 (ខ្លះក៏មាន) មួយវិញទៀត ពួកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែន
 ពាលបង្កប់គេថាគត ដោយពាក្យមិនទៀងមិនពិត (ក៏មាន) ។
 ម្ចាស់កស្សប គេចតបានចក្កុទ្ធិបរិសុទ្ធ កន្លងវិស័យរបស់មនុស្សមើល
 ឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់កម្ម ដែលមានភាគីសៅហ្មង ពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ដែលរំលោភខ្លួនទៅ ភាគីមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ទៅកើតក្នុងអបាយ

ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិមលេ ឧបបន្នំ ។ ឥធិ បទាហំ
 កស្សប ឯកភ្នំ តបស្សី ល្អាតិវី បស្សាមិ ធិត្វេន
 ចត្តុតា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន កាយស្ស
 កេនា បរំ មរណា សុគតំ សន្តំ លោកំ ឧបបន្នំ ។
 ឥធិ បទាហំ កស្សប ឯកភ្នំ តបស្សី អប្បទុក្ខវិហារំ
 បស្សាមិ ធិត្វេន ចត្តុតា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមា-
 ទុសកេន កាយស្ស កេនា បរំ មរណា អតាយំ
 ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិមលេ ឧបបន្នំ ។ ឥធិ បទាហំ
 កស្សប ឯកភ្នំ តបស្សី អប្បទុក្ខវិហារំ បស្សាមិ
 ធិត្វេន ចត្តុតា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន កាយ-
 ស្ស កេនា បរំ មរណា សុគតំ សន្តំ លោកំ
 ឧបបន្នំ ។ សោហំ កស្សប ឥមេសំ តបស្សីនំ
 ឯវំ អាគតិញ កតិញ ទុតិញ ឧបបត្តិញ យថាកុតំ
 បជាធាមិ សោហំ កេ សត្តន្តបំ ករហិស្សាមិ សត្តន្ត-
 បស្សី ល្អាតិវី ឯកំសេន ឧបក្កោសិស្សាមិ ឧបរ-
 ធិស្សាមិ ។

ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិមលេ ។ មាលកស្សប កថាគតមានចក្ខុចិត្តវិស័យមនុស្ស
 វិស័យរបស់មនុស្ស កថាគតមើលឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់តបៈ ពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកចំព្រឹមជីវិតនៅហ្មឺន ដែលរំលោភខន្ធនាងបុរាណិកសេចក្តី
 ស្លាប់ ទៅកាន់លោកគិមមនុស្ស សុគតិ ទីនឹងស្ថានិ ។ មាលកស្សប
 កថាគតមានចក្ខុចិត្តវិស័យរបស់មនុស្ស មើលឃើញបុគ្គលអ្នកកាន់
 តបៈ ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដែលនៅដោយមានសេចក្តីទុក្ខតិច លុះរំលោភ
 ខន្ធនាងមុនអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ វិមលេ ។
 មាលកស្សប កថាគតមានចក្ខុចិត្តវិស័យរបស់មនុស្ស មើលឃើញ
 បុគ្គលអ្នកកាន់តបៈ ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដែលនៅដោយមានសេចក្តីទុក្ខ
 តិច លុះរំលោភខន្ធអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកាន់លោកគិមមនុស្ស សុគតិ ទីនឹង
 ស្ថានសួគ៌ ។ មាលកស្សប កថាគតដឹងដាក់ទុំដំណើរមកផង ដំណើរ
 ទៅផង ដំណើរឃ្លោកចេញផង ដំណើរកើតផង របស់ពួកអ្នកកាន់តបៈទាំង
 នេះ តាមពិតយ៉ាងនេះឯង កថាគតឯងនឹងដឹងដៀលតបៈទាំងពួង នឹងបំអក
 មើលហើយតែមួយយ៉ាង ទូរអ្នកកាន់តបៈទាំងអស់គ្នា ដែលមានអាជីវៈ
 នៅហ្មឺនដូចម្តេចបាន (កថាគតនេះដៀលតែមួយដែលគួរតែដៀល សរសើរ
 កម្មដែលគួរសរសើរទេតើ) ។

[៦៣] សន្តិ កស្សប ឯតេ សមណក្រាហ្មណា
 បណ្ឌិតា ធិបុណា កតថាប្បវាទា វាលវេទិច្ឆា តេ^(១)
 កំនុត្តា មញ្ញោ ចន្ទិ បញ្ញាតតេន ធិដ្ឋិតតាធិ ។ តេហិ-
 បិមេ សន្តិ ឯកក្ខេសុ ហំនេសុ សមេន្ទិ ឯកក្ខេសុ
 ហំនេសុ ន សមេន្ទិ ។ យន្ត ឯកក្ខិ វន្ទិ^(២) សា-
 ទ្ធតិ មយំបិ តំ ឯកក្ខិ វន្ទេ ភាទ្ធតិ ។ យន្ត ឯ-
 កក្ខិ វន្ទិ ន សាទ្ធតិ មយំបិ តំ ឯកក្ខិ វន្ទេ ន
 សាទ្ធតិ ។ យន្ត ឯកក្ខិ វន្ទិ សាទ្ធតិ មយំ តំ
 ឯកក្ខិ វន្ទេ ន សាទ្ធតិ ។ យន្ត ឯកក្ខិ វន្ទិ ន
 សាទ្ធតិ មយំ តំ ឯកក្ខិ វន្ទេ ភាទ្ធតិ ។ យំ មយំ
 ឯកក្ខិ វន្ទេ ភាទ្ធតិ បរេបិ តំ ឯកក្ខិ វន្ទិ ភាទ្ធតិ ។
 យំ មយំ ឯកក្ខិ វន្ទេ ន សាទ្ធតិ បរេបិ តំ ឯកក្ខិ
 វន្ទិ ន សាទ្ធតិ ។ យំ មយំ ឯកក្ខិ វន្ទេ ភាទ្ធតិ
 បរេបិ តំ ឯកក្ខិ វន្ទិ ន សាទ្ធតិ ។ យំ មយំ
 ឯកក្ខិ វន្ទេ ន សាទ្ធតិ បរេបិ តំ ឯកក្ខិ វន្ទិ

១ ១ ហំ ។ ២ ម. វន្ទិ ។

[៦៤] ម្នាលកស្សប មានសមណក្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាច្រើន
 មានប្រាជ្ញាល្អិត ដឹងច្បាស់ខ្លះខ្លះរបស់អ្នកដទៃ ក៏ចង់ប្រាជ្ញាខ្លះខ្លះរបស់
 បុគ្គលដទៃ ដោយកម្លាំងប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ដូចជាខ្លះចង់អ្នកប្រាជ្ញាខ្លះខ្លះសា-
 វៃសសក៍បាន ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ត្រូវគ្នាប្រើនិកថាគតក្នុង
 ស្ថានខ្លះក៏មាន មិនត្រូវគ្នាក្នុងស្ថានខ្លះក៏បាន ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(១) ជាល្អ យើងក៏ពោលជាល្អដែរក៏មាន ។ សមណ-
 ក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(២) ជាមិនល្អ យើងក៏ពោលជាមិនល្អដែរ
 ក៏មាន ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(៣) ជាល្អ តែយើង
 ពោលជាមិនល្អក៏មាន ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពោលនូវអ្វីខ្លះ^(៤) ជា
 មិនល្អ តែយើងពោលជាល្អក៏មាន ។ យើងពោលនូវអ្វីខ្លះជាល្អ ពួកសម-
 ណក្រាហ្មណ៍ដទៃ ក៏ពោលជាល្អដែរក៏មាន ។ យើងពោលនូវអ្វីខ្លះជាមិន-
 ល្អ ពួកសមណក្រាហ្មណ៍ដទៃ ពោលជាមិនល្អដែរក៏មាន ។ យើងពោល
 នូវអ្វីខ្លះជាល្អ តែពួកសមណក្រាហ្មណ៍ដទៃពោលជា មិនល្អ ក៏ពោល ។
 យើងពោលនូវអ្វីខ្លះជា មិនល្អ តែពួកសមណក្រាហ្មណ៍ដទៃ ពោលជា

១ គន្ថិតថា ជា សំដៅយកបញ្ចក្ខិណសីល ។ ២ សំដៅយកបញ្ចក្ខិណ ។ ៣ សង្ក្រមគ្នា
 គ្នាទាំង ៥ ។ ៤ គន្ថិតថា ថា មិនសង្ក្រមគ្នាទាំង ៥ ។

សាទ្ធិតិ ។ ត្រាហី ឧបសង្កម្ពិត្តា ឃីវី វតាមិ យេសុ ចោ
 អាវុសោ ហិទេសុ ធនសមេដ្ឋិ តិដ្ឋន្តុ តានិ ហិចាចិ
 យេសុ ហិទេសុ សមេដ្ឋិ តត្ត វិញ្ញា សមទុយុញ្ញន្តិ
 សមទុត្តាហន្តិ សមទុកាសន្តិ សត្តា វា សត្តាវិ ស-
 ង្ក្រន វា សង្ក្រំ យេ ឥមេសិ កវតិ ធម្មា អត្តុសលា
 អត្តុសលសម្មាតា សាវជ្ជា សាវជ្ជសម្មាតា អសេវិតត្វា
 អសេវិតត្វសម្មាតា ធមលមវិយា ធមលមវិយសម្មា-
 តា កក្កណា កក្កណសម្មាតា តោ ឥមេ ធម្មេ អធម-
 សេសិ មហាយេ វត្តតិ សមណោ តោតមោ មវ វា
 ធម កោត្តោ កលាធមវិយាតិ ។

(៦៤) ហិមិ ចោ បទេតំ កស្សប្ប វិជ្ជតិ យំ វិញ្ញា
 សមទុយុញ្ញន្តា សមទុត្តាហន្តា សមទុកាសន្តា ឃីវី
 ធនយ្យំ យេ ឥមេសិ កវតិ ធម្មា អត្តុសលា អត្តុ-
 សលសម្មាតា សាវជ្ជា សាវជ្ជសម្មាតា អសេវិតត្វា
 អសេវិតត្វសម្មាតា ធមលមវិយា ធមលមវិយសម្មាតា
 កក្កណា កក្កណសម្មាតា សមណោ តោតមោ ឥមេ

ល្អតំមាន ។ គថាគតចូលទៅកេត្តកសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខែអាវុសាទាំងឡាយ ស្ថានណា ដែលមិនត្រូវគ្នាមិន
 គថាគត ស្ថាននោះលើកទុកសិនចុះ ស្ថានណាដែលត្រូវគ្នាមិនគថាគត
 ពួកវាដ្ឋាន ត្រូវស្នូរកេលខ្ញុំ ដេញដោលកេហេតុ ស្នូរស្នូក់កេលខ្ញុំមិន
 ហេតុទាំងពីរ ប្រៀបធៀបត្រូវមិនត្រូវ ឬពួកមិនពួកក្នុងស្ថាននោះថា ធម៌
 ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជាអកុសល មានទោស រាប់ថាមាន
 ទោស មិនគួរសេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ
 ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅ ចេសំជនដំបើនទាំងនេះ ភី
 រណោ លះបង់ធម៌ទាំងនេះ មិនឲ្យសេសសល់ ហើយប្រត្រឹមត្រូវតាមប្រាម
 សមណគោតមឬ ឬក៏ពួកកណាឲ្យដំបើនខ្មៅ ។

(៦៤) ម្នាលកស្សប សេចក្តីនេះជាទោសមានប្រាកដ កាលបើ
 ពួកវាដ្ឋាន ស្នូរកេលខ្ញុំ ដេញដោលកេហេតុ ស្នូរស្នូក់កេលខ្ញុំមិនហេតុ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជាអកុសល
 មានទោស រាប់ថាមានទោស មិនគួរសេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រ-
 សើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅចេសំជន
 ដំបើនទាំងនេះ ព្រះបមណគោតមលះបង់ធម៌ទាំងនេះមិនឲ្យសេសសល់

ធម្ម អនវិសេសំ បរិយាយ វត្តតិ យំ វា បទ កោន្តោ
បរា កណាចរិយាតិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សម-
ទុយុត្តាណា សមទុត្តាហាណា សមទុកាសណា អម្ពេ វ
តតុ យេកុយ្យន បសំសេយ្យំ ។

(៦៥) អបរិចំ ចោ កស្សប វិញ្ញា សមទុយុត្តាណំ
សមទុត្តាហាណំ សមទុកាសណំ សត្តារា វា សត្តារិ
សង្ឃន វា សង្ឃំ យេ ឥមេសំ ភវិតំ ធម្មា កុសលា
កុសលសម្មាសា អនវជ្ជា អនវជ្ជសម្មាសា សេវិតត្វា
សេវិតត្វសម្មាសា អលមរិយា អលមរិយសម្មាសា សុត្តា
សុត្តសម្មាសា កោ ឥមេ ធម្ម អនវិសេសំ សមា-
នាយ វត្តតិ សមណោ តោតមោ បរា វា បទ កោន្តោ
កណាចរិយាតិ ។ ហំ ទោ បទេតំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ
វិញ្ញា សមទុយុត្តាណា សមទុត្តាហាណា សមទុកាសណា
វិ វេយ្យំ យេ ឥមេសំ ភវិតំ ធម្មា កុសលា
កុសលសម្មាសា អនវជ្ជា អនវជ្ជសម្មាសា សេវិតត្វា

ហើយប្រតិក្កកាន់បាន ឬក៏ពួកគណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀតទេ ។ ម្ចាស់
កស្សប ត្មតិវិញ្ញាណកម្មនិរោធនេះ កាលបើស្មារកលខ្ញុំ ដេញដោលរក
ហេតុ ស្មារកលខ្ញុំនឹងហេតុ ក៏ប្រើនៃសរសើរពួកថាគត ក្នុង
ធម៌ពាំងនោះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

(៦៥) ម្ចាស់កស្សប មួយយ៉ាងទៀត ត្មតិវិញ្ញាណកម្មនិរោធនេះ កាលបើមិនស្មារ
កលខ្ញុំ មិនដេញដោលរកហេតុ មិនស្មារកលខ្ញុំនឹងហេតុ មិន
ប្រៀបធៀបគ្រូនឹងគ្រូ ឬក្នុងនឹងពួកថា ធម៌ពាំងខ្សោយ ដែលជាកុសល
រាប់ថាជាកុសល មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់
ថាគួរសេព ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស
លេសពួកដទៃដ៏ចំរើនពាំងនោះ តើទណាសហការធម៌ពាំងនេះមិនទ្រុសស
សល់ ហើយប្រតិក្កកាន់បាន ព្រះសមណគោតម ឬក៏ពួកគណាចារ្យ
ដ៏ចំរើនឯទៀត ។ ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីនេះជាមានប្រាកដ ត្មតិ
វិញ្ញាណកម្មនិរោធនេះ កាលបើស្មារកលខ្ញុំ ដេញដោលរកហេតុ ស្មារកលខ្ញុំនឹង
ហេតុ ក៏មុខជាមិនយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ពាំងខ្សោយ ដែលជាកុសល រាប់
ថាជាកុសល មិនមានទោស រាប់ថាមិនមានទោស គួរសេព រាប់ថា

សេវិត្តសង្ខាតា អលមរិយា អលមរិយសង្ខាតា
 សុត្តា សុត្តសង្ខាតា សមណោ តោតោ ឥមេ ធម្មេ
 អនវសេសំ សមាធិយ វត្តតិ យំ វំ បទ កោន្តោ
 បរេ គណាចរិយានិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សមទុ
 យុត្តា សមទុត្តាហត្តា សមទុកាសត្តា អម្ពេ វ
 តត្ថ យេកុយ្យេន បសំសេយ្យំ ។

[៦៦] អបរិចិ ចោ កស្សប វិញ្ញា សមទុយុត្តា
 សមទុត្តាហត្តំ សមទុកាសត្តំ សត្តារា វំ សត្តារិ
 សាធម្មេន វំ សធម្មំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អកុសល
 អកុសលសង្ខាតា សាវត្តា សាវត្តសង្ខាតា អសេវិត្តា
 អសេវិត្តសង្ខាតា ធកលមរិយា ធកលមរិយសង្ខាតា
 កណ្ណា កណ្ណសង្ខាតា តោ ឥមេ ធម្មេ អនវសេសំ
 បហាយ វត្តតិ តោតោសាវត្តសធម្មេ វំ បរេ វំ បទ
 កោន្តោ គណាចរិយសាវត្តសធម្មានិ ។ ហំនិ ចោ
 បរេនិ កស្សប វិជ្ជតិ យំ វិញ្ញា សមទុយុត្តា
 សមទុត្តាហត្តា សមទុកាសត្តា វិវំ វធម្មេ យេ

គួរសេត ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស
 របស់ធម៌ចំរើនទាំងនេះ ព្រះសមណៈតោតម សមាធិធម៌ទាំងនេះមិន
 សេសសល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួកគណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀត ។
 ម្ចាស់កស្សប ពួកវិញ្ញាដទៃ ក្នុងលោកនេះ កាលបើស្អប់កលខ្ញុំ ដេញ
 ដោលរកហេតុ សួរស្នាក់កលខ្ញុំនឹងហេតុ ក៏ប្រើនៃសរសើរពួកថាគត
 ក្នុងធម៌នោះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

[៦៦] ម្ចាស់កស្សប មួយយ៉ាងទៀត ពួកវិញ្ញាដទៃ កាលបើមិនស្អប់
 កលខ្ញុំ មិនដេញដោលរកហេតុ មិនសួរស្នាក់កលខ្ញុំនឹងហេតុ មិនច្រៀប
 ច្រៀបគ្រូនឹងគ្រូឬពួកនឹងពួកថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាអកុសល រាប់ថាជា
 អកុសល មានពេស រាប់ថាមានពេស មិនគួរសេត រាប់ថាមិនគួរសេត
 មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកខ្មៅ រាប់ថាជាចំណែកខ្មៅ
 របស់ពួកដទៃដ៏ចំរើនទាំងនេះ នរណាលើធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់
 ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ពួកសាវត្តរបស់ព្រះតោតម ឬក៏ពួកសាវត្តរបស់
 គណាចារ្យដ៏ចំរើនឯទៀត ។ ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈខាង
 ព្រាម ពួកវិញ្ញាដទៃ កាលបើស្អប់កលខ្ញុំ ដេញដោលរកហេតុ សួរស្នាក់
 កលខ្ញុំនឹងហេតុ ក៏មុនជាខិយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជា

ឥមេសំ កវតំ ធម្មា អកុសលា អកុសលសង្ខតា
 សាវជ្ជា សាវជ្ជសង្ខតា អសេវតត្វា អសេវិតត្វសង្ខតា
 ឧអលមរិយា ឧអលមរិយសង្ខតា កណ្ណា កណ្ណា-
 សង្ខតា តោតមសាវកសង្ឃោ ឥមេ ធម្មេ អនវសេសំ
 បហាយ វត្តតំ យំ វំ បទ កោន្តោ បរេ កណារិយសា-
 វកសង្ឃាតិ ។ ឥតិហ កស្សប វិញ្ញា សមទុយុត្តាន្តិ
 សមទុត្តាហន្តិ សមទុកាសន្តិ អម្មេ វ វត្ត យេ-
 កុយ្យេន បសំសេយ្យំ ។

[៦៧] អបរិបំ ទោ កស្សប វិញ្ញា សមទុយុត្តាន្តិ
 សមទុត្តាហន្តិ សមទុកាសន្តិ សត្តានំ វំ សត្តារិ-
 សង្ឃេន វំ សង្ឃំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា
 កុសលា កុសលសង្ខតា អនវជ្ជា អនវជ្ជសង្ខតា
 សេវិតត្វា សេវិតត្វសង្ខតា អលមរិយា អលមរិយ-
 សង្ខតា សុក្កា សុក្កសង្ខតា កោ ឥមេ ធម្មេ
 អនវសេសំ សមាទាយ វត្តតំ តោតមសាវកសង្ឃោ
 វំ បរេ វំ បទ កោន្តោ កណារិយសាវកសង្ឃា-
 តិ ។ ហំនំ ទោ បទេនំ កស្សប វិជ្ជតំ យំ វិញ្ញា

អកុសល រាប់ថាជាអកុសល មានភាស រាប់ថាមានភាស មិនគួរ
 សេព រាប់ថាមិនគួរសេព មិនប្រសើរ រាប់ថាមិនប្រសើរ ជាចំណែកនៅ
 រាប់ថាជាចំណែកនៅ របស់ជនដ៏ចំរើនទាំងនេះ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះ
 តោតមលៈចង់ធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាទ ឬក៏ពួក
 សាវ័ករបស់ពួកគណបារម្មីចំរើនទៀត ។ ម្នាលកស្សប ពួកវិញ្ញាជន
 ក្នុងលោកនេះ កាលបើសួររកលទ្ធិ ដេញដោលកេហេតុ សួរស្នាក់
 រកលទ្ធិទីនិហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួកគេជាគត ក្នុងធម៌នោះ ដោយ
 ច្រកាជ្ជៈច្នោះឯង ។

[៦៧] ម្នាលកស្សប មួយយ៉ាងទៀត ពួកវិញ្ញាជន កាលបើមិនសួរ
 រកលទ្ធិ មិនដេញដោលកេហេតុ មិនសួរស្នាក់រកលទ្ធិទីនិហេតុ មិនប្រៀប
 ធៀបគ្រូនឹងគ្រូ ឬពួកនឹងពួកថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាកុសល រាប់ថាជា
 កុសល មិនមានភាស រាប់ថាមិនមានភាស គួរសេព រាប់ថាគួរសេព
 ប្រសើរ រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស របស់ជនដ៏
 ចំរើនទាំងនេះ ទណា សមាទានធម៌ទាំងនេះ មិនសេសសល់ហើយប្រព្រឹត្ត
 កាន់បាទ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះតោតម ឬក៏ពួកសាវ័ករបស់គណបារម្មី
 ចំរើនទៀត ។ ម្នាលកស្សប សេចក្តីនេះជាមានវិញ្ញាជន ពួកវិញ្ញាជន

សមទុយុត្តន្តា សមទុត្តាហន្តា សមទុកាសន្តា ឃី
 វនេយ្យំ យេ ឥមេសំ កវតំ ធម្មា កុសលា
 កុសលសង្កាតា អនវជ្ជា អនវជ្ជសង្កាតា សេវិតន្តា
 សេវិតន្តសង្កាតា អលមវិយា អលមវិយសង្កាតា សុត្តា
 សុត្តសង្កាតា តោតមសាវកសង្កេត ឥមេ ធម្ម អន-
 វសេសំ សមាទាយ វត្តតំ យំ វា បទ តោន្តោ
 បវ កណាចវិយសាវកសង្កតំ ។ ឥតិហ កស្សប
 វិតា សមទុយុត្តន្តា សមទុត្តាហន្តា សមទុកាសន្តា
 អម្ពេ វ តតុ យេកុយ្យេន បសំសេយ្យំ ។ អត្ថ
 កស្សប មត្តោ អត្ថំ បដិបទា យដាបដិបទ្នោ សា-
 មញ្ញាវ ញស្សតំ សាមំ ធកុតំ សមណោ តោត-
 មោ កាលវាដិ កុតវាដិ អត្តវាដិ ធម្មវាដិ វិទយ-
 វាដិ ។ កតមោ ច កស្សប មត្តោ កតមា
 ច អដិបទា យដាបដិបទ្នោ សាមញ្ញាវ ញស្សតិ
 សាមំ ធកុតិ សមណោ តោតមោ កាលវាដិ កុតវាដិ

កាលបើស្សរកលទ្ធិ ដេញដោលរកហេតុ ស្សស្នាក់កលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏មុខ
 ជាឱយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយដែលជាកុសល រាប់ថាជាកុសល
 មិនមានហេតុ រាប់ថាមិនមានហេតុ គួរសេព រាប់ថាគួរសេព ប្រសើរ
 រាប់ថាប្រសើរ ជាចំណែកស រាប់ថាជាចំណែកស របស់ពួកវិនិច្ឆ័យ
 ទាំងនេះ ពួកសាវករបស់ព្រះគោតម សមាទានធម៌ទាំងនេះ មិនសេស
 សល់ ហើយប្រព្រឹត្តកាន់បាន ឬក៏ពួកសាវក របស់គណាចារ្យដ៏ចំរើន
 ឯទៀត ។ ម្នាលកស្សប ពួកវិញ្ញដន ក្នុងលោកនេះ កាលបើស្សរកលទ្ធិ
 ដេញដោលរកហេតុ ស្សស្នាក់កលទ្ធិនឹងហេតុ ក៏ច្រើនតែសរសើរពួក
 ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងនោះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលកស្សប
 លោកុត្តរមគ្គក៏មាន បុព្វភាគប្បដិបទា (សេចក្តីប្រតិបត្តិជាចំណែកខាង
 ដើម) ក៏មាន ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិទ្យសមគួរហើយ គង់ជីវិតជាក់ច្បាស់ខ្លា
 សាមញ្ញាផល គង់នឹងឃើញដោយខ្លួនឯងថា ព្រះបេណោតោតម ឱយាយ
 ត្រូវតាមកាល ឱយាយពិត ឱយាយប្រកបដោយប្រយោជន៍ ឱយាយ
 ត្រូវតាមធម៌ ឱយាយត្រូវតាមវិន័យ ។ ម្នាលកស្សប ចុះរលាកុត្តរមគ្គនោះ
 តើដូចម្តេច បុព្វភាគប្បដិបទាតើដូចម្តេច ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិទ្យសមគួរ
 ហើយ គង់ជីវិតជាក់ច្បាស់ខ្លាសាមញ្ញាផល គង់នឹងឃើញដោយខ្លួនឯងថា
 ព្រះសមណោតោតម ឱយាយត្រូវតាមកាល ឱយាយពិត ឱយាយប្រកប

អន្តរាទិ ធម្មរាទិ វិជយរាទិ ។ អយមេវ អរិយោ
 អន្តរាទិ មន្តា សេយ្យមិទិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-
 សន្តិប្បោ សម្មាភិបា សម្មាភិបាសម្មាសម្មា អរិយោ
 សម្មាភិយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ទោ កស្សប មន្តា អយំ បដិបទា យថាបដិបទោ
 សាមញ្ញោ ញស្សតិ សាមំ នត្តតិ សមណោ តោតោ
 កាលរាទិ ក្ខតរាទិ អន្តរាទិ ធម្មរាទិ វិជយរាទិ ។

[៦៨] ឃីវុត្ត អចេលោ កស្សបោ ភក្កន្តិ ឃត-
 នភេត វមេចិ(១) ទោ អារុសោ តោតម តោតមក្កមា
 ឃតេសំ(២) សមណាប្រាហ្មណំ សាមញ្ញសម្មាសា ច
 ប្រាហ្មណសម្មាសា ច អចេលោ ច ហោតិ មុត្តាចារោ
 ហត្ថារលេខោ ធម្មិកនិទ្ទិកោ ធម្មិកនិទ្ទិកោ
 ចារិហតិ ធម្មិកស្ស កាតិ ធម្មិកនិទ្ទិកោ សាវ័យតិ

១ ១. វមេ ។ ២ ១. ធម្មិក ។

ដោយប្រយោជន៍ និយាយត្រូវតាមធម៌ និយាយត្រូវតាមវិធី ។ នេះ
 ឯងជាមន្តប្រកបដោយគន្លឹះ ៨ ដ៏ប្រសើរ គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ សេចក្តី
 ត្រូវរះត្រូវ ១ កំចាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ព្យាយាម
 ត្រូវ ១ សេចក្តីរស់ត្រូវ ១ ជម្រកចិញ្ចឹមត្រូវ ១ ។ ម្ចាស់កស្សប នេះឯង
 ជាលោកនិមន្ត នេះឯងបញ្ចកាធម្មដ៏បរិសុទ្ធ ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិឱ្យសម
 គួរហើយ គឺដ៏ធូលីស្រស់ស្រាយ គឺដ៏ឆ្លាតវៃដោយខ្លួនឯងជា
 ព្រះសមណតោតម និយាយត្រូវតាមកាល និយាយតិក និយាយប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ និយាយត្រូវតាមធម៌ និយាយត្រូវតាមវិធី ។

[៦៨] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 អចេលកស្សប បានប្រាថមន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា អារុសោ
 តោតម ការដ៏មន្តវិសេសនេះ ដែលកប់ថាជាភិក្ខុការបស់សមណៈធម៌
 កប់ថាជាភិក្ខុការបស់ប្រាហ្មណ៍ធម៌ របស់ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ ព្រះនេះ
 (មានប្រើឱ្យសារ) គឺជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ (គាត្រាត) លះបង់អារយោ
 ល្អ ស៊ីលីទ្រវី ប្តូរម្រទេព្វារដោយទ្រាមវដ៍ គេមកញញឹមចូលមក តម្រិះ
 មក គេហាត់ចាំយប់ តម្រិះយប់ មិនត្រូវការទឹកត្រូវដែលគេនាំមកមុន
 មិនត្រូវការទឹកត្រូវដែលគេនាំមកពីការខ្លួន មិនត្រូវការទឹកត្រូវមន្ត

សោ ន កុម្មីមុខា បដិគ្គណាតិ ន កាលោបិមុខា
 បដិគ្គណាតិ ន ឯឡុកមន្តរំ ន ឧណ្ណាកមន្តរំ ន
 មុសលមន្តរំ ន ទ្ធិន្តំ កុញ្ញមាណសំ ន គត្តិនិយា ន
 មាយមាឆាយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន សុត្តិភ័ស្តុ ន
 យត្ថ សា ខុបដ្ឋិតោ ហោតិ ន យត្ថ មត្តិកា
 សណ្តាសណ្តាតារិធំ ន មច្ឆំ ន មិសំ ន សុរំ ន
 មេរយំ ន ធុរសោធនកំ បិវតិ ។ សោ ឯតារិកោ
 វា ហោតិ ឯតារិកោ ឆ្មារិកោ វា ហោតិ
 ឆ្មារិកោ សត្តារិកោ វា ហោតិ សត្តា-
 លោបិកោ ឯតិស្សាបិ ធន្តិយា យាបេតិ ទ្ធិវិវិ
 ធន្តិវិ យាបេតិ សត្តវិវិ ធន្តិវិ យាបេតិ ឯតារិ-
 ហិវិវិ អាហារិ អាហារេតិ ទ្ធិវិវិវិ អាហារិ អា-
 ហារេតិ សត្តាហិវិវិ អាហារិ អាហារេតិ ។ ឥតិ
 ឯវិវិ អន្តរាសិវិវិ បរិយាយកត្តកោជនា ធុរយា កម-
 ធុរយុត្តោ វិហារិ ។ ឥរេវិ ទោ អាវុសោ តោតម

អចលកៈនោះបិទទទួលកត្តវិធីហត់ផ្លែង បិទទទួលកត្តវិធីហត់កញ្ជី បិទ
 ទទួលកត្តវិធីលកេនាំមក ក្រង់ចង្ការចរណីទ្វារ បិទទទួលកត្តវិធីលកេនាំ
 មកក្រង់ចង្ការកំណត់រលី បិទទទួលកត្តវិធីលកេនាំមកក្រង់ចង្ការអង្រែ
 បិទទទួលកត្តវិធីសមុស្សត្រីនាក់ កំពុងហិកោត បិទទទួលកត្តវិធីស្រី
 មានគតិ បិទទទួលកត្តវិធីស្រីដែលកំពុងបំបៅកូន បិទទទួលកត្តវិធីស្រី
 ស្រីដែលនៅក្នុងចង្ការបុរស បិទទទួលកត្តវិធីដែលពួកគ្នាឯងនិរណាំ
 បិទទទួលកត្តវិធីដែលមានវត្តចាំ បិទទទួលកត្តវិធីដែលមានរុយរោម
 បិទស្មិត្រី បិទស្មិសាច់ បិទដឹកស្តុក បិទដឹកមេរយ បិទដឹកទឹកត្រាំផ្ទាំ ។
 អចលកៈនោះ ទទួលកត្តវិធីពារតែក្នុងផ្ទះមួយ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ដោយដុំបាយមួយពំនូកខ្លះ ទទួលកត្តវិធីពារតែក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយពីរពំនូកខ្លះ ទទួលកត្តវិធីពារតែក្នុងផ្ទះ ៧ ញ៉ាំង
 អត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅចំពោះតែក្នុងដុំបាយ ៧ ពំនូកខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្តវិធី៧ ១ ១ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយ
 កត្តវិធី៧ ១ ១ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកត្តវិធី៧ ៧
 ១ ១ ស្មិអាហារិវិវិ ១ ថ្ងៃខ្លះ ស្មិអាហារិវិវិ ២ ថ្ងៃខ្លះ ស្មិអាហារិវិវិ
 ៧ ថ្ងៃខ្លះ ។ អចលកៈប្រកបដោយសេចក្តីត្រឡប់ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរការ
 ចរិកានកត្តវិធីក្នុងខ្លួន មានសភាពយ៉ាងនេះដ្បិតច្រើន ។ ពរិសោ តោតម

តទោបក្កមា ឯតេសំ សមណាប្រាហ្មណាខំ សាមញ្ញ-
 សង្ខតា ច ប្រាហ្មញ្ញសង្ខតា ច សាគកក្កោ វា
 ហោតិ សាមាគកក្កោ វា ហោតិ ធិវាគក្កោ វា ហោតិ
 ធនុលកក្កោ វា ហោតិ ធិយាសកក្កោ វា ហោតិ
 ហតកក្កោ វា ហោតិ គណកក្កោ វា ហោតិ អា-
 ចាមកក្កោ វា ហោតិ បិណ្ឌកកក្កោ វា ហោតិ តិ-
 ណាកក្កោ វា ហោតិ តោមយកក្កោ វា ហោតិ
 វេទម្មលដលាហារោ យោយេតិ វេទម្មលកោដិ ។ ឥមេបិ
 ខោ អាវុសោ តោតម តទោបក្កមា ឯតេសំ សមណា-
 ប្រាហ្មណាខំ សាមញ្ញសង្ខតា ច ប្រាហ្មញ្ញសង្ខតា ច
 សាលានិបិ ធារេតិ មសាលានិបិ ធារេតិ ធរនុស្សានិ-
 បិ ធារេតិ បិសុត្តុលានិបិ ធារេតិ តិវិដានិបិ ធារេតិ
 អដិបាទិបិ ធារេតិ អដិទក្ខិបិបិ ធារេតិ កុសលិបិ
 ធារេតិ វាគធិបិ ធារេតិ ជលកធិបិ ធារេតិ

ការផ្ដើមគបៈទាំងនេះ ដែលរាប់ថាជាភិច្ចការ របស់សមណៈផន រាប់ថាជា
 កច្ចុការ របស់ប្រាហ្មណ៍ផន របស់តួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ (មាន
 ច្រើនប្រការ) គឺបុគ្គលមានបរិទ្ធស្រសំជាអាហារខ្លះ មានអង្ករស្រនៃជាអា-
 ហារខ្លះ មានស្ករជាអាហារខ្លះ មានកំទេចស្បែក (ចម្រៀវស្បែក) ជាអា-
 ហារខ្លះ មានដីជាអាហារខ្លះ មានវិស្សសារាយជាអាហារខ្លះ មានកុណ្ណក
 ជាអាហារខ្លះ មានបាយក្ដាំងជាអាហារខ្លះ មានម្សៅជាអាហារខ្លះ មាន
 ស្មៅជាអាហារខ្លះ មានកចម៌គោជាអាហារខ្លះ មានម៌មាលីទីនិវ្វេរឃី
 ព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគវត្ថុឈើដែលប្រៀបប្រាប់ចំផែនពាក្យ ។ អាវុ-
 សោ តោតម ការផ្ដើមគបៈទាំងនេះ រាប់ថាជាភិច្ចការ របស់សមណៈផន
 រាប់ថាជាភិច្ចការ របស់ប្រាហ្មណ៍ផន របស់តួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំង
 នេះ (មានច្រើនប្រការ) គឺទ្រទ្រង់សំពត់ស្បែកធួន្ត្រ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែល
 ក្បួញលាយគ្នាខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលចេញអំពីសាកសពខ្លះ ទ្រទ្រង់
 សំពត់បិសុក្ខលខ្លះ ទ្រទ្រង់សំបកឈើខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លាខ្លះ ទ្រទ្រង់
 ស្បែកខ្លាទាំងគ្រឿងខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បូវភ្នំនិងគ្រងដាសំពត់ខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ក្បួញរោងយសំបកគ្រឿងខ្លះ ទ្រទ្រង់ចំរៀកក្ដារដាសំពត់ខ្លះ ទ្រទ្រង់

កេសកម្ពុលំបិ ជាហតិ វាលកម្ពុលំបិ ជាហតិ ទុល្ល-
 កបក្ខំបិ ជាហតិ កេសមស្សុលោចនោតាមិ ហោតិ
 កេសមស្សុលោចនា នុយោកមមុយុត្តោ ឧត្តដ្ឋតោមិ
 ហោតិ អាសនប្បដិក្ខុត្តោ ឧត្តដ្ឋតោមិ ហោតិ ឧត្តិ-
 ដិកប្បនាមមុយុត្តោ កណ្តកិលស្សយិកោមិ ហោតិ
 កណ្តកិលស្សយេ សេយ្យំ កឃ្មេតិ ជលនសេយ្យិមិ
 កឃ្មេតិ កណ្តិលសេយ្យិមិ កឃ្មេតិ ដិកិលស្សយិកោ-
 មិ ហោតិ រោជល្លធារោ អត្តោកាសិកោ^(៦) ហោតិ
 យោសន្តតិកោ វេសដិកោមិ ហោតិ វិគរជគោជនា-
 មុយោកមមុយុត្តោ អាចានតោមិ ហោតិ អាចានក-
 មមុយុត្តោ^(៧) សាយំ តតិយតំបិ ឧទកោរោហនាមុយោ-
 កមមុយុត្តោ វិហារតិ ។

(៦) អរោលកោ ថេមិ កស្សប ហោតិ បុត្តាចា-
 ហ ហត្ថារលេខោ ។ ថ ។ តតិ ឃិរុមិ អម្បមាសិកា-
 មិ មរិយោយ កត្តកោជនា មុយោកមមុយុត្តោ វិហារតិ ។

៦ ១. រោជល្លធារោ វិញ្ញាណគយន្ត ។ ២ ១. ២. អាចានកមមុយុត្តោ ។

សំពត់កម្ពុលដែលក្បាញដោយសក់បនុស្សខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់កម្ពុលដែល
 ក្បាញដោយរោមកុយសក្ខខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលក្បាញដោយស្នាម
 ម្រៀមខ្លះ ដកសក់នឹងពុកមាន់ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុ ក្នុងការព្យាយាមដកសក់មិន
 ពុកមាន់ខ្លះ ឈរសម្រឹងហាមឃាត់ខ្ញុំវាសនៈខ្លះ អង្គុយច្រហោងប្រព្រឹត្ត
 កាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាមច្រហោងខ្លះ ផ្អែកលើបទ្ទា សម្រេចការដកលើ
 បទ្ទាខ្លះ សម្រេចការដកលើផែនក្តារខ្លះ សម្រេចការដកផ្ទាល់ផែនដីខ្លះ
 ដកផ្អៀងតែមាន់មាន់សរីរៈប្រឡាក់ដោយធូលីខ្លះ នៅកណ្តាលវាលអង្គុយ
 លើអាសនៈតាមតែបាខ្លះ បរិភោគតែលាមក ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យា-
 យាម បរិភោគតែលាមកខ្លះ គម្រឹកគ្រជាក់ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុគម្រឹកគ្រជាក់
 ខ្លះ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ លដង គីត្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។

(៦) ម្នាលកស្សប លើអរោលកៈ ជាអ្នកលះចង់វាយយានខ្លួន
 បរិភោគលិខ្លៃដៃ ។ ថ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាមផ្ទាល់ខ្លួនវាការ
 បរិភោគកម្ពុលនិងកុនៈវៃ មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នោះឯង ។ ចំណែកទាំង

កស្ស វាយំ សីលសម្បទា ពិច្ឆាសម្បទា បញ្ញា-
 សម្បទា អភារិតា ហោតិ អសច្ចិតតា ។ អថទោ
 សោ អារតា ៥^(១) សាមញ្ញា អារតា ៥^(២) ប្រយុត្តា ។
 យតោ ទោ កស្សប ភិក្ខុ អរិ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្ត
 ភារតិ អាសវនេត្វ ខយា អនាសវញ្ញោតារិម្ពត្តិ បញ្ញា-
 វិម្ពត្តិ ជំដ្ឋេ វ ធម្មេ សយេ អភិញ្ញា សច្ចិតតា ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កស្សប ភិក្ខុ សម-
 ណោ ឥតិបិ ប្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។ សាធកកត្តោ បេមិ
 កស្សប ហោតិ សាមាគកត្តោ ។ មេ ។ វជម្ពលន-
 លាហារោ យាមេតំ បវត្តនលកោដិ ។ កស្ស វាយំ^(៣)
 សីលសម្បទា ពិច្ឆាសម្បទា បញ្ញាសម្បទា អភារិតា
 ហោតិ អសច្ចិតតា ។ អថទោ សោ អារតា ៥ សា-
 មញ្ញា អារតា ៥ ប្រយុត្តា ។ យតោ ទោ កស្សប
 ភិក្ខុ អរិ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចិត្ត ភារតិ អាសវនេត្វ
 ខយា អនាសវញ្ញោតារិម្ពត្តិ បញ្ញាវិម្ពត្តិ ជំដ្ឋេ វ ធម្មេ
 សយេ អភិញ្ញា សច្ចិតតា ឧបសម្បជ្ជ វិហា-
 រតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ

១. ២ ១. ម. វ ១ ៣ ១. ម. បាយ ។

សីលសម្បទា ពិច្ឆាសម្បទានឹងបញ្ញាសម្បទានេះ ក៏អចេលករនោះ មិន
 បានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ឡើយ ។ អចេលករនោះ ឈ្មោះថា
 គ្នាយចាកសាមញ្ញានុណផនិ គ្នាយចាកប្រយុត្តានុណផនិ ដោយពិត ។
 ម្នាលកស្សប ភិក្ខុចំរើនមេត្តចិត្ត មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹង
 ច្បាប់ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ដោយខ្លួនឯងក្នុងកត្តានោះ ហើយបានផល
 នូវចោតារិម្ពត្តិនឹងបញ្ញាវិម្ពត្តិ មិនមានអាសវិ គ្រោះអស់ទៅនៃអាសវិ
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុទេកេតនករហេតុ សមណៈក៏បាន ថា
 ប្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាលកស្សប បើអចេលករមានទន្ធស្រស់ជា
 អាហារ មានអន្ធស្រស់ជាអាហារ ។ មេ ។ មានបើបរិយាយឡើយព្រាជា
 អាហារ បរិភោគតែផ្ទៃឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំរើនកត្តា ។ ទានឯសីល-
 សម្បទា ពិច្ឆាសម្បទានឹងបញ្ញាសម្បទានេះ ក៏អចេលករនោះមិនដែល
 បានចំរើន មិនដែលបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ឡើយ ។ អចេលករនោះ
 ឈ្មោះថាគ្នាយចាកសាមញ្ញានុណផនិ គ្នាយចាកប្រយុត្តានុណផនិ ដោយ
 ពិត ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុចំរើនមេត្តចិត្ត មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ
 ដឹងច្បាប់ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ដោយខ្លួនឯងក្នុងកត្តានោះ ហើយបាន
 ផលនូវចោតារិម្ពត្តិនឹងបញ្ញាវិម្ពត្តិមិនមានអាសវិ គ្រោះអស់ទៅនៃអាសវិ
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុទេកេតនករហេតុ សមណៈក៏បាន

ព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រ ។ សាលាខំ ចេមិ កស្សប
 ជាវេតិ មសាលាខំមិ ជាវេតិ ។ មេ ។ សាយំ តតិយតិមិ
 ឧទកោកេហនា ធូយោ កមធូយុត្តោ វិហារិក ។ កស្ស វាយិ
 សីលសម្មទា ចិត្តសម្មទា បញ្ញាសម្មទា អភាវិតា
 ហោតិ អសច្ចិកតា ។ អថទោ សោ អារកា ច សាមញ្ញ
 អារកា ច ព្រាហ្មណ៍ ។ យតោ ទោ កស្សប ភិក្ខុ
 អវេរំ អត្យាបន្តំ មេត្តចិត្តំ ការវេតិ អាសវាទត្យា ទយា
 អនាសវេត្យោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយិ
 អភិញ្ញា សច្ចិកតា ឧបសម្មទ្ធិ វិហារិក ។ អយំ វុច្ចតិ
 កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥន្ទ្រ ព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រ ។

(៧០) ឃីវំ វុត្តេ អនេលោ កស្សបោ កកវុទ្ធិ ឃីត-
 ទវេច ធូត្តវំ តោ តោតម សាមញ្ញំ ធូត្តវំ ព្រាហ្មណ៍
 ទ្ធិ ។ បកតិ ទោ ឃីសា កស្សប លោកស្មី ធូត្តវំ
 សាមញ្ញំ ធូត្តវំ ព្រាហ្មណ៍ ។ អនេលោ ចេមិ

ព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រ ។ ម្នាលកស្សប បើអរិយករនោះទ្រទ្រង់សំពត់
 សម្បត្តិខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគេក្សត្រលាយខ្លះ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្ត
 កាន់វត្ថុចុះត្រាំទឹក ទ្រៃ ព្រ ដង គឺព្រឹក ទ្រៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ចំណែកខាង
 សីលសម្បទា ចិត្តសម្បទា ដឹងបញ្ញាសម្បទានេះ ក៏អរិយករនោះ មិន
 បានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឡើយ ។ អរិយករនោះឈ្មោះថា
 ត្រាយចាកសាមញ្ញានុណដង ត្រាយចាកព្រាហ្មណ៍នុណដង ដោយពិត ។
 ម្នាលកស្សប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមន្តចិត្ត ប៉ុន្មានព្រៃ មិនមាន
 ព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាព
 នេះ ហើយបានដល់ខ្លួនចេតោវិមុត្តិ ដឹងបញ្ញាវិមុត្តិមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 អស់ទៅនៃអាសវៈពិនិច្ឆ័យ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគេថាគតហៅថា
 សមណៈឥន្ទ្រ ព្រាហ្មណ៍ឥន្ទ្រ ។

(៧១) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យំនឹងនេះហើយ
 អរិយកស្សប បានត្រាស់បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន សាមញ្ញានុណកម្រធ្វើបានណាស់ ព្រាហ្មណ៍កម្រធ្វើ
 បានណាស់ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប សំដី
 ដែលថា សាមញ្ញានុណកម្រធ្វើបាន ព្រាហ្មណ៍កម្រធ្វើបាននេះ ជា
 សំដីប្រក្រតិក្នុងលោកទេ ។ ម្នាលកស្សប បើអរិយករនេះបង្គំខ្លួនមេ-

កសិយម ហោតិ ឬត្តាទារោ ហត្តាវលេខនោ ។ បេ ។
 នតិ ឯវុបិ អន្ធមាសិកិបិ បិយាយកត្តកោដនាធុ-
 យោកមធុយុត្តោ វិហោតិ ។ នវាយ ច កសិយម
 មត្តាយ នមិទា ច នវោមត្តមេទ សាមញ្ញំ វា អក-
 វិស្ស ប្រហុញំ វា ទុក្ខំ សុទុក្ខំ ទេតិ អកវិស្ស
 កល្យំ វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ប្រហុញ្ញំ
 សត្តា ម បទេតិ អកវិស្ស កាតិ កហមតិទា វា
 កហមតិបុត្តេ វា អន្ធមសោ កុស្តនាសិយាបិ ហត្តា-
 ហំ អចេលកោ ហោមិ ឬត្តាទារោ ហត្តាវលេខនោ
 ។ បេ ។ នតិ ឯវុបិ អន្ធមាសិកិបិ បិយាយកត្ត-
 កោដនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហោតិ ។ យស្មា ម
 ទោ កសិយម អញ្ញាត្រូវ នវាយ ១^(១) មត្តាយ អញ្ញ
 ត្រ នមិទា ១^(២) នវោមត្តមេទ សាមញ្ញំ វា ហោតិ
 ប្រហុញំ វា ទុក្ខំ សុទុក្ខំ កស្មា ឯតិ កល្យំ
 វេនាយ ទុក្ខំ សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ប្រហុញ្ញំ ។

១-២ ១. ម. យកោ ២ វិស្សិ ។

យាទល្អ បរិភោគលិខ្លៃដ ។ បេ ។ ប្រត្រិត្តកាមវត្តក្នុងការព្យាយាម
 ដ្ឋស្ស្រវិការបរិភោគកត្តាលិខ្លៃដ មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នោះ ។
 ម្នាលកសិយម សាមញ្ញកុណាប្រហុញ្ញកុណា ដែលជាគម្រធ្វើបាន ក៏គេ
 តែធ្វើបានដោយគម្រគ្រោក ព្រោះវាសព្វគ្រប់គ្រងចំពោះ ខ្លឹមការ
 ធ្វើមត្តបុណ្ណៈឯង តែពាក្យដែលគោលថា សាមញ្ញកុណាគម្រធ្វើបាន
 ប្រហុញ្ញកុណាធ្វើបានដោយលំបាក មុនៗនេះ ព្រោះគេហេតិខ្លឹមគ្រៃ
 គហមតិ ដោយហេតុពៅស្ម័យតែមួយស្រេច ក៏អាចធ្វើសាមញ្ញកុណាខ្លឹម
 ប្រហុញ្ញកុណានេះបានដែរ ដោយគេគិតយើងថា ភ្លើយចុះអាត្មាអញ
 ធ្លាប់ជាអ្នកព្រាត ជាអ្នកលះបង់ហាយាទល្អ ជាអ្នកបរិភោគលិខ្លៃដ
 ។ បេ ។ អាត្មាអញប្រត្រិត្តកាមវត្តក្នុងការព្យាយាម ដ្ឋស្ស្រវិការបរិភោគកត្តា
 សភាពយ៉ាងនេះហើយ ។ ម្នាលកសិយម កាលណាបើវិញ្ញាណអចេល-
 កវត្តបង្កប់បុណ្ណៈ ខ្លឹមវិញ្ញាណការធ្វើមត្តបុណ្ណៈ (គឺមិនធ្លាប់ធ្វើមត្ត-
 ហើយ) សាមញ្ញកុណាប្រហុញ្ញកុណាដែលជាគម្រធ្វើបាន ក៏គេតែធ្វើ
 បានដោយគម្រគ្រោក ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលគោលថាសាមញ្ញ-
 កុណាគម្រធ្វើបាន ប្រហុញ្ញកុណាគម្រធ្វើបានគ្រោក មុនៗនេះដែរ ។

យតោ ខោ កុស្មប្ប ភិក្ខុ អយំ អព្យាបជ្ឈំ មេត្ត-
 ចិត្តំ ភារេតិ អាសវំ ឧត្ត ។ យា អនាសវេត្យោ តោ មុត្តិ
 បញ្ញាវមុត្តិ ធិដ្ឋេ ។ ធិដ្ឋេ សយំ អភិញ្ញា សុត្តិក-
 ត្វា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ។ អយំ វុត្តតិ កុស្មប
 ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។
 សាកកត្តោ ចេមិ កុស្មប ហោតិ សាមាគ-
 កត្តោ ។ បេ ។ វិទម្ពុនវលហារោ យា បេតិ បវត្ត-
 ដលភោជំ ។ ឥមាយ ច កុស្មប មត្តាយ ឥម-
 ណា ច តថាមត្តមេន សាមញ្ញំ វា អភវិស្ស
 ព្រហ្មញ្ញំ វា ធុត្តវំ ឥធុត្តវំ ចេតិ អភវិស្ស កុស្ម
 វេនាយ ធុត្តវំ សាមញ្ញំ ធុត្តវំ ព្រហ្មញ្ញំ សញ្ញា
 ច បទេតិ អភវិស្ស តាត្តំ កហាបតិណ វា កហា-
 បតិបុត្តេន វា អន្តមៈសា ត្យត្តនាសិយាមិ លទ្ធាហំ
 សាកកត្តោ ហោមិ សាមាគកត្តោ វា ។ បេ ។
 វិទម្ពុនវលហារោ យា បេតិ បវត្តដលភោជំ ។

ម្នាលកស្សប កាលណាបើភិក្ខុចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានភៀវ មិនមាន
 ព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ
 ហើយបានផល ទ្រព្យភោវិមុត្តិទីបញ្ញាវមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
 ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលកស្សប ភិក្ខុនេះគឺជាគតាហៅថា
 សមណៈក៏បាន ជាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្នាលកស្សប បើអចេលក
 មានបទ្បស្រសំជាអាហារ មានអន្តស្រនីជាអាហារ ។ បេ ។ មាន
 មើមាល័វផ្ទះឈើព្រះអាហារ បរិភោគផ្ទះឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែក
 អាត្មា ។ ម្នាលកស្សប សាមញ្ញានុណាប្បព្រហ្មញ្ញានុណាដែលជា កម្រ
 ធ្វើបាន តែតែធ្វើបានដោយកម្រព្រះគោក ព្រោះតែសេចក្តីប្រតិបត្តិបន្តិច
 បន្តិចនេះទីការផ្តើមគឺប៉ុណ្ណោះឯង តែនាព្យាដែលពោលថា សាមញ្ញ
 គុណកម្រធ្វើបាន ព្រហ្មញ្ញានុណាកម្រធ្វើបាន ខ្ញុំមិនគួរឡើយ ព្រោះ
 គហបតិទីបុត្តនៃគហបតិ ដោយហោចទៅសូម្បីតែកម្ពុជាសិ ក៏អាច
 ធ្វើសាមញ្ញានុណា ដឹងព្រហ្មញ្ញានុណានេះបានដែរ ដោយគេគិតឃើញថា
 ល្អើយចុះ អាត្មាអញប្តាប់ជាអ្នកមានបទ្បស្រសំជាអាហារ ឬអន្ត
 ស្រនីជាអាហារ ។ បេ ។ អាត្មាអញប្តាប់ជាអ្នកមានមើមាល័វផ្ទះ
 ឈើព្រះអាហារ បរិភោគតែផ្ទះឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែកអាត្មា ។

យស្មា ច ទោ កស្សប អត្ថាគ្រេ វេហយ ច
 មត្តាយ អត្ថាគ្រ វេហិ ច តោបក្កមេន សា-
 មត្តា វ ហោតិ ប្រហុញ្ញ វ ទុក្ខំ សុទុក្ខំ តស្មា
 ឃ ឃិ កល្យ វេហយ ទុក្ខំ សាមញ្ញ ទុក្ខំ ប្រហុញ្ញ-
 ង្គំ ។ យតោ ទោ កស្សប កំភុ អរិ អន្តបដ្ឋិ
 មេត្តចំត្តិ ការតំ អាសវំនត្ត ឧយា អនាសរេញ្ច-
 តោមត្តិ បញ្ញាមត្តិ ធម្មេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញ
 សច្ចិត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ។ អយំ វុត្តតិ កស្សប
 ភិក្ខុ សមណោ វេហិ ប្រាហ្មណោ វេហិ ។ សាលារិ
 ចេមិ កស្សប ជាវតិ មសាលារិមិ ជាវតិ ។ មេ ។
 សាយំ តតិយតិមិ ឧទកោរោហនាធុយោកមនុ-
 យុត្តោ វិហរតិ ។ វេហយ ច កស្សប មត្តាយ
 វេហិ ច តោបក្កមេន សាមត្តា វ អភិស្ស
 ប្រហុញ្ញ វ ទុក្ខំ សុទុក្ខំ ធម្មំ អភិស្ស កល្យ
 វេហយ ទុក្ខំ សាមញ្ញ ទុក្ខំ ប្រហុញ្ញង្គំ សត្តោ
 ច បធម្មំ អភិស្ស កាតំ តហបតិទា វ តហ-
 បតិបុត្តេន វ អន្តបសោ កុម្មទាសិយាមិ ហន្តារិ

ម្ចាស់កស្សប កាលណាបើទៀបោកអចេលកវុត្តបន្តិចនេះ នឹងទៀបោកការ
 ធ្វើមគបៈប៉ុណ្ណោះចេញ (គឺមិនចាប់ធ្វើគបៈហើយ) សាមញ្ញកុណប្រហុញ្ញ-
 កុណ ដែលជាកម្រិត្តិយាន ក៏តែតែធ្វើបានដោយកម្រិត្តិយាន ព្រោះ
 ហេតុនោះ ក៏គួរនឹងពោលថា សាមញ្ញកុណកម្រិត្តិយាន ប្រហុញ្ញកុណ
 កម្រិត្តិយានដូច្នោះក៏ដូចដែរ ។ ម្ចាស់កស្សប កាលណាបើកិច្ចការនៃមេត្តាចិត្ត
 មិនមានទៀត មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងអន្តរកាលនេះ ហើយបានដល់ទូរចោទមិត្ត នឹងបញ្ជាមិត្ត
 មិនមានភាសាវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃភាសាវៈពិនិច្ឆាយ ។ ម្ចាស់កស្សប
 ក៏កុំខានភាសាវៈសមណៈក៏បាន ជាប្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។ ម្ចាស់
 កស្សប បើអចេលកៈទ្រទ្រង់សំពត់សម្បត្តិច្នោះ ទ្រទ្រង់សំពត់សំពេច
 ត្បាញលាយត្នាខ្លះ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តការនៃកុត្តបុត្រិក ។ ប្រហុញ្ញ វ វិ
 ប្រឹក ថៃគ្រង់ ល្ងាច ។ ម្ចាស់កស្សប សាមញ្ញកុណប្រហុញ្ញកុណដែល
 ជាកម្រិត្តិយាន ក៏តែតែធ្វើបានដោយកម្រិត្តិយាន ព្រោះតែអចេលក-
 វុត្តបន្តិចនេះ នឹងការធ្វើមគបៈប៉ុណ្ណោះឯង បើមេត្តានឹងពោលថា សាមញ្ញ-
 កុណកម្រិត្តិយាន ប្រហុញ្ញកុណកម្រិត្តិយានដូច្នោះទេ ព្រោះគហបតិក៏
 បុត្រនៃគហបតិ ដោយហេតុទៅសូម្បីតែកុម្មុយាស ក៏គាចធ្វើសាមញ្ញកុណ
 នឹងប្រហុញ្ញកុណនេះបានដែរ ដោយគេនិយាយព្រាថា ល្អវិយចុះ កត្តា

សាលារងមិ ឆាបមិ មសាលារងមិ ឆាបមិ ។ មេ ។
 សាយំនតំយកំមិ ឧទគោរោហោនា នុយោគមនុយុត្តា
 វិហារមិតំ ។ យស្មា ច ខោ កស្សប អញ្ញាត្រេ
 វមាយ ច មត្តាយ អញ្ញាត្រេ វមិយា ច គោ-
 មត្តមេន សាមញ្ញំ វា ហោតិ ព្រហ្មញ្ញំ វា ទុក្ខំ
 សុទុក្ខំ តស្មា ឯតំ តស្មិ វេនាយ ទុក្ខំ
 សាមញ្ញំ ទុក្ខំ ព្រហ្មញ្ញំ ។ យតោ ខោ កស្សប
 ភិក្ខុ អរេ អព្យាបជ្ឈំ មេត្តចំត្តំ ភាវេតិ អាសវានញ
 ទយា អនាសវោតោវមុត្តិ បញ្ញាវមុត្តិ ជំដ្ឋេ វ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 អយំ វុត្តតំ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ វតិមិ
 ព្រាហ្មណោ វតិមិ ។

[៧៦] ឯវុត្ត អចេណោ កស្សបោ ភកវុត្តំ ឯត-
 នុវរច ទុដ្ឋានោ កោ តោគម សមណោ ទុដ្ឋានោ
 ព្រាហ្មណាតិ ។ បកតិ ខោ ឯសា កស្សប លោក-
 ស្មិ ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណាតិ ។

អញ្ញាប្រាប្រង្គំសំពតំសម្បុរោ ព្រង្គំសំពតំដែល គេព្យាញលាយ
 គ្នាខ្លះ ។ មេ ។ ប្រត្រឹក្កតាវត្ថុប្រត្រឹក្កតាវត្ថុ ទៅ ថ្ងៃ ពង គីត្រឹក ថ្ងៃ ត្រង់ ល្ងាច
 ខ្លះ ។ ខ្នាលកស្សប កាលណាបើវៀរោកអចលកវត្តមានប្រមាណតិច
 ប៉ុណ្ណោះ នឹងវៀរោកតាវត្ថុមកប្រើប្រាស់ (នឹងមិនប្រើប្រាស់ហើយ)
 សាមញ្ញកុណាប្រាប្រង្គំកុណា ដែលថាគម្រើធ្វើបាន ក៏គេតែធ្វើបានដោយ
 គម្រើប្រាណេ ព្រោះពេលនោះ តស្មុដែលកាលថា សាមញ្ញកុណាគម្រើធ្វើ
 បាន ប្រាប្រង្គំកុណាគម្រើធ្វើបានខ្លះក៏ខ្លះ ។ ខ្នាលកស្សប កាលណាបើ
 ភិក្ខុបរិមាមត្តចិត្ត មិនមានវៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងកត្តានោះ ហើយបានដល់ខ្លះវេលាមិមុត្តិ
 បញ្ញាវមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់វេលានៃអាសវៈពឹងឡាយ ។ ខ្នាល
 កស្សប ភិក្ខុនេះគេជាគតហៅថាសមណៈក៏បាន ថាព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។

[៧៧] កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អចល-
 កស្សប បានក្របចង្អុលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សមណៈ បុគ្គលដ៏ធំបានដោយកម្រ ហៅថា
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏បុគ្គលដ៏ធំបាន ដោយកម្រ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រង់
 ត្រាស់ថា ខ្នាលកស្សប សំដីដែលថា សមណៈបុគ្គលដ៏ធំបានដោយកម្រ
 ព្រាហ្មណ៍ក៏បុគ្គលដ៏ធំបានដោយកម្រ នេះជាសំដីប្រក្រតីក្នុងលោក ។

អចេលកោ ចេមិ កស្សប ហោតិ ធុត្តាចារោ ហត្ថា-
 វលខោ ។ មេ ។ ឥតិ ឯវុមិ អធិបាសិកំមិ
 បរិយាយកត្តកោជនាទុយោកមទុយុត្តា វិហារតិ ។ ឥ-
 មាយ ច កស្សប មត្តាយ ឥមិទា ច តទោបក្កមេន
 សមណោ វា អភវិស្ស ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ
 សុទុដ្ឋានោ ទេតិ អភវិស្ស កល្លិ វេនាយ ទុដ្ឋានោ
 សមណោ ទុដ្ឋានោ ព្រាហ្មណោតិ សក្កា ច បទេតិ^(១)
 អភវិស្ស ញាតុំ កហបតិទា វា កហបតិបុត្តេន វា
 អន្តមសោ កុម្មទាសិយាមិ អយិមិ^(២) អចេលោ ធុត្តា-
 ចារោ ហត្ថាវលខោ ។ មេ ។ ឥតិ ឯវុមិ អធិបា-
 សិកំមិ បរិយាយកត្តកោជនាទុយោកមទុយុត្តា វិហារ-
 តិ ។ យស្មា ច ទោ កស្សប អត្តាត្រេវ ឥមាយ
 ច មត្តាយ អត្តាត្រេ ឥមិទា ច តទោបក្កមេន សម-
 ណោ វា ហោតិ ព្រាហ្មណោ វា ទុដ្ឋានោ សុទុដ្ឋានោ
 កស្មា ឯតិ កល្លិ វេនាយ ទុដ្ឋានោ សមណោ ទុដ្ឋា-
 នោ ព្រាហ្មណោតិ ។ យតោ ទោ កស្សប កិកុ

១ ១. ឧ. បរិវេណ ។ ២ ១. ម. អចិសទោ ន វិស្សតិ ។

ម្នាលកស្សប បើអចេលកៈលះបង្ខំខ្ញុំមាយោទល្អ បរិភោគលិខ្ញុំផ្លែ
 ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្តមិភោគកត្តផ្លាសំបូរ វិលនិកន្ទះវៃ មានសភាព
 យ៉ាងនេះដូច្នោះ ។ ម្នាលកស្សប សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដែលជាបុគ្គលដ៏ធំ
 បានដោយកម្រ ក៏រត់រត់ដឹងបានដោយកម្រក្រៃពេក ព្រោះតែអចេលក-
 វត្តបង្ខំចរនេះនឹងតារាដើមគបៈប៉ុណ្ណោះនឹង តែភាគរៀងលកោលជាសមណៈ
 បុគ្គលដ៏ធំបានដោយកម្រ ព្រាហ្មណ៍ក៏បុគ្គលដ៏ធំបានដោយកម្រខ្លះ មិន
 គួរទេ ព្រោះតហបតិ ឬបុគ្គលតហបតិ ដោយហោចៅសូម្បីតែកម្ពុជាសិ
 ក៏អាចដឹងខ្ញុំបុគ្គលនេះថា ខេដាអចេលកៈ អ្នកលះបង្ខំមាយោទល្អ
 បរិភោគលិខ្ញុំផ្លែ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្តមិភោគកត្តផ្លាសំបូរ វិលនិកន្ទះ
 វៃ មានសភាពយ៉ាងនេះដូច្នោះ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើរៀរ
 ចាកអចេលកវត្តបង្ខំចរនេះ ទឹងរៀរចាកការដើមគបៈប៉ុណ្ណោះចន្លាហើយ
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដែលជា គេដឹងបានដោយក្រ ក៏រត់រត់ដឹងបានដោយ
 ក្រក្រៃពេក ព្រោះហេតុនោះក៏គួរនឹងភោសថ សមណៈគេដឹងបាន
 ដោយក្រដូច្នោះផ្លែ ។ ម្នាលកស្សប កាលណាបើកិកុមិវៃមេត្តាចិត្ត

អរិកំ អត្យាបជ្ឈិ មេត្តតិភ្នំ ភាវេតិ អាសវំធាតុ មយា
 អយាសវំត្យាតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 កស្សប ភិក្ខុ សមណោ ឥតិបិ ព្រាហ្មណោ ឥតិបិ ។
 សាកកក្ខោ ថេបិ កស្សប ហោតិ សាមាគកក្ខោ
 ។ ថេ ។ វេទម្ភលដលាហារោ យោយេតិ បវត្តដលកោដិ ។
 ឥមាយ ច កស្សប មត្តាយ ឥមិទា ច តទោបក្កាមេន
 សមណោ វា អភវិស្ស ព្រាហ្មណោ វា មុដ្ឋាទោ
 សុទ្ធជាទោ ទេតំ អភវិស្ស កស្សំ វេទនាយ មុដ្ឋាទោ
 សមណោ មុដ្ឋាទោ ព្រាហ្មណោតិ សក្កា ច បទេសោ
 អភវិស្ស ញាតំ កហបតិទា វា កហបតិបុត្តេន វា
 អន្តមសោ កុម្មទាសិយាបិ អយំ សាកកក្ខោ វា
 ហោតិ សាមាគកក្ខោ ។ ថេ ។ វេទម្ភលដលាហារោ
 យោយេតិ បវត្តដលកោដិតិ ។ យស្មា ច ទោ កស្សប
 អញ្ញាស្រវ ឥមាយ ច មត្តាយ អញ្ញាស្រ ឥមិទា ច
 តទោបក្កាមេន សមណោ វា ហោតិ ព្រាហ្មណោ វា
 មុដ្ឋាទោ សុទ្ធជាទោ កស្សា ឯតំ កស្សំ វេទនាយ

បិទហទក្យោ បិទហទក្យាទា ដីនិច្ចសំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងអក្ខរកាលនេះ ហើយបានដល់ទូរិយោភាវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានភា-
 សវៈ ព្រោះអស់ទៅខែភសវៈទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់កស្សប ភិក្ខុនេះកថា-
 គតហៅថា សមណៈភិក្ខុម ជាព្រាហ្មណ៍ភិក្ខុម ។ ម្ចាស់កស្សប បើ
 អចេលកៈមានបទ្ទៃស្រស់ជាអាហារ មានអង្ករស្រវៃជាអាហារ ។ ថេ ។
 មានមើមឈើផ្លែឈើត្រជាក់អាហារ បរិភោគផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ ចំ-
 អែតតត្វា ។ ម្ចាស់កស្សប សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ឈ្មោះថា គេដឹងបាន
 ដោយក្រ ភីវតតែដឹងបានដោយក្រក្រពេក ព្រោះអចេលកវត្តនិងការផ្អើម
 ខ្លឹមច្រមុះមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ តែពាក្យដែលគោលថា សមណៈគេដឹងបាន
 ដោយក្រ ព្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រ ខ្ញុំមិនគួរឡើយ ពោះបិទហបតិ
 បូបុត្រខែគហបតិ ដោយហោចទៅសូម្បីតែកុម្មុតាសិ ក៏អាចដឹងខ្លឹមបុគ្គល
 នេះបាន ជាបុគ្គលនេះមានបទ្ទៃស្រស់ជាអាហារ ឬមានអង្ករស្រវៃ ជា
 អាហារ ។ ថេ ។ មានមើមឈើផ្លែឈើត្រជាក់អាហារ បរិភោគតែ
 ផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំអែតតត្វា ។ ម្ចាស់កស្សប ពាលណាបើវៀរ
 ពាក្យអចេលកវត្តបន្តិចនេះ ដឹងវៀរពោតការផ្អើមច្រមុះ ប៉ុណ្ណោះចេញហើយ
 សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ ដែលថា គេដឹងបានដោយក្រ ភីវតតែដឹងបាន
 ដោយក្រក្រពេក ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យដែលគោលថា សមណៈគេដឹង

ទុដ្ឋាថោ សមណោ ទុដ្ឋាថោ ប្រាហ្មណោតិ ។ យេតោ
 ច(១) ទោ កស្សប ភិក្ខុ អយំ អត្យាបជ្ឈំ មេត្តតំភ្នំ ភារេតិ
 អាសវំទព្វ ខយា អនាសវំតោតោវិមុត្តិ បញ្ចវិមុត្តិ
 ដំដើ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហា-
 រតិ ។ អយំ វុត្តតំ កស្សប ភិក្ខុ សមណោ វតិបិ
 ប្រាហ្មណោ វតិបិ ។ សាលារាជំ ទេបិ កស្សប ជា-
 រតិ មសាលារាជិបិ ជារតិ ។ បេ ។ សាយំវតិយកំបិ
 ឧទកោរោហនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហារតិ ។ វសាយ
 ច កស្សប មត្តាយ វសិទា ច កតោបក្កមេទ ស-
 មណោ វ អភវិស្ស ប្រាហ្មណោ វ ទុដ្ឋាថោ សុទុដ្ឋា-
 ថោ ទេតំ អភវិស្ស កល្យំ វចនាយ ទុដ្ឋាថោ សម-
 ណោ ទុដ្ឋាថោ ប្រាហ្មណោតិ សក្កា ច ឃានសោ
 អភវិស្ស ញាតុំ កហបតំនា វ កហបតិធុត្តេទ វ
 អន្តមសោ កុម្មនាសិយាបិ អយំ សាលារាជិបិ ជារតិ
 បសាលារាជិបិ ជារតិ ។ បេ ។ សាយំវតិយកំបិ
 ឧទកោរោហនាធុយោកមធុយុត្តោ វិហារតិ ។ យស្មា

១ ៩. ចសព្វោ ៩ វិស្សនិ ។

បានដោយក្រ ប្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រខ្លះក៏ដូរដែរ ។ ម្ចាស់កស្សប
 កាលណាបើកិច្ចបំរើមេត្តាចិត្ត មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ ហើយបានដល់ខ្ញុំវិចារតា-
 វិមុត្តិមិចចញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ក្រោតេសវេវនៃអាសវៈវាំង ឡាយ ។
 ម្ចាស់កស្សប ភិក្ខុនេះគេជាគតហៅថា សមណៈក៏បាន ជាប្រាហ្មណ៍ក៏
 បាន ។ ម្ចាស់កស្សប បើបុគ្គលទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកវិធាន្ត្រះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ដែលគេត្បាញឈាយខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្តចុះត្រាំទឹក ១ ឬបីដង
 គឺព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ម្ចាស់កស្សប សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ដែលជា
 គេដឹងបានដោយក្រ ក៏តែតែដឹងបានដោយក្រគ្រលេក ព្រោះតែគេចលក-
 វិត្តបន្តិចទេវិទិការម្តីមតបច្ចុល្លោះ ពាក្យដែលរោលថា សមណៈគេ
 ដឹងបានដោយក្រ ប្រាហ្មណ៍គេដឹងបានដោយក្រខ្លះ មិនគួរទេ ទោះបី
 គហបតិឬបុត្រនៃគហបតិ ដោយហោចទៅស្នូម្យតែកុម្មុលសិ ក៏អាចដឹង
 បុគ្គលនេះបានថា បុគ្គលនោះទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកវិធាន្ត្រះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 ដែលគេត្បាញឈាយខ្លះ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្តចុះត្រាំទឹក ១ ថ្ងៃ ៣
 ដង គឺព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាចខ្លះ ។ ម្ចាស់កស្សប កាលណាបើវៀរចាក

ច ទោ ភវសម្បប មត្តាប្រេវ ឥនិយ ច បន្តាយ
 មត្តាប្រេ ឥនិមា ច តទោមត្តត្ថេន សមណោ កំ
 ហោតិ ក្រាហ្មណោ កំ ទុដ្ឋាទោ សុទុដ្ឋាទោ ភវសម្ប
 បិតំ កល្យំ វចនាយ ទុដ្ឋាទោ សមណោ ទុដ្ឋាទោ
 ក្រាហ្មណោតំ ។ យតោ ច ទោ ភវសម្បប កំត្តុ
 អថំ អត្បាបដ្ឋំ មេត្តចិដ្ឋំ ភារេតិ ពាសកំ ធនំ ។ យា
 អបាសវេត្ថោតាមិដ្ឋតិ មត្តាមិដ្ឋតិ ជិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិព្វា សុដ្ឋិកត្តា ទុបសម្បដ្ឋំ វិហារតំ ។ អយំ
 វុដ្ឋតិ ភវសម្បប កំត្តុ សមណោ ឥនិមិ ក្រាហ្មណោ
 ឥនិមិតិ ។

(៧២) ឃី វុត្តេ អរេណោ ភវសម្បបោ វេវុដ្ឋំ ឃីតា
 នវោច កតតោ បច សា ភោ តោតម សិលសម្បទា
 កតតោ ចិត្តសម្បទា កតតោ បញ្ញាសម្បទានិ ។ ឥន
 ភវសម្បប តតោភេតោ លោភេត ទុប្បដ្ឋតិ អរហំ សម្មា
 សម្ពុទ្ធា ។ ថេ ។ វិគ្គាវនត្ថោ ។ កតតោ ភវសម្បប
 កំត្តុ សិលសម្បទោ ហោតិ ឥន ភវសម្បប កំត្តុ

អរេលកំត្តុបដ្ឋិចនេ មិន្ទការោធិ៍មគបៈចុំណ្ណះចញ្ចាហើយ សមណៈបូ
 ក្រាហ្មណំ វែលចំ ភេដីន្ទំបានដោយក្រ កំតំភេដីន្ទំបានដោយក្រក្រ
 ពេក ព្រោះហេតុនោះពាក្យវែលទិយាយថា សមណៈភេដីន្ទំបានដោយ
 ក្រ ក្រាហ្មណំភេដីន្ទំបានដោយក្រ ខ្ពះកំត្តុវែដ ។ ម្នាលភវសម្បប កាល
 ណាបើភិក្ខុចំរើមេត្តាចិត្ត មិនមានគ្រិះ មិនមានព្យាបាទ ដឹងច្បាស់ ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងមគ្គភាននៈ ហើយបានដល់ម្ភិចេតោវិ
 មុត្តិទិដ្ឋបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ពៅនៃអាសវៈចាំន្ទឡាយ ។
 ម្នាលភវសម្បប ភិក្ខុនេះគេថាគតហៅថា សមណៈកំបាន ថាក្រាហ្មណំ
 កំបាន ។

(៧២) កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាប់យ៉ាងនេះហើយ អរេល
 ភវសម្បប បានគ្រាប់ចង្ហុលស្នូព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បរិគ្រព្រះ
 ភោគមដិចំរើមេ សិលសម្បទាគើដ្ឋិចម្ដេច ចិត្តសម្បទាគើដ្ឋិចម្ដេច បញ្ញា
 សម្បទាគើដ្ឋិចម្ដេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភវសម្បប ព្រះគេថាគត
 ភេតភោជ្ឈនិក្នុងលោកនេះ ជាអរហំសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ បណ្ឌិតភត្តិ
 សំវែដន្ទិភិក្ខុវេននិចុះ ។ ម្នាលភវសម្បប ដ្ឋិចម្ដេចវែលហៅថា ភិក្ខុ
 ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសិល ម្នាលភវសម្បប ភិក្ខុនិសាននេះ លះបន់

ចាណាតិចាតិ បហោយ ចាណាតិចាតា បដិវិគោ
 ហោតិ ធិហិតទណ្ណោ ធិហិតសន្តោ លដ្ឋិ ធម្មោបដ្ឋោ
 សត្វប្បណាត្តតហិតាទុកម្បិ វិហារតិ ឥន្ទិបិស្ស ហោតិ
 សីលសម្បទាយ ។ បេ ។ សោ ឥន្ទិណ អរិយេន
 សីលក្កុទ្ធន សម្មាគតោ អដ្ឋត្តំ អនុវដ្ឋសុខំ បដិ-
 សិវេនេតិ វិវិ កស្សប កិក្កុ សីលសម្បទោ ហោតិ
 អយំ ខោ សា កស្សប សីលសម្បទា ។ បេ ។
 បឋមំ យាទិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឥន្ទិបិស្ស ហោតិ ចិត្ត-
 សម្បទាយ អយំ ខោ កស្សប ចិត្តសម្បទា ។ បេ ។
 ប្រាណនស្សទាយ ចិត្តំ អភិដិហារតិ អភិដិដ្ឋាមេតិ
 ឥន្ទិបិស្ស ហោតិ បញ្ញាសម្បទាយ ។ បេ ។ ជាបរិ
 ឥត្តត្តាយាតិ បដាចាតិ ឥន្ទិបិស្ស ហោតិ បញ្ញាសម្ប-
 ទាយ អយំ ខោ កស្សប បញ្ញាសម្បទា ។ ឥហាយ
 ច កស្សប សីលសម្បទាយ ចិត្តសម្បទាយ បញ្ញា-
 សម្បទាយ អញ្ញា សីលសម្បទា ចិត្តសម្បទា បញ្ញា-
 សម្បទា ឧត្តរិកា កិ បយិតិកា កិ ធីត្តិ ។

បាណាតិចាត វៀរោកបាណាតិចាត មានកង្វះដាក់ចុះហើយ មានសា-
 ស្រ្តាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ដល់ហើយនៅសេចក្តីគោណិត
 មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វទាំងក្នុង នេះជាសីល-
 សម្បទា នៃកិក្កុនោះឯង ។ បេ ។ កិក្កុនោះ ប្រកបដោយសីលក្នុង
 ដ៏ប្រសើរនេះ រឹមនឹងទទួលខ្ញុំសេចក្តីសុខ មិនមានពោសភាពទៅខាងក្នុង
 ម្នាលកស្សប យ៉ាងនេះហៅថា កិក្កុចិច្ចណិដោយសីល ម្នាលកស្សប
 នេះឯងឈ្មោះថាសីលសម្បទា ។ បេ ។ បាទដល់ខ្ញុំបឋមជ្ជាន នេះជា
 ចិត្តសម្បទានៃកិក្កុនោះឯង ម្នាលកស្សប នេះឯងឈ្មោះថា ចិត្តសម្បទា
 ។ បេ ។ កិក្កុផ្តល់តម្រង់បង្កើនចិត្តដើម្បីប្រាណនស្សទា នេះឯងជាបញ្ញា-
 សម្បទាបេសិក្កុនោះ ។ បេ ។ ដឹងព្យាសថា កិច្ចដទៃត្រូវអភិវឌ្ឍន៍មិនមាន
 ឡើយ នេះឯងជាបញ្ញាសម្បទាបេសិក្កុនោះ ម្នាលកស្សប នេះឯង
 ឈ្មោះថាបញ្ញាសម្បទា ។ ម្នាលកស្សប សីលសម្បទា ចិត្តសម្បទានឹង
 បញ្ញាសម្បទាឯទៀតដ៏លើសលប់ដូច្នោះ ជាសីលសម្បទា ចិត្តសម្បទា
 បញ្ញាសម្បទានេះគ្មានទេ ។

[៧៣] សុត្តំ កុស្យប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា
 សីលវាទា តេ អនេកបរិយាយេន សីលវណ្ណំ^(១) កា-
 សុត្តំ ។ យាវតា កុស្យប អរិយំ បរមំ សីលំ នាហិ
 តត្ថ អត្តនោ សមសមំ សមទុបស្សាមំ កុរុតោ កិរិយ្យា
 អថទោ អហិមេវ តត្ថ កិរិយ្យា យទំទំ អធំសីលំ ។
 សុត្តំ កុស្យប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា តទោជីតុត្ត-
 វាទា តេ អនេកបរិយាយេន តទោជីតុត្តាយ វណ្ណំ កា-
 សុត្តំ ។ យាវតា កុស្យប អរិយា បរមា តទោជីតុត្តា
 នាហិ តត្ថ អត្តនោ សមសមំ សមទុបស្សាមំ កុរុតោ
 កិរិយ្យា អថទោ អហិមេវ តត្ថ កិរិយ្យា យទំទំ អធំដេ-
 កុត្តំ ។ សុត្តំ កុស្យប ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា បញ្ញា-
 វាទា តេ អនេកបរិយាយេន បញ្ញាយ វណ្ណំ កាសុត្តំ ។
 យាវតា កុស្យប អរិយា បរមា បញ្ញា នាហិ តត្ថ
 អត្តនោ សមសមំ សមទុបស្សាមំ កុរុតោ កិរិយ្យា

១ ឧ. ម. សីលស្ស វណ្ណំ ។

[៧៣] ម្នាលកុស្យប មានសមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាសីល-
 វាទៈ (អ្នកពោលអាទិសីល) សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរ
 គុណរបស់សីលដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកុស្យប (បើទុកជា)
 អរិយសីលជីក្រៃលែងប៉ុន្មាន គឺថាគតមិនឃើញមានបុគ្គលណាត្រឹមស្មើ
 គឺថាគតក្នុងអរិយសីលនោះទេ ក្រៃលែងជាងមកពីណាបាន គឺថាគតឯង
 ជាអ្នកក្រៃលែងក្នុងគុណ គឺអធំសីលនោះដោយពិត ។ ម្នាលកុស្យប មាន
 សមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយជា តទោជីតុត្តវាទៈ (អ្នកពោលអាទិការខ្លឹម
 គិលេសដោយតបៈ) សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរគុណ
 ខៃការខ្លឹមគិលេស ដោយតបៈជាអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកុស្យប (បើ
 ទុកជា) ការខ្លឹមគិលេសដោយតបៈ ជីក្រៃលែងប៉ុន្មាន គឺថាគត
 មិនឃើញមានបុគ្គលណា ត្រឹមស្មើនឹងការខ្លឹមគិលេស របស់គឺថាគតក្នុង
 តបៈនោះទេ ក្រៃលែងមកពីណាបាន គឺថាគតឯង ជាអ្នកក្រៃលែងក្នុងគុណ
 គឺការខ្លឹមគិលេសដោយពិត ។ ម្នាលកុស្យប មានសមណាប្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ ជាបញ្ញាវាទៈ (អ្នកពោលអាទិបញ្ញា) សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 តែងសរសើរគុណខៃបញ្ញា ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្នាលកុស្យប (បើ
 ទុកជា) បញ្ញាជីក្រៃលែងប៉ុន្មាន គឺថាគតមិនឃើញមានបុគ្គល
 ណាត្រឹមស្មើនឹងបញ្ញា នោះទេ ក្រៃលែងមកពីណា

អថទោ អហមេវ តត្ថ គិយ្យោ យទំទំ អធិប្បត្តា ។
 សន្តិ កស្សប វិសេ វិសេណា ព្រាហ្មណា វិមុត្តិវាទា
 តេ អនេកបរិយាយេន វិមុត្តិយោ វណ្ណំ កាសន្តិ ។ យា-
 វតា កស្សប អរិយា បរមា វិមុត្តិ ជាហិ តត្ថ អត្តនោ
 សមសមំ សមទុបស្សមំ កុតោ គិយ្យោ អថទោ
 អហមេវ តត្ថ គិយ្យោ យទំទំ អធិវិមុត្តិ ។

(៧៤) ហំទំ ទោ បទេតំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញត្តិយោ បរិញ្ញាជកា វិវំ វិទេយ្យំ សីហនាទំ
 ទោ សមណោ តោតមោ ទទតិ តញ្ច ទោ សុញ្ញា-
 តារ ទទតិ នោ ច បរិសាស្សតិ ។ តេ មា-
 យេវន្តិស្សុ វិចធិយា ។ សីហនាទញ្ច សមណោ
 តោតមោ ទទតិ បរិសាស្ស ច ទទតិ នោ ច
 សុញ្ញាតារ ទទតិ វិវេស្សុ កស្សប វិចធិយា ។
 ហំទំ ទោ បទេតំ កស្សប វិជ្ជតិ យំ អញ្ញត្តិយោ

បាទ តថភគវង្សជាអ្នកក្រែកលែងក្នុងគុណ គឺអធិប្បត្តា ដោយពិត ។
 ម្ចាស់កស្សប មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាវិមុត្តិវាទៈ (អ្នកពោល
 ពន្លឺវិមុត្តិ) សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងសរសើរគុណរបស់វិមុត្តិ
 ដោយអនេកបរិយាយ ។ ម្ចាស់កស្សប (បើទុកជា) វិមុត្តិជីប្រសើរក្រែ
 ក្រែកលែងក្នុង ក៏តថភគវង្សឃើញមានបុគ្គលា ត្រឹមស្មើនឹងវិមុត្តិរបស់
 តថភគវង្សវិមុត្តិទោះទេ ក្រែកលែងក្នុងគុណបាទ តថភគវង្សជាអ្នកក្រែ
 ក្រែកលែងក្នុងគុណគឺអធិវិមុត្តិទោះដោយពិត ។

(៧៥) ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីទេដាវាទៈមានប្រាកដ ដែលពួក
 អន្សតិវ័យ៍បរិញ្ញាជកនិយាយ យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណតោតម តែងតែ
 បន្តិសីហនាទ បន្តិវិមុត្តិសីហនាទទោះ បាទតែក្នុងផ្ទះស្ងាត់ មិនបន្តិ
 ក្នុងពួកបរិសេស្សទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកគេថា អ្នកទាំងឡាយកុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ ម្ចាស់កស្សប អ្នកត្រូវប្រាប់គេថា ព្រះសមណតោតម
 តែងតែបន្តិសីហនាទ បន្តិវិមុត្តិក្នុងពួកបរិសេស្ស មិនបន្តិក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទេ ។
 ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីទេដាវាទៈមានប្រាកដ ដែលពួកអន្សតិវ័យ៍បរិញ្ញាជក

បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ សីហនាទិ សមណោ តោតមោ
 ននតិ បរិសាសុ ច ននតិ លោ(១) ច ទោ វិសារោ ទនតតិ ។
 តេ មា ហេវុទ្ធំស្ស វចនយោ ។ សីហនាទត្ថ សមណោ
 តោតមោ ននតិ បរិសាសុ ច ននតិ វិសារោ ច ននតតិ
 ឯវំមស្ស កស្សប វចនីយោ ។ ហំនិ ទោ បរេនតិ កស្សប
 វិជ្ជតិ យំ មញ្ញតតិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ សីហ-
 នាទត្ថ សមណោ តោតមោ ននតិ បរិសាសុ ច ននតិ
 វិសារោ ច ននតិ លោ ច ទោ នំ បញ្ញំ បុច្ឆន្តិ មញ្ញត្តា
 នំ បុច្ឆន្តិ លោ ច ទោ នេសំ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ព្យាករោតិ
 មញ្ញត្តា នេសំ បុដ្ឋោ ព្យាករោតិ លោ ច ទោ បញ្ញាស្ស
 ព្យាករណោ នំតំ អារាទេតិ មញ្ញាស្ស ច ព្យាករណោ
 នំតំ អារាទេតិ លោ ច ទោ សោតតំ មញ្ញន្តំ សោតត-
 ត្តាស្ស មញ្ញន្តំ លោ ច ទោ សុត្តា បសីទន្តំ សុត្តា ចស្ស
 បសីទន្តំ លោ ច ទោ បស្នា បស្នាការំ ករោន្តំ
 បស្នា ច បស្នាការំ ករោន្តំ លោ ច ទោ ភថត្តាយ

និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណតោតម តែងតែបន្តិសីហនា ១ បន្តិក្នុងពួក
 បរិសទ្យវេយ្យោ តែមិនជាអ្នកក្លៀវក្លាបន្តិទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកបរិព្វាជក
 ទាំងនោះថា អ្នកទាំងឡាយ កុំពាលយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់កស្សប
 អ្នកត្រូវប្រាប់ពួកគេថា ព្រះសមណតោតមបន្តិសីហនា ១ តែងបន្តិក្នុងពួក
 បរិសទ្យជាអ្នកក្លៀវក្លាបន្តិ ។ ម្ចាស់កស្សប សេចក្តីនេះជាឋានៈមានប្រាជ
 ដែលពួកភិក្ខុបរិព្វាជក និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណតោតមបន្តិ
 សីហនា ១ តែងបន្តិក្នុងពួកបរិសទ្យ ជាអ្នកក្លៀវក្លាបន្តិ តែទៅតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយមិនដែលសូម្បែស្នាទីនិលោកឡើយ ពោះបីសូម្បែស្នាទីនិលោក
 លោកក៏ដោះប្រស្នា ដែលពួកទៅតានឹងមនុស្សទាំងនោះស្នា មិនបាទទេ
 ពោះបីលោកដោះប្រស្នា ដែលពួកទៅតានឹងមនុស្សទាំងនោះស្នាបាទ
 លោកក៏មិនញ៉ាំងចិត្ត ឲ្យត្រេកអរដោយការដោះប្រស្នា បើទុកជាញ៉ាំងចិត្ត
 ឲ្យត្រេកអរ ដោយការដោះប្រស្នាបាទ ជនទាំងឡាយ ក៏មិនសំគាល់ថា
 គួរស្តាប់ទេ ពោះសំគាល់ថា គួរស្តាប់ ក៏ត្រាន់តែស្តាប់ហើយមិនជ្រះថ្លាទេ
 ទុកជាស្តាប់ហើយជ្រះថ្លា ក៏ត្រាន់តែជ្រះថ្លាប៉ុណ្ណោះ តែមិនធ្វើអាការៈជ្រះថ្លា
 (មិនទេ)ទេ ទុកជាជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអាការៈជ្រះថ្លា ក៏មិនប្រតិបត្តិតាម

បដិបដ្ឋង្គិ ភវត្តាយ ច បដិបដ្ឋង្គិ ខោ ច ខោ
 បដិបដ្ឋា អារាជេន្ទ្រិតំ ។ ភេ មា ហេវន្ទ្រិស្ស វចចិយា ។
 សីហនាធាតុ សមណោ តោតមោ ននតំ បរិសាស ច
 ននតំ វិសារោ ច ននតំ បញ្ញត្តា ច បុដ្ឋង្គិ បញ្ញត្តា
 ធម៌ បុដ្ឋា ទ្យាគរោតំ បញ្ញស្ស ច វេយ្យាករណោ
 ចិត្តំ អារាជេន្ទ្រិតំ សោតទ្ធាស្ស មញ្ញង្គិ សុត្តា ចស្ស
 បសិទ្ធិ បសដ្ឋា ច បសដ្ឋាការំ ករោត្តំ ភវត្តាយ^(១)
 បដិបដ្ឋង្គិ បដិបដ្ឋា ច អារាជេន្ទ្រិតំ ឯវេស្ស កស្សប
 វចចិយា ។ ឯកមិទាហំ កស្សប សមយំ រាជកហេវិហារមិ
 តំជ្ឈត្តេ បព្វតេ ។ តត្រ មិ អញ្ញតរោ តេ សត្រហ្មចារិ^(២)
 ចិត្រោនោ ធាម បរិព្វាជកោ^(៣) អង្គិដេតុច្ឆេ បញ្ញំ បុដ្ឋ
 តស្សហំ អង្គិដេតុច្ឆេ បញ្ញំ បុដ្ឋា ទ្យា កាសិ ទ្យា កតេ ច
 បទ មេ អត្តមនោ អហោសំ បរិ វិយ មត្តាយាតំ ។

១ ១. ម. ធម្មោ ឆធ វិស្សតិ ។ ២ ១. ធម្មត្រហ្មចារិ ។
 ម. ធម្មត្រហ្មចារិ ។ ៣ ១. ម. ចរិព្វាជកោ ១ វិស្សតិ ។

សេចក្តីជ្រះថ្លានោះទេ បើទុកជាប្រតិបត្តិ តាមសេចក្តីជ្រះថ្លានោះបាន
 ក៏មិនប្រតិបត្តិ ឲ្យពេញព្រះទ័យនៃលោកបានទេ ។ អ្នកត្រូវប្រាប់ពួក
 គេថា អ្នកទាំងឡាយកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់កស្សប អ្នកត្រូវ
 ប្រាប់ពួកគេថា ព្រះសមណតោមចម្ចីសីហនោ តែងបង្ខំក្នុងក្នុងចរិសឲ្យ
 ជាអ្នកត្រូវតែបង្ខំ ពួកទៅតានឹងមនុស្សស្រប្រស្នានឹងលោក លោកក៏
 ដោះប្រស្នាដែលពួកទៅតា នឹងមនុស្សទាំងនោះស្នេបាន លោកញ៉ាំងចិត្ត
 ឲ្យត្រេកអរដោយការដោះប្រស្នាបាន ទាំងពួកនឹង ក៏សំគាល់ថា ពាក្យ
 របស់លោកជាពាក្យស្នេស្តាបំ លុះស្តាប់ហើយក៏ជ្រះថ្លានឹងលោក លុះជ្រះ
 ថ្លាហើយក៏ធ្វើការជ្រះថ្លា ប្រតិបត្តិតាមសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ ប្រតិបត្តិ
 ឲ្យពេញព្រះទ័យលោកបាន ។ ម្ចាស់កស្សប សម័យមួយ កថាភក
 នៅលើភ្នំតំជ្ឈក្នុង ជិតនគររាជគ្រឹះ ។ មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះខិក្រោធី
 ជាសត្រហ្មចារិ នឹងអ្នកនគររាជគ្រឹះទាំងនោះ មកសួរប្រស្នាមិនតថាភក
 ក្នុងការខ្ពើមតិលេស យ៉ាងក្រៃលែង កថាភកក៏បានដោះប្រស្នាដែល
 ខិក្រោធីបរិព្វាជកនោះសួរ ក្នុងការខ្ពើមតិលេសយ៉ាងក្រៃលែង លុះកថា-
 ភកដោះប្រស្នារួចហើយ បរិព្វាជកនោះក៏នាំទង្គិក្រេកអរទៅប្រមាណ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិទានស្ស សីលទូត្តន្ត

[៧៥] ភោ ហំ កន្តេ កកវតោ ធម្មំ សុត្តា
 ន អត្តមនោ អស្ស ហំ វិយ មត្តាយ អហំមំ កន្តេ
 កកវតោ ធម្មំ សុត្តា អត្តមនោ ហំ វិយ មត្តាយ
 អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យជាមំ កន្តេ
 មិក្កន្តំ វា ឧត្តន្តេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មូឡស្ស
 វា មត្តំ អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា គេលប្បន្នោតំ ជាយេយ្យ
 ចត្តមន្តោ រូបាធិ ធាត្តន្តំ វិវេសេ កកវតោ អនេកបរិ-
 យាយេន ជម្មា ទេសិតោ វសាហំ កន្តេ កកវតំ សរណំ
 តត្តមំ ធម្មត្ថ ភិក្ខុសង្ឃត្ថ លកេយ្យហំ កន្តេ
 កកវតោ សន្តិកេ បត្តន្តំ លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តំ ។

[៧៦] យោ ចោ កស្សប អញ្ញតិក្ខុយបុត្តោ
 វមស្មិ ធម្មនយេ អាភដ្ឋតិ បត្តន្តំ អាភដ្ឋតិ ឧប-
 សម្បទំ យោ តត្តារោ មាសេ បរិសតិ ចត្តន្តំ មាសាធិ
 អន្ធយេន អាភដ្ឋតិ ភិក្ខុ បញ្ញាជន្តំ ឧបសម្បទន្តំ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិទាន សីលទូត្តន្ត

[៧៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ ដែលបានស្តាប់ធម៌
 របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ មិនមានចិត្តត្រេកអរពន់ប្រមាណ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ
 មានចិត្តត្រេកអរពន់ប្រមាណណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីព្រោះណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីព្រោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែល
 ព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអានេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជាគេផ្ទារបស់
 ដែលគេផ្តាប់ ឬចើកបង្ហាញរបស់ដែលកម្លាំង ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកផ្ទេង
 ផ្លូវ ពុំខោរសោតដូចជាព្រលប្រាប់បំប្លែងចិត្តនឹងនឹង ដោយគិតថា ក្នុង
 មនុស្សមានក្បែកភ្នំ មិនយំញាញុំរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមដល់ទូរព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង
 ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានទូរព្រះផ្លូវ គួរបាន
 ទូរឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

[៧៦] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កស្សប បុគ្គលណាធ្លាប់
 ជាអន្យតិក្ខុយមកហើយ តែចង់ចូលមកក្នុងធម្មវិទ្យានេះ ចង់បញ្ចូនទំនង
 ឧបសម្បទា អន្យតិក្ខុយនោះ ត្រូវទៅបរិព័សអស់ ៤១ លុះកន្លង ៤១
 ហើយ ទើបតិក្ខុទាំងឡាយមានចិត្តត្រេកអរ ឱ្យបត្តន្តំ ឱ្យឧបសម្បទា

បញ្ចេញនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ដល់អ្នកបរិសេស អរិយធម៌សម្បជញ្ញ បរិសេសសម្បជញ្ញ

កិត្តិភាវ័យ អបិច មេត្ត បុគ្គលវេមត្តតា វិជិតាតិ ។
 សចេ កន្ល អញ្ញតិគុយេបុត្តោ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ
 អាគម្ពតិ បព្វជ្ជិ អាគម្ពតិ ឧបសម្បជំ ចត្តារោ មាសេ
 បរិសេតិ ចត្តជំ មាសាជំ អច្ចយេន អរទ្ធិត្តា កិត្ត
 បព្វវេជ្ជិ ឧបសម្បវេជ្ជិ កិត្តិភាវ័យ អហំ ចត្តារ
 វស្សាជំ បរិសិស្សាមិ ធាតុជំ វស្សាជំ អច្ចយេន
 អរទ្ធិត្តា កិត្ត បព្វវេជ្ជិ ឧបសម្បវេជ្ជិ កិត្តិភាវ័
 យាតិ ។ អលត្ត ទោ អចេលោ កស្សនោ ភកវតា
 សន្តិកោ បព្វជ្ជិ អលត្ត ឧបសម្បជំ ។ អចិបសម្បជ្ជោ
 ទោ បនាយស្មា កស្សនោ ឯកោ វុបកដ្ឋោ អប្ប
 មត្តោ អាតាបិ បហិតតោ វិហារត្តោ ឧទិវស្សវ
 យស្សតាយ កុលបុត្តា សម្មនេ អការស្មា
 អនតាវយំ បព្វជ្ជិ កន្ធាត្តិ ព្រហ្មពិយបរិយោ
 សាជំ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អកិញ្ញា សន្តិកត្តា

បញ្ចេញនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ដល់អ្នកបរិសេស អរិយធម៌សម្បជញ្ញ បរិសេសសម្បជញ្ញ

ដើម្បីការវះកាត់ក្នុង ឯកភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់សេចក្តីស្រឡាញ់ នៃបុគ្គលក្នុងកិច្ចវិជ្ជា
 នៅបរិសេសទេ(១) ។ អរិយធម៌សម្បជញ្ញប្រកបដោយបុគ្គល បរិសេសសម្បជញ្ញ
 ដ៏ចម្រើន បើបុគ្គលធ្លាប់ជាអន្យតិយមកហើយ ចង់ចូលមកក្នុងធម្មវិទ្យានេះ
 ចង់បញ្ចូលខ្លួនឯងឧបសម្បជញ្ញ ត្រូវនៅបរិសេសសំរាប់ លុះកន្លង៤១ ហើយ
 ទើបកិត្តិភាវ័យមានចិត្តត្រេកអរ ឲ្យបព្វជ្ជិ ឲ្យឧបសម្បជញ្ញ ដើម្បីការវះ
 កាត់ក្នុង ដូច្នោះទ្រព្យអន្តរិមនៅបរិសេសត្រូវបាន លុះកន្លង៤១ ហើយ
 កិត្តិភាវ័យនឹងមានចិត្តត្រេកអរ ឲ្យបព្វជ្ជិ ឲ្យឧបសម្បជញ្ញដើម្បីការវះ
 កាត់ក្នុង ។ អរិយធម៌សម្បជញ្ញ ក៏បានបព្វជ្ជិ បានឧបសម្បជញ្ញសំណាក់នៃព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះព្រះកស្សបមានអាយុ បានឧបសម្បជញ្ញមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏
 ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ដោះខ្លួនចេញចាកភ្នក ភកមាសេចក្តីប្រមាទ ទំល្ង
 យាមដុកនូវកិលេស ប្រឡាយលះបង់នូវអត្តភាព ភ្នកកុលបុត្ត ដែល
 ចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់អនុក្ករធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជំនុំច្បាប់ ទូរអនុក្ករធម៌នោះ ជាដំបូង
 នៃព្រហ្មពិយៈ ដោយបញ្ជារបស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ

១ អន្តរិម ថា ទ្រង់ត្រាចជា បុគ្គលនេះទៅបរិសេស បុគ្គលនេះទៅបរិសេស បរិសេស ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីកាយស្ស សីលក្ខន្ធា

ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយេ

កតំ ករណីយេ ទាបរំ ឥន្ទត្តាយាតិ អត្តញ្ញាសិ ។

អញ្ញាតរោ ទោ បទាយស្មា កស្សុទោ អរហតិ

អយោសីតិ ។

មហាសីហនទស្តុំ អដ្ឋមិ ទិដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីកាយ សីលក្ខន្ធា

សម្រាទ្ធាវេ យោធម្មវិហារបថវានិ ហិ មិនយ្ហប្បុត្តាន កំប្រានជីវិត្យាសំថា

ជាតិ (ករណីត) បេសំអត្តាអញ្ញាសំហើយ ព្រហ្មចរិយេធមិ អត្តាអញ

កំប្រានអប្បចេបហើញ កិច្ចផលត្រូវធ្វើ អត្តាអញ កំប្រានធ្វើហើយ

កិច្ចផលទ្រព្យអំពីនេះតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។ ចណ្ណព្រះអរហន្ត

ទាំងឡាយ ព្រះកស្សុបមានអាយុ កំពុងព្រះអរហន្តក្នុងមួយជីវិត ។

ចប់ មហាសីហនទស្តុំ ៨ ។

[៧៧] ឯវង្ស សុតិ ។ ឯកំ សមយំ កកក
 សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្សាណមេ ។
 តេន ទោ បន សមយេន ចោដ្ឋចារណា បរិវាជកោ
 សមយប្បវាណេ ភិណ្ណកាចិរេ ឯកសាលិកោ មល្លិ-
 ការាមេ^(១) បដិវសតិ មហតិយា បរិវាជកបរិសាយ
 សន្តិ តិសមត្តេហិ បរិវាជកសតេហិ ។ អថទោ
 កកក បុព្វណ្ណសមយំ ឯកសេត្តា បត្តចិវមាណាយ
 សាវត្ថុយំ បិណ្ណាយ ចាវសិ ។ អថទោ កកកោ
 ឯតនហោសិ អតិប្បតោ ទោ តាវ សាវត្ថុយំ
 បិណ្ណាយ ចរិតុ យន្តចាហំ យេន សមយប្បវាណោ
 ភិណ្ណកាចិរេ ឯកសាលិកោ មល្លិការាមោ យេន
 ចោដ្ឋចារណា បរិវាជកោ តេនុបសន្តមេយ្យន្តិ ។ អថទោ

១. ឯ. ម. ភិណ្ណកាចិរេ ឯកសាលិកោ មល្លិកាយ អាណមេ ។

[៧៨] ខ្ញុំបាទស្តាប់យកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ណិកសេដ្ឋី ឯកក្រុងសាវត្ថិ ។
 សម័យនោះឯង មានបរិវាជកម្នាក់ ឈ្មោះបុព្វណ្ណ ទៅអាស្រ័យ
 ក្នុងមល្លិការាម^(១) ដែលមានសាលាមួយ^(២) មានផ្លូវខែងមេឡប់ពីទ្រង់វិញ
 ជាទី (សម្រាប់ពួកជនមានក្រាហ្មណ៍ជាដើម) ប្រជុំគ្នាដដែលអំពីលទ្ធិ
 (របស់ខ្លួន) ជាមួយនឹងបរិវាជកបរិសេសជាច្រើនចំនួន ៣០០០ នាក់ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បូននឹងបាត្រចិវ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ
 ហើយទ្រង់កុំខ្វះឈើចូលទៅ បិណ្ណបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា ការក្រាបទៅបិណ្ណបាត ក្នុង
 ក្រុងសាវត្ថិ នៅព្រែកពេកណាស់ បើដូច្នោះគួរតែ តថាគតចូលទៅរក
 បុព្វណ្ណបរិវាជកនៅ ក្នុងមល្លិការាម ដែលមានសាលាមួយ មានផ្លូវ
 ខែងមេឡប់ពីទ្រង់វិញ ជាទីសម្រាប់ប្រជុំគ្នាដដែលអំពីលទ្ធិ ។ គ្រា-

១. អន្តិកថា ថា សូនដែលបរិបូណ៌ដោយផ្កានិងផ្លែឈើរបស់នាងមល្លិកា ជាព្រះរាជទេពី
 របស់ព្រះរាជបុរសទិវោសល ។ ២. អារាមនោះដ៏ស្អាតដ៏រុងរឿង មានសាលាតែមួយមែន តែ
 ដំលែកលដាចាគ្រាយមក មានទេពសាងសាលាច្រើនដុំផ្សេង ព្រោះអាស្រ័យបរិវាជកម្នាក់
 មានបុណ្យច្រើន ។

គតវា យេន សមយប្បវាទតោ វិស្ណុកាចិរោ ឯក-
សាលីកោ មល្លិកាវាមោ តេនុបសន្តិមំ ។

[៧៨] តេន ខោ បន សមយេន ខោដ្ឋចាដោ
បរិក្ខាជតោ មហាតំយា បរិក្ខាជតបរិសាយ សន្តិ
វិសិដ្ឋោ ហោតំ ឧត្តាធិនំយា ឧត្តាសន្តមហាសន្តាយ
អនេកវិហាតំ វិញ្ញាណកមំ កថេន្តិយោ សេយ្យមិទំ
វាជកមំ ខោវាតមំ មហាមន្តកមំ សេនាតមំ កយេកមំ
យុទ្ធកមំ អន្តកមំ បាណកមំ វត្តកមំ សយនកមំ
មាលាតមំ កន្ទកមំ ញាតិកមំ យានកមំ តាមកមំ
ជំកមកមំ ធរកមំ ជនបទកមំ វត្តិកមំ បុរិសកមំ
ស្វរកមំ វិសិទ្ធាកមំ កុម្មុដ្ឋានកមំ ពុទ្ធប្បន-
កមំ បាណត្តកមំ លោកត្តាយិកំ សម្មត្តាយិកំ
វតិកវាតវកមំ វតិ វា ។ អន្តសា ខោ
ខោដ្ឋចាដោ បរិក្ខាជតោ កតវន្តិ ទូរតោ វ អាភច្ឆន្តិ

រោះឯនិ ព្រះមានព្រះភាគច្រើនក្នុងដំណើរ ចូលទៅឯមល្លិកាវាម ដែល
មានសាលាមួយ មានផ្លូវខែដើមទន្លាប់តំទុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រជុំគ្នា
ជជែកអំពីលទ្ធិ ។

[៧៩] សមយរោះឯនិ បុព្វដ្ឋាបរិក្ខាជក អន្តិយជាមួយនឹងបរិក្ខា-
ជកបរិសទ្យច្រើនទាក់ កំតុនិវៃនិយាយពាក្យតិច្ចានកថា ច្រើនយ៉ាង
ដោយសំឡេងហោកិ សំឡេងក្នុងកន្លង់កន្លង់ គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយ
អំពីបារា និយាយអំពីមហាមាត្រ និយាយអំពីសេនា និយាយអំពី
ភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីគ្រឿងស៊ុំ និយាយអំពីគ្រឿងផឹក
និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទំនេក និយាយអំពីផ្កាកម្រង និយាយ
អំពីគ្រឿងក្រសួប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក
និយាយអំពីឱកម និយាយអំពីឱគវ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្រី
និយាយអំពីប្រុស និយាយអំពីយោធាដែលភ្ញៀវភ្ញា និយាយអំពីច្រកផ្លូវ
និយាយអំពីកំពង់ផ្លែក និយាយអំពីបុព្វប្រេស គឺញាតិដែលចែកវាទៅ
ហើយ និយាយអំពីពាក្យវេទប្រយោជន៍ មានប្រការផ្សេង ។ និយាយអំពី
លោក (មានរឿងក្អែកសន្តិកុកក្រហមជាដើម) និយាយអំពីរឿងផឹក
សមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើន ខ្លឹមសេចក្តីសាបសូន្យដូច្នោះ ។ ។
បុព្វដ្ឋាបរិក្ខាជក បុរេយេញព្រះមានព្រះភាគកំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ

និស្សាទ សកម្មសិល្បៈ សណ្ឋាថេសិ អប្បសន្តា កោត្តា
 ហោត្តិ មា កោត្តា សន្តមកត្ត អយំ សមណោ
 តោតមោ ភាគត្តិ អប្បសន្តកាមោ ទោ បតាយស្នា
 សោ អប្បសន្តស្ស វណ្ណកំដី អប្បវតាម អប្បសន្តិ
 បរិសិ វិទិត្តា ឧបសន្តមិត្តំ មញ្ញោយ្យតិ ។ ឯវិ វុត្ត
 តេ បរិព្វាជនា តុត្តិ អហោសិ ។

សីម ។ សុរយេញ្ញាហើយក៏បញ្ចប់ហិស្សន៍ចេញពីខ្លួន ម្ចាស់គ្នាយើង
 ចូរនិយាយសំឡេងតិច ។ ម្ចាស់គ្នាយើង កុំនិយាយសំឡេងឲ្យខ្លាំងឡើយ
 (ជូន) ព្រះសមណគោតមអង្គនេះស្តេចមក ឯព្រះសមណគោតមមាន
 កាយុនោះឯង លោកគេឲ្យព្រះទ័យនឹងសំឡេងតិច តែនិពោលសរសើរ
 សំឡេងតិច ធ្វើដូចម្តេចឲ្យលោកជ្រាបថា ហិស្សន៍និយាយសំឡេងតិច
 ហើយសំគាល់ថាគូរនឹងចូលមកបាន ។ កាលបុព្វបុត្រាទប់ព្វាជនាទិយាយ
 ព្រះសមណគោតមហើយ ព្រះហស្តព្រះករុណាទ្រង់ព្រះសិរីសោយន៍ពោជនាទស្សន៍ ។

ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសីទិ ទោ ចោដ្ឋានំ
 បរិព្វាជកំ កកវា ឯតទរោច កាយ ទោត្ត^(១) ចោដ្ឋ-
 ានំ ឯករហំ កតាយ សង្កសំប្បា កា ច បទ
 រោ អន្តរកតា វិប្បកតាតិ ។

(៨០) ឯវី វុត្តោ ចោដ្ឋានោ បរិព្វាជកោ កកវន្តំ
 ឯតទរោច តំដ្ឋតេសា កន្តោ កតា យាយ មយំ ឯ-
 ករហំ កតាយ សង្កសំប្បា ទេសា កន្តោ កតា កក-
 វតោ ទុល្លកា កវិស្សតិ បន្ទាចំ សវនាយ បុរិមានិ
 កន្តោ ទិវសានំ បុរិមតរានិ ធានាតិវុយានំ សមណ-
 ក្រាហ្មណំ កោតុហលសាលាយ^(២) សង្កសំប្បានំ
 សង្កបតិកានំ អភិសញ្ញានំរោទេ កតា^(៣) ឧទចានិ
 កថំ ទុ ទោ កោ អភិសញ្ញានំរោទោ ហោតិវិ ត-
 ក្រេកាទ្ធិ ឯវិមហំសុ អហោតុ អប្បក្ខយា បុរិសស្ស
 សញ្ញា ឧប្បវ្មតិមិ ឯវុជ្ឈតិមិ យស្មី សមយេ ទប្ប-

១ ឧ ទុត្ត ។ ២ ទ. កុតុហលសាលាយ ។ ៣ ម. អភិសញ្ញានំរោទេកថា ។

ហើយអង្គុយក្នុងវិធីសមគួរ ។ ពុទ្ធជាដ្ឋបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងវិធីសម-
 គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់ក្រាស់សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ
 ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ អ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នា មិយាយពាក្យដូចម្តេច
 ចុះពាក្យដូចនោះដូចម្តេច^(១) ដែលអ្នកទាំងឡាយមិយាយមិនទាន់ស្រេច ។

(៨០) កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ក្រាស់សួរ យ៉ាងនេះហើយ
 បាដ្ឋបាទបរិព្វាជក ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលយើងទុំទាំងឡាយ ប្រជុំគ្នាមិយាយអម្បាញ់មិញនេះ
 ទុកស្វែងសិនចុះ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគមិន
 មែនបានដោយកម្រោះទេ ខ្ញុំនិទានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ ក្នុងកាលទាន់ក្រោយ
 មិនទាន់ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលថ្ងៃត្រឹម ។ មក មានពួកសមណ-
 ក្រាហ្មណ៍ដែលមានលទ្ធិផ្សេងៗ អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងកោតុហលសាលា^(២)
 ក៏ទាន់ដូចម្តេចមិយាយគ្នា ក្នុងអភិសញ្ញានំរោទេថា អ្នកដ៏ចម្រើន អភិសញ្ញា-
 នំរោទេ តើដូចម្តេច បណ្តាសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណ-
 ក្រាហ្មណ៍នុ៎ះ ពេលយ៉ាងនេះថា សញ្ញាបេសំបុរសកើតក្តី លេតក្តី
 មិនមានហេតុ មិនមានបច្ច័យទៀយ សញ្ញាកើតទៀនក្នុងសម័យណា

១ អន្តរកថា ពាក្យពួកវាវាដែលពួកបរិព្វាជក ព្រមុំនិយាយគ្នាទាំងនិទិដ្ឋិពួកមកទល់នឹង
 កាលដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មកសួរ ។ ២ សាលាដែលសមណក្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិខុស
 គ្នា ព្រមុំនិយាយពាក្យផ្សេងៗ គ្រាន់ដ៏ចម្រើន ។

ដ្ឋិត្តិ សញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ យស្មី សមយេ
 ធិរុដ្ឋិត្តិ អសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ ឥន្ទ្រេតោ
 អភិសញ្ញាធិរុដ្ឋិត្តិ បញ្ញាបេន្តិ តមញ្ញោ វិវាហា ន
 ខោ បទ មេតំ^(១) កោ វិវិ កវិស្សតិ សញ្ញា ហិ កោ
 បុរិសស្ស អត្តា សោ^(២) ច ខោ ឧបេតិមិ អបេតិមិ
 យស្មី សមយេ ឧបេតិ សញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ
 យស្មី សមយេ អបេតិ អសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោ
 តិ ឥន្ទ្រេតោ អភិសញ្ញាធិរុដ្ឋិត្តិ បញ្ញាបេន្តិ តមញ្ញោ
 វិវាហា ន ខោ បទ មេតំ កោ វិវិ កវិស្សតិ សន្តិ
 ហិ កោ សមណាប្រាហ្មណា មហិដ្ឋិតា មហានុភាវា
 តេ ឥមស្ស បុរិសស្ស សញ្ញា ឧបក្កឌ្ឍន្តិមិ អបក្ក
 ឌ្ឍន្តិមិ យស្មី សមយេ ឧបក្កឌ្ឍន្តិ សញ្ញា តស្មី ស
 មយេ ហោតិ យស្មី សមយេ អបក្កឌ្ឍន្តិ អសញ្ញា
 តស្មី សមយេ ហោតិ ឥន្ទ្រេតោ អភិសញ្ញាធិរុដ្ឋិត្តិ
 បញ្ញាបេន្តិ តមញ្ញោ វិវាហា ន ខោ បទ មេតំ កោ

១ ទ, ៨ ខោ តមេតំ ២ ទ, ៨. សា ៧

សត្វកំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ សញ្ញាលក់ទៅកនិសម័យណា សត្វ
 កំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ សមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ
 បានបញ្ជូនអភិសញ្ញាទិរេក ដោយប្រការយ៉ាងនេះ តែសមណាប្រាហ្មណ៍
 ដទៃក្រៅអំពីនោះពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ដំណើរខ្ពុះ
 មិនមែនជាយ៉ាងនេះទេ តែអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន គ្រោះថាសញ្ញាជាខ្លួន
 របស់បុរស ឯខ្លួននោះមាននៅខ្លះ ប្រាសទៅខ្លះ ខ្លួនមានទៅកនិសម័យ
 ណា សត្វកំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ ខ្លួនប្រាសទៅកនិសម័យណា សត្វ
 កំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ សមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ
 បញ្ជូនអភិសញ្ញាទិរេក ដោយប្រការយ៉ាងនេះ សមណាប្រាហ្មណ៍ដទៃ
 ក្រៅអំពីនោះពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ដំណើរខ្ពុះមិន
 មែនយ៉ាងនេះទេ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន គ្រោះថា សមណាប្រាហ្មណ៍មាន
 ប្លន្តិច្រើនមានការប្រើឧកំមាន សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯងតាញ
 ចូលខ្លះ ដកចេញខ្លះ ទូរសញ្ញារបស់បុរសនេះ តាញសញ្ញាចូល ក្នុង
 សម័យណា សត្វកំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ ដកសញ្ញាចេញកនិសម័យ
 ណា សត្វកំមានសញ្ញាកនិសម័យនោះ សមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ
 ក្នុងលោកនេះ បញ្ជូនអភិសញ្ញាទិរេក ដោយប្រការយ៉ាងនេះ សមណា
 ប្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន

ឯវិ ភវិស្សតិ សង្កំ ហំ កោ ទេវា មហិដ្ឋិតា មហានុ-
 ភារា តេ ឥមម្ប មុសិស្ស សញ្ញំ ឧបក្កាឡិដិមិ
 អបក្កាឡិដិមិ យស្មី សមយេ ឧបក្កាឡិដិ សញ្ញំ តស្មី
 សមយេ ហោតិ យស្មី សមយេ អបក្កាឡិដិ អសញ្ញំ
 តស្មី សមយេ ហោតិ ឥន្ទុកេ អភិបត្តា ធិរោជិ
 រោជន្តិ តស្ស មយ្ហំ កន្ត កតវន្តិយេវ អាត្ម
 សតិ ឧទទាមិ អហោ ទ្ធន ភគវា អហោ ទ្ធន សុ-
 កតោ យោ ឥមេសំ ធម្មាដិ សុត្តសលោតិ ភគវា
 កន្ត ឥសលោ(១) ភគវា បក្កតោ អភិសញ្ញា ធិរោ-
 ជស្ស កថម ចោ កន្ត អភិសញ្ញា ធិរោជោ ហោតិ តិ ។

[៨០] តត្រ ទោដ្ឋនាទ យេ តេ សមណ-
 ប្រាហ្មណា ឯវិមាហិសុ អហោតុ អម្បត្ថយា មុសិស្ស
 សញ្ញា ឧប្បវ្កតិមិ ធិវ្កតិមិ អាទិកោ វ ទេសិ

១ ឧ. រាជិ កន្ត កុសលោតិ ឧ ទិស្សតិ ។

ដំណើរដូច្នោះហើយយើងឃើញ អ្នកទាំងឡាយដំបូង ព្រោះថា ពួក
 ទេវតាមានប្លង់ច្រើន មានពន្ធភាពច្រើនក៏មាន ទេវតាទាំងនោះបានឮសូរ
 ខ្លះ ដកចេញខ្លះ ខ្ញុំសញ្ញាបស់បុរសនេះ ទាញសញ្ញាចូលក្នុងសម័យ
 ណា សត្វក៏មានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ ដកសញ្ញាចេញក្នុងសម័យណា
 សត្វក៏មិនមានសញ្ញាក្នុងសម័យនោះ សមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ក្នុង
 លោកនេះ បញ្ជាក់អភិសញ្ញានិរោធ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ បត់ត្រព្រះអង្គ
 ដំបូង ខ្ញុំព្រះអង្គបានចាប់ភ្នំកន្តិកប្រាជ្ញ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ តែមួយ
 យ៉ាងថា ព្រះមានព្រះភាគណាច្រើនឈ្មោះ ក្នុងធម៌ទាំងនេះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ គប្បីសំដែងបាន ដោយអស្ចារ្យក្រៃលែង ព្រះសុគត
 ណាច្រើនឈ្មោះ ក្នុងធម៌ទាំងនេះ ព្រះសុគតអង្គនោះគប្បីសំដែងបាន
 ដោយអស្ចារ្យក្រៃលែង បត់ត្រព្រះអង្គដំបូង ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ
 ឈ្មោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនប្រាបច្បាស់ ខ្ញុំអភិសញ្ញានិរោធ
 បត់ត្រព្រះអង្គដំបូង អភិសញ្ញានិរោធនោះ តើដូចម្តេច ។

[៨១] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បាទ បណ្តា
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ដែល
 ពោលយ៉ាងនេះថា សញ្ញាបស់បុរសនេះ លេខក្តី មិនមានហេតុ មិន
 មានបច្ច័យដូច្នោះ លេខក្តីយល់ឃើញ ទេសសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

អបរដ្ឋំ^(១) ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ សហេតុ ហិ
 ទោដ្ឋទាន សប្បទ្ធករ បុរិសស្ស សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិបិ
 ជ្ឈិវ្ឈតិបិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិបិ សិក្ខា
 ឯកា សញ្ញា ជ្ឈិវ្ឈតិបិ កា ច សិក្ខាតិ កកវ
 អវេច ។ ឥធន ទោដ្ឋទាន តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ មេ ។ (យថា
 សាមញ្ញាជលេ ឯវំ វិក្ខាមតក្ខំ) ។ ឯវំ ទោ ទោដ្ឋទាន
 គិក្កុ សីលសម្បជ្ឈោ ហោតិ ។ មេ ។ តស្សមេ បញ្ច
 ជីវណោ បហិទេ អត្តជំ សមុទុបស្សតោ ទាមោដ្ឋិ
 ជាយតិ បមុទិតស្ស មិតិ ជាយតិ មិតិមនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ^(២)
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ វិវិទូវ កាមេហិ
 វិវិទូ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្តំ សវិចារិ
 វិវេកាជិ មិតិសុខំ បវេមំ ឈាជំ ឧបសម្បជ្ឈិ វិហារតិ
 តស្ស យា បុរិមា កាមសញ្ញា សា ជ្ឈិវ្ឈតិ

១ ឧ.ម. អវិលោ វិ ធនំ អបរដ្ឋំ ។ ២ ឧ.ម. វេទតិ ។

ចាន់ជាខុសបំផុតក៏បើបំផុតស្រាប់ ។ ដំណើរនោះគ្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់
 ប្រាជ្ញបាទ គ្រោះថាសញ្ញារបស់បុរសប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយ
 បច្ច័យទាំងកើតទាំងរលត់ សញ្ញាខ្លះកើតគ្រោះការហាក់ក៏មាន សញ្ញាខ្លះ
 រលត់ទៅ គ្រោះការហាក់ក៏មាន ក៏ការហាក់សញ្ញានោះ តើដូចម្តេច ។
 គ្រោះមានគ្រោះភាគ ទ្រង់ធ្វើដោយគ្រោះកន្លងពី ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ គ្រោះ
 តថាគតជាអហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ។ មេ ។ (បណ្ឌិត
 គប្បីសំដែងឱ្យតិស្តារ ដូចក្នុងសាមញ្ញាជលស្សត្រឡប់ទៅ) ។ ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ
 គិតអតបរិច្ចាណ៍ដោយសីល យ៉ាងនេះឯង ។ មេ ។ កាលគិតនោះពិបាកណា
 ឃើញឡើងវិលោះទាំង ៥ នេះ ក្នុងខ្លួនដែលលេងបានហើយ បុរាណដ្ឋគិ
 សេចក្តីតែឈរក៏តែឡើង កាលបើគិតខានចិត្តតែឈរហើយ បើគិតកើត
 ឡើង កាលបើ គិតខានចិត្តប្រកប ដោយបីតិហើយ កាយក៏ស្ងប់ម្តាប់
 គិតដែលមានកាយស្ងប់ម្តាប់ហើយ ក៏ទទួលឡើយសុខ ចិត្តរបស់គិតដែល
 មានសុខក៏តាំងនៅមាំ ។ គិតខានស្ងប់ចាកកាយទាំងឡាយ ស្ងប់ចាក
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយក៏បានដល់ខ្លួនបែបដ្ឋាន ដែលប្រកប
 ដោយវិភង្គវិចារៈ មានបីតិទាំងសុខក៏តាំងសេចក្តីស្ងប់នោះ កាយសញ្ញា
 (តប្រកបប្រកបដោយកាយគុណទាំង ៥) ទាំងដើមរបស់គិតនោះក៏រលត់ទៅ

វិវេកជម្រក់សុខសុខុមសច្ចសញ្ញា តស្មី សមយេ
 ហោតិ វិវេកជម្រក់សុខសុខុមសច្ចសញ្ញាយេវ តស្មី
 សមយេ ហោតិ វិវិចិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ
 សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឱវជ្ឈតិ អយិចិ សិក្ខាតិ កកវា
 អវោច ។

(៨២) បុណ្ណ ចបរំ ចោដ្ឋទាន កិក្កុ វិនិក្កវិចារាធិ
 វ្រុបសមា អជ្ឈតំ សម្បសាធិ ចេតសោ ឯតោធិការិ
 អវិនិក្កំ អវិចារិ សមាធិធិ ចិត្តិសុខំ ធុតិយំ ឈាធិ
 ឧបសម្បជ្ឈិ វិហរតិ វស្ស យា បុរិមា វិវេកជម្រក់សុខ-
 សុខុមសច្ចសញ្ញា សា ឱវជ្ឈតិ សមាធិជម្រក់សុខ-
 សុខុមសច្ចសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ សមាធិជម្រក់
 តិសុខសុខុមសច្ចសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ ហោតិ
 វិវិចិ សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា ឯកា
 សញ្ញា ឱវជ្ឈតិ អយិចិ សិក្ខាតិ កកវា អវោច ។

(៨៣) បុណ្ណ ចបរំ ចោដ្ឋទាន កិក្កុ ចិត្តិយោ វ
 វិវាតា ឧបេក្កតោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជារោ

សច្ចសញ្ញាជំល្អិត ពោលគឺបីតំនិសុខដែលកើត អំពីសេចក្តីស្ងាត់ ក៏មាន
 ច្រើនក្នុងសម័យនោះ គិតនោះឈ្មោះថា មានសច្ចសញ្ញាជំល្អិតពោលគឺ
 បីតំនិសុខដែលកើត អំពីវិវេកក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត ព្រោះ
 ការហាត់ សញ្ញាខ្លះលក់ទៅ ព្រោះការហាត់ (ដូចពណ៌នាមកនេះ)
 នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨៤) ម្នាលបោដ្ឋបាទ សេចក្តីច្រើនទៀតថា ព្រោះម្ខាងវិភក្តៈ
 វិចារៈចេញបាទ កិក្កុក៏មានដល់ម្ខាងខ្លះផ្សេង ជាធម្មជាតិក៏មាន ក្នុង
 សត្វានៃខ្លួន មានសេចក្តីជ្រះថ្លានិស្សិត មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មាន
 វិភក្តៈគ្មានវិចារៈ មានតែបីតំនិសុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបីមជ្ឈក
 សច្ចសញ្ញាជំល្អិតពោលគឺបីតំនិសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ជាទាំង
 ដើម របស់កិក្កុនោះ ក៏លក់ទៅ សច្ចសញ្ញាជំល្អិត ពោលគឺបីតំនិសុខ
 ដែលកើតអំពីសមាធិ ក៏មានក្នុងសម័យនោះច្រើន គិតនោះឈ្មោះថាមាន
 សច្ចសញ្ញាជំល្អិត ពោលគឺបីតំនិសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ក្នុងសម័យ
 នោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត ព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះលក់ទៅ ព្រោះការហាត់
 ដូចពណ៌នាមកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់ ។

(៨៥) ម្នាលបោដ្ឋបាទ សេចក្តីច្រើនទៀតថា ព្រោះនឿយ
 ណាយចាកបីតំប្រកបដោយទុក្ខ កិក្កុមានសតំនិសម្បជញ្ញា វេមនិ

សុខត្តា ភាយេន បដិសំវេទតំ យំ តំ អរិយា អា-
 ចិត្តន្តំ ឧបេត្តាកោ សតិវា សុខវិហារីតិ តតិយំ
 ណាមំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតំ តស្ស យា បុរិមា សមា-
 ធិជច្យ័តិសុខសុខុមសច្ចុសញ្ញា សា ខ្សុដ្ឋតិ ឧបេត្តា-
 សុខសុខុមសច្ចុសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ ឧបេត្តា-
 សុខសុខុមសច្ចុសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ ហោតិ វិវិចិ
 សិក្ខា វិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ សិក្ខា វិកា សញ្ញា
 ខ្សុដ្ឋតិ អយំបិ សិក្ខាតំ កកកំ អរោច ។

(៨៤) បុន ចបរំ តោដ្ឋបាទ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហាថា ធុត្តុស្ស ច បហាថា ធុត្តេ វ សោមនស្ស-
 ទោមនស្សនំ អត្តន្តំ^(៦) អត្តត្តបសុខំ ឧបេត្តាសតិ-
 វារីសុខំ តត្តុន្តំ ណាមំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតំ តស្ស យា
 បុរិមា ឧបេត្តាសុខសុខុមសច្ចុសញ្ញា សា ខ្សុដ្ឋតិ អ-
 ធុត្តុមសុខសុខុមសច្ចុសញ្ញា តស្មី សមយេ ហោតិ
 អធុត្តុមសុខសុខុមសច្ចុសញ្ញាយេវ តស្មី សមយេ

៦ អត្តន្តំ ធារិយំ សច្ចុ ។

ខទ្ធលខ្ញុំសេចក្តីសុខដោយនាមកាយ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរ
 បុគ្គលអ្នកបាននតិយជ្ជាននោះ ថាជាអ្នកប្រកបដោយទេវេត្តា មានស្មារតី
 មានប្រក្រតីទៅជាសុខ ក៏បានដល់ខ្ញុំនតិយជ្ជាននោះ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តទៅដោយវិយាបថទាំង ៤ សច្ចុសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺបីតំនឹង
 សុខដ៏កើតអំពីសមាធិ ជាទាំងដើមរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏រលត់ទៅសច្ចុសញ្ញា
 ដ៏ល្អិតពោលគឺទេវេត្តានឹងសុខ ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះរល្មោះថា
 មានសច្ចុសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺទេវេត្តានឹងសុខ ក្នុងសម័យនោះនឹង សញ្ញា
 ខ្លះក៏គ្រោះការហាក់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅគ្រោះការហាក់ ដូចពាលីនា
 មកនេះ នេះនឹងវិជលៈហៅថា ការហាក់សញ្ញា ។

(៨៤) ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះលះបង់ខ្ញុំសុខ
 នឹងខ្ញុំហើយ ព្រោះអស់ទៅវិនៃសោមនស្សនឹងទោមនស្ស ក្នុងកាលមុន
 ភិក្ខុក៏បានដល់ខ្ញុំចក្ខុជ្ជាន មានការម្នាក់មិនមែនជាខ្ញុំ មិនមែនជាសុខ
 គឺទេវេត្តា មានសតិដ៏ហ័សុខដោយទេវេត្តា សម្រេចសម្រាន្តទៅដោយវិ-
 យាបថទាំង ៤ សច្ចុសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺទេវេត្តានឹងសុខ ជាទាំងដើមរបស់
 ភិក្ខុនោះ ក៏រលត់ទៅ សច្ចុសញ្ញាដ៏ល្អិតវិជលៈក៏ខ្ញុំក្នុងសុខ ក៏មានក្នុង
 សម័យនោះ ភិក្ខុនោះរល្មោះថា មានសច្ចុសញ្ញាដ៏ល្អិតក្នុងសុខក្នុង

ហោតិ ឃីរិមិ សិក្ខា ឃីកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា
ឃីកា សញ្ញា ឱរុជ្ឈតិ អយិមិ សិក្ខាតិ កកតិ អរោច ។

(៨៥) បុណ្ណ ចមរំ ចោដ្ឋចាន ភិក្ខុ សទ្ធិសោ រូប-
សញ្ញា^(១) សមតិក្កាមា បដិយសញ្ញា^(២) អនុជ្ឈណ ពា-
នត្តសញ្ញា^(៣) អមនសិកាវា អនុញ្ញា អាណាសោតិ
អាណាសានញ្ញាយននិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ តស្ស្វ យា
បរិមា រូបសញ្ញា សា ឱរុជ្ឈតិ អាណាសានញ្ញាយននស្ស-
ឧមសត្វសញ្ញា តស្សី សមយេ ហោតិ អាណាសា-
នញ្ញាយននស្សឧមសត្វសញ្ញាយេវ តស្សី សមយេ ហោតិ
ឃីរិមិ សិក្ខា ឃីកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា ឃីកា
សញ្ញា ឱរុជ្ឈតិ អយិមិ សិក្ខាតិ កកតិ អរោច ។

សម័យនោះ សញ្ញាខ្លះកើតឡើងព្រោះការហាក់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅព្រោះ
ការហាក់ ដូចពាលិទាមកានេះ ទេវឯងដែលហៅថា ការហាក់សញ្ញា ។

(៨៥) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ សេចក្តីផ្សំទៀតថា ព្រោះកន្លង ម្ចាស់
រូបសញ្ញា^(១) ព្រោះអស់ទៅនៃបដិយសញ្ញា^(២) ព្រោះវេលាធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ម្ចាស់នានត្តសញ្ញា^(៣) ដោយប្រការព័ន្ធក្នុងហើយ ភិក្ខុក៏បានដល់នូវអា-
កាសានញ្ញាយននជ្ជាន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាណាសមិនមានទីបំផុត
ដូច្នោះ សម្រេចសម្រាន្តទៅដោយវិយាបថព័ន្ធ ៤ រូបសញ្ញាជាខាងដើម
ចេញពីកន្លែង ក៏រលត់ទៅ សត្វសញ្ញាដ៏ល្អិត ពោលគឺអាណាសានញ្ញាយ-
ននជ្ជាន ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមានសត្វសញ្ញាដ៏ល្អិត
ពោលគឺអាណាសានញ្ញាយននជ្ជាន ក្នុងសម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះកើត
ព្រោះការហាក់ សញ្ញាខ្លះរលត់ទៅ ព្រោះការហាក់ ដូចពាលិទាមកានេះ
ទេវឯងដែលហៅថា ការហាក់សញ្ញា ។

១ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងសុត្តន្តបិដកនេះគឺអារម្មណ៍នៃវិញ្ញាណនោះ ។ ២ សេចក្តីសំគាល់
ដែលកើតឡើងដោយវត្ថុមានចក្ខុវិស័យ ចំណាប់ខ្លាំងនៃអារម្មណ៍មានរូបនិរតិយ ។ ៣ សញ្ញា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ឬសញ្ញាដែលផ្សេងៗ (សិទ្ធិខន្ធ) ។

(៨៦) បុណ្ណ ចយំ ចោដ្ឋានាទ ភិក្ខុ សទ្ធិសោ

អាណាសាណញាយននំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ

វិញ្ញាណញាយននំ ឧបសម្ពុទ្ធិ វិហារតិ ភស្សុយា

បុរិមា អាណាសាណញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា សា

និរុដ្ឋានំ វិញ្ញាណញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា ភស្សុ ស-

មយេ ហោតិ វិញ្ញាណញាយននសុខុមសត្វសញ្ញាយេវ

ភស្សុ សមយេ ហោតិ ឃីវិចិ សិក្ខា ឃីតា សញ្ញា

ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា ឃីតា សញ្ញា និរុដ្ឋានំ អយិចិ

សិក្ខាតិ ភក្កវា អភេច ។

(៨៧) បុណ្ណ ចយំ ចោដ្ឋានាទ ភិក្ខុ សទ្ធិសោ

វិញ្ញាណញាយននំ សមតិក្កម្ម នត្ថំ កិញ្ញតិ អាតិញ្ញ-

ញាយននំ ឧបសម្ពុទ្ធិ វិហារតិ ភស្សុយា បុរិមា

វិញ្ញាណញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា សា និរុដ្ឋានំ អា-

តិញ្ញញាយននសុខុមសត្វសញ្ញា ភស្សុ សមយេ ហោតិ

(៨៦) ម្ចាស់ពុទ្ធពុទ្ធ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះកន្លងទៅអា-

ណាញាយននធម្មន ដោយប្រការទាំងឡាយ ភិក្ខុបានដល់នូវវិញ្ញាណ-

ញាយននធម្មន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិញ្ញាណមិនមានខ័យផុតដូច្នោះ

ក៏សម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយអរិយាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺ

អាណាសាណញាយននធម្មនជាទានដើម បេសិក្ខុនោះក៏លេចទៅ សច្ច-

សញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺវិញ្ញាណញាយននធម្មន ក៏មានក្នុងសម័យនោះ ភិក្ខុ

នោះឈ្មោះថា មានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺវិញ្ញាណញាយននធម្មន ក្នុង

សម័យនោះឯង សញ្ញាខ្លះក៏ត្រូវការហាត់ សញ្ញាខ្លះលេចទៅព្រោះ

ការហាត់ ដូចពណ៌នាមកនេះ ខ្លះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

(៨៧) ម្ចាស់ពុទ្ធពុទ្ធ សេចក្តីផ្សេងទៀតថា ព្រោះកន្លងទៅវិញ្ញា-

ណញាយននធម្មន ដោយប្រការទាំងឡាយ ភិក្ខុបានដល់នូវភិក្ខុញ្ញា-

ញាយននធម្មន ដោយធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វិក្ខុនិច្ចមិនមានដូច្នោះ ហើយ

សម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយអរិយាបថទាំង ៤ សច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺ

វិញ្ញាណញាយននធម្មនជាទានដើម បេសិក្ខុនោះក៏លេចទៅ សច្ចសញ្ញា

អាភិក្ខុញាយននសុខុមសំចូសញ្ចិយេវ តស្មី សមយេ
ហោតិ ឃិវិមិ សិក្ខា ឃិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ សិក្ខា
ឃិកា សញ្ញា និរុជ្ឈតិ អយំបិ សិក្ខាតិ កករិ អរោច ។

[៨៨] យថា ទោ(១) ហោជ្ឈនា និក្ខុ នន
សតសញ្ញិ ហោតិ សោ តតោ អមុត្រ តតោ អមុត្រ
អនុប្បទេន សញ្ញកំ ធុសតិ តស្មី សញ្ញកេ ឃិវិស្ស
ឃិវិ ហោតិ ចេតយមាទស្ស មេ ចាបិយោ អចេតយ
មាទស្ស មេ សេយ្យា អហារោវ ទោ បទ ចេតយ្យ
អភិសង្កេយ្យំ នមា ច មេ សញ្ញា និរុជ្ឈេយ្យំ អញ្ញ
ច ធុឡារិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ឈេយ្យំ យទ្ធាហំ ទ
ចេវ ចេតយ្យំ ទ ច អភិសង្កេយ្យន្តិ(២) ។ សោ
ទ ចេវ ចេតតិ ទ ច អភិសង្កេហតិ តស្ស

១ ទ.ម. យតោ កោ ។ ២ ទ.ម. ទ ចេតយ្យ ទ អភិសង្កេយ្យន្តិ ។

ឈ្មោះថាមានសច្ចសញ្ញាដ៏ល្អិតពោលគឺអាភិក្ខុញាយននជ្ជាន ក្នុងសម័យ
នោះឯង សញ្ញាខ្លះ កើតព្រោះការហាត់ សញ្ញាខ្លះ លេចទៅព្រោះការ
ហាត់ ដូចគណិតាមកនេះ នេះឯងដែលហៅថា ការហាត់សញ្ញា ។

[៨៨] ម្នាលបាទ កិច្ចណាក្នុងសាសនានេះមានសេចក្តីសីល
(ក្នុងបឋមជ្ឈាន) របស់ខ្លួន កិច្ចនោះចេញចាកបឋមជ្ឈាននោះហើយ ចូល
ទុកិយជ្ជានឯណោះ ចេញចាកទុកិយជ្ជាននោះហើយ ចូលកនិយជ្ជាន
ឯណោះ (លុះចូលឈាន) តាមលំដាប់ហើយ គឺបានទូរសញ្ញាជាតិចូល
គឺអាភិក្ខុញាយននជ្ជាន កាលបើគិតនោះ បើនៅក្នុងសញ្ញាជាតិចូល
គឺអាភិក្ខុញាយននជ្ជានហើយ គឺមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើ
អាត្មាអញ ចូលឈានមិនប្រសើរឡើយ បើអាត្មាអញមិនចូលឈាន ទើប
ប្រសើរ ព្រោះថាប្រសិនបើអាត្មាអញចូលឈាន រាល់តែទីនឹងចូលឈាន
សញ្ញាគឺអាភិក្ខុញាយននជ្ជាន ទាំងនេះរបស់អាត្មាអញមុនជាលេចទៅ
សញ្ញាដ៏គ្រោកគ្រោកឯទៀតគឺកន្លែងសញ្ញាមុនជាដំបូង បើដូច្នោះអាត្មា
អញមិនគួរនឹងចូលឈាន មិនគួររាល់តែទីនឹងចូលឈានឡើយ ។ កិច្ចនោះ
ឯង គឺលែងចូលឈាន លែងរាល់តែទីនឹងចូលឈាន កាលបើគិតនោះលែង

អចេតយតោ អនកិសង្ការោតា តា ចេវ សញ្ញា ជំរុញ្ជន្តិ
 អញ្ញា ត ឌុច្ឆរិកា សញ្ញា ច ឌុយ្យជ្ជន្តិ សោ ធិរោជំ
 ជុសតិ ។ ឃី ខោ ខោជ្ជថាន អនុបុព្វាភិសញ្ញាជិ
 រោធសម្បជានសមាសត្ថំ ហោតិ ។ តិ កំ មញ្ញាសិ
 ខោជ្ជថាន អមិ ទុ ខោ តេ វតោ ឬទ្ធវេ ឃីរុថា
 អនុបុព្វាភិសញ្ញាវិភេទសម្បជានសមាសត្ថំ សុតមុញ្ញា-
 តិ ។ ខោ ហោតំ កន្តេ ឃី ខោ អហំ កន្តេ កតវតា
 ជម្មំ ទេសីតំ អាជាធាមីតិ^(១) ។ យតោ ខោ ខោជ្ជថាន
 កំក្កុ^(២) សតសញ្ញំ ហោតិ សោ តតោ អមុត្រ តតោ
 អមុត្រ អនុបុព្វេន សញ្ញត្ថំ ជុសតិ តស្ស សញ្ញត្តេ
 បិតស្ស ឃី ហោតិ ចេតយមាទស្ស មេ ចាបិយោ

១. ឧ. ប. រាជវេរោ រាសីតំ អាជាធាមី ។ ២. ឧ. ប. ជន្តន្តរ ផលតិ ទំស្សតិ ។

ចូលឈាន វលេផិវលំមីនិចូលឈាន សញ្ញា ហំនិខោតិវលេតំវេ សញ្ញា
 ដីត្រោតត្រោតឯទៀតតិវន្តិសញ្ញា កំមិខតិវទ្បិវនិ ភិក្កុខោ បុនទ្បិ
 និរោធិ ។ ម្នាលបុព្វបុត្រ យ៉ាងនេះហៅថាអនុបុព្វាភិសញ្ញាវិភេទសម្ប-
 ជានសមាសត្ថំ^(១) ។ ម្នាលបុព្វបុត្រ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច
 អនុបុព្វាភិសញ្ញាវិភេទសម្បជានសមាសត្ថំ មានសភាពយ៉ាងនេះ អ្នកចាប់
 បុនក្នុងអក្ខរកាលមុនអំពីកាលនេះដែរឬ ។ បុព្វបុត្របរិច្ឆាជក ក្រាប
 ទូលថា បតិក្រព្រះគន្ធិដ៏ចំរើន សេចក្តីនេះខ្ញុំព្រះអង្គមិនចាប់បុនក្នុងទេ បតិក្រ
 ព្រះគន្ធិដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះធីត្រវិចិត្រនឹងដឹងខ្ញុំធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងដោយភាគាយ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលបុព្វបុត្រ ភិក្កុណាមានសេចក្តីសំគាល់ (ក្នុងបឋមជ្ឈាន) របស់ខ្លួន
 ភិក្កុខោរចេញវាតបឋមជ្ឈាននោះហើយ ចូលទុតិយជ្ឈានឯណោះ រចេញ
 វាតទុតិយជ្ឈាននោះហើយ ចូលតតិយជ្ឈានឯណោះ (លុះចូលឈាន)
 ភាមលំដាប់ គឺបុនទ្បិសញ្ញាជាគំរូលគឺអាភិក្កុញ្ញាយតស្សាន កាលបើ ភិក្កុ
 នោះបិតនៅក្នុងសញ្ញា ជាគំរូលគឺអាភិក្កុញ្ញាយតស្សាន កំមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើ ភាគាមញ្ញ ចូលឈាន មិនប្រសើរឡើយ

១ សមាសត្ថំនេះសំព័ន្ធដែលមានសេចក្តីដឹងខ្លួនដោយខ្លួន ក្រាបចោយសេចក្តីរលត់នៃសញ្ញា
ដោយសំគាល់ ។

អនេតយមាណស្ស មេ សេយ្យោ អមាត្យោ ទោ បទ
 ទេតេយ្យំ អភិសង្កេយ្យំ ឥមា ច មេ សញ្ញា វិទ្យុជ្ជេ-
 យ្យំ អញ្ញា ច ឱទ្ធករិកា សញ្ញា ឧប្បជ្ជេយ្យំ យទ្ធ-
 ចាហំ ន ថេវ ទេតេយ្យំ ន ច អភិសង្កេយ្យន្តំ ។
 សោ ន ថេវ ទេតេតិ ន ច អភិសង្កេតិ វស្ស
 អនេតយេតោ អនភិសង្កេតោតោ តា ថេវ សញ្ញា វិទ្យុជ្ជន្តំ
 អញ្ញា ច ឱទ្ធករិកា សញ្ញា ន ឧប្បជ្ជន្តំ សោ វិរោធំ
 ដុសតិ ។ ឃី ទោ ហោដ្ឋចាណ អនុប្បត្តិកិសញ្ញាវិរោ-
 ធសម្បទានសមាបត្តិ ហោតីតិ ។

(៧៧) ឃី^(៤) ហោដ្ឋចាណតិ ។ ឃីកត្យោ^(៥) ធុ
 ទោ កន្តេ កកវំ សញ្ញាភ្នំ បញ្ញាបេតិ ធុណាហុ បុដ្ឋិមិ
 សញ្ញាភ្នំ បញ្ញាបេតិ ។ ឃីតំបិ ទោ ហោដ្ឋ-
 ចាណ អហំ^(៦) សញ្ញាភ្នំ បញ្ញាបេតិ បុដ្ឋិមិ សញ្ញាភ្នំ
 បញ្ញាបេតិ ។ យថាភាសិ បទ កន្តេ កកវំ

១ ទ. ម. ឃី ទោ ។ ២ ទ. ឃី យេវ ។ ៣ ឃី កត្យោ ។ ៤ ទ. ម.
 អហំ ហោដ្ឋចាណ ។

បើភាគាអញ្ញ មិនចូលឈានទើបប្រសើរ ព្រោះថាប្រសិនបើវាអញ្ញ
 ចូលឈាន វេលាដែលនឹងចូលឈាន សញ្ញាភ្នំអភិសញ្ញាភ្នំ
 នេះ របស់ភាគាអញ្ញ មុនជាលេខ៧ សញ្ញាភ្នំត្រេកត្រាតដទៃ គឺ
 ភវន្តិសញ្ញាមុនជាលេខ៧ បើដូច្នោះភាគាអញ្ញ មិនគួរនឹងចូលឈាន
 មិនគួរវេលាដែលនឹងឈាន ។ ភិក្ខុនោះឯង ក៏លែងចូលឈាន លែងវេលា
 នឹងចូលឈាន កាលបើភិក្ខុនោះ លែងចូលឈាន លែងវេលាដែលនឹងឈាន
 សញ្ញាភ្នំនោះក៏លេខ៧ សញ្ញាភ្នំត្រេកត្រាតដទៃ គឺភវន្តិសញ្ញាភ្នំ
 មិនកើតឡើង ភិក្ខុនោះបានទូទាំងរាង ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ យ៉ាងនេះហៅថា
 អនុប្បត្តិកិសញ្ញាវិរោធសម្បទានសមាបត្តិ ។

(៧៧) ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អភិសញ្ញាវិរោធយ៉ាងនេះឯង ។ បោដ្ឋបាទ-
 បរិញ្ញាដក ក្រាបទូលស្នូថា បរិក្រព្រះអន្តិដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 បញ្ជាក់នូវសញ្ញា ជាកំលាំងមួយយ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ ឬទ្រង់បញ្ជាក់នូវសញ្ញា
 ជាកំលាំងច្រើនយ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ
 តថាភត បញ្ជាក់នូវសញ្ញាជាកំលាំងមួយប៉ុណ្ណោះក៏មាន បញ្ជាក់នូវសញ្ញា
 ជាកំលាំងច្រើនយ៉ាងក៏មាន ។ បរិក្រព្រះអន្តិដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ

ឯកិមិ សញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា
 បញ្ញា ។ យថា យថា ទោ ទោ ទោ ទោ ទោ
 ឧសតិ តថា តថា អហំ សញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា ឯកិមិ ទោ
 អហំ ទោ ទោ ឯកិមិ សញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា
 សញ្ញា បញ្ញា បញ្ញា ។

(៧០) សញ្ញា ឧ ទោ កន្តេ បឋមិ ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា
 ញាណំ ឧទាហុ ញាណំ បឋមិ^(១) ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា
 សញ្ញា ឧទាហុ សញ្ញា ច ញាណំ ច អប្បតិ អចរិមិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សញ្ញា ទោ ទោ ទោ បឋមិ ឧប្បជ្ជតិ
 បញ្ញា ញាណំ សញ្ញា បញ្ញា ច បទ ញាណុប្បាទោ
 ហោតិ សោ ឯកិមិ បឋមិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ មេ
 ញាណំ ឧទាហុ ។ ឧទាហុ ទោ ឯកិមិ^(២) ទោ ទោ
 ទោ បរិយាយេន វេទិតិ យថា សញ្ញា បឋមិ
 ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា ញាណំ សញ្ញា បញ្ញា ច បទ ញាណុ
 ប្បាទោ ហោតិ ។

១ ឧ. បឋមិ ញាណំ ។ ២ ឧ. ឧទាហុ ។ ម. ឧទាហុ ទោ ឯកិមិ ។

ប្រតិបត្តិសញ្ញា ជាតិក្នុងតែមួយយ៉ាងក៏មាន ប្រតិបត្តិសញ្ញា
 ជាតិក្នុងច្រើនយ៉ាងក៏មាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ ភិក្ខុបាទ ឧទ្ទិសិណ
 យ៉ាងណា ។ តថាគត ក៏បញ្ញាសញ្ញាជាតិក្នុងយ៉ាងនោះ ។ ម្ចាស់
 ប្រាជ្ញបាទ តថាគតបញ្ញាសញ្ញាជាតិក្នុង តែមួយយ៉ាងក៏មាន បញ្ញា
 សញ្ញា ជាតិក្នុងច្រើនយ៉ាងក៏មាន យ៉ាងនេះឯង ។

(៧១) បតិប្រតិបត្តិសញ្ញា^(១) តើសមុទ ញាណ^(២) តើ
 ក្រោយ ឬញាណ តើសមុទ សញ្ញា តើសក្រោយ ឬក៏ទាំងសញ្ញាទាំង
 ញាណ តើសំណាលគ្នាតែម្តង ។ ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ សញ្ញាតើសមុទ
 ញាណតើសក្រោយ ដូចជា ការតើសមុទនៃញាណបាន ក៏ស្រោះតែ
 សេចក្តីតើសមុទនៃសញ្ញា ភិក្ខុខ្លះក៏ដឹងយ៉ាងនេះថា ញាណរបស់គាតា
 អញ្ញាតើសមុទ ត្រូវសញ្ញានេះជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ ភ្លើងនេះ
 អញ្ញាតើសមុទ ត្រូវសញ្ញានេះជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់ប្រាជ្ញបាទ ភ្លើងនេះ
 ញាណតើសមុទបាន ក៏ស្រោះតែសញ្ញាតើសមុទ ។

១ សញ្ញាសមុទនេះ សំដៅយកឈ្មោះសញ្ញាទាំង វិបស្សនាទាំង វិបស្សនាទាំង វិបស្សនាទាំង
 មុនសញ្ញា ។ ២ ញាណសមុទនេះ សំដៅយក វិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា
 ដែលញាណទាំង អង្គត្រូវបាន ប្រើប្រាស់ ។

(៧១) សញ្ញា ទុ ទោ កន្ត បុរិសស្ស អន្តា
 ទុតាហុ អញ្ញា សញ្ញា អន្តា អន្តា អន្តា ភិ ។ កំ មន
 ត្ថំ ទោដ្ឋបាទ អន្តា ម បទេសីតិ ។ ឌីន្ទរិកោ ទោ
 អហំ កន្ត អន្តា ម បទេមិ រូបិ ទាតុម្មហាក្ខតិកំ
 ករវិសាកហារកត្តុដ្ឋិ^(១) ។ ឌីន្ទរិកោ ច ហិ ភេ
 ទោដ្ឋបាទ អន្តា អភិស្ស រូបិ ទាតុម្មហាក្ខតិកោ
 ករវិសាកហារកត្តោ ។ ឃិ សន្តំ ទោ ភេ ទោដ្ឋ-
 បាទ អញ្ញា ច^២ សញ្ញា ភិស្សតិ អន្តា អន្តា ។
 ភទិមិទាបេតិ ទោដ្ឋបាទ ហិយាយេន វេទិតត្ថំ យថា
 អញ្ញា ។ សញ្ញា ភិស្សតិ អន្តា អន្តា ។ ភិដ្ឋតេវ
 អយំ ទោដ្ឋបាទ ឌីន្ទរិកោ អន្តា រូបិ ទាតុម្មហា-
 ក្ខតិកោ ករវិសាកហារកត្តោ អថ វមស្ស បុរិ-
 សស្ស អញ្ញា ។ សញ្ញា ទុប្បជ្ជតិ អញ្ញា ។ សញ្ញា
 ចិរុជ្ជតិ ភទិមិទា ទោ ឃតំ ទោដ្ឋបាទ ហិយាយេន
 វេទិតត្ថំ យថា អញ្ញា ។ សញ្ញា ភិស្សតិ អន្តា
 អន្តា ភិ ។

១ ខ. ករវិសាកហារកត្តុ ។ ម. ករវិសាកកត្តុ ។ ២ ខ. ម. វ ។

(៧១) បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សញ្ញាឈ្មោះថា ខ្លួនរបស់បុរស ឬក៏
 សញ្ញាដទៃ ខ្លួនដទៃទេ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នកជឿថា ខ្លួនដូចម្តេច ។
 បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជឿថាខ្លួនដ៏គ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកប
 ដោយមហាក្ខតរូប ៤ មានករវិសាកហារដ៏ចំណី ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ វមន
 ហើយ ខ្លួនរបស់អ្នកដ៏គ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកបដោយមហាក្ខតរូប ៤
 មានករវិសាកហារដ៏ចំណី ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ សញ្ញារបស់អ្នកដទៃ ខ្លួនដទៃ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នកត្រូវដឹង
 សេចក្តីសុភាមទំនិលខេចុះថា សញ្ញាដទៃ ខ្លួនដទៃដោយពិត ។ ម្ចាស់
 បោដ្ឋបាទ ខ្លួនដែលគ្រោតគ្រោតមានរូប ប្រកបដោយមហាក្ខតរូប ៤ មាន
 ករវិសាកហារដ៏ចំណីនេះ ចូររលឹកទុកសិនចុះ កាលបើដូច្នោះសញ្ញាដទៃ
 របស់បុរសនេះកើតឡើង សញ្ញាដទៃនេះក៏ដាច់ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នក
 ត្រូវដឹងសេចក្តីសុភាមទំនិលខេចុះថា សញ្ញាដទៃ ខ្លួនដទៃដោយពិត ។

(៧២) មនោមយំ ទោ អហំ កន្តេ អត្តានំ បរុមិ
 សត្វន្តប្បត្តន្តិ អហំនិជ្រៀយន្តិ ។ មនោមយោ ច ហិ
 តេ ចោដ្ឋងាន អត្តា អភិស្សុ សត្វន្តប្បត្តន្តិ អហំ-
 និជ្រៀយោ ។ ឃី សន្តិមំ ទោ តេ ចោដ្ឋងាន អញ្ញ
 ច សញ្ញា ភវិស្សនំ អញ្ញោ អត្តា ។ តនិមំលាបតំ
 ចោដ្ឋងាន បរិយាយេន វេទិតត្វំ យថា អញ្ញា វ សញ្ញា
 ភវិស្សនំ អញ្ញោ អត្តា ។ តិដ្ឋតោ អយំ ចោដ្ឋងាន
 មនោមយោ អត្តា សត្វន្តប្បត្តន្តិ អហំនិជ្រៀយោ អថ
 ឥមស្ស បុរិសស្ស អញ្ញា វ សញ្ញា ឧប្បជ្ជតំ អញ្ញា វ
 សញ្ញា ឃុំជ្ជតំ ។ ឥមំលាបំ ទោ ឃីតំ ចោដ្ឋងាន
 បរិយាយេន វេទិតត្វំ យថា អញ្ញា វ សញ្ញា ភវិស្សនំ
 អញ្ញោ អត្តានំ ។

(៧៣) អរូមិ ទោ អហំ កន្តេ អត្តានំ បរុមិ
 សញ្ញាមយន្តិ ។ អរូមិ ច ហិ តេ ចោដ្ឋងាន
 អត្តា អភិស្សុ សញ្ញាមយោ ។ ឃី សន្តិមំ ទោ

(៧២) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើជា ខ្លួនសម្រេចដោយចិត្ត
 មានអវិយៈក្នុងចំណិតសព្វគ្រប់ មានវង្រៀយមិនថោកថាប ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ
 ច្រសិនបើខ្លួនរបស់អ្នកសម្រេចដោយចិត្ត មានអវិយៈក្នុងចំណិតសព្វគ្រប់ មាន
 វង្រៀយមិនថោកថាប ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ កាលបើ ហេតុដូច្នោះមានហើយ
 សញ្ញារបស់អ្នកក៏ដទៃ ខ្លួនរបស់អ្នកក៏ដទៃ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នកត្រូវដឹង
 សេចក្តីខ្ពុះ ភាមបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃមែន ។
 ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ក៏ខ្លួនសម្រេច ដោយចិត្ត មានអវិយៈក្នុងចំណិតសព្វគ្រប់
 មានវង្រៀយមិនថោកថាបនេះ ចូរលើកទុកសិនចុះ កាលបើដូច្នោះ សញ្ញា
 ដទៃរបស់បុរសនេះកើតឡើង សញ្ញាដទៃក៏លេចទៅវិញដោយពិត ។
 ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ អ្នកត្រូវដឹងសេចក្តីខ្ពុះ ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏
 ដទៃ ខ្លួនក៏ដទៃមែន ។

(៧៣) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើជា ខ្លួនមិនមានរូប
 សម្រេចដោយសញ្ញាដោយពិត ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ខ្លួនរបស់អ្នកមិន
 មានរូប សម្រេចដោយសញ្ញាមែនហើយ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ កាលបើ

នេ ចោដ្ឋចាន អញ្ចា វ សញ្ញា ភវិស្សតិ អញ្ចា
 អត្តា ។ តទំមិធាបេតំ ចោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិ-
 តត្ថំ យថា អញ្ចា វ សញ្ញា ភវិស្សតិ អញ្ចា
 អត្តា ។ តទំតេវ អយំ ចោដ្ឋចាន អរូមិ អត្តា
 សញ្ញាមយោ អថ ឥមស្ស បុរិសស្ស អញ្ចា វ
 សញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ចា វ សញ្ញា ធិរុជ្ឈតិ ។ ឥមិ-
 ធាមិ ខេ វតិ ចោដ្ឋចាន បរិយាយេន វេទិតត្ថំ
 យថា អញ្ចា វ សញ្ញា ភវិស្សតិ អញ្ចា អត្តាតិ ។

(៧៤) សញ្ញា ច ថនេតំ^(១) ភន្តេ មយា ញាតុ
 សញ្ញា បុរិសស្ស អត្តាតិ វ អញ្ចា ច^(២) សញ្ញា
 អញ្ចា ច^(៣) អត្តាតិ វតិ ។ ធិរុជ្ជាធំ ខេ វតិ ចោដ្ឋ-
 ចាន តយា អញ្ចាធិរុជ្ជតេន អញ្ចាត្តាធិរុជ្ជតេន អញ្ចាធិរុជ្ជតេន
 អញ្ចាត្តាមយោតេន អញ្ចាត្តាចរិយតេន^(៤) សញ្ញា បុ-
 រិសស្ស អត្តាតិ វ អញ្ចា ច សញ្ញា អញ្ចា ច
 អត្តាតិ វតិ ។ សចេ តំ ភន្តេ មយា ធិរុជ្ជាធំ
 អញ្ចាធិរុជ្ជតេន អញ្ចាត្តាធិរុជ្ជតេន អញ្ចាចរិយតេន អញ្ចាត្តា-

១ ឧ. ម. សញ្ញា ថនេតំ ។ ២-៣ ឧ. ចសុទ្ធារិយំ ឧ ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម.
 អញ្ចាចរិយតេន អញ្ចាចរិយតេន ។

យោគុយ៉ាងនេះយោគុយោយ សញ្ញាមយោសុខំវិទ ខ្លួនក៏ដឹងពិត ។ ម្ចាស់
 ចោដ្ឋចាន អ្នកគប្បីដឹងសេចក្តីថា ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដឹង
 ខ្លួនក៏ដឹងដោយពិត ។ ម្ចាស់ចោដ្ឋចាន ខ្លួនមិនមានរូប សម្រេចដោយ
 សញ្ញានេះចូរលើកកុសិនចុះ កាលបើយ៉ាងនេះសញ្ញាដឹងរបស់បុរសនេះ
 តែងកើតឡើង សញ្ញាដឹងតែងលេងលេង ។ ម្ចាស់ចោដ្ឋចាន អ្នកគប្បីដឹង
 សេចក្តីថា ដោយបរិយាយនេះថា សញ្ញាក៏ដឹង ខ្លួនក៏ដឹងដោយពិត ។

(៧៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំប្រាស្តី អាចដឹងសេចក្តីថា
 សញ្ញាជាខ្លួន របស់បុរសដូច្នោះខ្លះ សញ្ញាក៏ដឹង ខ្លួនក៏ដឹងដូច្នោះខ្លះ ។
 ម្ចាស់ចោដ្ឋចាន អ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីគាប់ចិត្ត
 ផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីផ្សេង មាន
 អាចារ្យក្នុងទីផ្សេង កម្រងដឹងសេចក្តីថា សញ្ញាជាខ្លួន របស់បុរស
 ដូច្នោះខ្លះ សញ្ញាក៏ដឹង ខ្លួនក៏ដឹង ដូច្នោះខ្លះបានឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំប្រាស្តីជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តី
 គាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានអាចារ្យព្យាយាមក្នុងទីផ្សេង

អាណោភេន អញ្ញត្តាចរិយភេន សញ្ញា បុរិសស្ស
 អត្តាភិ វា អញ្ញា ច សញ្ញា អញ្ញា ច អត្តាភិ
 វា ភិ មន កន្តេ សស្សតោ លោកោ ឥនមេវ
 សត្វំ មោយមញ្ញាភិ ។ ឯតំបិ ទោ ចោដ្ឋចាន មយា
 អញ្ញាភិ សស្សតោ លោកោ^(១) ឥនមេវ សត្វំ មោ
 យមញ្ញាភិ ។ ភិ មន កន្តេ អសស្សតោ លោកោ
 ឥនមេវ សត្វំ មោយមញ្ញាភិ ។ ឯតំបិ ទោ ចោដ្ឋចាន
 មយា អញ្ញាភិ អសស្សតោ លោកោ ឥនមេវ សត្វំ
 មោយមញ្ញាភិ ។ ភិ មន កន្តេ អន្តវា លោកោ ។ មេ ។
 អន្តវា លោកោ ។ តំ ជីវំ តំ សរិ ។ អញ្ញា
 ជីវំ អញ្ញា សរិ ។ ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។
 ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។ ហោតិ ច
 ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ។ ទេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណា ឥនមេវ សត្វំ

១ ន. កញ្ញាភិ ទោ ចោដ្ឋចាន មយា សស្សតោ លោកោ ។ ម. កញ្ញាភិ
 ទោ ធិតំ ចោដ្ឋចាន មយា សស្សតោ លោកោ ។

មានអាចារ្យក្នុងទីផ្សេង ក្របខ័ណ្ឌដ៏សេចក្តីខ្ពស់ថា សញ្ញាជាខ្លួន បេស
 បុរសដូច្នោះខ្លះ សញ្ញាភិដ៏ខ្លះ ខ្លួនក៏ដ៏ខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំប៉ី
 រើន ចុះវេលាគេចាំលោកទៀងនេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដ៏ខ្លះជា
 ពាក្យឥតអំពើយូ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ គថាគត មិនដែលព្យាករសេចក្តី
 ខ្ពស់ថា ពាក្យចាំលោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដ៏ខ្លះជាពាក្យឥត
 អំពើដូច្នោះខ្លះ ។ បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏បម្រើន ចុះពាក្យចាំ លោកមិនទៀង
 នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដ៏ខ្លះ ជាពាក្យឥតអំពើយូ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋ-
 បាទ គថាគត មិនដែលព្យាករសេចក្តីខ្ពស់ថា ពាក្យចាំ លោកមិនទៀងនេះ
 ឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដ៏ខ្លះជាពាក្យឥតអំពើដូច្នោះខ្លះ ។ បតិគ្រូព្រះ
 អង្គដ៏ចំប៉ីរើន ចុះពាក្យចាំ លោកមានទីបំផុត ។ មេ ។ លោកមិនមាន
 ទីបំផុត ។ ជីវៈនោះ ភិសរិៈនោះ ។ ជីវៈផ្សេង សរិៈក៏ផ្សេងខ្លះ ។
 សត្វមានមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅមាន ។ សត្វមានមុខបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅមិនមាន ។ សត្វមានមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 មានខ្លះមិនមានខ្លះ ។ សត្វមានមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏
 មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន នេះឯង ជាពាក្យពិត ពាក្យដ៏ខ្លះ ជាពាក្យ

មោឃមត្តន្តំ ។ ឯតំបំ ទោ ចោដ្ឋចាន មយា អ-
 ព្យាគតំ ទេវ ហោតំ ន ន ហោតិ កថាគោ មរម្ម-
 ណា ឥនមេវ សទ្ធិំ មោឃមត្តន្តំ ។ កស្មា បទតំ
 កន្ត កកវតា អព្យាគតន្តំ ។ ន ហោតំ ចោដ្ឋចាន
 អត្តសញ្ញតំ ន នម្មសញ្ញតំ ន អាណំព្រហ្មចរិយតំ ន
 ធិត្វធាយ ន វិវតាយ ន ធិរោធាយ ន ឧបសមាយ-
 ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន ធិត្វាធាយ សំវត្តតំ
 កស្មា នី មយា អព្យាគតន្តំ ។

(៧៥) តី បទ កន្ត កកវតា ព្យាគតន្តំ ។
 ឥនំ ទុក្ខន្តំ ទោ^(១) ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាគតំ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ ទោ ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាគតំ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ទោ ចោដ្ឋចាន មយា ព្យាគតំ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបត្តាតិ ទោ ចោដ្ឋចាន

១ ទ. វេសវោ ន វិស្សតិ ។

ភក្កំភិក្ខុ ។ ម្នាលបោដ្ឋបុទ ភក្កំភិក្ខុដែលព្យាគរសេចក្តីខ្លះថា
 ពាក្យថា សត្វភាសិមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ មានកំមិនមែន មិនមាន
 កំមិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ (ពាក្យភក្កំភិក្ខុ)
 ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះហេតុអ្វី បានជាព្រះមាន
 ព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាគរសេចក្តីខ្លះ ។ ម្នាលបោដ្ឋបុទ ព្រោះជាពាក្យខ្លះ
 មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រកបដោយនវលោកុត្តរធម៌ មិនមែន
 ជាអាទិព្រហ្មចរិយតាសិក្ខា គឺមិនមែនអធិសីលសិក្ខាទេ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីឡើយណាយក្នុងសិលាវដ្ត មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រក
 ក្នុងវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់វដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដាច់
 វដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងចំពោះវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងច្បាស់
 ខ្លួនវដ្តៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះចិត្តាន ព្រោះហេតុនោះ បានជាភក្កំភិក្ខុ
 មិនព្យាគរសេចក្តីនោះឡើយ ។

(៧៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះអង្គ ទ្រង់ព្យាគរពាក្យអ្វីទៅ
 វិញ ។ ម្នាលបោដ្ឋបុទ ភក្កំភិក្ខុដែលព្យាគរដូច្នោះឯងថា នេះជាទុក្ខ ម្នាល
 បោដ្ឋបុទ ភក្កំភិក្ខុដែលព្យាគរដូច្នោះឯងថា នេះជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ម្នាល
 បោដ្ឋបុទ ភក្កំភិក្ខុដែលព្យាគរដូច្នោះឯងថា នេះជាធម៌ដែលរលត់ទុក្ខ ម្នាល
 បោដ្ឋបុទ ភក្កំភិក្ខុដែលព្យាគរដូច្នោះឯងថា នេះជាដំបូងដំបៅដំណើរទៅកាន់ធម៌

មយា ព្រាតតន្ត្រី ។ កស្មា បទេតិ កន្ត កកវតា
 ព្រាតតន្ត្រី ។ ឯតំ ហិ(១) ខោដ្ឋទាន អន្តសញ្ញាតិ
 ឯតំ ធម្មសញ្ញាតិ ឯតំ អាជ្ញព្រហ្មចរិយកំ ឯតំ ធាយ
 វិកាយ ឯតំ ធាយ ឧបសមាយ អភិញាយ សម្ពោ-
 ធាយ ឯតំ ធាយ សំវត្តតិ កស្មា ហេតិ(២) មយា
 ព្រាតតន្ត្រី ។ ឯវមេតំ កកវា ឯវមេតិ សុគត យស្ស-
 ទានំ កន្ត កកវា កាលំ មញ្ញាតិ ។ អថ(៣)
 កកវា ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមិ ។

[៧៦] អថ(៤) តេ បរិច្ឆាជកា អជ្ញប្បក្កន្តស្ស
 កកវតោ ខោដ្ឋទានំ បរិច្ឆាជកំ សមន្តតោ វាចាយ
 សន្និបតោនតេន សញ្ញាម្បិមតិស្ស(៥) ឯវមេវ បទាយំ
 កវំ ខោដ្ឋទានោ យញ្ញាទេវ(៦) សមណោ តោតមោ
 កាសតិ កន្តទេវស្ស(៧) អន្តទុមោទតិ ឯវមេតិ កកវា

១ ខ. ហិ ទេ ។ ២ ខ. តំ ។ ម. ឯតិ ។ ៣ ខ. សញ្ញាម្បិយំ អភិវេ ។
 ៤ ខ. យំ យវេវ ។ ៥ ខ. ម. តំ កវេវស្ស ។

លេខ១១ ។ បតិក្រព្រះអង្គជីវិតំ ព្រះហេតុ បានជាព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្រាតតន្ត្រីនេះ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបា ព្រះចៅពាក្យនេះប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ពាក្យនេះប្រកបដោយធម៌ ពាក្យនេះជាអាទិព្រាតតន្ត្រីយក-
 សំគា ភិក្ខុសិលសិក្ខា ប្រត្តិក្កតេ ដើម្បីឡើយណាយក្នុងសិក្ខាវេដ្ឋ
 ដើម្បីប្រាសចាកកម្រិតក្នុងវេដ្ឋៈ ដើម្បីលក់នូវវេដ្ឋៈ ដើម្បីទ្រាំបំប្លែងវេដ្ឋៈ
 ដើម្បីដឹងចំពោះនូវវេដ្ឋៈ ដើម្បីដឹងច្បាស់នូវវេដ្ឋៈ ដើម្បីព្រះទេវតា ព្រះហេតុ
 នោះ បានជាគេចាកព្រាតតន្ត្រីនេះ ។ បតិក្រព្រះមានព្រះភាគ
 ដំណើរនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បតិក្រព្រះសុគត ដំណើរនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ
 បតិក្រព្រះអង្គជីវិតំ វេទ វេទនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំគាល់នូវកាល
 ដែលនឹងធ្វើនូវព្រះដំណើរចុះ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ព្រាតតន្ត្រីនេះ ហើយទ្រង់ព្រះដំណើរចេញទៅ ។

[៧៦] លំដាប់នោះឯង កាលបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះដំណើរ
 ចៀសចេញទៅ មិនទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ប្រាប់តែពួកបរិច្ឆាជកតាំងនោះ
 ពោលពាក្យលក់ដោត នូវបោដ្ឋបាបរិច្ឆាជក ដោយដទៃគ្រប់សំដីវិញ
 ខ្លួនថា ព្រះបមណៈគោតម ទិយាយពាក្យណា ។ បោដ្ឋបាទដំបូងនេះ
 ក៏អនុបោទនាពាក្យនោះ ។ បេសព្រះសមណៈគោតមនោះថា បតិក្រព្រះ

ឯវមេតំ សុកតាភិ ឈ ខោ បឈ មយំ តំកំ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯតំសិកំ ធម្មំ ទេសិកំ
 អាជាធាម សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ មេ ។ ទេវ ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ
 តថាភតោ បរម្មរណាតិ វាភិ ។

(៧៧) ឯវំ វុត្តោ ទោដ្ឋថាណោ បរិព្វាជកោ តេ
 បរិព្វាជកេ ឯតុដរោច អហំមំ ខោ កោ ឈ តំកំ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯតំសិកំ ធម្មំ ទេសិកំ
 អាជាធាមិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ មេ ។ ទេវ
 ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ តថាភតោ បរម្មរណាតិ វា
 អបិច សមណោ តោតមោ ក្ខតិ កុត្តិ តថំ បដិ-
 បដំ បញ្ចាបេតិ ធម្មន្តិកតិ ធម្មទិយាមតំ^(១) ក្ខតិ ខោ
 បឈ តត្ថិ តថំ បដិបដិ បញ្ចាបេត្តស្ស ធម្មន្តិកតិ
 ធម្មទិយាមតំ តថំ ហំ ធាម មាធិសោ វិញ្ញា បុរិសោ^(២)
 សមណស្ស តោតមស្ស សុកាសិកំ សុកាសិកតោ
 ឈ អត្តនុមោទេយ្យតិ ។

១ ១. ធម្មន្តិក ធម្មទិយាមតំ ។ ២ ខ. ម. បុរិសោតិ ធរោ ១ ទិស្សតិ ។

មានព្រះភាគ ដំណើរខ្ញុំយ៉ាងហ្នឹងហើយ បតិក្រព្រះសុភក ដំណើរ
 ខ្ញុំយ៉ាងហ្នឹងហើយ ឯពួកយើងមិនទាន់ដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយ ដោយ
 ដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតម ទ្រង់សំដែងហើយថា លោកទៀង
 ឬថាលោកមិនទៀង ។ មេ ។ ឬយ៉ាងសត្វមានមុខបន្ទាប់គំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។

(៧៧) កាលបើ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ
 ពុទ្ធជ្មោះបរិព្វាជក ក៏និយាយទៅនឹងបរិព្វាជកទាំងនោះយ៉ាងនេះថា នៃ
 អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំឯងក៏មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយដោយដាច់ខាត
 ដែលព្រះសមណគោតម ទ្រង់សំដែងហើយថា លោកទៀងឬ ។ មេ ។
 ឬថាសត្វមានមុខបន្ទាប់គំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិន
 មែនដូច្នោះដែរទេ ប៉ុន្តែព្រះសមណគោតមទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា ដែលពិត
 ប្រាកដទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង
 នៃធម៌ ក៏កាលបើព្រះសមណគោតម ទ្រង់បញ្ញត្តបដិបទា ដែលពិតប្រាកដ
 ទៀងទាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង នៃធម៌
 ដូច្នោះហើយ មិនសមបើបុរសជាវិញ្ញាណយ៉ាងខ្ញុំ មិនអនុមោទនាសុភា-
 សិករបស់ព្រះសមណគោតម ដោយសុកាសិកវិញ្ញាសោះ ។

[៧៧] អដទោ ត្រីហត៌ហស្ស អន្តរយេន ចិត្តោ ធម៌
 ហត្តិសារីបុត្តោ ចោដ្ឋចាណោ ធម៌ បរិវាជតោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កម្ពីសុ ឧបសង្កម្ពីត្វា ចិត្តោ ហត្តិសា-
 រីបុត្តោ ភកវន្តំ អភវាទេត្វា ឯតមន្តំ ឯសិទិ ។ ចោដ្ឋ-
 ចាណោ បធម៌ បរិវាជតោ ភកវតា សត្តិ សម្មោទិ
 សម្មោទធីយំ តាមិ សារាណិយំ វិគីសារត្វា ឯតមន្តំ
 ឯសិទិ ។ ឯតមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ ចោដ្ឋចាណោ បរិវា-
 ជតោ ភកវន្តំ ឯតមន្តំ តណា មិ កន្តេ នេ(១) បរិវា-
 ជតោ អចិរប្បក្កន្តស្ស ភកវតោ សមន្តតោ វាហាយ
 សង្ខិបតោនតេន សញ្ញម្ហិមត៌សុ ឯវមេវ បចាយេ កវិ
 ចោដ្ឋចាណោ បរិវាជតោ យេនាទេវ សមណោ នោន-
 មោ ភាសតិ តន្តរោវស្ស អន្តរមោទតិ ឯវមេវ ភកវា

១ ឧ. តេវិ បទំ ១ ទិស្សតិ ។

[៧៨] លុះកន្លងពីនោះទៅបាន ២.៣ ថ្ងៃ ចិត្តហត្តិសារីបុត្ត (១) នឹង
 បោដ្ឋបាទបរិវាជក ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ទើបចិត្តហត្តិសារីបុត្ត ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
 អន្តរយក្នុងទីដីសមគួរ ។ ឯបោដ្ឋបាទបរិវាជក ក៏ភោលពាក្យកក់ទាក់
 សំណេះសំណាល ទៅក្រែងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររក
 រាយនឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អន្តរយក្នុងទីដីសមគួរ ។ លុះបោដ្ឋ-
 បាទបរិវាជក អន្តរយក្នុងទីដីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រូវដំណើរ
 ចេញមក មិនទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ក្នុងកាលនោះ ក៏ស្រាប់តែពួកបរិវា-
 ជកទាំងនោះ ពោលពាក្យចាក់ដេញព្រះអង្គ ដោយជន្នញ្ជាក់វិញ
 ខ្លួនថា ព្រះសមណគោតម និយាយពាក្យណា ។ បោដ្ឋបាទបរិវាជក
 ដ៏ចម្រើននេះ ក៏អនុមោទនាពាក្យនោះ ។ របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា
 បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនេះយ៉ាងដូច្នោះហើយ បពិត្រព្រះសុគត

១ អន្តរយក ថា ចិត្តហត្តិសារីបុត្តនោះជាអ្នកនៃយូងវិញ្ញាណសារី បានប្រសព្វសំណាក់
 ព្រះមានព្រះភាគ បានរៀនព្រះប្រតិបត្តិការអន្តរយកនូវសុខុម តែសឹកចេញជាគ្រហស្ថ
 អស់វារៈ ៧ លើក លុះលើកប្រោយចំនុះទើបនឹងដំណើរនេះ ២-៣ ថ្ងៃ ក៏បានទៅគាល់
 សំណាក់បោដ្ឋបាទបរិវាជក ។ ក៏នាំទៅថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ។

ឯវមេតំ សុគតាតំ ឧ ទោ បទ មយំ តំភ្នំ សមណស្ស តោតមស្ស ឯតំសិក្ខំ ធម្មំ ទេសំតំ អាជា-
 នាម សស្សតោ លោកោតំ វា អសស្សតោ លោ-
 កោតំ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថា-
 កតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ឯវំ វុត្តាហំ កន្តេ តេ
 បរិព្វាជិតោ ឯតទភេទំ អហំមិ ទោ កោ ឧ តំភ្នំ
 សមណស្ស តោតមស្ស ឯតំសិក្ខំ ធម្មំ ទេសំតំ
 អាជាធាមិ សស្សតោ លោកោតំ វា ។ បេ ។ ទេវ
 ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណាតិ
 វា អមិច សមណោ តោតមោ ភូតំ កង្កំ តមិ បដិ-
 បដិ បញ្ញាបេតំ ធម្មង្គំតតំ ធម្មង្គំយាមតិ ភូតំ ទោ
 បទ កង្កំ តតំ បដិបដិ បញ្ញាបេត្តស្ស ធម្មង្គំតតំ ធម្ម-
 ង្គំយាមតំ កកមិ ហិ ធាម មាទិសោ វិញ្ញា បុរិសា
 សមណស្ស តោតមស្ស សុភាសិតិ សុភាសិតតោ
 ឧ អនុមោទេយ្យតំ ។

ដំណើរនេះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកយើងមិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ណាមួយ ដោយ
 ដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតមបានសំដែងថា លោកទៀងឬថាលោក
 មិនទៀង ។ បេ ។ ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់គំរឹសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិន
 មែន មិនមានក៏មិនមែនដូច្នោះទេ បរិព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើបរិព្វាជក
 ហ៊ាននោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏និយាយទៅនឹងបរិព្វាជក
 ហ៊ាននោះដូច្នោះថា នៃអ្នកហ៊ានខ្សោយដ៏ចំរើន ខ្ញុំឯងក៏មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌
 ណាមួយដោយដាច់ខាត ដែលព្រះសមណគោតមបានសំដែងថា លោក
 ទៀងឬ ។ បេ ។ ឬថាសត្វខាងមុខបន្ទាប់គំរឹសេចក្តីស្លាប់ទៅ មានក៏មិនមែន
 មិនមានក៏មិនមែនដូច្នោះដែរ ប៉ុន្តែព្រះសមណគោតម ប្រដិបញ្ញាក្នុងដីបត
 ដែលពិតប្រាកដទៀងចាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវ
 តាមទំនងធម៌ ក៏កាលព្រះសមណគោតម ប្រដិបញ្ញាក្នុងដីបត ដែលពិត
 ប្រាកដទៀងចាត់ មានសភាពតាំងនៅក្នុងធម៌ ដែលត្រឹមត្រូវតាមទំនង
 នៃធម៌ដូច្នោះ មិនសមបើបុរសជាវិញ្ញាដូចយ៉ាងខ្ញុំ ហើយមិនអនុមោទនា
 សុភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតម ដោយសុភាសិតវិញ្ញាសេ ។ ។

(៧៧) សទ្ធិហោវ ទោ^(១) ឯតេ ចោដ្ឋបាទ បរិច្ចា-
 ជនា អន្តា អនេកុត្តា ត្វញ្ញោវ^(២) ទេសំ ឯកោ
 ទក្កុមា ។ ឯកំសិកាថិ ហិ ទោ^(៣) ចោដ្ឋបាទ មយា
 ទម្មា ទេសិតា បញ្ញត្តា ។ អនេកំសិកាថិ ហិ
 ទោ ចោដ្ឋបាទ មយា ទម្មា ទេសិតា បញ្ញត្តា ។
 កតមេ ម ចោដ្ឋបាទ មយា អនេកំសិកា
 ទម្មា ទេសិតា បញ្ញត្តា ។ សស្សតោ លោកោតិ
 ទោ^(៤) ចោដ្ឋបាទ មយា អនេកំសិកោ ទម្មា
 ទេសិតោ បញ្ញត្តោ ។ មេ ។ អសស្សតោ លោ-
 កោតិ ទោ ចោដ្ឋបាទ មយា អនេកំសិកោ ទម្មា
 ទេសិតោ បញ្ញត្តោ ។ អនន្តរំ លោកោតិ ទោ
 ចោដ្ឋបាទ មយា អនេកំសិកោ ទម្មា ទេសិតោ
 បញ្ញត្តោ ។ អនន្តរំ លោកោតិ ទោ ចោដ្ឋបាទ
 មយា អនេកំសិកោ ទម្មា ទេសិតោ បញ្ញត្តោ ។

១ ឧ. ឧ. សទ្ធិហោ ។ ២ ឧ. ម. ត្វញ្ញោវ ។ ៣ ឧ. ទោសវាទុ ១ ទិស្សតិ ។
 ៤ ឧ. វិ ។ ឧ. វិ ទោ ។

(៧៧) ម្ចាស់បុគ្គល ឯបរិច្ចាជនទាំងអស់គ្នា មានឯង សុខវិភជ
 បុគ្គលទាក់រករោទចក្កុនិបញ្ញាសោះរឿយ មណ្ឌបរិច្ចាជនទាំងនោះ មាន
 តែអ្នកឯងអ្នកដទៃបុគ្គលមានចក្កុនិបញ្ញាដោយពិត ។ ម្ចាស់បុគ្គលទ្រោះ
 ថាធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែក ១ គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បាន
 បញ្ញត្តហើយក៏មាន ។ ម្ចាស់បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយចំណែក ១ គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយ ក៏
 មាន ។ ម្ចាស់បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយ
 ចំណែក ១ គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយក៏ដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោក
 ទៀងដូច្នោះឯង គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយ ។ មេ ។
 ម្ចាស់បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោក
 មិនទៀងដូច្នោះឯង គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយ ។ ម្ចាស់
 បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោកមាន
 ទីបំផុតដូច្នោះឯង គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយ ។ ម្ចាស់
 បុគ្គលទ្រោះ ធម៌ដែលមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយថា លោកមិន
 មានទីបំផុតដូច្នោះឯង គឺគឺគឺគឺគឺគឺគឺ បានបញ្ញត្តហើយ ។

តំ ធីរំ សវ័ន្តំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា អនេកំសិ-
 កោ ធម្មោ ទេសំតោ បញ្ញត្តោ ។ អញ្ញំ ធីរំ អញ្ញំ
 សវ័ន្តំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា អនេកំសិកោ ធម្មោ
 ទេសំតោ បញ្ញត្តោ ។ ហោតំ តថាគតោ បរំ មរណាតំ
 ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ។ បេ ។ ឧ ហោតំ តថាគតោ
 បរំ មរណាតំ ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ។ បេ ។
 ហោតំ ឧ ឧ ច ហោតំ តថាគតោ បរំ មរណាតំ
 ខោ ចោដ្ឋចាន មយា ។ បេ ។ ទេវ ហោតំ ឧ
 ឧ ហោតំ តថាគតោ បរំ មរណាតំ ខោ ចោដ្ឋចាន
 មយា អនេកំសិកោ ធម្មោ ទេសំតោ បញ្ញត្តោ ។
 កស្មា ទេវេ(១) ចោដ្ឋចាន មយា អនេកំសិកោ
 ធម្មោ ទេសំតោ បញ្ញត្តោ ។ ឧ ហេតេ ចោដ្ឋចាន
 អនុសញ្ញតោ ឧ ធម្មសញ្ញតោ ឧ អាជំត្រហ្មចរិយ-
 កា ឧ វិច្ឆិទាយ ឧ វិភតាយ ឧ វិភេតាយ ឧ
 ឧបសមាយ ឧ អភិកាយ ឧ សន្តោទាយ ឧ

១ ឧ.ម. ០ ៤ ។

មាលាបុដ្ឋបាទ ធម៌ដែលបំប្រែត្រូវទៅដោយចំណែកមួយថា ធីរំខោ
 តំសវ័រខោដ្ឋច្នះឯង កថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។
 មាលាបុដ្ឋបាទ ធម៌ដែលមិនប្រែត្រូវទៅដោយចំណែកមួយថា ធីរំផ្សេង
 សវ័រផ្សេងដ្ឋច្នះឯង កថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ។
 មាលាបុដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅមាន ។ បេ ។
 មាលាបុដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ មិនមាន ។ បេ ។
 មាលាបុដ្ឋបាទ សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ មានខ្លះ មិន
 មានខ្លះ ។ បេ ។ មាលាបុដ្ឋបាទ ធម៌មិនប្រែត្រូវទៅដោយចំណែកមួយ
 កថាគតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយថា សត្វខាងមុខបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្តាប់ទៅ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនដ្ឋច្នះឯង ។ មាលា
 បុដ្ឋបាទ ក៏ធម៌មិនប្រែត្រូវទៅដោយចំណែកមួយទាំងនេះ ដែលកថា-
 គតបានសំដែងហើយ បានបញ្ញត្តហើយ ព្រោះហេតុអ្វី ។ មាលាបុដ្ឋ-
 បាទ ព្រោះថាធម៌ទាំងនេះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បីឡើយ
 ណាយ មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បីត្រាសចាកកម្រេក មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីរលត់ មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បីសេចក្តីទ្វាប មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីដឹងច្បាស់ មិនប្រែត្រូវទៅ ដើម្បីសេចក្តីត្រាសជ័រ មិនប្រែត្រូវទៅ

ដំបូងយ សំគោ ភស្តុ វិស្សា វិសេ(១) មយា អនេក្កំ-
សំគោ ធម្មា ទេសិកា បញ្ចក្កា ។

(១០០) កតមេ ៤(២) ចៅដួងព្រះ មយា វិក្ក-
សំគោ ធម្មា ទេសិកា បញ្ចក្កា ។ ដំ ទុក្ខន្តិ
ចៅ ចៅដួងព្រះ មយា វិក្កសំគោ ធម្មា ទេសិ-
កា បញ្ចក្កា ។ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ចៅ ចៅដួ-
ងព្រះ មយា វិក្កសំគោ ធម្មា ទេសិកា បញ្ច-
ក្កា ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ចៅ ចៅដួងព្រះ មយា
វិក្កសំគោ ធម្មា ទេសិកា បញ្ចក្កា ។ អយំ
ទុក្ខនិរោធាតិ មដិមនាតិ ចៅ ចៅដួងព្រះ មយា
វិក្កសំគោ ធម្មា ទេសិកា បញ្ចក្កា ។ កស្មា
ទេតេ ចៅដួងព្រះ មយា វិក្កសំគោ ធម្មា ទេសិកា
បញ្ចក្កា ។ វិសេ ចៅដួងព្រះ មយា(៣) អត្ថសញ្ញា-
តា វិសេ ធម្មសញ្ញាតា វិសេ អាទិព្រហ្មនិយកា
វិសេ ជំនំនាយ វិកាយ ជំរោជាយ ឧបសមាយ

១. ម. ពេ ។ ២. ម. ច ពេ ។ ៣. ម. មយាតិ បាយ ១ ទិស្សតិ ។

ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ ចម្រើនផលមិនប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែក
មួយទាំងឡាយ បានដាច់ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ ។

(១០១) ម្ចាស់បាដ្ឋព្វា ចុះចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយ
ចំណែកមួយ ដែលភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ តើដូច
ម្តេច ។ ម្ចាស់បាដ្ឋព្វា ចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះ
ជាទុក្ខដូច្នោះឯង ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ ។ ម្ចាស់
បាដ្ឋព្វា ចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាហេតុនាំឲ្យភក្តី
ទុក្ខដូច្នោះឯង ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ ។ ម្ចាស់
បាដ្ឋព្វា ចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាសេចក្តីរលត់ទុក្ខ
ដូច្នោះឯង ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ ។ ម្ចាស់បាដ្ឋ-
ព្វា ចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយថា នេះជាបដិបត្តិដំណើរទៅកាន់
និរិវត្តទុក្ខដូច្នោះឯង ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ ។
ម្ចាស់បាដ្ឋព្វា ចុះចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយទាំងឡាយ ដែល
ភក្តីបានសំដែងហើយ បានបញ្ចក្កហើយ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់
បាដ្ឋព្វា ព្រោះថា ចម្រើនទ្រព្យប្រកបដោយច្រយោនន៍ ចម្រើនទ្រព្យប្រកប
ដោយធម៌ ចម្រើនទ្រព្យប្រកបដោយកិច្ចព្រហ្មនិយកសិទ្ធិ ចម្រើនទ្រព្យប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រិត ដើម្បីរលត់ ដើម្បីម្ខាប់

អភិញ្ញាយ សន្តោធាយ ធិត្វាធាយ សំវត្តន្តំ ភស្តុ
ឯតេ មយា ឯតំសំកា ធម្មា ទេសិតា បញ្ញត្តា ។

(១០១) សន្តំ ទោ ចោដ្ឋចាន ឯតេ សមណ-

ប្រាហ្មណា ឯវិវាទិណោ ឯវិទិដ្ឋិណោ ឯកក្កសុទ្ធំ អត្តា
ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ភ្យាហំ ឧបសន្តមិត្វា ឯវិ
វទាមិ សន្តំ កិវ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯវិវាទិណោ ឯវិ
ទិដ្ឋិណោ ឯកក្កសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណា-
តិ ។ តេ ទេ មេ ឯវិ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិធានន្តំ ភ្យាហំ
ឯវិវទាមិ អបិច បទ^(៦) តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯកក្កសុទ្ធំ
លោកំ ជាទិ បស្សំ វិហារថាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ចោតិ
វទន្តំ ភ្យាហំ ឯវិ វទាមិ អបិច បទ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ

១ ឧ.ម. អបិច ។

ដើម្បីជំនិញបំ ដើម្បីគ្រាស់ជីវិត ដើម្បីគ្រោះទិព្វាន គ្រោះហេតុនោះ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយចំណែកមួយទាំងនេះ បានជាគង្គកក បានសំដែង
ហើយ បានបញ្ជាក់ហើយ ។

(១០១) ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ មានសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ តែងមានព័ទ្ធៈ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគ
ទាន់មុខ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គង្គកកចូលទៅរកសមណប្រាហ្ម-
ណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ
ពូជា អ្នកទាំងឡាយមានព័ទ្ធៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមាន
សេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគទាន់មុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅដូច្នោះ
ពិតមែនឬ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើ គង្គកកសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ក៏ប្រាប់ថា កុណា (ពិតមែន) គង្គកកទៅរកសមណប្រាហ្ម-
ណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នក
ទាំងឡាយបានដឹង បានឃើញថា សន្តរណាមានសេចក្តីសុខតែមួយ
យ៉ាងមែនឬ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគង្គកកសួរយ៉ាងនេះ
ហើយ ក៏ឆ្លើយថា មិនមែនទេ គង្គកកទៅរកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ

ឯកំ វា រត្តិ ឯកំ វា ធិវសំ ឧបឡំ វា រត្តិ ឧបឡំ វា
 ធិវសំ ឯកន្តសុខំ អន្តាជំ សម្បជានជាតិ(១) ។ ឥតិ
 បុត្តា ចោតិ វទន្តិ ត្យាហំ ឯវិ វនាមិ អបិច បទ តុម្ភេ
 អាយស្មន្តោ ជាបាថ អយំ មត្តោ អយំ បដិបទា
 ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សន្តិកំវិយាយាតិ ។ ឥតិ
 បុត្តា ចោតិ វទន្តិ ត្យាហំ ឯវិ វនាមិ អបិច បទ តុម្ភេ
 អាយស្មន្តោ យោ តា ទេវតា ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧប-
 បទា តាសំ ភាសមាទាជំ សន្តិ សុណាថ សុប្បដិបទតុ
 ហារិសា ឧដ្ឋប្បដិបទតុ ហារិសា ឯកន្តសុខស្ស លោ-
 កស្ស សន្តិកំវិយាយ មយិមិ ហិ ហារិសា ឯវិបដិបទា
 ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបទាតិ ។ ឥតិ បុត្តា ចោតិ
 វទន្តិ ។ តិ តិ មញ្ញាសិ ចោដ្ឋចាន ទទុ ឯវិ សន្ត

១ ខ. សញ្ញាចារិ ។ ម. សម្បវិភាវាតិ ។

ចាំបាច់ខ្លះៗនៃធានាសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង អស់យប់មួយថ្ងៃមួយឬអស់
 កន្លះយប់ កន្លះថ្ងៃមួយ ឬ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេចាត់
 ស្នូយ៉ាងនេះហើយ ក៏ធ្វើយថា មិនមែនទេ គេចាត់ស្នូលទៅសមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ
 ចុះអ្នកទាំងឡាយស្គាល់ថាទេវតាមគ្គ នេះជាបដិបទប្រាជ្ញាទៅ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ខ្ញុំវាលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ឬ ។ សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេចាត់ស្នូយ៉ាងនេះហើយ ក៏ធ្វើយថាមិនមែន
 ទេ គេចាត់ស្នូលទៅសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់
 អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បាទព្រះសុខ្យតិ របស់ពួក
 ទៅតាមដែលកើតក្នុងលោកមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង មិនយាយប្រាប់ថា
 ម្ចាស់គ្នាយើងទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិវាយស្តៅ ម្ចាស់
 គ្នាយើងទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិវាយត្រង់ទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ខ្ញុំវាលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ម្ចាស់គ្នាយើងទាំង
 ឡាយ ព្រោះថាបើពួកយើងប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយ ទំនិលទៅកើតក្នុងលោក
 ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដូច្នោះវិសេស ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះគេចាត់ស្នូយ៉ាងនេះហើយ ក៏ធ្វើយថា មិនមែនទេ ។ ម្ចាស់
 ព្រាជ្ជបាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ

តេសិ សមណក្រាហ្មណានិ អប្បាដិហិវិតានិ^(១) ភាសិតំ
សម្បជ្ជតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃី សន្តេ តេសិ សមណ-
ក្រាហ្មណានិ អប្បាដិហិវិតានិ ភាសិតំ សម្បជ្ជតិ ។

[១០២] សេយ្យថាបិ ចោដ្ឋានេ^(២) បុរិសា ឃី
វិទេយ្យ អហំ យា ឥមស្មី ជនបទេ ជនបទកល្យាណិ
តំ ឥន្ទ្រិ តំ កាមេសិ តមេវិ ឃី វិទេយ្យ អន្តោ បុរិ-
ស យំ ភ្នំ ជនបទកល្យាណិ ឥន្ទ្រសិ កាមេសិ ជា-
លាសិ តំ ជនបទកល្យាណិ ខត្តិយេ វា ក្រាហ្មណិ វា
វេស្សិ វា សុទ្ធិ វា^(៣) ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វិទេយ្យ
តមេវិ ឃី វិទេយ្យ អន្តោ បុរិស យំ ភ្នំ ជនបទកល្យា-
ណិ ឥន្ទ្រសិ កាមេសិ ជាលាសិ តំ ជនបទកល្យាណិ
ឃីវិតានា វា ឃីវិតានា វា ជីយា វា វេស្សា វា មជ្ឈិមា
វា កណ្តា^(៤) វា សាមា វា មន្ត្រិញ្ញិ វាតិ អសុត្តស្មី
តាមេ វា ជិតមេ វា ធម្មេ វាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ

១ ១- ខប្បាដិហិវិតានិ ។ ២ ២- ខប្បាដិហិវិតានិ ។ ៣ ៣- ខត្តិយេ វា ។ ៤ ៤- ខត្តិយេ វា ។ ៥ ៥- ខត្តិយេ វា ។ ៦ ៦- ខត្តិយេ វា ។ ៧ ៧- ខត្តិយេ វា ។ ៨ ៨- ខត្តិយេ វា ។ ៩ ៩- ខត្តិយេ វា ។

មានហើយ ភាសិតរបស់សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនជាអស្ចារ្យ
ទេ ឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ភាសិត
របស់សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនមែនជាអស្ចារ្យដោយពិតទេ ។

[១០៦] ម្ចាស់បុរស ប្រៀបដូចបុរស និយាយយ៉ាងនេះថា
ខ្ញុំត្រូវការចង់បានខ្លះខាងជនបទកល្យាណិ^(១) ក្នុងជនបទនេះ ក្នុងជនបទ
ទៅបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ខែចុះសេអើយ អ្នកត្រូវការចង់បានខ្លះខាង
ជនបទកល្យាណិណា អ្នកស្គាល់ខ្លះខាងជនបទកល្យាណិនោះថា ជា
ក្សត្រិយានី ក្រាហ្មណ៍ វេស្សិ ឬសុទ្ធិដៃថ្ម ។ បុរសនោះលុះក្នុងជន
ស្នូយ៉ាងនេះហើយ ប្រាប់ថា មិនស្គាល់ទេ ជនទាំងឡាយសួរទៅ
បុរសនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ខែចុះសេអើយ អ្នកប្រាថ្នា ចង់បានខ្លះខាង
ជនបទកល្យាណិណា អ្នកស្គាល់ខ្លះខាងជនបទកល្យាណិនោះថា មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ ឬមានត្រាយ៉ាងនេះ ខ្ពស់ទាប ឬយ៉ាងកណ្តាល
មានសម្បទៅ សម្បទៅស្រងម ឬសម្បទៅស្រស់ ក្នុងស្រុកឬខ្លះ
ក្នុង ក្នុងក្នុងនគរណាមួយផ្សេងទៀត ។ បុរសនោះលុះក្នុងជនស្នូយ៉ាង

១ ស្រ្តីដែលស្នូឆ្នើមក្នុងជនបទ ។

វេទយ្យ តោមំ ឃី វេទយ្យំ អន្តោ មុរិស យំ ភំ ធន
 ជាតាសិ ធន មស្សសំ ភំ ភំ ភំ ភំ សិ ភំ ភំ ភំ ភំ ភំ ភំ ភំ ភំ
 មុដ្ឋា អាមាតិ^(១) វេទយ្យ ។ ភំ ភំ មត្តាសិ ចោដ្ឋាធន
 ធន ឃី សន្តេ តស្ស មុរិសស្ស អប្បាដិហិកតិ
 ភាសិតំ សម្មជ្ជតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃី សន្តេ តស្ស
 មុរិសស្ស អប្បាដិហិកតិ ភាសិតំ សម្មជ្ជតិ ។ ឃី
 មេ ខោ ចោដ្ឋាធន យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា ឃី
 វាជិយោ ឃីវិជិដ្ឋិយោ ឃីកន្តេសុខំ អន្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មរណាតិ ត្យាហិ ឧបសន្តមិត្តា ឃី វិទាមិ សន្តំ តិរ
 តុម្ហោ ភាយស្មន្តោ ឃីវាជិយោ ឃីវិជិដ្ឋិយោ ឃីកន្តេសុខំ
 អន្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មរណាតិ ។ តេ ខេ មេ ឃី
 មុដ្ឋា អាមាតិ បដិដានន្តំ ត្យាហិ ឃី វិទាមិ អបិច

១១ អាមាតិ ។

នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ជនទាំងឡាយ សួរទៅបុរស
 នោះយ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរសអើយ អ្នកឯងមិនស្គាល់ មិនឃើញទូ
 ស្រីណាហើយ ប្រាថ្នាចង់បានទូស្រីនោះដែរឬ ។ បុរសនោះលុះ
 ត្រូវដឹងសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។ ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សិដ្ឋ
 របស់បុរសនោះមិនមែនជាអស្ចារ្យទេ ។ បើគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សិដ្ឋរបស់បុរសនោះមិនជាអស្ចារ្យដោយពិត ។
 ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ត្រូវសមណប្រាហ្មណ៍ណា ទិយាយយ៉ាងនេះ យល់
 ឃើញយ៉ាងនេះថា ត្រូវសមណប្រាហ្មណ៍ណា ដែលមានវង្សយ៉ាង
 នេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគទាន
 មុខមន្ទាប់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គឺជាគុណទូលទៅក្រសមណប្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ បាទពូ
 ថា អ្នកទាំងឡាយមានវង្សយ៉ាងនេះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមានសេចក្តី
 សុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគទានមុខមន្ទាប់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅដូច្នោះពិត
 មែនឬ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើគេថា គុណយ៉ាងនេះហើយ
 ប្រាប់ថា ករុណាពិតមែន គឺជាគុណ សួរទៅសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

បទ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ឯកាន្តសុទ្ធំ លោកិំ ជាដំ បស្សំ
 រិហាជាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វន្តិ ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ
 អបិច បទ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ឯកិំ វ វត្តិ ឯកិំ វ ជិវ-
 សំ ឧបទ្ធកំ វ វត្តិ ឧបទ្ធកំ វ ជិវសំ ឯកាន្តសុទ្ធំ អត្តាជិ
 សម្មណាជជាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វន្តិ ត្យាហំ ឯវំ
 វនាមិ អបិច បទ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ជាណាជ អយំ
 មត្តោ អយំ បដិបទា ឯកាន្តសុទ្ធស្ស លោកិស្ស
 សត្តិកិរិយាយាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា លោតិ វន្តិ ត្យាហំ ឯវំ
 វនាមិ អបិច បទ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ យា តា ទេវតា
 ឯកាន្តសុទ្ធំ លោកិំ ឧបបទា តាសំ កាសមាណាជំ សម្ពុំ
 សុណាជំ សុប្បជិបទ្ធកុំ មាវសា ឧដ្ឋប្បជិបទ្ធកុំ មា-
 វសា ឯកាន្តសុទ្ធស្ស លោកិស្ស សត្តិកិរិយាយ

យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបាម
 ដឹង បានឃើញថាលោកមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាងដែរ ។ សមណក្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ លុះគេដាក់ស្មោះយ៉ាងនេះហើយក៏ឆ្លើយថា មិនដឹង មិនឃើញ
 ទេ គេដាក់ស្មោះទៅសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នក
 ទាំងឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយចាំបាច់ខ្លះខ្លះ ដែលមានសេច-
 ក្តីសុខតែម្យ៉ាងអស់យប់មួយ ថ្ងៃមួយ ឬអស់គ្រឹមតែកន្លះយប់កន្លះថ្ងៃដូច្នោះ
 ដែរ ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេដាក់ស្មោះយ៉ាងនេះហើយ ក៏
 ឆ្លើយថា មិនមែនទេ គេដាក់ស្មោះទៅសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាង
 នេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយស្គាល់ថា
 នេះជាមគ្គ នេះជាបដិបទា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្លះលោក
 ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដូច្នោះដែរ ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះគេដាក់ស្មោះយ៉ាងនេះហើយ ឆ្លើយថា មិនស្គាល់ទេ គេដាក់
 ស្មោះទៅសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំង
 ឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយចុះខ្លះខ្លះរបស់ខ្លួនទៅតាមដែល
 កើតក្នុងលោក ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ខំយាយប្រាប់ថា ខែ
 ឆ្នាំយ៉ាងទាំងឡាយ ចុះអ្នកប្រតិបត្តិដោយច្បាប់ ខែឆ្នាំយ៉ាងទាំងឡាយ
 ចុះអ្នកប្រតិបត្តិដោយគ្រងទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ខ្លះលោកដែលមាន

មយេថ ហិ ហវិសា វិវិបដិបដ្ឋា ឯកន្តសុទ្ធំ លោកិ
 ឧបបដ្ឋានិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ចោតិ វនន្តិ ។ តិ តិ មហាសិ
 ចោដ្ឋានន ធនុ វិវិ សន្ត តេសិ សមណប្រាហ្ម-
 ណានិ អប្បដិហវិកតិ កាសិកំ សឡដ្ឋតិកំ ។ អន្តា
 ទោ កន្ត វិវិ សន្ត តេសិ សមណប្រាហ្មណានិ
 អប្បដិហវិកតិ កាសិកំ សឡដ្ឋតិកំ ។

[១១៣] សេយ្យថាថិ ចោដ្ឋានន បុរិសា ចានុដ្ឋ-
 ហាមាថ និស្សណី កាមយ្យ ចាសានស្ស អាណេហ-
 តាយ តមេនំ វិវិ វនេយ្យិ អន្តោ បុរិស យស្ស ត្វិ
 ចាសានស្ស អាណេហតាយ និស្សណី តរោសិ ចា-
 តាសិ តិ ចាសានិ បុគ្គិមាយ វា និសាយ ធនុត្ត-
 ណាយ វា និសាយ បច្ឆិមាយ វា និសាយ ឧត្ត-
 កាយ វា និសាយ ឧច្ឆោ វា ធិតោ វា មជ្ឈោ
 វាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា ចោតិ វនេយ្យ តមេនំ វិវិ
 វនេយ្យិ អន្តោ បុរិស យំ ត្វិ ន ជាតាសិ ន មស្ស-
 សិ តស្ស ត្វិ ចាសានស្ស អាណេហតាយ និស្ស-
 ណី តរោសិកំ ។ ឥតិ បុដ្ឋា អាចាតិ វនេយ្យ ។

សេចក្តីសុខសុភមង្គល យ៉ាង នៃគ្នាបើកទាំងឡាយ ព្រោះថាបើគ្នាយើងទាំង
 ឡាយប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយ នឹងទៅកើត ភូមិលោក ដែលមានសេចក្តី
 សុខសុភមង្គលយ៉ាងដូច្នោះដែរ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគតា-
 ភក ស្តាយ៉ាងនេះហើយធ្វើយថា មិនបានពូទ ។ ម្ចាស់បាដ្ឋពូទ អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ កាសិក
 របស់សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យទេ ។ បតិក្រព្រះ
 ភន្តិដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ កាសិករបស់សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យដោយឥតទេ ។

(១១៣) ម្ចាស់បាដ្ឋពូទ ពុំនោះសោត ប្រៀបដូចបុរសធ្វើដំណើរ
 ក្នុងផ្លូវទាំង ៤ បម្រុងនឹងរឿងទៅកាន់ប្រាសាទ ដទៃទាំងឡាយ ស្ទើរ
 បុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកធ្វើដំណើរបម្រុងនឹងរឿងទៅ
 កាន់ប្រាសាទណា អ្នកស្គាល់ប្រាសាទនោះថា ទៅក្នុងទិសខាងកើត
 ឬខាងត្បូង ខាងលិចឬខាងជើង ជាប្រាសាទខ្ពស់ទាប ឬយ៉ាងណាក្តាល
 ដែរ ។ បុរសនោះដែលគេសួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា មិនស្គាល់ទេ
 ពួកដទៃក៏សួរទៅបុរសនោះ យ៉ាងនេះរឿងថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នក
 ធ្វើដំណើរបម្រុងនឹងរឿងទៅកាន់ ប្រាសាទដែលខ្លួនមិនស្គាល់មិនឃើញ
 បានដែរ ។ បុរសនោះ លុះគេសួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។

តំ តិ មញ្ញសិ ទោដ្ឋបាទ ទទុ ឃិ សន្ត
 តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហិកតំ កាសិកំ សម្បជ្ជតិ-
 តំ ។ អត្តា ទោ កន្ត ឃិ សន្ត តស្ស បុរិសស្ស
 អប្បាដិហិកតិ កាសិកំ សម្បជ្ជតិ ។ ឯវេរ ទោ
 ទោដ្ឋបាទ យេ តេ សមណក្រាហ្មណា ឃិវិកំទិ ឆោ ឯ-
 វិទិដ្ឋិ ឆោ ឯកន្តសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ មរ-
 ណាតិ ត្យាហំ ឧបសន្តមិត្តា ឃិវិ វទាមិ សត្តំ តិវ
 តុម្ភេ អាយស្មន្តោ ឃិវិវិកំទិ ឆោ ឯកន្តសុទ្ធំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ មរណាតិ ។ តេ ច
 មេ ឃិវិ បុដ្ឋា អាណាតិ បដិជាទន្តំ ត្យាហំ ឃិវិ
 វទាមិ អបិច បទ តុម្ភេ អាយស្មន្តោ ឯកន្តសុទ្ធំ
 លោកំ ជាទំ បស្សំ វិហារថាតិ ។ តិវ បុដ្ឋា
 លោតិ វទន្តំ ត្យាហំ ឃិវិ វទាមិ អបិច បទ
 តុម្ភេ អាយស្មន្តោ ឯកំ វា វត្តំ ឯកំ វា វិវសិ

ម្នាលបាទ អ្នកបំណងសេចក្តីនោះ ដូចអ្នក កាលបើហតុយ៉ាងនេះ
 មានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះ មិនមែនជាស្មារ្យទេ ។ បត់ត្រព្រះអង្គ
 ដំបំរើ កាលបើហតុយ៉ាងនេះ មានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះមិនជា
 អស្មារ្យដោយពិតទេ ។ ម្នាលបាទ មានបរមេយ្យ ដូចពួកសមណ-
 ក្រាហ្មណ៍ដែលមានវៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ ខ្លួនមានសេច-
 ក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្ងប់ទៅ គឺជាគត
 ចូលទៅគេពួកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ បានឮថាអ្នកទាំងឡាយមានវៈយ៉ាងនេះ មាន
 ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ ខ្លួនមានសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង មិនមានរោគខាងមុខបន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្ងប់ទៅពិតមែនឬ ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើ
 គឺជាគតស្តេច្នោះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ គឺជាគតក៏ស្តេ
 ទៅសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏
 មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បានដឹងបានឃើញថា លោកមានសេចក្តី
 សុខតែម្យ៉ាងដែរឬ ។ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគឺជាគតស្តេ
 ដូច្នោះហើយក៏ឆ្លើយថា ទេ គឺជាគត ស្តេទៅសមណក្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ
 យ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ
 បើបានឮខ្លួន ដែលមានសេចក្តីសុខតែម្តងយ៉ាង អស់យប់មួយថ្ងៃមួយ

ឧបឡិ ក រត្តិ ឧបឡិ ក ជីវសំ ឯកទ្គសុខិ
 អត្តានំ សម្បជានតាតិ ។ ឥតិ បុត្តា ចោតិ វណ្ណ
 ក្យាហំ ឯវិ វនាមិ អបិច បទ គុអ្ហ អាយស្មន្តោ ជា-
 លាថ អយំ មត្តោ អយំ បដិបទា ឯកទ្គសុខស្ស លោ-
 កស្ស សង្កតិវិយាយាតិ ។ ឥតិ បុត្តា ចោតិ វណ្ណ
 ក្យាហំ ឯវិ វនាមិ អបិច បទ គុអ្ហ អាយស្មន្តោ យា-
 តា លោកា ឯកទ្គសុខិ លោកំ ឧបបន្ទា តាសំ កា-
 សមាទានំ សង្កំ សុណាថ សុយ្យដិបទ្គត្ត មារិសា ឧ-
 ដុយ្យដិបទ្គត្ត មារិសា ឯកទ្គសុខស្ស លោកស្ស សង្ក-
 តិវិយាយ មយិមិ ហំ មារិសា ឯវិបដិបន្ទា ឯកទ្គសុខិ
 លោកំ ឧបបន្ទាតិ ។ ឥតិ បុត្តា ចោតិ វណ្ណ ។ តំ តិ
 មត្តាសំ ចោដ្ឋចាទ ទទុ ឯវិ សរណ្ណ តេសំ សមណ-
 ប្រាហ្មណនំ អប្បដិហារិកតំ តាសំតំ សម្បជ្ជតិ ។

ប្រតិមតែកន្លះយប់កន្លះថ្ងៃដូច្នោះដែរ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះ
 កថាភក្តស្នេដ្ឋច្នោះ ហើយក៏ឆ្លើយថា ១ កថាភក្តស្នេដ្ឋទៅសមណប្រាហ្ម-
 ណ៍ទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នក
 ទាំងឡាយស្គាល់ថា នេះជាមគ្គ នេះជាបដិបទា ប្រតិក្កតៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាប់ខ្លួនលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាងដែរ ។ សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះកថាភក្តស្នេដ្ឋច្នោះហើយ ក៏ឆ្លើយថា ២ កថាភក្ត
 ស្នេដ្ឋទៅសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្ចាស់អ្នកទាំង
 ឡាយដ៏មានអាយុ ចុះអ្នកទាំងឡាយបានឮសំឡេងរបស់ពួកវាវាតាដែល
 កើតក្នុងលោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង និយាយប្រាប់ថា ម្ចាស់
 គ្នាយើងទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រតិបត្តិដោយល្អទៅ ម្ចាស់គ្នាយើង
 ទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិដោយត្រង់ទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់ខ្លួនលោក ដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ម្ចាស់គ្នាយើងទាំង
 ឡាយ ព្រោះថា បើគ្នាយើង ប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះហើយ នឹងទៅកើតក្នុង
 លោកដែលមានសេចក្តីសុខតែមួយយ៉ាង ដូច្នោះដែរ ។ សមណប្រាហ្ម-
 ណ៍ទាំងនោះ លុះកថាភក្ត ស្នេដ្ឋច្នោះហើយឆ្លើយថា ១ ។ ម្ចាស់បាដ្ឋ-
 បាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ តាសំរបស់សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យទេ ។

អន្តា ទោ កន្តោ វិវា វិសន្តោ តេសំ សមណាប្រាហ្មណាមិ
អប្បាដំហំវិកាតំ ភាសំតំ សម្បជ្ជតីតំ ។

(១០២) តយោ ទោម ចោដ្ឋចាន អត្តប្បដិលាកា
ឌីណ្ហវិកោ អត្តប្បដិលាកោ មចោមយោ អត្តប្បដិលា-
កោ អរូចោ អត្តប្បដិលាកោ ។ តតមោ ច ចោដ្ឋចា-
ន ឌីណ្ហវិកោ អត្តប្បដិលាកោ ។ រូបិ ចានុឌ្ឍហាក្ខត់-
កោ តវលីការកត្តោ^(១) អយំ ឌីណ្ហវិកោ អត្តប្បដិ-
លាកោ ។ តតមោ មចោមយោ អត្តប្បដិលាកោ ។
រូបិ មចោមយោ សត្វន្តប្បជ្ជន្តិ អហំនិទ្រ្គិយោ អយំ ម-
ចោមយោ អត្តប្បដិលាកោ ។ តតមោ អរូចោ អត្តប្ប-
ដិលាកោ ។ អរូបិ សញ្ញាមយោ អយំ អរូចោ អត្តប្ប-
ដិលាកោ ។

១ ទ. ចតលីការកត្តោ ។ ម. តវលីការកត្តោ ។

បរិទ្រព្វះអន្តិមំបំរើន កាលបើយកុហំនិពេនោមហើយ ភាសិតរបស់
សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនជាអស្ចារ្យដោយឥតទេ ។

(១០២) ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ការបោទនូវអត្តភាពនេះមាន ៣ យ៉ាង គឺ
បោទនូវឧទ្ធហិកអត្តភាព^(១) (អត្តភាពត្រាតត្រាត) ១ បោទនូវមនោមយ-
អត្តភាព^(២) (អត្តភាពសម្រេចអំពីចិត្ត) ១ បោទនូវអរូបអត្តភាព^(៣) (អត្ត-
ភាពគ្មានរូប) ១ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ចុះការបោទនូវឧទ្ធហិកអត្តភាព តើ
ដូចម្តេច ។ កាយដែលមានរូបច្រកបដោយមហាកូនរូប ៤ មានកវលីកា-
ពហារដំចំណី នេះឈ្មោះថា ការបោទនូវឧទ្ធហិកអត្តភាព ។ ការបោទនូវ
មនោមយអត្តភាពតើដូចម្តេច ។ កាយដែលមានរូបសម្រេចហើយដោយ
ចិត្ត មានអាយុវ័ក្ខចំគ្រប់សព្វ មានវិទ្ធិយមិនរេចកតាម នេះឈ្មោះ
ថា ការបោទនូវមនោមយអត្តភាព ។ ការបោទនូវអរូបអត្តភាពតើដូចម្តេច ។
សត្វដែលមិនមានរូបសម្រេចហើយដោយសញ្ញា នេះឈ្មោះថា ការបោទ
នូវអរូបអត្តភាព ។

១ អន្តិកថា ថា ឧទ្ធហិកអត្តភាពនោះបានដល់កាលវិចារសត្វ រាប់រាល់អំពីនវិចារទ្រុត
ដល់បរិនិម្មិតវេរីន្តិ ។ ២ មនោមយអត្តភាពនោះបានដល់រូបទ្រុញ ។ ៣ អរូបអត្តភាពនោះ
បានដល់អរូបទ្រុញ ។

[១០៥] ឧទ្ទាហរិកស្សប្តិ ខោ អហំ ចោដ្ឋចាន

អន្តប្បដិលាភស្ស បហាធាយ ធម្មំ នេសេមិ យថា-

បដិបណ្ណំ វេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយេស្សន្តិ

វេនាធិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ បញ្ញាចារិវរិ វេបុល្ល-

ត្តញ្ច ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិកា សន្តិកត្តា

ឧបសម្បដ្ឋ វិហារិស្សនាតិ ។ សវយា ខោ បទ ភេ

ចោដ្ឋចាន វិវេស្ស សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយេស្សន្តិ

វេនាធិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ បញ្ញាចារិវរិ វេបុល្លត្តញ្ច

ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិកា សន្តិកត្តា ឧបសម្បដ្ឋ

វិហារិស្សនាតិ ធិកា ៤^(១) វិហារោតិ ។ ទ ខោ

បទេតំ ចោដ្ឋចាន វិវេ ធម្មតិ ។ សន្តិលេសិកា

ភេវ ធម្មា បហិយេស្សន្តិ វេនាធិយា ៨ ធម្មា អភិ-

[១០៥] ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ភវេកសវិវេនិយោជិយ្យិច្ចលេបេន្តវលា

បាទឧទ្ទាហរិកស្សនាពេញ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិតាមហើយ

សន្តិលេសិកាធម៌^(១) ទាំងឡាយ ពួកអ្នកនឹងលះបង់បាទ វេនាធិយធម៌^(២)

ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់

ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង នឹងបាទដល់ទូតាវៈពេញលេញនឹងការ

ជំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយា-

បថនៅ ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ ប្រសិនបើអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា

សន្តិលេសិកាធម៌ទាំងឡាយពុទ្ធសាសនានឹងលះបង់បាទ វេនាធិយធម៌ទាំងឡាយ

នឹងចំរើនដុះដាលឡើងបាទ បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម

ដោយខ្លួនឯង នឹងបាទដល់ទូតាវៈពេញលេញ នឹងការជំទូលាយនៃមគ្គ

បញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយាបថនៅ តែការ

សម្រេចវិយាបថនៅ វែងនាំមកទូរសេចក្តីលំបាក ។ ម្ចាស់បោដ្ឋបាទ

១ អង្គការ ថា យានដល់អកុសលចិត្តបាទ ១២ ។ ២ យានដល់សេចក្តីចំរើនវិបស្សនា ។

វឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បិ វេយ្យល្មត្តត្ថា ធិដ្ឋេ វ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារិស្សតិ
 ចារោដ្ឋញោវ កវិស្សតិ បិតិ ច បស្សន្តិ ច សតិ ច
 សម្បជញ្ញត្ថា សុខោ ច វិហារោ ។

(១០៦) មនោមយស្សបំ ខោ អហំ ចោដ្ឋចាន
 អត្តប្បដិលាភស្ស បហានាយ ធម្មំ នេសេមិ យថាប-
 ដិបញ្ញំ វោ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ
 វោនាធិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បិ វេយ្យល្មត្តត្ថា
 ធិដ្ឋេ វ ធម្ម សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជំ
 វិហារិស្សតិ ។ សំយា ខោ បន តេ ចោដ្ឋចាន
 វិវេស្ស សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ វោនាធិយា
 ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បិ វេយ្យល្មត្តត្ថា ធិដ្ឋេ វ
 ធម្ម សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារិស្សតិ

ឡើងដឹង បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង នឹង
 បានដល់នូវការពេញលេញនឹងការជំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញា
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយាបថ ឯគ្មានមាត្រៈ បិតិ បស្សន្តិ សតិ
 សម្បជញ្ញា ការសម្រេចវិយាបថនៅជាសុខ ក៏នឹងកើតមានឡើង ។

(១០៦) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ គង់គរសំដែងធម៌ ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវ
 ការបាននូវមនោមយស្សបំ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិ
 តាមរោង សន្តិលេសិកធម៌ទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយធម៌
 ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញលេញនឹងការ
 ជំទូលាយនៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយា-
 បថ ។ ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ប្រសិនបើអ្នក មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា សន្តិលេសិកធម៌ទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយធម៌ទាំង
 ឡាយនឹងចំរើនដុះដាលឡើង បុគ្គលនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏
 ទុក្ខដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញលេញ នឹងការជំទូលាយ
 នៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តវិយាបថ

ឧត្តរា ច វិហារោតិ ។ ឧ ទោ បទេតំ ចោដ្ឋចាន ឃី
នដ្ឋតំ ។ សន្តិលេសិកា ទេវ ធម្មា បហិយិស្សន្តិ
វេនានិយា ច ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ (មេយ្យាលោ)
ចារោជ្ជតោវ ភវិស្សតិ បីតិ ច បស្សន្តិ ច សតិ ច
សម្មជតានុ សុទោ ច វិហារោ ។

(១០៧) អរូបស្សបំ ទោ អហំ ចោដ្ឋចាន អន្តប្ប-
និលាភស្ស បហាធាយ ធម្មំ នេសេមិ យតាបដិបទ្ធានំ
វេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ វេនានិយា
ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិម្ហិ វេបុលុត្តន្តា ធិដ្ឋេ ។
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្តា ឧបសម្មជ្ជំ វិហា-
រិស្សនាតិ ។ (មេយ្យាលោ) ចារោជ្ជតោវ ភវិស្សតិ
បីតិ ច បស្សន្តិ ច សតិ ច សម្មជតានុ សុទោ
ច វិហារោ ។

(១០៨) បរេ ចេ ចោដ្ឋចាន អន្តេ ឃី មុទ្ធយ្យុ
រេតោហោ បទេ សោ អារុសោ ធិត្តរិកោ អន្តប្បនិលា-
ភោ មេស្ស ឧត្តេ បហាធាយ ធម្មំ នេសេមិ យតា-
បដិបទ្ធានំ វេ សន្តិលេសិកា ធម្មា បហិយិស្សន្តិ

តៃការសម្រេចអំណាចទេវ វេនិទំបកនូវសេចក្តីលំបាក ។ ម្ចាស់បាដ្ឋ-
បាទ អ្នកបំណុលសំរាប់បញ្ញតិលើខ្លះយ៉ាងនេះឡើយ ។ សន្តិលេសិក-
ធមិទាំងឡាយនឹងសាបសូន្យទៅផង វេនានិយធមិទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះ
ដាលឡើងផង (នេចក្តីបំប្រញ) បាមាដ្ឋៈ បីតិ បស្សន្តិ សតិ សម្មជតាៈ
ការសម្រេចអំណាចទេវជាសុទ្ធ ក៏កើតមានឡើង ។

(១០៧) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ តថាគតសំដែនធមិ ដើម្បីឲ្យលះចង់ខ្លះការ
បាទនូវអរូបអន្តភាពនោះចេញ កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិភាវហិយ
សន្តិលេសិកធមិទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ វេនានិយធមិទាំងឡាយ
នឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យកំចាត់សំ ដោយបញ្ញាដ៏
គួរម ដោយខ្លួនឯងនឹងបានដល់ទុក្ខការចេញលេញនឹងការពិទ្ធិលាយខ
បត្តបញ្ញានឹងផលបង្កាត់បង្កាត់សម្រេចអំណាចទេវ ។ (នេចក្តី
បំប្រញ) បាមាដ្ឋៈ បីតិ បស្សន្តិ សតិ សម្មជតាៈ មិនតែសម្រេច
អំណាចទេវជាសុទ្ធ ក៏កើតមានឡើង ។

(១០៨) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ប្រសិទ្ធិចក្ខុធនធិទ សូយេនិយំន
នេះថា ម្ចាស់អារុសោ អ្នកទាំងឡាយសំដែនធមិថា កាលបើអ្នកទាំង
ឡាយប្រតិបត្តិភាវហិយ សន្តិលេសិកធមិទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ

កេតានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បវិ វេ-

បុល្លត្តញ្ច ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា

ឧបសម្មជ្ឈ វិហារិស្សដាតិ ។ ភេសំ មយំ ឯវំ បុដ្ឋា

ឯវំ ព្យាករយ្យាម អយំ វា សោ អាវុសោ ឌិឡារិកោ

អត្តប្បដិលាកោ យស្ស មយំ បហានាយ ធម្មំ ទេ-

សេម យថាបដិបត្តានិ កេ សច្ចិលេសិកា ធម្មា បហិ-

យេស្សន្តិ កេតានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ បញ្ញាចារិប្បវិ

វេបុល្លត្តញ្ច ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា

ឧបសម្មជ្ឈ វិហារិស្សដាតិ ។

[១៤៧] បរេ ចេ ចោដ្ឋចាន អម្ពេ ឯវំ បុត្តយ្យិ

កតតោ បទ សោ អាវុសោ វេចោមយោ អត្តប្បដិ-

កេតានិយធម៌ទាំងឡាយ នឹងចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យ

ដាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញ

លេញនឹងការធំទូលាយ វៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេច

វិរិយាបថនៅដូច្នោះ ដើម្បីលះបង់នូវការបោនឡូកអត្តភាពណា ការ

បោននូវឡូកអត្តភាពនោះតែដូចម្តេច ។ យើងកាលបើពួកជនទាំងនោះ

ស្គាល់និរនេរហើយ គប្បីព្យាករយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ

ពួកយើងសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ សន្តិ-

លេសិកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ កេតានិយធម៌ទាំងឡាយនឹង

ចំរើនដុះដាលឡើង អ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏

ឧត្តមដោយខ្លួនឯង នឹងបានដល់នូវការពេញលេញ នឹងការធំទូលាយ

វៃមគ្គបញ្ញានឹងផលបញ្ញាក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចវិរិយាបថនៅដូច្នោះ ដើម្បី

លះបង់ នូវការបោននូវឡូកអត្តភាពណា ការបោននូវឡូកអត្តភាព

នោះ គឺអត្តភាពប្រកបដោយមហាក្ខត្តបេ ៤ នេះឯង ។

[១៤៧] ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ប្រសិនបើពួកជនវៃស្គាល់កាយិយ៉ាង

នេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានអាយុ ចុះការបោននូវមហោមយអត្តភាព

លាភោ ។ (សោយេវ មេយ្យាលោ) ។ តតតោ មម
 សោ អរិយោ អន្តរាស្រ័យលាភោ យស្ស គុម្ពោ មហាបាយ
 ធម្មំ ធម្មេសេថ យថាមដិបប្បាទំ វេ សន្តិលេសិកា
 ធម្មា មហិយេស្សន្តិ វេនាទិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ
 ។ មេ ។ ឧបសម្ពុទ្ធ វិហរិស្សនាតំ ។ តំ តី
 មត្តាសិ តោដ្ឋបាទ ធនុ ឃី សន្តេ សម្ពុទ្ធដិហរិកតំ
 កាសិកំ សម្ពុទ្ធតីតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃី សន្តេ
 សម្ពុទ្ធដិហរិកតំ កាសិកំ សម្ពុទ្ធតីតិ ។

(១១១) សេយ្យថាថំ ខោ^(១) តោដ្ឋបាទ ឃីសោ
 និស្សេណី តតតេយ្យ ចាសាធស្ស កាលេហាបាយ
 តតតេយ្យ ចាសាធស្ស មោដ្ឋា តមេនំ ឃី វេយ្យ អម្ពោ
 ឃីស យស្ស ត្ថំ ចាសាធស្ស កាលេហាបាយ និស្សេ-
 ណី តតតេសិ ឃីដាសិ តំ ចាសាទំ ឃីត្ថំនាយ វា
 ទិសាយ ធនុណាយ វា ទិសាយ មដ្ឋិណាយ វា
 ទិសាយ ឧត្តរាយ វា ទិសាយ ឧត្តោ វា ទិវោ វា

១. ទ. គោស. គោ ម. វិស្សេនី ។

នោះតែដូចម្តេច ។ (សេចក្តីប្រែប្រួលដូចគ្នាទាំងនឹងយុគនោះដែរ) អ្នក
 ទាំងឡាយសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមហើយ សន្តិ-
 លេសិកធម៌ទាំងឡាយ នឹងសមសូន្យទៅ វេតន៍យធម៌ទាំងឡាយនឹង
 ចំរើនដុះដាលទៀង ។ មេ ។ នឹងសម្រេចវិយាចថនៅដូច្នោះ ដើម្បីលះ
 បន្ថែមការបោននូវអរិយអន្តរាស្រ័យ ការបោននូវអរិយអន្តរាស្រ័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ កាសិក (របស់ព័តត) ប្រកបដោយសេចក្តី
 អស្ចារ្យដែរឬ ។ បរិក្រមព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 កាសិក (របស់ព្រះអង្គ) ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។

(១១២) ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ ប្រៀបដូចបុរសធ្វើដំណើរ ចម្រើនទឹក
 ភ្លៀងកាន់ប្រាសាទ ដាក់ទាំងគ្រាមប្រាសាទនោះឯង ពួកជនស្មោះបុរស
 នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន អ្នកធ្វើដំណើរ ចម្រើនទឹកភ្លៀង
 កាន់ប្រាសាទណា អ្នកស្តាប់ប្រាសាទនោះថា នៅក្នុងទិសទាំងបីគឺ
 បូទិសទាំងត្បូង ទិសទាំងលិច ឬទិសទាំងជើង ជាប្រាសាទសំខាន់

មជ្ឈោ វតី ។ សោ ចេ ឃី វិទេយ្យ អយំ វា សោ
 អាវុសោ ចាសានោ យស្សាហំ អាហោនាយ ធិស្សៈ
 ណី កកោមិ តស្សៈ ចាសានស្ស ហេត្ថាតំ ។
 តំ កំ មញ្ញសំ ចោដ្ឋចាន ទនុ ឃី សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស សម្មាដិហិកតំ កាសិកំ សម្មជ្ឈតិ ។
 អទ្ធា ទោ កន្តេ ឃី សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស សម្មា-
 ដិហិកតំ កាសិកំ សម្មជ្ឈតិ ។ ឃី មេវ ទោ ចោដ្ឋ-
 ចាន មេ ចេ អម្មេ ឃី បុច្ឆេយ្យំ កតមោ មទ សោ
 អាវុសោ ឱឡារិកោ អត្តប្បដិលាកោ ។ មេ ។ កត-
 មោ មទ សោ អាវុសោ មនោមយោ អត្តប្បដិលាកោ ។
 កតមោ មទ សោ អាវុសោ អរូតោ អត្តប្បដិលាកោ
 យស្ស តុម្ហេ បហាទាយ ទម្មំ ទេសេដំ យថា-
 មដិបដ្ឋានំ វេ សន្តិលេសិកា ទម្មា មហិយេស្សន្តិ
 វេនានិយា ទម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ មញ្ញាចារិប្បិ វេបុស្តត្តា
 ទិដ្ឋេ ។ ទម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ទុប-
 សម្មជ្ឈ វិហិស្សថាតិ ។ តេសំ មយំ ឃី បុត្តា ឃី

បូយំនិកណ្តាលដូច្នោះដែរ ។ បើបុរសនោះប្រាប់ពួកដទៃយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានកាយ ខ្ញុំធ្វើដំណើរចម្រើននឹងទៀងកាន់ប្រាសាទ
 ណាដាក់ទាំងក្រោមប្រាសាទនោះឯង ។ ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ អ្នកសំ-
 ភាល់ខ្ញុំវិសេសក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដី
 របស់បុរសនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ សំដីរបស់បុរសនោះ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។ ម្ចាស់បាដ្ឋបាទ បើពួកដទៃសួរពួក
 យើងយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានកាយ ចុះការបាទនូវទ្បារិក-
 អត្តភាពនោះដ៏ដូចម្តេច ។ មេ ។ ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានកាយ ចុះ
 ការបាទនូវមនោមយអត្តភាពនោះដ៏ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ
 មានកាយ អ្នកទាំងឡាយសំដែងធម៌ថា កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រតិបត្តិ
 តាមហើយ សន្តិលេសិកទាំងឡាយ នឹងសាបសូន្យទៅ វេទនិយ-
 ធម៌ទាំងឡាយនឹងចំរើនដុះដាលទៀង អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ដោយបញ្ជាដ៏ត្រូវដោយខ្លួនឯង នឹងបាទដល់ខ្ញុំការពេញលេញនឹងការ
 ជំទូលាយនៃមន្តបញ្ជានឹងផលបញ្ច ក្នុងចន្ទប្បន្ន សម្រេចអិយាបថទៅ
 ដូច្នោះ ដើម្បីលេបនឹងខ្ញុំការបាទនូវអរូបអត្តភាពណា ការបាទនូវអរូបអត្ត-
 ភាពនោះដ៏ដូចម្តេច ។ យើងកាលដែលដទៃទាំងនោះស្នេហ៍យ៉ាងនេះហើយ

ស្រុកយេន្យោម អយ័ វ៉ា សោ អារុសោ អរុចោ អន្ត-
 ប្បដិលាកោ យស្ស មយ័ មហោឆាយ ។ មេ ។
 តំ កំ មត្តាសិ ចោដ្ឋតាន ទទុ ឃី សន្តេ សម្បា-
 ដិហិវតានំ កាសំតំ សម្បជ្ជតិ ។ អន្តា ចោ កន្តេ
 ឃី សន្តេ សម្បដិហិវតានំ កាសំតំ សម្បជ្ជតិ ។

(១១១) ឃី វុត្តេ ចិត្តោ ហត្ថសាវ័យុត្តោ កកវុត្តំ
 ឃិតទរោច យស្ស កន្តេ សមយេ ឌិឡារិកោ អន្តប្ប-
 ដិលាកោ ហោតិ មោយស្ស តស្សី សមយេ មហោ-
 មយោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ មោយោ អរុចោ អន្តប្ប-
 ដិលាកោ ហោតិ ឌិឡារិកោយស្ស^(១) អន្តប្បដិលាកោ
 តស្សី សមយេ សច្ចោ ហោតិ យស្ស កន្តេ សម-
 យេ មហោមយោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ មោយស្ស
 តស្សី សមយេ ឌិឡារិកោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ
 មោយោ អរុចោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ មហោមយោ^(២)
 អន្តប្បដិលាកោ តស្សី សមយេ សច្ចោ ហោតិ

១ ១. ឡារិកោ អរុ ។ ២. ឡារិកោ វាស្ស ។ ៣. មហោមយោ អរុ ។

គប្បីព្យាករយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមានការ ការបោះឆ្នោតអរុ-
 អន្តភាពនោះគឺសត្វដែលមិនមានរូប សម្រេចដោយសញ្ញានេះឯង ។ បេ ។
 ម្ចាស់បេដ្ឋបាទ អ្នកសំគាល់ខ្លះសេចក្តីនេះថា ដូចម្តេច កាលបើហេតុ
 យ៉ាងនេះមានហើយ ភាសិត(បេសំគថាគត) ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យ
 ដែរឬ ។ បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ
 ភាសិតបេសំព្រះអង្គ ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យដោយពិត ។

(១១១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ចិត្ត-
 ហត្ថសាវ័យុត្ត ក៏ត្រាបទូលស្តីចំពោះព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រូ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការបោះឆ្នោតឡារិកអន្តភាពក្នុងសម័យណា (បេសំសត្វ
 ណា) សម័យនោះ ការបោះឆ្នោតមរោមយអន្តភាព ការបោះឆ្នោតអរុ
 អន្តភាពបេសំសត្វនោះ ក៏ទេសោះសូន្យ គឺទានបាទ ក្នុងសម័យនោះ
 បានត្រឹមតែឡារិកអន្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការបោះ
 ឆ្នោតមរោមយអន្តភាព ក្នុងសម័យណា (បេសំសត្វណា) សម័យនោះ
 ការបោះឆ្នោតឡារិកអន្តភាព ការបោះឆ្នោតអរុអន្តភាពបេសំសត្វនោះក៏ទេ-
 សោះសូន្យ ក្នុងសម័យនោះ បានត្រឹមតែមរោមយអន្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ

យស្មី កន្ត ភស្មយេ អរូទោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ
 មោយស្ម្ប ភស្មី សមយេ ឱន្យារិកោ អន្តប្បដិលាកោ
 ហោតិ មោយោ មនោមយោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ
 អរូទោ អន្តប្បដិលាកោ ភស្មី សមយេ សថោ
 ហោតិ ។ យស្មី ចិត្ត សមយេ ឱន្យារិកោ
 អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ នេវ ភស្មី សមយេ ម-
 នោមយោ អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច(១)
 អរូទោ អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ចតិ ឱន្យារិកោ
 អន្តប្បដិលាកោត្រូវ ភស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ
 យស្មី ចិត្ត សមយេ មនោមយោ អន្តប្បដិលាកោ
 ហោតិ នេវ ភស្មី សមយេ ឱន្យារិកោ អន្តប្បដិ-
 លាកោតិ សំឡំ កច្ចតិ ន ច អរូទោ អន្តប្បដិលា-
 កោតិ សំឡំ កច្ចតិ មនោមយោ អន្តប្បដិលាកោត្រូវ
 ភស្មី សមយេ សំឡំ កច្ចតិ យស្មី ចិត្ត សម-
 យេ អរូទោ អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ នេវ ភស្មី
 សមយេ ឱន្យារិកោ អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ចតិ

១ ន. ម. លេខ្វោ ន វិស្សាវិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការបាទនូវអរូបអន្តភាព ក្នុងសម័យណា (បេស
 សត្វណា) សម័យនោះ ការបាទនូវឧទ្យោកអន្តភាព ការបាទនូវមនោ-
 មយអន្តភាព បេសសត្វនោះទេសោះស្នេស្យ ក្នុងសម័យនោះ បានត្រឹម
 តែអរូបអន្តភាពប៉ុណ្ណោះឬ ។ ព្រមទាំងព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ចិត្តៈ
 ការបាទនូវឧទ្យោកអន្តភាព ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ វេមនិមិនដល់
 នូវការរាប់ថា បាទនូវមនោមយអន្តភាព ទាំងមិនដល់នូវការរាប់ថាបាទនូវ
 អរូបអន្តភាពក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការរាប់ថា បានត្រឹមតែឧទ្យោកអន្ត-
 ភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបាទនូវមនោមយអន្តភាព ក្នុងសម័យណា
 សម័យនោះ វេមនិមិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវឧទ្យោកអន្តភាព ទាំងមិន
 ដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវអរូបអន្តភាព ក្នុងសម័យនោះដល់នូវការរាប់ថា
 បានត្រឹមតែមនោមយអន្តភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបាទនូវអរូបអន្តភាព
 ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ វេមនិមិនដល់នូវការរាប់ថា បាទនូវឧទ្យោក

ន ច មនោមយោ អត្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កត្តតិ
អរុណោ អត្តប្បដិលាកោត្រូវ តស្មី សមយេ សំឡំ
កត្តតិ ។

(១១២) សទេ តំ ចិត្ត វិវំ បុច្ឆយ្យំ អហោសិ
ត្វំ អតីតមន្ទានំ ន ត្វំ ន អហោសិ កវិស្សសំ ត្វំ
អនាគតមន្ទានំ ន ត្វំ ន កវិស្សសំ អត្តំ ត្វំ វតរហំ
ន ត្វំ នត្តតិ ។ វិវំ បុច្ឆោ ត្វំ ចិត្ត តំនំ ព្យាគរ-
យេយ្យសិតិ ។ សទេ មំ កន្ត វិវំ បុច្ឆយ្យំ អហោ-
សិ ត្វំ អតីតមន្ទានំ ន ត្វំ ន អហោសិ កវិស្សសំ
ត្វំ អនាគតមន្ទានំ ន ត្វំ ន កវិស្សសំ អត្តំ ត្វំ
វតរហំ ន ត្វំ នត្តតិ វិវំ បុច្ឆោ អហំ កន្ត វិវំ
ព្យាគរយេយ្យំ អហោសាហំ អតីតមន្ទានំ ធាហំ ន
អហោសិ កវិស្សាមហំ អនាគតមន្ទានំ ធាហំ ន
កវិស្សាមិ អត្តាហំ វតរហំ ធាហំ នត្តតិ វិវំ បុច្ឆោ
អហំ កន្ត វិវំ ព្យាគរយេយ្យន្តិ ។

អត្តភាព ពិន័យនិវេសន៍វិការព័ថា បាននូវមនោមយអត្តភាពទេ ក្នុង
សម័យនោះ ដល់នូវការព័ថា បានត្រឹមតែអរុណោកត្តបុណ្ណោះ ។

(១១២) ម្ចាស់ចិត្តៈ បើដទៃនាំឱ្យយេ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា អ្នក
ធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល អ្នកមិនមែនជាមិនធ្លាប់កើតទេ អ្នកនឹងកើតក្នុង
អនាគតកាល អ្នកមិនមែនជាមិនកើតទេ អ្នកកើតក្នុងកាលវេទនាទេ អ្នក
មិនមែនជាមិនកើតទេឬ ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ
អ្នកប្រាប់ដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដទៃនាំឱ្យយេ
សួរឱ្យព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា អ្នកធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល អ្នកមិនមែនជាមិន
ធ្លាប់កើតទេ អ្នកនឹងកើតក្នុងអនាគតកាល អ្នកមិនមែនជាមិនមែនកើតទេ
អ្នកកើតក្នុងកាលវេទនាទេ អ្នកមិនមែនជាមិនកើតទេឬ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ឱ្យព្រះអង្គប្រាប់ដោះស្រាយយ៉ាង
នេះថា ខ្ញុំធ្លាប់កើតក្នុងអតីតកាល ខ្ញុំមិនមែនជាមិនធ្លាប់កើតទេ ខ្ញុំនឹង
កើតក្នុងអនាគតកាល ខ្ញុំមិនមែនជាមិនមែនកើតទេ ខ្ញុំកើតក្នុងកាលវេទនា
នេះ ខ្ញុំមិនមែនជាមិនកើតទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរ
យ៉ាងនេះហើយ ឱ្យព្រះអង្គប្រាប់ដោះស្រាយយ៉ាងនេះផង ។

[១១៣] សាច បទ តំ តំភ្នំ ឃី មុច្ឆយ្យំ យោ
 តេ អហោសិ អតីតោ អន្តប្បដិលាភោ សោយេវ(១)
 តេ អន្តប្បដិលាភោ សាថ្វា មោយោ អនាគតោ មោ-
 យោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ ភវិស្សតិ អនាគតោ
 អន្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ អន្តប្បដិលាភោ សាថ្វា
 មោយោ អតីតោ មោយោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ
 ឯតវេហិ បច្ចុប្បន្នោ អន្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ
 អន្តប្បដិលាភោ សាថ្វា មោយោ អតីតោ មោយោ អនា-
 គតោតំ ឃី មុច្ឆោ ភំ ចំភ្នំ តំភ្នំ ព្យាគរយ្យោសីតិ ។
 សាច បទ មំ កន្តេ ឃី មុច្ឆយ្យំ យោ តេ
 អហោសិ អតីតោ អន្តប្បដិលាភោ សោយេវ តេ
 អន្តប្បដិលាភោ សាថ្វា មោយោ អនាគតោ មោយោ
 បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ(២) ភវិស្សតិ អនាគតោ អន្តប្ប-
 ដិលាភោ សោយេវ តេ អន្តប្បដិលាភោ សាថ្វា

[១១៣] ម្ចាស់ចិត្តៈ បើដទៃទាំងឡាយ សូម្បែកយ៉ាងនេះថា ការ
 បាននូវអតីតកត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអន្តភាពនោះ របស់អ្នក
 ជាសភាវៈពិត ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យទេ ការបាន
 នូវអនាគតកត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអន្តភាពនោះ របស់អ្នកជា
 សភាវៈពិត ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យទេ ការបាន
 នូវបច្ចុប្បន្នកត្តភាពណា របស់អ្នកក្នុងកាលឯម្យ៉ាងនេះ ការបាននូវអន្តភាព
 នោះរបស់អ្នកជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាសារសោះសូន្យទេ ឬ
 ម្ចាស់ចិត្តៈ កាលដែលគេសូម្បែកយ៉ាងនេះហើយ តើអ្នកនប្បដោះស្រាយដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដទៃទាំងឡាយសូម្បែកយ៉ាងនេះ
 ថា ការបាននូវអតីតកត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអន្តភាពនោះ
 របស់អ្នកជាសភាវៈពិត ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាសារសោះសូន្យ
 ទេ ការបាននូវអនាគតកត្តភាពណា របស់អ្នក ការបាននូវអន្តភាពនោះ

១. ខ. ឃ្លៀ ។ ឃ. យោ ។ ។ ២. ខ. យោ កំ ឃ. ។

មោឃោ អតីតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ តេ ឯករាជ្យំ
 បច្ចុប្បន្នោ អត្តប្បដិលាកោ សោយេវ តេ អត្តប្បដិលា-
 កោ សន្នោ មោឃោ អតីតោ មោឃោ អនាគតោតិ
 ឯវំ ឬដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាករយ្យំ យោ ច មេ(១)
 អហោសិ អតីតោ អត្តប្បដិលាកោ សោយេវ មេ អត្តប្ប-
 ដិលាកោ តស្មី សមយេ សន្នោ អហោសិ មោឃោ
 អនាគតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ ច មេ ភវិស្សតិ
 អនាគតោ អត្តប្បដិលាកោ សោយេវ មេ អត្តប្បដិ-
 លាកោ តស្មី សមយេ សន្នោ ភវិស្សតិ មោឃោ
 អតីតោ មោឃោ បច្ចុប្បន្នោ យោ ច មេ ឯករាជ្យំ
 បច្ចុប្បន្នោ អត្តប្បដិលាកោ សោយេវ មេ អត្តប្បដិ-
 លាកោ សន្នោ មោឃោ អតីតោ មោឃោ អនាគ-
 តោតិ ឯវំ ឬដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាករយ្យន្តិ ។

(១១៤) ឯវំមេវ ចោ ចិត្ត យស្មី សមយេ
 ឱដ្ឋារិកោ អត្តប្បដិលាកោ ហោតិ មេវ តស្មី
 សមយេ មដោមយោ អត្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កត្តតិ

របស់អ្នកជាសភាវៈពិត ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាភារសោះសូន្យទេ
 ការបោះបង្គោលអតីតភាពណា របស់អ្នកក្នុងកាលវេទនា ការបោះបង្គោល
 អតីតភាពនោះរបស់អ្នកជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាភារសោះសូន្យ
 ទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលគេស្នាក់នៅនេះហើយ ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គសប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះថា ការបោះបង្គោលអតីតភាពណា
 របស់ខ្ញុំ ការបោះបង្គោលអតីតភាពនោះ របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិត ក្នុងសម័យនោះ
 ចំណែកអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាភារសោះសូន្យទេ ការបោះបង្គោលអនាគត-
 ភាពណា របស់ខ្ញុំ ការបោះបង្គោលអតីតភាពនោះ របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិតក្នុង
 សម័យនោះ ចំណែកអតីតនឹងបច្ចុប្បន្ន ជាភារសោះសូន្យទេ ការបោះ
 បង្គោលអតីតភាព របស់ខ្ញុំក្នុងកាលវេទនា ការបោះបង្គោលអតីតភាពនោះ
 របស់ខ្ញុំជាសភាវៈពិត ឯអតីតនឹងអនាគត ជាភារសោះសូន្យទេ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលគេស្នាក់នៅនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គសប្បីដោះ
 ស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។

(១១៥) ម្ចាស់ចិត្តៈ យ៉ាងនោះឯងហើយ ការបោះបង្គោលអតីត-
 ភាពក្នុងសម័យណា សម័យនោះ មិនដឹងទេការបោះបង្គោល បោះបង្គោលនោះ-

ន អរូចោ អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ឆតិ ធិន្ត្រិ-
 កោ អន្តប្បដិលាកោត្រ តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ឆ-
 តិ យស្មី ចិត្ត សមយេ មនាមយោ អន្តប្បដិលាកោ
 ហោតិ ។ មេ ។ យស្មី ចិត្ត សមយេ អរូចោ
 អន្តប្បដិលាកោ ហោតិ លេ តស្មី សមយេ ធិន្ត្រិ-
 កោ អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ឆតិ ន មនាមយោ
 អន្តប្បដិលាកោតិ សំឡំ កច្ឆតិ អរូចោ អន្តប្បដិលា-
 កោត្រ តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ឆតិ ។ មេ យ្យ-
 ថាបិ ចិត្ត ករំ ចំរំ ចំរុញ ទងំ ទងំ ទងំ ទងំ
 ទងំ ទងំ សម្បំ សម្បំ ទងំ សម្បំ មនោ យស្មី សម-
 យេ ចំរំ ហោតិ លេ តស្មី សមយេ ទងំ សំឡំ
 កច្ឆតិ ន ច(១) ទងំ ទងំ សំឡំ កច្ឆតិ ន ច សម្បតិ
 សំឡំ កច្ឆតិ ន ច សម្បំ មនោតិ សំឡំ កច្ឆតិ ចំរំត្រ
 តស្មី សមយេ សំឡំ កច្ឆតិ ។ យស្មី សមយេ ទងំ
 ហោតិ ។ ទងំ ហោតិ ។ សម្បំ ហោតិ ។ សម្បំ ម-
 ណោ ហោតិ លេ តស្មី សមយេ ចំរុញ សំឡំ កច្ឆតិ

១ ធិន្ត្រិ កច្ឆតិ ធិន្ត្រិ ។

យអន្តភាព ពំនិមិទដល់ខ្ញុំការពប់ថា បានខ្ញុំប្រយោជន៍អន្តភាព ក្នុងសម័យ
 នោះ ដល់ខ្ញុំការពប់ថា បានត្រឹមតែអន្តភាពប៉ុណ្ណោះ ម្ចាស់ចិត្តៈ
 ការបានខ្ញុំប្រយោជន៍អន្តភាព ។ ល ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ ក៏បានខ្ញុំអប្បមន្ត-
 ភាពក្នុងសម័យណា សម័យនោះក៏មិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា បានខ្ញុំត្រឹមតែ
 អន្តភាព ពំនិមិទដល់ខ្ញុំការពប់ថា បានខ្ញុំប្រយោជន៍អន្តភាពទេ ក្នុង
 សម័យនោះដល់ខ្ញុំការពប់ថា បានត្រឹមតែអប្បមន្តភាពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់
 ចិត្តៈ ប្រៀបដូចទឹកដោះស្រស់ (កើត) អំពីមេគោ ទឹកដោះជូរ (កើត)
 អំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់ (កើត) អំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះ
 រាវ (កើត) អំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះជូរ (កើត) អំពីទឹកដោះរាវ ទឹកដោះ
 ស្រស់មានក្នុងសម័យណា សម័យនោះ មិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា ទឹកដោះ
 ជូរ មិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា ទឹកដោះខាប់ មិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា ទឹកដោះរាវ
 មិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា ទឹកដោះជូរ ដល់ការពប់ថា ត្រឹមតែទឹកដោះស្រស់
 ប៉ុណ្ណោះ ។ សម័យណាជាទឹកដោះជូរ ។ ជាទឹកដោះខាប់ ។ ជាទឹកដោះ
 រាវ ។ ជាទឹកដោះជូរ សម័យនោះមិនដល់ខ្ញុំការពប់ថា ទឹកដោះស្រស់

ន ធនិត សំឡំ កន្ទតិ ន ធនិត្តិ សំឡំ កន្ទតិ
 ន សប្បតិ សំឡំ កន្ទតិ សប្បមណ្ណោត្រា តស្មី
 សមយេ សំឡំ កន្ទតិ ។ ឯកោ ខេ ឯត្ត យស្មី
 សមយេ ឡិណ្ណារិកោ អន្តប្បដិសាកោ ហោតិ ខេ
 តស្មី សមយេ មនោមយោ អន្តប្បដិសាកោតិ សំឡំ
 កន្ទតិ ន អរុចោ អន្តប្បដិសាកោតិ សំឡំ កន្ទតិ
 ឡិណ្ណារិកោ អន្តប្បដិសាកោត្រា តស្មី សមយេ សំឡំ
 កន្ទតិ ។ យស្មី សមយេ ឯត្ត មនោមយោ អន្តប្ប-
 ដិសាកោ ហោតិ ។ បេ ។ អរុចោ អន្តប្បដិសាកោ
 ហោតិ ខេ តស្មី សមយេ ឡិណ្ណារិកោ អន្តប្បដិសា-
 កោតិ សំឡំ កន្ទតិ ន ច មនោមយោ អន្តប្បដិ-
 សាកោតិ សំឡំ កន្ទតិ អរុចោ អន្តប្បដិសាកោត្រា
 តស្មី សមយេ សំឡំ កន្ទតិ ។ ឥតោ ខេ ឯត្ត
 លោកសមណោ លោកឡិណ្ណិយោ លោកវេយ្យាក
 លោកយ្យញ្ញត្តិយោ យោហិ តថាគតោ វេហោតិ
 អបរាមសញ្ញតិ(១) ។

១ ១. អបរាមស្មំ ។

មិនដល់នូវការរាប់ថាជីវិតដោះដូរ មិនដល់នូវការរាប់ថាជីវិតដោះរាប់ មិន
 ដល់នូវការរាប់ថាជីវិតដោះរាប់ ក្នុងសម័យនោះដល់នូវការរាប់ត្រឹមតែថាជីវិត
 ដោះថ្កុំឈ្នះ ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបោះបង្គោលអន្តភាព ក្នុងសម័យ
 ណា សម័យនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា បោះបង្គោលអន្តភាព មិន
 ដល់នូវការរាប់ថា បោះបង្គោលអន្តភាព ក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការ
 រាប់ថាបោះបង្គោលអន្តភាពឈ្នះ ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ ការបោះបង្គោល
 មនោមយស្តភាព ។ បេ ។ ការបោះបង្គោលអន្តភាព ក្នុងសម័យណា
 សម័យនោះមិនដល់នូវការរាប់ថា បោះបង្គោលអន្តភាព មិនដល់នូវការ
 រាប់ថា បោះបង្គោលអន្តភាព ក្នុងសម័យនោះ ដល់នូវការរាប់ថា
 បោះបង្គោលអន្តភាពឈ្នះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ចិត្តៈ សិដ្ឋ
 ព័ន្ធនេះឯង ជាឈ្នះសម្រាប់លោក ជាភស្តុតាងសម្រាប់លោក ជាវិញ្ញា
 យសំលោក ជាបញ្ជីក្នុងលោក តថាគតវេយ្យាកោលវិជ្ជា តែមិនប៉ះពាល់
 ដោយសេចក្តីប្រកាន់ ។

(១១៥) ឯវិ វុត្តោ ចោដ្ឋចានោ បរិភោជនោ ភក-

វន្តមេតទលេច អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ ។ មេ ។

ឧទាសតំ មិ ភកវា ជាបេតុ អដ្ឋតត្ថេ ចានាយុបតិ

សរណ៍កន្តិ ។ ចិត្តោ មទ ហត្ថិសារីបុត្តោ ភកវន្ត-

មេតទលេច អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យ-

ថាមិ កន្តេ បដិច្ចន្តំ ។ មេ ។ ចក្កមន្តោ វុចានិ

នក្កន្តិកំ ឯវិមេវ ភកវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ

បកាសិតោ ឯសាហំ កន្តេ ភកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ

ធម្មញ្ញំ កិក្កុសធម្មញ្ញំ លកេយ្យហំ កន្តេ ភកវតោ

សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យិ ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ថ

ចោ ចិត្តោ ហត្ថិសារីបុត្តោ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វន្តំ

អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។ អនិរុបសម្បន្តោ ចោ(១) អា-

យស្មា ហត្ថិសារីបុត្តោ ឯកោ វុបកេន្តោ អប្បមន្តោ

(១១៦) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រកាសយ៉ាងនេះហើយ

ចោដ្ឋចានោ បរិភោជនោ ក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ

អន្តីដ៏ចម្រើន តំពេណាសំ បពិត្រព្រះអន្តីដ៏ចម្រើន តំពេណាសំ ។ មេ ។

សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកទូរៀងព្រះអន្តីថាជាឧបាសក អ្នកផល

សរណៈស្មើដោយដីនៃ ចាប់ដើមគំនិតវិជ្ជានេះទៅ ។ ចំណែកខាង

ចិត្តហត្ថិសារីបុត្ត ក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ

អន្តីដ៏ចម្រើន តំពេណាសំ បពិត្រព្រះអន្តីដ៏ចម្រើន តំពេណាសំ បពិត្រ

ព្រះអន្តីដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចគេបើកទូរៀងផលកំបាំង ។ មេ ។ ព្រាល

បំភ្លឺប្រទីបដោយគិតវា មនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ ខឹងឃើញរូបទាំងឡាយទុន

ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រកាសដោយអានកបិយាយ ក៏យ៉ាង

នេះដែរ បពិត្រព្រះអន្តីដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអន្តីសូមផល់ទូរៀងព្រះមានព្រះភាគ

ផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្កុសធម៌ផង ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអន្តីដ៏ចម្រើន

ខ្ញុំព្រះអន្តី គួរបានបព្វន្តំ គួរបានឧបសម្បទានុវិបណាកំនៃព្រះមានព្រះ

ភាគ ។ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តក៏បានទូរៀងព្រះ បានទូរៀងឧបសម្បទានុវិបណាកំ

នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តនឹងបានធម៌ បានឧបសម្បទា

មិនយូរថ្ងៃនោះ ក៏ដោះខ្លួនចេញពីភព្វក ជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ឥតមាន

ចោទនាមសុត្តេ រោយស្ថា ហត្ថិសាវ័រ្យត្តោ អរហន្តប្បត្តោ

អាតាបី បរិវាតត្តោ វិហារត្តោ ធម៌ស្សេវ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្នា អនតារិយំ បព្វជន្និ
 តទទុក្ខំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសំ ទីលា ជាតិ
 វសិតំ ព្រហ្មចរិយំ តតំ ករណិយំ ចាបរិ ឥត្តត្តា-
 យាតិ អត្តតាសិ ។ អពាតរោ ទោ អាយស្នា
 ហត្ថិសាវ័រ្យត្តោ អរហតំ អហោសិតំ ។

ចោទនាមសុត្តេ ទម្រំ ទំដ្ឋិទំ ។

ចោទនាមសុត្តេ ព្រះចិត្តហត្ថិសាវ័រ្យត្តោ ធម៌ស្សេវព្រះអរហន្ត

សេចក្តីប្រយោជន៍ ព្យាយាមផុតសីលស បញ្ចូនចិត្តឲ្យរលោភ
 (ព្រះចិត្ត) ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 ដោយប្រៃស បើប្តីអនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា
 ដ៏ទុក្ខបរិយោជន៍ ឲ្យអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 ក៏បច្ចុប្បន្ន មិនយូរប៉ុន្មាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយនិយាមថតាំង ៤
 បានដឹកច្បាស់ថា ជាតិរបស់ភាគ្នាអញ អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌
 ភាគ្នាអញ ក៏បានអប់រំហើយ សោធន៍សន្តិច ភាគ្នាអញ ក៏បានធ្វើរួច
 ហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះទៅទៀតគ្មានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង
 ព្យាយ ព្រះចិត្តហត្ថិសាវ័រ្យត្តោនាម ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

ចប់ ចោទនាមសុត្តេ ទី ៧ ។

(១០៦) ឯវម្មេ សុត្តិ ។ ឯតំ សមយំ អាយស្មា
អាណន្ទោ សាវត្ថុយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិ-
តស្សាវាមេ អជំបរិច្ចតេ កកវតិ ។

(១០៧) តេន ចោ បទ សមយេន សុភោ មាណវេ
តោទេយ្យបុត្តោ សាវត្ថុយំ បដិសតិ តេនចិទេវ កក-
ណីយេន ។ អថ ចោ សុភោ មាណវេ តោទេយ្យបុត្តោ
អញ្ញតំ មាណវតំ កមទ្កេសំ ឯហំ ភិ មាណវត
យេន សមណោ អាណន្ទោ តេនុបសន្តម ឧបសន្តមិត្តា
មម វជនេន សមណំ អាណន្តំ អប្បាពាធំ អប្បាតន្តិ
លហុដ្ឋានំ តលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆ សុភោ មាណវេ
តោទេយ្យបុត្តោ កវន្តំ អាណន្តំ អប្បាពាធំ អប្បាតន្តិ
លហុដ្ឋានំ តលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតតិ ឯវត្ថុ វជេហិ

(១០៦) ឯវម្មេស្កាប័កយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ កាលព្រះ
មានព្រះភាគ ត្រង់បរិក្ខារទៅហើយ មិនទាន់យូរឡើយ^(១) ព្រះអាទន្ទ
មានកាយ គង់នៅក្នុងជេតវនាថ របស់អនាថបិណ្ឌិតសាមគី ដឹកក្រុង
សាវត្ថិ ។

(១០៧) សម័យនោះឯង សុភមាណវ ជាគូនវៃគោរពយ្យ-
ប្រាហ្មណ៍ នៅកស្រ័យក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ដោយកិច្ចឯណាមួយ ។
លំដាប់នោះ សុភមាណវ ជាគូនគោរពយ្យប្រាហ្មណ៍ ហៅមាណវ
ម្នាក់មកថា ហួសមាណវ ឯងចូរមកទេ ឯងចូរទៅព្រះសមណៈឈ្មោះ
អាទន្ទ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរសួរនូវគោរពមានអភាគតិច មាន
ភេតតិច ក្រោកទៅមកបានហើយសាហ្មន មានកម្លាំងនៅជាសុខសប្បាយ
នឹងព្រះសមណៈឈ្មោះអាទន្ទ តាមតាមក្នុងបរិមិត្តា សុភមាណវជា
គូនគោរពយ្យប្រាហ្មណ៍ ព្រះសុខនូវគោរពមានភាគតិច មានភេត
តិច ក្រោកទៅមកបានហើយសាហ្មន ដឹងកម្លាំង ដឹងគោរពនៅជាសុខ
សប្បាយ ចំពោះព្រះអាទន្ទដ៏បរិវេ គ្រប់ដឹងនូវចិត្តថា សូមព្រះ

១ ក្នុងអង្គកថា ថា ព្រះអាទន្ទពោល ឃើញព្រះសុភមាណវ ។

សាធុ តំរ កវំ អាទន្ទោ យេន សុភស្សៈ មាលាវស្សៈ
 តោទេយ្យបុត្តស្សៈ វិវេសនំ តេនុបសន្តមតុ អនុតម្បំ
 ឧបាទាយាតិ ។ ឃី កោតិ ទោ សោ មាលាវកោ
 សុភស្សៈ មាលាវស្សៈ តោទេយ្យបុត្តស្សៈ ចដិស្សត្វា
 យេនាយស្មា អាទន្ទោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 អាយស្មតា អាទន្ទេន សន្និ សម្មាទិ សម្មាទិយំ
 តនំ សាវណិយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ វិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ វិសីទោ ទោ សោ មាលាវកោ អាយស្មន្តិ
 អាទន្តិ ឯតទរោច សុកោ ទោ មាលាវេ តោទេយ្យបុត្តា
 កវន្តិ អាទន្តិ អប្បាពានំ អប្បាតន្តិ លហុដ្ឋានំ ពលំ
 ជាសុវិហារំ បុត្តតិ ឯវត្ត វនេតិ សាធុ តំរ កវំ អាទន្ទោ
 យេន សុភស្សៈ មាលាវស្សៈ តោទេយ្យបុត្តស្សៈ វិវេសនំ
 តេនុបសន្តមតុ អនុតម្បំ ឧបាទាយាតិ ។

(១១៨) ឃី វុត្ត អាយស្មា អាទន្ទោ តំ មាលាវតំ
 ឯតទរោច អកាលោ ទោ មាលាវតត អត្ថិ មេ អដ្ឋ

អាទន្តជាម្ចាស់ អាស្រ័យខ្លួនសេចក្តីអនុគ្រោះ ឱមន្តមកកាន់ទីលំនៅរបស់
 សុភមាលាវ ជាតួនាទីខ្សោយប្រាហ្មណ៍ឲ្យបាន ។ មាលាវនោះទទួល
 ពាក្យសុភមាលាវ ជាតួនាទីខ្សោយប្រាហ្មណ៍ថា បុទ្ធអ្នកម្ចាស់ ហើយ
 ក៏ចូលទៅក្រុងអាទន្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណេរសំណាល ទៅនឹងព្រះអាទន្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលត្រូវរករយ នឹងពាក្យដែលត្រូវលើកហើយ អន្តិយក្នុងទីដីសមគួរ ។
 លុះមាលាវនោះ អន្តិយក្នុងទីដីសមគួរហើយ បានទទួលស្នើសេចក្តីនេះ
 នឹងព្រះអាទន្តមានអាយុថា សុភមាលាវជាតួនាទីខ្សោយប្រាហ្មណ៍ សួរ
 ខ្លួនពាក្យមិនមានអារាម មិនមានរក ក្រោកទៅមកបុរាណសម្រាប់
 កម្លាំងនឹងអាសារនៅជាសុខសប្បាយ ចំពោះព្រះអាទន្តជាម្ចាស់ រួច
 ហើយឲ្យឱមន្តយ៉ាងនេះថា សូមព្រះអាទន្តដឹងចំពោះ អាស្រ័យខ្លួនសេចក្តី
 អនុគ្រោះ ឱមន្តទៅកាន់ទីលំនៅរបស់សុភមាលាវ ជាតួនាទីខ្សោយប្រា-
 ហ្មណ៍ឲ្យបាន ។

(១១៨) កាលមាលាវ ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 អាទន្តមានអាយុ ក៏មានជេរវាដូច្នោះទៅនឹងមាលាវនោះថា ហួសមា-
 ណា កាលនេះមិនគួរ (នឹងទៅទេ) រៀនចូលនេះ យើងបានទាន់

កេសដ្ឋមន្ត្រា វិសា អញ្ជេរោម ភ្លេចំ ឧបសង្កមេយ្យាម
 កាលត្ថុ សមយត្ថុ ឧបាយាតំ ។ ឯវំ កោតិ
 ខោ សោ មាលាវតោ អាយស្សតោ អាទទ្ធស្ស
 ចជិស្សត្ថា ឧដ្ឋាយាសថា យេន សុកោ មាលាវេ តោ-
 ទេយ្យបុត្តោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្ថា សុកំ មាលាវិ-
 តោទេយ្យបុត្តំ ឯតទកេច អកេចុដ្ឋា ខោ មយំ កោតោ
 វចទេន កំ កវដ្ឋំ អាទដ្ឋំ សុកោ មាលាវេ តោទេយ្យ-
 បុត្តោ កវដ្ឋំ អាទដ្ឋំ អប្បកាតិ អប្បាតន្តិ លហុដ្ឋាទំ
 កលំ វិសុបិហារំ បុត្តតិ ឯវត្ថុ វទេតិ សាទុ កិវ កវិ
 អាទន្តោ យេន សុកស្ស មាលាវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស
 ចិវសទំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្យំ ឧបាយាតំ ឯវំ
 វុត្តោ កោ វចទេន អាទន្តោ មំ ឯតទកេច អកោលោ
 ខោ មាលាវតោ អត្ថំ មេ កវដ្ឋំ កេសដ្ឋមន្ត្រា វិសា
 អញ្ជេរោម ភ្លេចំ ឧបសង្កមេយ្យាម កាលត្ថុ សម-
 យត្ថុ ឧបាយាតំ ឯត្តាវតាមិ ខោ កោ កតមេ
 ឯតិ យតោ ខោ សោ កវំ អាទន្តោ ឌុកាសមសាសិ
 ស្យាតាយមិ ឧបសង្កមថាយាតំ ។

ថ្មីខ្លះទៅហើយ បើដូច្នោះ ចាំយើងពិចារណា នូវកាលនឹងសម័យសិន
 ហើយសឹមទៅក្នុងវិថ្មីស្អុក ។ មាលាវតោនេះទទួលពាក្យព្រះអាទន្តមាន
 អាយុថា កុណាលោកម្ចាស់ ហើយគ្រោកចាកអាសនៈចូលទៅកេសុក-
 មាលាវតាកូនតោទេយ្យប្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោល
 ពាក្យនេះនឹងសុកមាលាវត ជាកូនតោទេយ្យប្រាហ្មណ៍ ថា ខ្ញុំបាននិយាយ
 នឹងព្រះអាទន្តដ៏ចម្រើននោះ តាមពាក្យរបស់អ្នកចូរហើយថា សុកមាលាវត
 ជាកូនតោទេយ្យប្រាហ្មណ៍ សូម្បីតាការិន៍មានអាតាធ មិនមានពេក
 គ្រោកទៅមកបានហើយសហ្មន នឹងកំឡាំង នឹងតាការនៅជាសុខសប្បាយ
 ចំពោះព្រះអាទន្តដ៏ចម្រើន ហើយនិមន្តយ៉ាងនេះថា សូមព្រះអាទន្តដ៏ចម្រើន
 អើតស្រ័យខ្ញុំសេចក្តីអនុគ្រោះ និមន្តទៅកាន់លំនៅសុកមាលាវត ជា
 កូនតោទេយ្យប្រាហ្មណ៍ឱ្យបាន បពិត្រអ្នកម្ចាស់ កាលដែលខ្ញុំពោលយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះសមណៈអាទន្ត បានពោលពាក្យនេះនឹងខ្ញុំថា ម្ចាស់មា-
 ណាត កាលនេះមិនគួរ (នឹងទៅទេ) ដូច្នោះខ្ញុំយើងបានដាន់ថ្មីខ្លះទៅ
 ហើយ បើដូច្នោះចាំយើងពិចារណា នូវកាលនឹងសម័យសិន ហើយសឹម
 ទៅក្នុងវិថ្មីស្អុក បពិត្រអ្នកម្ចាស់ ព្រះអាទន្តដ៏ចម្រើននោះ បានធ្វើតាម
 ដើម្បីនិមន្តមកដាន់ក្នុងវិថ្មីស្អុក ដោយកិច្ចណា កិច្ចនេះខ្ញុំបានធ្វើសម្រេច
 ហើយ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

(១១៧) អដិទោ អាយស្មា អាទន្ទោ តស្សា រត្តិ-
 យា អន្តរយេន ទុក្ខញ្ញាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចំវរវា-
 ឆាយ ចេតកេន ភិក្ខុតា បញ្ញាសមណោ យេន សុ-
 កស្ស មាលាវស្ស តោទេយ្យបុត្តស្ស និវេសនំ តេទុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា បញ្ចត្តេ អាសនេ និសីទំ ។ អ-
 ដិទោ សុភោ មាលាវេ តោទេយ្យបុត្តោ យេនាយស្មា
 អាទន្ទោ តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មតា អា-
 នន្ទេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ កតំ សារាណិយំ
 វិតិសារត្វា វិកមន្តំ និសីទំ ។ វិកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ
 សុភោ មាលាវេ តោទេយ្យបុត្តោ អាយស្មន្តំ អាទន្តំ
 វិកមនវេច កវត្តា អាទន្ទោ តស្ស តោតោ តោតមស្ស
 ទិយរត្តិ ឧបដ្ឋានោ សន្តិការិចរោ សមិបថាវ កវិមតំ
 អាទន្ទោ ជាទេយ្យ យេសំ សោ កវំ តោតមោ ធម្មានំ
 វណ្ណាភំទិ អហោសិ យត្ត ច ភមំ ជនតិ សមាទយេសិ
 និវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសិ តតមេសានំ ទោ ភោ អាទន្ត
 ធម្មានំ សោ កវំ តោតមោ វណ្ណាភំទិ អហោសិ

(១១៧) សុភមង្គលត្រីនាមហើយ ព្រះអាទន្តមាតិកាសុភមង្គល ទ្រង់
 ស្យង់នឹងត្រាច្រើន ក្នុងបុព្វសម័យ មានភិក្ខុ ១ ប្រឈ្មោះចេតកៈជា
 បញ្ញាសមណៈ ក៏ចូលសំដៅទៅទ្រង់ទីលំនៅ របស់សុភមណាតជាតូន
 តោទេយ្យព្រាហ្មណ៍ សុភមង្គលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេ
 គ្រាលបម្រុងទុក ៗ លំដាប់នោះ សុភមណាតជាតូនតោទេយ្យព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅគេព្រះអាទន្តមាតិកាសុភមង្គល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
 ពាក់ទាក់សំណេះសំណាល នឹងព្រះអាទន្តមាតិកាសុភមង្គល លុះបញ្ចប់ខ្លីពាក្យ
 ដែលគូរក្រៃយ នឹងពាក្យដែលគូរលើកហើយ ក៏អន្តរ ក្នុងទីដំសម
 គួរ ៗ លុះសុភមណាតជាតូនតោទេយ្យព្រាហ្មណ៍ អន្តរក្នុងទីដំសមគួរ
 ហើយ ៗ បានចូលស្នើរឿងនេះ នឹងព្រះអាទន្តមាតិកាសុភមង្គល ព្រះអាទន្ត
 ដំបំរើន ជាទម្លាក់ ជាអ្នកនៅជិតជិត ជាអ្នកបម្រើជិត ខែព្រះភាគប
 ដំបំរើននោះ អស់កាលជាអន្តរ ព្រះអាទន្តដំបំរើនគួរនឹងដឹងរឿងនេះ ព្រះ
 ភាគបដំបំរើននោះ បានពោលសរសើរដទៃទៀតយណា ទាំងណែនាំ
 ប្រជុំជននោះឲ្យកាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូនក្នុងទីកាំងឡាយណា ចាំគ្រប់ព្រះ
 អាទន្តដំបំរើន ព្រះភាគបដំបំរើននោះ បានពោលសរសើរដទៃទៀតយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស ជីវេសេសិ

ទេត្ត ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ជីវេសេសិ បតិដ្ឋា-
 បេសីតិ ។ តំណ្ហំ ខោ មាលាវកា(១) ទទ្ធាធំ សោ ភកា
 វណ្ណាវដិ អយោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ
 ជីវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសិ កកមេសំ តំណ្ហំ អរិយស្ស
 សីលត្តទ្ធិស្ស អរិយស្ស សមាធិត្តទ្ធិស្ស អរិយស្ស
 បញ្ញាទទ្ធិស្ស ឥយេសំ ខោ មាលាវកា(២) តំណ្ហំ ទទ្ធាធំ
 សោ ភកា វណ្ណាវដិ អយោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនតំ
 សមាធិបេសិ ជីវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសីតិ ។

[១២៦] កកមេសោ បទ សោ កោ អាទទ្ធិ អរិយោ
 សីលត្តទ្ធិស្ស យស្ស សោ កំ កោកមោ វណ្ណាវដិ អ-
 យោសិ យត្ថ ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ជីវេសេសិ
 បតិដ្ឋាបេសីតិ ។ ឥទ មាលាវ ឧថាភតោ លោកេ
 ឧត្តរុដ្ឋតិ អយំ សញ្ញាសម្ពុត្តា វិជ្ជាធរណសម្បដ្ឋោ
 ។ បេ ។ សោ ឥមំ លោកិ សទេវតំ សមាវតំ
 ។ បេ ។ យំសុដ្ឋំ ព្រហ្មចរិយំ បកោសេតិ ។ តំ ជន្មំ
 សុណាតិ កមាបតិ វា កមាបតិមុត្តោ វា អញ្ញាតាស្មិ វា

1-2 5 10. 11. 12.

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស ជីវេសេសិ

ខោវេស្តាម្ពុច្ចុះ តំនិបាទវណ្ណានំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន
 ក្នុងធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។ ព្រះភានទ្ធុ គបថា ម្ចាស់មាណាព ព្រះមាន
 ព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គបានពោលសរសើរខ្លះ ៗ យ៉ាង តំនិបាទវណ្ណា
 នំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន ក្នុងខ្លួនតាំង ៗ យ៉ាងខ្លះ ខ្លះ
 តាំង ៗ យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺ អរិយសីលក្នុង ១ អរិយសមាធិក្នុង ១
 អរិយបញ្ញាក្នុង ១ ម្ចាស់មាណាព ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គបាន
 ពោលសរសើរខ្លះតាំង ៗ យ៉ាងនេះឯង តំនិបាទវណ្ណានំប្រជុំជននេះឲ្យ
 តាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន ក្នុងខ្លួនតាំង ៗ យ៉ាងនេះ ។

[១២៦] សុភមាណាពទូលស្តេច បតិគ្រូព្រះភានទ្ធុដ៏ចម្រើន ពុរ-
 រិយសីលក្នុងវេលាព្រះភាគដ៏ចម្រើននោះ ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ
 តំនិបាទវណ្ណានំប្រជុំជននេះឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះភានទ្ធុគបថា ម្ចាស់មាណាព ព្រះដឹងគណៈភិក្ខុវ្យាង ក្នុងលោកនេះ
 បានថាអរហន្តសម្មាសម្ពុច្ចបិបូណិ ដោយវិជ្ជាធិនិចរណៈ ។ បេ ។ ព្រះអង្គ
 ញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមតាំងទៅលោកមារណក ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រ-
 កាសព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ចម្រើន ។ គហបតិក្ខំ កូនរបស់គហបតិក្ខំ ឬកូនល

តុលេ បន្ទាជាតោ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាភតេ
 សន្និ បដិលភតិ សោ ភេទ សន្នាបដិលាកេទ ស-
 មន្ទាភតោ ភតិបិ បដិសត្វកុតិ សន្នាដោ យពវាសោ
 រជាបដោ អត្តោកាសោ បព្វដ្ឋា ឈិយំនំ សុតារំ អតារំ
 អដ្ឋារសតា ឯកទ្ធិបរិបុណ្ណំ ឯកទ្ធិបរិសុទ្ធិ សុទ្ធិលិ-
 ទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យទ្ធិនាហំ កេសមស្សំ ឱហា-
 វេត្វា កាសាយាធិ វត្តាធិ អន្តរទេត្វា អតារស្នា អនតា-
 រិយំ បព្វដេយ្យន្តិ ។ សោ អបរេទ សមយេទ អប្បំ វា
 កោកត្តន្តិ បហាយ មហន្តំ វា កោកត្តន្តិ បហាយ
 អប្បំ វា ញាតិបរិវន្តិ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិ-
 វន្តិ បហាយ កេសមស្សំ ឱហាវេត្វា កាសាយាធិ
 វត្តាធិ អន្តរទេត្វា អតារស្នា អនតារិយំ បព្វដតិ ។
 សោ ឯវំ បព្វដតោ សមាធា ចាតិកោត្តសិវសិវុតោ
 វិហរតិ អនារកាចរសម្បន្នោ អនុមត្តេសុ វន្នេសុ ធរយ-
 ទស្សារី សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ តាយ-
 កេម្មវិគម្មេទ សមន្ទាភតោ តុសលេទ បរិសុទ្ធាជីវេ

កើតក្នុងក្រុងលង្កាណនីមួយ ជាខាងក្រោយភ្នំ ស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះ លុះ
 បុគ្គលនោះ ស្តាប់ខ្ញុំធម៌នោះហើយ វែមនិទាននូវសត្វ ក្នុងព្រះភពភក
 លុះបុគ្គលនោះ ប្រកបដោយការទាននូវសត្វនេះហើយ វែមនិទិចរណា
 ឃើញច្បាស់ថា យពវាសចន្ទ្រៀតចន្ទ្រៀត ជាផ្លូវហូរមកនៃចូលិតិកលេស
 បព្វដ្ឋាទើបមានកោសទំនេរ បុគ្គលដែលនៅជាក្រហស្ថគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិន
 ងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យចិប្បណិកេញាលេញ ឲ្យបរិសុទ្ធភពញ
 លេញ ដូចសិទ្ធិដែលគេខាត់ហើយនោះទេ បើដូច្នោះមានតែ ភក្តាអញ
 ការសក់នឹងពុកមាត់ ពុកចង្ការួចហើយ ស្ងៀកដណ្តប់ខ្ញុំសំពត់ជ្រលក់
 អម្ពត់ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ លុះកាលជាខាង
 ក្រោយមក បុគ្គលនោះលះបង់គំនរកោតៈតិបត្តិ លះបង់គំនរកោតៈច្រើន
 ភ្នំ លះបង់នូវញាតិវិទ្យុតិបត្តិ លះបង់នូវញាតិវិទ្យុច្រើនភ្នំ ការសក់
 នឹងពុកមាត់ ពុកចង្ការួចហើយ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់ជ្រលក់អម្ពត់ ហើយ
 ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ កាលបើបុគ្គលនោះបួសយ៉ាងនេះ
 ហើយ ភ័ស្ត្រមក្នុងបាតិមោក្ខសិវសីល ប្រកបដោយអាចារៈនឹងតាចរៈ
 ឃើញភ័យក្នុងចោលសូម្បីបន្តិចបន្តួច សទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទពិន
 ទ្ធិយ ប្រកបដោយកាយកម្មនឹងវិចិត្រម្នាក់សល មានអាជីវៈដ៏បរិសុទ្ធ

សីលសម្មាទ្ទេ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្តា ពេ សតិសម្មា-
ជញ្ញេន សមន្តាគតោ សន្តិដ្ឋោ ។

(១៦១) កតញ្ច មាណវ កំតុំ សីលសម្មាទ្ទេ
ហោតិ ឥន មាណវ កំតុំ មាណាតិចាតំ បហាយ
មាណាតិចាតា បដិវិគោ ហោតិ ធិហិតនន្តោ ធិហិ-
តសត្តោ លដ្ឋិ នយាបដ្ឋោ សត្វម្បុណក្ខតហិតាទុ-
កម្មិ វិហាតិ ។ យំបិ មាណវ កំតុំ មាណាតិ-
ចាតំ បហាយ មាណាតិចាតា បដិវិគោ ហោតិ
ធិហិតនន្តោ ធិហិតសត្តោ លដ្ឋិ នយាបដ្ឋោ សត្វម្បុ-
ណក្ខតហិតាទុកម្មិវិហាតិ ឥនម្បិស្ស ហោតិ សីលស្មី
(គតោ បរិ សត្វំ វិត្តាវេតត្វំ) ។ បេ ។

(១៦២) យថា វា បទេកេ កោដ្ឋោ សមណ-
ប្រាហ្មណា សន្តាទេយ្យចំ កោជចាធំ កុត្តន្តា គេ

ចរិច្ចណិដោយសីល កេត្តន្តវិទ្ធា កុត្តន្តិយេតំនិទ្ធាយ ប្រកថាដោយ
សតិសម្មាទ្ទេ ជាអ្នកសាខាស ។

(១៦១) ម្ចាស់មាណាត ចុះកំតុំជាអ្នកចរិច្ចណិដោយសីល តើដូច
ម្តេច ម្ចាស់មាណាត កំតុំកុត្តន្តសាសនានេះ លះបង់បាណាតិចាត វៀស្រុ-
ឡះចាតបាណាតិចាត ជាអ្នកមានគ្រឿងវាយសំពង់ដាក់ចុះហើយ មាន
គ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្មាសបាប មានចិត្តអាកាសិក
អាសូរ ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិត
ទាំងពួង ។ ម្ចាស់មាណាត កំតុំលះបង់បាណាតិចាត វៀស្រុឡះចាត
បាណាតិចាត ជាអ្នកមានគ្រឿងវាយសំពង់ដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿង
សស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្មាសបាប មានចិត្តអាកាសិកអាសូរ
ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង
ដោយអំពើណា អំពើនេះឯងជាសីល របស់កំតុំនោះ (សីលទាំងពួងគ្រៅ
អំពើនោះ ចណ្ឌិតកម្មសិវធនិទ្ធិពិស្តារផងចុះ) ។ បេ ។

(១៦២) មួយយ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំ-
រើនពួកមួយ ហំភោគភោជន៍ដែលគេឲ្យ ដោយសម្លាហើយ តែសមណ-

ឯវត្ថុបាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កម្មេន្តំ ។
 សេយ្យដំនំ ។ សន្តិកម្មំ បណ៌ដំកម្មំ ក្នុងកម្មំ ក្នុ-
 កម្មំ វស្សកម្មំ វេស្សកម្មំ វត្ថុកម្មំ វត្ថុបរិករណ៌
 អាចមនំ ធម្មាបនំ ជុហនំ(*) វមនំ វិវេធនំ ខុទ្ទវិវេធនំ
 អនោវិវេធនំ សិសវិវេធនំ កណ្ណានេសំ ទេត្តប្បានំ ទត្ថុ-
 កម្មំ អញ្ញនំ បទ្ធាញ្ញនំ សាលាកិយំ សលុតិកម្មំយំ
 ធារកតិកំភ្នំ(*) ម្យលកេសដ្ឋានំ អនុប្បធានំ ទិសតិដំ
 បដិហោត្វោ ឥតិ វ ។ ឥតិ ឯវត្ថុបាយ តិរច្ឆានវិជ្ជា-
 យ មិច្ឆាជីវ បដិវិរោតោ ហោតិ ។ យំបំ ហាលាវ
 ភិក្ខុ យថា វ បទេកេ កោត្តោ សមណាត្រាហ្មណា

១ ឃ. ដូចនំ ។ ២ ឃ. ពារតិវិញ្ញា ។

ត្រាហ្មណ៍ កាំងនោះ តែនិចត្តិមជ្ជិកោយេយច្ចាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិរច្ឆានវិជ្ជានោះតើដូចម្តេច ។ គឺវិធីបន់ស្រន់ខ្លះ
 វិធីលាបំណងខ្លះ វិធីធ្វើប្រយោគមន្តដែលបុគ្គលនៅក្នុងភូមិម្ល៉េះគួររៀនខ្លះ
 វិធីធ្វើមនុស្សឡើយឲ្យដូចជាមនុស្សច្រុសខ្លះ វិធីធ្វើមនុស្សច្រុសឲ្យដូចជា
 មនុស្សឡើយខ្លះ វិធីសន្សំផ្ទះលើទីដីដែលមិនទាន់បានធ្វើខ្លះ វិធីធ្វើលក្ខណ៍
 ចំពោះសំណង់ផ្ទះខ្លះ វិធីជំរះមុខឲ្យស្អាតដោយទឹកខ្លះ វិធីស្រោចទឹកបង្កក់
 ប្រសិទ្ធិឲ្យជនដទៃខ្លះ វិធីបូជាភ្នំនិរ្ទ័យខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំភ្នំក្នុងខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំបញ្ចុះខ្លះ
 វិធីផ្សំផ្គាំកំចាត់បង្គំខ្លះវោសខាងលើ មានប្រមាត់ជាដើមខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំកំចាត់
 បង្គំខ្លះវោសខាងក្រោម មានបំពង់បស្សុវិជាដើមខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំកំចាត់បង្គំ
 ខ្លះវោសក្នុងក្បាលនាំចេញខ្លះវោសជាដើមខ្លះ វិធីសូប្រេងចន្តក់ក្រចៀក
 ខ្លះ វិធីសូប្រេងសម្រាប់ស្អំភ្នែកខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំសម្រាប់ប៉ាកខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំ
 សម្រាប់ចន្តក់ភ្នែកខ្លះ វិធីផ្សំផ្គាំច្រងាក់សម្រាប់លាបភ្នែកខ្លះ វិធីធ្វើវដ្តកម្ម
 ក្សេត្តខ្លះ វិធីធ្វើកម្មបេសពេទ្យខ្លះ វិធីធ្វើពេទ្យក្សេត្តខ្លះ វិធី
 ឲ្យកំឡាំងផ្ទុកក្រោយដល់ផ្ទុកមុខខ្លះ វិធីលាងផ្ទុកដើម(*)ចេញខ្លះ ។ ភិក្ខុ
 រៀនសូត្រៗ ចាកការនិចត្តិមជ្ជិកោយេ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលមហាព ដូចជាសមណាត្រាហ្មណ៍

១ ឃ. ឥន្ទ្រកថា ថា កាលលើមានកេតនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជាជាដើមនឹងដំណើរនោះ កាល
 លើដំណើរស្រួលសមរម្យហើយ តំណែងផ្ទុកនោះចេញ ។

សន្តានេយ្យានិ ភោជនានិ កុក្កុត្តាន ភេ ឯវុតាយ
 តិវត្តានិវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កុយ្យេន្តំ ។ សេយ្យ-
 ជីនំ ។ សន្តិកម្មំ បណិទិតម្មំ ។ បេ ។ ខុសជំនំ
 បដិមោក្ខាន ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុតាយ តិវត្តានិវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវេន បដិវិភោ ហោតិ ឥនធុស្ស្ស(១) ហោតិ សីល-
 ស្មី ។ ស ទោ(២) សោ មាណវ កិក្កុ ឯវំ សីល-
 សមុបស្ស្តិ ធន កុតោតិ កយំ សមុបស្ស្តិ យទិទំ
 សីលសិវតោ ។ សេយ្យជាបិ មាណវ រាជា ខត្តិយោ
 មុត្តារសិត្តោ ជិហតបទ្ធាមិត្តោ ធន កុតោតិ កយំ
 សមុបស្ស្តិ យទិទំ បទ្ធតិកតោ ឯវិមេ ទោ
 មាណវ កិក្កុ ឯវំ សីលសមុបស្ស្តិ ធន កុតោតិ
 កយំ សមុបស្ស្តិ យទិទំ សីលសិវតោ ។ សោ
 ឥមិទា អរិយេន សីលក្ខន្ធន សមុបស្ស្តិ អជ្ឈតិ
 អនវជ្ជសុខំ បដិសិវេនតំ ។ ឯវំ ទោ មាណវ កិក្កុ

១ ម. ឥវស្ស ។ ២ ម. កយំ ទោ ។

តាំងឡាយដ៏ចម្រើនកម្ពុយ បរិភោគភោជនវិជ្ជាលេខ្យដោយសង្ខារហើយ
 តែសមណព្រាហ្មណ៍តាំងនោះ តែនិចក្ខ័មវិភោដោយធិត្តាដិវៈ ព្រោះ
 កិច្ចានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ កិច្ចានវិជ្ជានោះគឺដូចម្តេច ។ វិធីបន់-
 ស្រទន់ខ្លះ វិធីលាប់ណាខ្លះ ។ បេ ។ វិធីលាងផ្ទះដើមចេញខ្លះ ។ កិច្ចារៀ
 ស្រឡាចាកការចិត្តមន៍វិភក្តស ព្រោះតែកិច្ចានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ
 ដោយប្រការដូច្នោះ ដោយអំពើណា អំពើនេះឯង ជាសីលរបស់កិច្ចានោះ
 ដែរ ។ ម្នាលមាណា កិច្ចានោះឯងបានបរិច្ចាហិដោយសីលយ៉ាងនេះហើយ
 វេទនិមិនឃើញខ្លឹម អំពើវិណាមួយ ដែលភើតអំពើសេចក្តីសង្រួមក្នុង
 សីលរឿយ ។ ម្នាលមាណា ប្រៀបដូចប្រមាសស្រង្រង ដែលបានមុខ
 កិសេភវាស្តេចហើយ បានកំចាត់ចំនុះសង្រង្រងសំហើយ វេទនិមិនឃើញ
 ខ្លឹមអំពើវិណាមួយ ដែលភើតអំពើសង្រង្រងរឿយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាល
 មាណា កិច្ចាដែលបានបរិច្ចាហិដោយសីលយ៉ាងនេះហើយ វេទនិមិន
 ឃើញខ្លឹមអំពើវិណាមួយ ដែលភើតអំពើសេចក្តីសង្រួមក្នុងសីលដូច្នោះ
 ឯង ។ កិច្ចានប្រកបព្រមដោយអរិយសីលខ្លះនេះហើយ វេទនិមិន
 សេចក្តីសុខឥតមានភាសក្តីសង្រួមខ្លះ ។ ម្នាលមាណា កិច្ចាអ្នក

សីលសម្បត្តិ យោតិ ។ អយំ ទោ សោ មាលាវ
 អរិយោ សីលក្កន្តោ យស្ស សោ កកា វណ្ណាភិ
 អបោសិ ឯត្ថ ច ឥមំ ជនំ សមាទៈបសិ
 ធិវេសេសិ បតិដ្ឋាថេសិ អត្ថំ ចេវេត្ថ ឧត្ថំ កា-
 ណីយន្តំ ។ អន្តរិយំ កោ អាទទ្ធ អត្ថំ កោ
 អាទទ្ធ សោ ចាយំ កោ អាទទ្ធ អរិយោ សី-
 លក្កន្តោ បរិបុណ្ណោ ចោ អបរិបុណ្ណោ ឯវំ បរិ-
 បុណ្ណញាហំ កោ អាទទ្ធ អរិយំ សីលក្កន្តំ ឥតោ
 ពហិទ្ធា អញ្ញោសុ សមណាត្រាហ្មណោសុ ទ សមទុ-
 បស្សនមិ ។ ឯវំ បរិបុណ្ណញា កោ អាទទ្ធ អរិយំ សីល-
 ក្កន្តំ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ សមណាត្រាហ្មណា អត្ថធិ
 សមទុបស្សយ្យំ តេ តាវតតោចេវ អត្ថមទា អស្ស
 អលមេត្តាវតា កកមេត្តាវតា អទុប្បត្តោ ចោ សា-
 មញ្ញត្តោ ចត្ថំ ចោ តិញ្ចំ ឧត្ថំ កាណីយន្តំ ។
 អថ ច បទ កវំ អាទទ្ធា ឯវមាហ អត្ថំ ចេវេត្ថ
 ឧត្ថំ កាណីយន្តំ ។

បរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់មាលាវ នេះឯងជាអរិយ-
 សីលក្នុង ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំង
 បានណែនាំប្រជុំជននេះ ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅ
 ក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។ សុភមាលាពោលសរសើរថា បពិត្រ
 ព្រះអាទន្នដ៏ចម្រើន ហេតុនេះជាអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអាទន្នដ៏ចម្រើន
 ហេតុនេះមិនជាប់មានវិបាកមានបាន បពិត្រព្រះអាទន្នដ៏ចម្រើន ក៏អរិយ-
 សីលក្នុងនោះ បរិបូណ៌ហើយ មិនមែនជាមិនបរិបូណ៌ទេ បពិត្រព្រះ
 អាទន្នដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាទំនៀមដែលឃើញខ្ញុំអរិយសីលក្នុង ដែល
 បរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងពួកសមណៈដទៃទាំងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា
 នេះទេ ។ បពិត្រព្រះអាទន្នដ៏ចម្រើន ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ដទៃទាំងក្រៅ
 ព្រះពុទ្ធសាសនានេះ គង់បានឃើញអរិយសីលក្នុង ដែលបរិបូណ៌ហើយ
 យ៉ាងនេះក្នុងខ្លួនដែរ តែសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពេញចិត្តដោយ
 គុណត្រឹមតែសីលក្នុងប៉ុណ្ណោះថា ល្អហើយដោយគុណ មានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ សម្រេចហើយដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រយោជន៍
 នៃសាមញ្ញគុណ យើងបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ កិច្ចនិមួយដែលយើង
 ទាំងឡាយគប្បីធ្វើតទៅ មិនមានរឿយ ។ ចំណែកព្រះអាទន្នដ៏ចម្រើន
 ពោលយ៉ាងនេះថា កិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។

(១២៧) កតតោ បទ សោ កោ អាទទុ អរិយោ
 សមាធិត្តនោ យស្ស សោ ភវំ កោតោ វណ្ណាភិដិ
 អហោសិ យទុ ច ឥមំ ជនតំ សមាទាមសិ ធិវេ-
 សេសិ បតិដ្ឋាមេសិតំ ។ តថត្វា បទ មាណវ ភិក្ខុ
 វគ្គិយេសុ ត្តន្តនាហោ ហោតិ ។ ឥធ មាណវ ភិក្ខុ
 ចត្តនា វូបំ ធិស្វា ន ធិមិទ្ធត្តាហិ ហោតិ ជាទុព្យក្ខន-
 ត្តាហិ យត្វាធិការណមេធិ ចត្តាច្រៀយំ អសំវុតិ វិហារន្តំ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្តាស្ស-
 វេយ្យំ តស្ស សំរាយ បដិបដ្ឋតិ វត្តតិ ចត្តាច្រៀយំ
 ចត្តាច្រៀយេ សំរំ អាបដ្ឋតិ ។ សោតន សន្តិ
 សុត្វា ។ បេ ។ យានេន កន្តិ យាយិត្វា ។ ធិក្ខយ
 រសិ សាយិត្វា ។ កាយេន ដោដ្ឋតិ ផុសិត្វា ។
 មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ធិមិទ្ធត្តាហិ ហោតិ ជា-
 ទុព្យក្ខនត្តាហិ យត្វាធិការណមេធិ ចត្តាច្រៀយំ អសំ-
 វុតិ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា អន្តាស្សវេយ្យំ តស្ស សំរាយ បដិបដ្ឋតិ
 វត្តតិ ចត្តាច្រៀយំ ចត្តាច្រៀយេ សំរំ អាបដ្ឋតិ ។

(១២៨) បពិត្រព្រះភានន្តរិយោ ចុះអរិយសមាធិក្នុង ដែលព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំងបានលោកាំប្រជុំដទៃ
 ទេវៈឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នាទនោះ កើដូចម្តេច ។ ម្នាលមាណព ចុះភិក្ខុជា
 អ្នកភ្ញាក់ខ្លាចក្នុងវគ្គិយទាំងឡាយកើដូចម្តេច ។ ម្នាលមាណព ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ឃើញខ្លាចខ្លាចម្តងដោយចក្ខុហើយ តែមិនបានក្នុងកាន់
 ខ្លាចខ្លាចមិន មិនបានក្នុងកាន់ខ្លាចខ្លាចខ្លាច អភិជ្ឈានីវេទាមនស្ស ដែលជា
 អកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងជាប់តាមខ្លាចម្តងដែលមិនសង្រួមខ្លាចក្រិយ
 នោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមខ្លាចក្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមខ្លាច
 ក្រិយនោះ ភ្ញាក់ខ្លាចក្រិយ ដល់ខ្លាចសង្រួមក្នុងក្រិយ ។ បាន
 ព្យាបាលដោយគ្រឿងហើយ ។ បេ ។ បានផ្គុំគ្នាដោយប្រមុខហើយ ។
 បានទទួលរសដោយអណ្តាតហើយ ។ បានពាល់ត្រូវខ្លាចដ្ឋានម្តង
 ដោយកាយហើយ ។ បានដឹងច្បាស់ខ្លាចខ្លាចម្តងដោយចក្ខុហើយ តែមិន
 ក្នុងកាន់ខ្លាចខ្លាច មិនក្នុងកាន់ខ្លាចខ្លាចខ្លាច អភិជ្ឈានីវេទាមនស្ស ដែល
 ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមកតែងជាប់តាមខ្លាចម្តង ដែលមិនសង្រួមខ្លាចមិន-
 ង្រួមនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមខ្លាចមិនង្រួមណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួម
 ខ្លាចមិនង្រួមនោះ ភ្ញាក់ខ្លាចមិនង្រួម ដល់ខ្លាចសង្រួមក្នុងមិនង្រួម ។

សោ ឥមំនា អភិយេន ឥន្ទ្រិយេសិវេន សមន្ទាកតោ
អជ្ឈន្តិ អន្យាសេតសុខំ បដិសំវេនេតិ ។ ឃិំ ខោ
មាណវ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ តុត្តន្ទារោ ហោតិ ។

[១២៤] តថត្វា មាណវ ភិក្ខុ សតិសម្បជញ្ញោ ច
សមន្ទាកតោ ហោតិ ។ ឥធិ មាណវ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ
បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ អាណេតិភេ វិ-
លោតិភេ សម្បជានការី ហោតិ សម្មិត្តិភេ បសា-
វិភេ សម្បជានការី ហោតិ សង្ករិយិយត្តិវិជារណេ
សម្បជានការី ហោតិ អសិភេ បិភេ ខាយិភេ សា-
យិភេ សម្បជានការី ហោតិ ទុទ្ទារម្បស្សន្តវិទម្មេ
សម្បជានការី ហោតិ កតេ វិភេ ជិសិទ្ធិ សុត្តេ
ជាភិវតេ កាសិភេ តុល្លិការី សម្បជានការី ហោតិ
ឃិំ ខោ មាណវ ភិក្ខុ សតិសម្បជញ្ញោ សមន្ទា-
កតោ ហោតិ ។

ភិក្ខុនោ បាទប្រកបក្រមដោយឥន្ទ្រិយេសិវៈ ជីប្រសើរនេះហើយ វេចន
ទទួលនូវអធិចិត្ត សុខដែលមិនបាទប្រឡូកប្រឡំ ដោយភិលេស ក្នុង
សន្តានខ្លួន ។ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុជាអ្នកស្រឡាវិញ ក្នុងឥន្ទ្រិយេចាន់
ខ្យាយយ៉ាងនេះឯង ។

[១២៤] ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយសតិសម្បជញ្ញៈតើ
ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលដើរទៅមុខបូជយ
ក្រោយ ក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលក្រឡេកមើលទៅមុខ ឬក្រឡេក
មើលទៅទិសផ្សេងៗ (ឆ្វេងស្តាំ) ក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលបត់ដៃជើងឬ
លាវដៃជើង ក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលទ្រទ្រង់នូវសត្វដ៏បាត្រនឹងចិញ្ចឹម ក៏
មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលបរិភោគភោជនឬផឹកទឹកទំនាស៊ីខាងមួយ លើខ្នងក្នុង
ខ្នងក្រសែដូរមានសប្បីជាដើម ក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលបរិភោគឬផឹកទឹក
នឹងបស្សាវៈ ក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន កាលដើរឬឈរគង្គិយ ជិតដេកលក់
ក្រាត់ឡើង និយាយស្លៀមក៏មានសេចក្តីជំនឿខ្លួន ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុជាអ្នក
ប្រកបដោយសតិនឹងសម្បជញ្ញៈយ៉ាងនេះឯង ។

ឯសីទតិ បល្ល័ង្កំ អាគុជិត្តា ឧទ្ទិំ កាយំ បណិដាយ បរិ-
 មុទំ សតិំ ឧបដ្ឋាបេត្តា ។ សោ អភិជ្ឈិំ លោកេ បហាយ
 វិភត្តាគិដ្ឋិទ ចេតសា វិហារតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោ-
 ជេតិំ ព្យាបាទប្បនោសិំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហារតិ
 សទ្ធិប្បណាត្តតហិតានុកម្មិំ ព្យាបាទប្បនោសា ចិត្តំ
 បរិសោជេតិំ បីទមិទ្ធិំ បហាយ វិភត្តបីទមិទ្ធា វិហារតិ
 អាណេកសញ្ញំ សតោ សម្មជាតោ បីទមិទ្ធា ចិត្តំ
 បរិសោជេតិំ ឧទ្ធចក្កក្កាច្ចំ បហាយ អនុទ្ធកោ វិហារតិ
 អជ្ឈិតិំ វុបសន្នចិត្តោ ឧទ្ធចក្កក្កាច្ចា ចិត្តំ បរិសោជេតិំ
 វិចិត្តិច្ចំ បហាយ វិចិត្តវិចិត្តិច្ឆោ វិហារតិ អត្តបិកាមិ
 កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោជេតិំ ។

(១២៧) សេយ្យជាមិ វាណា បុរិសោ ឥណំ អា-

នាយ កម្មានុ បយោជេយ្យ កស្មំ កេ កម្មន្តា

ក្នុងវេលាខាងក្រោយនៃកត្តហើយ ក៏អង្គុយពង្រីក្នុង កម្រងកាយឲ្យត្រង់
 តាំងស្មារតីឲ្យមានមុខចំពោះ (ទៅកេកម្មង្គោ) ។ ភិក្ខុនោះក៏លះបង់ខ្ញុំ
 អភិជ្ឈក្នុងលោកតិបត្តាពុទ្ធិយានក្នុង មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈា ជម្រះចិត្ត
 ឲ្យស្អាតចាកអភិជ្ឈា លះបង់ខ្ញុំព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រមូស្ត មានចិត្តមិន
 ព្យាបាទ មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ផលសត្វមានជីវិតទាំង
 ពួង ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រមូស្ត លះបង់ខ្ញុំបីទមិទ្ធិៈ
 គឺសេចក្តីនិយមនឹងនឹងនឹង ជាអ្នកប្រាសចាកបីទមិទ្ធិៈ មានសេចក្តីសំ-
 គាល់ខ្ញុំពុទ្ធិ ជាអ្នកបរិច្ចេកដោយសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាត
 ចាកបីទមិទ្ធិៈ លះបង់ខ្ញុំឧទ្ធចក្កក្កច្ចៈ គឺសេចក្តីរាយមាយនឹងសេចក្តីសាយ
 ចិត្ត មានចិត្តមិនរាយមាយ ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ក្នុងសុខានុបស្សន្ត
 ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកឧទ្ធចក្កក្កច្ចៈ លះបង់ខ្ញុំវិចិត្តិច្ឆា គឺសេចក្តីសង្ស័យ
 ជាអ្នកឆ្លងផុតវិចិត្តិច្ឆាហើយ មិនមានសេចក្តីនឿនឆ្ងល់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំង
 ខ្យាយទេ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកវិចិត្តិច្ឆា ។

(១២៧) ម្ចាស់មាណាត ដូចជាបុរសដែលយកទ្រព្យជាបំណុល

ទៅប្រកបការងារទាំងខ្យាយ ឯការងារទាំងនោះ របស់បុរសនោះក៏បាទ

សមិជ្ឈេយ្យំ ។ សោ យាធំ ច ចោកណាធំ សីលាម្ម-
 លាធំ តាធំ ច ក្សត្តិករាយ្យ(១) សីយា ចស្ស ឧត្តរ
 អវសិដ្ឋិ ធារករណាយ ។ តស្ស វិវេស្ស អហំ
 ទោ បុត្រេ សីលំ អាទាយ កម្មត្ថេ បយោជេសី
 តស្ស ភេ មេ កម្មត្ថា សមិជ្ឈិសុ សោហំ យាធំ
 ចោកណាធំ សីលាម្មលាធំ តាធំ ច ក្សត្តិករាសី(២)
 អត្ថំ ច មេ ឧត្តរ អវសិដ្ឋិ ធារករណាយាតិ ។ សោ
 តតាធំទាធំ លកេដ ចាមាធ្មិ អធិតទ្នេ(៣) សោម-
 ទស្សំ ។ សេយ្យថាបិ មាលាវ បុរិសោ អាតាធំកោ
 អស្ស ធុត្តិកោ កាធូត្តិលាទោ កត្តត្ថស្ស ទច្ឆាទេយ្យ
 ទ ចស្ស កាយេ ពលមត្តា ។ សោ អបរាទ សមយេ-
 ទ តម្ហា អាតាទា មុត្តេយ្យ កត្តត្ថស្ស ចាទេយ្យ សីយា
 ទស្ស កាយេ ពលមត្តា ។ តស្ស វិវេស្ស អហំ ទោ
 បុត្រេ អាតាធំកោ អហោសី ធុត្តិកោ កាធូត្តិលាទោ
 កត្តត្ថ មេ ទច្ឆាទេសី ទ ច មេ អាសី កាយេ
 ពលមត្តា សោម្ហិ វិវេស្ស តម្ហា អាតាទា មុត្តោ

១-២ ម. ក្សត្តិ ករាយ្យ ក្សត្តិ ករាសី ។ ៣ ឧ. អធិតទ្ធវាយ្យ ។ ធីរី សុត្ត ។

សម្រេច ។ បុរសនោះបានសន្សំទ្រព្យជាដើមបំណុលចាស់រួច ឯទ្រព្យ
 ដែលចំណេញរបស់បុរសនោះ ក៏មានសល់នៅច្រើន ល្មមចិត្តម្រេតនូវ
 (ក្លិន) បាន ។ ទើបបុរសនោះមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពី
 មុនអាត្មាអញ បានយកទ្រព្យជាបំណុលមក ច្រកបការងារទាំងឡាយ ឯ
 ការងារទាំងនោះ របស់អាត្មាអញបានសម្រេច អាត្មាអញសោភ័ក៏បាន
 សន្សំទ្រព្យជាដើមបំណុលចាស់អស់ហើយ ទាំងទ្រព្យដែលចំណេញរបស់
 អាត្មាអញក៏មានសល់នៅច្រើនល្មមចិត្តម្រេតនូវ(ក្លិន)បាន ។ បុរសនោះ
 គប្បីបានទូរំបារមាជ្ឈៈគឺសេចក្តីករុណ គប្បីបានទូរិសេចក្តីសោមនស្សមាន
 ទ្រព្យដែលចំណេញនោះជាហេតុ ។ ម្ចាស់មាលាព មួយទៀត ដូចជា
 បុរសដែលមានអាពាធ ដល់ទូរិសេចក្តីទុក្ខវេទនាមានធម្មិជ្ជន៍ បរិភោគ
 អាហារក៏មិនបាន ទាំងកំទ្រំក្នុងក្នុងខ្លួនក៏មិនមាន ។ លុះសម័យជាទាន
 ក្រោយមក បុរសនោះឯងបានជាសរសើរយំអំពីអាពាធនោះ បរិភោគ
 អាហារក៏បាន ទាំងកំទ្រំក្នុងក្នុងខ្លួនក៏មាន ។ ទើបបុរសនោះមានសេចក្តី
 គ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុនអាត្មាអញមានអាពាធ ដល់ទូរិសេចក្តីទុក្ខ
 វេទនា មានធម្មិជ្ជន៍ បរិភោគអាហារក៏មិនបាន ទាំងកំទ្រំក្នុងក្នុងខ្លួន
 ក៏មិនមាន ឥឡូវនេះអាត្មាអញបានជាសរសើរយំ អំពីអាពាធនោះហើយ

កត្តកុ មេ ជាទេសំ អនុំ ច មេ កាយ ល-
 មត្តាភិ ។ សោ កតោនិទានំ លកេដ ទាមោជ្ជិ
 អនិកច្ឆេ សោមទស្សំ ។ សេយ្យថាមិ មាណវ បុរិសោ
 ពទ្ធនាតាម ពទ្ធា អស្ស ។ សោ អបរេទ សមយេន
 កត្ត ពទ្ធនាតាម មុទ្ធយ្យ សោត្ថនា អកាយេន
 ន ចស្ស កិញ្ចំ កោតានំ វយោ ។ កស្ស វិវមស្ស
 អហំ ទោ បុព្វ ពទ្ធនាតាម ពទ្ធា អយោសី សោត្ថិ
 វិវាហំ កត្ត ពទ្ធនាតាម មុត្តោ សោត្ថនា អកាយេន
 នត្ថំ ច មេ កិញ្ចំ កោតានំ វយោនិ ។ សោ កតោ-
 និទានំ លកេដ ទាមោជ្ជិ អនិកច្ឆេ សោមទស្សំ ។
 សេយ្យថាមិ មាណវ បុរិសោ ទាសោ អនត្តានិទោ
 បរាជិទោ ន យេនកាមម្ព័ន្ធិមោ ។ សោ អបរេទ សម-
 យេន កត្តា នាសត្យា មុទ្ធយ្យ អត្តានិទោ អបរាជិ-
 ទោ កុជិស្សោ យេនកាមម្ព័ន្ធិមោ ។ កស្ស វិវមស្ស
 អហំ ទោ បុព្វ ទាសោ អយោសី ន អត្តានិទោ

បរិភោគភោហារកំបាន ទាំងកំច្បាំងក្នុងខ្លួនកំមាន ។ បុរិសោនោះអប្បបានទូ
 បារមាជ្ជៈគប្បីបានទូរសេចក្តីសោមទស្ស មានជាអំពីភោគានោះជាហេតុ
 ម្ហូលមាណព មួយទៀតដូចជាបុរិសដែលជាប់គុក លុះសម័យទានក្រោយ
 មក បុរិសនោះបានរួចពីគុកនោះដោយស្ម័គ្រមានភិក្ខុយ ទាំងសេចក្តី
 បដិទានវិទោកាសៈរបស់បុរិសនោះ សូម្បីបន្តិចបន្តួចក៏មិនមាន ។ ទើបបុរិស
 នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុនភាគាអញជាប់គុក ឥឡូវ
 នេះភាគាអញបានរួចពីគុកនោះដោយស្ម័គ្រមានភិក្ខុយ ទាំងសេចក្តី
 បដិទានវិទោកាសៈរបស់ភាគាអញសូម្បីបន្តិចបន្តួចក៏មិនមាន ។ បុរិសនោះ
 គប្បីបានទូរុបារមាជ្ជៈ គប្បីបានទូរសេចក្តីសោមទស្ស មានការរួចអំពីគុក
 នោះជាហេតុ ។ ម្ហូលមាណព មួយទៀត ដូចជាបុរិសដែលជាពាសៈគេ
 តែងមិនបានធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំពើចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃ ទៅទំណា តាមសេចក្តីពេញចិត្តខ្លួន មិនបានទេ ។ លុះ
 សម័យជាទានក្រោយមក បុរិសនោះបានរួចអំពីការវិទោកាសៈ ជាពាសៈគេ
 នោះ ដូចអ្នកធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានរួចដូចអ្នកដទៃ ទៅទំណា តាមសេចក្តី
 ពេញចិត្តរបស់ខ្លួនកំបាន ។ បុរិសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាល
 ពីមុនភាគាអញជាពាសៈគេ មិនបានធ្វើការអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន

បរាជ័នោ ន យេនកាមន្តំមោ សោម្ហិ ឯករហំ តត្តា
 នាសត្យា មុត្តោ អត្តាជីនោ អបរាជ័នោ កុជិស្សា
 យេនកាមន្តំមោតិ ។ សោ តតោនិណនំ លកេដ
 ទាមោជ្ជិ អធិតច្ឆេ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ
 មាលាវ បុរិសោ សធនោ សកោតោ កត្តាទ្វានមត្តំ
 បដិបដ្ឋេយ្យ ទុត្តំត្តំ សប្បដិកយំ ។ សោ អបរេន
 សមយេន តំ កត្តាវ និត្តរយ្យ សោត្តិទា តាមត្តំ
 អនុចាបុណោយ្យ ខេមំ អប្បដិកយំ ។ តស្ស ឯវ
 មស្ស អហំ ខោ បុព្វេ សធនោ សកោតោ កត្តា
 ទ្វានមត្តំ បដិបដ្ឋិ ទុត្តំត្តំ សប្បដិកយំ សោម្ហិ
 ឯករហំ តំ កត្តាវ និត្តរយ្យ សោត្តិទា តាមត្តំ
 អនុច្យត្តោ ខេមំ អប្បដិកយន្តំ ។ សោ តតោនិ
 នានំ លកេដ ទាមោជ្ជិ អធិតច្ឆេ សោមនស្សំ ។

ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ទៅទិណតាមសេចក្តីគេញចិត្ត
 ខ្លួនមិនបានឡើយ ឥឡូវនេះ ភក្តាអញ្ញាច្រើនកាលនៃខ្លួន ជាពាសវេក
 ហើយ ជាអ្នកធ្វើការងារអ្វីមួយ តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមអំពើចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានជាអ្នកជា ទៅទិណតាមសេចក្តីគេញ
 ចិត្តខ្លួនក៏បាន ។ បុរសនោះតប្បីបានឡូវាមាដ្ឋៈ បានឡូវាសេចក្តីសោមនស្ស
 មានការរួមអំពីការនៃខ្លួន ជាពាសវេកនោះជាហេតុ ។ ម្ចាស់មាលាព
 មួយទៀត ដូចបុរសដែលមានទ្រព្យ មានភោគៈ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់
 ស្រយាល ដែលជាផ្លូវរកសាហាបានដោយក្រ ជាផ្លូវប្រកបដោយភ័យ ចំ
 ពោះមុខ ។ លុះសម័យខាងក្រោយមក បុរសនោះក៏បានចូលផុតអំពីផ្លូវដាច់
 ស្រយាលនោះ បានដល់ទៅខាងក្នុងស្រុក ដែលជាទីរក្សមឥតមានភ័យ
 ភ័យ ដោយស្ម័គ្រ ។ បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីមុន
 ភក្តាអញ្ញាសោត ជាអ្នកមានទ្រព្យ មានភោគៈ បានដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 ដាច់ស្រយាល ដែលជាផ្លូវរកសាហាបានដោយក្រ ជាផ្លូវប្រកបដោយ
 ភ័យចំពោះមុខ ឥឡូវនេះភក្តាអញ្ញាបានចូលផុតអំពីផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល
 នោះហើយ បានចូលមកដល់ខាងក្នុងស្រុកដែលជាទីរក្សមឥតមានភ័យ
 ដោយស្ម័គ្រ ។ បុរសនោះក៏បានឡូវាមាដ្ឋៈ បានឡូវាសេចក្តីសោមនស្ស
 មានការរួមមកខាងក្នុងស្រុក ជាទីរក្សមនោះជាហេតុ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯវមេវ ទោ មាលាវ ភិក្ខុ យថាសំណំ យថាភេតិ
 យថាពទ្ធតាតារំ យថាធាសត្យំ យថាតត្តារទ្ធានមក្ខិ
 ឥមេ បញ្ច ធីវរណោ អប្បហំនេ អត្តនិ សមទុបស្សៈ
 តិ ។ សេយ្យថាមិ មាលាវ យថាអាណណ្ណំ យថា
 អាភេត្យំ យថាពទ្ធតាមោត្តិ យថាកុដិស្សំ យថាទេ
 មន្តក្ខមិ ឯវមេវ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ច ធីវរណោ បហំនេ
 អត្តនិ សមទុបស្សៈតិ តស្សៈមេ បញ្ច ធីវរណោ បហំនេ
 អត្តនិ សមទុបស្សៈតោ តាមោជ្ជិ ជាយតិ បមុទិតស្សៈ
 មិតិ ជាយតិ មិតិមនស្ស កាយោ បស្សៈមិតិ បស្សៈទ្ធ
 កាយោ សុខំ បវេនេតំ សុខំនោ ចិត្តិ សមាចិយេតិ ។
 សោ វិវេច្ឆេវ កាយេហំ វិវិទូ អត្តុសលេហំ នម្មេហំ
 សវិតក្កំ សវិតារំ វិវេកដិ មិតិសុខំ បវេមំ ណាទិ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយេ វិវេក
 ជេន មិតិសុខេន អភិសន្ថេតិ បវិសន្ថេតិ បរិម្បវេតិ
 បរិម្បវេតិ តាស្ស តិញ្ចិ សត្វាវតោ កាយេស្ស

មាលាណា ភិក្ខុភិចារណាយេញ្ញូនូវវិវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ ក្នុង
 ខ្លួន ដែលមិនទាន់លះចង់បាន ដូចជាបំណុល ដូចជារោគ ដូចជាក្អក
 ដូចជាអ្នករួចជាអ្នកជា ឬដូចជាអ្វីៗដោយដាច់ស្រយាល ដូចៗគ្នា៖ ឯនិ ។
 មាលាណា ភិក្ខុដែលភិចារណាយេញ្ញូ នូវវិវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ
 ក្នុងខ្លួន ដែលលះចង់បានហើយ ដូចជាមិនដំណាក់បំណុល ដូចជាមិន
 មានរោគ ដូចជាអ្នករួចជាអ្នកជា ដូចជាទិដ្ឋិក្សេមដ្ឋិញ្ញា៖
 ឯនិ កាលបើភិក្ខុនោះ ភិចារណាយេញ្ញូនូវវិវរណៈទាំង ៥ ប្រការនេះ
 ក្នុងខ្លួន ដែលលះចង់បានហើយ បុរោជ្ជៈគឺសេចក្តីរីករាយ វេមនិភីត
 ឡើង កាលបើភិក្ខុនោះ មានចិត្តរីករាយហើយ បីតិភីតឡើង កាលបើ
 ភិក្ខុមានចិត្ត ប្រកបដោយបីតិហើយ កាយវេមនិស្សបំម្លាប់ កាលបើភិក្ខុ
 មានកាយស្សបំម្លាប់ហើយ វេមនិទទួលនូវសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែល
 មានសេចក្តីសុខ វេមនិទាំងម្លាប់ ។ ភិក្ខុនោះក៏ស្តាប់ចាកការទាំងឡាយ
 ស្ងាត់ចាកពួកអកុសលធម៌ហើយ បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកប
 ដោយវិត្តៈវិចារៈ មានបីតិមិនិសុខៈ ភីតភីតិសេចក្តីស្ងាត់ សម្រាន្តវិវិយា
 បថវេ ។ ភិក្ខុនោះវេនិញ្ញាណជកាយានេះ ទ្បត្រួតត្រាបឱ្យស្តប់ស្តល់ឱ្យ
 ពេញលេញ ទ្បឱ្យត្រូវដោយបីតិមិនិសុខៈ ដែលភីតភីតិសេចក្តីស្តប់
 ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះឈ្នោះថា មិន

វិវេកាជេន បីតិសុខេន អប្បតិ ហោតិ ។ សេយ្យជាបិ មា-
 ណាវ ធនោ ធម្មាបតោ វា ធម្មាបតោ ធម្មាបតោ វា តិស-
 ជាលេ ធម្មាជីយតុណ្ណានិ អាតិវិត្តា ឧទតោន បរិច្ឆា-
 សតិំ សទ្ទេយ្យ បរិសទ្ទេយ្យ សាយំ ធម្មាជីយបិណ្ឌិ
 ស្មេហានុកតា ស្មេហាបរោតា សន្តរោហិណ ផុតា ស្មេ-
 ហេន ធម បត្យតិ ឯវិមេវ ទោ មាណាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។
 យំ ហិ មាណាវ ភិក្ខុ វិវេកា កាមេហិ វិច្ឆ អត្ត-
 សលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្តិំ សវិចារំ វិវេកាជំ បីតិ-
 សុខំ បធមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ សោ វេម-
 មេវ កាយំ វិវេកាជេន បីតិសុខេន អតិសទ្ទេតិ បរិ-
 សទ្ទេតិ បរិច្ឆរេតិ បរិច្ឆរេតិ បាស្ស តិវា មន្តាវតា
 កាយស្ស វិវេកាជេន បីតិសុខេន អប្បតិ ហោតិ ។
 វេទម្បិស្ស ហោតិ សមាធិញ្ញំ ។

បានផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិនមាន
 ឡើយ ។ ម្នាលមាណព ដូចជាងកោតាតក្តី កូនសិស្សរបស់ជាងកោ
 តាតក្តី ដែលជាអ្នកឃ្លាស់វៃ រោយកាយខ្លាំងបំផុតសម្រាប់បង្កូត ក្នុងករណី
 សម្រេច ហើយស្រោច ប្រស់ត្រង់ដោយទឹក ឯដុំលំអិតសម្រាប់បង្កូតនោះក៏
 រលាយទៅដោយទឹក ជ្រូតជ្រាបទៅក្នុងទឹក ប្រឡូកប្រឡូរទៅដោយទឹក
 ទាំងទាំងក្នុងទឹកក្រៅ មិនបានខ្លាត់ខ្លាយធាតុឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្នាល
 មាណព ភិក្ខុបានសម្រេចបឋមជ្ឈានក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលមាណព
 ភិក្ខុស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយហើយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ បានដល់ខ្លួនបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយតែក្តុះ វិចារៈ មានបីតិ
 វិនិសុខៈ កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ សម្រាប់ដោយបរោត ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំង
 ករណីកាយនេះ ឲ្យជ្រូកជ្រាប ឲ្យស្តប់ស្តល់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វ
 ផ្សាយ ដោយបីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិច
 បន្តួចវៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយ
 បីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់មិនទាន់ឡើយ ដោយអំពើណា ។
 អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១២៨] បុទ ចបរំ មាណវំ គិក្ខុ វិតក្កវិចារាធិ
 វុបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាធិ ចេតសោ ឃិកោដិ.
 ការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិធិ បីតិសុទ្ធំ ធុតិយំ
 ណាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ។ សោ វមមេវ កា-
 យំ សមាធិធិធិ បីតិសុទ្ធេធិ អភិសទ្ធពតិ បរិសទ្ធពតិ
 បរិប្បវេតិ បរិប្បវេតិ ធាស្ស កិក្ខុ សព្វារតោ កាយ-
 ស្ស សមាធិធិធិ បីតិសុទ្ធេធិ ធិ អជ្ឈត្តំ ហោតិ ។
 សេយ្យជាបិ មាណវំ ឧទករហនោ កម្ពីរោ ឧត្តិវោ-
 នាកោ កស្ស ធាវស្ស បុរត្តិអាយ ធិសាយ ឧទកស្ស
 អាយមុទំ ធិ ធុតិណាយ ធិសាយ ឧទកស្ស អា-
 យមុទំ ធិ បដិវាយ ធិសាយ ធិ ឧត្តវាយ ធិសាយ
 ឧទកស្ស អាយមុទំ ធិវា បទ កាលេធិ កាលំ
 សម្មាចារំ អទុប្បវេច្ឆយ្យ អថេវា តត្តា ច ឧទក-
 រហនា សីតា វារិចារា ឧត្តិវោត្តា តធាវ ឧទករហនិ
 សីតេធិ វារិចា អភិសទ្ធពយ្យ បរិសទ្ធពយ្យ បរិប្បវេយ្យ
 បរិប្បវេយ្យ ធាស្ស កិក្ខុ សព្វារតោ ឧទករហនស្ស

[១២៨] ម្ចាស់មាណព មួយវិញ្ញៈទៀត ភិក្ខុបានហៅបរិក្ខុៈ វិហារ
 ហើយ ក៏បានចូលដល់ខុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិដាក់ច្បាប់ក្នុងខ្លួន ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា ភិសត្វ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មានវិតក្កៈ វិហារ
 មានតែបីតិវិនិស្សៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន សម្រាន្តអវិយា-
 ចថនៅ ។ ភិក្ខុនោះវិតក្កញ្ចិកាដកាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យស្តាប់ស្តាប់
 ឲ្យពេញលេញ ឲ្យជ្រួតជ្រួតដោយបីតិវិនិស្សៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ
 ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ព័ន្ធសរសេសភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបាន
 ជ្រួតជ្រួតដោយបីតិវិនិស្សៈ ដែលកើតអំពីសមាធិមិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់
 មាណព ដូចជាអន្ទង់ទឹកដីជ្រៅ មានទឹកជាច្រើន ប្រឡាយជាទីហូរនៃ
 ទឹកក្នុងទិសខាងកើតនៃអន្ទង់ទឹកនោះ ក៏មិនមានឡើយ ប្រឡាយជាទី
 ហូរនៃទឹកក្នុងទិសខាងត្បូង ក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរនៃទឹកក្នុងទិស
 ខាងលិចក៏មិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរនៃទឹក ក្នុងទិសខាងជើង ក៏មិន
 មាន បើមានភ្លៀងបង្កិច្ចុះទូរជាទឹក ដោយប្រពៃសព្វ ។ កាល ជាទឹក
 គ្រជាក់ ក៏ស្រាប់តែដោយភ្លៀងអំពីអន្ទង់ទឹកនោះ ហើយញ័រអន្ទង់ទឹក
 នោះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យស្តាប់ស្តាប់ បរិបូណ៌ ជ្រួតជ្រួតដោយទឹកគ្រជាក់
 នោះឯង ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃអន្ទង់ទឹកភ័ន្តសរសេរនោះ ឈ្មោះថាមិនបាន

សីនេន វិវាតា អប្បុតិ អស្ស វិវាមេវ ទោ មាលាវ
 ភិក្ខុ ។ មេ ។ យំបិ មាលាវ ភិក្ខុ វិភត្តាវិចារាធំ
 វ្រុបសមា ។ មេ ។ ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិ-
 ហារតិ ឥមមេវ កាយំ សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិ-
 សន្ថេតិ បរិសន្ថេតិ បរិប្បវេតិ បរិប្បវេតិ ធាស្ស កិញ្ចិ
 សញ្ញាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្បុតិ
 ហោតិ ។ ឥធម្មវិស្ស ហោតិ សមាធិស្មី ។

(១២៧) បុន ធមរំ មាលាវ ភិក្ខុ បីតិយា ច
 វិវាតា ឧបេត្តតោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្បជានោ
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេនេតិ យន្តិ អវិហោ អា-
 ចិត្តន្តិ ឧបេត្តតោ សតិមា សុខវិហារតិ តតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ
 ធិប្បវតិកេន ឥសុខេន អភិសន្ថេតិ បរិសន្ថេតិ បរិប្បវេតិ

ផ្សំត្រូវដោយចិត្តក្រវាត់បិទមានឡើយ ដូចម្តេចបិញ ម្ចាស់មាលាវ
 ភិក្ខុដែលបានទុតិយជ្ជាន ក៏ដូច្នោះឯង ។ មេ ។ ម្ចាស់មាលាវ ភិក្ខុបាន
 រម្ងាប់វិភត្តៈនីវិចារៈហើយ ។ មេ ។ បានដល់ទូរិទុតិយជ្ជាន សម្រាន្តអវិយា-
 បថនៅ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំងករណៈនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែតស្តប់
 ស្តប់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សំត្រូវដោយ ដោយបីតិវិទីសុខៈ ដែលកើតអំពី
 សមាធិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សំត្រូវដោយបីតិវិទីសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិមិនមានឡើយ
 ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះដែរ ។

(១២៧) ម្ចាស់មាលាវ មួយវិញ្ញាវៀត ភិក្ខុឡើយណាយចាក
 បីតិហើយប្រកបដោយឧបេត្តាផនិ មានសតិវិទីសម្បជញ្ញៈផនិ ទទួល
 ខ្លឹមសុខដោយនាមកាយផនិ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរខ្លឹមបុគ្គល
 ដែលបានគតិយជ្ជានថា បុគ្គលដែលបានខ្លឹមគតិយជ្ជាន មានចិត្តប្រកប
 ដោយឧបេត្តាមានស្មារតី នៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះគតិយជ្ជានណា ក៏បាន
 ដល់ទូរិទុតិយជ្ជាននោះ សម្រាន្តអវិយាបថនៅ ។ ភិក្ខុនោះតែងញ៉ាំង
 ករណៈនេះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តប់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យ

បរិបូរតិ ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ កាយស្ស ធិប្បីតិ-
 កោន សុខេន អប្បុតំ ហោតិ ។ សេយ្យជាមិ មាលាវ
 ឧប្បាលិធិយំ វា បទុមិធិយំ វា បុណ្ណវិកិធិយំ វា
 អប្បេកត្វាធិ ឧប្បាលាធិ វា បទុមាធិ វា បុណ្ណវិកាធិ
 វា ឧទកេ ជាតាធិ ឧទកេ សំវឌ្ឍនំ ឧទកាទុក-
 តាធិ អន្តោ ធិមុត្តចោសិធិ តាធិ យាវ ច អត្តាធិ
 យាវ ច មូលាធិ សីតេន វារិថា អភិសញ្ញាធិ បរិ-
 សញ្ញាធិ បរិបូរណិ បរិបូតាធិ ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតិ
 ឧប្បាលាធិ វា បទុមាធិ វា បុណ្ណវិកាធិ វា សីតេន វារិ-
 ថា អប្បុតំ អស្ស វិវមេវ ទោ មាលាវ កិក្កុ ។ បេ ។
 យំមិ មាលាវ កិក្កុ បិគយា ច វិភតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ឥមមេវ កាយំ
 ធិប្បីតិកោន សុខេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិបូរតិ
 បរិបូរតិ ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ កាយស្ស ធិប្បីតិ-
 កោន សុខេន អប្បុតំ ហោតិ ។ ឥន្ទម្បិស្ស ហោតិ
 សមាធិស្មី ។

ផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែលប្រាសចាកចិត្តិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច ខែកាយ
 ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែល
 ប្រាសចាកចិត្តិ មិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់មាណព ដូចជាផលជាតិពួកខ្លះ
 គឺជាព្រលិតក្តី ដ្ឋានយូកក្រហមក្តី ដ្ឋានយូកសក្តី ក្នុងគ្រឿង ព្រលិតក្តី
 ក្នុងគ្រឿង យូកក្រហមក្តី ក្នុងគ្រឿង យូកសក្តី ដុះក្នុងទឹក ចំរើនក្នុងទឹក
 លូកលាស់តាមទឹក លិចទៅក្នុងទឹក ឯផលជាតិទាំងនោះ តែងជ្រួតជ្រាប
 ឆ្អែកស្តប់ស្តល់បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកគ្រឿងក៏ ហេតុផលចុង ហេតុ
 ផលគល់ អយវៈបន្តិចបន្តួចដែលជាតិទាំងអស់ គឺព្រលិតក្តី យូកក្រ-
 ហមក្តី យូកសក្តី ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកគ្រឿងក៏មិនមាន
 ឡើយ ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុដែលបាននតិយជ្ជាន ក៏ដូច្នោះ
 ឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់មាណព ភិក្ខុឡើយណាយចាកចិត្តិហើយ ។ បេ ។
 ក៏បានផលនូវនតិយជ្ជាន សម្រាន្តវិហោបថវេ ភិក្ខុនោះញ៉ាំងករណយ
 នេះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឲ្យឆ្អែកស្តប់ស្តល់ ឲ្យពេញលេញ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយ
 សុខៈដែលប្រាសចាកចិត្តិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចខែកាយ ទាំងអស់របស់ភិក្ខុ
 នោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយសុខៈដែលប្រាសចាកចិត្តិមិន
 មានឡើយ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះ ជាសមាធិរបស់ភិក្ខុនោះឯងវិជេ ។

(១៣០) មុន ធម៌ មាលាវ កិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហាណ ធុត្តុស្ស ច បហាណ បុព្វេ វ សោមនស្ស-
 ទោមនស្សាធំ អត្តផ្តុំមា អធុត្តមសុខំ ឧបេក្ខាសតិ.
 ចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ណាធំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ សោ
 ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោធាតេជ
 វរិត្តា ធិសំន្នោ ហោតិ ធាស្ស កិក្ខុ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោធាតេជ អប្បតិ
 ហោតិ ។ សេយ្យថាមិ មាលាវ បុរិសោ ឱធាតេជ
 វត្ថេជ សសីសំ ចារុបិត្តា ធិសំន្នោ អស្ស ធាស្ស
 កិក្ខុ សញ្ញាវតោ កាយស្ស ឱធាតេជ វត្ថេជ អប្បតិ
 ហោតិ វិវមេវ ខោ មាលាវ កិក្ខុ ។ បេ ។ យិបិ
 មាលាវ កិក្ខុ សុខស្ស ច បហាណ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
 ណាធំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធន
 ចេតសា បរិយោធាតេជ វរិត្តា ធិសំន្នោ ហោតិ ធាស្ស
 កិក្ខុ សញ្ញាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា
 បរិយោធាតេជ អប្បតិ ហោតិ ។ ឥធម្មិស្ស ហោតិ
 សនាធិស្មី ។ អយំ ខោ សោ មាលាវ អរិយោ

(១៣០) មាលាណត មួយវិញទៀត ព្រោះលះបង់ខ្ញុំសុខព្រោះ
 លះបង់ខ្ញុំទុក្ខព្រោះរលត់ខ្ញុំវិសោមនស្សនឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនហើយ
 កិក្ខុក៏បានដល់ខ្ញុំចក្ខុផ្សំនៃ មានការម្នាក់ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ គឺជា
 ទោមន្តា មានសតិបរិសុទ្ធ ដែលកើតអំពីទោមន្តា សម្រាន្តវិយាបថនៅ ។
 កិក្ខុនោះកើតញ្ចាំងកាយនេះ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង
 អង្គុយនៅ ឯប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ ទាំងអស់របស់កិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានឡើយ ។ មាល
 ណាណ ដូចបុរសយកសំពត់សស្តាត ដណ្តប់កាយព្រមទាំងក្បាលអង្គុយ
 នៅ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់បុរសនោះឯង ឈ្មោះថា
 មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសំពត់សស្តាត មិនមានឡើយ ដូចម្តេចមិញ
 មាលណាណ កិក្ខុ ។ បេ ។ មាលណាណ កិក្ខុ ព្រោះលះបង់ខ្ញុំសុខៈ ។ បេ ។
 ក៏បានដល់ខ្ញុំចក្ខុផ្សំនៃ សម្រាន្តវិយាបថនៅ កិក្ខុនោះកើតញ្ចាំងកាយ
 នេះ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយដោយចិត្ត ដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផងអង្គុយនៅ ប្រទេស
 បន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់កិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយ
 ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានឡើយ ដូច្នោះឯង ដោយអំពើណា ។
 អំពើនេះឯង ជាសមាធិរបស់កិក្ខុនោះ ។ មាលណាណ នេះឯងជាអរិយ-

សមាធិក្កន្ទោ យស្ស សោ កកវំ វណ្ណវំធិ អហោសិ
 ឯក្ក ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ធិវេសសិ បតិដ្ឋា-
 បេសិ អត្ថំ ចេវេត្ថំ ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។ អច្ឆរិយំ កោ
 អាទទ្ធ អត្ថតំ កោ អាទទ្ធ សោ ចាយំ កោ អាទទ្ធ
 អវិយោ សមាធិក្កន្ទោ បរិបុណ្ណោ យោ អបរិបុណ្ណោ
 ឃិវំ បរិបុណ្ណញ្ចាហំ កោ អាទទ្ធ អវិយំ សមាធិក្កន្តិ
 ឥតោ ពហិដ្ឋា អញ្ញោសុ សមណាត្រាហ្មណោសុ ធន
 សមទុបស្សមំ ឃិវំ បរិបុណ្ណញ្ចា កោ អាទទ្ធ អវិយំ
 សមាធិក្កន្តិ ឥតោ ពហិដ្ឋា អញ្ញោ សមណាត្រាហ្មណ
 អត្ថនិ សមទុបស្សយ្យំ តេ តាវតតេនេវ អត្តមយា
 អស្សុ អលមេត្តាវតា កតមេត្តាវតា អនុប្បត្តោ យោ
 សាមញ្ញត្តោ ធនំ យោ កិញ្ចំ ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។
 អថ ច បទ កវំ អាទទ្ធា ឃិវាហា អត្ថំ ចេវេត្ថំ
 ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។

សមាធិក្កន្ទនោះ ដែលសម្តេចព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពោលសរសើរ
 ហើយ ទាំងទ្រង់ណែនាំប្រជុំជនទេវឱ្យប្រតិបត្តិ ឱ្យកាំងនៅ ឱ្យប្រតិបត្តិ
 ឯកិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះ នៅមានទៀត ។ សុភមាណាត
 ពោលសរសើរថា បពិត្រព្រះអាទទ្ធដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្សារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអាទទ្ធដ៏ចំរើន ហេតុនេះមិនធ្លាប់មានថែរជាមានបាន បពិត្រព្រះ
 អាទទ្ធដ៏ចំរើន ក៏អរិយសមាធិក្កន្ទនោះបរិបូណ៌ហើយ មិនមែនមិនបរិបូណ៌
 ទេ បពិត្រព្រះអាទទ្ធដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា មិនដែលឃើញខ្ញុំអរិយ-
 សមាធិក្កន្ទ ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងពួកសមណត្រាហ្មណ៍
 ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះឡើយ បពិត្រព្រះអាទទ្ធដ៏ចំរើន ឯពួក
 សមណត្រាហ្មណ៍ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ គង់បានឃើញ
 អរិយសមាធិក្កន្ទ ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងខ្លួនដែរ តែសមណ-
 ត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ពេញចិត្តដោយគុណ ត្រឹមតែសមាធិក្កន្ទប៉ុណ្ណោះ
 ថា ល្មមហើយដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សម្រេចហើយដោយ
 គុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណ យើងបានដល់
 ហើយដោយលំដាប់ កិច្ចនិមួយដែលយើងទាំងឡាយគប្បីធ្វើតទៅ មិន
 មានឡើយ ។ ចំណែកព្រះអាទទ្ធដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះថា កិច្ចដែល
 គួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។

សមាធិក្កន្តោ យស្ស សោ កកវំ វណ្ណវំធំ អហោសិ
 ឯក្ក ច ឥមំ ជនតំ សមាធិបេសិ ធិវេសសិ បតិដ្ឋា-
 បេសិ អត្ថំ ចេវេត្ថ ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។ អច្ឆរិយំ កោ
 អាទទ្ធ អត្ថតំ កោ អាទទ្ធ សោ ចាយំ កោ អាទទ្ធ
 អវិយោ សមាធិក្កន្តោ បរិបុណ្ណោ យោ អបរិបុណ្ណោ
 ឃិរំ បរិបុណ្ណញ្ចាហំ កោ អាទទ្ធ អវិយំ សមាធិក្កន្តិ
 ឥតោ ពហិដ្ឋា អញ្ញោសុ សមណាត្រាហ្មណោសុ ធន
 សមទុបស្សមំ ឃិរំ បរិបុណ្ណញ្ចា កោ អាទទ្ធ អវិយំ
 សមាធិក្កន្តិ ឥតោ ពហិដ្ឋា អញ្ញោ សមណាត្រាហ្មណ
 អត្ថនិ សមទុបស្សយ្យំ តេ តាវតតេនេវ អត្តមយា
 អស្សុ អលមេត្តាវតា កតមេត្តាវតា អនុប្បត្តោ យោ
 សាមញ្ញត្តោ ធនំ យោ កិញ្ចំ ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។
 អថ ច បទ កវំ អាទទ្ធា ឃិរំមាហា អត្ថំ ចេវេត្ថ
 ឧត្តរំ តិវណ្ណិយន្តិ ។

សមាធិក្កន្តនោះ ដែលសម្តេចព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពោលសរសើរ
 ហើយ ទាំងទ្រង់ណែនាំប្រជុំជនទេវឱ្យប្រតិបត្តិ ឱ្យកាំងនៅ ឱ្យប្រតិបត្តិ
 ឯកិច្ចដែលគួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះ នៅមានទៀត ។ សុភមាណាត
 ពោលសរសើរថា បពិត្រព្រះអាទទ្ធដំចំរើន ហេតុនេះអស្សារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអាទទ្ធដំចំរើន ហេតុនេះមិនធ្លាប់មានថែរជាមានបាន បពិត្រព្រះ
 អាទទ្ធដំចំរើន ក៏អរិយសមាធិក្កន្តនោះបរិបូណ៌ហើយ មិនមែនមិនបរិបូណ៌
 ទេ បពិត្រព្រះអាទទ្ធដំចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា មិនដែលឃើញខ្ញុំអរិយ-
 សមាធិក្កន្ត ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងពួកសមណាត្រាហ្មណ៍
 ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះឡើយ បពិត្រព្រះអាទទ្ធដំចំរើន ឯពួក
 សមណាត្រាហ្មណ៍ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ គង់បានឃើញ
 អរិយសមាធិក្កន្ត ដែលបរិបូណ៌ហើយយ៉ាងនេះ ក្នុងខ្លួនដែរ តែសមណ-
 ាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ពេញចិត្តដោយគុណ ត្រឹមតែសមាធិក្កន្តប៉ុណ្ណោះ
 ថា ល្មមហើយដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ សម្រេចហើយដោយ
 គុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញគុណ យើងបានដល់
 ហើយដោយលំដាប់ កិច្ចនិមួយដែលយើងទាំងឡាយគប្បីធ្វើតទៅ មិន
 មានឡើយ ។ ចំណែកព្រះអាទទ្ធដំចំរើន ពោលយ៉ាងនេះថា កិច្ចដែល
 គួរធ្វើតទៅ ក្នុងសាសនានេះនៅមានទៀត ។

(១៣១) តតតោ បទ សោ ភោ អាទទ្ធ អរិយោ
 បញ្ញាទន្ទោ យស្ស សោ កំ តតតោ វណ្ណាវិទី អ-
 ហោសិ យត្ថ ច ឥមំ ជនតិ សមាទបេសិ ធិវេសេសិ
 បតិដ្ឋាបេសិតិ ។ សោ ឯវំ សមាហំតេ ធិត្ថ បរិសុទ្ធ
 បរិយោនាតេ អនុវណ្ណោ វិតត្ថបត្តិលេសេ មុនុត្ថតេ
 កម្មនិយេ វេតេ អាទេញប្បត្តេ ញាណានុស្សតាយ ធិត្ថ
 អភិធិហានិ អភិធិញាមេតិ ។ សោ ឯវំ បដាចាតិ អយំ
 ទោ មេ កាយោ រូបំ ចាតុម្មហាភូតិកោ មាតាបេត្តិក-
 សម្ពុកោ ឱននកុម្មាសុមចយោ ធិត្ថញាណបរិមន្តនកេន-
 នវិទ្ធិសននម្មោ^(១) ឥនញ បទ មេ វិញាណំ ឯត្ថ សីតំ
 ឯត្ថ បដិពទ្ធន្តិ ។ សេយ្យដាបិ មាណាវ មណវេន្សរិយោ
 សុភោ ជាតំមា អដ្ឋិសោ សុបរិកម្មកតោ អន្ទោ
 វិប្បសន្ទោ សញ្ញការសម្បន្ទោ តត្រស្ស សុត្តំ អាវុតំ

១ ឧ. ម. អនិច្ចាទនបរិមន្តនកេនវិទ្ធិសននម្មោ ។

(១៣១) មាណាស្សរោ បតិក្រព្រះភាទន្តដំបំរែន ចុះអរិយបញ្ញា-
 ទន្ធ ដែលព្រះភាទន្តដំបំរែន ច្រង់បុរាណសារសីរហើយ ទាំងបុរា
 ណនាំប្រជុំជននេះឲ្យកាំងខៅ ឲ្យប្រតិស្ឋាន នោះក៏ដូចម្តេច ។ ព្រះភា-
 ទន្តក្នុងថា កាលបើចិត្ត កាំងខាប់ខ្លួនបរិសុទ្ធ ដូច្នោះ មិនមានចំលូលភិកិលេស
 ប្រាសចាកបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ ជាចិត្ត
 នឹងធិន មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ កិច្ចនោះរមែងផ្តន់
 អម្រឹតបរិសុទ្ធចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈ^(១) ។ កិច្ចនោះដើរច្បាស់យ៉ាង
 នេះថា កាយរបស់អត្តាអញនេះឯង មានប្រប្រកបដោយមហាក្ខត្រូប
 កើតមកអំពីមាតាបិតា មានសេចក្តីចំរើន ដោយជានិបាយនឹងនិ មាន
 ការលាបជុំសំខាត់បំបាក់ភ្លែនក្រក់ នឹងសរអក់ប្របាប់ជាទិច្ច នឹងការ
 បែកបាក់ខ្លាត់ខ្លាយទៅជាចម្រុក ក៏វិញាណរបស់អត្តាអញនេះគាត្រយ
 ទៅក៏និកាយនេះ ជាប់ទៅក៏និកាយនេះ ។ ម្ចាស់មាណា ដូចកែវវិញ-
 ្យដ៏ល្អ មានជាតិដ៏បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៤ ដែលជានិបាយច្បាស់ហើយ
 មានសម្បត្តិដ៏ ជ្រះថ្លាដោយវិសេស បំប្លែងដោយអាការទាំង
 ភួង (មានជុំសលានិជាដើម) ប្រសិនបើគេដាក់ទៅក្នុងកែវវិញនោះ

១ ក្នុងអង្គបិដក ថា មន្តញាណន្តិ វិលញាណន្តិ សុទ្ធាញាណន្តិ បច្ចុប្បន្នញាណន្តិ វិបស្សនាញាណន្តិ លោកហៅថាញាណទស្សនៈ កែវដ៏ដ៏នេះ ព្រះមហេសីវិទ្ធិសីលវិបស្សនាញាណគម្បិក ។

សុរាសុត្តេ បញ្ញាភថា បញ្ចមម

ដំលំ វា មីតំ វា លោហិតំ វា ឌីនាតំ វា បណ្ណសុត្តំ
 វា តមេតំ ចក្កុមា បុរិសោ ហត្ថេ កកិក្ខា បច្ចុរេក្ខយ្យ
 អយំ ទោ មណីវេទ្យុវិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋសោ
 សុបក្កម្មកតោ អន្តោ វិប្បសន្តោ សព្វាភារសម្មន្តោ
 កម្រិតំ សុត្តំ អារតំ ដំលំ វា មីតំ វា លោហិតំ វា
 ឌីនាតំ វា បណ្ណសុត្តំ វាតិ វិវេសេ ទោ មណាវ កំកុ
 ។ មេ ។ យំបិ មណាវ កំកុ វិវេ សមាហិតេ ចិត្ត
 បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ អនត្តំលោ វិកត្តបក្កិលេសេ មុ-
 ទុក្ខតេ កម្មនិយេ បិតេ អាទេញ្ចប្បត្តេ ញ្ញាណទស្ស-
 នាយ ចិត្តំ អភិវិហារតំ អភិវិញ្ញាមេតំ សោ វិវេ បជា-
 នាតិ អយំ ទោ មេ តាយោ រូបិ ចាកុម្មហាក្ខតិកោ
 មាតាមេត្តកសម្ពរេ ឌីននកុម្មាសុបចយោ ចិច្ចន្តានន-
 បរិមន្តនកេននវិទ្ធិសននន្តោ វននញ្ច បន មេ វិញ្ញាណំ
 វត្ត សីតំ វត្ត បដិពន្ធនំ ។ វននម្យស្ស ហោតំ
 បញ្ចាយ ។

សុរាសុត្តេ ការពាលវិជ្ជាញ្ញ លោក្ខិកពាលវិជ្ជាញ្ញ

ជាអំពោះមានពណ៌ខៀវក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សស្កុក្តី សស្រទន់ក្តី បុរស
 ដែលមានវិញ្ញាណ គប្បីយកកែវនោះមកដាក់លើដៃហើយ គឺចរណា
 មើលថា នេះជាកែវវិញ្ញាណខ្ពស់ មានជាន់ដំបូរសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលជាន់
 បានច្រើនហើយ មានសម្បុរក្តីថា ជ្រះថ្លាដោយវិសេស ចរិយ្យណិដោយ
 អាការព័ន្ធន៍ អំពោះដែលគេដាក់ក្នុងកែវនោះ ជាអំពោះមានពណ៌ខៀវ
 ក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សស្កុក្តី សស្រទន់ក្តី យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់មាណា
 កំកុដែលបានញាណទស្សនៈ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ មេ ។ ម្ចាស់មាណា
 កំកុ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ជ្រុង មិនមានទិដ្ឋលក្ខណៈ
 ប្រាសចាកបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការតាកម្ម ជាចិត្ត
 មិនធន មិនញាប់ញ័រទៅតាមការប្រណិយាងនេះហើយ គម្រង់ផ្តុំបង្កើន
 ចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈដំបូរសុទ្ធាញ្ញាណ កំកុក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ
 ថា កាយរបស់ភក្ខុអញ្ចនេះឯង មានរូបប្រកបដោយមហាក្ខត្តរូប
 កើតអំពីមាតាបិតា មានសេចក្តីចរិវនដោយជាតិបាយន្តិទំ មានការលាប
 ជុសទាក់បំបាក់ក្លិនអាក្រក់ មិនការគក្រច្របាច់ជាទិដ្ឋ មិនការបែកធ្លាយ
 ខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា ក៏ដំរើញាណរបស់ភក្ខុអញ្ចនេះ អាស្រ័យទៅ
 ក្នុងកាយនេះ ជាប់នៅក្នុងកាយនេះ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង
 ជាបញ្ហាចេសកំកុនោះ ។

[១៣២] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ ប-
 រិយោនាតេ អនុដ្ឋិណោ វិតត្តបត្តិលេសេ មុទុក្កតេ កម្ម-
 និយេ វិវេត អាទេញ្ញយ្យត្តេ មចោមយំ អភំចិម្ពិចាយ
 ចិត្តំ អភំចិហិតិ អភំចិញ្ញាមេតិ ។ សោ ឥមម្ហា កាយា
 អញ្ញំ កាយំ អភំចិញ្ញាមេតិ រូបំ មចោមយំ សទ្ធីវិញ្ញ-
 ទ្ធីន្តំ អហំចិច្រៃយំ ។ សេយ្យថាបិ មាលាវ មុរិសោ
 មុត្តាម្ហា ឥសិកំ បរិហេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ
 មុត្តា អយំ ឥសិកា អញ្ញា មុត្តា អញ្ញា ឥសិកា
 មុត្តា ត្រេវ ឥសិកា បរិល្លាតិ ។ សេយ្យថាបិ មា-
 លាវ មុរិសោ អសិ កោសិយា បរិហេយ្យ តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ អសិ អយំ កោសិ អញ្ញា អសិ អញ្ញា
 កោសិ កោសិយា ត្រេវ អសិ បរិល្លាតិ ។ សេយ្យ-
 ថាបិ មាលាវ មុរិសោ អហិ ករណ្ហា ឧទ្ធកាយ្យ តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ អហិ អយំ ករណ្ហា អញ្ញា អហិ
 អញ្ញា ករណ្ហា ករណ្ហា ត្រេវ អហិ ឧទ្ធកិកាតិ ឯវមេវ

[១៣២] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តភ័យខ្លាចខ្លួន បរិសុទ្ធ រូបជន្លំ មិនយាម
 ទិដ្ឋលភិកិលស ប្រាសចាកបុគ្គិលស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
 ការនាម្ម ជាចិត្តនឹងធីន មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏តម្រង់ផ្លូវបង្ហោចិត្តទៅដើម្បីនឹងមិត្តខ្លួនកាយ ដែលសម្រេចអំពីចិត្ត ។ ភិក្ខុ
 នោះក៏នឹងមិត្តខ្លួនកាយដទៃ ចេញអំពីកាយនេះ មានរូបសម្រេចអំពីចិត្ត មាន
 អរិយវៈតូចចំសព្វគ្រប់ មានអង្រែយមិនថាកថយ ។ ម្ចាស់មាលាព ដូច
 ជាបុរសដកបណ្តាលចេញអំពីស្មៅយាបូន បុរសនោះមានសចក្តីគ្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា នេះជាស្មៅយាបូន នេះជាបណ្តាល ឯស្មៅយាបូនដទៃ
 បណ្តាលដទៃ តែជាបណ្តាលដែលគាត់អញ្ជា ដកចេញមកគឺដកចេញអំពី
 ស្មៅយាបូនហ្នឹងឯង ។ ម្ចាស់មាលាព មួយទៀត ដូចជាបុរសហូតដៅ
 ចេញអំពីស្រោម បុរសនោះវែមនិមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជា
 ដៅ នេះជាស្រោម ឯដៅដទៃ ស្រោមដទៃ តែជាដៅដែលគាត់អញ្ជា
 ហូតចេញ គឺហូតចេញអំពីស្រោមហ្នឹងឯង ។ ម្ចាស់មាលាព កុំនោះ
 សោត ដូចបុរសពាញយកពស់ចេញអំពីស្រោម បុរសនោះមានសចក្តី
 គ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជាពស់ នេះជាស្រោម ឯពស់ដទៃ ស្រោមដទៃ
 តែជាពស់ដែលគាត់អញ្ជា ពាញចេញពីស្រោមហ្នឹងឯង ដូចម្តេចមិញ

ទោ មាលាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ មាលាវ ភិក្ខុ វិ
សមាហំតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេញប្បត្តេ មនោមយំ
អភិធម្មំនាយ ចិត្តំ អភិធម្មំហាតិ អភិធម្មំមោតិ ។ បេ ។
នំទម្បិស្ស ហោតិ បពារយ ។

[១៣៣] សោ វិវិ សមាហំតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
បរិយោនាតេ អនង្គណោ វិភត្តបត្តិលេសេ បុទុក្ខតេ
កម្មជំយេ វិភេ អាណេញប្បត្តេ ឥន្ទ្រិយាយ ចិត្តំ អភិ-
ធម្មំហាតិ អភិធម្មំមោតិ ។ សោ អាណេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិ-
វិនំ បច្ចុទុកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុនា ហោតិ
ពហុនាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អាវិការំ តិរោការំ
តិរោក្សុំ តិរោចាការំ តិរោបច្ចុតំ អសន្តិមាលោ
កច្ចតិ សេយ្យថាបិ អាតាសេ ។ សោ បវិយាបិ
ទុម្បជ្ជិម្បជ្ជិ ករោតិ សេយ្យថាបិ ទុនកេ ទុនកេបិ
អភិធម្មំមាលោ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ បវិយំ អាតាសេ-
បិ បល្ល្រ្កេន កមតិ សេយ្យថាបិ បត្តិ សត្តុណោ

ម្ចាស់មាលាវ ភិក្ខុដែលបានញាណទស្សនៈក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់
មាលាវ ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាម
អាម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្លូវបរិសុទ្ធចិត្តទៅ ដើម្បីខិតខំកុំកាយ
ដែលសម្រេចមកអំពីចិត្ត ដោយអំពើណា ។ បេ ។ អំពើនេះឯង ជា
បពារបេសភិក្ខុនោះ ។

[១៣៣] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួនបរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមាន
ទិដ្ឋលភិកិលេស ប្រាសចាត្របតិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធីត មិនញាប់ញ័រទៅតាមអាម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ
ក៏តម្រង់ផ្លូវបរិសុទ្ធចិត្តទៅដើម្បីកាត់តែឥប្បទិ ។ ភិក្ខុនោះវែមនិយមនិយម
កាត់តែឥប្បទិជាច្រើនប្រការ គឺជាមនុស្សម្នាក់ធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់
ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់
ដីរាក់នឹងវិវាល ទិវាភក្រៅ ទិវាភក្រៅផ្លាស្ទិក ទិវាភក្រៅកំភែននិង
ទិវាភក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅក្នុងអាតាសក៏បាន ។ ភិក្ខុនោះធ្វើនូវការងារ
លឿន ឬមុនពុទ្ធិវិធីនឹង ដូចជាងើបលឿនឬមុនពុទ្ធិវិធីក៏បាន ដើរ
លើទឹកក៏មិនបែកព្រាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអា-
តាសទាំងក្នុងដូចជាសត្វសកុណាជាតិ ដែលមានស្លាបក៏បាន យកវែ

នមេបិ ចន្ទិមសុវាយ ឯវិមហិដ្ឋិកោ ឯវិមហានុការេ
 ចាលិចា បរិមសតិ បរិមជ្ឈតិ យាវ ព្រាហ្មណោកាមិ
 កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ សេយ្យថាមិ មាលាវ នក្ខោ
 កុម្មតារោ វា កុម្មតារន្តេវាសិ វា សុបរិកម្មតា-
 តាយ មត្តិកាយ យំ យទេវ កាជទិកតិ អា-
 កង្កេយ្យ តន្តទេវ^(១) ករយ្យ អភិជំច្ឆានេយ្យ សេយ្យ-
 ថាមិ វា បទ មាលាវ នក្ខោ នន្តតារោ វា នន្តតា-
 រន្តេវាសិ វា សុបរិកម្មតតស្មី នន្តស្មី យំ យទេវ
 នន្តវិតតិ អាគង្កេយ្យ តន្តទេវ^(២) ករយ្យ អភិជំច្ឆា-
 នេយ្យ សេយ្យថាមិ វា បទ មាលាវ នក្ខោ សុ-
 វណ្ណតារោ វា សុវណ្ណតារន្តេវាសិ វា សុបរិកម្ម-
 តតស្មី សុវណ្ណស្មី យំ យទេវ សុវណ្ណវិតតិ អា-
 កង្កេយ្យ តន្តទេវ^(៣) ករយ្យ អភិជំច្ឆានេយ្យ ឯវមេវ
 ទោ មាលាវ ភិក្ខុ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិបុទ្ធ
 បរិយោធាតេ អនន្តណេ វិកត្តបក្កិលេសេ មុនុក្ខតេ

១-២.៣ ម គំ ទទេវ ។

ទៅស្ថាបអវិជ្ជុល ចាប់កាលព្រះចម្រើននិងព្រះអាទិត្យនេះ ដែលមានប្លង់
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានអនុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយកាយដកបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្ចាស់មាលាព មួយទៀតដូច
 ជាស្នូនភ្នំនិងក្តី កូនសិស្សរបស់ស្នូនភ្នំនិងក្តី ដែលឈ្មោះសិវ កាលបើដីស្អុក
 ដែលគេធ្វើបរិកម្មល្អហើយ បើប្រាថ្នានិងធ្វើតាមដំបូកណា ។ ក៏គប្បី
 ធ្វើឲ្យសម្រេចខ្លួនតាមដំនោះ ។ បាន ម្ចាស់មាលាព កុំនោះសោតដូច
 ជាធិក្ខកក្តី កូនសិស្សរបស់ជាធិក្ខកក្តី ដែលឈ្មោះសិវ កាលបើក្នុងដែល
 គេធ្វើបរិកម្មល្អហើយ បើចង់ធ្វើខ្លួនត្រឡឹងប្រើប្រាស់ ជាវិការវៃនៃក្នុងដំបូក
 ណា ។ គប្បីធ្វើខ្លួនសម្រេចខ្លួនត្រឡឹងប្រើប្រាស់ ជាវិការវៃនៃក្នុងដំបូកនោះ ។
 បាន ម្ចាស់មាលាព កុំនោះសោតដូចជាជាធិមាសក្តី កូនសិស្សរបស់
 ជាធិមាសក្តី ដែលឈ្មោះសិវ កាលបើមានដែលគេធ្វើបរិកម្មល្អហើយ
 បើចង់ធ្វើត្រឡឹងប្រើប្រាស់ ជាវិការវៃនៃមាសដំបូកណា ។ ក៏គប្បីធ្វើឲ្យ
 សម្រេចខ្លួនត្រឡឹងប្រើប្រាស់ ជាវិការវៃនៃមាសដំបូកនោះ ។ បាន ដូចម្តេច
 មិញ ម្ចាស់មាលាព ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខ្លាចខ្លួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានចិញ្ចូលភិក្ខុលេស ប្រាសចាកមកក្តីលេស មានលក្ខណៈជាចិត្តរាម

កម្មនិយម មិគេ អាណេញប្បុត្តេ ឥន្ទ្រិយាយ ធិត្តិ
 អភិធិហារតិ អភិធិញ្ញាមេតិ សោ អណេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិធិ
 បច្ឆុទុភោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុតា ហោតិ ។ មេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។
 ឥនម្បិស្ស ហោតិ បញ្ញាយ ។

[១៣២] សោ ឯវិ សមាហិតេ ធិត្តេ ។ មេ ។
 អាណេញប្បុត្តេ ធិញ្ញាយ សោតនាគុយា ធិត្តិ អភិធិហារតិ
 អភិធិញ្ញាមេតិ ។ សោ ធិញ្ញាយ សោតនាគុយា វិសុត្វា-
 យ អតិក្កន្តមាទុសិកាយ ឧភោ សន្នេ សុណាតិ ធិត្វេ
 ច មាទុសេ ច យេ ទ្វារ សន្និកោ ច ។ សេយ្យថាមិ
 មាលាវ បរិសោ អន្ធាធម្មត្តប្បដិបន្នោ សោ សុណោយ្យ^(១)
 កេវិសន្និមិ មុធិធិសន្និមិ^(២) សំខសន្និមិ បណាវ-
 សន្និមិ ទេណ្ឌិមសន្និមិ កស្ស ឯវិមស្ស កេវិសន្នោ
 ឥតិមិ មុធិធិសន្នោ ឥតិមិ សំខសន្នោ ឥតិមិ បណា-
 វសន្នោ ឥតិមិ ទេណ្ឌិមសន្នោ ឥតិមិ ឯវិមវ ។ ចា

១ ម. សុណាតិ ។ ២ ម. ឥតោ ចរំ សំខបណាវិទ្ធិមសេវុមិ កស្ស ធិវិស្ស កេវិ-
 សន្នោ ឥតិមិ មុធិធិសន្នោ ឥតិមិ សំខបណាវិទ្ធិមសេវុមិ ឥតិមិ ក្សិរិសោ បាយា វិស្ស-
 តិ ។

គួរដល់ការខាតបង់ ជាចិត្តនឹងជិត មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនោះ
 ហើយ ក៏គម្រង់ផ្តល់បង្កាន់ចិត្តទៅ ដើម្បីតាក់តែងឫទ្ធិបាន ភិក្ខុនោះ
 វែមនិយមនូវការតាក់តែងឫទ្ធិ ជាច្រើនច្រកា គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឱ្យទៅជា
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ មេ ។ ញ៉ាំងអំណាចឱ្យច្រើនទៅដោយកាយ
 ដល់ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១៣២] ភិក្ខុនោះកាលបើចិត្តតាំងភ្ជាប់ខ្លួន ។ មេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅ
 តាមការម្នាក់យ៉ាងនោះហើយ ក៏គម្រង់ផ្តល់បង្កាន់ចិត្តទៅ ដើម្បីវិទូ-
 សោតនាគុ (ត្រចៀកវិទូ) ។ ភិក្ខុនោះវែមនិយមនូវសំឡេងពីរយ៉ាងបាន
 គឺសំឡេងជាវិទូ ១ សំឡេងជាបេសមនុស្សធម្មតា ១ ដែលនៅក្នុងវិទ្ធាយក្តី
 ក្នុងវិជិតក្តី ដោយវិទ្ធាសោតនាគុដ៏ចម្រុះស្អាត កន្លងបង្អស់វិសោតនាគុជា
 បេសមនុស្សធម្មតា ។ ម្ចាស់មាណព ដូចបុរសអ្នកដើរទៅកាន់ផ្លូវត្រាម
 បុរសនោះឮនូវសំឡេងស្តាំជិត ឮសំឡេងសំនោក្តី សំឡេងសំនុក្តី សំ-
 ឡេងស្តាំដើយក្តី សំឡេងស្តាំក្នុងក្តី បុរសនោះក៏មានសេចក្តីត្រូវរយ៉ាង
 មេរថា សំឡេងស្តាំជិតជូនក្តី សំឡេងសំនោក្តីជូនក្តី សំឡេងសំនុក្តី
 ជូនក្តី សំឡេងស្តាំដើយជូនក្តី សំឡេងស្តាំក្នុងជូនក្តី ដូចម្តេចមិញ

មាណវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ មាណវ ភិក្ខុ ឃីវ សមា-
 ហិតេ ចំត្តេ ។ បេ ។ អាទេញប្បត្តេ និព្វាយ សោតជា-
 តុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧភោមិ សន្តេ
 សុណាតិ និព្វេ ច មាណុស ច យេ ទ្ធកេ សន្តិកេ
 ច ។ ឥទម្បិស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

[១៣៥] សោ ឃីវ សមាហិតេ ចំត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិ-

យោធាតេ អនន្តំលោ វិតត្ថបត្តិលេសេ មុទ្ធក្កេត កម្ម-
 និយេ វិតេ អាទេញប្បត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាលាយ
 ចំត្តិ អភិធិហាតិ អភិធិប្បាមេតិ ។ សោ បរិសុត្តានំ
 បរិប្បត្តនាទំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជាបាតិ សរាតិ វ
 ចំត្តិ សរាតំ ចំត្តន្តំ បជាបាតិ វិតរាតំ វ ចំត្តិ វិតរាតិ
 ចំត្តន្តំ បជាបាតិ សនោសំ វ ចំត្តិ សនោសំ ចំត្តន្តំ
 បជាបាតិ វិតនោសំ វ ចំត្តិ វិតនោសំ ចំត្តន្តំ បជា-
 បាតិ សមោហំ វ ចំត្តិ សមោហំ ចំត្តន្តំ បជាបាតិ

មាលមាណា ភិក្ខុដែលបានចិញ្ចរសោតជាតុក្កដ្ឋុប្បាចេនី ។ បេ ។ មាល
 មាណា ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំងខ្លាចខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាម
 ការម្នាក់ យ៉ាងនេះហើយ វែមនិព្វសំឡេងពីរយ៉ាងបាន គឺសំឡេងជា
 ចិញ្ច ១ សំឡេងជាបេសមុស្សធម្មតា ១ ដែលនៅក្នុងចិញ្ចាយក្តី ក្នុងចំណិតក្តី
 ដោយចិញ្ចរសោតជាតុ ដ៏បរិសុទ្ធស្អាត កន្លងបង្អួចវិសោតជាតុ ជាបេស
 មុស្សធម្មតា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ញាបេសភិក្ខុនោះ ។

[១៣៥] ភិក្ខុនោះ កាលបើតាំងចិត្តខ្លាចខ្លួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន

បានចំលូបតំលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ភ្លាមដល់
 ការវិនាស ជាចិត្តនឹងផង មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់ យ៉ាងនេះហើយ
 ភិក្ខុម្រង់ផ្លូវវិសោតចិត្តទៅ ដើម្បីចេតោបរិយញ្ញាលា គឺការកំណត់ដឹងទូរ
 ចិត្តនៃសត្វដទៃ ។ ភិក្ខុនោះកំណត់ដឹងទូរចិត្ត របស់ពួកសត្វដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោហៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត

វិគមោហំ វា ចំនុំ វិគមោហំ ចំនុំ បដាបាតិ សំខំត្តិ
 វា ចំនុំ សំខំត្តិ ចំនុំ បដាបាតិ វិក្កុត្តិ វា ចំនុំ វិក្កុត្តិ
 ចំនុំ បដាបាតិ មហាគ្គតំ វា ចំនុំ មហាគ្គតិ ចំនុំ
 បដាបាតិ អមហាគ្គតំ វា ចំនុំ អមហាគ្គតិ ចំនុំ បដា-
 បាតិ សទ្ធកុរំ វា ចំនុំ សទ្ធកុរំ ចំនុំ បដាបាតិ អ-
 ទ្ធកុរំ វា ចំនុំ អទ្ធកុរំ ចំនុំ បដាបាតិ សមាហិតំ វា
 ចំនុំ សមាហិតិ ចំនុំ បដាបាតិ អសមាហិតំ វា ចំនុំ
 អសមាហិតិ ចំនុំ បដាបាតិ វិមុត្តំ វា ចំនុំ វិមុត្តិ
 ចំនុំ បដាបាតិ អវិមុត្តំ វា ចំនុំ អវិមុត្តិ ចំនុំ
 បដាបាតិ ។ សេយ្យថាបិ មាលាវ ឥត្តិ វា បុរិ-
 សោ វា នហារោ យុវា មណ្ឌទជាតិកោ អាណាសេ
 វា បរិសុទ្ធោ បរិយោជានេ អន្តោ វា ទុនកបាត្ត
 សកម្មទុនិមិត្តំ^(១) បទ្ធកេត្តមាទោ សកណ្ឌិតំ វា

១ ម. សកំ មុខមិត្តំ ។

ប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលបញ្ចេញវេទនា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តបញ្ចេញវេ
 ចិត្តដែលឈរមាយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តឈរមាយ ចិត្តដែលជាមហត្ត-
 តៈគឺចិត្តដែលនៅភាវៈជាធំ បានខាងច្បាប់ចរន័យច្បាប់ចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តជាមហត្តតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហត្តតៈ គឺកាមាវចរក្តី ក៏
 ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហត្តតៈ ចិត្តដែលជាសទ្ធកុរៈគឺកាមាវចរក្តី
 ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាសទ្ធកុរៈ ចិត្តដែលជាអទ្ធកុរៈគឺជាច្បាប់ចរន័យច្បាប់
 ចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាអទ្ធកុរៈ ចិត្តដែលតាំងខ្លាចខ្លាចខ្លួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តតាំងខ្លាចខ្លួន ចិត្តដែលមិនទាន់បានតាំងខ្លាចខ្លួនក្តី^(១) ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តមិនទាន់បានតាំងខ្លាចខ្លួន ចិត្តដែលច្របូបច្រាប្បៈ (ចាកកិលេស)
 ហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តច្របូបច្រាប្បៈហើយ ចិត្តដែលមិនទាន់ច្រ
 ប្របូបច្រាប្បៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់ច្របូបច្រាប្បៈ ។ មូលមាណព
 ដូចស្រ្តីក្តី បុរសក្តី ដែលនៅក្នុង ជំគ្រប់កំឡោះ នៅតែពុទ្ធិចូល
 ចិត្តនឹងគ្រឿងប្រដាប់ តាក់តែនឹងកាយ កាលនូវមើលស្រមោលមុខ
 របស់ខ្លួន នៅក្នុងភ្នែកដ៏ស្អាតដូចផ្លែក្តី ក្នុងនាដ៏ដ៏ពេញដោយវិក្កុត្តិ
 បើស្រមោលមុខរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយភោស មានមុន (ជាដើម) ក្តី

១ ចិត្តជាអប្បវាសនាធិ ឬ ឧបបាសេនាធិ ។

សត្វណ៍កង្កែប បដិទេយ្យ អត្តណ៍កំ វា អត្តណ៍កង្កែប
 បដិទេយ្យ ឯវមេវ ទោ មាណវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ
 មាណវ ភិក្ខុ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាទេ
 ញប្បត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិទំហារតិ
 អភិទំញាមេតិ ។ សោ បរិសុត្តានំ បរិបុត្តណំ ចេតសា
 ចេតោ បរិច្ច បដិទាតិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តនិ
 បដិទាតិ ។ បេ ។ អវមត្តំ វា ចិត្តំ អវមត្តំ ចិត្តនិ
 បដិទាតិ ។ នធម្មិស្ស ហោតិ បញ្ញាយ ។

(១៣៦) សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អាទេញប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិ-
 ទំហារតិ អភិទំញាមេតិ ។ សោ អាទេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសិ
 អនុស្សតិ សេយ្យថំនំ ឯតំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ
 តិស្សបិ ជាតិយោ ចតស្សបិ ជាតិយោ បត្តបិ
 ជាតិយោ ធនបិ ជាតិយោ វិសិបិ ជាតិយោ តិសិបិ
 ជាតិយោ ចត្តាឡិសិបិ ជាតិយោ បញ្ញាសិបិ ជាតិយោ
 ជាតិសតិបិ ជាតិសហស្សិបិ ជាតិសតសហស្សិបិ

កំដឹងថា ប្រកបដោយទោស បើស្រាមាលមុខរបស់ខ្លួន មិនប្រកបដោយ
 ទោសក្តី កំដឹងថាមិនប្រកបដោយទោស ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់មាលាព
 ភិក្ខុដែលបានចេតោបរិយញ្ញាណ ក៏ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្ចាស់មាលាពភិក្ខុ
 កាលបើចិត្តតាំងភ្ជាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្តងយំនិននេះ
 ហើយ ក៏តម្រង់ផ្តង់អង្គានចិត្តទៅ ដើម្បីចេតោបរិយញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះក៏
 កំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់ពួកសត្វដទៃ ឬគូលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន គឺចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយពត៌ក្តី កំដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយពត៌ ។ បេ ។
 ចិត្តមិនទាន់បានច្រសឡះក្តី កំដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់បានច្រសឡះ
 ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ហារបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១៣៦) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងភ្ជាប់ខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់
 ញ័រទៅតាមការម្តងយំនិននេះហើយ ក៏តម្រង់ផ្តង់អង្គានចិត្តទៅ ដើម្បី
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះកំលើកទូវែង ដែលសត្វកាស្រ័យ
 នៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ រលឹកខ្លួនដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ
 ២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ ៣០ ជាតិ
 ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ ១០០ ជាតិ ១ ពាន់ជាតិ ១ សែនជាតិក៏បាន

អនេកេមិ សិវដ្ឋកម្មេ អនេកេមិ វិវដ្ឋកម្មេ អនេ-
 កេមិ សិវដ្ឋវិវដ្ឋកម្មេ អមុត្រាសិ វិវិចារោ វិវិ-
 កោត្តា វិវិវណ្ណា វិវិមាហារោ វិវិសុខទុក្ខប្បដិសិ-
 វេទិ វិវិមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ធុតោ អមុត្រ
 ទុទតាសិ(១) តត្រាតាសិ វិវិចារោ វិវិកោត្តា វិវិវណ្ណា
 វិវិមាហារោ វិវិសុខទុក្ខប្បដិសិវេទិ វិវិមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ធុតោ ឥទ្ធិបបន្នោតិ ។ ឥតិ សាការិ
 សឧទ្ទសំ អនេកវិហិតិ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សវតិ ។
 សេយ្យថាមិ មាណវ បុរិសោ សត្តន្តិ(២) តាមា
 អត្ថំ តាមិ កត្តេយ្យ តត្តិ តាមា អត្ថិ(៣)
 តាមិ កត្តេយ្យ សោ តត្តិ តាមា សតិយេវ តាមិ
 បន្ទាតត្តេយ្យ តស្ស វិវិមស្ស អហំ ទោ សត្តន្តិ
 តាមា អមុំ តាមិ អត្ថិ តថាមិ(៤) វិវិ អត្ថាសិ

១ ម. ឧទេនិ ។ ២ ម. សកត្តិ ។ ៣ ម. អត្ថំ ។ ៤ ម. តត្រ ។

លើកនូវសិវដ្ឋកម្មជាច្រើនក៏បាន វិវដ្ឋកម្មជាច្រើនក៏បាន សិវដ្ឋវិវដ្ឋកម្ម
 ជាច្រើនក៏បានថា អាត្មាអញបានកើតក្នុងគពលោកៈ មានឈ្មោះយ៉ាង
 នេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មា
 អញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងគពលោកៈ ដែល
 ទៅកើតក្នុងគពនោះ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មាន
 សម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ
 មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បាន
 មកកើតក្នុងគពនេះ ។ ភិក្ខុនោះលើកបាននូវខន្ធ ដែលខ្លួនអាស្រ័យទៅ
 ក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ ព្រមព័ន្ធគាតា ភិសម្បវនឹងអាហារជាដើម
 ព្រមព័ន្ធខន្ធស គឺឈ្មោះនឹងគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់មាណព ដូច
 បុរសចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួន ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃ ចេញអំពីស្រុក
 នោះ ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃទៀត បុរសនោះឯងក៏ត្រូវបំបែកស្រុក
 នោះ មកកាន់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញ ហើយបុរសនោះ ក៏នឹកលើកាយ័ញ្ញ
 យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានចេញ អំពីស្រុករបស់ខ្លួនហើយ ទៅកាន់
 ស្រុកឯណោះ ដែលទៅដល់ស្រុកនោះ អាត្មាអញបានឈរយ៉ាងនេះ

ឯវំ ធិសីទំ ឯវំ អកាសំ ឯវំ គុណ្ណំ អហោសំ សោ
 ត្តន្តា^(១) កាមា អម្មំ តាមំ អគង្គំ តត្រាថិ ឯវំ អដ្ឋាសិ
 ឯវំ ធិសីទំ ឯវំ អកាសំ ឯវំ គុណ្ណំ អហោសំ សោម្ហិ
 ត្តន្តា កាមា សកំយេវ តាមំ បច្ចាគតោតិ ឯវមេវ
 ខោ មាលាវ ភិក្ខុ ។ បេ ។ យំបិ មាលាវ ភិក្ខុ
 ឯវំ សមាហំតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាទេញ្ចប្បត្តេ
 បុព្វេនិវសានុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិធិហរតិ អភិ-
 ធិញ្ញាមេតិ សោ អាទេកវិហិតិ បុព្វេនិវសំ អនុស្សតិ
 សេយ្យធិនំ ឯវតិ យំ ជាតិ ធ្វេមិ ជាតិយោ ។ បេ ។
 ឥតិ សាភារំ សទ្ធក្ខេសិ អាទេកវិហិតិ បុព្វេនិវសំ
 អនុស្សតិ ។ ឥនធម្មិស្ស ហោតិ បញ្ញាយ ។

[១៣៧] សោ ឯវំ សមាហំតេ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អាទេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ទុក្ខបទាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ
 អភិធិហរតិ អភិធិញ្ញាមេតិ ។ សោ ធិព្វេន ចក្កុចា
 វិសុទ្ធកេ អភិក្កន្តមាទុសតេន សត្តេ បស្សតិ ចវមាទ

១. គម្ពីរ ។

បានអង្គុយយ៉ាងនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនេះ លុះ
 អាត្មាអញ ចេញអំពីស្រុកនោះ ហើយទៅកាន់ស្រុកឯណោះ ដែលទៅ
 ដល់ស្រុកនោះ អាត្មាអញ បានឈរយ៉ាងនេះ បានអង្គុយយ៉ាងនេះ
 បាននិយាយយ៉ាងនេះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនេះ ឥឡូវនេះអាត្មា អញត្រឡប់
 មកពីស្រុកនោះ មកកាន់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញហើយ ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់
 មាលាត ភិក្ខុដែលបានបុព្វេនិវសានុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុព្នោះឯង ។ បេ ។
 ម្ចាស់មាលាត ភិក្ខុកាលបើចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅ
 តាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុម្រឹងផ្តង់បង្ហួនចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វេនិវ-
 សានុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុនោះ គឺលើកខ្ញុំបុព្វេនិវសជាច្រើនប្រការ លើក
 បានដូចម្តេច គឺលើកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះលើកបាន
 ខ្ញុំបុព្វេនិវស ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាតា ព្រមទាំងទេសយ៉ាង
 នេះ ដោយអំពើណា ។ អំពើនេះឯង ជាបញ្ញាបេសិក្ខុនោះ ។

[១៣៧] ភិក្ខុនោះ កាលបើ ចិត្តតាំងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ បេ ។ មិន
 ញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុម្រឹងផ្តង់បង្ហួនចិត្តទៅ
 ដើម្បីសត្តានំចុក្ខបទាតញ្ញាណ គឺសេចក្តីធីនំខ្ញុំបុព្វេនិវសនិមិត្តសត្វទាំង
 ខ្យល់ ។ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាចិត្តដ៏ចរិសុទ្ធ កន្លងចង់ខ្ញុំចក្ខុជាបេសិ
 នៃមនុស្សចម្នាក់ រមែងឃើញខ្ញុំសត្វទាំងខ្យល់ ដែលច្យុត ដែលកើត

ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណោ ទុព្ភណោ សុ-
 កតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដាធាតំ វេមេ
 វត កោច្ឆោ សត្តា កាយទុច្ឆរិតេន សមញ្ញាកតា
 វចីទុច្ឆរិតេន សមញ្ញាកតា មហោទុច្ឆរិតេន សមញ្ញាកតា
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមា-
 ធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អចាយំ ទុក្កតិ
 វិនិចាតំ វិរិយំ ឧបបញ្ញា វេមេ វា បទ កោច្ឆោ សត្តា
 កាយសុចរិតេន សមញ្ញាកតា វចីសុចរិតេន សមញ្ញា-
 កតា មហោសុចរិតេន សមញ្ញាកតា អរិយានំ អនុបវា-
 ទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាធានា តេ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុតតិ សក្កំ លោកំ
 ឧបបញ្ញាតិ វតិ ទិព្វេន ចតុតោ វិសុទ្ធលេន អតិក្កាន្ត-
 មាទុសតេន សត្តេ បស្សតិ ចរមានេ ឧបបជ្ជមានេ
 ហីនេ បណីតេ សុវណោ ទុព្ភណោ សុកតេ ទុក្កតេ

ជាសត្វចាបថោក ឧត្តម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរពេក្រក់ មានភតិល្អ
 មានភតិកាក្រក់ ដឹងច្បាស់ខ្ញុំសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួនជា
 អើប្បិ សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ឆរិត ប្រកបដោយវចី-
 ទុច្ឆរិត ប្រកបដោយមហោទុច្ឆរិត ជាអ្នកជឿសម្រេចអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ
 ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់អំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះលុះរំលោភកាយទៅ បន្ទាប់
 អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអប្បាយ (១) ទុក្កតិ (២) វិនិចាត (៣) វារក (៤) មួយ
 រោង អើប្បិ សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយ
 វចីសុចរិត ប្រកបដោយមហោសុចរិត មិនជឿសម្រេចអរិយបុគ្គល
 ទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់ខ្ញុំអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះលុះដល់
 រំលោភកាយទៅ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងលោកគិមទុស្សស្រុតតិវិនិ
 ស្កតិ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏ចរិសុខ កន្លងមន្ទិទ្ធុចក្ខុជាប់របស់មនុស្ស
 ធម្មតា វែមនិឃើញខ្ញុំសត្វទាំងឡាយ ដែលចុក ដែលកើត ជាសត្វចាប
 ថោក ឧត្តម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរកាក្រក់ មានភតិល្អ មានភតិកាក្រក់

១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ។ ២ យេនវិស័យ ។ ៣ អនុកាយដែលមានមហិទ្ធិទ្ធិ
 ដូចពល្លសុទ្ធិជាដើម ។ ៤ វារក កំណើតដែលឆ្លងសេចក្តីជំងឺ មានច្រើនប្រការ មាន
 អវិចារកជាដើម ។

យថាគម្មមកេ សត្តេ បដាបាតិ ។ សេយ្យថាមិ
 មាលាវ មជ្ឈេ សីយាដកេ បាសានោ ភក្កុ ចក្កុមា
 បុរិសោ វិគោ បស្សេយ្យ មនុស្សេ កេហំ បរិសន្តេមិ
 ធិក្កុមន្តេមិ វេយាយ វិធី សញ្ញាន្តេមិ មជ្ឈេ សីយា-
 ដកេ ធិសីន្តេមិ ភស្ស វិមស្ស វិភេ មនុស្សា កេ-
 ហំ បរិសន្តេ វិភេ ធិក្កុមន្តេ វិភេ វេយាយមិ វិធី
 សញ្ញាន្តេ វិភេ មជ្ឈេ សីយាដកេ ធិសីន្តាតិ វិវមេវ
 ទោ មាលាវ ភិក្កុ ។ បេ ។ យិមិ មាលាវ ភិក្កុ វិវ
 សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាណេញ្ចប្បត្តេ សត្តានិ
 ទុត្តបចាតញ្ញាណាយ ភិក្កុ អភិធិហរតិ អភិធិន្ទាមេ-
 តិ ។ សោ ជិទ្ធន ចក្កុនា វិស្សន្ធន អតិក្កន្តបាទុ-
 សកេន សត្តេ បស្សិតិ ចវមាទេ ទុបបដ្ឋមាទេ ហិទេ
 បណីតេ សុវណ្ណា ធុត្តាណា សុករត ធុត្តតេ យថា-
 កម្មមកេ សត្តេ បដាបាតិ ។ វេទម្បិស្ស ហោតិ
 បញ្ញាយ ។

ដឹងច្បាស់នូវសត្វតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន រវាង
 ប្រការផ្សេងៗ ម្ខាងម្ខាង ដូចជាប្រាសាទដែលតាំងនៅក្បែរផ្លូវ
 ត្រូវឡងកែង ជាកណ្តាលក្រុង ឬសមានក្នុងភូមិយារលើប្រាសាទនោះ
 គប្បីឃើញនូវមនុស្សតាំងឡាយ ដែលចូលទៅកាន់ផ្ទះក្តី ចេញពីផ្ទះក្តី
 ក្រាបសព្វាអំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ផ្ទះក្តី ដែលអង្គុយក្បែរផ្លូវត្រូវឡងកែង ខា
 កណ្តាលក្រុងក្តី ឬសនោះ គឺដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា មនុស្សតាំងផ្ទះ ដើរ
 ចូលទៅកាន់ផ្ទះ មនុស្សតាំងផ្ទះ ចេញមកអំពីផ្ទះ មនុស្សតាំងផ្ទះសព្វា
 អំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ផ្ទះ មនុស្សតាំងផ្ទះ អង្គុយនៅក្បែរផ្លូវត្រូវឡងកែង
 នាកណ្តាលក្រុង ដូចម្តេចមិញ ម្ខាងម្ខាង ភិក្កុដែលបានសត្តានិច្ចក្នុង
 បុគ្គលណាមួយនោះ ។ បេ ។ ម្ខាងម្ខាង ភិក្កុ កាលបើចិត្តតាំង
 ខ្លាចខ្លួន ។ បេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមអាម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ ក៏
 តម្រង់ផ្តង់ចង្ហោចិត្តទៅ ដើម្បីសត្តានិច្ចក្នុងបុគ្គលណា ។ ភិក្កុនោះមាន
 ចក្កដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចង្ហោចិត្តជាច្រើនមនុស្សធម្មតា រមែងឃើញ
 នូវសត្វតាំងឡាយ ដែលច្បុក ដែលកើត ជាសត្វចាបចោក ទត្តម មាន
 សម្បុរល្អ មានសម្បុរក្រក់ មានភិក្ខុ មានភិក្ខុក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវសត្វ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយអំណើយ ។ អំពីនេះឯង ជា
 បញ្ហាចស័កិក្កុនោះ ។

(១៣៨) សោ វិវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោជានេ អនុវិណោ វិកត្តបត្តិលេសេ មុទ្ធក្រេត
 កម្មជំយេ បិតេ អាទេញប្បវត្ត អាសវាជំ ខយពា-
 ណាយ ចិត្តំ អភិជំហានិ អភិជំញាមេតិ ។ សោ វិជំ
 ទុក្ខត្តំ យថាក្ខតំ បជាទាតំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាក្ខតំ បជាទាតំ អយំ ទុក្ខជំរោទោតិ យថាក្ខតំ
 បជាទាតំ អយំ ទុក្ខជំរោទតាមិជំ បជំបទាតំ យថា-
 ក្ខតំ បជាទាតិ វិមេ អាសវាតិ យថាក្ខតំ បជាទាតិ
 អយំ អាសវសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បជាទាតំ អយំ
 អាសវជំរោទោតិ យថាក្ខតំ បជាទាតិ អយំ អាសវ-
 ជំរោទតាមិជំ បជំបទាតំ យថាក្ខតំ បជាទាតិ ។
 តស្ស វិវំ ជាទតោ វិវំ បស្សតោ តោមាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុទ្ធតិ កវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុទ្ធតិ អវិជ្ជាសវាបិ
 ចិត្តំ វិមុទ្ធតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមីតំ^(១) ញាណំ ហោតិ ។
 ទំណា ជាតិ វុសំតិ ព្រហ្មចរិយំ តតំ ករណីយំ
 នាបរិ វត្តត្តាយោតំ បជាទាតិ ។ សេយ្យថាបិ មាណា

១ ម. វិមុត្តមីតំ ។

(១៣៨) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តភាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ជ្រុះផង បែង
 មានទិច្ចលភិក្ខុលេស ព្រាសចាកបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តខ្ជាប់
 គូរដល់ការនាម ជាចិត្តទឹងផង មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់ យ៉ាង
 នេះហើយ ក៏កម្រងផ្តុំ បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីកាសវត្តយញ្ញាណ គឺ
 សេចក្តីដឹងខ្លះចម្រើនអស់ទៅនៃកាសវៈ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងតាមពិត
 ថា នេះជាទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា
 នេះជាសេចក្តីលេត់ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទានាំឲ្យបានដល់
 ខ្លះសេចក្តីលេត់ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាកាសវៈ ដឹងតាមពិតថា
 ធម៌នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតកាសវៈ ដឹងតាមពិតថា នេះជាសេចក្តីលេត់
 កាសវៈ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទានាំឲ្យបានដល់ខ្លះសេចក្តីលេត់
 កាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏
 ជុតស្រឡះចាកកាសវៈផង ចិត្តក៏ជុតស្រឡះចាកកាសវៈផង ចិត្តក៏
 ជុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង ។ កាលបើចិត្តជុតស្រឡះហើយ សេចក្តី
 ដឹងក៏កើតឡើងថា ចិត្តជុតស្រឡះហើយ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា
 កំណើតអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ គតិកញ្ញាបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់
 ហើយ សោឡសកិច្ចគតិកញ្ញាបានធ្វើស្រេចហើយ ករណីយកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់មាណា

បទុកសំខេបទុណករហនោ^(១) អន្តោ វិប្បសន្តោ អនាវិ-
 លោ ភន្ត ចក្កុមា បុរិសោ តិរេ បិកោ បស្សយ្យ
 សិប្បិកសម្ពុតិបិ សក្ការកម្មសិបិ^(២) មច្ឆកុម្ពិបិ ចរន្តិបិ
 តិដ្ឋន្តិបិ តស្ស វិវេស្ស អយិ ទោ ទុណករហនោ
 អន្តោ វិប្បសន្តោ អនាវិលោ ភគ្រិមេ សិប្បិកសម្ពុ-
 កាមិ សក្ការកម្មសិបិ មច្ឆកុម្ពិបិ ចរន្តិបិ តិដ្ឋ-
 ន្តិបិ^(៣) វិវេសេ ទោ មាណវ ភិក្ខុ ។ មេ ។ យិបិ
 មាណវ ភិក្ខុ វិវិ សមាហិតេ ចិត្ត ។ មេ ។ អាទេ-
 ញ្ញប្បត្តេ អាសវនិ ទយញ្ញាលាយ ចិត្ត អភិធម្មាតិ
 អភិធម្មាមេតិ ។ សោ វិនិ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បជា-
 បាតិ ។ មេ ។ អយិ អាសវនិកេធកាមិធម្មិ បដិបទាតិ
 យថាក្ខតំ បជាបាតិ ។ តស្ស វិវិ ជាទតោ វិវិ បស្ស-
 តោ កាមាសវនិ ចិត្តិ វិមុត្តនិ កវាសវនិ ចិត្តិ
 វិមុត្តនិ អវិជ្ជាសវនិ ចិត្តិ វិមុត្តនិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិត្ត
 ញ្ញាលំ ហោតិ ។ ទិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយិ

១ ម. បទុកសំខេប ទុណករ ។ ២ សក្ការកម្មសិបិ ។ ៣ ម. តិដ្ឋន្តិបិ ។

ដូចជាអន្ទន់ទឹកលើកំពូលភ្នំ ដែលថ្នាំឈ្មួញ ឥតមានករណ៍កំ បុរសដែល
 មានភ្នែកភ្លឺ ឈរទៀបមាត់នៃអន្ទន់ទឹកនោះ គប្បីឃើញទ្រុឌទ្រុឌនឹងគ្រឿង
 ដុំក្រូសនឹងបំណែកភ្នំ ហូរត្រូវដែលហែលទៅមកបូកប៉ាននៅភ្នំ បុរសនោះ
 ក៏មានសេចក្តីគ្រោះយ៉ាងនេះថា អន្ទន់ទឹកនេះឯងថ្នាំឈ្មួញ ឥតមានករណ៍
 កំ ទ្រុឌទ្រុឌគ្រឿងទ្រុឌទ្រុឌនោះភ្នំ ដុំក្រូសនឹងបំណែកទាំងឡាយនោះភ្នំ
 ហូរត្រូវទាំងឡាយនេះ ដែលកំពូលហែលទៅមកបូកប៉ានបិតនៅភ្នំ ក្នុង
 អន្ទន់ទឹកនោះ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់មាណា ភិក្ខុដែលបានកាសវក្កយ-
 ញាណ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ មេ ។ ម្ចាស់មាណា ភិក្ខុ កាលបើចិត្តតាំង
 ខ្លាបំខ្លួន ។ មេ ។ មិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ ក៏គម្រង់
 ផ្តង់បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីកាសវក្កយញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងតាមពិតថា
 នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ដឹងតាមពិតថា នេះជាបដិបទាទាំងឡាយដល់ទូរ
 សេចក្តីលេតកាសវិ ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ
 ហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាមាសវិផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកភវាសវិ
 ផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវិផង ។ កាលបើ ចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 សេចក្តីដឹងក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា
 កំលើកនៃភក្តាអញ្ញាសវហើយ មន្ត្រព្រហ្មចរិយៈភក្តាអញ្ញាបានប្រស្រ្តី

កតំ ករណីយំ នាមំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាតំ ។

ឥនធិស្ស ហោតិ បញ្ចាយ ។

(១៣៧) អយំ ទោ សោ មាណវ អរិយោ បញ្ចា-

ទន្ទោ យស្ស សោ កកវំ វណ្ណវំធិ អហោសិ ឯត្ត

ច ឥមំ ជនតំ សមាទបេសិ ឯវេសេសិ បតិដ្ឋាបេសិ

នត្ថិ ចេវេត្ត ទុត្តរំ ករណីយន្តំ ។ អច្ឆរិយំ កោ

អាទទ្ធ អត្តតំ កោ អាទទ្ធ សោវាយំ កោ អាទទ្ធ

អរិយោ បញ្ចាទន្ទោ បរិបុណ្ណោ ទោ អបរិបុណ្ណោ ឯវិ

បរិបុណ្ណញាហំ កោ អាទទ្ធ អរិយំ បញ្ចាទន្ធិ ឥតោ

តហំត្វា អញ្ជោសុ សមណាព្រាហ្មណោសុ ន សមទុ-

បស្សមំ នត្ថិ ទោ កតំ ទុត្តរំ ករណីយន្តំ ។

អភិក្កន្តំ កោ អាទទ្ធ អភិក្កន្តំ កោ អាទទ្ធ

សេយ្យថាមិ កោ អាទទ្ធ ធិក្កន្តិកំ វា ទុក្កន្ទេយ្យ

គ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អក្ខអញ ក៏បានធ្វើស្រេចហើយ

ករណីយកិច្ចដទៃនៃអក្ខអញ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ

ទៀតមិនមានឡើយដោយអំពើណា។ អំពើនេះឯងជាបញ្ចាបេសកិច្ចនោះ។

(១៣៧) ខ្លាលមាណព នេះឯងជាអរិយបញ្ចាទន្ធ ដែលគ្រូ

មានព្រះភាគអន្តរោះ ទ្រង់បានពោលសរសើរហើយ ទាំងបានណែនាំ

ប្រជុំដទៃទៀតក៏នៅ ឲ្យប្រតិស្នាន កិច្ចដែលគួរធ្វើទៅទៀតក្នុងសា-

សនានេះ មិនមានឡើយ ។ សុត្តមាណព ពោលសរសើរថា បពិត្រព្រះ

ភាគទន្ធដំចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ហេតុនេះមិនច្នាប់

ទានវិថាមាទុន បពិត្រព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ករិយបញ្ចាទន្ធនោះបរិ-

បូណីហើយ មិនមែន មិនបរិបូណីទេ បពិត្រព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ឡូត្រកុ-

ណាមិនដែលឃើញនូវអរិយបញ្ចាទន្ធ ដែលបរិបូណីយ៉ាងនេះ ក្នុងសម-

ណាព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដទៃ ទាំងគ្រូគ្រូភ្នំសាសនានេះឡើយ កិច្ច

នីមួយៗដែលយើងទាំងឡាយ គប្បីធ្វើទៅទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រ

ព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ពិរោះណាស់ បពិត្រព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ពិរោះ

ណាស់ បពិត្រព្រះភាគទន្ធដំចំរើន ធម៌ដែលលោកម្ចាស់ សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ (ក្នុងច្បាប់ណាស់) ដូចជាគេផ្សំផ្សំ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស សីលបុគ្គល

បដិច្ចដំ វា វិវេយ្យ ម្ពុជ្ឈស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ
 អន្តការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជាវេយ្យ ចក្កមន្តោ
 រូបាធិ ធន្តុដ្ឋតំ ឯវមេវ ខោ កោតា អាណន្តន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មា បកាសិតោ ឯសាហំ កោ
 អាណន្ត កវដ្ឋំ តោតមំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញ ភិក្ខុ
 សង្ឃញ្ញ ទុចាសកំ មំ កវំ អាណន្តោ ជាវតុ អន្តតត្ត
 ចាល្យបេតំ សរណាដ្ឋត្តដ្ឋំ ។

សុត្តន្ត ទសមំ ឱដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ សីលបុគ្គល

កាជនំវេលព្រំ ឬដូចជាគេបើកបន្តិញ្ញាបេសំវេលកំហុនំ កុំខានដូច
 ជានេប្រាច់ផ្លូវវេលអ្នកឆ្លើងផ្លូវ កុំខានរសាត ដូចជាគេបំភ្លៃប្រថុប ក្នុងទី
 ឆន្ទិក ដោយគិតថា មនុស្សវេលមានចក្ក (ភ្នំ) នឹងមើលឃើញប្រពាំង
 ឡាយ បពិត្រព្រះអាទន្ទដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណានេះ សូមដល់ខ្ញុំព្រះ
 រតាតមដ៏ចំរើនផង ព្រះជម្រក ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ ចាប់ដើម
 តាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះអាទន្ទដ៏ចំរើន ព្រមទូទៅព្រះករុណាថាជា
 ទុចាសកដល់ខ្ញុំសរណៈតមនៈស្មីដោយជីវិត ។

ចប់ សុត្តន្ត ទី ១០ ។

(១២៦) ឯកាទ សុត្តិ ។ ឯកា សមយំ កកវា
 បាលនាយំ វិហារតំ ចារិកកម្ពុវេន ។ អដិទោ កេរ្តិ៍ដ្ឋា^(១)
 កហបតិបុត្តោ យេន កកវា តេនុបសន្តិមិ ទុបសន្តិមិត្តា
 កកវន្តំ អកវាទេត្តា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ឯសិទ្ធា ទោ កេរ្តិ៍ដ្ឋា កហបតិបុត្តោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 អយំ កន្តេ បាលនា ឥត្តា ទេវ ធីតា ច តហុជនា
 អាតិណ្ណមនុស្សា កកវតិ អកិប្បសន្តា សាទុ កន្តេ
 កកវា ឯកំ កិកុំ សមាទិសតុ យោ ទុត្តរិមនុស្សទម្មា
 ឥន្ទិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ឯវាយំ បាលនា កិយ្យោសា
 មត្តាយ កកវតិ អកិប្បសិទិស្សតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កកវា
 កេរ្តិ៍ដ្ឋំ កហបតិបុត្តំ ឯតទរោច ន ទោ អហំ កេរ្តិ៍ដ្ឋ
 កិកុំ ឯវំ ធម្មំ ទេសេមិ ឯថ តុម្ភេ កិកុវេ កំហិ
 ឯ ឧនាតវសនាឯ ទុត្តរិមនុស្សទម្មា ឥន្ទិប្បាដិហារិយំ

(១២៦) ឧំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះហឫ
 ព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់នាងនៅ ក្នុងបារាំងម្តង ជិតស្រុកនាលនា ។
 គ្រាពោះ គហបតិបុត្តាឈ្មោះកេរ្តិ៍ដ្ឋៈ ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏យូរចង្អុលព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដី
 សមគួរ ។ លុះកេរ្តិ៍ដ្ឋគហបតិបុត្តអង្គុយ ក្នុងទីដីសមគួរហើយ ទើប
 គ្រាបបន្តិចូលសេចក្តីនេះ ទើបព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ស្រុកនាលនានេះ ជាស្រុកសុកសម្បូរចំរើន (ដោយទ្រព្យរបស់
 ផ្សេងៗ) មានជនច្រើន មានមនុស្សកុរា មានមនុស្សជ្រះថ្លាគ្រាស់
 ក្រែល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិច្ចការ
 អាចទីងធ្វើឥន្ទិប្បាដិហារ្យ ឲ្យក្រែលនិងជាមនុស្សជ្រមិ គីកុសលកម្ម ១០
 សូមព្រះមានព្រះភាគ បង្គាប់ភិក្ខុនោះ ១ រូប (ឲ្យធ្វើ) កាលបើ
 យ៉ាងនេះ អ្នកស្រុកនាលនានេះ ក៏ទីនឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ក្នុងព្រះ
 មានព្រះភាគ ។ កាលកេរ្តិ៍ដ្ឋគហបតិបុត្ត គ្រាបបន្តិចូលយ៉ាងនេះ
 ហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ទីកេរ្តិ៍ដ្ឋគហបតិបុត្តថា ម្ចាស់កេ-
 រ្តិ៍ដ្ឋៈ កថាគតមិនសំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកធ្វើឥន្ទិប្បាដិហារ្យ ឲ្យក្រែលនិងជាមនុស្សជ្រមិ

១ ១. កេរ្តិ៍ ។ ២. កេរ្តិ៍ដ្ឋ ។

កកោថាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កោវដ្ឋា កមាបតិបុត្តោ
 កកវដ្ឋំ ឯតទកេន ធាហំ កន្តេ កកវដ្ឋំ វេយសី^(១) អបិច
 ឃិវ វធាមិ អយំ កន្តេ ធាលត្ថា ឥត្ថា ថេវ ធីតា ច
 តហុជនា អាតិណ្ណាមទុស្ស្វា កកវតិ អភិប្បសន្នា សាធុ
 កន្តេ កកវា ឯតំ កិកុំ សមាជិសតុ យោ ទុត្តរិមទុស្ស្វ-
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកវស្សតិ ឯវាយំ ធាលត្ថា
 ភិយ្យោសោ មត្តាយ កកវតិ អភិប្បសិទិស្សតតិ ។
 តតិយម្បិ ។ បេ ។

(១២០) តិណិ ខោ ឥមាធិ កោវដ្ឋ ចាដិហារិ-
 យាធិ មយោ សយំ អភិញ្ញា សទ្ធិកត្តា មវេនិកាធិ
 កតមាធិ តិណិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អាទេសនាចាដិ-
 ហារិយំ អទុសាសនីចាដិហារិយំ ។ កតមញ្ច កោវដ្ឋ
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ឥធិ កោវដ្ឋ កិកុំ អទេកកវហិទិ

១ ឧ. ម. ជំសមិ ។

ដល់ពួកគ្រហស្ថម្ភស្យ) កតាកសដ្ឋុច្ឆ័យ ។ កេវដ្ឋកហបតិបុត្តក្រាប
 ក្រាបបន្តិទូលសេចក្តីនេះ ខ័ន្ធប្រះមានព្រះភាគជាតំរប់២ ដងទៀតថា បតិក្រ
 ព្រះអង្គដំបំរើ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានតាំងព្រះមានព្រះភាគ (ឲ្យសំដែង)
 ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រាន់តែក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើ
 ស្រុកនាលន្ទានេះ ជាស្រុកស្តុកស្តុមថ្ងៃណា (ដោយទ្រព្យរបស់ផ្សេងៗ)
 មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានមនុស្សជ្រះថ្លាក្រាស់ក្រែល ចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើ កិកុណាភាពខ័ន្ធជើអង្គុបា-
 ដិហារ្យ ឲ្យក្រែលដឹងជំនមនុស្សនមិបាន សូមព្រះមានព្រះភាគបង្គាប់
 កិកុះនោះ ទ បេ (ឲ្យធ្វើ) កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកស្រុកនាលន្ទានេះខ័ន្ធនៃ
 តែតែជ្រះថ្លាឡើង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ។ (កេវដ្ឋកហបតិបុត្តក្រាប
 បន្តិទូលទូរសេចក្តីនេះទៀត) ជាតំរប់ ៣ ដងផង ។ បេ ។

(១២១) ព្រះមានព្រះភាគ ប្រន្តត្រាស់ថា ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ បាដិ-
 ហារ្យ ៣ យ៉ាងនេះ ដែលនាតតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម
 ដោយខ្លួនឯងហើយ អាចខ័ន្ធសំដែងបាន បាដិហារ្យ ៣ យ៉ាងតែដូចម្តេច
 គឺអង្គុបាដិហារ្យ ១ អាទេសនាបាដិហារ្យ ១ អទុសាសនីបាដិហារ្យ ១ ។
 ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ ចុះអង្គុបាដិហារ្យតែដូចម្តេច ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈកិកុក្កសាសនានេះ

ឥន្ទ្រវរ្ម័ន បទ្ទុនុភោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ
 ពហុជាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អាវិការិ តិរោការិ
 តិរោគុខ្ពំ តិរោចាការិ តិរោបទ្ទុតិ អសដ្ឋមាណោ កដ្ឋតិ
 សេយ្យថាមិ អាគារសេ បវរិយា ឧម្មដ្ឋិធម្មដ្ឋិ ករោតិ
 សេយ្យថាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ អភិជ្ជមាណេ^(១) កដ្ឋតិ
 សេយ្យថាមិ បវរិយា អាគារសេមិ បល្លង្កេន កមតិ
 សេយ្យថាមិ បត្តិ សត្តុណោ ឥមេមិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឯវិមហិទ្ធិកេ ឯវិមហានុភារេ ចាលាចា បវិមសតិ
 បវិមដ្ឋតិ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេ-
 តិ ។ ឥមេនំ អញ្ញតរោ សន្តោ បសន្តោ បស្សតិ
 តិ ភិក្ខុំ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រវរ្ម័ន បទ្ទុនុភោតិ ឯកោមិ
 ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ពហុជាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ
 អាវិការិ តិរោការិ តិរោគុខ្ពំ តិរោចាការិ តិរោបទ្ទុតិ
 អសដ្ឋមាណំ កដ្ឋតិ សេយ្យថាមិ អាគារសេ បវរិយា
 ឧម្មដ្ឋិធម្មដ្ឋិ ករោតិ សេយ្យថាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ

១ ១. ២. អភិជ្ជមាណេ ។

បាននូវវិទ្ធីវិធីការភោគភោគភោគភោគជាច្រើនប្រការ មនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជា
 ច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់
 ជំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង
 នឹងទីខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅ ក្នុងភាពសក្តិបាន ទើបឡើងទាំងមុជចុះ
 ក្នុងផែនដី ដូចជាទើបមុជ ក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅក្នុងទឹក ក៏មិនបែក
 ក្លាយទឹក ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅក្នុងភាពសក្តិក្នុងភ្នំ ដូចជា
 សក្តិភាពជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន យកវាទៅស្លាបក៏បាន ចាប់ពាល់
 នូវព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្លង់ច្រើនយ៉ាងនេះ មាន
 អាទុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ កុលបុត្រឯណាមួយ ជាអ្នកមានសម្បត្តិ
 ជ្រះថ្លា ឃើញភិក្ខុនោះ ដែលបាននូវវិទ្ធីវិធីជាច្រើនប្រការគឺ មនុស្សម្នាក់
 ឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរ
 ទៅមិនជាប់ជំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាង
 ក្រៅកំពែងនឹងខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅ ក្នុងភាពសក្តិបាន ទើបឡើង
 ទាំងមុជចុះ ក្នុងផែនដី ហាក់ដូចជាទើបមុជក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅក្នុងទឹក

អភិជ្ជមានេ កត្តន្តំ សេយ្យដាចំ បវេរិយា អាត្មាសេចិ
 បល្លង្កេន កាមន្តំ សេយ្យដាចំ បត្តិ សក្កុណោ
 ឥមេចិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវិមហិជ្ជិកេ ឯវិមហានុកាវេ
 ចាលិទា បរិមសន្តំ បរិមន្តន្តំ យាវ ព្រហ្មលោកាចិ
 កាយេន វសំ វិក្កន្តន្តំ ។ ឥមេនំ សោ សន្តោ បសន្តោ
 អញ្ញាតាស្ស អស្សន្តិស្ស អប្បសន្តស្ស អាហេនេតិ
 អន្តរិយំ វត កោ អត្តនំ វត កោ សមណាស្ស មហិជ្ជិ-
 កតា មហានុកាវតា អមាហំ ភិក្កុំ អន្តសំ អនេក-
 វិហិតំ ឥន្ទិវិជំ បច្ឆុទុកោន្តំ ឯកោចិ ហុត្វា តទុជា
 ហោន្តំ ឧហុជាចិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តំ ។ មេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាចិ កាយេន វសំ វិក្កន្តន្តំ ។ ឥមេនំ
 សោ អស្សន្តោ អប្បសន្តោ តំ សន្តំ បសន្តំ ឯវិ
 វិធយេយ្យ អត្តំ ទោ កោ កត្វាវិ ឆាម វិជ្ជា តាយ សោ
 ភិក្កុំ អនេកវិហិតំ ឥន្ទិវិជំ បច្ឆុទុកោតិ ។ មេ ។

ក៏មិនបែកគ្នាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅក្នុងពាក្យសទ្ធាន
 ក្នុង ដូចជាសកុណជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន យកដែរទៅស្លាបអវិជ្ជល
 ចាប់ពាល់ទៅព្រះច្រៀងនឹងព្រះភាគីគ្យទាំងនេះ ដែលមានប្ញដ្ឋច្រើនយ៉ាង
 នេះ មានភានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចផ្សំប្រព្រឹត្តទៅដោយ
 កាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ កុលបុត្រដែលមានសព្វាជ្រះថ្លានោះ
 ក៏ប្រាប់ទូរដំណើរភិក្កុនោះ ដល់អ្នកដទៃ ដែលមិនទាន់មានសព្វា មិន
 ទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ឬ ហេតុនេះជាអស្ចារ្យពេក ឬ ហេតុនេះ
 មិនច្បាប់មាន ថែរជាមានបាន ភាវៈនៃសមណៈជាអ្នកមានប្ញដ្ឋច្រើន មាន
 ភានុភាពច្រើន ព្រោះខ្ញុំបានឃើញភិក្កុឯណោះ ដែលបានទូរអំពីដៃជា
 ច្រើនប្រការគឺ ធ្វើមនុស្សម្នាក់ទៀតទៅជាច្រើនទាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើនទាក់
 ទៀតទៅជាម្នាក់ក៏បាន ។ មេ ។ ធ្វើអំណាចផ្សំប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ
 ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ជនដែលមិនទាន់មានសព្វា មិន
 ទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ ឥប្បវិនិយាយប្រាប់ដំណើរភិក្កុនោះ ទៅ
 នឹងកុលបុត្រដែលមានសព្វាជ្រះថ្លានោះ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 មានវិជ្ជាមួយយ៉ាង ឈ្មោះភត្តាវិ គឺវិជ្ជាដែលប្ញស័រឈ្មោះភត្តាវិ ភាក់តែង
 ទុកមក ភិក្កុនោះបានទូរអំពីដៃជាច្រើនប្រការ ដោយវិជ្ជានោះ ។ មេ ។

យាវ ប្រាសាទ កាយ កាយេន វសំ វត្តតិ ។ តំ
 តិ មញ្ញសំ កេរ្តិ៍ អបិ ទុ សោ អស្សនោ អប្ប-
 សន្នោ តិ សន្និ បសន្និ ឯវំ វទេយ្យាតិ ។ វទេយ្យ
 កន្តតិ ។ ឥមំ ទោ អហំ កេរ្តិ៍ ឥន្ទិប្បាដិហារិយ
 អាទិណំ សម្បស្សនា ឥន្ទិប្បាដិហារិយេន អន្ទិ-
 យាមិ ហារយាមិ ធិត្តញ្ញាមិ ។

[១២២] កតមញ្ញ កេរ្តិ៍ អាទិសតា ពាណិ-
 ជ្ជកម្ម ។ ឥន កេរ្តិ៍ ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរុត្តលានំ
 ចិត្តម្បិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិភក្តិ-
 តម្បិ អាទិសតិ វិចារិកម្បិ អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ
 មនោ ឥត្តម្បិ^(១) តេ មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តិ ។
 តមេធិ អញ្ញតោ សន្នោ បសន្នោ បស្សតិ តំ
 ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរុត្តលានំ ចិត្តម្បិ អាទិសតិ
 ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិភក្តិកម្បិ អាទិសតិ វិចារិ-
 កម្បិ អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ មនោ

១ ម. សន្និ ចិត្តិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិភក្តិកម្បិ អាទិសតិ វិចារិកម្បិ អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ មនោ

ធ្វើដំណាចឲ្យប្រត្រ័ត្តាទៅដោយសាយ ដកបដល់ប្រាសាទកំបុត ។
 ម្ចាស់កេរ្តិ៍: អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ដទៃដែលបិទទាត់បានសព្វ
 មិនទាត់បានសេចក្តីដូច្នោះនោះ ទិវនប្បិទិយាយពាក្យយ៉ាងនេះ ទៅទិវ
 កុលបុត្រ ដែលមានសព្វដូច្នោះនោះដែរ ។ កេរ្តិ៍ស្តេ បតិបុត្រក្រាបបង្គំ
 ទូលកថា បតិបុត្រអង្គដំបូង ដទៃនោះប្បិទិយាយដែរ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេរ្តិ៍: ភព៌ភត ពិចារណាយើញព្យាស
 ខ្ញុំទោសក្នុងឥទ្ធិបាដិហារ្យនេះហើយ រើចឡើយណាយធុញ្ញាត្រាស់ ខ្ញុំម
 រក្សិយាកឥទ្ធិបាដិហារ្យ ។

[១២២] ម្ចាស់កេរ្តិ៍: ចុះអាទិសតាពាណិជ្ជកម្មដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 កេរ្តិ៍: ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទាយខ្ញុំចិត្តខ្លះ ទាយខ្ញុំចេតសិកខ្លះ^(១)
 ទាយខ្ញុំការគ្រិះខ្លះ ទាយខ្ញុំការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វដទៃ
 បុគ្គលដទៃថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការ
 ដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ កុលបុត្រឯណាមួយ ដែលមានសព្វ
 ដូច្នោះយើញភិក្ខុនោះ ដែលទាយខ្ញុំចិត្តខ្លះ ទាយខ្ញុំចេតសិកខ្លះ ទាយ
 ខ្ញុំការគ្រិះខ្លះ ទាយខ្ញុំការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វដទៃ បុគ្គល
 ដទៃថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ

១ អង្គាថា លោកសំដៅយកសោមស្ស្សចេតសិកនេះទោស្ស្សចេតសិក ។

ឥតិបំ ភេ ចិត្តន្តិ ។ ភមេជំ សោ សន្តោ បសន្តោ
 អញ្ញាស្ស អស្សន្តស្ស អប្បសន្តស្ស អាភោចេតិ
 អច្ឆរិយំ វគ ភោ អត្ធកំ វគ ភោ សមណស្ស មហិទ្ធិ
 កតា មហានុភាវតា អមាហំ ភិក្ខុំ អន្តសំ បរសត្តានំ
 បរមុត្តណំ ចិត្តម្បិ អាទិសន្តំ ចេតសិកម្បិ
 អាទិសន្តំ វិតក្កិតម្បិ អាទិសន្តំ វិចារិតម្បិ អាទិសន្តំ
 ឯវិបំ ភេ មថោ ឥត្តម្បិ ភេ មថោ ឥតិបំ ភេ ចិត្ត-
 ន្តិ ។ ភមេជំ សោ អស្សន្តោ អប្បសន្តោ តំ សិទ្ធិ
 បសន្តិ ឯវិ វិធម្យ អត្តំ ទោ ភោ មណិកា ធាម
 វិជ្ជា តាយ សោ ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរមុត្តណំ
 ចិត្តម្បិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ វិតក្កិតម្បិ
 អាទិសតិ វិចារិតម្បិ អាទិសតិ ឯវិម្បិ ភេ មថោ
 ឥត្តម្បិ ភេ មថោ ឥតិបំ ភេ ចិត្តន្តិ ។ តំ ភិ
 មញ្ញសំ កេវជ្ឈ អបិ ទុ សោ អស្សន្តោ អប្បសន្តោ

ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះ ។ កុលបុត្រដែលមានសព្វជ្រះថ្លានោះ ក៏ប្រាប់ខ្ញុំ
 ដំណើរភិក្ខុនោះ ដល់ជនដទៃដែលជាអ្នកមិនទាន់មានសព្វ មិនទាន់មាន
 សេចក្តីជ្រះថ្លា ឡើយ ហេតុនេះជាអស្សរណសំ ឡើយ ហេតុនេះមិនប្រាប់
 ទាន បែរជាមានពុទ្ធ ភាវៈនៃសមណៈជាអ្នកមានប្បវិចារិត មានកាខុតាព
 ច្រើន ព្រោះខ្ញុំបានឃើញភិក្ខុឯណោះដែលបានឃើញចិត្តខ្លះ ទាយខ្លះចេត-
 សិកខ្លះ ទាយខ្លះការត្រិះរិះខ្លះ ទាយខ្លះការពិចារណាខ្លះ របស់ពួកសត្វ
 ដទៃ បុគ្គលដទៃ មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នកមានប្រការ
 ដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ជនដែលមិនទាន់មានសព្វមិនទាន់
 ជ្រះថ្លានោះ គប្បីនិយាយប្រាប់ដំណើរភិក្ខុនោះ ទៅនឹងកុលបុត្រដែល
 មានសព្វជ្រះថ្លានោះយ៉ាងនេះថា ខ្ញាលអ្នកដំបើង មានវិជ្ជាមួយយ៉ាង
 ឈ្មោះមណិកា^(១) ជាវិជ្ជាសម្រាប់ដឹងចិត្តបុគ្គលដទៃ ភិក្ខុនោះទាយខ្លះចិត្តខ្លះ
 ទាយខ្លះចេតសិកខ្លះ ទាយខ្លះការត្រិះរិះខ្លះ ទាយខ្លះការពិចារណាខ្លះ របស់
 ពួកសត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយវិជ្ជានោះថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ
 មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ខ្ញាលកេវជ្ឈអ្នក
 សំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច ជនដែលមិនទាន់មានសព្វមិនទាន់ជ្រះថ្លា

១ អង្គកថាប្រយំ វិជ្ជាឈ្មោះចិត្តមណិ ។

ពេទ្យសុទ្ធ ពីលំ ពាសិការយាមិ អនុសាសន៍ពាសិការយាមិ

កំ សន្តិ មសន្តិ ឯវំ វេទយ្យតំ ។ វេទយ្យ កន្តតិ ។
សមំ ទោ អហំ កេវដ្ឋ អាទេសនាចាដិហារិយេ អាទិទំ
សម្បស្សមាតោ អាទេសនាចាដិហារិយេន អដ្ឋិយាមិ
ហរាយាមិ ជិត្តត្រាមិ ។

(១២៣) កតមញ្ច កេវដ្ឋ អនុសាសន៍ពាសិការិ-
យំ ។ សធិ កេវដ្ឋ ភិក្ខុ ឯវំ អនុសាសន៍ ឯវំ វិតក្កោថ
មា ឯវំ វិតក្កិយេត្ត ឯវំ មនសិករោថ មា ឯវំ មនសិ-
ករោថ សនំ បជហាថ សនំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារោតំ ។
សនំ វុត្តតំ កេវដ្ឋ អនុសាសន៍ពាសិការិយំ ។

(១២៤) មុន ចបរំ កេវដ្ឋ សធិ តថាគតោ លោកេ
ឧប្បជ្ឈតិ អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ មេ ។ (យថា
សាមញ្ញដលេ^(១) ឯវំ វិត្តារតត្បំ) ។ មេ ។ សនិមំ វុត្តតំ
កេវដ្ឋ អនុសាសន៍ពាសិការិយំ^(២) ។ ធុតិយំ ឈានំ ។

១ ម. សាមញ្ញដលំ ។ ២ ម. ឯវំ វេ ពេទ្យ ភិក្ខុ សីលសម្បត្តោ យោតំ ។ មេ ។
ចបរំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារិ ។ និវិមំ វុត្តតំ ពេទ្យ អនុសាសន៍ពាសិការិយំ ។

ពេទ្យសុទ្ធ ការពោលអំពីអនុសាសន៍ពាសិការិយាមិ

នឹងគប្បនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះ ទៅនឹងកុលបុត្រ ដែលមានសទ្ធាមាន
សេចក្តីជ្រះថ្លានៅដៃម្ត ។ គេបានបកប្រែក្រាបចង្អុលតបថា បក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជននោះគប្បនិយាយវែង ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ គឺជាគតកាល
គឺជាពរណាយេញច្បាស់នូវពោស ក្នុងការទេសនាបាដិហារ្យនេះឯង ទើប
នឿយណាយពុញច្រាន់ ទើបអមិចាកការទេសនាបាដិហារ្យ ។

(១២៥) ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ចុះអនុសាសន៍បាដិហារ្យ តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តែងប្រៀបប្រដៅយ៉ាងនេះថា អ្នក
ទាំងឡាយចូរត្រូវនិយោងនេះចុះ កុំត្រូវនិយោងនេះឡើយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះចុះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ អ្នកទាំង
ឡាយ ចូរលះបន់នូវកម្រិតក្នុងចក្ខុកាមនុណានេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
ដល់នូវលោកុត្តរធម៌នេះ ហើយសម្រេចវិជយាបថនៅ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ នេះ
គឺជាគតកាល អនុសាសន៍បាដិហារ្យ ។

(១២៦) ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ មួយវិញទៀត ព្រះគតកត កើតឡើង
ក្នុងលោកនេះ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ មេ ។ (អ្នកប្រាជ្ញគប្បសិវដង
ឲ្យភិក្ខុវាដ្ឋចក្ខុសាមញ្ញដលស្សត្រឆងចុះ) ។ មេ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ នេះគ-
ឺជាគតកាល អនុសាសន៍បាដិហារ្យ ។ ភិក្ខុបាទដល់នូវទុកិយជ្ជាន ។

តតិយំ ណាមំ ។ ចតុត្ថំ ណាមំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតំ ។
 ឥទំ វុទ្ធតំ កោវដ្ឋំ អនុសាសនំ ចាដិហារិយំ ។ បេ ។
 ញាណាទស្សនាយ ចំត្តំ អភំនិហារតំ អភំនិច្ចាមេតិ ។
 ឥទំ វុទ្ធតំ កោវដ្ឋំ អនុសាសនំ ចាដិហារិយំ ។ បេ ។
 ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ឥទំ វុទ្ធតំ កោវដ្ឋំ អនុ-
 សាសនំ ចាដិហារិយំ ។ ឥមាមំ ទោ កោវដ្ឋំ តិណិ
 ចាដិហារិយាមំ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ចិត្តា
 បវេទិតាមំ ។

(១២៥) ក្នុងធម្មតំ កោវដ្ឋំ ឥមស្មីយេវ ភិក្ខុសង្ឃ
 អពាគរស្ស ភិក្ខុនោ ឃីវ ចេតសោ បរិវត្តោ ឧទចាទិ
 កត្តុ ទុ ទោ^(១) ឥមេ ចត្តារោ មហាក្កតា អបរិសេសា
 ធិវុជ្ឈន្តិ សេយ្យធីទំ បរវីធាតុ អាចោធាតុ គេដោធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ អថទោ^(២) កោវដ្ឋំ ភិក្ខុ កថារូបំ ស-
 មាធិ សមាបដ្ឋិ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ ទេវយាមិយោ

១ កត្តុ ទោ ។ ២ ទ. ម. លោទិ បទំ ទិស្សតិ ។

តតិយដ្ឋាន ។ ចតុត្ថដ្ឋានហើយសម្រាន្តអរិយាបថានៅ ។ ម្ចាស់
 កេវដ្ឋុៈ នេះគេថាគតហៅថា អនុសាសន៍ចាដិហារិយ ។ បេ ។ ភិក្ខុកម្រង
 ផ្តល់បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីញាណទស្សនៈ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ នេះគេថាគត
 ហៅថា អនុសាសន៍ចាដិហារិយ ។ បេ ។ ភិក្ខុដ៏ឥច្ចាន់ថា ភិក្ខុដ៏
 ប្រច្រៀតទៅ ដើម្បីសោត្តសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ
 នេះគេថាគតហៅថា អនុសាសន៍ចាដិហារិយ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ ចាដិហារិយ
 ទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ដែលគេថាគតធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯង ហើយកាចសំដែងបាន ។

(១២៥) ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ រឿនភ្ជាប់មានមកថា ភិក្ខុមួយរូបក្នុងភិក្ខុសង្ឃ
 នេះឯង កើតមានសេចក្តីត្រូវរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា មហាក្កតារូបទាំង ៤ នេះ
 គឺ បរវីធាតុ ១ អាចោធាតុ ១ គេដោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេតិ
 ឥតមានសេសសល់ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋុៈ លំដាប់នោះ ភិក្ខុចូលកាន់
 សមាធិ តាមបែបផែនដីចិត្តបេសំយោគី ដែលទាំងភ្ជាប់ដោយសមាធិ

មក្តា ចាតុរហាសិ ។ អថទោ សោ កោវដ្ឋ ភិក្ខុ យេន
 ចាតុម្មហារាជិកា ទេវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា
 ចាតុម្មហារាជិកេ ទេវេ ឯតទរោច កត្ត ទុ ទោ
 អាវសោ វមេ ចត្តារោ មហាក្សតា អបរិសេសា
 ជិវុជ្ឈន្តិ សេយ្យមីទិ បមរិធាតុ អាចោធាតុ តេជាធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ ឃីរិ វុត្ត កោវដ្ឋ ចាតុម្មហារាជិកា
 ទេវា តំ ភិក្ខុ ឯតទរោចំ មយិមិ ទោ ភិក្ខុ ន
 ជាតាម យត្តមេ ចត្តារោ មហាក្សតា អបរិសេសា
 ជិវុជ្ឈន្តិ សេយ្យមីទិ បមរិធាតុ អាចោធាតុ តេជាធាតុ
 វាយោធាតុតិ អត្ត ទោ ភិក្ខុ ចត្តារោ មហារាជាចោ
 អម្ពេហិ អភិក្កន្តតវា ច បណីតតវា ច តេ ទោ ឃីរិ
 ជាទេយ្យំ យត្តមេ ចត្តារោ មហាក្សតា អបរិសេសា
 ជិវុជ្ឈន្តិ សេយ្យមីទិ បមរិធាតុ អាចោធាតុ តេជាធាតុ
 វាយោធាតុតិ ។ អថទោ សោ កោវដ្ឋ ភិក្ខុ យេន
 ចត្តារោ មហារាជាចោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា

ដូចជាទៅកាន់ទៅលោក ក៏ភិក្ខុបាតជំរឿន ។ ម្នាលភិក្ខុៈ គ្រា
 នោះ ភិក្ខុនោះចូលទៅកេមហារាជិកា ដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិ-
 កា លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសួរសេចក្តីនេះនឹងពួកទៅតាដែលបិត
 នៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកាថា ម្នាលអាវសោទាំងឡាយ មហាក្សត្របូ
 ទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១ តេជាធាតុ ១ វាយោធាតុ ១
 តែនិរលត់ភ័នមានសេសសល់ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 នោះស្នេហ័យនេះហើយ ពួកទៅតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកា
 បានឆ្លើយសួរសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ យើងទាំងឡាយនេះឯង
 មិនដឹងថា មហាក្សត្របូទាំង ៤ នេះ គឺ បបរិធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១ តេជា-
 ធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែនិរលត់ភ័នមានសេសសល់ ក្នុងទីណាទេ
 បពិត្រភិក្ខុ តែមានមហារាជ ៤ ព្រះអង្គ ទុក្ខម្តែង្គូជាងយើងទាំងឡាយ
 មហារាជទាំង ៤ នោះ គប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា មហាក្សត្របូទាំង ៤ នេះ គឺ
 បបរិធាតុ ១ អាប្រាធាតុ ១ តេជាធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែនិរលត់ភ័ន
 មានសេសសល់ ក្នុងទីណាដូច្នោះ (មិនខាន) ។ ម្នាលភិក្ខុៈ លំដាប់
 នោះ ភិក្ខុចូលទៅកេមហារាជទាំង ៤ ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ចត្តារោ មហារាជាទោ^(១) ឯតទភេទ កក្ក ទុ ទោ
 អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា ឱវុជ្ឈន្តិ
 សេយ្យឪទំ បឋវីធាតុ អាថោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កេវដ្ឋ ចត្តារោ មហារាជាទោ តិ
 កិក្កំ ឯតទភេទំ មយេបំ ទោ កិក្ក ទ ជាធាម យត្ថមេ
 ។ មេ ។ វាយោធាតុតិ អត្ថំ ទោ កិក្ក តាវត្ថីសា ធាម
 ទេវំ អម្ពេហំ អកិក្កន្តតវា ច បណ៌តតវា ច តេ ទោ
 ឯវំ ជាធម្យំ យត្ថមេ ចត្តារោ ។ មេ ។ វាយោធាតុតិ ។
 អថទោ សោ កេវដ្ឋ កិក្ក យេ ឧ តាវត្ថីសា ទេវំ តេ ទុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តាវត្ថីសេ ទេវេ ឯតទភេទ
 កក្ក ទុ ទោ អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា អប-
 រិសេសា ឱវុជ្ឈន្តិ សេយ្យឪទំ បឋវីធាតុ អាថោធាតុ
 តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កេវដ្ឋ តាវត្ថីសា
 ទេវំ តិ កិក្កំ ឯតទភេទំ មយេបំ ទោ កិក្ក ទ ជា-
 ធាម យត្ថមេ ។ មេ ។ វាយោធាតុតិ អត្ថំ ទោ កិក្ក

១ ឧ. ម. មហារាជេ ។

កិស្សរសេចក្តីនេះនឹងមហារាជទាំង ៤ ជា ម្ចាស់ពារុសាទាំង ឡាយ មហាក្ខត
 រូបទាំង ៤ នេះ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាថោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១
 តែងលេត់ ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទិណហ្មំ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ កាលភិក្ខុ
 នោះស្នូយ៉ាងនេះហើយ មហារាជទាំង ៤ ព្រះអង្គឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹង
 ភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ សូម្បីយើងទាំងឡាយ ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ
 ។ មេ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមានទៅតាទាំងឡាយ ដែលបិតានៅក្នុងឋាន
 តាវត្ថិន្យ ក្នុងមថ្ងៃថ្នាំជំនួយទាំងឡាយ ពួកទៅតាទាំងនោះឯង តប្បិ
 ដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះ។ មេ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ត្រាទោះ ភិក្ខុកិច្ចលទៅរកពួក
 ទៅតាដែលបិតានៅក្នុងឋានតាវត្ថិន្យ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរ
 សេចក្តីនេះនឹងពួកទៅតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានតាវត្ថិន្យថា ម្ចាស់ពារុ-
 សាទាំងឡាយ មហាក្ខតរូបទាំង ៤ នេះ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាថោធាតុ ១
 តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទិណ
 ហ្មំ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះស្នូយ៉ាងនេះហើយ ពួកទៅតាដែល
 បិតានៅក្នុងឋានតាវត្ថិន្យ ឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ
 យើងទាំងឡាយ ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ មេ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមាន

សក្ការ ទេវតាមិទ្ធា អម្ពេហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណ្ឌិ-
 តតរោ ច សោ ទោ ឃី ជាឈេយ្យ យត្ថមេ ចត្តារោ
 ។ បេ ។ វាយោធាត្ថតិ ។ អថេទា សោ កេវដ្ឋ កិក្ក
 យេន សក្ការ ទេវតាមិទ្ធា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្ថា
 សក្ការ ទេវតាមិទ្ធា ឯតទរោច តត្ថ ទ ទោ អាវសោ
 តមេ ចត្តារោ មហាក្កតា អបរិសេសា ឯវុជ្ឈន្តិ សេយ្យ-
 មិទ្ធិ បរិវាតុ អាតោធាតុ តេវោធាតុ វាយោធាត្ថតិ ។
 ឃី វិត្ត កេវដ្ឋ សក្ការ ទេវតាមិទ្ធា តិ កិក្ក ឯតទ-
 រោច អហិមិ ទោ កិក្ក ទ ជាធាមិ យត្ថមេ ចត្តារោ
 ។ បេ ។ វាយោធាត្ថតិ អត្ថិ ទោ កិក្ក យាមា ធាម
 ទេវា ។ បេ ។ សុយាមោ ធាម ទេវបុត្តោ ។ បេ ។
 តុសិតា ធាម ទេវា ។ បេ ។ សន្តុសិតា ធាម
 ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ ឯម្ពាទតិ ធាម ទេវា ។ បេ ។
 សុធិមិត្តា ធាម ទេវបុត្តោ ។ បេ ។ បរិមិត្តវសវិត្តិ
 ធាម ទេវា ។ បេ ។ បរិមិត្តវសវិត្តិ ធាម ទេវបុត្តោ

ទេវតាមិទ្ធាសក្ការ ជាធាមិទេវតា តាំងឡាយ ។ ត្ថមិថ្វាជាធាមិយេន តាំង
 ឡាយ សក្ការទេវតាមិទ្ធា ត្ថមិថ្វាជាធាមិយេន ។ បេ ។ ម្ពាល
 កេវដ្ឋ កិក្កនោះកិច្ចលទៅកេសក្ការទេវតា ជាធាមិទេវតា តាំងឡាយ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ស្ទើរសេចក្តីនេះនឹងសក្ការទេវតា ជាធាមិទេវតា
 តាំងឡាយថា ម្ពាលអាវសោ មហាក្កតុចតាំងនេះ គឺបរិវាតុ ១
 អាណាតុ ១ តេវោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ ដែលលេតតមានសេស
 សល់ក្នុងទិណាញ់ ។ ម្ពាលកេវដ្ឋ កាលបើកិក្កនោះស្ទើរយ៉ាងនេះហើយ
 សក្ការទេវតា ជាធាមិទេវតា តាំងឡាយ បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងកិក្ក
 នោះថា បពិត្រកិក្ក ខ្ញុំព្រះករុណា ក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ បេ ។
 បពិត្រកិក្ក តែមានទេវតាឈ្មោះយាមៈ (ទេវតាបិតាទៅក្នុងឋានយាមៈ)
 ។ បេ ។ ទេវបុត្រឈ្មោះសុយាមៈ ។ បេ ។ ទេវបុត្រឈ្មោះតុសិតៈ (ទេ-
 វតាបិតាទៅក្នុងឋានតុសិត) ។ បេ ។ ទេវបុត្រឈ្មោះសន្តុសិតៈ ។ បេ ។
 ទេវតាឈ្មោះឯម្ពាទតិ (ទេវតាបិតាទៅក្នុងឋានឯម្ពាទតិ) ។ បេ ។
 ទេវបុត្រឈ្មោះសុធិមិតៈ ។ បេ ។ ទេវតាឈ្មោះបរិមិត្តវសវិត្តិ (ទេវតា
 បិតាទៅក្នុងឋានបរិមិត្តវសវិត្តិ) ។ បេ ។ ទេវបុត្រឈ្មោះបរិមិត្តវសវិត្តិ

អម្ពេហំ អភិក្កន្តករោ ច បណីតករោ ច សោ ទោ
ឃីវំ ជាធម្មេយ្យ យន្តិមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា
ធិរុដ្ឋង្គិ សេយ្យដីធំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុតិ ។

[១២៦] អថទោ សោ កេវេដ្ឋ ភិក្ខុ យេ ឧ
វសវត្តំ ទេវបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា វសវត្តំ
ទេវបុត្តំ ឯតទរោច កតុ នុ ទោ អាវុសោ ឥមេ ចត្តា-
រោ មហាក្ខតា អបរិសេសា ធិរុដ្ឋង្គិ សេយ្យដីធំ បឋ-
វីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ ឃីវំ
វុត្ត កេវេដ្ឋ វសវត្តំ ទេវបុត្តោ តំ ភិក្ខុំ ឯតទរោច
អហំបិ ទោ ភិក្ខុ ច ជាធាមិ យន្តិមេ ចត្តារោ
មហាក្ខតា អបរិសេសា ធិរុដ្ឋង្គិ សេយ្យដីធំ បឋវី-
ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ អត្ថិទោ
ភិក្ខុ ព្រហ្មកាយិកា ធាម ទេវំ អម្ពេហំ អភិក្កន្ត-
ករោ ច បណីតករោ ច តេ ទោ ឃីវំ ជាធម្មេយ្យ

• ភូមិវុត្តាជាតិយេនីតាំងឡាយ ទេវបុត្រឈ្មោះ បរិមិត្តវសវត្តិទោះ គប្បី
ដឹងយ៉ាងនេះថា មហាក្ខតុបូជាំង ៤ នេះ គឺបឋវីធាតុ ១ អាចោធាតុ ១
តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែនិរលត់វតមានសេសសល់ ក្នុងទីណា
(មិនមាន) ។

[១២៦] ម្ចាស់កេវេដ្ឋៈ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះ ចូលទៅរក
ទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្តិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាទសួរសេចក្តីនេះ
នឹងទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្តិថា ម្ចាស់អាវុសោ មហាក្ខតុបូជាំង ៤ នេះ
គឺ បឋវីធាតុ ១ អាចោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែនិ
រលត់វតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កេវេដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះ
សួរយ៉ាងនេះហើយ ទេវបុត្រឈ្មោះ វសវត្តិ ក៏បាទឆ្លើយតបសេចក្តី
នេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ ខ្ញុំព្រះករុណាក៏មិនដឹងថា មហាក្ខតុបូ
ជាំង ៤ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាចោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១
តែនិរលត់វតមានសេសសល់ ក្នុងទីណាដែរ ។ បពិត្រភិក្ខុ តែមាន
ពួកទេវតាឈ្មោះ ព្រហ្មកាយិកៈ (ទៅនិរលត់បញ្ចូលក្នុងពួកព្រហ្ម)
• ភូមិវុត្តាជាតិយេនីតាំងឡាយ ពួកទេវតានោះគប្បីដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះ

យត្ថុមេ ចត្តារោ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ ។ អថទោ
សោ កេវដ្ឋ ភិក្ខុ តថារូមំ សមាធិ សមាបដ្ឋិ យថា
សមាហិតេ ចិន្តេ ព្រហ្មយោធិយោ មត្តោ មាតុរោសិ។

(១២៧) អថទោ សោ កេវដ្ឋ ភិក្ខុ យេន ព្រហ្ម-
កាយិកា នេវ តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ព្រហ្ម-
កាយិកេ នេវ ឯតនភោច កត្ត ទុ ទោ អាវុសោ វមេ
ចត្តារោ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ ។ ឃី វុត្ត កេវដ្ឋ
ព្រហ្មកាយិកា នេវ តំ ភិក្ខុំ ឯតនភោតុំ មយេបិ ទោ
ភិក្ខុ ទ ជាយាម យត្ថុមេ ។ បេ ។ វាយោធាត្វតិ អត្ថុ
ទោ ភិក្ខុ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
អនាធិត្តនសោ វសវត្តិ វស្សរោ កត្តា ធិដ្ឋិតា សេដ្ឋោ
សដ្ឋិតា វសី បិតា ក្ខតកល្យាធិ អម្ពេវា អភិក្ខុន្តតរោ
ច បណីតតរោ ច សោ ទោ ឃី ជាទេយ្យ យត្ថុមេ

(មិនខាន) ។ បេ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះក៏ចូលតាម
សមាធិ តាមបែបផែនដីចិត្តរបស់យោធិ ដែលតាំងចាប់ដោយសមាធិ
ដូចជាទីពេកាន់ព្រហ្មលោកក៏កើតប្រាកដឡើង ។

(១២៧) ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ត្រាវនោះឯង ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅកេត្តកទៅវា
ដែលរាប់ចំពាលក្នុងព្រហ្ម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរសេចក្តី
នេះនឹងទៅវាដែលរាប់ចំពាលក្នុងព្រហ្មថា ម្ចាស់អាវុសោ ទាំងខ្យល់
មហាក្ខត្រូច ៤ នេះ ។ បេ ។ វាយោធាត្វ លេត ក្នុងវិណាយ ។
ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះ សួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកទៅវាដែលរាប់
ចំពាលក្នុងព្រហ្ម បានឆ្លើយតបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បពិត្រភិក្ខុ
យើងក៏មិនដឹងសេចក្តីនេះដែរ ។ បេ ។ បពិត្រភិក្ខុ វែមានព្រហ្មឈ្មោះ
មហាព្រហ្ម គ្របសន្តតលើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាចគ្របសន្តត
លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុង
អំណាចខ្លួន ជាសម្បូរក្នុងលោក ជាអ្នកសាសិលោក ភាគវិនិលោក
ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកវចន^(១)សត្វលោក ជាអ្នកស្តាប់ដំនាញ
ជាបិតារបស់សត្វដែលប្រសូតទេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងវដ្ត ឧត្តម
ថ្មដ្ឋាជានិយមទាំងខ្យល់ មហាព្រហ្មនោះឯងត្រូវដឹងសេចក្តីយ៉ាងនេះថា

១ ជាអ្នកចែកសត្វលោកឲ្យទៅជាព្រហ្ម ជាព្រហ្មដ្ឋានជាដើម (ពាក្យនេះជាសេចក្តីយល់
លំអិតព្រហ្ម៖ ។) ។

ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យដីធំ
 បឋវីធាតុ អាទោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ តាហំ
 បទារុសោ ឯតវហំ សោ មហាព្រហ្មតិ ។ មយំបិ
 ទោ ភិក្ខុ ទ ជាធម យត្ថ វា ព្រហ្ម យេន
 វា ព្រហ្ម អបិច ភិក្ខុ យថា និមិត្តា និស្សន្តិ
 អាណេកោ សញ្ញាយតិ ឱកាសោ ចាតុកវតិ ព្រហ្ម
 ចាតុកវិស្សតិ ព្រហ្មោ ហេតិ មុត្តនិមិត្តំ ចាតុកវាយ
 យនិធំ អាណេកោ សញ្ញាយតិ ឱកាសោ ចាតុក-
 វតិតិ ។ អថទោ សោ តេវដ្ឋ មហាព្រហ្ម ទ ចិ-
 រស្សវ ចាតុហោសិ ។

(២២៨) អថទោ សោ តេវដ្ឋ ភិក្ខុ យេន
 មហាព្រហ្ម^(*) តេនុចសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា តំ មហា-
 ព្រហ្មនំ ឯតទរោច កត្ត ទុ ទោ អារុសោ វម
 ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ សេយ្យដីធំ
 បឋវីធាតុ អាទោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុតិ ។

* ឧ. សោ មហាព្រហ្ម ។

មហាក្ខតុបទានំ ២ នេះ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាទោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១
 វាយោធាតុ ១ តែងលេក់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទិណា (មិនខាន) ។
 ភិក្ខុនោះស្នេហ៍ ម្ចាស់អារុសោ ចុះវឌ្ឍន៍នេះ មហាព្រហ្មនោះនៅ ក្នុងទិ-
 ណា ។ ពួកទេវតានោះឆ្ងៃយកថា បពិត្រភិក្ខុ យើងចាំឲ្យយ
 ក៏មិនដឹងថា ព្រហ្មនៅ ក្នុងទិណា ឬនៅ ក្នុងទិច័ណៃកវនិសណាមែរ
 បពិត្រភិក្ខុ ប៉ុន្តែមិត្តចាំឲ្យយតែងប្រាកដ ពន្លឺតែងកើតច្បាស់ ស្មើ
 តែងកើតប្រាកដក្នុងទិណា ព្រហ្មនឹងមានប្រាកដក្នុងទីនោះ នេះជាបុព្វ-
 និមិត្ត ដើម្បីមានប្រាកដនៃព្រហ្ម គឺពន្លឺកើតច្បាស់ ស្មើមានប្រាកដ។
 អាលកេវដ្ឋៈ លំដាប់នោះ មិនយូរប៉ុន្មានឡើយ មហាព្រហ្មនោះក៏កេ-
 រូបប្រាកដឡើង ។

(១២៩) ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ គ្រានោះនឹង ភិក្ខុនោះចូលទៅរកមហា-
 ព្រហ្ម លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសួរសេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មនោះថា
 ម្ចាស់អារុសោ មហាក្ខតុបទានំ ២ នេះ គឺបឋវីធាតុ ១ អាទោធាតុ ១ តេ-
 ជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ តែងលេក់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទិណា[†] ។

ឃឹក ក្រុន កោវដ្ឋ សោ មហាព្រហ្មា តំ កិក្ខុំ ឯតនរោធន
 អហមស្មិ កិក្ខុំ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អតិក្ខុ អនកិក្ខុតោ
 អញ្ញនុនសោ វសវត្ថុំ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋា
 សដ្ឋិតា វសី មតា ក្ខតក្សានុដ្ឋិ ។ ធុតយម្បិ ទោ
 កោវដ្ឋ សោ កិក្ខុំ តំ មហាព្រហ្មា ធិ ឯតនរោធន ធុ
 ទោ អហំ តំ អាវុសោ ឃឹក បុត្រាមិ ត្រមសំ ព្រហ្មា
 មហាព្រហ្មា អតិក្ខុ អនកិក្ខុតោ អញ្ញនុនសោ វសវត្ថុំ
 ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋា សដ្ឋិតា វសី មតា
 ក្ខតក្សានុដ្ឋិ(១) ឯវញ្ច ទោ អហន្តំ អាវុសោ ឃឹក បុត្រាមិ
 កត្ត ធុ ទោ អាវុសោ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា

១ ឧ. ក្ខតក្សានុដ្ឋិ ។ ម. ក្ខតក្សានុដ្ឋិ ។

ម្នាលកេវដ្ឋៈ កាលភិក្ខុនោះស្រយោងទេហើយ មហាព្រហ្មានោះក៏ធ្វើយ
 តបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះថា បរិត្រភិក្ខុ ខ្ញុំជាព្រហ្មឃ្លោះ មហាព្រហ្ម
 គ្របសន្តិកំលើសក្នុងទៀត សក្នុងទៀតមិនអាចគ្របសន្តិកំលើបាន ជាអ្នក
 ឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើដទៃទាំងឡាយ ឲ្យលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន
 ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក ភាគនៃលោក ជាចម្បងជាឥស្សរ-
 លោក ជាអ្នកថែទាំសត្វលោក ជាអ្នកស្តាប់ជំនាញ ជាចិត្តារបស់សត្វដែល
 ប្រសូតមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងវិជ្ជុ ។ ម្នាលកេវដ្ឋៈ ភិក្ខុនោះបានស្នេហ៍
 សេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មានោះ ជាតំថេ ៤ ជនៈទៀតថា ម្នាលអាវុសោ
 កត្តាមិនមែនស្នេហ៍យ៉ាងនេះថា អ្នកជាព្រហ្មឃ្លោះ មហាព្រហ្ម គ្រប
 សន្តិកំលើសក្នុងទៀត សក្នុងទៀតមិនអាចគ្របសន្តិកំលើបាន ជាអ្នក
 ឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើដទៃទាំងឡាយ ឲ្យលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន
 ជាឥស្សរៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក ភាគនៃលោក ជាចម្បងជាឥ
 ស្សរ ជាអ្នកថែទាំសត្វលោក ជាអ្នកស្តាប់ជំនាញ ជាចិត្តារបស់សត្វដែល
 ប្រសូតចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុងវិជ្ជុច្នេះទេ ម្នាលអាវុសោ ឯ
 កត្តាស្នេហ៍យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ មហាក្ខត្របទាំង ៤ នេះ គឺ

អថវិសេសា ធិកុជ្ឈន្តិ សេយ្យេដីទិ បមវីធាតុ អាចោធាតុ
 តេដោធាតុ វាយោធាតុតិ ។ ធុតិយម្បិ ទោ កេវដ្ឋ
 សោ មហាព្រហ្មា តំ ភិក្ខុំ ឯតទរោច អហមស្មិ
 ភិក្ខុ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញ
 ទត្តទសោ វសវត្តិ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋា
 សដ្ឋិតា វសី មិតា ក្ខតកត្យាទន្តិ ។ តតិយម្បិ ទោ
 កេវដ្ឋ សោ ភិក្ខុ តំ មហាព្រហ្មានំ ឯតទរោច ទ
 ទោ អហន្តំ អាវុសោ ឃី បុត្តាមិ ត្ថមសិ ព្រហ្មា
 មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញទត្តទសោ
 វសវត្តិ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋា សដ្ឋិតា
 វសី មិតា ក្ខតកត្យានំ ឯវត្តា ទោ អហន្តំ
 អាវុសោ ឃី បុត្តាមិ កត្តុ ទុ ទោ អាវុសោ

បមវីធាតុទ អាចោធាតុទ តេដោធាតុទ វាយោធាតុទ តេសីលតំអ
 មានសេសសល់ក្នុងទំណាញ់ ដូច្នោះទៅតិ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ មហាព្រហ្មោនោ
 បានធ្វើយកបសេចក្តីនេះនឹងភិក្ខុនោះជាតំរថ ២ ដងទៀតថា បពិត្រភិក្ខុខ្ញុំ
 ជាព្រហ្មណ្ណៈមហាព្រហ្ម គ្របសន្តតំលើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀតមិនអាច
 គ្របសន្តតំលើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួង
 ឲ្យល្អៈក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ជាឥស្សៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក ភាគ
 តែសីលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នកស្ងាត់
 ដំនាញ ជាបិតារបស់សត្វដែលប្រសូត្រចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុង
 វដ្ត ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ភិក្ខុនោះបានសួរនូវសេចក្តីនេះនឹងមហាព្រហ្មថា
 តំរថ ៣ ដងទៀតថា ម្ចាស់អាវុសោ អត្តាមិនមែនស្នូអ្នកយ៉ាងនេះថា
 អ្នកជាព្រហ្មណ្ណៈមហាព្រហ្ម គ្របសន្តតំលើសត្វឯទៀត សត្វឯទៀត
 មិនអាចគ្របសន្តតំលើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុគ្រប់យ៉ាង ជាអ្នកធ្វើជន
 ទាំងពួង ឲ្យល្អៈក្នុងអំណាចខ្លួន ជាឥស្សៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក
 ភាគតែសីលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបែងសត្វលោក ជាអ្នក
 ស្ងាត់ដំនាញ ជាបិតាទៃសត្វដែលប្រសូត្រចេញមកហើយ នឹងសត្វនៅក្នុង
 វដ្តដូច្នោះទេ ម្ចាស់អាវុសោ ឯអត្តាស្នូអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ

ឥមេ ចត្តារោ មហាក្សតា អបរិសេសា ឱវុជ្ឈន្តិ
សេយ្យដំនំ មហិណតុ អាតោនាតុ តេជោនាតុ វា-
យោនាតុតិ ។

(១២៧) អថទោ កេវុជ្ឈ សោ(១) មហាព្រហ្មា តំ
កិក្កុំ ពាហយំ កហេត្វា ឯកមន្តំ អមទេត្វា តំ កិក្កុំ
ឯតទរោច ឥមេ ទោ មំ កិក្កុំ ព្រហ្មកាយិកា នេវា
ឯវំ ជាទន្តំ ទត្តុ កំត្វំ ព្រហ្មុនោ អត្វាតំ ទត្តុ កំត្វំ
ព្រហ្មុនោ អទិដ្ឋំ ទត្តុ កំត្វំ ព្រហ្មុនោ អវិទិតំ ទត្តុ
កំត្វំ ព្រហ្មុនោ អសច្ចិកតន្តំ តស្មា អហមេតេសំ
សម្មទា ទ ត្យាកាសី អហំបំ ទោ កិក្កុ ទ
ជាតាមិ យត្តិមេ ចត្តារោ មហាក្សតា អបរិសេសា
ឱវុជ្ឈន្តិ សេយ្យដំនំ មហិណតុ អាតោនាតុ តេជោនាតុ
វាយោនាតុតិ តស្មា តិហ កិក្កុ តុម្ពេវេតំ ទុក្កដំ(២)
តុម្ពេវេតំ អបរិទំ យំ ត្វំ កកវន្តំ អកិមុក្កត្វា(៣) តហំទ្វា
បរិយេដ្ឋិ អាបជ្ជសិ ឥមស្ស បញ្ញស្ស វេយ្យាករណាយ

១ ឧ.ម. អថទោ លេ កេវុជ្ឈ ។ ២ ឧ. ទុក្កដំ ។ ៣ ឧ. អតិសំព្វា ។ ម-
អតិសំព្វា ។

មហាក្សត្របទាំង ២ នេះ គឺបរិវាតុ ១ អាណាតាតុ ១ តេជោនាតុ ១
វាយោនាតុ ១ តែនិលេត្តតមាទសេសសល់ក្នុងចំណាញ់ ដូច្នោះទៅ ។

(១២៨) ម្ចាស់កេវុជ្ឈៈ គ្រាទោះ មហាព្រហ្មនោះចាប់ដើម្បីដកក្តី
នោះហើយនាំចៀសចេញទៅ ក្នុងទីដំសមន្ត ហើយនិយាយសេចក្តីនេះ
មិនកិក្កុនោះថា បពិត្រកិក្កុ ទៅកាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងព្រហ្មទាំងនេះ
ឯង តែនិស្តាល់ខ្ញុំឱ្យយ៉ាងនេះថា ហេតុអ្វីមួយឈ្មោះថា ព្រហ្ម មិនដឹង
មិនឃើញ មិនស្គាល់ មិនធ្វើឱ្យច្បាស់នោះមិនមានឡើយ ព្រោះហេតុ
នោះ ទើបខ្ញុំមិនព្យាស ក្នុងទីចំនោះទុរខ្មៅកាំទុរខ្មៅ បពិត្រកិក្កុ
ខ្ញុំសោតក៏មិនដឹងថា មហាក្សត្របទាំងនេះ គឺបរិវាតុ ១ អាណា-
តាតុ ១ តេជោនាតុ ១ វាយោនាតុ ១ តែនិលេត្តតមាទសេស-
សល់ ក្នុងចំណាវៃ បពិត្រកិក្កុ លោកម្ចាស់លះបង់ចោលព្រះមាន
ព្រះភាគហើយ ផល់ខ្ញុំការស្វែងរក (បុគ្គល) ទាត់ក្រៅវិញ ដើម្បី
ព្យាសណ៍ខ្ញុំប្រស្នាទេះ ហើយអំពើណា អំពើនោះ លោកម្ចាស់ធ្វើ
មិនល្អទេ អំពើនោះលោកម្ចាស់ធ្វើខុសហើយ បពិត្រកិក្កុ ព្រោះហេតុ

ក្នុង គំភ័ក្ត្រ តមេវ កតវន្តំ ធម្មសង្កមិក្ខា ឥមំ បញ្ញា
បុច្ឆ យថា តេ កកវា ត្យាតរោតិ តថា ជំ
នារយ្យា មីតិ ។

[១៥០] អថទោ កេវដ្ឋ សោ កិក្ខុ សេយ្យថាបិ
នាម ពលវា បុរសោ សម្មិញ្ញាតិ វា ពាហិ បសារយ្យ
បសាវិតិ វា ពាហិ សម្មិញ្ញាយ្យ វិវមេវ ប្រឡូលោកេ
អន្តរហិតោ មម បុរោ ចាតុរោសិ ។ អថទោ
សោ កេវដ្ឋ កិក្ខុ មំ អភិវាទេត្វា វិកមន្តំ ជិសំជិ ។
វិកមន្តំ ជិសំច្ឆោ ទោ កេវដ្ឋ សោ កិក្ខុ មំ វិកមន-
រោច កក្កុ ទុ ទោ កន្តេ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា
អមរិសេសា ជុវ្យន្តំ សេយ្យមិទិ បមវិទាតុ អាចោនាតុ
តេដោនាតុ វាយោនាតុតិ ។ វិវំ វុត្តេ អហំ កេវដ្ឋ
តំ កិក្ខុំ វិកមរោចំ ក្ខតបុត្តិ កិក្ខុ សាមុទ្ធិកា ពាលិ-
ជា តិវនស្សិ សតុណំ តហោត្វា នារាយេ^(១) អន្លោតា-
ហន្តិ តេ អតិវនស្សិជិយា នារាយេ តិវនស្សិ សតុណំ
មុញ្ញន្តំ សោ កច្ឆតិ បុរុត្តមំ ជិសំ កច្ឆតិ ធកុណំ
ជិសំ កច្ឆតិ បច្ឆមិ ជិសំ កច្ឆតិ ឧត្តរំ ជិសំ កច្ឆតិ

១ ឧ.ម. ពាយ ធម្មំ ។

នោះ លោកម្ចាស់ចូរទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះហើយ សួររដ្ឋ
ប្រស្នានេះចុះ បើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពួកអ្នក ដល់លោកម្ចាស់យ៉ាង
ណា លោកម្ចាស់គប្បីចាំទុកខ្លួនសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះចុះ ។

[១៥១] ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ព្រះនោះឯង ភិក្ខុនោះក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោកមក
ប្រោកដក្ខន្ធចំពោះមុខគេសត(ហើស)ប្រៀបដូចជាបុរសមានកំឡាំងណា
ដែលដល់ចូល ឬចក់ចូលខ្លាំងដែលលាចេញ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ ព្រះនោះ
ឯង ភិក្ខុនោះ ថ្វាយបង្គំគេសតហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្ចាស់
កេវដ្ឋៈ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បាត់សួររដ្ឋសេចក្តីនេះ
ខឹងគេសតថា បត់គ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មហាក្ខត្រូវបំរាំង ៤ នេះ គឺបម្រើនាតុ ១
ការបោនាតុ ១ កេដោនាតុ ១ វាយោនាតុ ១ តែនិរលន្តវតមានសេសសល់
ក្នុងទីណា ហ្ន៎ ។ ម្ចាស់កេវដ្ឋៈ គាល់ភិក្ខុនោះសួរយ៉ាងនេះហើយ គេសត
ក៏បាត់សំដែងសេចក្តីនេះខឹងភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រឹងធ្លាប់មានមកហើយ
ថា មានពួកយុញ្ញសមុទ្រ បាត់នាំយកសត្វស្លាប់ដែលជាសត្វមើលឃើញ
ត្រើយសមុទ្រ ហើយចុះទៅកាន់សមុទ្រដោយសំពៅ ពួកយុញ្ញពាំងនោះ
កាលបើសំពៅដែលបើកទៅ មើលមិនឃើញត្រើយសមុទ្រ ក៏លែងសត្វ
បក្សីដែលមើលឃើញត្រើយសមុទ្រ សត្វចក្សុរនោះក៏ហើរទៅកាន់ទិសទាន់
កើត ទៅកាន់ទិសទាន់ស្ងួន ទៅកាន់ទិសទាន់លិច ទៅកាន់ទិសទាន់ជើង

ឧទ្ធិ ទំសំ កច្ចតិ អនុទំសំ សទេ សោ សមញ្ញា ភិ
 បស្សតិ ភជាបន្តិញ្ចោ(១) ។ ហោតិ សទេ បទ សោ
 សមញ្ញា ភិ ទ បស្សតិ ភមេវ ធាវ បន្ទាកច្ចតិ វិ-
 មេវ ទោ ភិ ភិក្ខុ យតោ យាវ ព្រហ្មលោកា(២)
 បរិយេសមាតោ ឥមស្ស បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណោ ទ
 អជ្ឈកមា អថទោ មយ្ហមេវ(៣) សន្និកេ បន្ទាតតោ
 ទ ទោ វិសោ ភិក្ខុ បញ្ញា វិ បុច្ឆិកញោ កក្ក ទុ ទោ
 ករុ ឥមេ ចត្តារោ មហាក្ខតា អបរិសេសា ជុវុជ្ឈន្តិ
 សេយ្យធីទំ បបរិធាតុ អាទោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុតិ ។ វិវា ទោ សោ ភិក្ខុ បញ្ញា បុច្ឆិកញោ ។

(១៥១) កក្ក អាទោ ច បបរិ ច
 តេជោ វាយោ ទ កាធាតិ
 កក្ក ធីយញ្ច វស្សញ្ច
 អនុ ថ្មលំ សុភាសុភំ
 កក្ក ធាមញ្ច វុបញ្ច
 អសេសិ ឧបវុជ្ឈតិ ។

១ ១ ម. គថា គតិកោ ។ ២ ខ. យាវ យតោ យាវ ព្រហ្មលោកា ។ ៣ ឧ.
 វេយ្យាករណ៍ កច្ចតា ភថ មថយេវ ។ ម. វេយ្យាករណ៍ កច្ចតា ភថ មេញោ ។

ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទៅកាន់ទិសតូច បើសរុបគ្នាទោះ បើលឃើញ
 ត្រើយសមុទ្រជុំវិញ ក៏ហើរទាក់ទៅតែម្តង ប្រសិនបើ សរុបគ្នាទោះ
 ម៉ែលមិនឃើញត្រើយសមុទ្រជុំវិញទេ ក៏ហើរត្រឡប់មកកេសំពៅទោះវិញ
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ខ្លួនម្នាក់ទាន់ដើរស្វែងរក (បុគ្គល) ដើម្បីព្យាករណ៍នូវប្រស្នា
 នេះហ្នូតដល់ព្រហ្មលោក ក៏ត្រឡប់មកកាន់សំណាក់ខែតថាភតិញដូច្នោះ
 ឯង ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រស្នានេះអ្នកមិនត្រូវស្នេហ៍យ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះអង្គមិច្ចិ-
 រោម មហាក្ខតុបេទានំ ៤ ទេះ ភិ បបរិធាតុ ១ អាទោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១
 វាយោធាតុ ១ តែនិលេតឥតមានសេសសល់ក្នុងទិណ ហ្ន៎ ដូច្នោះឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រស្នានេះអ្នកត្រូវស្នេហ៍យ៉ាងនេះថា ។

(១៥១) អាទោធាតុភិ បបរិធាតុភិ តេជោធាតុភិ វាយោ-
 ធាតុភិ មិនតាំងទៅក្នុងទិណ (ទុច្ចាយរូប) ដែលមាន
 សណ្ឋានវៃភិក្ខុ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ល្អ កក្កភិក្ខុ លេត
 ក្នុងទិណ ឧបវុជ្ឈបលេតឥតមានសេសសល់ក្នុងទិណ ។

សុត្តនិបិទ វិយាសិកាយស្ស សិលក្ខន្ធវិញ

តត្រ វេយ្យាករណំ ភវតិ ។

(១៥២)

វិញ្ញាណំ អចិន្ធស្សនំ

អនន្តំ សព្វតោ បតិ

ឯតុ អាចោ ច បវរី ច

តោជា វាយោ ន តាធនំ

ឯតុ ជ័យញ រស្សញ

អនុំ ដូលំ សុកាសុកំ

ឯតុ ឆាមញ រូបញ

អសេសំ ឧបុជ្ឈតិ

វិញ្ញាណស្ស និរោធន

ឯតុតំ ឧបុជ្ឈតិ ។

នំធម៌កោច ភវតិ ។ អត្តនោ តោវដ្ឋោ គហប-

តិបុត្តោ ភវតិ តោ ភាសិតំ អកំនន្តិ ។

ពោធិ្ឋសុត្តំ ឧបាសនំ និទ្ទតំ ។

សុត្តនិបិទ វិយាសិកាយ សិលក្ខន្ធវិញ

សេចក្តីដោះស្រាយ ក្នុងប្រសាសនាដូច្នោះ ។

(១៥២) វិញ្ញាណគំព្រះនិព្វាន មិនមែនជាទិសប្រាប់ឃើញ

(ដោយចក្ខុបាន) ទេ ជាធម្មជាតិគ្មានទីបំផុត មានតទី (កម្មដ្ឋាន)

ដោយជុំវិញ ការបាតុក្តិ បឋវីបាតុក្តិ តោជាបាតុក្តិ វាយោ-

បាតុក្តិ មិនតាំងនៅក្នុងព្រះនិព្វានទុះឡើយ (ឧបាសាយរូប)

ដែលមានសណ្ឋានវិន្តិក្តិ ខ្លឹក្តិ ភូមិក្តិ ធិក្តិ ល្អ តាក្រក្តិ

តែងលេត ក្នុងព្រះនិព្វានទុះ តាមនិវបូ តែងលេតវត

មានសេសសល់ក្នុងព្រះនិព្វានទុះ តាមនិវបូនេះ តែងលេត

ក្នុងព្រះនិព្វានទុះ ព្រោះលេតទៅនៃវិញ្ញាណ ។

ព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ កេវល្ណ-

គហបតិបុត្រ ក៏មានចិត្តរីករាយ គ្រេកអរនឹងភាសិត របស់ព្រះមាន

ព្រះភាគ ។

(១៥៣) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា

កោសលេសុ ចារឹកំ ចរោចោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃោ
សង្ឃិ បត្យមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន សាលវតីកា
តទេសវិ ។ តេន ចោ បន សមយេន លោហិត្តោ
ព្រាហ្មណោ សាលវតីកំ អដ្ឋាវសតំ សុត្តស្សន្តិ សតិ-
ណាកដ្ឋានតំ សទត្តំ រាជកត្តំ រោ បសេនទិ-
កោសលេន ទិដ្ឋំ រាជនាយំ ព្រហ្មធម្មយំ ។

(១៥៤) តេន ចោ បន សមយេន លោហិត្តស្ស

ព្រាហ្មណស្ស ឯវុបំ ចាបកំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ ហោតំ
នន សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ ទម្ពំ អធិ-
កត្តេយ្យ កុសលំ ទម្ពំ អធិកត្តា ន បរស្ស ពារេ-
ចេយ្យ កត្តំ បរេ បរស្ស កវស្សតំ សេយ្យនាមិ
នាម បុរាណំ ឧទ្ធចំ ទិដ្ឋិតា អញ្ញំ វរំ តទ្ធចំ ករយេយ្យ

(១៥៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យបូជ ព្រះមោទ

ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះដំណើរទៅកាន់ចារឹក ក្នុងវេទកោសល ព្រមដោយ
ពួកភិក្ខុច្រើន ប្រមាណ ៥០០ រូប ក៏បានទៅដល់ស្រុកឈ្មោះ សាលវ-
តីកា(១) ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះលោហិត្ត ទៅតាស្រីយ
ក្នុងស្រុកសាលវតីកា ដែលជាស្រុកកុរុគរដោយសត្វ ភីមទុស្សន៍
គឺវាមានជីវសេដ្ឋីជាដើម បរិច្ចណិដោយស្មៅទុស្សន៍ទឹក បរិច្ចណិ
ដោយស្រូវអន្លា ជាព្រះរាជទ្រព្យដែលព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់
ព្រះរាជទាន ជាព្រះរាជអំណោយ ជាភ្លេងដំប្រសើរ ។

(១៥៤) ដួសម័យនោះឯង ទិដ្ឋិតាគ្រប់ មានសភាពដូច្នោះ

ក៏ភើតឡើងដល់លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ថា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក
នេះគប្បីបានខ្ញុំកុសលធម៌ លុះបាទខ្ញុំកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់
ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះថា អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីទ្រង់អ្នកដទៃបាទ ដូចជាបុគ្គល
កាត់ចំណង់ចាស់ ចង់ចំណង់ថ្មីដទៃវិញ យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះ

១ ក្នុងអដ្ឋាថា ថា ស្រុកនោះគេនាំទើមឈើវែងវែងវិញ ហាក់ដូចជាបង ហេតុនោះ
បានជាឈ្មោះថា សាលវតីកា ។

ឯវិ សម្បទមិទំ ទាបកំ លោកធម្មំ វនាមិ តិក្ខិ
 បរោ បរស្ស កវិស្សតិកំ ។ អស្សោសំ ទោ លោ-
 ហំទ្រោ ព្រាហ្មណោ សមណោ ទនុ រោ តោតមោ
 សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ កោសលេស្ស
 ពារិកញ្ចរមាទោ មហាតា កិក្ខុសង្ឃេន សន្និ បព្វ-
 មត្តេហំ កិក្ខុសតេហំ សាលវតិកំ អនុប្បត្តោ តំ ទោ
 បទ កវិទំ តោតមំ ឯវិកល្យាណោ កិក្ខុសទ្រោ អត្ត-
 ត្តតោ ឥតិបិ សោ កកវំ ។ បេ ។ តុទ្រោ កកវតិ
 សោ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សមាវតំ សព្វាណិ
 សស្សមណាព្រាហ្មណំ បដំ សនេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្វា បវេនេតិ សោ ធម្មំ នេសេតិ កា-
 ធិកល្យាណំ មន្មេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ
 សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មជវយំ
 បកាសេតិ សាទុ ទោ បទ តថាវុទាធំ អរហតំ
 ទស្សនំ ហោតិកំ ។

កំយោនិទោវេរោ ភន្តាមញ្ញ (យពំ) ថា លោកធម៌ ដំណាចក ក្នុង
 ដទៃនឹងធ្វើអ្វីអ្នកដទៃបាន ។ ធម៌លោហិតព្រាហ្មណ៍ បានព្រ
 ដំណឹងថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្តចេញចាកសក្យក្រកូលទៅបួស
 ហើយទ្រង់ព្រះដំណើរទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ព្រមដោយភិក្ខុ
 សន្និជាច្រើនប្រមាណ ៥០០ ប្រ បានដល់មកស្រុក សាលវតិកាហើយ
 ភិក្ខុសព្វសរសើរព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីព្រះពុទ្ធជាមួយសុខសាយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអន្លើនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានគ្រាស់ដឹងទូរិ-
 វយសច្ចមិ ទ្រង់លែងវិលមកកាន់ភពច្បើន ទ្រង់បានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់នូវព្រះនិទានចំពោះព្រះអង្គ ហើយញ៉ាំងលោកនេះ ព្រម
 ទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពួកសត្វ ព្រមទាំង
 សមណៈទាំងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិរទេព ទាំងមនុស្សដ៏សេសឲ្យ
 បានគ្រាស់ដឹងផង ទ្រង់សំដែងធម៌ពិរេបទដើម បទកណ្តាល ទាំងបទ
 ចុង ព្រះអង្គប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនិព្វក្ខនៈដំណើរ
 បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ កំយោវដលបានឃើញ បានដួលនឹងព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ជាព្រះប្រវត្តនាស ។

(១៥៥) អដទោ លោហិតោ ព្រាហ្មណោ រោ-

សិកំ(១) នហាបិតិ អាមន្តេសិ វិហិ ភំ សឌ្ឍ រោ-

សិកោ យេន សមណោ តោតោ តេនុបសង្កម

ទុបសង្កមិត្វា មម វេនេន សមណំ តោតមិ

អប្បាណំ អប្បាណំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ

បុទ្ធ លោហិតោ រោ តោតម ព្រាហ្មណោ កវុទ្ធិ

តោតមិ អប្បាណំ អប្បាណំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុ-

វិហារំ បុទ្ធនិតិ វិវា វេនេហិ អង្គវិសេតុ តំ កវិ

តោតោ លោហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស ស្វាគនាយ

កត្តំ សទ្ធិ កំកុសធឿនាតិ ។ វិវិ កន្តេតិ ទោ រោ-

សិកោ នហាបិតោ លោហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស

បដិស្សត្វា យេន កតវំ តេនុបសង្កមិ ទុបសង្កមិត្វា

កកវុទ្ធិ អតវំនេត្វា វិកមទ្ធិ ជិសិទិ ។ វិកមទ្ធិ

ជិសិទ្ធា ទោ រោសិកោ នហាបិតោ កកវុទ្ធិ វិកនរោច

១ ន. រោសិកំ ។

(១៥៥) សំដាប់នោះឯង លោហិតព្រាហ្មណំ បាននិយាយនឹង

អ្នកផ្គុំគឺកណ្តោះរោសិកៈថា ខ្លួនរោសិកៈជាសំឡាញ់ អ្នកចូលកោយ

អ្នកចូលទៅក្រុងសមណតោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូលសួរខ្ញុំ

សេចក្តីមានការពេញ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងដោយហ័សហ្វូន

កំលាំងកាយ នឹងធម៌ជាគ្រឿងទៅជាសុខ ចំពោះព្រះសមណតោតម

តាមពាក្យរបស់យើងថា បរិក្រមព្រះតោតមដ៏ចំរើន លោហិតព្រាហ្មណំ

(ផ្តាំឱ្យ) ចូលសួរខ្ញុំសេចក្តីមានការពេញ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើង

ដោយហ័សហ្វូន កំលាំងកាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងទៅជាសុខ ចំពោះ

ព្រះតោតមដ៏ចំរើន រួចហើយចូលយ៉ាងនេះថា សូមព្រះតោតមដ៏

ចំរើនព្រមដោយភិក្ខុសិរី ខ្ញុំលក្ខណៈរបស់លោហិតព្រាហ្មណំ ដើម្បី

បានក្នុងវិញ្ញាណនេះ ។ អ្នកផ្គុំគឺកណ្តោះរោសិកៈ ខ្ញុំលក្ខណៈរបស់លោ-

ហិតព្រាហ្មណំថា បាទ អ្នកម្ចាស់ ហើយក៏ដើរចូលទៅក្រុងមានព្រះ

តោត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ

អន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអ្នកផ្គុំគឺកណ្តោះរោសិកៈអន្តិយក្នុងទីដ៏សម

គួរសំដាប់ហើយ ក៏បានយកសេចក្តីនេះ ក្រាបបង្គំចូលព្រះមានព្រះភាគថា

លោហិតោ កន្តេ ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ អប្បាតាធំ
 អប្បាតន្តិ លហុដ្ឋាធំ ពលំ ដាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវត្ស
 វនេតិ អធំវាសេតុ កិរ កន្តេ កកវំ លោហិតុស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស ស្វាគនាយ កត្តិ សន្តិ កិក្កុសន្ស័យ
 នាតិ ។ អធំវាសេសិ កកវំ តុណ្ហិការេធ ។

(១៩៦) អថទោ កេសិកោ ទហាមិកោ^(១) កក-
 វតោ អធំវាសធំ វិនិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តិ អកិវំ.
 ទេត្វា បទកុំណំ កត្វា យេធ លោហិតោ ព្រាហ្មណោ
 ភេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា លោហិតុំ ព្រាហ្មណំ
 ឯតទវេច អវេចុត្តោ ទោ មយំ កោតោ វចនេធ^(២) តំ
 កកវន្តិ លោហិតោ កន្តេ ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ អប្បា-
 តាធំ អប្បាតន្តិ លហុដ្ឋាធំ ពលំ ដាសុវិហារំ បុច្ឆតិ

១ ទ. ហសិរោ ។ ២ ទ. អវេចុត្តោ ហេ មយំ វន្តេ វិ វចនេធ ។ ម. អវេ-
 ចុត្តោ មយំ កន្តេ វិ វចនេធ ។

បតិក្រព្រេអន្តិដំចំរើន លោហិតុព្រាហ្មណំ (ផ្កាឱ្យ) ទួលស្មូរទូរសេចក្តី
 មិនមានភាព មិនមានពេក ការក្រោករឿងដោយហេតុសហេតុ កំលាំង
 កាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយឱ្យ
 ទួលនិមន្តព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រេអន្តិដំចំរើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ ទទួលកត្តុបេសំលោហិតុព្រាហ្មណំ ដើម្បី
 ធានក្នុងវិទូស្តុកនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ទទួលនិមន្ត
 ដោយតុណ្ហិភាព ។

(១៩៦) លំដាប់នោះ អ្នកផ្គុំគំនិតកេសិកៈ ដឹងច្បាស់ថា
 ព្រះមានព្រះភាគ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រែកចាកភាសនៈ ក្រាបថ្វាយ
 បន្តិលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើថ្ងៃក្សិណរូបហើយ ដើរចូលទៅកេសិ-
 ហិតុព្រាហ្មណំ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយប្រាប់សេចក្តីនេះ
 ចំពោះលោហិតុព្រាហ្មណំថា ខ្ញុំបានទទួលព្រះមានព្រះភាគនោះ តាម
 ពាក្យបេសំអ្នកម្ចាស់ហើយថា បតិក្រព្រេអន្តិដំចំរើន លោហិតុព្រាហ្មណំ
 ឱ្យទួលស្មូរទូរសេចក្តីមិនមានភាព មិនមានពេក ការក្រោករឿង
 ដោយហេតុសហេតុ កំលាំងកាយនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ចំពោះព្រះ

ឯវត្ត វិទេតំ អធិវគ្គសេតុ តិវរ កន្តេ កតវា លោ-
 ហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ស្វាតាយ កត្តិ សទ្ធិ កិក្ខុ-
 សង្ឃនាតិ អធិវដ្ឋត្តា^(១) បទ តេន កតវតាតិ ។
 អថទោ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ កស្សា វត្តិយា
 អច្ចុយន សកេ ឱវេសនេ បណ្ឌិតំ ខាធនិយំ តោជ-
 និយំ បដិយានេត្តា រោសិតំ ធម្មាបិកំ អាមន្តេសិ
 ឯហិ ភិ សទ្ធិ រោសិតេ យេន សមណោ តោតមោ
 តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា សមណស្ស តោតមស្ស
 តាលំ អាពោចេហិ តាលោ កោ តោតម ធិដ្ឋិតំ
 កត្តន្តិ ។ ឯវំ តោតិ ទោ រោសិតោ ធម្មាបិកោ
 លោហិត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្តា យេន កតវា
 តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា កតវន្តំ អធិវគ្គោ ឯក-
 មន្តិ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តិ វិកោ ទោ រោសិតោ
 ធម្មាបិកោ កតវតោ តាលំ អាពោចេសិ តាលោ
 កន្តេ ធិដ្ឋិតំ កត្តន្តិ ។

១ ១. អធិវដ្ឋត្តា ។

មានព្រះភាគ ហើយឲ្យខំមន្តព្រះវន្ត យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្តរបស់លោ-
 ហិត្តព្រាហ្មណ៍ ដើម្បីតាន់ក្នុងវិច្ឆ័យស្កនេះ ឯវត្ត ព្រះមានព្រះភាគនោះ
 ក៏ទ្រង់បានទទួលខំមន្តស្រេចហើយ ។ លុះកន្លងក្រីនោះហើយ លោ-
 ហិត្តព្រាហ្មណ៍ឲ្យតាក់វន្តិខាទើយតោជនិយាហារដ៏ត្រូវពិសារ ក្នុងផ្ទះ
 របស់ខ្លួន រួចហើយហៅអ្នកផ្គុំទឹកឈ្មោះរោសិតៈមកនិយាយថា ខ្ញាល
 រោសិតៈជាសិទ្ធិញ្ចុំ អ្នកចូរមកអាយ អ្នកចូរពៅក្រសែសមណគោតម
 លុះចូលពៅដល់ហើយ ចូរក្រាបទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះសមណគោតម
 ថា បពិត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន កាលនេះជាកាលគួរហើយ ភត្តកិសម្រេច
 ហើយ ។ អ្នកផ្គុំទឹកឈ្មោះរោសិតៈ ទទួលភាគរបស់លោ ហិត្តព្រាហ្មណ៍
 ថា បាទ អ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏ដើរចូលពៅក្រសែសមណគោតម លុះចូល
 ពៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចហើយឈរក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះអ្នកផ្គុំទឹកឈ្មោះរោសិតៈ ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន កាលនេះជាកាលគួរហើយ ភត្តកិសម្រេចហើយ ។

[១៥៧] អថទោ កកវា បុព្វន្តាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចិវរមាទាយ សន្និ កិក្កុសង្ក្រម យេន សាល.
 វតិកា ភេទុបសន្តមិ ។ ភេទុ ទោ បន សមយេន
 ភេសិកោ នហាបិកោ កកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុ-
 តន្តោ ហោតិ ។ អថទោ ភេសិកោ នហាបិកោ
 កកវន្តំ ឯតនេវេច លោហិច្ចុស្ស គន្លេ^(១) ព្រាហ្មណស្ស
 ឯវុបំ ចាបតំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្តំ ហោតិ^(២) វេន សម.
 លោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ ធម្មំ អធិតន្តោ
 កុសលំ ធម្មំ អធិតន្តោ ន បរស្ស ការាវេយ្យេ កិក្កា
 បរោ បរស្ស កកវស្សតិ សេយ្យថាបិ ធាម បុរណំ
 តន្តំ ទិដ្ឋិតា អញ្ញំ ធាវំ តន្តំ ករេយ្យេ ឯវំ
 សម្បទមិទំ ចាបតំ លោកធម្មំ វធាមិ កិក្កា បរោ
 បរស្ស កកវស្សតិ សាទុ គន្លេ កកវា លោហិច្ចុ
 ព្រាហ្មណំ ឯតស្មា ចាបកា ទិដ្ឋិតតា វិវេចត្តតិ ។
 អប្បវចាម សិយា ភេសិកោ អប្បវចាម សិយា
 ភេសិកេតិ ។ អថទោ កកវា យេន លោហិច្ចុស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស ទិវេសនំ ភេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា

១ ឧ. វិន្តិ ៨ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ហោតិ ៨ ទិស្សតិ ។

[១៥៧] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់ពុក្រ
 នឹងចិវរក្នុងបុព្វន្តាសមយំ ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងស្រុកឈ្មោះសាលវតិ-
 កាទោះព្រមដោយកិក្កុសង្ក្រម ។ សម័យនោះឯង អ្នកដូកទឹកឈ្មោះភេសិកៈ
 ក៏ដើរតាមក្រោយ ។ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ វេលានោះ អ្នកដូកទឹកឈ្មោះ
 ភេសិកៈ បានយកសេចក្តីនេះ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏បរិវេន ទិដ្ឋិកាក្រក់មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតឡើងដល់លោហិច្ចុ-
 ព្រាហ្មណ៍ថា សមណព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ គប្បីបានទូកុសលធម៌
 លុះបានទូកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះថា អ្នក
 ដទៃនឹងធ្វើអ្វីឱ្យអ្នកដទៃបាន ដូចជាបុគ្គលតាមចំណងចាស់ហើយ ចង
 ចំណងថ្មីដទៃវិញ យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះយ៉ាងនោះវែរ ភាគាអញ
 (យល់) ថា លោកធម៌ដ៏លាមក អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឱ្យអ្នកដទៃបាន សូម
 ទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគ ដូយដោះលោហិច្ចុព្រាហ្ម-
 ណ៍ ឱ្យរួចចាកទិដ្ឋិកាក្រក់នេះចេញ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ភេសិកៈ កិច្ចប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជាភារវិនេតថាគរទេ ម្ចាស់ភេសិកៈ
 កិច្ចប៉ុណ្ណោះ មិនសមគួរដល់គថាគរទេ ។ រួចព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះ
 ដំណើរទៅកាន់លំនៅលោហិច្ចុព្រាហ្មណ៍នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ

បញ្ញត្តោ អាសនេ ធិសីទិ ។ អថោ លោហិត្តោ
ប្រាហ្មណោ តុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន
ទាននិយេន កោជនិយេន សហត្តា សន្តប្បសិ
សម្បវាសេ ។

[១៥៨] អថោ លោហិត្តោ ប្រាហ្មណោ ភគវន្តិ
ភុត្តារី ឌីនីតបត្តចាណី អញ្ញាវរំ ធិនំ អាសនំ ភហេត្តា
ឯកមន្តិ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តិ ធិសីទិ ោ លោហិត្តំ
ប្រាហ្មណំ ភគវំ ឯកទកោន សត្វំ កំរ លោហិត្ត តេ
ឯវុបំ ចាបតំ ធិន្តិកតំ ឧប្បន្តិ វំន សមណោ វ
ប្រាហ្មណោ វ កុសលំ ធម្មំ អធិតទ្ធកយ្យ កុសលំ
ធម្មំ អធិតទ្ធក ធម បរស្ស អាណេចេយ្យ កត្តា បរេ បរស្ស
ករិស្សតិ សេយ្យជាបិ ជាម បុរណំ តទ្ធនំ ធិន្តិកា
អញ្ញំ ធិនំ តទ្ធនំ ករេយ្យ ឯវំ សម្បទមំនំ ចាបតំ
លោកធម្មំ វជាមំ កត្តា បរេ បរស្ស ករិស្សតិ ។

ទ្រង់គន្លឹះភាសនាដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ គ្រោះពោះឯង លោហិត្ត-
ប្រាហ្មណំ បានអង្គុសថ្វាយទាទន័យភោជនិយាហារ ដ៏ឆ្ងាញ់ក៏សា
ដោយដៃខ្លួនឯង ចំពោះព្រះភិក្ខុសង្ឃមានព្រះកុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យឆ្អែតស្កប់
ស្កប់ ព្រាតហាមយាត់ ។

[១៥៨] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សោយស្រេច វែនលូក
ព្រះហស្តទៅក្នុងប្រាហ្មណីយ លោហិត្តប្រាហ្មណំក៏កាន់យកអាសនៈមួយ
ដ៏ទាបហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សួរសេចក្តី
នុះ ចំពោះលោហិត្តប្រាហ្មណំ ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរថា ម្ចាស់លោ-
ហិត្ត បានក្នុង ទិដ្ឋិកាព្រក់យ៉ាងនេះ តើតម្បើងដល់អ្នកថា សមណ-
ប្រាហ្មណំក្នុងលោកនេះ គប្បីបាននូវកុសលធម៌ លុះបាននូវកុសលធម៌
ហើយមិនគប្បីប្រាប់ដល់អ្នកដទៃទេ ព្រោះអ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបាន
ដូចជាបុគ្គលកាត់ចំណងចាស់ចោលចេញហើយ ចង់នូវចំណងថ្មីដទៃវិញ
យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះក៏យ៉ាងនោះដែរ អណ្ណាអញ (យល់) ថា
លោកធម៌ដ៏លាមក អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកដទៃបានដូច្នោះ តំគវិមទ្ធី ។

ឃី កោ តោតម ។ តំ កំ មញ្ញសំ លោហិត្វ ទទុ តំ
 សាលវតីកំ អជ្ឈាវសសិតំ ។ ឃី កោ តោតម ។ យោ
 ទុ ខោ លោហិត្វ ឃី វទេយ្យ លោហិត្វោ ក្រាហ្មណោ
 សាលវតីកំ អជ្ឈាវសតំ យា សាលវតីកាយ សមុទ-
 យំ សញ្ញតំ លោហិត្វោ វ តំ ក្រាហ្មណោ ឯតកោ
 ហិកុញ្ញេយ្យ ទ អញ្ញសំ ទទេយ្យតំ ឃីវាទំ ហោ
 យេ តំ ឧបជីវន្តំ តេសំ អន្តរាយ ករោ វា ហោតិ ហោ
 វាតិ ។ អន្តរាយករោ កោ តោតម ។ អន្តរាយករោ
 សខាហោ^(១) ហិតាទុកម្យំ វា តេសំ ហោតិ អហិតា-
 ទុកម្យំ វាតិ ។ អហិតាទុកម្យំ កោ តោតម ។ អហិ-
 តាទុកម្យំស្ស មេត្តំ វា តេសុ ចិត្តំ មច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ

១ ១. សមាទោ លោហិត្វ ។

លោហិត្វក្រាហ្មណំ ក្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ជិមំ យ៉ាងនោះ
 មែន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត្វ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច អ្នកអាស្រ័យនៅក្នុងស្រុកសាលវតីកាមែនឬ ។ លោហិត្វក្រាហ្ម-
 ណំ ក្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ជិមំ យ៉ាងនោះមែន ។ ព្រះ
 អង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត្វ ជនណាខំយាយយ៉ាងនេះថា លោ-
 ហិត្វក្រាហ្មណំ គ្រប់គ្រងស្រុកសាលវតីកា សួយណាដែលកើតឡើងក្នុង
 ស្រុកសាលវតីកា លោហិត្វក្រាហ្មណំ ត្រូវបរិភោគសួយនោះតែម្នាក់ឯង
 មិនត្រូវឱ្យអ្នកដទៃទេ (បើ) ជននោះនិយាយយ៉ាងនេះតិ ឈ្មោះថា អ្នក
 ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ពួកញាតិមិត្តនឹងមិត្តរាជ្ជកុមារដែលរស់នៅព្រោះអាស្រ័យ
 នឹងអ្នក ឬក៏មិនមែនទេ ។ លោហិត្វក្រាហ្មណំ ក្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រ
 ព្រះភាគមជ្ជិមំ ឈ្មោះថា អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយមែន ។ ព្រះនាម
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា (បើ) ជននោះឈ្មោះថា អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ
 តើជននោះនឹងហៅថា អ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់ពួកញាតិមិត្ត
 ទាំងនោះ ឬមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ ។ លោហិត្វក្រាហ្មណំ
 ក្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ជិមំ ហៅថា អ្នកមិនអនុគ្រោះ
 ដោយប្រយោជន៍ទេ ។ ព្រះនាមព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (បើ) ជននោះ
 មិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ហើយ នឹងហៅថា អ្នកតាំងចិត្តមេត្តា

សបត្តិកំ វាតំ ។ សបត្តិកំ ភោ កោតម ។ សបត្តិ-
 កេ ចិត្តេ បុប្ផិកេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ វា ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ
 វាតំ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កោ កោតម ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស
 ទោ អហំ លោហិត្ត ទិដ្ឋិ កតំ អញ្ញាតំ កតំ
 វនាមិ និរយំ វា តិវច្ឆានយោនី វា ។

[១៥៧] តំ កំ មញ្ញាសំ លោហិត្ត ឧទុ វជា
 បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ អន្ធករសត្តិ ។
 វិវំ ភោ កោតម ។ យោ ទុ ទោ លោហិត្ត វិវំ
 វនេយ្យ វជា បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ
 អន្ធករសត្តិ យា កាសិកោសលេ សុខុធយំ សញ្ញា-
 តិ វជា វ តំ បសេនទិកោសលោ វិករកោ
 ហិកុញ្ញេយ្យ ឧ អញ្ញាសំ ធនេយ្យតំ វិវំវាទិ សោ

ទៅកេញាតិមិត្តទាំងនោះ ឬហៅថាជាសីកសត្រូវ ។ លោហិត្តព្រាហ្ម-
 ណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចម្រើន ហៅថា សីកសត្រូវ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា កាលបើចិត្តជាសីកសត្រូវ កាន់ភ្លើងហើយ នឹង
 ហៅថា ជននោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិឬជាសម្មាទិដ្ឋិ ។ លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំ
 ទូលថា បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចម្រើន ហៅថាជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភោតទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្ញាលលោហិត្ត តថាភក្កិនិពោលនូវគតិ ២ យ៉ាង
 គឺរក ១ កំណើតសត្វតិព្វាន ១ គតិណាមួយ ចំពោះជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

[១៥៨] ព្រះមានព្រះភោត ត្រាស់សួរថា ខ្ញាលលោហិត្ត អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្រែងព្រះបាទបសេនទិកោសល គ្រប់គ្រង
 ដែនកាសិទិកោសល ។ លោហិត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះភោតមដ៏ចម្រើន ពិតមែន ។ ព្រះមានព្រះភោតត្រាស់ថា ខ្ញាលលោ-
 ហិត្ត ជនណាទិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល គ្រប់
 គ្រងដែនកាសិទិកោសល សួយណាកើតឡើង ក្នុងដែនកាសិទិកោសល
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រូវបរិភោគសួយនោះតែមួយព្រះ
 អង្គឯង មិនត្រូវប្រទានដល់ពួកជនដទៃទេ (បើ) ជននោះទិយាយយ៉ាងនេះ

យេ វាជាតំ បសេនទទិកោសលំ ខុបដីវន្តំ គុម្ភេ
 ចេវ អញ្ញោ ច តេសំ អន្តរាយករោ វា ហោតិ
 យោ វាតិ ។ អន្តរាយករោ កោ តោតម ។ អន្តរ-
 យករោ សមាធា ហិតានុកម្មំ វា តេសំ ហោតិ
 អហិតានុកម្មំ វាតិ ។ អហិតានុកម្មំ កោ តោ-
 តម ។ អហិតានុកម្មំស្ស មេត្តំ វា តេសុ ចិត្តិ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតំ ហោតិ សបត្តិកំ វាតិ ។ សបត្តិកំ កោ
 តោតម ។ សបត្តិកេ ចិត្តេ បច្ចុប្បដ្ឋិតេ មិច្ឆាធិដ្ឋិ
 វា ហោតិ សម្មាធិដ្ឋិ វាតិ ។ មិច្ឆាធិដ្ឋិ កោ តោតម ។
 មិច្ឆាធិដ្ឋិស្ស ខោ អហំ លោហិតុ វ្មំ កតំ
 អញ្ញាតំ គតិ វនាមិ ជិវយំ វា តិច្ឆានយោជិ វា ។

[១៦០] ឥតិ តិវ លោហិតុ យោ វិវិ វនេយ្យ
 លោហិតោ ប្រាហ្មណោ សាលវតិកំ អន្តរាសតិ យា

តើនឹងចាត់ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ និងពួកជនដទៃ
 ដែលរស់នៅដោយសារព្រះបាទបសេនទទិកោសលនោះ ឬមិនមែនទេ ។
 បព៌ក្រព្រះភោគមជ្ជិមំ ចាត់ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ។ (បើ) ចាត់ជា
 អ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយតើ នឹងចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 ដល់ពួកជនទាំងនោះ ឬមិនចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ ។
 បព៌ក្រព្រះភោគមជ្ជិមំ មិនចាត់ជាអ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ទេ ។
 (បើ) មិនចាត់ជននោះ ថាជាអ្នកអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ទេ តើ
 នឹងចាត់ថាជាអ្នកតាំងមេត្តាចិត្តទៅកញ្ញាតិមិត្តទាំងនោះ ឬចាត់ថាជាសឹក
 សត្រូវ ។ បព៌ក្រព្រះភោគមជ្ជិមំ ចាត់ថាជាសឹកសត្រូវ ។ កាល
 បើចិត្តជាសឹកសត្រូវកែតម្រូវហើយ តើនឹងចាត់ជននោះជាមិត្តាធិដ្ឋិ ឬជា
 សម្មាធិដ្ឋិ ។ បព៌ក្រព្រះភោគមជ្ជិមំ ចាត់ថាជាមិត្តាធិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់
 លោហិតុ គេវាគរតែសំដែងទ្រព្យតិរិយោនី គឺនរក ខ កំណើតសត្វ
 តិច្ឆាន ខ អភិណាម្មយ ចំពោះជនជាមិត្តាធិដ្ឋិ ។

[២៦០] ម្ចាស់លោហិតុ បានឮមកដ៏ ជនណាមួយនិយាយយ៉ាង
 នេះថា លោហិតុប្រាហ្មណំ នៅគ្រប់គ្រងស្រុកសាលវតិកា ស្វយណា

សាលវតីកាយ សមុទយំ សញ្ញាតិ លោហិត្យោ ។
 តំ ព្រាហ្មណោ ឯកកោ បរិកុញ្ញេយ្យ ១ អញ្ញេសិ
 ទទេយ្យតិ ឯវិវាទិ សោ យេ តំ ឧបដិវត្តិ តេសំ
 អន្តរាយករោ ហោតិ អន្តរាយករោ សមាទោ
 អហិតាទុកម្បិ ហោតិ អហិតាទុកម្បិស្ស សបត្តិកំ
 ចិត្តំ បច្ចុប្បីតំ ហោតិ សបត្តិកោ ចិត្តេ បច្ចុប្បីតេ
 មិញ្ញានិដ្ឋិ ហោតិ ។ ឯវិវេវ ទោ លោហិត្យោ យោ ឯវិ
 វេទយ្យ ឥទ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ
 ទម្មំ អធិកច្ឆេយ្យ កុសលំ ទម្មំ អធិកច្ឆា ១ បរស្ស
 អាណេទេយ្យ តិញ្ញា បរោ បរស្ស ករិស្សតីតិ ។ សេយ្យ-
 ដាមិ ធាម ធុរណំ ពទ្ធនំ ។ បេ ។ ករិស្សតីតិ ។
 ឯវិវាទិ សោ យេ តេ កុលបុត្តា តថាគកម្មវេទិតំ
 ទម្មវិទយំ អាគម្ម ឯវិវុបំ ឧណ្ណវិ វិសេសំ អធិកច្ឆត្តិ

ដែលកើតឡើង ក្នុងស្រុកសាលវតីកា លោហិត្យុត្តោណំត្រូវចែរកាត
 សួយនោះតែម្នាក់ឯង មិនត្រូវឲ្យដល់ពួកដទៃទេ (បើ) ដទៃនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកញាតិមិត្តនឹង
 កម្មករដែលរស់នៅដោយសារអ្នក កាលបើជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ
 ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះ
 ដោយប្រយោជន៍ហើយ ចិត្តជាសឹកស្រក្តីកើតប្រាកដឡើង កាលបើ
 ចិត្តជាសឹកស្រក្តី កើតប្រាកដឡើងហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាជាមិច្ឆា-
 ចិត្ត ។ ម្ចាស់លោហិត្យុ យ៉ាងហ្នឹងហើយ (បើ) ដទៃណាមួយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា សមណព្រាហ្មណំ ក្នុងលោកនេះ គប្បីបានសម្រេចកុស-
 លធម៌ លុះបានសម្រេចកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់ដល់បុគ្គលដទៃទេ
 ព្រោះថា បុគ្គលដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលដទៃបាន ។ ដូចបុគ្គលកាក់
 ចំណង់ចាស់ចោលចេញ ។ បេ ។ នឹងធ្វើ ។ ដទៃដែលនិយាយយ៉ាង
 នេះ នោះឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកកុលបុត្តអ្នកអាស្រ័យ
 ឲ្យធម៌និយ ដែលគថាគក បានប្រកាសស្រេចហើយ បានសម្រេច
 កុណវិសេសដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនោះ ពិនិត្យឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យ

សោតាបត្តិផលំបិ សច្ចិករោត្តិ សកោតាមិផលំបិ
 សច្ចិករោត្តិ អនាតាមិផលំបិ សច្ចិករោត្តិ អរហត្តំបិ
 សច្ចិករោត្តិ យេ ចំមេ(១) ទិញា កត្តា វរិចារោត្តិ ទិញាទិ
 កវំ អភិទិត្តិយា តេសំ អន្តរាយករោ ហោតិ
 អន្តរាយករោ សមាទោ អហំតានុកម្មំ ហោតិ អហំ-
 តានុកម្មិស្ស សបត្តិកំ ចំត្តំ បច្ចុប្បដ្ឋិកំ ហោតិ
 សបត្តិកេ ចំត្ត បច្ចុប្បដ្ឋិត មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ទោ អហំ លោហិត្វ ម្ពំ កតំ
 អញ្ញាតំ កតំ វនាមិ ធិរយំ វា វិចារោយោទិ វា ។

[១៦០] ឥតិ កំរ លោហិត្វ យោ វិវំ វនេយ្យ
 វាជា បសេនទិកោសលោ កាសិកោសលំ អដ្ឋាវស.
 តិ យា កាសិកោសលេ សម្មនយំ សញ្ញាតិ វាជា ។
 តិ បសេនទិកោសលោ វិកកោ បរិកុញ្ញយ្យ ធី

១ ១. យេ ចំមេ ។

សោតាបត្តិផលំបិ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុខុវិបកទាតាមិផលំបិ ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់សុខុវិបកតាមិផលំបិ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សុខុវិបកអរហត្តំបិ ចំនែកផលំបិ
 កុលបុត្រ (ដែលស្តាប់ធម្មទេសនារបស់ព្រះភព៌នាយោ តែមិនទាន់បាន
 លុះអាយក្សមិនទៅឡើយ) គ្រាន់តែបង្ហូរចិត្តទៅកាន់ទៅលោក ដើម្បី
 កើតក្នុងទៅលោក កាលបើដឹងអ្នកធ្វើសច្ច័អន្តរាយហើយ ឈ្មោះ
 ដឹងដឹងអ្នកមិនអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះដោយប្រ-
 យោជន៍ហើយ ចិត្តជាសត្រូវក៏កើតប្រាកដឡើង កាលបើចិត្តជាសត្រូវ
 កើតប្រាកដហើយ ជននោះឈ្មោះដឹងដឹងមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់លោហិត្វ
 ភព៌ភក្រីភក្រីភោលទុរតិ ៦ យ៉ាង គឺ ១. ទំណើតសត្វត្រី ២. គឺ
 ណាមួយ ចំពោះជនដឹងមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

[១៦១] ម្ចាស់លោហិត្វ បានឮមកថា ជនណាមួយ ខំយាយ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទៅគ្រប់គ្រងដែនកាសិទិស
 វតោសល ស្នេហាដែលកើតឡើង ក្នុងដែនកាសិទិសវតោសល ព្រះ
 បាទបសេនទិកោសល ត្រូវសោយស្នេហាលើកមួយព្រះកន្លង មិនត្រូវ

អញ្ញាសំ ធនេយ្យានិ ឯវិវាទំ សោ យេ ភជាទំ បសេ-
 ធនិកោសលំ ឧបជីវនំ កុម្ម ថេវ អញ្ញា ច តេសំ
 អន្តរាយករោ ហោតិ អន្តរាយករោ សមាថោ អហិ-
 តានុកម្មិ ហោតិ អហិតានុកម្មិស្ស របត្តុកំ ជិត្តិ
 បត្តបដ្ឋិតំ ហោតិ សរបត្តុកេ ចិត្តេ បត្តបដ្ឋិតេ មិច្ឆា-
 ទំដ្ឋិ ហោតិ ។ ឯវេវ ទោ លោហិតុ យោ ឯវិ
 វធម្យ ភទ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កុសលំ
 ធម្មំ អធិកត្តយ្យ កុសលំ ធម្មំ អធិកត្តោ ន បរស្ស
 អាភោធម្យ តិញ្ញំ បរោ បរស្ស កវិស្សតិភិ ។ សេយ្យ-
 វាមិ ឆាម បុរណំ ពទ្ធនំ ជិត្តិត្តា អញ្ញំ ឯវំ ពទ្ធនំ
 ករយ្យ ឯវិ សម្មនមិទំ ចាបកម្មំ លោកធម្មំ វឆាមិ
 តិញ្ញំ បរោ បរស្ស កវិស្សតិភិ ។ ឯវិវាទំ សោ យេ
 តេ កុលបុត្តា ភយិកតប្បវេទិតំ ធម្មិវធមំ អាកម្ម

ប្រធានដល់ពួកជនឯទៀត ។ ជនដែលនិយាយយ៉ាងនេះ នោះឈ្មោះថា
 ជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់រាជបរិពារ អំពូកអ្នករាល់គ្នា អំពីពួកជន
 ឯទៀតដែលរស់នៅដោយសាមគ្គីភាពសុខសាន្តិកសល កាលបើជាអ្នក
 ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 កាលបើមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ហើយ ចិត្តជាសឹកសត្រូវឈ្មោះ
 ថា ភើតប្រាកដទៀត កាលបើចិត្តជាសឹកសត្រូវ ភើតប្រាកដហើយ ជន
 នោះឈ្មោះថាជាមិច្ឆាទំដ្ឋិ ។ ម្ចាស់លោហិតុ យ៉ាងហ្នឹងហើយ (ថេ) ជន
 ណាមួយ និយាយយ៉ាងនេះថា សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ គប្បី
 បានសម្រេចកុសលធម៌ លុះបានសម្រេចកុសលធម៌ហើយ មិនគប្បីប្រាប់
 បុគ្គលឯទៀតទេ ព្រោះថា បុគ្គលឯទៀត នឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលឯទៀតបាន ។
 ដូចជាបុគ្គលកាត់ចំណងចាស់ចោលចេញហើយ ចង់ចំណងថ្មីដទៃទៀត
 ទៀតវិញដូច្នោះឯង ខ្ញុំយល់ថា លោកនេះដាក់ហើយដំណាចក ព្រោះហេតុថា
 បុគ្គលឯទៀតនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលឯទៀតភើត ។ ជនដែលនិយាយយ៉ាងនេះ
 នោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់ពួកកុលបុត្រដែលកស្រីយ

ឯកុម្មិ ឧឡារិ វិសេសំ អតិកច្ឆន្តិ សោតាបត្តិផលំបិ
 សច្ចិករោន្តិ សកតាតាមិផលំបិ សច្ចិករោន្តិ អនា.
 តាមិផលំបិ សច្ចិករោន្តិ អហេត្ថំបិ សច្ចិករោន្តិ យេ
 ចិមេ ទិញា តត្តា បរិចារេន្តិ ទិញាទំ ភវាទំ អតិទិ.
 ព្វត្តិយា តេសំ អន្តរាយតកោ ហោតិ អន្តរាយតកោ
 សមាទោ អហិតានុកម្មិ ហោតិ អហិតានុកម្មិស្ស
 សបត្តិកំ ចិត្តំ បច្ចុប្បដ្ឋិតំ ហោតិ សបត្តិកេ ចិត្តេ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ទោ អហំ
 លោហិត្វ ទិដ្ឋិ ភតិទំ អញាតិ ភតិ វនាមិ ទិវយំ វ
 តិវច្ឆានយោដំ វា ។

(១៦២) តយោ ទោមេ លោហិត្វ សត្តារោ យេ

លោកេ ចោទទាហោ យោ ច បរេវុបេ សត្តារោ
 ចោទេតិ សា ចោទទា ក្ខតា តត្តា ធម្មិកា អនវដ្ឋា
 កតមេ តយោ វេទ លោហិត្វ ឯកបោ សត្តា
 យស្សត្តាយ អតារស្សា អនការិយំ បច្ចុដិតោ ហោតិ

នូវធម្មិយ័យដែលក៏កសាងដឹងហើយ បានសម្រេចកុណាវិសេសដ៏លើស
 លុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលខ្លះ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផលខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល
 ខ្លះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអហេត្ថិផលខ្លះ ទាំងដល់ក្នុងកុលប្បក្រ (ដែល
 បានស្តាប់ធម្មទេសនា របស់កថាភក្តហើយ តែមិនទាន់បានលះអរិយភូមិ
 នៅឡើយ) គ្រាន់តែបង្ហោចិត្តទៅ កាន់ទៅលោក ដើម្បីកើតក្នុង
 ទៅលោក កាលបើជាអ្នកធ្វើសេចក្តីអន្តរាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកមិន
 អនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍ កាលបើមិនអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 ចិត្តជាសឹកសត្រូវឈ្មោះថា កើតប្រាកដឡើង កាលបើចិត្តជាសឹកសត្រូវ
 កើតឡើងហើយ ដទៃនោះ ឈ្មោះថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់លោហិត្វ
 កថាភក្ត តែងដោលនូវភតិ ២ យ៉ាងគឺ ខេក ១ កំណើតសត្វតិវច្ឆាន ១
 ភតិណាមួយ ចំពោះដទៃជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(១៦២) ម្ចាស់លោហិត្វ គ្រូភិនិត ក្នុងនោះ ដែលគូរដល់
 ការចោទប្រកាន់បុគ្គលិកលោក មួយទៀត ដទៃណា ចោទប្រកាន់ក្នុង
 គ្រូដែលមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាភាពិកប្រាកដ
 ប្រកបដោយធម៌ ឥតទោសទេ គ្រូទាំង ៣ ក្នុងនោះ កើតដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់
 លោហិត្វ គ្រូពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះស

ស្វាស្ស សាមញ្ញត្តោ អនុប្បត្តោ ហោតិ ។ សោ តំ
 សាមញ្ញត្តំ អនុប្បត្តាប្បណិក្ខា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ
 ឥទ្ធិ វេ ហិកាយ ឥទ្ធិ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស
 សាវកា ន សុស្សន្តិ^(១) ន សោតំ ខំទហន្តំ ន
 អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋមេន្តំ វេក្ខន្ធម្ម ច សត្តុ សាសនា
 វត្តន្តំ ។ សោ ឯវមស្ស ទោទេតត្តោ អាយស្ស ទោ
 យស្សត្តាបេ អតារស្សា អនតាវយំ បទ្ធវិគោ សោ តេ
 សាមញ្ញត្តោ អនុប្បត្តោ តំ ត្ថំ សាមញ្ញត្តំ អនុប្ប
 ប្បណិក្ខា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេសំ ឥទ្ធិ វេ ហិកាយ
 ឥទ្ធិ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស តេ សាវកា ន
 សុស្សន្តិ ន សោតំ ខំទហន្តំ ន អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋមេន្តំ
 វេក្ខន្ធម្ម ច សត្តុ សាសនា វត្តន្តំ សេយ្យថាបិ ធាម
 ឱសក្កន្តិយា វេ ឧសក្កេយ្យ^(២) បាម្មទិ វេ អាលិន្ទយ្យ

១ ១ តស្ស តេ សាវកា ន សុស្សន្តិ ។ ២ ១. ស្សេក្កេយ្យ ។ ម.
 ស្សេក្កេយ្យ ។

ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញត្តណា ប្រយោជន៍អសមប្រាសា
 នោះ គ្រូនោះមិនបានសម្រេចឡើយ ។ គ្រូនោះមិនបានសម្រេច
 ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញត្តណានោះ ហើយសំដែងធម៌ដល់ពួកសាវកថា អំពី
 នេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពីនេះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ពួកសាវករបស់គ្រូនោះ វេមនិ
 មិនស្តាប់ មិនឆ្លៀតត្រចៀកស្តាប់ មិនតាំងចិត្តច្រុនស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹង
 ច្បាស់ឡើយ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចចេញចាកភាពប្រដៅរបស់គ្រូ ។
 គ្រូនោះអ្នកជនគួរចោទប្រកាន់ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ចេញចាក
 ផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញត្តណា
 (បើ) ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញត្តណានោះ លោកមិនទាន់បានសម្រេចទេ
 លោកមិនទាន់បានសម្រេចប្រយោជន៍ នៃសាមញ្ញត្តណានោះ ហើយសំ
 ដែងធម៌ដល់ពួកសាវកថា អំពីនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នក
 ទាំងឡាយ អំពីនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់អ្នកទាំងឡាយ ។
 សាវកទាំងនោះរបស់លោក វេមនិមិនស្តាប់ មិនឆ្លៀតត្រចៀកស្តាប់ មិន
 តាំងចិត្តច្រុនស្តាប់ ដើម្បីឲ្យដឹងច្បាស់ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចចេញ
 ចាកភាពប្រដៅរបស់គ្រូ បុរសចូលទៅក្រស្តីដែលមិនស្ម័គ្រ គឺស្រ្តីដែល
 មិនប្រាថ្នាម្តេចសំរាប់សជាតិ ឬចូលទៅទប់ស្រ្តីពីភាពក្រោយ សេចក្តីនេះ

ឯវំ សឡនមិទំ ចាបកំ លោកធម្មំ វនាមិ កំព្ពំ បរោ
 បរស្ស ករំស្សត្តិកំ ។ អយំ ទោ(១) លោហិត្វ បរមោ
 សត្តា យោ លោកេ ចោទនារយោ យោ ច បទេវុប្បំ
 សត្តារំ ចោទេតិ សា ចោទនា ក្ខតា ក្ខតា ធម្មិកា
 អនុវត្តា ។

[១៦៣] បុន ធម៌ លោហិត្វ ឥនេតត្រោ សត្តា
 យស្សត្ថាយ អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតោ ហោតិ
 ស្វាស្ស សាមញ្ញត្តោ អននុប្បត្តោ ហោតិ ។ សោ
 តំ សាមញ្ញត្តំ អននុចាបុណិត្វា សាវកានំ ធម្មំ
 ទេសេតិ ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។
 តស្ស វេ សាវកា សុស្សន្តិ សោតំ ខំទហន្តិ អញ្ញា-
 ទិត្តិ ឧបដ្ឋបេន្តិ ន ច វេក្កម្ម សត្តុ សាសនា វន្តន្តិ ។

។ ទ. ពោលព្រ ១ វិស្សនិ ។

បមាយំនិណា បុគ្គលវែលមិយាយេវ ខ្ញុំ(យល់)ថា លោកធម៌ ជាធម៌
 លាមក បុគ្គលជំនុំដូចម្តេច មិនធ្វើអ្វីឱ្យបុគ្គលជំនុំបាន ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ម្ចាស់លោហិត្វ នេះឯងជាគ្រូទី ១ ដែលគូដល់ការចោទប្រ-
 កាន់បានក្នុងលោក បើអ្នកណាចោទប្រកាន់គ្រូមានសភាពដូច្នោះ ការ
 ចោទប្រកាន់នោះ ជាការពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ ឥតទោសទេ ។

[១៦៣] ម្ចាស់លោហិត្វ សេចក្តីតទៅទៀតថា គ្រូក្នុងខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់
 សាមញ្ញត្តណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញត្តនោះ គ្រូនោះមិន
 បានសម្រេចនៅឡើយ ។ គ្រូនោះមិនបានសម្រេចប្រយោជន៍
 នៃសាមញ្ញត្តនោះហើយ សំដែនធម៌ដល់ពួកសាវ័កថា អំពើនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នោះ ។ សាវ័កទាំងនោះ
 របស់គ្រូនោះ ក៏ស្តាប់ ផ្សំនីគ្រឿងស្តាប់ កំរិតចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីដឹង
 ច្បាស់ មិននាំគ្នាប្រព្រឹត្តនោះទេវេរចេញ ចាកភាស្យប្រដៅរបស់គ្រូទេ ។

សោ ឯវមស្ស ខោទេតតោ អាយស្សា ខោយស្សត្ថាយ
អតាស្សា អនតាយិ បត្តដិសោ ហោតិ សោ តេ
សាមញ្ញតោ អនុប្បត្តោ តំ ត្វំ សាមញ្ញត្តំ អនុប្បា-
ប្បណិត្តា សាវកានំ ធម្មំ ទោសសិ ឥទំ វេ ហិតាយ
ឥទំ វេ សុខាយតិ ។ តស្ស តេ សាវកា សុស្សន្តិ
សោតិ ឱទហន្តិ មញ្ញាចិត្តំ ឱបដ្ឋបេន្តិ ធម ច វេក្កម
សត្តុ សាសនា វត្តន្តិ សេយ្យដាបិ ធាម សតំ ទេត្តិ
ឱហាយ បរក្កេត្តំ ជំនាយិតតំ មញ្ញាយ្យ ឯវំ សម្បទ-
មិទំ ចាបតំ លោកធម្មំ វនាមិ តិក្ខា បរោ បរស្ស
ករិស្សតិ ។ អយំ ខោ លោហិត្ត ទុតិយោ សត្តា
យោ លោតេ ចោទពារហោ យោ ច បរេវុបំ សត្តា
ខោទេតិ សា ចោទនា ត្រតា តត្តា ធម្មិកា អនុវត្តា ។

ត្រូវនោះអ្នកឯងគួរចោទប្រកាន់យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុចេញចាកដូច
ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញត្តុណាណា ប្រយោជន៍
នៃសាមញ្ញត្តុនោះ លោកមិនទាន់បានសម្រេច លោកមិនទាន់បាន
សម្រេចប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញត្តុនោះទេ ហើយសំដែងធម៌ ដល់អ្នក
សាវកថា អំពីនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អំពីនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នោះ ។ សាវក
ទាំងនោះរបស់ត្រូវនោះ ក៏ស្តាប់ ផ្សំនៃគ្រូទៀតស្តាប់ តាំងចិត្តប្រុងស្តាប់
ដើម្បីដឹងច្បាស់ មិននាំគ្នាប្រព្រឹត្តគេចវេរចេញចាក ពាក្យប្រដៅរបស់ត្រូវទេ
បុគ្គលលះបង់ស្រែរបស់ខ្លួនចេញហើយ ទៅសំគាល់ស្រែរបស់បុគ្គលដទៃ
ថាគួរដោះ(ស្មៅ) សេចក្តីនេះមានទុបមាយ៉ាងណា បុគ្គលដែលនិយាយថា
ខ្ញុំយល់ថា លោកធម៌ ជាធម៌លាមក បុគ្គលដទៃនឹងធ្វើអ្វីឲ្យបុគ្គលដទៃបាន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្លួនលោហិត្ត នេះជាត្រូវទ្រង់ ដែលគួរដល់ការចោទ
ប្រកាន់ក្នុងលោក បើបុគ្គលណា ចោទប្រកាន់ត្រូវ មានសភាពយ៉ាងនេះ
ការចោទប្រកាន់នោះជាការពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌វិនិច្ឆ័យទេ ។

[២៦២] មុន ចមរំ លោហិត្វ ឥនេកតោ សត្វា
 យស្សត្តាយ អតារស្មា អនការយំ បព្វជិតោ ហោតិ
 ស្វាស្ស សាមញ្ញត្តោ អនុប្បត្តោ ហោតិ ។ សោ ភិ
 សាមញ្ញត្តំ អនុចាបុណិត្វា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ
 ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស
 សាវកា ន សុស្សន្តិ^(១) ន សោភិ ខុទហន្តិ ន អញ្ញា
 ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ វេក្កម្ម ច សត្វ សាសនា វត្តន្តិ ។
 សោ ឋវមស្ស ចោទេតត្វោ អាយស្មា ចោ យស្សត្តា
 យ អតារស្មា អនការយំ បព្វជិតោ សោ តេ សា
 មញ្ញត្តោ អនុប្បត្តោ ភិ ភិ សាមញ្ញត្តំ អនុចាបុណិត្វា
 សាវកានំ ធម្មំ ទេសេសិ ឥទំ វេ ហិតាយ ឥទំ
 វេ សុខាយាតិ ។ តស្ស តេ សាវកា ន សុស្សន្តិ

១ ១ តស្ស តេ សាវកា ន សុស្សន្តិ ។

[២៦២] ម្ចាស់លោហិត្វ សេចក្តីតទៅទៀតថ គ្រូពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញកុណ
 ណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញកុណនោះ គ្រូនោះមិនខាន់បានសម្រេច
 នៅឡើយ ។ គ្រូនោះមិនខាន់បានសម្រេចសាមញ្ញកុណនោះ ហើយសំ
 ដែនធម៌ដល់ពួកសាវកថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់
 អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ
 ដូច្នោះ ។ សាវកទាំងនោះរបស់គ្រូនោះ ក៏មិនស្តាប់ មិនផ្សំនៃគ្រូទៀត
 ស្តាប់ មិនតាំងចិត្តប្រុងស្តាប់ ដើម្បីឱ្យដឹងច្បាស់ទេ មានតែនាំគ្នាប្រព្រឹត្ត
 គេចវេរចេញចាកពាក្យប្រដៅរបស់គ្រូ គ្រូនោះគួរឱ្យអ្នកផងទៅចាត់ចែង
 យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់សាមញ្ញកុណណា ប្រយោជន៍នៃសាមញ្ញកុណនោះ
 លោកមិនបានសម្រេចនៅឡើយ លោកមិនខាន់សម្រេចសាមញ្ញកុណ
 នោះ ហើយសំដែនធម៌ ដល់ពួកសាវកថា អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អំពើនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយដូច្នោះ ។ សាវកទាំងនោះរបស់គ្រូនោះ ក៏មិនស្តាប់

១ សោតិ ឌុនហន្តិ ១ អញ្ញាច័ត្តំ ឧបដ្ឋយេន្តិ រក្ខតម្ម
 ២ សត្តុ សាសនា វត្តន្តិ សេយ្យថាបិ ធាម បុរាណំ
 ៣ ពទ្ធនំ ធិន្ត្រា អញ្ញំ វរំ ពទ្ធនំ កាយេយ្យ វរំ សម្បធម៌ដំ
 ៤ ចាបកំ លោកធម្មំ វធាមិ កំត្តិ បរោ បរស្ស ករំស្ស-
 ៥ តិកំ ។ អយំ ទោ លោហិត្ត គតិយោ សត្វា យោ
 ៦ លោកេ ចោទនារហោ យោ ៧ បទេវុបិ សត្វាវ ចោ-
 ៨ ទេតិ សា ចោទនា ក្ខតា តញ្ញា ធម្មិកា អនវដ្ឋា ។
 ៩ មេ ទោ លោហិត្ត គតិយោ សត្វារោ យេ លោកេ
 ១០ ចោទនារហោ យោ ៧ បទេវុបេ សត្វារោ ចោទេតិ សា
 ១១ ចោទនា ក្ខតា តញ្ញា ធម្មិកា អនវដ្ឋាតិ ។

(១២៥) វរំ វុត្តេ លោហិត្តោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ
 វតនរោច អត្ថុ បទ កោ តោតម តោចំ សត្វា យោ
 លោកេ ១ ចោទនារហោតិ ។ អត្ថុ ទោ លោហិត្ត

មិនផ្អៀងគ្រឿងស្តាប់ មិនកាន់ចិត្តប្រុងស្តាប់ បើឃើញដឹងច្បាស់ទេ មាន
 តែប្រព្រឹត្តិការណ៍ចេញចាកពាក្យច្រើនដើរចេញស្រែ បុគ្គលកាន់ចំណងចាស់
 ចេញហើយ ចងចំណងថ្មីដទៃទៀតវិញ សេចក្តីនេះមាន៤២មាយ៉ាងណា
 បុគ្គលដែលនិយាយថា ខ្ញុំយល់ថា លោកធម៌ជាធម៌លាមក បុគ្គលដទៃនឹង
 ជួយធ្វើអ្វីដល់បុគ្គលដទៃបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់លោហិត្ត នេះជា
 គ្រូ ៣ ដែលគូរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកបាន បើអ្នកណា ចោទ
 ប្រកាន់គ្រូមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការពិតប្រាកដ
 ប្រកបដោយធម៌ ឥតទោសទេ ។ ម្ចាស់លោហិត្ត គ្រូទាំង ៣ ពួក
 នេះនឹង ដែលគូរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកបាន បើអ្នកណាចោទ
 ប្រកាន់គ្រូទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការ
 ពិតប្រាកដ ប្រកបដោយធម៌ ឥតទោសទេ ។

(១២៥) កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ លោហិត្ត
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន ត្រូវណាមួយដែលមិនគូរដល់ការចោទប្រកាន់ ក្នុងលោក
 ក៏មានទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់លោហិត្ត គ្រូដែលមិន

សត្វា យោ លោកេ ធន ចោទនារហោតិ ។ កតមោ
 បទ ភោ(១) តោតម សត្វា យោ លោកេ ធន ចោទនា-
 រហោតិ ។ ឥធន លោហិត្ធិ តថាភតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈ-
 តិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។ (យថា សាមញ្ញដ-
 លេ ឯវំ វិគ្គារតត្ថំ) ។ បេ ។ ឯវំ ទោ លោហិត្ធិ កិក្កុ
 សីលសម្មុទ្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ ។ យស្មី ទោ លោហិត្ធិ សត្វិ សារិកោ ឯវុបំ
 ឧទ្ធការំ វិសេសំ អធិកច្ឆតិ ។ អយំ ទោ(២) លោហិត្ធិ
 សត្វា យោ លោកេ ធន ចោទនារហោ យោ(៣) បទេវុបំ
 សត្វិ ចោទតិ សា ចោទនា អក្ខតា អតត្តា អធិម្ម-
 កា សារិដ្ឋា ។ បេ ។ ធុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ យស្មី
 ទោ លោហិត្ធិ សត្វិ សារិកោ ឯវុបំ ឧទ្ធការំ វិសេសំ
 អធិកច្ឆតិ ។ អយំ ទោ លោហិត្ធិ សត្វា យោ លោកេ
 ធន ចោទនារហោ យោ ច បទេវុបំ សត្វិ ចោទតិ

១ ឧ.ម. កតមោ ចន លោ កោ ។ ២ ឧ.ម. អយំ ចំ កោ ។ ៣ ឧ.ម. យោ ច ។

គួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុងលោកមានដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ចុះត្រូវដូចម្តេច ដែលមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ ក្នុងលោក ។ ម្ចាស់
 លោហិត្ធិ ព្រះគោតមភក្តិក្ស័យក្នុងលោកនេះ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុ
 ។ បេ ។ (បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ ដូចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រផងចុះ)
 ។ បេ ។ ម្ចាស់លោហិត្ធិ កិត្តិយ្យអ្នកបច្ចេកវិទ្យា ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង
 ។ បេ ។ បានដល់ខ្ញុំបឋមជ្ឈាន ។ ម្ចាស់លោហិត្ធិ សារិក វាមន
 សម្រេចខ្ញុំគុណវិសេសលើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសីលាក
 វៃសាស្ត្រណា ។ ម្ចាស់លោហិត្ធិ សាស្ត្រនេះឯងមិនគួរដល់ការចោទប្រ-
 កាន់ក្នុងលោកឡើយ បើអ្នកណាចោទប្រកាន់សាស្ត្រ មានសភាពយ៉ាង
 នេះ ការចោទប្រកាន់នោះ ជាការមិនកែត្រួតផង មិនប្រកបដោយធម៌
 ប្រកបដោយរោសិញ ។ បេ ។ កិត្តិយ្យបានដល់ខ្ញុំទុតិយជ្ឈាន ។ ខ្ញុំតតិ-
 យជ្ឈាន ។ ខ្ញុំចក្កជ្ឈាន ។ ម្ចាស់លោហិត្ធិ សារិកដែលសម្រេច
 ខ្ញុំគុណវិសេសលើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសីលាកវៃសាស្ត្រ
 ណា ។ ម្ចាស់លោហិត្ធិ សាស្ត្រនេះឯងមិនគួរដល់ការចោទប្រកាន់ក្នុង
 លោកឡើយ បើអ្នកណា ចោទប្រកាន់សាស្ត្រ មានសភាពយ៉ាងនេះ

លោហិតសុត្តន្ត ខ ចោទនាហោ សត្តា លោហិតសុត្តន្ត ខ ចោទនាហោ

សា ចោទនា អក្ខតា អតត្ថា អនម្មិតា សាវជ្ជា ។ បេ ។

ញាណនស្សនាយ ចិត្តំ អភិច័យាតិ អភិច័ញ្ញាមេតិ ។

យស្មី ទោ លោហិតំ សត្តំ សាវកោ ឯវុបំ ។ បេ ។

នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ មជានាតិ ។ យស្មី ទោ លោហិតំ

សត្តំ សាវកោ ឯវុបំ ឧទ្ធករិ វិសេសំ អនិកច្ចតិ ។

អយំ ទោ លោហិតំ សត្តា យោ លោកេ ធន ចោទ-

នាហោ យោ ច បរេវុបំ សត្តំ ចោទេតិ សា ចោ-

ទនា អក្ខតា អតត្ថា អនម្មិតា សាវជ្ជាតិ ។

(១៦៦) ឯវុ វុត្តេ លោហិតំ ត្រាហ្មណោ អភវន្តិ

ឯតនភេទ សេយ្យនាមិ កោ តោតម បុរិសោ បុរិសំ

នាកប្បនាតិ បបតន្តំ កេសេសុ តហេត្វា ឧទ្ធករិត្វា

លោហិតសុត្តន្ត លោហិតសុត្តន្ត លោហិតសុត្តន្ត លោហិតសុត្តន្ត

ការពោទប្រកាន់នោះជាការមិនពិតប្រាកដ មិនប្រកបដោយធម៌ ប្រកប

ដោយគោសវិញ ។ បេ ។ ភិក្ខុម្រតិដ្ឋង្គិយោធម្មិកោ ដើម្បីញាណ

ទស្សនៈ ។ ម្នាលលោហិតំ ទោវិកែដែលសម្រេច ខ្ញុំគុណវិសេស

ដំលើសលុបយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់នៃសាស្តាណា ។ បេ ។ ដំនិច្ចាសំ

ថា ភិក្ខុដទៃក្រៅពីនេះទៅទៀតមិនមានឡើយ ។ ម្នាលលោហិតំ សាវិក

ដែលសម្រេចខ្ញុំគុណវិសេស ដំលើសលុបយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់

នៃសាស្តាណា ។ ម្នាលលោហិតំ សាស្តានេះឯងដែលមិនគួរ ដល់ការ

ពោទប្រកាន់ ក្នុងលោកឡើយ បើបុគ្គលណា ពោទប្រកាន់សាស្តា

មានសភាពយ៉ាងនេះ ការពោទប្រកាន់នោះ ជាការមិនពិតប្រាកដ មិន

ប្រកបដោយធម៌ ប្រកបដោយគោសវិញ ។

(១៦៦) លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ លោហិតុ-

ត្រាហ្មណ៍ ត្រាបបន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភាគម

ដ៏ចម្រើន បុរសចាប់សក់បុរសផងគ្នា ដែលទូកំពៅក្នុងគ្រោះជ្រៅ ទាញ

ដលេ បត់ដ្ឋាបេយ្យ ឯវមេវេហំ^(១) ភោតា ភោតមេធន
 ធរកប្បទាតំ បបតត្តោ ឧទ្ធហិត្វា ដលេ បត់ដ្ឋាបិតោ
 អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម សេយ្យ-
 ថាបិ ភោ ភោតម ឯក្កន្តិកំ វា ឧក្កន្តិយ្យ បដិក្កន្តិ
 វា វិវេយ្យ ម្ពធិស្ស វា មត្តំ អាចិក្កេយ្យ ។ បេ ។
 ឧទាសតំ មំ ភវំ ភោតមោ ធារតុ អដ្ឋតត្តោ ចាល្យា-
 បេតំ សរណាដ្ឋត្តំ ។ បេ ។

លោហិត្តសុត្តំ ខ្លាសមំ ខ្ពំដំ ។

១១. ឯវមេវេ ។ ម ឯវមេវេ ។

ឡើងលើគោកបានយ៉ាងណា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក៏ស្រង់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ដែលធ្លាក់នៅក្នុងគ្រោះជ្រៅពីអបាយក្ខម យកមកដាក់លើគោក គឺយ៉ាង
 ស្មុគីបានយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព័រពណាស់ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព័រពណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដូចជាគេ
 ផ្លាវក់ដែលផ្តាច់ ឬដូចជាបើកនូវវត្ថុដែលកំបាំង កុំនោះសោតដូចជាគេ
 ប្រាប់ដល់ស្តាប់អ្នកផ្សេងដូច្នោះឯង ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧទាសក អ្នកដល់ខ្ញុំព្រះគោតម ជាសរណៈ
 ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ បេ ។

ចប់ លោហិត្តសុត្តិ ១២ ។

ពេទ្យស្ថិតិ ពេលសម័យ

(១៦៧) ឯកស្រុក សុភ័ក្តិ ។ ឯកសមយំ កកវ
កោសលេសុ ចារិតព្យុះមាហោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃ
សន្តិ មត្តមត្តេហំ ភិក្ខុសតេហំ យេន មនសាគា-
តន្តាម កោសលាធំ ព្រាហ្មណ្ឌាមា គនវសវំ ។
តត្រ សុទ្ធិ កកវ មនសាគតេ វិហារតិ ឧត្តរេន
មនសាគតស្ស អនិវតិយា ននិយា តិវេ អម្ពរេន ។

(១៦៨) តេន ទោ មន សមយេន សម្ពហុលា
អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា មនសា-
គតេ មនវសន្តំ សេយ្យមនិ វន្តិ^(១) ព្រាហ្មណោ តា-
រុក្ខោ ព្រាហ្មណោ ចោត្តរសាតិ ព្រាហ្មណោ ជាណុ-
សោធំ ព្រាហ្មណោ តោទេយ្យព្រាហ្មណោ អត្ថោ ច
អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា ។

ពេទ្យស្ថិតិ ទី ១៣

(១៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះបាទ
ព្រះភោគ ទ្រង់ពុទ្ធជំណើរ ទៅកាន់ចារិត ក្នុងរោគសលដ១០០ ព្រមដោយ
ភិក្ខុសង្ឃច្រើនប្រមាណ ៥០០ ប្រ បានដល់ទៅស្រុកព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះមន-
សាគត បេសកោសលដ១០០ ។ ពួក ព្រះបាទព្រះភោគ ទ្រង់ប្រថប់
នៅក្នុងអម្ពរែន ដិតាធូស្មើសចរវៃតិ ក្នុងទិសខាងជើងនៃមនសាគតគ្រាម
ដិតស្រុកមនសាគតនោះ ។

(១៦៨) សម័យនោះ ពួកព្រាហ្មណមហាសាល ដែលមានឈ្មោះ
ស្សីល្អាញច្រើនទាក់ មកសំណាក់នៅក្នុងស្រុកមនសាគត ព្រាហ្មណ៍
ចំនីនោះឈ្មោះអ្វីខ្លះ គឺឈ្មោះវន្តិព្រាហ្មណ៍^(១) តារុក្ខព្រាហ្មណ៍^(២) ចោត្ត-
រោគព្រាហ្មណ៍^(៣) ជាណុសោធិព្រាហ្មណ៍^(៤) តោទេយ្យព្រាហ្មណ៍^(៥)
នឹងពួកព្រាហ្មណមហាសាលខៀវ ដែលមានឈ្មោះស្សីល្អាញ ។

១ អង្គរថា ថា នៅក្នុងព្រះល្បះទេសាទ ។ ២ នៅក្នុងព្រះល្បះនិព្វានម្ពីរ ។ ៣
នៅក្នុងព្រះល្បះទេសាទ ។ ៤ នៅក្នុងព្រះល្បះសុទ្ធិ ។ ៥ នៅក្នុងព្រះល្បះព្រាម ។

អថទោ វាសេដ្ឋការទ្វាដានំ មាលារាជំ ជជ្ឈ្ហវិហារំ^(១)
 អនុចន្តមន្តានំ អនុវិចារន្តានំ មត្តាមត្តេ កតា ឧទបាទិ ។
 វាសេដ្ឋោ មាលារា វិវាហា អយមេវ ឧជុមត្តោ អយ.
 មញ្ញសាយនោ^(២) ជិយ្យាជិកោ ជិយ្យាតិ តត្តារស្ស្ហ
 ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ^(៣) អត្តារោ ព្រាហ្មណោ
 ទោត្តរសាត៌បាតិ ។ ការទ្វាដោជិ^(៤) មាលារា វិវាហា
 អយមេវ ឧជុមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ ជិយ្យាជិកោ
 ជិយ្យាតិ តត្តារស្ស្ហ ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្តា-
 រោ ព្រាហ្មណោ តារុត្តេបាតិ ។ នេវ ទោ អសត្តិ
 វាសេដ្ឋោ មាលារា ការទ្វាដោ មាលារំ សញ្ញាបេតិ ឧ
 បទ អសត្តិ ការទ្វាដោ មាលារា វាសេដ្ឋំ មាលារំ
 សញ្ញាបេតិ ។

១ វ. វាសេដ្ឋិការទ្វាដានំ ជិជ្ឈ្ហវិហារំ ។ ២ ឧ. អយំ អញ្ញសាយនោ ។ ៣ ឧ. យ្វាយំ ។
 ៤ ឧ. ការទ្វាដោ ។

គ្រានោះ ពួកមាណពជាវាសេដ្ឋគ្រូនិងការទ្វាដោគ្រូ កំពុងបំពេញបរិ-
 គ្រសន៍ចុះឡើងឲ្យស្រួលជើង (ដើម្បីចន្លោះបង្គំសេចក្តីយេស្រាឈប់) ក៏កើត
 ពាក្យដដែលគ្នាអំពីផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវឡើង ។ វាសេដ្ឋមាណពបាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវគ្រង់ នេះឯងជាផ្លូវចៀនទាត់ ជាទីស្រោចស្រង់
 សត្វ វែមនំនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្មបាន
 ផ្លូវនេះឯងដែលពួកគ្រូសាតិព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ។ ចំណែកទាត់
 ការទ្វាដោមាណព បាននិយាយយ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវគ្រង់ នេះឯង
 ជាផ្លូវចៀនទាត់ ជាទីស្រោចស្រង់សត្វ វែមនំនាំអ្នកប្រតិបត្តិ តាមផ្លូវនោះ
 ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯងដែលពួកគ្រូព្រាហ្មណ៍ បាន
 សំដែងប្រាប់ ។ វាសេដ្ឋមាណពមិនអាច ដើម្បីញ៉ាំងការទ្វាដោមាណព
 ឲ្យចូលចិត្តបាន ចំណែកការទ្វាដោមាណព ក៏មិនអាច ដើម្បីញ៉ាំងវាសេ-
 ដ្ឋមាណព ឲ្យចូលចិត្តបានដែរ ។

(១២៧) អថទោ វិសេដ្ឋា មាណវោ ការទ្វាជំ
 មាណវំ អាមន្តេសិ អយំ ទោ បទ ការទ្វាជ សមណោ
 តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ មន-
 សាកតេ វិហាតិ ឧត្តរេន មនសាកតស្ស អនិវតិយា
 ននិយា តិវេ អម្ពវំនេ តំ ទោ បទ កវុំ តោតមំ ឃិវំ
 កល្យាណោ តិក្ខិសន្តោ អត្តត្ថតោ ឥតិបំ សោ កកវំ
 អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ បេ ។ កកវតិ អាយាម^(១)
 ការទ្វាជ យេន សមណោ តោតមោ តេនុបសន្តិមិស្សា-
 ម ឧបសន្តិមិត្វា ឯតមត្តំ សមណំ តោតមំ បុច្ឆិស្សាម
 យថា ឆោ សមណោ តោតមោ ព្យាភវិស្សតំ តថា
 ធំ ឆារស្សាមាតិ ។ ឃិវំ កោតិ ទោ ការទ្វាជោ មា-
 ណវោ វិសេដ្ឋស្ស មាណវស្ស បច្ចុស្សាសិ ។

១ ១. អាយាម ភោ ។

(១២៧) គ្រាទោះ វិសេដ្ឋមាណាពបានប្រឹក្សានឹងការទ្វាជៈថា ឃ្លា
 ការទ្វាជៈ ព្រះសមណោភាគមនេះឯងជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល
 មកទ្រង់ព្រះជ្ជស ឥឡូវនេះគង់នៅក្នុងអម្ពវំនេ ជិតឆ្នេរស្ទឹងមច់រឹតិ ទិស
 ខាងជើងនៃមនសាកតគ្រាម ត្រូវស្រុកមនសាកត កិក្ខិសត្វសរសើព្រះ
 សមណោភាគមដំបើនោះ ពីពោះពុទ្ធជាមួយ សុសសាយយ៉ាងនេះថា
 ព្រះទានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គទ្វាយចាកសេចក្តីសៅហ្មង គ្រប់យ៉ាង
 ក្រាស់ដឹងខ្ញុំវិញយ្យធម៌ពាំងពួងដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គ ។ បេ ។ ទ្រង់
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ឃ្លាបការទ្វាជៈ មក យើងទៅរកព្រះ
 សមណោភាគម លុះចូលទៅដល់ហើយ យើងនឹងសួរសេចក្តីខ្ញុំ ចំពោះ
 ព្រះសមណោភាគម (ឃើ) ព្រះសមណោភាគម ទ្រង់ដោះស្រាយដល់
 ពួកយើងយ៉ាងណា យើងនឹងចាំខ្ញុំសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះ ។ ការទ្វាជ-
 មាណា បានខ្ចលស្តាប់ពាក្យរបស់វិសេដ្ឋមាណាថា ឃ្លាអ្នកដំបើន
 យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។

(១៧០) អថទោ វាសេដ្ឋការទ្វាជា មាលារា យេន

ភគវា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា ភគវតា សន្តិ

សម្មោទីសុ សម្មោទិយំ កថំ សារណិយំ វិតិសា-

រត្វា ឯកមន្តំ ទិសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធា ទោ

វាសេដ្ឋា មាលារា ភគវន្តំ ឯកនរោច ឥន កោ

តោតម អម្ពាភំ ជន្នុវិហារំ^(១) អនុចន្តមត្តាទិ អនុវិចារត្តា-

ទិ មត្តាមិត្ត កថា ឧទទាទិ អហំ ឯវំ វនាមិ អយមេវ

ឧដុមត្តោ អយមត្តសាយនោ ទិយ្យាទិកោ ទិយ្យាទិ

តត្តារស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្តាតោ ព្រាហ្ម-

ណោ ន ទោត្តរសាតិទាតិ ការទ្វាជា មាលារា ឯវមាហ

អយមេវ ឧដុមត្តោ អយមត្តសាយនោ ទិយ្យាទិកោ

ទិយ្យាទិ តត្តារស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ យ្វាយំ អត្តា-

តោ ព្រាហ្មណោ ន តារុក្កេនាតិ ឯត្ត កោ តោតម

១. ទ. ជន្នុវិហារំ ។

(១៧០) គ្រានោះ វាសេដ្ឋមាលាពន្លឹកការទ្វាដមាលារា ភិច្ចល

ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យសំណេះ

សំណាល ទៅគេព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលត្រូវរិក្សយ

នឹងពាក្យដែលត្រូវលើកហើយ ក៏អន្លើយកនិទ្ទេសមគ្គ ។ លុះវាសេដ្ឋ-

មាលា អន្លើយកនិទ្ទេសមគ្គហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំចូលព្រះមានព្រះ

ភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភាគមមីចំរើន កាលដែលយើងខ្ញុំ កំពុង

នាំគ្នា ដើរគ្រសនិច្ចរៀនសូត្រយើង ក៏កើតសំដីដដែលគ្នា កំពុងរៀន

មិនមែនផ្លូវ ក្នុងទីហ្នឹង ខ្ញុំព្រះអង្គពោលយ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវគ្រង

នេះឯងជាផ្លូវរៀនទាក់ ជាទីស្រោចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាម

ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែលបុគ្គលសាតិ

ព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ចំណែកនាងការទ្វាដមាលា បាននិយាយ

យ៉ាងនេះថា នេះឯងជាផ្លូវគ្រង នេះឯងជាផ្លូវរៀនទាក់ ជាទីស្រោច

ស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួក

ព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែលតារុក្កេព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ បពិត្រ

អនុវត្តិយោ អត្ថវិវាទោ អត្ថ ធានាវិវាទោតំ ។ ឥត្តំ តំវ
 វាសេដ្ឋ ត្ថំ វិវាទសំ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញ-
 សាយនោ ធិយ្យាធិកោ ធិយ្យាតិ គត្តវស្ស ព្រហ្មស-
 ហត្យតាយេ យ្យាយំ អត្តាតោ ព្រាហ្មណោ នោត្តរ-
 សាតំនាតំ ការត្វាដោ មាណវំ វិវាហា អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ ធិយ្យាធិកោ ធិយ្យាតិ
 គត្តវស្ស ព្រហ្មសហត្យតាយេ យ្យាយំ អត្តាតោ ព្រាហ្ម-
 ណោ តាវត្តេនាតំ អថ តិស្មី បទ វេ វាសេដ្ឋ វិក្ក-
 យោ តិស្មី វិវាទោ តិស្មី ធានាវិវាទោតំ ។ មត្តាមត្ត
 តោ តោតម តិញ្ចាបំ តោ តោតម ព្រាហ្មណា ធា-
 នាមត្តេ បញ្ញាបេន្តំ អនុវិយា ព្រាហ្មណា តិស្មិវិយា
 ព្រាហ្មណា ធាត្តាតោ ព្រាហ្មណា ត្ថវិវា ព្រាហ្មណា(១)

១ ១. ធានា ព្រាហ្មណា ព្រហ្មវិយា ព្រាហ្មណា ទំស្សតិ ។ ម. ពណ៌វិញ្ញា
 ព្រាហ្មណា ទំស្សតិ ។

ព្រាហ្មណមដំចំរើន ការប្រកាន់ខ្ជុសឆ្នាក់មាន ការដឹកជញ្ជូនកំរៃន ការ
 ពោលផ្សេងឆ្នាក់មាន អំពីផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវនេះ ។ ព្រះហេតុព្រះភាគ ទ្រង់
 គ្រាស់ថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ បានក្នុង អ្នកខំយាយយ៉ាងនោះថា នេះឯងជា
 ផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាច្រើនប្រាថ្នាស្រង់សត្វ វេមន់នាំអ្នកប្រតិ-
 បត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងក្នុងព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯងដែលបោកប្រ-
 សាតិព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ឯការក្នុងមាណព ពោលយ៉ាងនេះថា
 នេះជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាច្រើនប្រាថ្នាស្រង់សត្វ វេមន់នាំអ្នក
 ប្រតិបត្តិតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងក្នុងព្រហ្ម ផ្លូវនេះឯង ដែល
 តាវត្តេព្រាហ្មណ៍ បានសំដែងប្រាប់ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ កាលបើដូច្នោះ អ្នក
 ទាំងឡាយ ប្រកាន់ខ្ជុសឆ្នាក់ព្រោះហេតុដូចម្តេច ដដែលគ្នា ព្រោះហេតុ
 ដូចម្តេច ពោលពាក្យផ្សេងគ្នា ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ វាសេដ្ឋមាណព
 គ្រាបចន្តិទូលថា បតិគ្រព្រះភាគមដំចំរើន (យើងខ្ញុំព្រះអង្គដដែលគ្នា)
 ព្រោះផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ បតិគ្រព្រះភាគមដំចំរើន ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 គឺក្នុងអង្គវិយាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងតិស្មិវិយាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងធាត្តាព្រាហ្មណ៍
 ក្នុងវិវាព្រាហ្មណ៍ បញ្ញាផ្លូវទាំងឡាយផ្សេង ។ គ្នា គឺវិវាមនេហិយ

អថទោ សព្វានំ កានំ និយ្យានំកានំ និយ្យន្តំ កក្ក-
 រស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយ សេយ្យថាបំ កោ តោតម
 តាមស្ស វា និកមស្ស វា អវិទ្ធកេ ពហ្មនំ ចេបិ
 នាទាមក្កានំ កវន្តំ អថទោ សព្វានំ កានំ តាមសមោ-
 សរណានំ កវន្តំ វិវមេវ ទោ កោ តោតម កិញ្ចាបិ
 ព្រាហ្មណា នាទាមក្កេ បញ្ញមេន្តំ អន្ទវិយា ព្រាហ្មណា
 តិត្តវិយា ព្រាហ្មណា នទោតា ព្រាហ្មណា ត្បវិទា
 ព្រាហ្មណា អថទោ សព្វានំ កានំ និយ្យានំកានំ
 និយ្យន្តំ កក្ករស្ស ព្រហ្មសហព្យតាយាតំ ។ និយ្យន្តិតំ
 វាសេដ្ឋ វនេសិ ។ និយ្យន្តិតំ កោ តោតម វនាមិ ។
 និយ្យន្តិតំ វាសេដ្ឋ វនេសិ ។ និយ្យន្តិតំ កោ តោតម
 វនាមិ ។ និយ្យន្តិតំ វាសេដ្ឋ វនេសិ ។ និយ្យន្តិតំ
 កោ តោតម វនាមិតំ ។

តែង ផ្លូវទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែស្រោចស្រង់សត្វ ព្រមទាំងប្រតិបត្តិកាម
 ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម បត់គ្រប្រារភាគមជ្ឈិម
 ដូចផ្លូវដីច្រើន ជិតស្រុកច្រើននិងម ពោះបីដីផ្លូវផ្សេងៗ ភ្នំវែង ប៉ុន្តែ
 ផ្លូវនោះ សុទ្ធតែមូលមកស្រុកទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ បត់គ្រប្រារ
 ភាគមជ្ឈិម ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ គឺពួកអន្ទវិយាព្រាហ្មណ៍ ពួក
 តិត្តវិយាព្រាហ្មណ៍ ពួកនទោតាព្រាហ្មណ៍ ពួកត្បវិទព្រាហ្មណ៍ បញ្ចក
 ផ្លូវទាំងឡាយផ្សេងៗ ភ្នំកំពស់វែងហើយ តែផ្លូវទាំងអស់នោះសុទ្ធតែជា
 ស្រោចស្រង់សត្វ វែងនាំអ្នកច្រត់ចង្កុកាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកព្រហ្ម ដូច្នោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកនិយាយថា ផ្លូវរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែង
 ស្រោចស្រង់សត្វបានឬ ។ បត់គ្រប្រារភាគមជ្ឈិម ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយ
 ថា ផ្លូវទាំងនោះ វែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នក
 និយាយថា ផ្លូវរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែងស្រោចស្រង់សត្វ
 បានឬ ។ បត់គ្រប្រារភាគមជ្ឈិម ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ
 វែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកនិយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ
 វែងស្រោចស្រង់សត្វបានឬ ។ បត់គ្រប្រារភាគមជ្ឈិម ខ្ញុំព្រះអង្គ
 និយាយថា ផ្លូវទាំងនោះ វែងស្រោចស្រង់សត្វបាន ។

[១៧១] តី បទ វិសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិដ្ឋានំ

ព្រាហ្មណានំ ឯកព្រាហ្មណោមំ យេន ព្រហ្មា សត្តិ

និដ្ឋោតិ ។ លោ ហិនំ កោ តោតម ។ តី បទ វិ

សេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ ឯកាចិ

យោមិ យេន ព្រហ្មា សត្តិ និដ្ឋោតិ ។ លោ ហិនំ កោ

តោតម ។ តី បទ វិសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិដ្ឋានំ

ព្រាហ្មណានំ អាចរិយ ទាចរិយាបិ^(១) យេន ព្រហ្មា

សត្តិ និដ្ឋោតិ ។ លោ ហិនំ កោ តោតម ។ តី

បទ វិសេដ្ឋ អត្ថ កោច តេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ

១ ខ. ឌ. និកាចរិយាចរិយាបិ ។

[១៧១] ព្រះមានព្រះភាគ ច្រន់ត្រាស់ស្នេហា ម្ចាស់វិសេដ្ឋ ចុះ

ចណ្តាភូតព្រាហ្មណំ ដែលបានសម្រេចត្រឡប់ តើមាននរណាមួយ ទោះ

បីព្រាហ្មណំម្នាក់ក្តី ដែលឃើញព្រាហ្មណំនឹងត្រូវសេសស្ងួត ដែរឬទេ ។

វិសេដ្ឋវិហារ គ្រាចទូលថា បតិក្រព្រះភាគមដំបំរើន ការឃើញ

នូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វិសេដ្ឋ ចុះចណ្តាភូតព្រាហ្មណំដែល

បានសម្រេចត្រឡប់ តើមាននរណាមួយ សូម្បីតែភាពរាជ្យម្នាក់ ដែល

ឃើញព្រាហ្មណំនឹងត្រូវសេសស្ងួត ដែរឬទេ ។ បតិក្រព្រះភាគមដំបំរើន

ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វិសេដ្ឋ ចុះចណ្តាភូតព្រាហ្មណំ

ដែលបានសម្រេចត្រឡប់ តើមាននរណាមួយ សូម្បីតែភាពរាជ្យប្រធាន

លើភាពរាជ្យ ដែលឃើញព្រាហ្មណំនឹងត្រូវសេសស្ងួត ដែរឬទេ ។ បតិក្រ

ព្រះភាគមដំបំរើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វិសេដ្ឋ

ចុះចណ្តាភូតព្រាហ្មណំ ដែលបានសម្រេចត្រឡប់ តើមាននរណាមួយ

យាវ សត្តមាចរិយមហាយុតា យេន ត្រហ្មា សត្តំ ទិដ្ឋោ-
 តំ ។ ខោ ហំទំ កោ តោតម ។ ភី មន វាសេដ្ឋ អត្តំ យេ
 តេ^(១) តេវិដ្ឋាធំ ព្រាហ្មណាធំ បុត្តកា ឥសយោ មន្តាធំ
 កត្តារោ មន្តាធំ បវត្តារោ យេសមិធំ ឯតាហំ តេវិដ្ឋា
 ព្រាហ្មណា បុរាណំ មន្តបធំ ភីតំ បវត្តំ សមីហំតំ តធ.
 ទុតាយធំ តធទុកាសធំ កាសិភមទុកាសធំ វាធំតមទុ.
 វាធំធំ លេយ្យថីធំ អដ្ឋតោ វាមតោ វាមទេវោ វេស្ស-
 មិត្តោ យមតត្តំ អត្តិវសោ ការាដោ វាសោដ្ឋោ កស្ស-
 តោ ភគុ តេបិ ធំ^(២) ឯវមាហំសុ មយមេតំ ជាតាម
 មយមេតំ បស្សម យត្តុ វា ត្រហ្មា យេន វា ត្រហ្មា
 យហំ វា ត្រហ្មាតំ ។ ខោ ហំទំ កោ តោតម ។

១. តេ បទំ ៥ ទិស្សធំ ១. ២. ត. អត្តិ បទំ ៥ ទិស្សធំ ។

តាំងអំពីតំណែងពេញដំបូង ដែលឃើញព្រហ្មញ្ញដ៏លំអិតក្នុង
 ចេសំខ្លួនប្តេ ។ បតិគ្រប្រារតាតមដំបំរើន ការឃើញនូវព្រហ្មនេះ
 មិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះពួកបូសិដំបំរើ ។ ជាអ្នកនៃនិមន្ត អ្នក
 រាយមន្ត ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រូវផ្លា ពួកព្រាហ្មណ៍
 ដែលបានសម្រេចត្រូវផ្លា ក្នុងកាលវេទនា ក្នុងស្វាធាយតាមបទមន្ត
 បែបបុរាណនេះ ដែលពួកបូសិ ធ្លាប់ស្វាធាយ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់
 ប្រមូលទុកមកហើយ ក្នុងសូត្រតាមបទមន្តនោះ ក្នុងកាលតាមបទ
 មន្តដែលបូសិទាំងឡាយ ពោលមកហើយ ក្នុងបង្រៀនតាមបទមន្តដែល
 បូសិទាំងឡាយ បង្រៀនមកហើយ បូសិទាំងនោះឈ្មោះអ្វីៗ៖ គឺបូសិ
 ឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ ពិមកៈ ១ ពិមាខវិៈ ១ វេស្សមិត្តៈ ១ យមតត្តិ ១
 អត្តិវសៈ ១ ការាដៈ ១ វាសេដ្ឋៈ ១ កស្សប ១ ភគុ ១ បូសិទាំង
 នោះតើមាន (បូសិណាមួយ) ពោលពាក្យនេះនឹងអ្នកហំ ត្រហ្មានៅក្នុង
 ទីណា ត្រហ្មាមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ត្រហ្មានៅត្រង់កន្លែងណា យើង
 ទាំងឡាយស្គាល់ទីនោះ យើងទាំងឡាយ ឃើញព្រហ្មនោះ ដូច្នោះដែរ ប្តេ ។
 បតិគ្រប្រារតាតមដំបំរើន ការស្គាល់នឹងការឃើញនោះ មិនមានទេ ។

(១៧២) ឥតិ កំរ វាសេដ្ឋ ទត្តំ កោចិ ភេវិដ្ឋាដំ
 ក្រាហ្មណាដំ ឯកក្រាហ្មណោមិ យេន ក្រហ្មា សត្តិ
 ជំដ្ឋោតិ ។ នោ ហំដំ កោ ភោតម ។ កិ បទ
 វាសេដ្ឋ^(១) ទត្តំ កោចិ ភេវិដ្ឋាដំ ក្រាហ្មណាដំ ឯកា.
 ចរិយោមិ យេន ក្រហ្មា សត្តិ ជំដ្ឋោតិ ។ នោ ហំដំ
 កោ ភោតម ។ កិ បទ វាសេដ្ឋ ទត្តំ កោចិ ភេ-
 វិដ្ឋាដំ ក្រាហ្មណាដំ អាចរិយោចរិយោមិ យេន ក្រហ្មា
 សត្តិ ជំដ្ឋោតិ ។ នោ ហំដំ កោ ភោតម ។ កិ
 បទ វាសេដ្ឋ ទត្តំ កោចិ ភេវិដ្ឋាដំ ក្រាហ្មណាដំ យាវ
 សត្តិអាចរិយមហាយុតា យេន ក្រហ្មា សត្តិ ជំដ្ឋោតិ ។

១ ១ ប. នោ ហំទំ កោ ភោតម ។ កិ បទ វាសេដ្ឋាដិ ចារហេ សព្វំ ១ ទិស្សិកំ ។

(១៧២) ព្រះមានព្រះភាគ ក្រាស់ស្ករថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះបណ្តា
 ក្នុងក្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រូវផ្គូ តើមានក្នុង មានទណាមួយ
 សូម្បីកែក្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ដែលឃើញក្រាហ្មណ៍ផ្គូ ទំនីភ្នែករបស់ខ្លួន ដៃឬ
 ទេ ។ វាសេដ្ឋមាណា ក្រាបចង្អុលថា បតិក្រត្រមគាតមដ៏ចំរើន
 ការឃើញទូក្រហ្មានេះ មិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះបណ្តាក្នុង
 ក្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រូវផ្គូ តើមានទណាមួយ សូម្បីកែកាចារ្យ
 ម្នាក់ ដែលឃើញក្រហ្មានេះផ្គូ ទំនីភ្នែករបស់ខ្លួន ដៃឬទេ ។ បតិក្រ
 ត្រមគាតមដ៏ចំរើន ការឃើញទូក្រហ្មានេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ
 ចុះបណ្តាក្នុងក្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រូវផ្គូ តើមានទណាមួយ
 សូម្បីកែកាចារ្យជាប្រធានលើកាចារ្យ ដែលឃើញទូក្រហ្មាផ្គូ ទំនីភ្នែក
 របស់ខ្លួន ដៃឬទេ ។ បតិក្រត្រមគាតមដ៏ចំរើន ការឃើញទូក្រហ្ម
 នេះមិនមានទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ចុះបណ្តាក្នុងក្រាហ្មណ៍ ដែលបាន
 សម្រេចត្រូវផ្គូ តើមានទណាមួយ តាំងអំពីកំណា កាចារ្យជាដីការបស់
 កាចារ្យជាតំបៅ ដែលឃើញក្រហ្មាផ្គូ ទំនីភ្នែករបស់ខ្លួន ដៃឬទេ ។

នោ ហិទំ កោ តោតម ។ តី បទ វាសេដ្ឋ យេច
 តេ^(១) តំ ភេវិជ្ជាទំ ព្រាហ្មណាទំ បុត្រតា ឥសយោ
 មន្តាទំ កត្តារោ មន្តាទំ បវត្តារោ យេសមិទំ ឯត្រហិ
 ភេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ចោរណំ មន្តបទំ តីតំ បវត្ត
 សមិហំតំ តទទុតាយន្តិ តទទុកាសន្តិ កាសិតម-
 ទុកាសន្តិ វាចិតមទុវាចេន្តិ សេយ្យដីទំ អដ្ឋតោ
 វាមតោ វាមទេវា វេស្សមិត្តោ យមតត្តិ អន្តិសោ
 ការទ្វាដោ វាសេដ្ឋោ កស្សទោ ភត្ត ទេច ទំ
 ឯវាហិសុ មយមេតំ ជាតាម មយមេតំ បស្សម
 យត្ត វា ព្រហ្មា យេន វា ព្រហ្មា យហិ វា
 ព្រហ្មានិ ។ តេ រ^(២) ភេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា ឯវាហិ-
 ហិសុ មយ^(៣) ទ ជាតាម មយ^(៤) ទ បស្សម

១ ខ. តេតិ បទ ២ វិស្សតិ ។ ២ ខ. តេ ។ ៣-៤ ខ. យំ ។

បតិគ្រូព្រះភោតមជ្ជិវិទោ ការឃើញខ្ញុំព្រហ្មទម្រង់ទេវ ។ ព្រល
 វាសេដ្ឋៈ ចុះភ្នែកឫសីដាន់មុខ ។ ដែលជាអ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត
 ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលបានសម្រេចត្រិវិជ្ជា ពួកព្រាហ្មណ៍ដែលបាន
 សម្រេចត្រិវិជ្ជាក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងស្តាប់យោគមចមន្តបុណ្យនេះ
 មកហើយ ដែលពួកឫសីធ្លាប់ស្តាប់យោ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់ប្រមូលមក
 តែងសូត្រតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទមន្ត ដែលឫសីទាំងឡាយ
 ពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្ត ដែលឫសីទាំងឡាយបង្រៀន
 មកហើយ ឫសីទាំងនោះឈ្មោះអ្វីខ្លះ ឥឫសីឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១
 វាមទៅៈ ១ វេស្សមិត្តៈ ១ យមតត្តិ ១ អន្តិសៈ ១ កវេទ្វាដៈ ១ វា-
 សេដ្ឋៈ ១ កស្សប ១ ភត្ត ១ ឫសីទាំងនោះតែមាន (ឫសីណាមួយ) ពោល
 យ៉ាងនេះទ្រឹស្តីអ្នកចាំ ព្រហ្មនៅក្នុងទីណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា
 ព្រហ្មនៅក្នុងកន្លែងណា យើងទាំងឡាយស្គាល់ទីខ្លះ យើងទាំងឡាយ
 ឃើញព្រហ្មខ្លះ ដូច្នោះដែរឬទេ ។ ត្រាហ្មណ៍ដែលបានសម្រេចត្រិ-
 វិជ្ជានោះឯង តែងនិយាយ៉ាងនេះថា យើងនឹងស្គាល់ យើងនឹងឃើញទេ

តស្ស ភស្តុតាង មន្ត្រី ទេសេម អយមេវ ឧដ្ឋ
មត្តោ អយមញ្ញសាយនោ ធិយ្យាធិតោ ធិយ្យាតិ
តត្តារស្ស ព្រហ្មសហត្យតាយាតិ ។

(១៧៣) តំ តំ មញ្ញសិ វាសេដ្ឋ ឧដ្ឋ ឃីវ សន្ត
តេវិជ្ជាធិ ព្រាហ្មណាធិ អញ្ញាធិហិវតតំ ភាសិតិ
សម្បជ្ជតិ ។ អប្បា ទោ កោ តោតម ឃីវ សន្ត
តេវិជ្ជាធិ ព្រាហ្មណាធិ អញ្ញាធិហិវតតំ ភាសិតិ
សម្បជ្ជតិ ។ សាដ្ឋ(១) វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យិ
ន ជាធិ យំ ន បស្សន្តិ តស្ស ភស្តុតាង
មន្ត្រី ទេសិស្សន្តិ(២) អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញ
សាយនោ ធិយ្យាធិតោ ធិយ្យាតិ តត្តារស្ស ព្រហ្ម
សហត្យតាយាតិ ទេតំ ហិធិ វិជ្ជនិ ។ សេយ្យថាបិ
វាសេដ្ឋ អនុវេណីបរិបរសំសត្តា(៣) បរិមាបិ ន បស្សតិ

១ ១. ៧ ៣ ។ ២ ១ ។ ៣ ១. អនុវេណីបរិបរសំសត្តា ។

តែយើងចាំឱ្យយល់ផងដែរ ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះបានថា នេះ
ឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវចៀវចាត់ ជាទីស្រោចស្រង់សត្វ វាមិនចាំអ្នក
ប្រតិបត្តិកាមផ្លូវនោះ ឱ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ។

(១៧៣) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ក្រាស់សួរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋ អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍
អ្នកក្រៃវែង ជាភាសិតមិនបានសេចក្តីស្តារឡើយ ។ វាសេដ្ឋបាលព
ក្រាមបង្កើតឡើង បរិស្រុតព្រះភាគមន្តិច័រិម កាលបើដូច្នោះ តាមដោយ
ខ្លាំងត ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង ជាភាសិតមិនមានសេចក្តី
អស្តារឡើយ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ក្រុះហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែងមិន
ស្គាល់ព្រាហ្មណ មិនឃើញព្រាហ្មណទេ តែសំដែងផ្លូវដើម្បីកើតជា
មួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវចៀវចាត់ ជាទីស្រោច
ស្រង់សត្វ វាមិនចាំអ្នកប្រតិបត្តិកាមផ្លូវនោះ ឱ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម
បាន ហេតុនេះនឹងយកជាភាសិតបាន។ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ដូចមនុស្ស
មានភ្នែកខ្វាក់ ដើរដោយរតាតិភាសិតនឹងភ្នែក អ្នកដើរមុខ ក៏មើលមិនឃើញ

មជ្ឈិមោបិ ឈ បស្សតិ មជ្ឈិមោបិ ឈ បស្សតិ ឯវាមេ
 ទោ វាសេដ្ឋ អនុវេណ្យបមំ មញ្ញោ ភេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ
 ភាសិតំ បុរិមោបិ ឈ បស្សតិ មជ្ឈិមោបិ ឈ បស្សតិ
 មជ្ឈិមោបិ ឈ បស្សតិ ភេសមំ ភេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្ម-
 ណានំ ភាសិតំ ហស្សកិយេវ សម្មជ្ជតិ ធាមកិយេវ
 សម្មជ្ជតិ វិត្តកិយេវ សម្មជ្ជតិ តុច្ឆកិយេវ សម្មជ្ជ-
 តិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ វាសេដ្ឋ បស្សន្តិ ភេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា
 ចន្ទិមសុវិយេ អញ្ញោ វាបិ ពហូ ជនា^(១) យតោ ច
 ចន្ទិមសុវិយា ឧត្តច្ឆន្តិ យតុ ច ឧត្តច្ឆន្តិ អាយាចន្តិ
 ដោមយន្តិ បញ្ចលំភា ឈស្សមាថា អនុបវិត្តន្តិ ។
 ឯវំ ភោ ភោតម បស្សន្តិ ភេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា ចន្ទិម-
 សុវិយេ អញ្ញោ វាបិ ពហូ ជនា យតោ ច ចន្ទិមសុវិ-
 យា ឧត្តច្ឆន្តិ យតុ ច ឧត្តច្ឆន្តិ អាយាចន្តិ ដោមយន្តិ
 បញ្ចលំភា ឈស្សមាថា អនុបវិត្តន្តិ ។

១ ម. អញ្ញោ ចាបិ ពហូ ជនា ។

អ្នកដើរកណ្តាល ក៏មើលមិនឃើញ អ្នកដើរក្រោយ ក៏មើលមិនឃើញ
 ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ភាសិតរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកវិទ្យា ក៏មាន
 ទំនងទុបមេឃ្យ ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ដើរជាដួរ អ្នកដើរមុនក៏មើលមិនឃើញ
 អ្នកដើរកណ្តាលក៏មើលមិនឃើញ អ្នកដើរក្រោយក៏មើលមិនឃើញដូច្នោះ
 ឯង ភាសិតនេះរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកវិទ្យានោះ ជាពាក្យគួរឱ្យអ្នក
 ជនិស្សិទ្ធិអកបាទ ជាភាសិតទទេវយ (លាមក) ជាភាសិតទទេ ជា
 ភាសិតសោះប្លម្យ មែនពិត ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់ហេតុ
 នោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកវិទ្យា វាទើរឃើញព្រះចន្ទ្រនិច្ឆត្រ
 អាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀតច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះដល់ព្រះចន្ទ្រនិច្ឆត្រ
 ព្រះអាទិត្យ រេឡើងដំពីទិណ អស្តង្គតទៅក្នុងទិណ ក៏នាំគ្នាអន្ទរករ
 សរសើរ ប្រណម្យអញ្ជាសី ឧមស្តារដើរក្រឡើង ។ បពិត្រព្រះភា-
 គមដ៏ចម្រើន ដូច្នោះមែនហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកវិទ្យា តែងឃើញ
 ព្រះចន្ទ្រនិច្ឆត្រព្រះអាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀតច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះ
 ដល់ព្រះចន្ទ្រនិច្ឆត្រព្រះអាទិត្យ រេឡើងដំពីទិណ អស្តង្គតទៅក្នុងទិណ
 ក៏នាំគ្នាអន្ទរករសរសើរ ប្រណម្យអញ្ជាសី ឧមស្តារដើរក្រឡើង ។

(១៧២) តំ កំ មញ្ញសំ វិសេដ្ឋ យំ មស្សន្តំ ភេរិដ្ឋា
 ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយេ អញ្ញោ វិបំ ពហុ ជនា
 យតោ ច^(១) ចន្ទិមសុរិយា ឡត្តច្ន្នំ យតុ ច ឡត្តច្ន្នំ
 អាយាចន្តំ ដោមយន្តំ មញ្ញលំកា ឧមស្សមាធា
 អនុបរិវត្តន្តំ តេសម្បិ មហោន្តំ ភេរិដ្ឋា ព្រាហ្មណា
 ចន្ទិមសុរិយា^(២) សហត្យតាយ មត្តំ ទេសេតុំ អយមេវ
 ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសាយនោ ជិយ្យោជិកោ ជិយ្យោតិ
 តត្តរស្ស ចន្ទិមសុរិយា^(២) សហត្យតាយាតិ ។ លោ
 ហំជំ កោ កោតម ។ តំ កំ វិសេដ្ឋ យំ មស្សន្តំ
 ភេរិដ្ឋា ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយេ អញ្ញោ វិបំ ពហុ
 ជនា យតោ ច ចន្ទិមសុរិយា ឡត្តច្ន្នំ យតុ ច
 ឡត្តច្ន្នំ អាយាចន្តំ ដោមយន្តំ មញ្ញលំកា ឧមស្ស
 មាធា អនុបរិវត្តន្តំ តេសម្បិ មហោន្តំ ចន្ទិមសុរិយា
 ជំ សហត្យតាយ មត្តំ ទេសេតុំ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ

១ ឧ. ចលនោ នន្តិ ។ ២ ឧ. អនុបរិវត្តន្តំ មហោន្តំ ចន្ទិមសុរិយាជំ ។ ម្យ.
 អនុបរិវត្តន្តំ មហោន្តំ ភេរិដ្ឋា ព្រាហ្មណា ចន្ទិមសុរិយាជំ ។

(១៧២) ម្នាលវិសេដ្ឋ៖ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកក្រិក្ខ តែងឃើញព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យ សូម្បីតែពួកជនឯទៀត
 ច្រើននាក់ក៏ឃើញព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យដែរ ព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យ
 រឿងអំពីចំណា អស្ត្រ្តតេវក្នុងចំណា កំនាំគ្នាអន្លរោ សរសើរ ប្រណម្យ
 អញ្ញលី ឧមស្សរដៀក្រឡើង ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រិក្ខ លុះសំដែងផ្លូវ
 ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ រាំងនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់
 នេះឯងជាផ្លូវខៀវទាត់ ជាច្រើនស្រោចស្រង់សត្វ រមែងនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាមផ្លូវ
 នោះ ច្បាប់កើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ ដូច្នោះមានប្បវេ ។ បតិក្រ
 ព្រះតោអមជំចំរិម មិនមានទេ ។ ម្នាលវិសេដ្ឋ៖ បាទពួក ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកក្រិក្ខ តែងឃើញព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យ សូម្បីពួកជនឯទៀត
 ច្រើននាក់ក៏ឃើញដែរ លុះដល់ព្រះចន្ទ្រន័ងព្រះអាទិត្យរឿងអំពីចំណា
 អស្ត្រ្តតេវក្នុងចំណា កំនាំគ្នាអន្លរោ សរសើរ ប្រណម្យអញ្ញលី ឧមស្សរ
 ដៀក្រឡើង ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រិក្ខ មិនល្មមនឹងសំដែងផ្លូវដើម្បីកើត
 ជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ រាំងនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជា

អយមញ្ញសាយនោ និយ្យានំកោ និយ្យាតំ តត្តាស្ស
 ចន្ទិមសុរិយានំ សហព្យតាយាតំ តី បទ ន កិរ
 កេរិដ្ឋេហំ ព្រាហ្មណេហំ ព្រហ្មា សត្តំ និដ្ឋោ
 នបំ កិរ កេរិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ អាចរិយេហំ
 ព្រហ្មា សត្តំ និដ្ឋោ នបំ កិរ កេរិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ
 អាចរិយទាចរិយេហំ ព្រហ្មា សត្តំ និដ្ឋោ នបំ កិរ
 កេរិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ យាវ សត្តអាចរិយមហាយុកេហំ
 ព្រហ្មា សត្តំ និដ្ឋោ យេបំ កិរ កេរិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ
 បុព្វកា ឥសាយោ មន្ទានំ តត្តារោ មន្ទានំ បវត្តារោ
 យេសមិទំ ឯតរហំ កេរិដ្ឋោ ព្រាហ្មណា ចោរណំ
 មន្ទបទំ កំតំ បវុត្តំ សមិហំតំ តទទុកាយន្តំ
 តទទុកាសន្តំ កាសំតមទុកាសន្តំ វាចិត្តមទុវាចន្តំ

ផ្លូវទៀតតាំង ជាទីស្រាចស្រង់សព្វ រើបង់តាំងអ្នកប្រតិបត្តិការបង្កើន
 ឲ្យរើរកើតជាមួយនឹងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យបានឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រិដ្ឋា មិនដែលបានឃើញព្រាហ្មណ៍ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនទេ បានពួ
 ង ភាពារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិដ្ឋា ក៏មិនដែលបានឃើញព្រាហ្ម
 ណ៍ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនទេ បានពួក ពួកភាពារ្យ ជាប្រធានរើភាពារ្យ
 របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិដ្ឋា ក៏មិនដែលបានឃើញព្រាហ្មណ៍ផ្ទាល់នឹងភ្នែក
 របស់ខ្លួនទេ បានពួក ពួកបុព្វភាពារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិដ្ឋា តាំង
 អំពីភ្នែកនៃភាពារ្យ ជាជីវិតរបស់ភាពារ្យដ៏រស់រវើក ក៏មិនដែលបានឃើញ
 ព្រាហ្មណ៍ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានពួក ពួកចូសិវាចន្ត ១ ដែលជាអ្នក
 តែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត ផល់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិដ្ឋា ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រិដ្ឋា ក្នុងកាលវេទ្យនេះ តែងស្តាប់យោមបទមន្តនេះ ជាប់រើ
 ចាប់ដែលពួកចូសិវាចន្ត ធ្លាប់ស្តាប់យោម ធ្លាប់ច្រៀង ធ្លាប់ប្រមូលទុកមក
 ហើយ តែងស្តាប់យោមបទមន្តនេះ តែងកាលតាមបទមន្ត ដែលចូសិ
 វាចន្តយោមកាលមកហើយ តែងច្រៀងតាមបទមន្តដែលចូសិវាចន្តយោម

សេយ្យមីទំ អដ្ឋតោ វាមតោ វាមនេវេ វេស្សាមិត្តោ
 យមតត្ថំ អន្តិរសោ ការទ្វាដោ វាសេដ្ឋោ តស្សចោ
 កតុ តេបំ ទំ វិវេហាហំសុ មយមេតំ ជាតាម មយមេតំ
 បស្សាម យតុ វា ព្រហ្មា យេន វា ព្រហ្មា យហិ
 វា ព្រហ្មាតំ ។ តេ វ តេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា វិវេហាហំសុ
 យំ ន ជាតាម យំ ន បស្សាម តស្ស សហគ្យតាយ
 មត្តំ នេសេម អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមត្តាសាយចោ
 ធិយ្យាធិតោ ធិយ្យាតំ តត្តរស្ស ព្រហ្មសហគ្យតា-
 យាតំ ។

(១៧៥) តំ កី មត្តាសំ វាសេដ្ឋ នទុ វិវំ សន្តេ
 តេវិដ្ឋាទំ ព្រាហ្មណាទំ អប្បាដិហិវិកតតំ^(១) កាសិកំ
 សម្បជ្ជតីតិ ។ អត្វា ខេ^(២) កោ តោតម វិវំ
 សន្តេ តេវិដ្ឋាទំ ព្រាហ្មណាទំ អប្បាដិហិវិកតតំ កាសិកំ
 សម្បជ្ជតីតិ ។ សាទុ វាសេដ្ឋ តេ ច^(៣) វាសេដ្ឋ
 តេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា យំ ន ជាតន្តិ យំ ន បស្សន្តិ

១ ឧ. ម. អប្បាដិហិវិកតំ ។ ២ ឧ. ខេសទ្រោ នត្ថំ ។ ៣ ឧ. វេ ។

បរា) យេហិយ បូសិណខ្វះ តិបូសិណខ្វះអដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១ វាម-
 វេវៈ ១ វេស្សាមិត្តៈ ១ យមតត្ថំ ១ អន្តិរសៈ ១ ការទ្វាដៈ ១ វាសេដ្ឋៈ ១
 កស្សចៈ ១ កតុ ១ បូសិទាំងនោះ បានពោលយ៉ាងនេះនឹងអ្នកថា ព្រហ្ម
 នៅក្នុងទំណា ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ព្រហ្មនៅក្នុងកន្លែងណា
 យើងស្គាល់ទីខ្លះ យើងឃើញព្រហ្មខ្លះ ដូច្នោះវិធីយូ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រូវដឹងទាំងនោះ កំពោលយ៉ាងនេះថា យើងមិនដែលស្គាល់ព្រហ្ម
 ណា មិនដែលឃើញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែយើងសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជា
 បូរេនីតព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះឯងជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាទី
 ស្រោចស្រង់សត្វ វាមិនទាំងអ្នកប្រតិបត្តិការផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាមួយ
 នឹងព្រហ្មបាន ។

(១៧៦) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើ
 ដូច្នោះ កាសិករបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវដឹង ជាភាសិតមិនបានការ
 ទេ មិនវិមធម្ម ។ បតិព្រព្រះនាគមនីទិវិន មែនតិកហិយ កាលបើ
 ដូច្នោះ កាសិករបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវដឹង ជាភាសិតមិនបានការណ៍
 ទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវ
 ដឹងទាំងនោះ មិនដែលស្គាល់ព្រហ្មណា មិនដែលឃើញព្រហ្មណាទេ

ភស្ស សហគ្រាស មក្ខំ ទេសេស្សន្តិ អយមេវ
ឧដ្ឋមត្តោ អយមត្តសាយនោ ធិយ្យាធិកោ ធិយ្យាតិ
កត្តរស្ស ព្រហ្មសហគ្រាសាតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

(១៧៦) សេយ្យជាមិ វាសេដ្ឋ បុរិសោ ឯវំ វទេយ្យ
អហំ(១) យា ឥមស្មី ជនបទេ ជនបទកល្យាណី តំ
ឥន្ទាមិ តំ កាមេមិតិ ។ តមេធិ ឯវំ វទេយ្យំ អត្តោ
បុរិស យំ ភ្នំ ជនបទកល្យាណី ឥន្ទសិ កាមេសិ
ជាបាសិ តំ ជនបទកល្យាណី ទត្ថយិ វា ព្រាហ្ម-
ណី វា វេស្សំ វា សុទ្ធិ វាតំ(២) ។ ឥតិ បុដ្ឋោ យោតិ
វទេយ្យ ។ តមេធិ ឯវំ វទេយ្យំ អត្តោ បុរិស យំ ភ្នំ
ជនបទកល្យាណី ឥន្ទសិ កាមេសិ ជាបាសិ តំ ជន-
បទកល្យាណី ឯវំបាមា វា ឯវំតោត្តា វា ធិយា វា
វស្សា វា មជ្ឈិមា វា(៣) កាឡិកា វា សាមា វា

១ ម. ឧត្តម វោសទោ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ទត្ថយិ វា ព្រាហ្មណី វា
វេស្សំ វា សុទ្ធិ វាតំ ។ ៣ ឧ. មជ្ឈិមា វាតិ យោស ទ ទិស្សតិ ។

ប្តីខ្ញុំកើតសំដែងផ្លូវ ដើម្បីកើតជាប្អូនប្អូនព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវគ្រង
នេះជាផ្លូវទៀងទាត់ ជាច្រើនស្រាចស្រង់សត្វ វែមនាំអ្នកប្រតិបត្តិតាម
ផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើតជាម្ចាស់ទីព្រហ្មនោះបាន ហេតុនេះនឹងយកជា
ការណ៍ពុំបានឡើយ ។

(១៧៦) ម្ចាស់វាសេដ្ឋ ដូចជាបុរសពោលយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់
បានខ្ញុំស្រ្តីដែលមានប្រល័យក្នុងជនបទនោះ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ខែបុរសដ៏ចំរើន ស្រ្តីមានប្រល័យ ក្នុងជនបទដែលអ្នកប្រាថ្នា
ចង់បាន តើអ្នកស្គាល់ស្រ្តីមានប្រល័យ ក្នុងជនបទនោះ ជាជាងនឹងទត្តិយោទិ
ឬមានព្រាហ្មណី ជាជាងវេស្សិ ឬជាជាងសុទ្ធិដែរឬ ។ បុរសនោះកាលគេ
សួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយសួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ខែបុរសដ៏ចំរើន ស្រ្តីមានប្រល័យ ក្នុងជនបទដែលអ្នកប្រាថ្នា
ចង់បាន តើអ្នកស្គាល់ស្រ្តីមានប្រល័យ ក្នុងជនបទនោះថា មានឈ្មោះយ៉ាង
នេះ ឬមានគោត្រយ៉ាងនេះ ខ្ញុំសុំ ឬចាច ឬយ៉ាងកល្យាណ ខ្មៅ ឬស្រស់អម

ទិសាយ បដ្ឋិមាយ ក^(១) ទិសាយ ឧត្តរាយ ក^(២)
 ទិសាយ ឧត្តា ក ដំបៅ ក មជ្ឈោ^(៣) កតិ ។ ឥតិ
 មុដ្ឋា ចោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ អម្ពា
 បុរិស យំ ភិំ ឧ ជាតាសិ ឧ បស្សសិ តស្ស ភិំ
 ចាសានស្ស អាហេហនាយ ឯស្សេណិ កាហេសីតិ ។
 ឥតិ មុដ្ឋា អាមាតិ វទេយ្យ ។ តំ កំ មញ្ញាសិ វសេដ្ឋ
 ឧទុ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អម្ពាដិហិវិកតិ
 កាសិទំ សម្បជ្ជតិ ។ អន្តា ទោ កោ កោតម ឯវំ
 សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អម្ពាដិហិវិកតិ កាសិទំ
 សម្បជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ទោ វសេដ្ឋ ឧ កិរ កេវិដ្ឋេហិ
 ព្រាហ្មណេហិ ព្រហ្មា សត្តិ ធិដ្ឋា ឧបិ កិរ តេវិដ្ឋានំ
 ព្រាហ្មណានំ អាចរិយេហិ ព្រហ្មា សត្តិ ធិដ្ឋា ឧបិ កិរ

១.២ ៖ វិសត្ថោ ១ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. មជ្ឈិវោ ។

បូជិសទានិលិច បូជិសទានិលើត ព្រាហ្មទនោឡេសំ ឬកាច ឬយ៉ាធិ
 កណ្តាលដៃឬ ។ បុរសនោះកាលអេស្តរដ្ឋេច្ឆារហិយ ក៏ព្រាប់ថា ខ្ញុំមិនដឹង
 ទេ ។ ដទាំងឡាយស្តបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដំបំរើម អ្នកមិន
 ដឹង មិនឃើញព្រាហ្មណាទេ តែធ្វើដំណើរមេម្រងចៀនព្រាហ្មនោះ
 ឬ ។ បុរសនោះ កាលអេស្តរដ្ឋេច្ឆារហិយ ក៏ធ្វើយថា បាទ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ
 អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ សំដីនៃបុរសនោះ
 មិនបានការណ៍មិនមែនឬ ។ បពិត្រព្រះភោគមដំបំរើម មែនពិតហើយ
 កាលបើយ៉ាងនេះ សំដីរបស់បុរសនោះមិនបានការណ៍ទេ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ
 មែនហើយ បានឮថា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃវិដ្ឋា មិនដែលឃើញព្រហ្ម
 ផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួន បានឮថា ពួកនាហារ្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៃ
 វិដ្ឋា ក៏មិនដែលឃើញព្រហ្មផ្ទាល់នឹងភ្នែករបស់ខ្លួនដែរ បានឮថា ពួក

តេជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ អាចរិយតាចរិយេហិ ព្រហ្ម
 សត្តំ ធិដ្ឋា ធម៌ កិរ តេជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ យាវ
 សន្តមាចរិយមហាយុតា ព្រហ្ម សត្តំ ធិដ្ឋា យេថ
 កិរ តេជ្ជាធំ ព្រាហ្មណ៍ធំ បុត្តកា វសយោ មត្តា-
 ធំ កត្តារោ មត្តាធំ បវត្តារោ យេសមិទំ វិភាហិ
 តេជ្ជា ព្រាហ្មណ ចោរណំ មត្តមធំ ភិក្ខុ បវត្តិ
 សម័ហិតំ តទទុកាយធំ តទទុកាសធំ កាសិក-
 មទុកាសធំ វាចិតមទុកចេធំ សេយ្យមិទំ អដ្ឋកោ
 វាមកោ វាមទេវា វេស្សមិត្តោ យមតត្តំ អន្តិរសា
 ភារាទ្វាដោ វាសេដ្ឋោ កស្សចោ កតុ តេបិ ធំ
 វិវាហំសុ មយមេតំ ជានាម មយមេតំ បស្សម
 យតុ វា ព្រហ្ម យេន វា ព្រហ្ម យហិ វា
 ព្រហ្មតិ ។ តេ វ(១) តេជ្ជា ព្រាហ្មណា វិវាហំសុ

ភពាវ្យក្កប្រធានលើភពាវ្យ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ក៏មិនដែល
 ឃើញព្រហ្មក្កល័នីនិក្ខេតរបស់ខ្លួនដែរ ទានពួក ពួកបុត្តារ្យរបស់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ តាំងពីដំណើរភពាវ្យ ជាដីតារបស់ភពាវ្យក្កកំប៉េ វា ក៏មិន
 ដែលឃើញព្រហ្មក្កល័នីនិក្ខេតរបស់ខ្លួនដែរ ទានពួក ពួកបូសិជាតិមុន ។
 ដែលជាអ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះក្នុងកាលវិទ្យុវិទ្យា តែងស្វាច្យាយតែបទមន្តចុកណា
 នោះដែលពួកបូសិ ធ្លាប់ស្វាច្យាយ ធ្លាប់បង្រៀន ធ្លាប់ប្រមូលទុកមក
 ហើយ តែងស្រុតតាមបទមន្តនោះ តែងពោលតាមបទមន្ត ដែលបូសិ
 ទាំងឡាយពោលមកហើយ តែងបង្រៀនតាមបទមន្តដែលបូសិទាំងឡាយ
 បង្រៀនមកហើយ បូសិណាខ្លះ ភិបូសិឈ្មោះ អដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១
 វាមទេវៈ ១ វេស្សមិត្តៈ ១ យមតត្តំ ១ អន្តិរសៈ ១ ភារាទ្វាដៈ ១
 វាសេដ្ឋៈ ១ កស្សចៈ ១ កតុ ១ សូម្បីបូសិទាំងនោះ ក៏មិនពោលយ៉ាង
 នេះថា ព្រហ្មនៅក្នុងទិណ ព្រហ្មមានសណ្ឋានយ៉ាងណា ព្រហ្មនៅក្នុង
 កន្លែងណា យើងទាំងឡាយស្តាប់ទីនេះ យើងទាំងឡាយឃើញព្រហ្មខ្លះ
 ចេះដែរឬទេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះរិះទាំងនោះ ក៏ពោលយ៉ាងនេះថា

យំ ន ជាតាម យំ ន ថស្សាម តស្ស សហាត្យតាយ
 មត្តំ ទេសេម អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ អយមញ្ញសា.
 យេនា និយ្យានិកោ និយ្យានិ តត្តារស្ស ព្រហ្មស.
 ហាត្យតាយាតិ ។ តំ តី មញ្ញសិ វាសេដ្ឋ នន្ត
 ឯវំ សន្តេ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហារិតាតំ
 កាសិកំ សម្បជ្ជតីតំ ។ អន្តា ខោ ភោ តោតម ឯវំ
 សន្តេ តេវិជ្ជានំ ព្រាហ្មណានំ អប្បាដិហារិតាតំ កាសិកំ
 សម្បជ្ជតីតំ ។ សាទុ វាសេដ្ឋ គេ ច វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា យំ ន ជានន្តិ យំ ន ថស្សន្តិ តស្ស
 សហាត្យតាយ មត្តំ ទេសេស្សន្តិ អយមេវ ឧដ្ឋមត្តោ
 អយមញ្ញសាយេនា និយ្យានិកោ និយ្យានិ តត្តារស្ស
 ព្រហ្មសហាត្យតាយាតិ នេតិ ហានំ វិជ្ជតិ ។

យេនិមិទស្តាសំព្រហ្មណា យេនិមិទាយេញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែយេនិសំដេនផ្លូវ
 ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជា
 ផ្លូវទៀងទាត់ ជាទីស្រាចស្រន់សត្វ វេមនិទំអ្នកប្រតិចក្កតាមផ្លូវនោះ
 ឲ្យទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច កាលបើផ្លូវនោះ សំដីរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវឆ្ងំ ជា
 សំដីមិនបានការណ៍ឬ ។ ចតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពិតមែនហើយ កាល
 បើយ៉ាងនោះ សំដីរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវឆ្ងំ ជាសំដីមិនបានការណ៍ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវឆ្ងំទាំងនោះ
 មិទស្តាសំព្រហ្មណា មិទាយេញព្រហ្មណាទេ ប៉ុន្តែហានិសំដេនផ្លូវ
 ដើម្បីកើតជាមួយនឹងព្រហ្មនោះថា នេះឯងជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវទៀងទាត់
 ជាទីស្រាចស្រន់សត្វ វេមនិទំអ្នកប្រតិចក្កតាមផ្លូវនោះ ឲ្យទៅកើត
 ជាមួយនឹងព្រហ្ម ហេតុនេះយកជាការណ៍វិញបានទេ ។

(១៧៨) សេយ្យថា វិសេដ្ឋ អយំ អនិវត្តិ ធនិ
 បូក ឧទកស្ស សមត្តិកា កាកាបេយ្យ អថេ(១)
 បុរិសោ អាគាធិយ្យ ចារត្តិកោ ចារកវេសិ ចារតាមិ(២)
 ចារិ ភិក្ខុកាមោ សោ ឱរិមេ តិវេ វិកោ ចារិមន្តិ
 អន្តេយ្យ វិហិ ចារចារិ វិហិ ចារចារត្តិ ។ តិ តិ
 មញ្ញសិ វិសេដ្ឋ អយំ ធុ តស្ស បុរិសស្ស អញ្ញយ
 ហេតុ វិ អាយាធនហេតុ វិ បត្តនហេតុ វិ អភិធន
 ធនហេតុ វិ អនិវត្តិយា ធនិយា ចារិមន្តិ ឱរិមន្តិ
 អាគាធិយ្យតិ ។ ចោ ហំនិ កោ តោតម ។ វិវេម
 ចោ វិសេដ្ឋ កេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្មណា
 ករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តមាតា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមាតា
 វិវេមហំសុ វិដ្ឋិ អញ្ញយាម សោមិ អញ្ញយាម វុណំ
 អញ្ញយាម វិសាជំ អញ្ញយាម បជាបតិ អញ្ញយាម

១ ខ. ប. ពោសុភោ ឧ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ធាតមិ ចារកវេសិ ។

(១៧៩) ម្ចាស់វិសេដ្ឋៈ ដូចស្តីអចិវេតិទេ កេញាប្រៀបដោយ
 វិកល្យមវិក្កកវំមាត់ប្រាំងឧទនិកពាន គ្រានោះ មានបុរសអ្នកត្រូវការ
 ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្វែងកេត្រើយខាងនាយ អ្នកនិរេវត្រើយខាងនាយ
 អ្នកបង់ចូលទៅត្រើយខាងនាយ បុរសនោះបានមកដល់ កំលាយទៅត្រើយ
 ខាងអាយ ហើយស្រែកហៅត្រើយខាងនាយថា ម្ចាស់ត្រើយខាងនាយ
 អ្នកចូរមកតាត្រើយខាងអាយ ម្ចាស់ត្រើយខាងនាយ អ្នកចូរមកតាត្រើយ
 ខាងអាយ ។ ម្ចាស់វិសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រើយ
 ខាងនាយនៃស្តីអចិវេតិ (នោះ) មុខជានឹងមកតាត្រើយខាងអាយ ព្រោះ
 ហេតុនៃបុរសនោះស្រែកហៅ ឬព្រោះហេតុនៃបុរសនោះអនិវ ព្រោះហេតុ
 សេចក្តីត្រាច់ ឬព្រោះហេតុសេចក្តីត្រេកតាបានវិវេយ ។ វិសេដ្ឋមាណា
 គ្រាបង្គំទូលថា ចិត្តត្រូវគោតមនិចិវេតិ មិនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់វិសេដ្ឋៈ
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវដឹងដូច្នោះវិវេ គេប្រត្រិត្តលះចំណិ ដែលធ្វើបុគ្គល
 ឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ចេញហើយ ប្រត្រិត្តសមាទានធមិ ដែលមិនមែនធ្វើ
 បុគ្គលទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ ហើយគោលហំនិទេថា យេនិហៅព្រះ
 វិសេដ្ឋ ហៅព្រះចន្ទ ហៅព្រះវិណា ហៅព្រះភ្នំសាន ហៅព្រះបេជាបតិ

ព្រហ្មណ៍ អង្គយាម មហិទ្ធី អង្គយាមាតិ ។ តេ ច
 វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្មណា-
 ករណា តេ ធម្មេ បហាយ បវត្តមាតា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តមាតា
 អង្គយនហេតុ វា អាយាចនហេតុ វា មត្តនហេតុ វា
 អភិទទ្ធនហេតុ វា កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា ព្រហ្មណ៍
 ធី សហព្យុបតា ភវិស្សន្តិភិ ធនំ ហំ វិជ្ជិភិ ។

[១៧៧] សេយ្យថាបិ វាសេដ្ឋ អយំ អចិវតិ ធនិ
 បូក ឧទកស្ស សមតិភ្នកា កាកាបេយ្យំ អថ បុរិ-
 សោ អាគច្ឆេយ្យ ពារត្ថិកោ ពារគវេសិ ពារតាមិ ពារិ
 តវគុកាមោ សោ ឱវមេ តិវេ ធន្យាយ រដ្ឋយា បញ្ញា-
 តាហំ តាន្យតទ្ធី ពពោ តិ តិ មញ្ញសំ វាសេដ្ឋ
 ធនុ^(១) សោ បុរិសោ អចិវតិយា ធនិយា ឱវមា តិវា^(២)
 ពារិមន្តិ តច្ឆេយ្យាតិ ។ ពោ ហិទិ កោ កោតម ។

១ ខ. អបិ ឧ ។ ម, អបិ ឧ ហោ ។ ២ ខ. វិមនិកា ។

ហៅព្រះព្រហ្ម ហៅព្រះមហិទ្ធី ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃ-
 វែងទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌ ដែលធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ
 ហើយ ប្រព្រឹត្តសមាទានធម៌ ដែលមិនធ្វើបុគ្គលឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ
 លុះបែកព្រាយតាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទិវិទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 ព្រហ្ម ព្រោះហេតុស្រែកហៅ ឬព្រោះហេតុសេចក្តីអន្លិះ ព្រោះហេតុ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ឬព្រោះហេតុសេចក្តីច្រកអា ហេតុផ្សេងៗនេះ មិន
 ដែលមានឡើយ ។

[១៧៧] ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ដូចស្តីនិមិត្តនេះ ពេញប្រៀបដោយ
 ទឹក ល្មមតែក្នុងទំនាក់ប្រាំនិទានទឹកបាន គ្រានោះ មានបុរសអ្នកក្រៃ
 ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្វែងរកត្រើយខាងនាយ អ្នកទៅត្រើយខាងនាយ
 អ្នកចង់ឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយ បានមកដល់ (ស្តីនិទាន) ក៏យកវិទ្យ
 ដំណាំ មកចងដើមដៃទៅខាងក្រោយ (ចងស្តុបសេក) យ៉ាងខ្ជាប់
 ទុកនៅត្រើយខាងកាយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 បុរសនោះ នឹងចេញពីត្រើយខាងកាយ វៃស្តីនិមិត្តនេះ ទៅត្រើយ
 ខាងនាយ តើបានឬទេ ។ ចព៌ត្រព្រះភោគមជ្ជិមំវៃន មិនបានទេ ។

ឯវមេ ទោ វាសេដ្ឋ បញ្ចមេ កាមតុណា អរិយស្ស
 វិទយេ អន្តរិយំ វុត្តនិ ពន្ធន្តិយំ វុត្តនិ កាតមេ បញ្ច
 ចក្កវិញ្ញយ្យោ ទ្រោ ឥដ្ឋា កត្តា មនាថា បិយ្យុតា
 កាម្មបសញ្ញិតា រជនិយា សោតវិញ្ញយ្យោ សន្តា
 ។ បេ ។ យានវិញ្ញយ្យោ កត្តា ។ ជំនួវិញ្ញយ្យោ
 រសា ។ កាយវិញ្ញយ្យោ ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនា-
 ថា បិយ្យុតា កាម្មបសញ្ញិតា រជនិយាតិ ។ ឥមេ ទោ
 វាសេដ្ឋ បញ្ច កាមតុណា អរិយស្ស វិទយេ អន្តរិយំ
 វុត្តនិ ពន្ធន្តិយំ វុត្តនិ ឥមេ ទោ វាសេដ្ឋ បញ្ច កាម-
 តុណា តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា កតិកា មុត្តិកា អដ្ឋោសន្តា
 អនាទីនវិទស្សវិទោ^(១) អនិស្សរណាបញ្ញា បរិកុញ្ញន្តិ ។
 តេ ច វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្ម-
 ណាករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តមាថា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណាករណា តេ ធម្មេ សមាធាយ វត្តមាថា

១ ១ អដ្ឋិបទ្ធា អនាទីនវិទស្សវិ ។ ម. អដ្ឋិបទ្ធា អនាទីនវិទស្សវិទោ ។

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ដូច្នោះមែនហើយ ក្នុងវិទ្យាបេសំព្រះអោយៈ លោកហៅ
 កាមតុណាទាំង ៥ នេះថា ខ្លោះកំមាន ថា ចំណងកំមាន កាមតុណាទាំង ៥
 តើដូចម្តេចខ្លះ ភ័យ ដែលគួរជំនុំបានដោយចក្ក គួរព្រាថ្នា គួរស្រឡាញ់
 គួរពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រកអរ
 សំឡេង ដែលគួរជំនុំបានដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ក្លែង ដែលគួរជំនុំបាន
 ដោយច្របុះ ។ រស ដែលគួរជំនុំបានដោយអណ្តាត ។ ដោយដូច្នោះ ដែលគួរ
 ជំនុំបានដោយកាយ គួរព្រាថ្នា គួរស្រឡាញ់ គួរពេញចិត្ត មានសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរគ្រកអរ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ក្នុងវិទ្យា
 បេសំព្រះអោយៈ លោកហៅកាមតុណា ៥ នេះឯង ថា ខ្លោះ កំមាន ថា ចំណង
 កំមាន ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកវិជ្ជា ជាប់ជក់នៅ ជ្រប់នៅ
 លិចលង់នៅ ឃើញថាមិនមានពោស មិនមានព្រាថ្នាជាស្រៀងលោសខ្លួន
 តែនិបរិកោតកាមតុណាទាំង ៥ នេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នក
 វិជ្ជាខ្លះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌ ដែលធ្វើច្បុក្តលទ្យុវៅជាព្រាហ្មណ៍ចេញ
 ហើយប្រព្រឹត្ត សមាទានធម៌ ដែលមិនធ្វើច្បុក្តលទ្យុវៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ

បញ្ច កាមគុណា កង្ខតា មុត្តតា អន្លោសន្តា អនា-
 ធិនវេទស្សវិទោ អនិស្សរណាបញ្ញា បរិកុក្ខន្តិ កាម-
 ច្ឆន្តតន្តា កាយស្ស កេនា បរម្មណោ ព្រហ្មាណំ សា-
 ហាត្យបតា កវិស្សន្តិតំ ធនំ ហំ វិជ្ជិតំ ។

(១៨០) សេយ្យថាបិ វិសេដ្ឋ អយំ អចំវតី ធនិ
 បូរា ខុទ្ទកស្ស សមត្តិកា កាតាមេយ្យា អថទោ
 បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ ទារត្តិកោ ទារកវេសិ ទារតាមិ
 ទារំ វិកុក្ខាមោ សោ ឱវមេ តិវេ សសីសំ ទារុបិក្ខា
 ធិបដ្ឋេយ្យ ។ តំ តី មញ្ញាសិ វិសេដ្ឋ អបិ ទុ ទោ
 សោ បុរិសោ អចំវតិយា ធនិយា ឱវមា តិក ទារិមន្តិវិ
 កច្ឆេយ្យតិ ។ ទោ ហំ កោ កោតម ។ វិវេវ ទោ
 វិសេដ្ឋ បញ្ចមេ ធិវណា អវិយស្ស វិធមេ អាវណា-

ជាប់ជំនះនៅ លិចលន្តនៅ ឃើញថា មិនមានហេតុ មិនមាន
 ប្រាថ្នាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួន តែនិយមភាគកាមគុណទាំង ៥ ជាអ្នកមាន
 កាមច្ឆន្តៈជាចំណង លុះវិចិត្រាយកាយាទៅ ទាន់មុខអំពីសេចក្តីស្លាប់
 នឹងទៅកើតជាមួយនឹងពួកព្រហ្ម ហេតុនេះមិនគួរមានទៀយ ។

(១៨០) ម្នាលវិសេដ្ឋៈ អូចស្តីនិមិត្តនេះ គេញាប្រៀបដោយ
 ទឹក ល្មមក្នុងទំនាត់ប្រាំងនៃទឹកបាទ វេលានោះ មានបុរសអ្នកស្រូវការ
 ត្រើយខាងនាយ អ្នកស្រូវក៏ត្រើយខាងនាយ អ្នកទៅកាន់ត្រើយខាង
 នាយ អ្នកចង់ឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយ បានមកដល់ បុរសនោះ ក៏ទទួរ
 អស់ទាំងក្បាល ហើយដេកទៀបត្រើយខាងនាយ ។ ម្នាលវិសេដ្ឋៈ
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះគួរឲ្យអំពីត្រើយខាងនាយ
 នៃស្តីនិមិត្តនេះ ទៅឯត្រើយខាងនាយបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះភាគម
 ដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះគឺគួរទៅបានទេ ។ ម្នាលវិសេដ្ឋៈ កិច្ចប្រាថ្នាវិជ្ជា ក្នុង
 វិន័យចេស្តព្រះអរិយៈ លោកហោរិនិវេណធម៌ ៥ ប្រការនេះថា ការវេណៈ

តំប វ័ន្តន្តិ ជីវណាតំប វ័ន្តន្តិ ឱនាហនាតំប^(១) វ័ន្តន្តិ
 បរិយោហនាតំប^(២) វ័ន្តន្តិ ភាគមេ បញ្ច កាមវ័ន្តន្តិជីវ-
 ណា ព្យាណនជីវណា ជីវនិវ័ន្តន្តិជីវណា ឧទ្ធចក្កក្កវ័ន្តន្តិជីវ-
 ណា វិចិត្តវ័ន្តន្តិជីវណា សមេ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ច ជីវណា
 អរិយស្ស វិទយ អាវណាតំប វ័ន្តន្តិ ជីវណាតំប វ័ន្តន្តិ
 ឱនាហនាតំប វ័ន្តន្តិ បរិយោហនាតំប វ័ន្តន្តិ ។

[១៧១] សមេហិ ខោ វាសេដ្ឋ បញ្ចហិ ជីវណេហិ
 តេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា អាវុដា វិវុដា ឱដុតា បរិយោនន្តា ។
 តេ ច វាសេដ្ឋ តេវិដ្ឋា ព្រាហ្មណា យេ ធម្មា ព្រាហ្ម-
 ណាករណា តេ ធម្មេ បហាយ វត្តនាថា យេ ធម្មា
 អព្រាហ្មណាករណា តេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តនាថា
 បញ្ចហិ ជីវណេហិ អាវុដា វិវុដា ឱដុតា បរិយោនន្តា
 តេ^(៣) កាយស្ស រោតា បម្មរណា ព្រហ្មសហស្សមតា^(៤)
 ករិស្សន្តិតំ ធនំ ហំ វិដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. ឧហានិចំ បាលី ។ ២ ឧ. បរិយោហនាតំប បាលី ។ ៣. បរិយោហនាតំប
 បាលី ។ ៤ ឧ. តេវិ បរិ ១ វិស្សនិ ។ ៥ ឧ. ព្រហ្មនំ សហស្សមតា ។ ៦. ឧ.
 ព្រហ្មនំ សហស្សមតា ។

(ត្រៀមខ្យល់) កំបុន ហៅថា វិវណៈ (ត្រៀមកំប៉ិ) កំបុន ហៅ
 ថា ឧនាហនៈ (ត្រៀមព្រាហ្មយ័ត) កំបុន ហៅថា បរិយោហនៈ (ត្រៀម
 ប្រវ័ត) កំបុន វិវណៈ តាំង ៥ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺតាមច្បាប់វិវ-
 ណៈ ១ ព្យាបាទវិវណៈ ១ ជីវនិវ័ន្តន្តិវិវណៈ ១ ឧទ្ធចក្កក្កវិវណៈ ១
 វិចិត្តវិវណៈ ១ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ក្នុងវិទយរបស់ព្រះអរិយៈ រោតាហៅ
 វិវណៈ តាំង ៥ ប្រការនេះឯង ថា អាវណៈ កំបុន ហៅថា វិវណៈ
 កំបុន ហៅថា ឧនាហនៈ កំបុន ហៅថា បរិយោហនៈ កំបុន ។

[១៧២] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ក្នុងព្រាហ្មណ៍អ្នកបានត្រៀម ត្រូវ
 វិវណៈ តាំង ៥ នេះដោយគ្រង ធនិក ធនៈត្រៀម ចាត់ស្រែះហើយ ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ក្នុងព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រៀម តាំងនោះ ប្រព្រឹត្តលះបង់ធម៌
 ដែលធ្វើបុគ្គល ឱ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ទេព្វ ហើយប្រព្រឹត្តសមាធានធម៌
 ដែលមិនធ្វើបុគ្គលឱ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍វិញ ព្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ ត្រូវ
 វិវណៈ តាំង ៥ ដោយគ្រង ធនិក ធនៈត្រៀម ចាត់ស្រែះហើយ លុះ
 ថែកង្វាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ទើងទៅកើតជាប្តូរខឹងក្នុង
 ព្រហ្ម ហេតុនេះមិនមានសោះរឿយ ។

(១៨២) នំ កី មញ្ញសិ វាសេដ្ឋ កិណ្ឌិ^(១) តេ សុត្តិ

ព្រាហ្មណានំ វុទ្ធានំ មហាស្សតានំ អាចរិយនាចរិយានំ

ភាសមាណនំ សមរិក្ខុហោ វា ព្រហ្មា អមរិក្ខុហោ វាតិ ។

អមរិក្ខុហោ ភោ តោតម ។ សវេចិត្តោ វា អវេចិត្តោ

វាតិ ។ អវេចិត្តោ ភោ តោតម ។ សព្យាបជ្ឈចិត្តោ វា

អព្យាបជ្ឈចិត្តោ វាតិ ។ អព្យាបជ្ឈចិត្តោ ភោ តោត-

ម ។ សំគិល្បិដ្ឋចិត្តោ វា អសំគិល្បិដ្ឋចិត្តោ វាតិ ។

អសំគិល្បិដ្ឋចិត្តោ ភោ តោតម ។ វសវត្តិ វា អវសវត្តិ

វាតិ ។ វសវត្តិ ភោ តោតម ។ នំ កី មញ្ញ-

សិ

សិ វាសេដ្ឋ សមរិក្ខុហោ វា តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា

(១៨២) ព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាប់ស្អូរ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នក

សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកគ្រប់បានព្រាហ្មណ៍ច្រើនចារ្យ មាន

ភាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យតាំងឡាយ និងយាយថា ព្រហ្ម

មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ឬមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។

វាសេដ្ឋមានពាក្យបដិសេធានាថា បពិត្រព្រះភាគមដំចំរើន ព្រហ្មមិនមាន

ស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ ព្រហ្មមានចិត្តចង់រៀន ឬមិនបានចង់រៀន

ទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំចំរើន ព្រហ្មមិនមានចិត្តចង់រៀនទេ ។ ព្រហ្មមាន

ចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ឬមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទទេ ។ បពិត្រ

ព្រះភាគមដំចំរើន ព្រហ្មមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទទេ ។ ព្រហ្ម

មានចិត្តសៅហ្មង ឬមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំចំរើន

ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ^(២) ។ ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន

ឬប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំចំរើន

ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន^(៣) ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់

សេចក្តីនោះដូចម្តេច ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកស្រឡាត់ មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់

១ អង្គការ ពន្យល់ថា ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មង ព្រោះមិនមាន វប្បប្បវត្តិ ។ ២ ព្រហ្ម ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ព្រោះមិនមានវិចិត្តិយា ។

អបរិក្កហា វាតិ ។ សបរិក្កហា ភោ តោតម ។ សវេ-
 រិច្ឆា វា អវេរិច្ឆា វាតិ ។ សវេរិច្ឆា ភោ តោតម ។
 សព្វាបជ្ឈិច្ឆា វា អព្វាបជ្ឈិច្ឆា វាតិ ។ សព្វា-
 បជ្ឈិច្ឆា ភោ តោតម ។ សិកិលិដ្ឋិច្ឆា វា អសិ-
 កិលិដ្ឋិច្ឆា វាតិ ។ សិកិលិដ្ឋិច្ឆា ភោ តោតម ។
 វសវត្ថិ វា អវសវត្ថិ វាតិ ។ អវសវត្ថិ ភោ តោតម ។

[១៨៧] ឥតិ តិរ(៦) តេ វាសេដ្ឋ សបរិក្កហា

តេវិដ្ឋា ប្រាហ្មណា អបរិក្កហោ ប្រហ្មា អបិ ទុ ទោ
 សបរិក្កហាមំ តេវិដ្ឋាមំ ប្រាហ្មណាមំ អបរិក្កហោទ ប្រហ្មា-
 ជា សន្និ សំសន្នតំ សមេធិតិ ។ ហោ ហោតិ ភោ

។ ខ. ទេនិ បវំ ៥ វិល្យនិ ។

ចំពាក់ ឬមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន
 ពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះដ្ឋ មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ (គ្រប់គ្រង
 ស្រីវេស) ។ ពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះដ្ឋ មានចិត្តចង់ទៀវ ឬមិនមានចិត្តចង់
 ទៀវទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះដ្ឋ មានចិត្ត
 ចង់ទៀវ ។ ពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះដ្ឋ មានចិត្តប្រកថាដោយព្យាបាទ ឬមិន
 មានចិត្តប្រកថាដោយព្យាបាទទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ពួកប្រាហ្ម-
 ណ៍ អ្នកត្រិះដ្ឋ មានចិត្តប្រកថាដោយព្យាបាទ ។ ពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះ-
 ដ្ឋ មានចិត្តសៅហ្មង ឬមានចិត្តមិនសៅហ្មងទេ ។ បពិត្រព្រះភាគម
 ដំបំរើន ពួកប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រិះដ្ឋ មានចិត្តសៅហ្មង ។ ពួកប្រាហ្មណ៍
 អ្នកត្រិះដ្ឋ ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាទ ឬប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាច
 ចិត្តមិនបាទទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ពួកប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រិះដ្ឋ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបាទទេ ។

[១៨៧] ម្នាលវាសេដ្ឋៈ តើ បើប្រាហ្មណ៍អ្នកត្រិះដ្ឋទាំងនោះ
 មានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ដូច្នោះ ឯប្រាហ្មណ៍អ្នកមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿង
 ជាប់ចំពាក់ទេ ចុះបណ្តាពួកប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រិះដ្ឋ ដែលមានស្រ្តីជា
 គ្រឿងជាប់ចំពាក់ តើប្រៀបផ្ទឹមនឹងប្រាហ្មណ៍មិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់
 ចំពាក់សមគ្នាដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ដំណើរខ្ញុំប្រៀប

តោតម ។ សាធុ វាសេដ្ឋ តេ ច(១) វាសេដ្ឋ សមរិក្ខ-
 ហា តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណា កាយស្ស កេតា បរម្មណា
 អបរិក្ខហស្ស ព្រហ្មាណោ សហត្យបតា ករិស្សន្តិកំ ធនតិ
 ហំធិ វិជ្ជតិ ។ ឥតិ កំ តេ វាសេដ្ឋ សរេចិក្ខា តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា អរេចិក្ខោ ព្រហ្មា អបិ ទុ ខោ សរេចិក្ខាធិ
 តេវិជ្ជាធិ ព្រាហ្មណាធិ អរេចិក្ខោ ព្រហ្មាណា សន្តិ
 សំសន្តតិ សមេតតិ ។ លោ ហេតំ កោ តោតម ។
 ឥតិ កំ តេ វាសេដ្ឋ សត្យាបជ្ឈិក្ខា តេវិជ្ជា ព្រាហ្ម-
 ណា អត្យាបជ្ឈិក្ខោ ព្រហ្មា សំគិលិដ្ឋិក្ខា តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា អសំគិលិដ្ឋិក្ខោ ព្រហ្មា អវសវត្តិ តេវិជ្ជា
 ព្រាហ្មណា វសវត្តិ ព្រហ្មា អបិ ទុ ខោ អវសវត្តិធិ
 តេវិជ្ជាធិ ព្រាហ្មណាធិ វសវត្តិណា ព្រហ្មាណា សន្តិ សំ-

ជៀបមិនសមគ្នាទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ព្រៀបហើយ ព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង
 ដែលមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ លុះបកពាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្តាប់ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំ-
 ពាក់ ហេតុដូច្នោះនេះ មិនដែលមានទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ បានពូជ្ជៈច្នោះជា
 ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែងនោះ មានចិត្តចង់ពៀរ ចំណែកខាងព្រហ្មមិនមាន
 ចិត្តចង់ពៀរទេ ប្រៀបធៀបពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង ដែលមានចិត្តចង់
 ពៀរ ជាមួយនឹងព្រហ្មដែលមិនមានចិត្តចង់ពៀរ តើសមគ្នាដែរឬ ។ ប-
 ពិត្រព្រះតោតមដ៏ចម្រើន ដំណើរខ្ញុំប្រៀបធៀបមិនបានទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 បានពូជ្ជៈច្នោះជា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែងនោះ មានចិត្តប្រកបដោយព្យា-
 បាទ ព្រហ្មមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង
 មានចិត្តសៅហ្មង ព្រហ្មមិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទេ ព្រហ្មប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្ត
 បាន ចុះបើប្រៀបពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រៃវែង ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 អំណាចចិត្តមិនបាន ជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្ត

សន្តតិ សមេត្តិ ។ លោ ហោតំ កោ កោតម ។
 សាទុ វាសេដ្ឋ ច វាសេដ្ឋ អវស្សត្តិ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណ
 ណា កាយស្ស គេតា បរម្មណា វស្សត្តិស្ស ព្រហ្មហោ
 សហត្សបតា អវស្សត្តិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ឥទ កោ
 បទ តេ^(១) វាសេដ្ឋ តេវិជ្ជា ព្រាហ្មណ អាសិទិក្ខា
 សំសិទិដ្ឋិ សំសិទិក្ខា វិសត្តិ^(២) ចាបុណ្ណិ សុខតំ មត្តោ
 តត្ថិ^(៣) តស្មា ឥទំ តេវិជ្ជាទំ ព្រាហ្មណទំ តេវិជ្ជាវិ-
 ណ្ណិបិ វុទ្ធតិ តេវិជ្ជាវិទ្ធថិបិ វុទ្ធតិ តេវិជ្ជាព្យសទ្ធថិបិ
 វុទ្ធតិ ។

[១៨៤] ឃឹ វុត្ត វាសេដ្ឋ មាណវំ កកវុទ្ធិ
 ឃតទភេទ សុតិ មេតិ កោ កោតម សមណោ កោត-
 មោ ព្រាហ្មណំ សហត្សកាយ មត្តំ ជាចាតិ ។ តំ
 តំ មត្តាសិ វាសេដ្ឋ អាសន្ន ឥតោ មទសាតតិ

១១. តេវិ បទំ ១ វិស្សតិ ។ ២១. វិហរំ វា ។ ម. វិហរំ ។ ៣១. បរាវុទ្ធិ ។

បាន តើសមគ្នាដែរឬ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើ ដំណើរខ្ញុំប្រៀប
 ធៀបមិនបានទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ពួកព្រាហ្ម-
 ណ៍អ្នកត្រូវធ្វើ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តមិនបានទាំងនោះ លុះ
 បែកឆ្ងាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងប់ ខឹងទៅកើតជាមួយខឹងព្រហ្ម
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ហេតុដូច្នោះនេះ មិនដែលមានទេ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវធ្វើទាំងនោះចូលទៅ (កាន់ទីបិទវិទ្យា
 ដោយសំគាល់ដុំថ្ម) ក្នុងដុំថ្មទីកាន់ព្រហ្មលោក (ដូចជា) ចូរទៅ
 (កាន់ទីមានកកដោយសំគាល់ដុំថ្មកម្រិត) លុះចុះទៅហើយ ក៏ដល់ខ្ញុំ
 សេចក្តីបាក់បែក (នៃអាយុវៈតូចធំ) សំគាល់ខ្ញុំការត្រូវធ្វើស្រួលហើយ
 ក៏ត្រូវទៅ ព្រោះហេតុនោះ ត្រូវធ្វើរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកត្រូវធ្វើនេះ
 អ្នកប្រាជ្ញ តែងហៅថា ព្រៃធំ គឺត្រូវធ្វើ ខ្លះ ហៅថា ព្រៃដែលគ្មានទឹក
 គឺត្រូវធ្វើ ខ្លះ ហៅថា សេចក្តីខាស គឺត្រូវធ្វើ ខ្លះ ។

[១៨៤] កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វាសេដ្ឋ-
 មាណវ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះភាគមដំ
 បំរើ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នោះថាព្រះសមណភាគមស្គាល់ដុំថ្ម ដើម្បីទៅ
 កើតជាមួយខឹងព្រហ្មមិនឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មនសាភក្រាម នៅក្នុងទីជិតខឹងទាំងនេះ

ឧ ឥតោ ទ្ធករ មនសាគតត្ថំ ។ ឃី កោ តោតម
 អាសន្តោ ឥតោ មនសាគតត្ថំ ឧ ឥតោ ទ្ធករ មនសា-
 គតត្ថំ ។ តំ កី មញ្ញាសំ វសេដ្ឋ ឥន្ទ(១) បុរិសោ
 មនសាគតេ ជាតសំវឌ្ឍន្ត(២) តមេធំ មនសាគតា(៣)
 តាវនេវ អវសតំ មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆយ្យំ សិយា
 ទុ ទោ វសេដ្ឋ តស្ស បុរិសស្ស មនសាគតេ ជាត-
 សំវឌ្ឍស្ស មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆស្ស ទញ្ជាយតត្ថំ
 វ វិត្តាយតត្ថំ វតិ ។ យោ ហិធំ កោ តោតម ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ អសុកោ ហិ កោ តោតម
 បុរិសោ មនសាគតេ ជាតសំវឌ្ឍន្ត តស្ស សញ្ញនេវ
 មនសាគតស្ស មត្តាធំ សុវិធិតាធំតិ ។ សិយា
 ទោ វសេដ្ឋ តស្ស បុរិសស្ស មនសាគតេ
 ជាតសំវឌ្ឍស្ស មនសាគតស្ស មត្តំ បុច្ឆស្ស

១ ឧ. ម. ឥន្ទស្ស ។ ២ ឧ. ធាតោ សំវឌ្ឍ ។ ៣- ឧ. ម. មនសាគតោ ។

មនសាគតត្រាម មិនមែននៅក្នុងវិញ្ញាយអំពីវិធានខេរទេ ។ ចតុក្រព្រះគា-
 តមដំបំរើ យ៉ាងនោះហើយ មនសាគតត្រាមនៅក្នុងវិជិតវិធានខេរ មន-
 សាគតត្រាម មិននៅក្នុងវិញ្ញាយអំពីវិធានខេរ ។ ម្នាលព្រះសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ ក្នុងមនសាគត-
 ត្រាមនេះ មានអ្នកផង ស្នូរកម្ពុជវៃមនសាគតត្រាម ចំពោះបុរសនោះ
 ដែលចេញទៅ អំពីមនសាគតត្រាមក្នុងរណៈនោះ ម្នាលព្រះសេដ្ឋៈ បុរស
 ដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ ក្នុងមនសាគតត្រាមនោះ កាលបើគេស្នូរ
 កម្ពុជវៃមនសាគតត្រាម សំដីយឺតយូរនឹងអីមកៀម កើមានខ្វះដែរឬ ។
 ចតុក្រព្រះគាតមដំបំរើ សំដីនេះមិនយឺតយូរ មិនអីមកៀមទេ ។
 សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ចតុក្រព្រះគាតមដំបំរើ ព្រោះបុរស
 ឯរណៈកើតហើយ ចំរើនហើយ ក្នុងមនសាគតត្រាម បានជាបុរសនោះ
 ស្គាល់ផ្លូវចាំនិម្មិត ដែលទៅកាន់មនសាគតត្រាម ដោយច្បាស់លាស់ ។
 ម្នាលព្រះសេដ្ឋៈ បុរសដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ ក្នុងមនសាគតត្រាម
 នោះ កាលបើ មានអ្នកផង ស្នូរកម្ពុជវៃមនសាគតត្រាម គង់មាន

ធនាយតត្ថំ វា វិត្តាយតត្ថំ វា^(១) ធន ត្រូវ តថាភ-
 កស្ស ព្រហ្មលោកេ វា ព្រហ្មលោកតាមិធិយា វា
 បដិបទាយ បុដ្ឋស្ស ធនាយតត្ថំ វា វិត្តាយតត្ថំ វា
 ព្រហ្មនក្កាហំ^(២) វាសេដ្ឋ បដាទាមិ ព្រហ្មលោកត្ថា
 ព្រហ្មលោកតាមិធិត្ថា បដិបទិ យថាបដិបទ្ធោ ច
 ព្រហ្ម^(៣) ព្រហ្មលោកំ ឧបបទ្ធោ តត្ថា បដាទាមិតិ ។

(១៨៩) ឯវំ វិត្ត វាសេដ្ឋា មាណវេ កកវន្តំ
 ឯតនវេច សុតំ មេតិ ភោ ភោតម សមណោ
 ភោតមោ ព្រហ្មនំ សហព្យតាយ មត្តំ នេសតិតិ
 សាទុ យោ កវំ ភោតមោ ព្រហ្មនំ សហព្យតាយ
 មត្តំ នេសេតុ ឧល្លម្បតុ កវំ ភោតមោ ព្រហ្ម-
 ណំ បដន្តំ ។ តេនហិ វាសេដ្ឋ សុណាហិ
 សាទុកំ មនសិករេហិ កាសិស្សានិ ។ ឯវំ ភោតិ
 ទោ វាសេដ្ឋា មាណវេ កកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។

១ ខ. តោ ។ ២ ខ. ព្រហ្មនំ ចហំ ។ ៣ ខ. ម. ព្រហ្មនិ បទំ ឧ ទិស្សតិ ។

សំរិយិកយូ នីទិអិមអៀមខ្លះ ឯកថាភកកាលបើអ្នកផង ស្នាលផ្លូវទៅ
 កាន់ព្រហ្មលោក ឬបដិបទជាទិវេកាន់ព្រហ្មលោក មិនមានការប្រព្រឹត្តិ
 យិកយូនឹងការអិមអៀមឡើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ភថភក ស្នាល់ទាំង
 ព្រហ្មស្នាល់ទាំងព្រហ្មលោក ស្នាល់ទាំងបដិបទ ជាទិវេកាន់ព្រហ្មលោក
 មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត ព្រហ្មប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបបានទៅកើតក្នុង
 ព្រហ្មលោក ភថភកស្នាល់ច្បាស់ខ្លះសេចក្តីប្រតិបត្តិទោះ ។

(១៨៩) កាលព្រះមានព្រះភោត ទ្រង់ត្រាសយ៉ាងនេះហើយ
 វាសេដ្ឋមាណា ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភោតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះភា-
 កមដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានទូលដូច្នោះថា ព្រះសមណភោតមសំរិដងផ្លូវ ដើម្បី
 ទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមឧកាស សូមព្រះភោតម
 ដ៏ចំរើន សំរិដងផ្លូវ ដើម្បីទៅកើត ជាមួយនឹងព្រហ្ម សូមព្រះភោតម
 ដ៏ចំរើន ស្រោចស្រង់ព្រហ្មណ៍នឹងភក្កសត្តផងចុះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្នាលវាសេដ្ឋៈ បើដូច្នោះចូរអ្នកប្រតិបត្តិស្តាប់ ចូរធ្វើទុក្ខនិងចិត្ត
 ដោយល្អចុះ ភថភកនឹងសំរិដងប្រាប់ ។ វាសេដ្ឋមាណា បានទទួល
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភោតថា ព្រះកុណាព្រះអង្គ ។

កកវា ឯតនភោត ឥន វាសេដ្ឋ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ មេ ។ (យថា
 សាមញ្ញផលំ ឯវំ វិត្តាវេតតំ) ។ មេ ។ ឯវំ ទោ
 វាសេដ្ឋ ភិក្ខុ សីលសម្បទ្ធោ ហោតិ ។ មេ ។
 តស្ស្រមេ បញ្ច ធិវាលោ បហំនេ អត្តនិ សមនុ-
 បស្សតោ ចាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស មីតិ ជា-
 យតិ មីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពតិ បស្សន្តកា-
 យោ សុខំ វេនេតិ សុខំចោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
 សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ធិសំ វិហារ-
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
 ឥតិ ឧទ្ធអនោ តិវិយំ សព្វនិ សព្វត្តតាយ សព្វា-
 វន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហត្តតេន អប្បហាលោន អវេរេន អព្យាបន្នេន
 វិហារតិ វិហារតិ ។ សេយ្យថាមិ វាសេដ្ឋ ពលវា
 សំខនមោ អប្បកសិវេនេវ ចតុត្ថិសា វិញ្ញាមេយ្យ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ខ្ញាលវាសេដ្ឋៈ ព្រះតថាភក កើតឡើងក្នុង
 លោកនេះ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ មេ ។ (បណ្ឌិតភប្បិសិវជនឱ្យ
 ពិស្តាដេចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រផងចុះ) ។ មេ ។ ខ្ញាលវាសេដ្ឋៈ ភិក្ខុជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះឯង ។ មេ ។ កាលភិក្ខុនោះបានពិចារណា
 ឃើញច្បាស់ខ្លះនិវរណៈ៥ នេះក្នុងខ្លួន ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ បុរាមាជ្ជៈ
 គឺសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងល្មម គឺកើតឡើង កាលបើបុរាមាជ្ជៈ កើតឡើង
 ហើយ មីតិកើតឡើង កាលចិត្តប្រកបដោយមីតិ កើតឡើងហើយ
 កាយក៏វែងស្ងប់រម្ងាប់ កាលបើមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏វែងទទួល
 ខ្លវាសេចក្តីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលបានសេចក្តីសុខហើយ ក៏វែងតាំងនៅ
 មាំ ។ ភិក្ខុនោះមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា វែងដ្បាយទៅកាន់ទិសទី ១
 ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ទាំងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនឹង
 ទិសទីផងបានដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ទូលាយ ធំ រកប្រមាណ
 មិនបាន មិនមានគ្រិះ មិនមានព្យាបាទ ព្យាយាមកាន់លោកទាំង
 ក្នុងគ្រប់ទិសគ្រប់ដងចប់ ។ ខ្ញាលវាសេដ្ឋៈ មនុស្សមានកំឡាំង អ្វីស្តី
 កាចញ្ជាំងបុគ្គលឱ្យផ្អែងបានគ្រប់ទិសទាំង ៤ ដោយមិនលំបាកយ៉ាងណា

ឯកសារ ទោ វសេដ្ឋ ឯក កាវិតាយ មេត្តាយ ទោតា-
វិមុត្តិយា យំ បមាណាគតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិ-
ស្សតំ ន តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។ អយំបិ ទោ វសេដ្ឋ
ព្រហ្មាណំ សហគ្រាយ មត្តោ ។

(១៨៦) បុណ្ណ ធម៌ វសេដ្ឋ ភិក្ខុ កុណាសហគមន៍
ចេតសា ។ មេ ។ បុណ្ណតាសហគមន៍ ចេតសា ។ មេ ។
ឧបេក្ខាសហគមន៍ ចេតសា ។ មេ ។ ចេតសា ឯកំ
និសំ ជិវិតា វិហារតិ តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ
តថា ចតុត្ថំ វតិ ឧទ្ធមណោ តិវយំ សត្វិចិ សត្វិក្ក-
តាយ សញ្ញវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគមន៍ ចេតសា
វិបុលេន មហត្តតេន អប្បមាលោន អវេរេន អត្យា-
បដ្ឋេន ជិវិតា វិហារតិ ។ សេយ្យថាបិ វសេដ្ឋ វល-
វា សំទទមោ អប្បតសិវេនេវ ចតុត្ថិសា វិញ្ញាបេយ្យ

ម្នាលវសេដ្ឋ៖ កម្មជាតាមាវចារោ ក្នុងមេត្តាចោតាវិមុត្តិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនយ៉ាងនេះ កម្មជាតាមាវចារោ៖ មិនបានរៀបក្រាញនៅក្នុង
រូបាវចារនឹងអត្រាវចារោ៖ គឺកម្មជាតាមាវចារោ៖ មិនបានបិទនៅក្នុងរូបា-
វចារនឹងអត្រាវចារោ៖ រឿយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលវសេដ្ឋ៖ នេះ
ឯងហៅថា ដូរ ដើម្បីទៅកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ។

(១៨៦) ម្នាលវសេដ្ឋ៖ សេចក្តីទៅទៀតថា ភិក្ខុមានចិត្តប្រកប
ដោយករុណា ។ មេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុខិត ។ មេ ។ មានចិត្ត
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ដូចយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិស
ទី ៤ ទំនិទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីនឹងបានដូចគ្នា មាន
ចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ដ៏ទូលាយធំ ក្រប្រមាណមិនបាន មិនមានរៀប
មិនមានព្យាបាទ ដូចយទៅកាន់លោកទំនិស គ្រប់ទិសគ្រប់ជ័យ ។
ម្នាលវសេដ្ឋ៖ មនុស្សដែលមានកំជ្រំនិម្មំស័ន្ទ កាចញ្ចំនិបុគ្គលទូរនឹងគ្រប់

ឯវមេវ ទោ វាសេដ្ឋ ឯវី ភាវិតាយ ឧបេត្តាយ ចេ.

តោវិមុត្តិយា យំ បមាណកតំ កម្មំ ទំ ទំ តត្រាវ.

សិស្សតិ ទំ ទំ តត្រាវតិដ្ឋតិ ។ អយំ(១) ទោ វាសេដ្ឋ

ព្រហ្មជំ សហត្យតាយ មត្តោ ។ តំ កំ មតាសិ

វាសេដ្ឋ ឯវីវិហារំ កិកុ សហិត្តហោ វា អហិត្តហោ

វាតិ ។ អហិត្តហោ ភោ តោធម ។ សវេចិត្តោ វា

អវេចិត្តោ វាតិ ។ អវេចិត្តោ ភោ តោធម ។

សត្យបជ្ឈចិត្តោ វា អត្យបជ្ឈចិត្តោ វាតិ ។

អត្យបជ្ឈចិត្តោ ភោ តោធម ។ សំកិលិដ្ឋចិត្តោ

វា អសំកិលិដ្ឋចិត្តោ វាតិ ។ អសំកិលិដ្ឋចិត្តោ

ភោ តោធម ។ វសវត្តំ វា អវសវត្តំ វាតិ ។

១ ឧ. ម. អយម្យំ វោ ។

ទិសទាំង ៤ បាន ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ កម្មជា

តាមវិធានណា ក្នុងឧបេត្តាចោតាវិមុត្តិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ

កម្មជាតាមវិធាននោះ មិនបានកៀចក្រញាទៅ ក្នុងវិប្បាវចានិទម្បុរាវចរ

នោះ គឺកម្មជាតាមវិធាននោះ មិនបានបំផ្លាញក្នុងវិប្បាវចានិទម្បុរាវចរនោះ

ឡើយ វិយាគនោះឯង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នេះឯងជាដ្ឋវិធីម្យុកិកជាមួយ

ទំនំក្នុងព្រហ្ម ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កិកុ

មានមេត្តាព្រហ្មវិហារយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមានស្រ្តីជាប់ចំពាក់ ឬមិន

មានស្រ្តីជាស្រ្តីជាប់ចំពាក់ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមាន

ស្រ្តីជាស្រ្តីជាប់ចំពាក់ទេ ។ កិកុនោះមានចិត្តចង់រៀន ឬមិនមាន

ចិត្តចង់រៀនទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តចង់រៀនទេ ។

កិកុនោះមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ ឬមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ

ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ

ទេ ។ កិកុនោះមានចិត្តសៅហ្មង ឬមានចិត្តមិនសៅហ្មងទេ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនមានចិត្តសៅហ្មងទេ ។ កិកុនោះប្រព្រឹត្ត

ទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ឬមិនប្រព្រឹត្តទៅ តាមអំណាចចិត្តបានទេ ។

វសវត្តិ កោ តោតម ។ ឥតិ កិរ វាសេដ្ឋ អបរិក្ខហោ
 ភិក្ខុ អបរិក្ខហោ ព្រហ្មា អបិ ទុ ទោ អបរិក្ខហាស្ស
 ភិក្ខុនោ អបរិក្ខហោន ព្រហ្មនា សន្និ សំសន្នតិ
 សមេត្តិ ។ ឯវំ កោ តោតម ។ សាទុ វាសេដ្ឋ
 សោ ៤^(១) វាសេដ្ឋ អបរិក្ខហោ ភិក្ខុ កាយស្ស ភេតា
 បម្មរណា អបរិក្ខហាស្ស ព្រហ្មនោ សហព្យបតោ
 ភវិស្សត្តិ ហនមេតិ វិជ្ជតិ ។ ឥតិ កិរ វាសេដ្ឋ អវេ-
 ចិត្តោ ភិក្ខុ អវេចិត្តោ ព្រហ្មា ។ ថេ ។ អព្យាបជ្ឈចិត្តោ
 ភិក្ខុ អព្យាបជ្ឈចិត្តោ ព្រហ្មា ។ អសំតិលិដ្ឋចិត្តោ ភិក្ខុ
 អសំតិលិដ្ឋចិត្តោ ព្រហ្មា ។ វសវត្តិ ភិក្ខុ វសវត្តិ ព្រហ្មា
 អបិ ទុ ទោ វសវត្តិស្ស ភិក្ខុនោ វសវត្តិនា ព្រហ្មនា
 សន្និ សំសន្នតិ សមេត្តិ ។ ឯវំ កោ តោតម ។

១ ៥, ៦, ៧ ។

ចតិគ្រព្រះភាគមដំបើង ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ។ ម្នាលវា-
 សេដ្ឋៈ អើ បើថា ភិក្ខុជាអ្នកមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ព្រហ្មក៏ជាអ្នក
 មិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ហើយ ក៏ប្រៀបធៀបភិក្ខុដែលមិនមាន
 ស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់នឹងព្រហ្ម ដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់
 សមគ្នាដែរ ។ ចតិគ្រព្រះភាគមដំបើង ប្រៀបធៀបសមគ្នាហើយ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ភិក្ខុដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់
 ចំពាក់លុះចែកឆ្ងាយកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងប់ទៅ នឹងទៅកើតជាមួយ
 នឹងព្រហ្មដែលមិនមានស្រ្តីជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ហេតុដូច្នោះនេះ តែងមាន
 ជាប្រាកដ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋ បានដូច្នោះថា ភិក្ខុមិនមានចិត្តចង់ទៀត ព្រហ្ម
 ក៏មិនមានចិត្តចង់ទៀតដែរ ។ ថេ ។ ភិក្ខុមិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ
 ព្រហ្មក៏មិនមានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទដែរ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនសៅហ្មង
 ព្រហ្មក៏មានចិត្តមិនសៅហ្មងដែរ ។ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន
 ព្រហ្មក៏ប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបានដែរ ប្រៀបធៀបភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅតាមអំណាចចិត្តបាន នឹងព្រហ្មដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន
 តើសមដែរឬទេ ។ ចតិគ្រព្រះភាគមដំបើង ប្រៀបធៀបសមគ្នាហើយ ។

សាទុ វាសេដ្ឋ សោ ច វាសេដ្ឋ វសវត្ថុ ភិក្ខុ កាយស្ស

ភេតា បរម្មណា វសវត្ថុស្ស ព្រហ្មចោ សហព្យុបតោ

ភវិស្សត្ថិតិ ហំនមេតំ វិជ្ជត្ថិតិ ។

(១៨៧) ឯវំ វុត្តោ វាសេដ្ឋការដ្ឋាជា មាលាវា ភក-

ខ្លិំ ឯតទភេទុំ អភិក្កខ្លិំ កោ កោតម អភិក្កខ្លិំ កោ

កោតម សេយ្យជាបិ កោ កោតម ធិក្កដ្ឋិតិ វា

ទុក្កាជ្ជេយ្យ បដិទ្ធន្នំ វា វិវេយ្យ ម្មន្ទ្រស្ស វា មត្តិ

អាចិក្កេយ្យ អន្ធការេ វា កេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ

ទក្កមន្តោ រុទាធិ ទក្កខ្លិិតិ ឯវិមេវ ទោ កោតា

កោតមេន អនេតាបរិយាយេន នម្មោ បកាសិកោ

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ត្រូវហើយ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាច

ចិត្តបាននោះ លុះថែកម្លាយកាយ ខាងមុខអំពីសចក្តីស្លាប់ទៅ ខឹងទៅ

កើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចចិត្តបាន ហេតុដូច្នោះ

នេះ តែងមានជាប្រាកដ ។

(១៨៧) លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វាសេដ្ឋ-

មាលាវាខឹងការព្រាជមាលាវា ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង

នេះថា បពិត្រព្រះភោគមជ្ជិមំវេន កាសិករបេសព្រះអង្គ ពីព្រះណាស់

បពិត្រព្រះភោគមជ្ជិមំវេន កាសិករបេសព្រះអង្គ ពីព្រះណាស់ ធម៌ដែល

ព្រះអង្គច្រងំសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់

ណាស់) បពិត្រព្រះភោគមជ្ជិមំវេន គួរនាដូចជាមនុស្ស ចាប់របស់

ដែលភ្ជាប់ចុះឲ្យជាំឡើងបាន កុំនោះដូចជាមនុស្ស បើកបង្ហាញរបស់

ដែលគេលាក់បិទបាំង កុំនោះសោត ដូចជាមនុស្ស ប្រាប់ដូរដល់អ្នក

វាឮឮដូរ ឬក៏ដូចជាមនុស្ស កាន់ប្រដាប់ ព្រោលបំភ្លឺ ក្នុងទីជិត ដោយគិតថា ពួកមនុស្សមានចក្ខុ មើលឃើញ ឲ្យរូបទាំងឡាយបាន

លើផ្លូវស្រូវ របស់ពលរដ្ឋខេត្ត កសិកម្ម

ឯកោ មយំ កកវន្តំ ភោគមំ សរណំ កត្តាម ធម្មញ្ញ

កិក្ខុសង្ឃញ្ញ ឧបាសកោ បោ កវំ ភោគមោ បារក្ខ

អដ្ឋកត្តោ បាល្យបេតំ សរណន្ត្រេតិ ។

លើផ្លូវស្រូវ របស់ ឧដ្ឋិត ។

កសិកម្ម

ព្រហ្ម សាមញ្ញអម្ពដ្ឋ

សោណក្សដមហាលី ជាលីដិ

សីហាបេដ្ឋបាទសុកោ កៅដ្ឋោ

លោហិត្តកៅដ្ឋោ កៅសាតិ ។

សីលក្នុងវិញ្ញា ឧដ្ឋិតោ ។

លើផ្លូវស្រូវ របស់ពលរដ្ឋខេត្ត កសិកម្ម របស់ពលរដ្ឋខេត្ត

យើងទាំងឡាយនោះ សូមដល់ទូត្រូវភោគមដំបែកផង ព្រះធម៌ផង
ព្រះសង្ឃផង ជាទីរឹងជាទីលើក ចាប់ដើមតាំងពីវិញ្ញាណទៅ សូមព្រះ
ភោគមដំបែក ទ្រង់ជ្រាបទូត្រូវយើងទាំងឡាយ ថាជាឧបាសក ដល់
សរណកម៌ ស្មើដោយជីវិត ។

ចប់ លើផ្លូវស្រូវ ទី ១៣ ។

បញ្ជីនៃសីលក្នុងវិញ្ញា មានសូត្រ ១៣ គឺ

- ព្រហ្មជាលសូត្រ ១ ហាមញ្ញផលសូត្រ ១ អម្ពដ្ឋសូត្រ ១
- សោណទណ្ឌសូត្រ ១ កូដខន្តសូត្រ ១ មហាសីសូត្រ ១
- ជាលីយសូត្រ ១ មហាសីបាទាខសូត្រ ១ បោដ្ឋបាទសូត្រ ១
- សុកសូត្រ ១ កៅដ្ឋសូត្រ ១ លោហិត្តសូត្រ ១ កៅដ្ឋសូត្រ ១ ។

ចប់ សីលក្នុងវិញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស

ទុតិយោ ភាគោ

សីលក្ខន្ធវិគ្គោ

ក្នុងទន្ធសុត្តំ បញ្ចមិ

	អង្កេ
ក្នុងទន្ធសុត្តំ ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍វត្ថុ	៣
ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍គុណកថា	៧
ក្នុងគុណកថា	១១
តិវិធា យញ្ញសម្បទា សោឡសបរិស្ថាក	១៧
មហាវិជីគរាជកថា	១៧
មហាវិជីគរាជមហាយញ្ញកថា	២១
ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍បរិកេស្តា	២៣
ក្នុងយញ្ញកថា ខិច្ចតានិ	២៥
សរណគមនិ	២៧
ភថាគតស្ស ឧប្បទេសា	២៧

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ

ទុតិយភាគ

សីលក្ខន្ធវិគ្គ

ក្នុងទន្ធសុត្តំ ទី ៥

		លេខទំព័រ
ក្នុងទន្ធសុត្តំ	រឿងក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	៣
	គោលនីតិគុណ ខែក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	៧
	ក្នុងគុណកថា	១១
	យញ្ញសម្បទា ៣ ប្រការ មាឌបរិស្ថាក ៦៦	១៧
	ការគោលនីតិព្រះធានមហាវិជីគរាជ	១៧
	ការគោលនីតិយញ្ញកថា របស់ព្រះធានមហាវិជីគរាជ	២១
	សេចក្តីផ្តើម របស់ក្នុងទន្ធប្រាហ្មណ៍	២៣
	ក្នុងយញ្ញកថា ខិច្ចតានិ	២៥
	សរណគមនិ	២៧
	ការកើតឡើងនៃព្រះធានមហាវិជីគរាជ	២៧

ហតិកាបត្តាធិ

អង្ក

ក្នុងទន្ធសុត្ត ក្នុងទន្ធព្រាហ្មណស្ស ។ បាសកក្កុទេសនា . . . ៥១

យពាក្យកុបសន្តិមនី . . . ៥៣

មហាលិស្សត្ត ធម្មំ

មហាលិស្សត្ត សុត្តនិទានំ ៥៧

ឯកិសភាវិកសមាធិ ទិព្វប្រទស្សនំ ៦១

ទិព្វសទ្ធស្សនំ ៦៣

។ កយំសភាវិកសមាធិ ទិព្វប្រទស្សនាទិ ៦៥

សមាធិការនំ សច្ចុតិយោហេតុចរណំ ៦៧

ចោកោមុតិបញ្ញាវិមុតិសច្ចុតរណាទិ ៦៧

ពុទ្ធកណកថា សីលសម្បទា ណានំ ៧១

ភគវិភោ ភាសិតំ អតិទន្ធនំ ៧៣

សច្ចិកាចន្ត្រលប្រាប័ហតិកា

សេដ្ឋនំ

ពូជទន្ធស្សត្រ ការសំដែងទូទងជាងបាសកវិទូទន្ធព្រាហ្មណំ ៥១

ការយោធព្វលទៅកាន់ទេសយញ្ញតិធិ របស់ពូជទន្ធព្រាហ្មណំ ៥៣

មហាលិស្សត្ត ទី ៦

មហាលិស្សត្រ សុត្តនិទាន ៥៧

សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនដោយចំណែកខ្លះ ការឃើញទ្រូបទ្រូប ៦១

សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនដោយចំណែកខ្លះ ការស្តាប់ឮ ៦៣

សំឡេងទ្រូប ៦៣

សមាធិដែលភិក្ខុចំរើនទាំងពីរចំណែក ការឃើញទ្រូបទ្រូបជាដើម ៦៥

ការប្រគ្រប់ដៃសង្ហាហេតុធ្វើឲ្យដាច់ខ្លាស់នូវសមាធិការនា ៦៧

ការធ្វើឲ្យដាច់ខ្លាស់នូវចេកោវិមុតិ និមន្តោវិមុតិជាដើម ៦៧

ពុទ្ធកណកថា សីលសម្បទា ណាន ៧១

ការច្រកកាត់ចោលសីលរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ៧៣

ហតិកាបណ្ណាដ៏

អង្គ

ជាលិយសុត្តំ សុត្តមិ

ជាលិយសុត្តំ សីលសម្បទា ឈានំ	៧៥
ភគវនោ ភាសិតំ អភិទទ្ធនំ	៧៧
មហាសីហនាទសុត្តំ អដ្ឋមិ	
មហាសីហនាទសុត្តំ សព្វបុគ្គលោកិកំ	៧៨
អកុសលច្បហានកថា	៨១
កុសលសមាទានកថា	៨៣
អចលកស្រូបស្ស តទ្រាបក្កមកថា	៨៧
ភិវិទា សម្បទា	៩១
សាមញ្ញត្រហ្មត្តកថា	៩៣
មេត្តចិត្តការនាកថា	៩៧
ភិវិទា សម្បទា	១០១
ចរិសាសុ សីហនាទោ	១០៣
ភិក្ខុយបរិវេសោ អចលកស្រូបស្ស	
បក្ខដ្ឋបសម្បទា	១០៧

សុទ្ធិករចន្ត្រប្រាប័អាតិកា

ជាលិយសុត្ត ទី ៧

លេខទំព័រ

ជាលិយសុត្តំ	សីលសម្បទា ឈាន	៧៥
	ការព្រកអរិយកោសលរបស់ព្រះមាត្រះកាត	៧៧

មហាសីហនាទសុត្ត ទី ៨

មហាសីហនាទសុត្ត	ការនិរឿនចុះទាំងពួងដំនើម	៧៩
	ពោលអំពីការលះអកុសលធម៌	៨១
	ពោលអំពីការសមាទានកុសលធម៌	៨៣
	ពោលអំពីផ្ដើមនូវគមរបស់អចលកស្រូប	៨៧
	សម្បទា ៣ ប្រការ	៩១
	ពោលអំពីសាមញ្ញត្រហ្មត្ត ទំនំត្រហ្មត្តត្រហ្មត្ត	៩៣
	ពោលអំពីការបំរើមេត្តចិត្ត	៩៧
	សម្បទា ៣ ឃ្លាន	១០១
	សីហនាទក្នុងបរិសម្បទាទំនំឡាយ	១០៣
	ភិក្ខុយបរិវេស ទំនំច្បង្ហាចលសម្បទានៃអចលកស្រូប	១០៧

ហតិកាបង្គំ

ឆ្នាំ

ហេដ្ឋនាទស្សត្តំ ទី២

ហេដ្ឋនាទស្សត្តំ ភគវគ្គោ ហេដ្ឋនាទស្សត្តំ ទី១	១១១
អភិសញ្ញាខិរោធកថា	១១៣
ភតិយជ្ឈនំ ធម្មត្ថជ្ឈនំ	១១៧
វិញ្ញាណញ្ញាយតតទស្សនាទីនិ	១១៧
អនុបញ្ញាតិសញ្ញាខិរោធសម្បជានសមាបត្តិ	១២១
សញ្ញាញាណកថា	១២៣
សញ្ញាអត្តកថា	១២៥
អន្យាគតប្បញ្ញា	១២៧
ព្យាគតប្បញ្ញា អន្យាគតប្បញ្ញា	១២៧
ចិត្តហត្ថសារីបុត្តៈហេដ្ឋនាទបរិញ្ញាជកា	១៣១
ឯកសិកាថ អទេកសិកាថ ធម្មា	១៣៣
ឯកសិកោ ធម្មោ	១៣៥
សមណព្រាហ្មណាទិ ទិដ្ឋិកថា	១៣៧

សង្ខីកាចម្ពុលប្រាជ្ញាហតិកា

ហេដ្ឋនាទស្សត្តំ ទី២

លេខទំព័រ

ហេដ្ឋនាទស្សត្តំ ព្រះមានព្រះការទ្រង់ព្យាបាលទៅក្រោយពិញ្ញាជកា	១១១
ការពោលអំពីអភិសញ្ញាខិរោធន	១១៣
ភតិយជ្ឈន ឯធម្មត្ថជ្ឈន	១១៧
សុខដ្ឋានមានវិញ្ញាណញ្ញាយតតទស្សនាទីនិ	១១៧
អនុបញ្ញាតិសញ្ញាខិរោធសម្បជានសមាបត្តិ	១២១
ការពោលអំពីសញ្ញាខិរោធន	១២៣
ការពោលអំពីសញ្ញាខិរោធន	១២៥
ប្រស្នាដែលគេជាអនុមិទ យានព្យាបាល	១២៧
ប្រស្នាដែលព្រះមានព្រះការទ្រង់ព្យាបាលទៅក្រោយពិញ្ញាជកា	១២៧
ព្យាបាល	១២៧
ចិត្តហត្ថសារីបុត្តៈហេដ្ឋនាទបរិញ្ញាជកា	១៣១
ធម្មិប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយក៏មាន មិនមែនដោយចំណែក- មួយក៏មាន	១៣៣
ធម្មិដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយចំណែកមួយ	១៣៥
ការពោលអំពីទិដ្ឋិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍	១៣៧

មាតិកាបត្តាធិ

កន្លែ

បោដ្ឋបាទសុត្ត	ឧទ្ធហិកា អន្តប្បដិណកោ	១២៥
	អប្បបា អន្តប្បដិណកោ	១២៧
	ឧទ្ធហិកាទិកា អន្តប្បដិណកោ	១៥១
	ចិត្តហត្ថិសារីបុត្តសូ ព្យាគរណំ	១៥៣
	ឧទ្ធហិកាទិកា អន្តប្បដិណកោ	១៥៧
	ភាយស្ម ហត្ថិសារីបុត្តា អហេត្តប្បត្តា	១៥៩

សុតសុត្តំ ធនមំ

សុតសុត្ត	មាណវកស្ស អាខន្តុត្តេស្ស សន្តិកុចសន្តិមនំ	១៦១
	អាខន្តុត្តេស្ស សុតមាណវកវិសុត្តសន្តិមនំ	១៦៣
	ដថាគតសង្ខាបដិណកោ	១៦៥
	តិរច្ឆានវដ្ឋាយ មិច្ឆាជីវេ	១៦៧
	សីលសម្បតា	១៦៩
	សតិសម្បជញ្ញំ	១៧១
	បញ្ចនិវរណេហិ ចិត្តំ បរិសោធនំ	១៧៣

សុត្តិកាបត្តិលប្រាជ្ញាមាតិកា

លេខទំព័រ

បោដ្ឋបាទសុត្ត	ការបាទនូវឧទ្ធហិកាអន្តភាព	១២៥
	ការបាទនូវអប្បបាអន្តភាព	១២៧
	ការបាទនូវអន្តភាពមានឧទ្ធហិកាអន្តភាពជាដើម	១៥១
	សេចក្តីដោះស្រាយរបស់ចិត្តហត្ថិសារីបុត្រ	១៥៣
	ការបាទនូវអន្តភាពមាន ឧទ្ធហិកាអន្តភាពជាដើម	១៥៧
	ព្រះចិត្តហត្ថិសារីបុត្រមានហេយុបាទសម្រេចព្រះអហេត្ត	១៥៩

សុតសុត្ត ទំ ១០

សុតសុត្ត	មាណាប្បលទៅកាន់សំណាក់នៃព្រះអាទន្តុត្តេ	១៦១
	ព្រះអាទន្តុត្តេប្បលទៅកាន់លំនៅរបស់សុតមាណា	១៦៣
	ការបាទនូវសទ្ធាក្នុងព្រះភិកាធន	១៦៥
	ការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា	១៦៧
	សីលសម្បតា	១៦៩
	សតិសម្បជញ្ញៈ	១៧១
	ការជម្រះចិត្តនូវស្តុកចាញ់និវរណេហិកាំង ៥	១៧៣

នាវាភាស្ត្រ

	កថា
សុភស្ត្រ បញ្ជីរណ្តបមា	១៧៨
ឈានកថា ឈានបមា	១៧៧
សុភមណវិស្ស អាណន្តប្បសំសោ	១៨៣
បញ្ជីកថា បញ្ជីបមា	១៨៤
ចិត្តសោគនាគុ	១៨៧
ចោតាថាយញ្ញាណំ	១៨១
ចុក្ខេនិកសុដ្ឋិតញ្ញាណំ	១៨៣
ចុក្ខបទាញញ្ញាណំ	១៨៤
អាសវត្ថុញញ្ញាណំ	១៨៧
សុភស្ស អាណន្តប្បសំសោ ទុបាសកត្តទេសនា	១៨៧

កេរដ្ឋស្ត្រ ឯកាទសម័

កេរដ្ឋស្ត្រ ភ័ណិ បាដិហារិយានិ ឥទ្ធិវិជិតា	២០៣
ការទេសនាបាដិហារិយកថា	២០៤
អនុសាសនីបាដិហារិយកថា	២០៧

សុភស្ត្រ បញ្ជីរណ្តបមា

	លេខទំព័រ
សុភស្ត្រ សេចក្តីបមាខេនីវណ្ណនិកំ ៥	១៧៥
ការពោលអំពីឈាន សេចក្តីបមាខេនីវណ្ណ	១៧៧
ការពោលសរសើរព្រះអាណន្ត ខេនីវណ្ណ	១៨៣
ការពោលអំពីបញ្ជី សេចក្តីបមាខេនីវណ្ណ	១៨៤
សោគនាគុចិត្ត	១៨៧
ចោតាថាយញ្ញាណ	១៨១
ចុក្ខេនិកសុដ្ឋិតញ្ញាណ	១៨៣
ចុក្ខបទាញញ្ញាណ	១៨៤
អាសវត្ថុញញ្ញាណ	១៨៧
សុភមណវិស្ស អាណន្តប្បសំសោ ការសំដែងខ្លះជាចេតនា	១៨៧

កេរដ្ឋស្ត្រ ទី ១១

កេរដ្ឋស្ត្រ បាដិហារិយានិ ៣ យ៉ាង ការពោលអំពីវិទ្ធិ	២០៣
ការពោលអំពីអាទេសនាបាដិហារិយានិ	២០៤
ការពោលអំពីអនុសាសនីបាដិហារិយានិ	២០៧

មាតិកាបន្តាង

អង្គ

កៅដ្ឋសុត្ត	មហាសុត្តបិដកសកកិក្ក	២០៧
	មហាសុត្តបិដកវិយាករណ៍	២១៧

លោហិត្តសុត្តំ ធានសមី

លោហិត្តសុត្ត	សុត្តនិទានំ អប្សរភាពាទិប្បច្ឆនំ	២២៣
	កតវិភា កាលស្ស ភារពចនំ	២២៥
	លោហិត្តអនុយោគកថា	២២៧
	លោហិត្តស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិវិចេនកថា	២៣១
	គរយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៥
	ទុតិយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៧
	តតិយោ ចោទនារហោ សត្តារោ	២៣៧
	និចោទនារហោ សត្តារោ លោហិត្តស្ស ទុបាសកក្ក	
	ទេសនា	២២១

កៅដ្ឋសុត្តំ តេរសមី

កៅដ្ឋសុត្ត	វិសេដ្ឋភារាទ្វេជានំ មន្តនំ កុដ្ឋុណកថា	២២៥
	វិភាហិកកថា	២២៧

សុត្តនិទានសម្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

កៅដ្ឋសុត្ត	រឿងកិច្ចអ្នកស្វែងរកមហាភូតរូប	២០៧
	សេចក្តីស្តាប់ការណ៍ប្រស្នាដំរើមហាភូតរូប	២១៧

លោហិត្តសុត្ត ទី ១២

លោហិត្តសុត្ត	សុត្តនិទាន ការទូលស្សន៍តំមិនមានអារកដដើម (ចំពោះ ព្រះមានព្រះភាគ)	២២៣
	ការប្រាថមន្តិទូលភក្តភាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ	២២៥
	ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សាកសួរលោហិត្តប្រាហ្មណ៍	២២៧
	ពោលអំពីការទ្រង់ដោះទិដ្ឋិទូល ចេសលោហិត្តប្រាហ្មណ៍	២៣១
	ត្រូវដៃសត្វនិលំការចោទប្រកាន់មាន ៣ ក្លរ	២៣៥
	ត្រូវទី ២ ដៃសត្វនិលំការចោទប្រកាន់	២៣៧
	ត្រូវទី ៣ ដៃសត្វនិលំការចោទប្រកាន់	២៣៧
	សាល្ហាមិនត្រូវនិលំការចោទប្រកាន់ ការសំដែងខ្លួនជាទោសក ទៃលោហិត្តប្រាហ្មណ៍	២២១

កៅដ្ឋសុត្ត ទី ១៣

កៅដ្ឋសុត្ត	ការប្រឹក្សាគ្នាទៅសេដ្ឋីមានពន្លឺនិងការទ្រង់មានពន្លឺ ពុទ្ធភុណ្ណ	
	កថា	២២៥
	ពោលអំពីវិសេដ្ឋមានពន្លឺនិងការទ្រង់មានពន្លឺ មានសេចក្តី ប្រកាន់ទូល	២២៧

មាតិកាបញ្ជី

	គេង
កេរ្តិ៍សុភ័ក្ត្រ កសិវិភា វាសេដ្ឋាខ្មែរយោធពល	២២៤
មគ្គាមគ្គកថា បុព្វកថាសយោ	២២៧
និស្សណីឧបមា	២២៨
បុព្វកថាសយោ	២២១
អចារ្យកិច្ចឧបមា	២២៣
បញ្ច តាមគុណ	២២៥
បញ្ច ឱវណោនិ	២២៧
វាសេដ្ឋាខ្មែរយោគា	២២៨
ព្រហ្មលោកភាមិនី បដិបទ	២៧១
អប្បមញ្ញាចោកាម្មតិកថា	២៧៤
ឧបាសកគូទេសនា អស្សុខានិ	២៧៨

សង្ឃីកាចង្អុលប្រាប់មាតិកា

	លេខទំព័រ
កេរ្តិ៍សុភ័ក្ត្រ ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សាកសួរវិសេន្តិមណាត	២២៤
មគ្គាមគ្គកថា ពួកច្បងសិទ្ធិបុរស	២២៧
សេចក្តីឧបមាដោយដំណើរ	២២៨
ពួកច្បងសិទ្ធិបុរស	២២១
សេចក្តីឧបមា ដោយស្តីអំពីវិធី	២២៣
កាមគុណតាំង ៥	២២៥
ឱវណោនិ ៥ ព្រការ	២២៧
ការទ្រង់សាកសួរវិសេន្តិមណាត	២២៨
បដិបទាគារត្រៀមញ្ញានសង្ឃទ្រទៅកាន់ព្រហ្មលោក	២៧១
ការពោលអំពីចេតោវិទុត្តិ មានកំណត់ប្រមាណមិទេយា	២៧៤
ការសំដែងខ្លួនដោយសារ ទំនប់ច្បាប់នៃសីលក្នុងវិទ្ធីនោះ	២៧៨

វិញ្ញាប័ត្របង្គំ

វិញ្ញាប័ត្រ	អវិញ្ញាប័ត្រ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយ
ចន្ទិយា	ចន្ទិយា	៨	១២
.	.	១២	៤
កតិចិនោ	កតិចិនោ	១៩	.
បរិហឹសត្ថាយ	បរិហឹសត្ថាយ	៣៨	៦
.	.	៤១	១៣
យក្កាភជស្ស	យក្កាភជស្ស	.	១៧
បរិភោគ	បរិភោគ	៤៣	១
លច្ឆិ	លច្ឆិ	៥៧	២
ទសាយ	ទិសាយ	៦៥	៨
ទុសកេ	ទុសកេ	៧៨	១២
វចនិយា	វចនិយា	១០៤	៤
វចនិយា	.	១០៥	៣
អាទ្ទចិត្ត	អាទ្ទចិត្ត	១០៧	៥
សមាធិជ្យតិ	សមាធិជ្យតិ	១១៦	១១
ហោតិ ឧ	ហោតិ ច	១៣៤	៨

វិញ្ញាប័ត្របង្គំ

វិញ្ញាប័ត្រ	អវិញ្ញាប័ត្រ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយ
ច កុភោចិ	ឧ កុភោចិ	១៦៨	១០
ឥមិនា ឧ	ឥមិនា ច	១៧៤	១៣
ជាទន្តិ	ជាទន្តិ	២១៧	៨
យុគេហិ	យុតា	២៥៦	៨
អយមក្កសាយនោ	អយមក្កសាយនោ	២៥៨	៣
វសានិ	វ្យាសានិ	២៦៣	១៥
(១៥១)	(១៨១)	២៦៧	៨
ច វិសេដ្ឋ	គេ ច វិសេដ្ឋ	២៧១	៣
ឧបោទនារហោ	អបោទនារហោ	២៨៦	១២

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យខុសត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ខែត្រៃលាភ	ខ្សឹត្រៃលាភ	១៣	៤
នឹងនឹងបូជា	នឹងបូជា	២៣	១៥
គន់វិនាសទៅ	វិនាសទៅ	២៦	១១
ផលគួរ	ផលគួរ	៧៨	៧
មិនមាន	មិនមាន	៧៨	១៣
ដូចជា	ដូចជា	៨១	៤
ក៏មាន	ក៏មាន	.	៦
ផ្ទៃឈើ	ផ្ទៃឈើ	៩៨	៧
មានសា-	មានស-	១០១	៤
បុគ្គលណា	បុគ្គលណា	១០៣	៦
ស្មើ	ស្មើ	.	.
ជាសម្រាប់ប្រាក់នឹងអ្នកនគរ ជាសម្រាប់ប្រាក់នឹងអ្នក			
	ក្នុងនគរ	១០៥	១៣
ខ្លះ	ខ្លះ	១១១	៤
អាភិបាលយកឡាន	អាភិបាលយកឡាន	១២១	១៤

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យខុសត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ពំនន់	ទំនន់	១២៣	១៣
គប្ប	គប្បី	១២៦	៣
ព្រះគោតម	ព្រះគោតម	១២៧	១៤
គប្ប	គប្បី	១៧៥	៤
ដូចព្រះ	ដូចព្រះ	១៧៧	៤
ទៅ	ទៅ	២៤៣	៣
អ្វី	អ្វី	២៥០	១០
ដូច្នោះ	ដូច្នោះ	២៦១	១៦
តើផ្ទៃស្រុក	តើផ្ទៃស្រុក	២៧១	១
ចិត្តក្រប	ចិត្តក្រប	២៧៥	១១